ANTOLOGIA

VIZIUNI PERICULOASE

EDITOR: HARLAN ELLISON

2 premii Hugo și
2 premii Nebula,
5 proze nominalizate la
Hugo și 4 nominalizate
la Nebula.

TREI

SCIENCE FICTION

Harlan Ellison[1]
Viziuni Periculoase
Antologie

Miloșii învață de la cei mai înțelepți tot ce știu despre ei înșiși, despre lumea în care trebuie să trăiască și despre lumea în care le-ar plăcea să trăiască.

Cartea aceasta este dedicată cu dragoste, respect și admirație lui

Leo și Diane Dillon

care, cu toată silința, din prietenie, i-au arătat Antologatorului că negrul este negru, că albul este alb și că binele poate proveni din ambele, dar niciodată din cenușiu.

---

1 Ellison, Harlan Jay (n. 1934). Scriitor şi antologator american de science-fiction. Premii SF: Hugo 1966 şi Nebula 1965 pentru proză scurtă „ «Repent, Harlequin!» said the Ticktockman”, Hugo 1968 pentru povestire „I Have No Mouth and I Must Scream”, Nebula 1970 pentru nuvelă „A Boy and His Dog”, Hugo 1969 pentru povestire „The Beast that Shouted Love at the Heart of the World”, Hugo 1974 pentru nuveletă „Pasărea morţii” *(JSF* nr. 68), Hugo 1975 pentru nuveletă „Adrift Just off the Islets of Langerhans, Latitude 38°54’ N, Longitude 77°00’13” W”, Hugo şi Nebula 1978, British Fantasy 1979 pentru povestire „Jefty” *(JSF* nr. 53–55), British SF Association 1979 pentru culegere de povestiri *Deathbird Stories,* Hugo 1986 pentru nuveletă „Paladin of the Lost Hour”, Bram Stoker 1988 pentru culegere de povestiri *The Essential Ellison,* World Fantasy 1989 pentru culegere de povestiri – *Angry Candy,* Bram Stoker 1990 pentru carte non-ficţiune *Harlan Ellison’s Watching,* World Fantasy Life Achievement 1993, Bram Stoker 1994 pentru nuvelă „Mefisto în Onyx”, Bram Stoker 1996 pentru povestire „Chatting with Anubis”, Internaţional Horror Guild 1995, World Horror Grandmaster 2000, SFWA Grand Master 2006, Nebula 2011 pentru povestire „Ce interesant, un omuleţ” (*Nebula 2012,* Trei, 2013).
Emshwiller, Carol (n. 1921). Scriitoare americană de science-fiction şi proză avangardistă. Premii SF importante: World Fantasy 1991 pentru culegere de povestiri *The Start of the End of It All and Other Stories,* Nebula 2003 pentru povestire „Creature”, Philip K. Dick 2003 pentru roman *The Mount,* World Fantasy Life Achievement 2005, Nebula 2006 pentru povestire „I Live with You”.

Și fiului lor, Lionel III, cunoscut acum ca Lee, cu rugăciunea neauzită ca lumea lui să nu semene cu *lumea noastră.*

Cuprins

Poul Anderson *Eutopia*

David R. Bunch *Incident în Moderan & Evadarea*

James Cross *Casa păpușilor*

Carol Emshwiller *Sexul și/sau Domnul Morrison*

Damon Knight *Și te va slăvi zădărnicia?*

Theodore Sturgeon *Dacă toți bărbații ar fi frați, l-ai lăsa pe unul să se-nsoare cu sora ta?*

Larry Eisenberg *Ce s-a întâmplat cu Auguste Clarot?*

Henry Slesar *Surogat*

Sonya Dorman *Du-te, du-te, du-te, spuse pasărea*

John T. Sladek *O specie fericită*

Jonathan Brand *Întâlnire cu un țărănoi*

Kris Neville *De la tipografia guvernului*

R.A. Lafferty *Ținutul cailor măreți*

J.G. Ballard *Recunoașterea*

John Brunner *Iuda*

Keith Laumer *Test de rezistentă la distrugere*

Norman Spinrad *Îngerii Carcinom*

Roger Zelazny *Autodafe*

Samuel R. Delany *Da… și Gomora*

Adam Roberts
Introducere

Viziuni periculoase. Întrebarea este: periculoase *pentru cine*?

Potrivit chiar introducerii lui Harlan Ellison, răspunsul este: periculoase pentru statu-quo. „Ceea ce țineți în mâini este mai mult decât o carte, declară el cu aplombul specific. Este o revoluție... menită să scuture lucrurile.” Ellison se revoltă împotriva „îngustimii de minte restrictive a multor editori din domeniul” science-fictionului și promite „o antologie mare, exclusiv din texte inedite, controversate, prea agresive pentru a fi cumpărate de reviste”. Dar oare *pericolul* este chiar același lucru cu *agresivitatea*? Indiscutabil, imboldul de a-i scutura pe oameni din mulțumirea de sine este nobil; iar povestirile acestea au avut cu certitudine puterea de a-i șoca pe cititorii de la sfârșitul anilor 1960. De exemplu, în conformitate cu standardele epocii, ele erau explicite sexual și abordau ipocriziile necontestate ale societății mainstream americane cu o înviorătoare focalizare satirică, mai ales asupra sexului, rasismului, drogurilor, consumerismului și conformismului. Iar Ellison a scuturat într-adevăr lucrurile. Antologia lui a reprezentat un succes: a ajutat la definirea curentului New Wave în science-fiction, a lansat multe cariere și a dominat lumea premiilor SF. Ellison însuși a primit o mențiune specială la cea de-a 26-a Convenție Mondială de Science-Fiction (mențiunea descria *Viziuni periculoase* drept „cea mai importantă și controversată carte SF publicată în 1967”). „Călăreții salariului de purpură” de Philip José Farmer[2], un text lung și complex, care-și construiește viziunea satirică a consumerismului decadent prin intermediul unui stil frenetic și

---

2 Farmer, Philip José (1918–2009). Scriitor american de science-fiction şi fantasy. Premii SF: Hugo 1953 pentru cel mai promiţător nou autor, Hugo 1968 pentru nuvelă „Călăreţii salariului de purpură”, Hugo 1972 pentru roman *Înapoi la trupurile voastre răzleţite/Fluviul vieţii* (Nemira, 1996), 2001 SFWA Grand Master, World Fantasy Life Achievement 2001. Alte apariţii în româneşte: *Vasul miraculos* (Nemira, 1997), *Planul misterios* (Nemira, 1998), *Poarta* (Lucman, 2000), *Dayworld* (Lucman, 2000), *Rebelul din Dayworld* (Lucman, 2001), *Dayworld terminus* (Lucman, 2001), *Zeii lumii fluviului* (Nemira, 2008).

inventiv à la Joyce, a câștigat Premiul Hugo, ca și „Dând cu babaroasele” de Fritz Leiber[3] – o fabulă bine executată, despre un muncitor care joacă barbut cu Moartea, care-i rostogolește cititorului o întorsătură finală cu adevărat neașteptată (excelentul text al lui Leiber a câștigat și Premiul Nebula). Iar Samuel R. Delany[4] a obținut Premiul Nebula pentru „Da… și Gomora”, din punctul meu de vedere cea mai bună povestire din această antologie de texte excelente, o capodoperă în miniatură, o poveste superb scrisă și îndeajuns de alienată despre stranietatea dorinței. Eroii săi sunt „spațialii”, indivizi ale căror corpuri au fost alterate fizic pentru a rezista dificultăților zborurilor spațiale într-un mod care-i face incapabili de relații sexuale, și „suseii”, oameni a căror deviație sexuală este dorința pentru spațiali. Rezultatul nu este pur și simplu o alegorie a experienței homosexuale, deși Delany a avut multe asemenea experiențe și scrie frecvent despre ele, ba chiar nu se referă deloc, deși așa pare, la „perversiuni”, decât într-un singur mod special, potrivit căruia termenul se aplică tuturor dorințelor noastre sexuale. Textul vorbește mai degrabă despre felul în care dorința este întotdeauna mai mare decât orice pot oferi interacțiunile sexuale fizice obișnuite. Vorbește despre banalitatea inevitabilă a celor din urmă, în lumina aluziilor la transcendența sublimă a celei dintâi.

Este totuși *periculos* ceva din toate acestea? La aproape o

---

3 Leiber, Fritz (1910–1992). Scriitor american de science-fiction şi fantasy. Premii SF: Hugo 1958 pentru roman *Marele joc al timpului* (Pygmalion, 2002), Hugo 1965 pentru roman *The Wanderer,* Hugo 1968 şi Nebula 1967 pentru nuveletă „Dând cu babaroasele”, Hugo 1970 pentru nuvelă „Corabia umbrelor” (în AA 1993), Hugo 1971 şi Nebula 1970 pentru nuvelă „I'll Met în Lankhmar” World Fantasy 1976 pentru proză scurtă „Belsen Express”, World Fantasy Life Achievement 1976, Hugo 1976 şi Nebula 1977 pentru povestire „Catch that Zeppelin”, World Fantasy 1978 pentru roman *Our Lady of Darkness,* British Fantasy 1980 pentru proză scurtă „The Button Molder”, Nebula Grand Master 1981, Geffen 1999 pentru roman *Swords and Deviltry.*

4 Delany, Samuel R. (n. 1942). Autor, profesor şi critic american. Premii SF importante: Nebula 1967 pentru roman *Babel-17,* Nebula 1968 pentru povestire „Da… şi Gomora”, Nebula 1968 pentru roman *Intersecţia Einstein* (Pygmalion, 2005), Nebula 1970 pentru povestire *Timpul considerat ca o spirală de pietre semipreţioase (JSF* nr. 45–46).

jumătate de secol după prima lor publicare, mare parte din materialele de aici și-au pierdut puterea de a șoca. Relatările despre consumul de droguri, homosexualitate și incest sunt, dacă nu chiar prozaice, cel puțin trăsături familiare ale culturii literare, iar cei mai mulți dintre noi pot citi o descriere a sodomizării lui Robin de către Batman fără măcar să clipească (voi lăsa în seama cititorilor interesați să descopere singuri în care povestire poate fi găsit episodul acesta de carnalitate BD-istică). Cu siguranță erau pline de îndrăzneală la sfârșitul anilor 1960, dar anii aceștia au trecut de mult și, în epoca noastră mai puțin inocentă sau, dacă preferați, mai puțin iluzionabilă, mic-burghezii nu mai pot fi la fel de ușor epatați.

Ar putea părea atunci că „pericolul” făgăduit în titlu este o ficțiune politicoasă, un simbol pentru „risc” (precum etichetele lipite pe DVD-urile pentru „adulți”, care anunță „Pericol! Conținut sexual!” când de fapt mesajul lor este „Hei! Ia uitați-vă aici! Cumpărați asta! Conținut sexual!”). O astfel de afirmație ar sugera însă că antologia este mult mai sărăcăcioasă decât în realitate. Lectura *Viziunilor periculoase* în prezent înseamnă *cu adevărat* simțirea izului de cordită al pericolului, iar iterațiile pericolelor sale trec cu mult dincolo de farmecul contraculturii la modă. Pericolul, afirmă povestirile acestea, poate căpăta multe forme, printre care unele cu totul neașteptate.

Periculoase pentru cine? Ei bine, s-ar putea spune că viziunile acestea s-au dovedit cel mai periculoase pentru Ellison însuși. Ca tânăr scriitor, Ellison a năvălit în science-fiction ca un taifun, scriind unele dintre cele mai uluitor de sclipitoare povestiri pe care le văzuse genul (absolut extraordinare sunt „ «Repent, Harlequin!» Said the Ticktockman”, în 1965, și „I Have No Mouth And I Must Scream”, în 1967). A scris de asemenea scenarii pentru seriale TV, inclusiv unul pentru *La limita imposibilului (Soldier*, în 1964, adaptat din propria sa povestire din 1957), care ulterior a inspirat parțial filmul *Terminator,* ca să nu mai amintesc de *The City on the Edge of Forever,* un episod din 1967 din *Star Trek.* Povestirea sa „The Beast That Shouted Love at the Heart of the World” este o înțelegere extraordinară și sumbră a consonanțelor dintre nebunie, ticăloșie și imaginație creativă. Nu mulți scriitori se pot lăuda cu atâtea realizări în toată cariera lor, cu atât mai puțin înainte de împlinirea vârstei de 35 de ani. Se poate totuși susține că *Viziuni periculoase* și

Alte viziuni periculoase, sau, mai exact, furtuna perfectă de succes de care s-au bucurat aceste două volume (în rândul publicului larg, al criticilor și al fanilor) s-a dovedit periculoasă pentru cariera ulterioară a lui Ellison. Desigur, el a continuat să scrie și să publice și mulți dintre fani îi sunt foarte loiali. Dar un succes de o asemenea statură poate fi dificil de continuat și începe să pară că activitatea sa de antologator al celor două volume îi va umbri producțiile literare ulterioare. El anunțase că antologia finală, *Ultimele viziuni periculoase,* va apărea în 1973 și scriitori de calibru s-au înghesuit să contribuie cu povestiri, însă, din variate motive, producția acestei culminații așteptate cu nerăbdare a fost întârziată (n-a apărut nici până acum). Între timp, Ellison însuși a devenit la fel de bine cunoscut ca scriitor, conferențiar electrizant și vorbitor la convențiile SF... dar și acuzator plin de vigoare în tribunale al celor despre care aprecia că i-ar fi violat drepturile de autor. Ba chiar uneori pare ca și cum, aidoma unui litigios Oscar Wilde[5] modern, el a decis să-și folosească adevăratul geniu în procese. Puțini scriitori realizează în întreaga lor carieră ceea ce Ellison a realizat în primele două decenii ale carierei sale, totuși fanii SF-ului cu adevărat periculos visează la ce ar fi putut să fie.

În mod cert, *Viziuni periculoase* reprezintă realizarea copleșitoare a lui Ellison. Deși povestirile sunt extrem de variate și sunt reprezentați o mulțime de autori cu stiluri diferite, „vocea" lui Ellison străbate toată antologia, de la introducerea stimulator de polemică până la prefețele individuale și comentariile despre texte în sine. Este greu totuși de negat că *Viziuni periculoase* marchează o cotitură în viața sa. Dar poate că aceasta este însăși natura pericolului. Uneori pericolul înseamnă a goni pe o motocicletă neagră, în costum negru din piele, pe autostrăzile imposibile ale corpului reimaginat în mod fantastic, ca în emblematica „Îngerii Carcinom" de Norman Spinrad[6]. Dar uneori este mai puțin fermecător de fascinant și

---

5 Wilde, Oscar (1854–1900). Scriitor şi poet irlandez, unul dintre cei mai populari dramaturgi londonezi la începutul anilor 1890.

6 Spinrad, Norman (n. 1940). Scriitor american de science-fiction. Premii SF importante: Prix Apollo 1974 pentru roman *Visul de fier* (Nemira, 1994). Alte apariţii în româneşte: *Solarienii* (Nemira, 1992), *Maşinăria rock and roll* (Nemira, 1993), *Bug Jack Barron* (Adevărul, 1993), *Agentul haosului* (Nemira, 1994, *Primăvara rusească* (Vremea,

mai degrabă oprimant în mod direct, ca în povestirea lui Philip K. Dick[7] „Credința părinților noștri”, cu tropii coșmarești ai vieții în dictatură. Alteori pericolul este strivitor și inevitabil și împinge mai degrabă spre răzvrătire și furie, decât spre înalta aventură surescitantă sau spre experimentele violatoare de tabuuri.

Aceasta rămâne una dintre cele mai faimoase antologii de ficțiuni originale care au fost publicate vreodată în science-fiction, iar textele și metatextele sale explorează numeroase aspecte ale pericolului. Și oricât de periculoase s-au dovedit sau nu viziunile acestea pentru antologatorul lor, cititorul care alege să nu le riște ar fi cu adevărat laș.[8]

Michael Moorcock
Cuvânt-înainte: Anul 2002

Da, *a existat* un moment anume în istoria ficțiunii imaginative care a schimbat totul în mai bine și pentru totdeauna. Noi am venit din vest și am venit din est. Ne-am întâlnit în casa lui Damon Knight[9] din Milford, statul Pennsylvania, și am discutat

---

1995), *Alte Americi* (Nemira, 1994, *Jocul minţii* (Nemira, 1996), *Între două lumi* (RAO, 1996), *Copiii din Hamelin* (Nemira, 1997), *Deus Ex* (Nemira, 1997), *Oameni în junglă* (RAO, 1998), *Trecând prin flăcări* (Nemira, 2000), *Imagini la ora unsprezece* (Millennium Press, 2010).

7 Dick, Philip Kindred (1928–1982). Scriitor american de science-fiction. Premii SF: Hugo 1963 pentru roman *Omul din castelul înalt* (Nemira, 1995), British SF Association 1979 pentru roman *Substanţa M* (Nemira, 2007), John W. Campbell 1975 pentru roman *Flow My Tears, the Policeman Said,* Kurd Lasswitz 1985 pentru roman *VALIS.* Alte apariţii în româneşte:
Vânătorul de recompense/Visează androizii oi electrice? (Nemira, 1992), *Timpul dezarticulat* (Nemira, 1995), *Invazia divină* (Clasic, 1994), *Loteria solară* (Ştiinţă & Tehnică, 1994), *Ubik* (Nemira, 1994), *Labirintul morţii* (Athena, 1995), *Cele trei stigmate ale lui Palmer Eldritch* (Nemira, 1996), *Furnica electrică* (Nemira, 2006), *Clanurile de pe Alpha* (Nemira, 2008), *Jucătorii de pe Titan* (Nemira, 2009).

8 Traducerea tuturor introducerilor şi postfeţelor: Mihai-Dan Pavelescu.

9 Knight, Damon (1922–2002). Scriitor, editor şi critic american de science-fiction. Premii SF importante: Hugo 1956 recenzent de carte, SFWA Grand Master 1985.

despre o revoluție. Asta se întâmpla înainte ca Judith Merril[10] să se fi simțit jignită de portretul ei pe care l-a considerat nefavorabil într-o emisiune TV scrisă de Harlan Ellison. Eram câțiva prieteni foarte agresivi, deciși să târâm science-fictionul și fantasy-ul în maturitate și să le silim să rămână acolo. Eu tocmai începusem eleganta revistă *New Worlds,* susținută de Arts Council, Merril era antologatoare și producea THE YEAR'S BEST SF, Knight edita o serie de antologii cu proze originale intitulată ORBIT, iar Ellison publica ficțiuni atât de surprinzătoare prin elocvență și invenții, încât au stabilit practic noi standarde peste noapte. Însă demonstrația aceea despre ce se putea face n-a fost suficientă pentru el. Nemulțumit de stabilirea unui standard prin propriul lui talent și dinamism, el a dorit să realizeze o antologie cu proze atât de variate, atât de noi și de vitale, atât de vizionare și de periculoase în ce aveau de spus, încât ficțiunea speculativă – spuneți-i cum vă place – n-avea să mai fie niciodată la fel. Și desigur pentru o asemenea antologie exista un singur titlu. VIZIUNI PERICULOASE.

Ce a făcut el în continuare a fost partea cea mai grea. Prin toate mijloacele pe care le cunoștea – prin provocare, ispitire, măgulire și confruntare –, Ellison i-a convins pe cei mai sclipitori scriitori anglofoni să-și ridice propriile standarde și să ofere lumii cele mai bune realizări personale. Le-a plătit de asemenea tarife de vârf – depășind bugetul editorului și băgând mâna adânc în propriul lui buzunar. Și nu s-a oprit acolo. A scris comentarii, începând cu introducerea și continuând în toată cartea, vorbind despre contribuitorii la volum, despre talentul și potențialul lor. De unul singur, el a introdus un nou standard, impunând ca pe viitor nimic din ce produsese *oricine* care avea vreo ambiție să coboare sub ștacheta aceea. El a făcut ceea ce noi, ca vizionari, doriserăm să facem. El ne-a schimbat lumea pentru totdeauna. Și, ca o ironie a sorții, un semn al unei lumi atât de fundamental schimbate – fie ea de Stokely Carmichael[11], Martin Luther King

---

10 Merril, Judith (1923–1997). Pseudonimul lui Judith Josephine Grossman, scriitoare şi editoare SF americană, ulterior canadiană. Autoare a 26 de antologii science-fiction. Premii SF importante: Aurora Life Achievement 1983 şi 1986, SWFA Autor Emerit 1997, Hugo 2003 pentru carte asociată genului *Better to Have Loved: The Life of Judith Merril.*

11 Carmichael, Stokely (1941–1998). Activist politic american pentru

Jr.[12], Lyndon Johnson[13] sau Kate Millett[14] – este ca nimeni să nu-și mai aducă aminte cum era înainte ca lucrurile să devină mai bune. Aceea este adevărata măsură a succesului lui Ellison.

Santa Monica,
California 26 iulie 2002

Harlan Ellison
Introducere: 2002

Ce călătorie lungă, stranie și ticsită de evenimente a fost, i-am spus lui Mike Moorcock[15] cu o zi în urmă. N-a fost déjà-vu, nu tocmai, dar a reverberat ca zilele petrecute în Londra, când ne plimbam de la Ladbroke Grove la restaurantul *tandoori* pe care-l frecventam pe atunci. „Ce călătorie lungă, stranie și ticsită de evenimente a fost”, i-am spus lui Mike, mergând unul lângă celălalt ca Mutt și Jeff, talentul uriaș și bărbos care aproape de unul singur a creat ceea ce a devenit cunoscut ca New Wave în literatura fantastică și yankeul de 1,65 m pornit în ascensiune, care abia intrase în cele 15 minute ale sale de celebritate

---

drepturile oamenilor de culoare, care a popularizat termenul „Black Power”.

12 King, Martin Luther Jr. (1929–1968). Pastor baptist nord-american, activist politic, cunoscut mai ales ca luptător pentru drepturile civile ale oamenilor de culoare. Cel mai tânăr laureat al Premiului Nobel pentru Pace în 1964.

13 Johnson, Lyndon (1908–1973). Al 36-lea preşedinte al SUA (1963–1969).

14 Millett, Kate (n. 1934). Scriitoare şi activistă în mişcarea feministă americană.

15 Moorcock, Michael (n. 1939). Autor englez, editorul controversatei reviste *New Worlds.* Premii SF importante: British Fantasy 1972 pentru roman *The Knight of the Swords,* British Fantasy 1973 pentru roman *The King of the Swords,* British Fantasy 1975 pentru roman *The Sword and the Stallion,* Nebula 1968 pentru nuvelă „Ecce Homo” *(AA* 1995), World Fantasy şi John W. Campbell 1979 pentru roman *Gloriana,* Seiun 1986 pentru roman străin *The Elric Saga,* World Fantasy Life Achievement 2000, Bram Stoker Life Achievement 2005, SFWA Grand Master 2008. Apariţii în româneşte: *Schoonerul gheţii* (Multistar, 1994), *Amiralul văzduhului* (Aldo Press, 1995), *Leviatanul terestru* (Aldo Press, 1995).

Warhol[16]. Asta se întâmpla cu mai bine de treizeci de ani în urmă. Și ieri i-am spus același lucru lui Mike.

Stranie și epuizantă a fost călătoria aceea. Plină de bune și rele, de prieteni și dușmani, realizări și eșecuri, termene respectate și termene amânate (unele cu deceniile).

Prieteni care mai sunt – ca Mike, Bob Silverberg[17], Carol Emshwiller, Norman Spinrad și Phil Farmer, ca să-i numesc doar pe câțiva care pot fi găsiți în cartea aceasta și care mai trăiesc în lumea aceasta, în timp ce eu dactilografiez acum la mașina mea de scris manuală Olympia – și prieteni care s-au dus

---

16 Warhol, Andy (1928–1987). Grafician, fotograf, pictor şi realizator de filme american, personalitate a curentului Pop Art. În 1968 a declarat: „În viitor fiecare îşi va avea cele 15 minute de celebritate”, o butadă care se regăseşte tot mai pregnant în societatea modernă.

17 Silverberg, Robert (n. 1935). Scriitor american de science-fiction şi fantasy. Premii SF: Hugo 1956 pentru cel mai promiţător nou autor, Hugo 1969 şi Prix Apollo 1976 pentru nuvelă „Aripi de noapte” (în *Pasagerii,* Nemira 1994), Nebula 1969 pentru povestire „Pasagerii” (în *Pasagerii),* Nebula 1972 pentru povestire „Veşti bune de la Vatican” (în *Pasagerii),* Nebula 1972 pentru roman *Timp al schimbărilor* (Pygmalion, 1995, Seiun 1972 pentru roman străin *Nightrwings,* John W. Campbell 1973 pentru roman *Dying Inside,* Nebula 1975 pentru nuvelă „Born with the Dead”, Seiun 1975 pentru roman străin *Up the Line,* Nebula 1986 pentru nuvelă „Pe mare spre Bizanţ” (*Galileo,* nr. 3, 2010), Hugo 1987 pentru nuvelă „Ghilgamesh in the Outback”, Hugo 1990 şi Ignotus 2001 pentru nuveletă „Introducem un soldat. Apoi: Încă un soldat” (în *Poarta timpului;* Nemira 1993), SFWA Grand Master 2004. Alte apariţii în româneşte: *Căderea nopţii* (cu Isaac Asimov, Teora, 1994), *Băieţelul cel urât* (cu Isaac Asimov, Teora, 1995), *Joc crud* (Graphis, 1995), *Omul pozitronic* (cu Isaac Asimov, Teora, 1995, *Omul stocastic* (Vremea, 1996), *Interfeţe periculoase – Poarta timpului II* (antologie, Nemira, 1995).

sfâșietor – Bob Bloch[18], Roger Zelazny[19], Ted Sturgeon[20], Henry Slesar[21], Lester și Phil, Howard, John și John, Kris, dragul de Fritz și Ray Lafferty[22], Damon, Poul și toți ceilalți care zâmbeau și scriau și care trăgeau șuturi în fund când am spus prima dată ce i-am spus lui Mike pe Portobello Road. Acum mai bine de treizeci de ani.

Cartea aceasta este unul dintre succese. A fost un vis pe care-l avusesem cu mult înainte să mă fi apucat cu adevărat de

---

18 Bloch, Robert (1917–1994). Scriitor american de science-fiction, fantasy şi horror. Premii importante: Hugo 1959 pentru povestire „That Hell-Bound Train”, World Fantasy 1975, World Horror Grandmaster 1991, Bram Stoker 1994 pentru carte nonficţiune *Orice Around the Bloch,* Bram Stoker 1995 pentru culegere de povestiri *The Early Fears,* Bram Stoker 1995 pentru nuveletă „The Scent of Vinnegar”. Apariţii în româneşte: *Psycho* (Nemira, 1995).

19 Zelazny, Roger (1937–1995). Scriitor american de science-fiction. Premii SF importante: Nebula 1966 pentru nuveletă „The Doors of His Face, the Lamps of His Mouth”, Nebula 1966 pentru nuvelă „Plăsmuitorul” (în *Imperiul oglinzilor strâmbe,* Adevărul, 1993), Hugo 1966, Seiun 1976 şi Geffen 2009 pentru roman *Nemuritorul* (Pygmalion, 1994; Nemira, 2010), Hugo 1968 pentru roman *Domn al luminii/Lordul luminii* (Nemira, 1996), Prix Apollo 1972 pentru roman *Isle of the Dead,* Hugo şi Nebula 1976 pentru nuvelă „Home Is the Hangman”, Hugo 1982 şi Seiun 1984 pentru nuveletă „Unicorn Variation”, Hugo 1986 pentru nuvelă „24 Views of Mt. Fuji, by Hokusai”, Hugo 1987 pentru nuveletă „Permafrost”. Alte apariţii în româneşte: *Drumul iadului* (Teora, 1994), *Nouă prinţi din Amber* (Olimp, 1994; Tritonic, 2007, *Armele din Avalon* (Tritonic, 2007), *Semnul unicornului* (Tritonic, 2007), *Mâna lui Oberon* (Tritonic, 2007), *Curţile Haosului* (Tritonic, 2007), *Atuurile morţii* (Tritonic, 2007, *Sângele din Amber* (Tritonic, 2008), *Semnul Haosului* (Tritonic, 2008), *Cavalerul umbrelor* (Tritonic, 2008), *Prinţul Haosului* (Tritonic, 2008).

20 Sturgeon, Theodore (1918–1985). Pseudonimul lui Edward Hamilton Waldo, scriitor american de science-fiction. Premii SF: 1954 Internaţional Fantasy Awards pentru ficţiune *Mai mult decât oameni* (Vremea, 1994; Humanitas, 2006; Leda, 2006), Hugo 1971 şi Nebula 1970 pentru povestire „Sculptură lentă” (AA 1988), World Fantasy Life Achievement 1985. Alte apariţii în româneşte: *Nestemate visătoare* (Vremea, 1995; Leda, 2005).

21 Slesar, Henry (1927–2002). Scriitor, dramaturg şi copywriter american.

22 Lafferty, R.A. (1914–2002). Scriitor american de science-fiction şi

treabă. Un vis pe care-l oferisem altei antologatoare, pe când editam o colecție de cărți broșate în Evanston, statul Illinois, în 1961… iar ea nu-l uitase. Același vis pe care l-am discutat cu Norman în casa mea arboricolă din Beverly Glen în 1965, același vis pe care l-am văzut sosind prin constricția anală a genului ca trenul Super Chief[23] în chihlimbar, când Mike și compatrioții lui au zgâlțâit lumea cu *New Worlds*[24]. Un vis despre „chestia noastră” înălțându-se ca un munte de cristal, lângă ficțiunea naturalistă, mimetică, oferind viziuni și răspunsuri și scenarii „ce-ar fi dacă” pe care niciun Faulkner[25], James Gould Cozzens[26] sau Edna Ferber[27] nu le-ar fi crezut vreodată posibile. Oho, visul acela era mult mai înalt decât 1,65 m!

Și dacă aș fi știut cât de dur va fi totul, dacă aș fi știut despre vastele furtuni de rahat care aveau să mă târască prin rigole, n-am nicio îndoială că tot aș fi făcut-o. Nu pentru că aș fi fost mai imbecil sau mai inconștient decât mi-a fost stilul în toți anii care au trecut, ci pentru că visul acesta își sărbătorește acum a treizeci și cincea aniversare și continuă să fie cea mai bine vândută antologie de ficțiune speculativă din toate timpurile. Din 1967, a fost reeditată continuu, iar premiile și reeditările povestirilor individuale sunt fără egal. Așa încât oprobriul a meritat din plin.

---

fantasy. Premii SF importante: Hugo 1973 şi Seiun 1975 pentru povestire „Eurema’s Dam”, World Fantasy Life Achievement 1990, Seiun 1993 pentru proză scurtă străină „Groaning Hinges of the World”.

23 Super Chief. Supranumit „Trenul stelelor” datorită numeroaselor celebrităţi care au călătorit între 1936 şi 1984 pe calea ferată între Chicago şi Los Angeles.

24 New Worlds. Revistă SF britanică, înfiinţată ca fanzin în 1936, care a avut apariţii neregulate cu îndelungate hiatusuri. Marea influenţă asupra science-fictionului şi-a început-o din 1964 cu venirea ca editor a lui Michael Moorcock, când s-a concentrat asupra curentului „New Wave”.

25 Faulkner, William (1897–1962). Scriitor american, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1949 şi de două ori câştigător al Premiului Pulitzer.

26 Cozzens, James Gould (1903–1978). Romancier american, critic al modernismului şi stângismului.

27 Ferber, Edna (1885–1968). Populară romancieră şi dramaturgă americană. Câştigătoare a Premiului Pulitzer.

Cei dintre voi care au intrat în sală după începerea filmului vor da o pagină, sau trei, și vor găsi „Prefețele” originale ale cărții scrise de Isaac (care a fost cu totul necaracteristic și imbecil de modest pentru a scrie o *povestire* pentru antologie, pe temeiul complet fals că era un hodorog, că nu putea scrie „chestiile noi” și că nu voia să se facă de râs) (dintre toți oamenii pe care i-am cunoscut în viața mea stranie, lungă și ticsită de evenimente, nu mă pot gândi la cineva pe care să-l fi adorat mai mult decât pe amicul meu Isaac, dar vă spun – așa cum i-am spus și lui – că șovăiala lui a fost de tot rahatul), după care veți găsi propria mea *Introducere* originală și interminabilă. Până veți ieși prin partea cealaltă, veți înțelege care-i treaba și veți pricepe locul lui VP în peisajul literar. Apoi începe cartea. Cartea aceasta extraordinară.

Visul acesta, succesul acesta avusese intenția de a fi o minune… și s-a îndeplinit. Atunci. Și acum. Și în cei treizeci și cinci de ani dintre cele două momente. Mulți dintre băieții și fetele care au citit-o prima dată în liceu sunt acum, ei înșiși, stele ale genului fantasmagoric. Pentru puștii aceia, numele VIZIUNI PERICULOASE înseamnă pocnetul, șfichiuitul și detunătura acelui sentiment de uimire despre care batem toți câmpii.

Muhammad Ali[28] a potolit odată mulțimea care-i reproșa exagerările, surâzând și spunând: „Nu-i nicio lăudăroșenie, dacă poți să ieși în față și s-o *faci*!”

Dacă această introducere din secolul al XXI-lea la un eveniment literar cardinal din secolul al XX-lea exagerează prin hybris asfixiant, ei bine, recunosc că nu mă pricep foarte bine la modestie, totuși în viața oricui există lucruri sacrosante, și până și celui mai flatulent lăudăros i se poate îngădui un răcnet sau două când vorbește despre asemenea piscuri de măreție. Nu-i o lăudăroșenie.

L-am cunoscut pe John Steinbeck[29]. Nu cred c-am schimbat vreun cuvânt între noi, eu eram un puști și el era un zeu, dar l-

---

28 Muhammad Ali (n. 1942). Fost boxer profesionist, filantrop şi activist social. Primul şi singurul boxer care a câştigat de trei ori centura de campion mondial la categoria supergrea. În 1999, BBC l-a decretat „Personalitatea sportivă a secolului”.

29 Steinbeck, John (1902–1968). Scriitor american, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1962 şi al Premiului Pulitzer.

am *cunoscut.* Am mărșăluit cu Martin Luther King Jr., de la Selma până la Montgomery, în unul dintre evenimentele pivotante ale Vremurilor Noastre și, deși nu eram decât o banală moleculă din talazul acela, sunt de-a pururi mândru, fiindcă am fost *acolo.* Îi pot număra printre prietenii mei foarte apropiați pe Asimov[30], Leiber și Bloch, trei dintre oamenii cei mai minunați care au călcat vreodată pe pământul acesta, iar ei *m-au plăcut* pe mine. În felul acesta știu că sunt valoros, chiar dacă nu virtuos. Asemenea bărbați nu ar fi prieteni cu un mocofan.

De aceea trâmbițez și țopăi și mă-nfoi ca (una dintre expresiile mele favorite, scrise de Richard L. Breen[31] pentru

---

30 Asimov, Isaac (1920–1992). Scriitor american de science-fiction. Premii SF importante: Hugo 1966 pentru cea mai bună serie a tuturor timpurilor *Fundaţia,* Hugo, Nebula şi Ditmar 1973 pentru roman *Zeii înşişi* (Teora, 1993), Hugo şi Nebula 1977 pentru nuveletă „Omul bicentenar” (în *Povestiri ciberrobotice,* Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1986), Hugo 1983 pentru roman *Marginea Fundaţiei* (Nemira, 1994; Teora 2003), SFWA Grand Master 1987, Hugo 1992 pentru nuveletă „Aur” *(JSF* nr. 17), Hugo 1995 pentru carte nonficţiune *Eu, Asimov* (Teora, 1997), Seiun 1996 pentru povestire „Robot Dreams”, Geffen 2010 propria carte SF *Isaac Asimov’s Collected Stories, Vol. 1.* Alte apariţii în româneşte: *Preludiul Fundaţiei/Înainte de Fundaţie* (Nemira, 1993; Teora, 2004), *Fundaţia* (Nemira, 1993; Teora, 2002; Adevărul, 2010), *Fundaţia şi Imperiul* (Nemira, 1993; Teora, 2003; Adevărul, 2010), *Soarele gol* (Teora, 1993), A *doua Fundaţie* (Nemira, 1994, Teora, 2003; Adevărul, 2010), *Marginea Fundaţiei* (Nemira, 1994; Teora, 2003), *Fundaţia şi Pământul* (Nemira, 1994; Teora, 203), *Pulbere de stele* (Teora, 1994), *Curenţii spaţiului* (Teora, 1994), *Eu, robotul* (Teora, 1994), *O piatră pe cer* (Teora, 1994; Art, 2012), *Sfârşitul eternităţii* (Teora, 1994), *Căderea nopţii* (în colaborare cu Robert Silverberg, Teora, 1994), *Povestiri cu roboţi* (Teora, 1994), *Fundaţia renăscută* (Nemira, 1995), *Băieţelul cel urât* (cu Robert Silverberg, Teora, 1995), *Omul pozitronic* (cu Robert Silverberg, Teora, 1996), *Roboţii de pe Aurora* (Teora, 1996), *Vântul schimbării* (Teora, 1996), *Roboţii şi Imperiul* (Teora, 1997), *Nemesis* (Teora, 1997), *Călătorie fantastică* (Teora, 1997), *Perioada Campbell* (Teora, 1998), *Întemeietorii* (Teora, 1998), *Destinaţia creierul* (Teora, 1998), *Calea marţiană* (Teora, 1998, *Planeta care nu a existat* (Teora, 1998), *Rătăcitor în spaţiu* (Lucman, 1998), *Visele sunt sacre* (Teora, 1999), *Întrebarea finală* (Teora, 1999), *Fantomele Soarelui* (Lucman, 1998, *Robotul de pe Jupiter* (Lucman, 2001).

31 Breen, Richard L. (1918–1967). Scenarist şi regizor american.

filmul *Pete Kelly's Blues)* „un cântăreț de banjo care-a băgat un breakfast barosan”. De aceea zic: *am făcut-o,* ’tu-vă’naripă! 1,65 m, plecat din Ohio, și-am făcut ce nu mai făcuse nimeni, am jucat în Marele Spectacol cu Moorcock, Knight, Healy&McComas[32] și Groff Conklin[33]. Am visat-o și am făcut-o. Nu-i o laudă.

VIZIUNI PERICULOASE a fost o piatră de hotar. Nu pentru că spun eu asta, ci pentru că așa au numit-o toți, de la James Blish – care a fost probabil cel mai inteligent dintre noi – până la criticii cei mai severi de atunci – Damon Knight, Algis Budrys și P. Schuyler Miller[34] (care a afirmat „VIZIUNI PERICULOASE… introduce *cu adevărat* a Doua Revoluție în ficțiunea speculativă”).

Au existat, desigur, și unii care au ales să vadă conținutul acestei cărți ca fiind tunetul prevestitor al Sfârșitului Lumii. Ei au optat fie s-o ignore ca fiind o aberație, fie s-o denigreze ca fiind adolescentin rebelă, ca fiind nevoia aceea a multora dintre noi de a scrie *proaspăt,* de a scrie nou, de a scrie *mai bine.* Ei au optat să vadă infatuare parvenită în proza pe care noi flămânzeam s-o scriem, au văzut-o ca lipsă de respect față de vârstnicii și tradițiile genului. În privința celei dintâi afirmații: nici vorbă! în privința celei de-a doua: la dracu’, așa-i! I-am stimat pe cei care scriseseră înaintea noastră, unii care poate că trecuseră de vârful lor la momentul respectiv, alții pe care-i așteptau ani de lucrări importante – și unii dintre ei au apărut în antologia aceasta și astfel au dat pe ușă afară minciuna cu lipsa de respect. Ei au optat să deprecieze și ridiculizeze ceea ce încerca să facă VIZIUNI PERICULOASE. Dar n-a fost nimic mai mult decât gâfâitul muribund al Celor Care Nu Puteau Să Facă, dar care trebuiau să Comenteze despre cei Care *Puteau* Să Facă… și au făcut.

Premiul Oscar pentru scenariu pentru *Titanic* (1953).

32 Healy&McComas: Raymond J. Healy (1907–1969) şi Francis McComas (1910–1978). Editori americani ai uneia dintre cele mai influente antologii din Epoca de Aur a SF-ului: *Adventures în Time and Space* (1946).

33 Conklin, Groff (1904–1968). Editor american de science-fiction, autor a peste patruzeci de antologii.

34 Miller, P. Schuyler (1912–1974). Scriitor şi critic american de science-fiction.

Iar dacă rezistența la testul timpului este indicatorul tentativei unui simbol de a intra în Posteritate, ei bine, chiar anul trecut superlativul scriitor și editor Al Sarrantonio[35] s-a luptat să publice o antologie mare, inteligentă, cu ficțiuni originale adesea experimentale și frecvent sclipitoare, aparținând unei serii stelare de scriitori, dintre care mulți au apărut în VP sau în urmarea din 1972, ALTE VIZIUNI PERICULOASE. Volumul a fost intitulat REDSHIFT, iar pe prima pagină a introducerii sale, Al a scris cu eleganță:

„Mi-am stabilit un nou obiectiv: de a publica, la începutul mileniului… o antologie uriașă de texte originale de ficțiune speculativă. Inspirația mea inițială a fost *Viziuni periculoase* a lui Harlan Ellison, a cărei publicare în anul 1967 a schimbat pentru totdeauna science-fictionul. Multe dintre lucrurile structurate de Ellison în cartea aceea – extinderea limitelor, anihilarea tabuurilor, folosirea prozei experimentale – existaseră de ceva vreme (la urma urmelor, erau anii 1960), însă el a fost primul care să le cuprindă între două coperte cu o forță și o voință care au făcut antologia incontestabilă.”

Cartea aceasta a rezistat testului timpului. A fost o culme, un far și un șablon pentru multe dintre cele care au urmat vreme de alți treizeci și cinci de ani. Iar acum apare iarăși, într-un format nou, sclipitoare și strălucitoare (cu trei coperte diferite pentru cei cărora le place stilul „bufet”), gata să orbească o nouă generație de cititori și să iuțească inimile celor care au citit-o acum trei decenii și jumătate, când a ieșit din tipografii mârâind și scurmând pământul cu copita.

Mai suportați-mă câteva clipe…

Intenționasem să includ în această nouă ediție un supliment de actualizare, care să completeze lacuna dintre 1967 și prezent. Cărțile pe care le-au scris oamenii aceștia, filmele pe care le-au inspirat, premiile pe care le-au câștigat, evenimentele majore din viețile lor… o consemnare concisă, dar detaliată, despre cine unde a mers și cine ce a făcut.

---

35 Sarrantonio, Al (n. 1952). Autor şi editor american de science-fiction şi horror. Premii SF importante: Bram Stoker 2000 pentru antologie 999: *New Stories of Horror and Suspense,* Shirley Jackson 2011 pentru antologie *Stories: All-New Tales.*

Am întreprins de unul singur mare parte din cercetarea inițială, apoi l-am angajat pe David Loftus să facă restul. Am scris multe dintre actualizările biografice și am fost sigur că voi avea totul gata pentru publicare până la 1 iunie 2002.

Am scris…

POUL ANDERSON a murit de cancer de prostată pe 31 iulie 2001. ISAAC ASIMOV a murit de insuficiență renală și cardiacă pe 6 aprilie 1992. ROBERT BLOCH a murit de cancer esofagian și renal pe 23 septembrie 1994. JOHN BRUNNER a murit de atac de cord pe când participa la o convenție science-fiction în Glasgow, Scoția, pe 25 august 1995. HENRY SLESAR, cu sănătate perfectă, s-a internat într-un spital din Manhattan pentru o operație banală de hernie și a murit în urma unor complicații neașteptate cu trei luni în urmă de la data când scriu rândurile acestea, pe 2 aprilie 2002. FRITZ LEIBER a murit în urma unui accident cerebrovascular pe 5 septembrie 1992. RAY LAFFERTY a murit într-un azil pentru bătrâni și neputincioși cu numai o lună în urmă. DAMON KNIGHT… mort. MIRIAM ALLEN deFord… moartă. Și alții. Prieteni dispăruți. Biografii terminate.

Am renunțat, oameni buni.

Pur și simplu, la dracu', pur și simplu *am renunțat*!

Așa că nu veți căpăta seria aceea de noi și micuțe minibiografii. Veți căpăta testamentul lor: unele dintre cele mai bune texte pe care le-au scris, părțile cele mai bune ale noastre, ale tuturor, ceea ce rămâne pe pagină.

Îmi cer scuze. Dar a fost o călătorie lungă, stranie și ticsită de evenimente, iar acum o călătorie tristă care a ajuns la capăt pentru multe dintre stelele care sclipesc aici. Am încercat, îmi dau cuvântul, am încercat. Dar ei nu mai sunt și-mi lipsesc și încercarea aceea mi-a sfâșiat de-a dreptul inima, așa c-am zis dă-o-n mă-sa!

Aceasta a fost o carte și o epocă irepetabile. Este acum o carte ce trăiește și respiră pe cont propriu, deși unii dintre părinții ei au dispărut. Nu mai este un puști imberb, ci este un tom impunător, serios, la care se fac trimiteri docte și care conține proze importante ce au schimbat lumea pentru foarte mulți cititori.

Acum este rândul vostru.

Vorbind în numele acelora dintre noi care mai stau în picioare, dar și în numele celor care au plecat pe calea lor, vă dorim o

călătorie plină de evenimente, da, ba chiar o călătorie lungă, stranie, bizară, care să vă detoneze minţile.

Este o carte frumoasă. Bucuraţi-vă de ea.

Los Angeles
27 iulie 2002

Isaac Asimov
1967: Cuvânt–înainte 1 – A doua revoluţie

Azi – chiar în ziua când scriu rândurile acestea – am primit un telefon de la ziarul *The New York Times.* Îmi fusese acceptat un articol pe care-l expediasem prin poştă cu trei zile în urmă. Subiectul: colonizarea Lunii.

Şi m-au sunat ca *să-mi mulţumească*!

Lăudată fie Selena, cum s-au mai schimbat vremurile!

Acum treizeci de ani, când am început să scriu science-fiction (eram foarte tânăr pe atunci), colonizarea Lunii era un subiect exclusiv pentru revistele pulp cu coperte ţipătoare. Era literatură din categoria „să nu-mi spui că tu crezi în toate aiurelile alea”. Era literatură din categoria „să nu-ţi umpli mintea cu toate porcăriile alea”. Mai presus de orice, era literatură pentru a evada din realitate!

Uneori mă gândesc la asta cu un soi de neîncredere. Science-fictionul era literatură pentru a evada din realitate. Noi *evadam.* Noi întorceam spatele unor probleme imediate, aşa cum erau baseballul, temele pentru acasă şi bătăile cu pumnii, pentru a intra într-o lume ca Neverland a lui Peter Pan, a exploziilor demografice, a rachetelor spaţiale, a explorării lunare, a bombelor atomice, a bolilor de radiaţie şi a poluării atmosferice.

Aşa-i că era grozav? Nu este minunat felul în care noi, tinerii evadaţi, ne-am căpătat răsplata corectă? În legătură cu toate problemele actuale importante, care frământă fără speranţă minţile cele mai ascuţite, noi ne-am îngrijorat cu mai bine de douăzeci de ani înainte s-o fi făcut altcineva. Ce mai ziceţi *de asta* ca „evadare”?

Însă acum puteţi coloniza Luna în paginile serioase din *The New York Times,* şi nu sub forma unei povestiri science-fiction, ci ca analiză sobră a unei situaţii pragmatice.

Aceasta reprezintă o schimbare importantă şi care are o

relație imediată cu cartea pe care o țineți în mână. Dați-mi voie să vă explic!

Am devenit scriitor de science-fiction în anul 1938, exact pe când John W. Campbell Jr.[36] revoluționa domeniul prin simpla cerință ca autorii de SF să stea ferm pe granița dintre știință și literatură.

Science-fictionul dinaintea lui Campbell se încadra prea frecvent în una dintre două clase. Povestirile erau fie deloc-știință, fie numai-știință. Povestirile deloc-știință erau aventuri în care termenii din jargonul westernurilor erau înlocuiți cu echivalenții lor din jargonul spațiului cosmic. Scriitorii puteau fi perfect inocenți în privința cunoașterii științifice, pentru că nu aveau nevoie decât de un jargon tehnic pe care-l puteau folosi fără discriminare.

Pe de altă parte, povestirile numai-știință erau populate exclusiv de caricaturi de savanți. Unii erau savanți nebuni, unii erau savanți distrați, iar alții erau savanți nobili. Unicul aspect pe care-l aveau în comun era tendința de a-și expune teoriile. Nebunii le răcneau, distrații le mormăiau, nobilii le declamau, dar toți țineau prelegeri insuportabil de lungi. Povestirea era o tencuială subțire care acoperea monologurile interminabile în încercarea de a conferi iluzia că monologurile acelea interminabile aveau un scop.

Existau bineînțeles și excepții. Dați-mi voie să reamintesc de „Odiseea marțiană”, scrisă de Stanley G. Weinbaum[37] (care, la numai treizeci și șase de ani, a decedat în mod tragic de cancer). A fost publicată în numărul din iulie 1934 al revistei *Wonder Stories* – o povestire de tip Campbell perfectă, cu patru ani înainte ca John W. Să-și fi introdus revoluția.

Contribuția lui Campbell a constat în faptul că el a insistat ca excepția să devină regulă. Trebuia să existe știință adevărată și literatură adevărată, fără ca vreuna să o domine pe cealaltă. N-a obținut întotdeauna ceea ce dorea, totuși le-a obținut suficient

---

36 Campbell, John W., Jr. (1910–1971). Personaj influent în science-fictionul american. În calitate de editor al revistei *Astounding Science Fiction,* este creditat cu modelarea aşa-zisei Epoci de Aur a SF-ului. Premii SF importante: Hugo 1953, 1955, 1956, 1957, 1961, 1962, 1964, 1965 pentru cea mai bună revistă *Astounding/Analog.*

37 Weinbaum, Stanley (1902–1935). Scriitor american de science-fiction.

de frecvent pentru a iniția Epoca de Aur a Science-fictionului, așa cum o denumesc veteranii.

Desigur, fiecare generație are propria ei Epocă de Aur, dar Epoca de Aur Campbell se întâmplă să fie a mea și de aceea, când spun „Epocă de Aur”, mă refer la ea. Slavă cerului, am izbutit să intru în SF la timp pentru ca povestirile mele să contribuie în modul lor (și a fost un mod destul de frumușel, mai dă-o-ncolo de falsă modestie!) la acea Epocă de Aur.

Însă toate Epocile de Aur poartă în ele semințele propriei lor distrugeri, iar după ce s-au terminat, poți să privești în urmă și să localizezi fără greș semințele respective. (Cât de minunată este privirea retrospectivă! Ce superb este să profețești ceea ce s-a petrecut deja. Nu greșești niciodată!)

În cazul acesta, cerința lui Campbell pentru știință adevărată și literatură adevărată a atras după sine o pereche de inamici redutabili: unul pentru știința adevărată și unul pentru literatura adevărată.

Cu *știință* adevărată, povestirile au ajuns să sune tot mai plauzibil și, într-adevăr, *au fost* tot mai plauzibile. Năzuind spre realism, autorii au descris calculatoare, rachete și arme nucleare care au semănat foarte mult cu calculatoarele, rachetele și armele nucleare de peste niciun deceniu. De aceea viața reală din anii 1950 și 1960 seamănă foarte mult cu science-fictionul de tip Campbell din anii 1940.

Da, scriitorii de science-fiction din anii 1940 au mers mult dincolo de ceea ce avem în viața reală de azi. Noi, scriitorii, nu am țintit doar spre Lună sau Marte, ci am cutreierat galaxia cu propulsii superluminice. Toate aventurile noastre în adâncurile spațiului cosmic s-au bazat însă pe modul de gândire care în prezent este universal la NASA.

Și pentru că viața reală de azi seamănă atât de mult cu fantasticul de alaltăieri, fanii veterani sunt tulburați. În adâncul sufletului lor, indiferent dacă o recunosc sau nu, există un sentiment de dezamăgire, ba chiar de scandalizare față de invadarea de către lumea exterioară a domeniului lor privat. Ei simt pierderea „sentimentului de uimire”, pentru că ceea ce a fost cândva cu adevărat limitat la „uimire” a devenit acum prozaic și banal.

În plus, speranța că science-fictionul de tip Campbell va crește iute într-o spirală tot mai măreață de audiență și

respectabilitate nu s-a îndeplinit pe deplin. Ba chiar s-a manifestat un efect mai degrabă neprevăzut. Noua generație de potențiali cititori de science-fiction a găsit tot SF-ul de care avea nevoie în ziare și în revistele generale și mulți n-au mai simțit un imbold irezistibil de a se îndrepta către revistele de science-fiction specializate.

De aceea, după un vârf de scurtă durată în prima jumătate a anilor 1950, când toate visele de aur au părut să se împlinească pentru scriitorii și editorii de SF, a urmat o recesiune și revistele nu sunt mai prospere în prezent decât au fost în anii 1940. Nici chiar lansarea lui Sputnik I n-a putut stăvili recesiunea aceea, ci, dimpotrivă, a accelerat-o.

Acesta a fost inamicul adus de știința adevărată. Dar literatura adevărată?

Atât timp cât science-fictionul era mediul rigid care a fost în anii 1930 și 1940, textului nu i se cereau calități literare. Scriitorii de SF ai vremii erau indivizi pe care se putea pune bază; cât timp trăiau, aveau să scrie science-fiction, întrucât orice altceva ar fi necesitat o tehnică superioară și-i depășea. (Mă grăbesc să spun că au existat și excepții, iar Murray Leinster[38] îmi apare în minte ca una dintre ele.)

Autorii crescuți de Campbell trebuiau totuși să scrie rezonabil de bine, altfel el le-ar fi respins textele. Sub cravașa propriului lor zel, au început să scrie mai bine și tot mai bine.

În cele din urmă, și inevitabil, ei au descoperit că deveniseră destul de buni pentru a câștiga mai mulți bani altundeva și producția lor de science-fiction s-a redus.

Cele două tragedii ale Epocii de Aur s-au îngemănat într-o anumită măsură. Destui autori din Epoca de Aur au urmat esența science-fictionului în călătoria sa de la ficțiune la

---

38 Leinster, Murray (1896–1975). Pseudonimul lui William Fitzgerald Jenkins, scriitor american de science-fiction şi scenarist radio şi TV. Premii SF importante: Hugo 1956 *Exploration Team.* Apariţii în româneşte: *Planeta uitată* (Neroandria, 1994).

realitate, iar scriitori ca Poul Anderson[39], Arthur C. Clarke[40], Lester del Rey[41] și Clifford D. Simak[42] au început să scrie literatură de popularizare științifică.

De fapt, nu *ei* s-au schimbat, ci mediul. Subiectele pe care le trataseră cândva în ficțiune (rachetele cosmice, călătoriile spațiale, viața pe alte planete etc.) au trecut de la ficțiune la realitate și autorii au fost purtați odată cu schimbarea. Desigur, fiecare pagină de non-SF scrisă de scriitorii aceștia a însemnat o

---

39 Anderson, Poul (1926–2001). Scriitor american de science-fiction şi fantasy. Premii SF importante: Hugo 1961 pentru proză scurtă „The Longest Voyage”, Hugo 1964 pentru proză scurtă „No Truce With Kings”, Hugo 1969 pentru nuveletă „The Sharing of Flesh”, Hugo şi Nebula 1972 pentru nuveletă „Crăiasa neantului şi a nopţii” *(AA* 1991), Hugo şi Nebula 1973 „Goat Song”, British Fantasy 1974 pentru roman *Hrolf Kraki's Saga,* Hugo 1979 pentru nuveletă „Hunter's Moon”, Hugo şi Nebula 1982 pentru nuvelă „The Saturn Game”, Seiun 1993 pentru roman *Tău Zero,* SFWA Grand Master 1998, John W. Campbell 2001 pentru roman *Genesis.* Alte apariţii în româneşte: *Ziua reîntoarcerii lor* (Nemira, 1992), *Patrula timpului* (Nemira, 1994), *Povara cunoaşterii* (Nemira, 1994), *Coridoarele timpului* (Nemira, 1995), *Operaţiunea Haos* (Nemira, 1995), *Dansatoarea din Atlantida* (Nemira, 1996), *Avatarul* (RAO, 1998), *Păzitorii timpului* (Nemira, 1999), *Orion va răsări* (RAO, 1999), *Cruciadă în cosmos* (Nemira, 2001).

40 Clarke, Arthur C. (1917–2008). Scriitor de science-fiction, inventator şi futurolog britanic. Premii SF importante: Internaţional Fantasy Award 1952 pentru carte non-ficţiune *The Exploration of Space,* Hugo 1956 pentru povestire „Steaua” (în antologia *Niciun zeu în cosmos,* Politică, 1985), Nebula 1973 şi Seiun 1974 pentru nuvelă „Întâlnire cu Meduza” (în *Lumina întunericului,* Teora, 2002), Hugo, Nebula, British SF Association, John W. Campbell 1974 şi Seiun 1980 pentru roman *Întâlnire cu Rama* (Multistar, 1991; Lucman, 2002; Nemira, 2012), Hugo, Nebula şi British SF Association 1980 pentru roman *Fântânile paradisului* (Multistar, 1993), SFWA Grand Master 1986, Geffen 2005 pentru roman *Sfârşitul copilăriei (CPSFA,* nr. 467–473; Teora, 1997; Univers, 2008; Nemira, 2012). Alte apariţii în româneşte: *Oraşul şi stelele* (Multistar, 1992; Paladin, 2012), *Fantoma adâncurilor* (Valdo, 1992), *2001: O odisee spaţială* (Multistar, 1993; Nemira, 2010), *Mânia lui Dumnezeu* (Elit Comentator, 1993), *2010: a doua Odisee Spaţială* (Olimp, 1994; Nemira, 2010), *2061: a treia Odisee Spaţială* (Olimp, 1994; Nemira, 2011), *Rama II* (cu Gentry Lee; Multistar, 1995; Lucman, 2002), 3001: *Odiseea finală* (Image, 1999;

pagină de SF mai puţin.

Pentru ca nu cumva vreun cititor mai cunoscător să înceapă, din punctul acesta, să murmure comentarii sarcastice în barbă, ar fi bine să admit, imediat şi cu toată sinceritatea, că, din tot echipajul lui Campbell, este posibil ca eu să fi întreprins schimbarea aceea la modul extrem. De când Sputnik a ajuns pe orbită şi atitudinea Americii faţă de ştiinţă a fost (cel puţin temporar) revoluţionată, eu am publicat, până acum, cincizeci şi opt de cărţi, dintre care numai nouă pot fi clasificate ca ficţiune.

Este adevărat, sunt stânjenit, ruşinat şi împovărat de vinovăţie, pentru că, indiferent unde aş merge şi ce aş face, mă voi considera întotdeauna *în primul rând* un scriitor de science-fiction. Şi totuşi cum aş putea refuza dacă *The New York Times* îmi cere să colonizez Luna şi dacă revista *Harper's* îmi cere să explorez limitele universului? Subiectele acestea sunt esenţa operei mele de o viaţă.

Daţi-mi voie să adaug în propria mea apărare că nu am abandonat complet SF-ul, în sensul lui cel mai strict. Numărul din martie 1967 al revistei *Worlds of If* (aflat pe standurile de ziare în timp ce scriu rândurile acestea) conţine nuveleta mea intitulată „Bila de biliard"[43].

Dar să las deoparte persoana mea şi să revin la science-fiction în sine…

Care a fost răspunsul SF-ului faţă de acest dublu inamic? În mod clar domeniul trebuia să se adapteze, şi a făcut-o. Puteau fi

---

Nemira, 2011), *Grădina din Rama* (cu Gentry Lee; Lucman, 2002), *Ultima teoremă* (cu Frederik Pohl; Nemira, 2010).

41 del Rey, Lester (1915–1993). Pseudonimul lui Ramon Felipe San Juan Mario Silvio Enrico Smith Heathcourt-Brace Sierra y Alvarez-del Rey y de los Verdes, scriitor şi editor american. Iniţiatorul faimosului imprint Del Rey Booksal editurii Ballantine. Premii SF importante: SFWA Grand Master 1991.

42 Simak, Clifford D. (1904–1988). Scriitor american de science-fiction. Premii SF importante: Internaţional Fantasy Award 1953 pentru ficţiune *City,* Hugo 1959 pentru nuveletă „Poarta care duce dincolo" (*CPSF* nr. 333–335), Hugo 1964 pentru roman *Halta* (Pygmalion, 1994), SFWA Grand Master 1977, Hugo şi Nebula 1981 pentru povestire „Grotto of the Dancing Deer", Bram Stoker Life Achievement 1988. Alte apariţii în româneşte: *Inginerii cosmosului* (Elit Comentator, 1994), *Calea eternităţii* (Infotronic, 1997).

43 „Bila de biliard" povestire de Isaac Asimov, apărută în *AA* 1983.

scrise în continuare texte în stilul Campbell, însă ele nu mai puteau forma coloana vertebrală a domeniului. Realitatea se apropiase prea mult de science-fiction.

La începutul anilor 1960 a urmat altă revoluție SF, marcată poate cel mai clar în revista *Galaxy* sub conducerea redactorului-șef Frederik Pohl[44]. Știința s-a retras și în prim-plan au apărut tehnicile ficționale moderne.

Accentul s-a deplasat masiv către stil. Când Campbell își declanșase revoluția, noii scriitori care sosiseră în domeniu purtaseră cu ei aura universităților, a științei și ingineriei, a riglei de calcul și a eprubetei. Acum noii autori care pătrund în domeniu poartă marca poetului și artistului și, cumva, aura cartierului newyorkez Greenwich Village și a malului stâng al Senei.

Evident, niciun cataclism evolutiv nu poate avea loc fără unele extincții. Catastrofa care a sfârșit Era Cretacică i-a nimicit pe dinozauri, iar trecerea de la filmul mut la filmul sonor a eliminat nenumărați saltimbanci care pozau.

La fel s-a întâmplat cu revoluțiile science-fiction.

Parcurgeți lista de autori din orice revistă SF de la începutul anilor 1930, apoi parcurgeți lista dintr-o revistă SF de la începutul anilor 1940. Schimbarea este aproape completă, fiindcă avusese loc o extincție vastă și puțini putuseră face tranziția. (Printre puținii care reușiseră s-au numărat Edmond Hamilton[45] și Jack Williamson[46].)

---

44 Pohl, Frederik (n. 1919). Scriitor, editor, redactor şi agent american de science-fiction. Premii SF: Hugo pentru cea mai bună revistă (*If,* 1966–1968), Hugo 1972 pentru povestire „The Meeting” (cu C. Kornbluth), Nebula 1977 pentru roman *Omul Plus* (Pygmalion, 2003), Hugo, Nebula şi John W. Campbell 1978, Prix Apollo 1979 pentru roman *Poarta* (Pygmalion, 1997; Nemira, 2008), John W. Campbell 1985 pentru roman *The Years of the City,* Hugo 1986 pentru povestire „Fermi and Frost”, SFWA Grand Master 1993. Alte apariţii în româneşte: *Dincolo de orizontul albastru* (Nemira, 2009), *Întâlnire cu Heechee* (Nemira, 2009), *Ultima teoremă* (cu Arthur C. Clarke; Nemira, 2010).

45 Hamilton, Edmond (1904–1977). Scriitor american de science-fiction.

46 Williamson, Jack (1908–2006). Scriitor american de science-fiction. Premii SF importante: SFWA Grand Master 1976, Hugo 1985 pentru carte non-ficţiune *Wonder’s Child: My Life în Science Fiction,* World

Între anii 1940 și 1950 schimbările au fost mărunte. Perioada Campbell a continuat să-și urmeze calea, iar aceasta arată că simplul răstimp de zece ani nu este în sine neapărat crucial.

Să-i comparăm însă acum pe scriitorii dintr-o revistă de la începutul anilor 1950 cu cei dintr-o revistă actuală. A mai avut loc o schimbare. O dată în plus, unii au supraviețuit, dar a apărut un torent de autori tineri și sclipitori din noua școală.

Această a Doua Revoluție nu este la fel de precis definită și evidentă pe cât a fost Prima Revoluție. Acum există antologia science-fiction, care nu exista pe atunci, iar prezența ei încețoșează tranziția.

În fiecare an asistăm la publicarea unui număr considerabil de antologii și întotdeauna ele își selectează povestirile din trecut. Antologiile anilor 1960 cuprind mereu un număr foarte mare de texte din anii 1940 și 1950, astfel încât a Doua Revoluție încă nu s-a petrecut în ele.

Acesta este motivul pentru apariția antologiei pe care o țineți acum în mâini. Ea nu este alcătuită din texte vechi, ci constă din povestiri scrise *acum,* sub influența celei de-a Doua Revoluții. Intenția lui Harlan Ellison a fost ca această antologie să reprezinte domeniul SF exact așa cum este în prezent, nu cum a fost cândva.

Dacă veți privi cuprinsul, veți găsi mulți autori care au fost renumiți în perioada Campbell: Lester del Rey, Poul Anderson, Theodore Sturgeon și așa mai departe. Ei sunt scriitori îndeajuns de iscusiți și îndeajuns de imaginativi pentru a supraviețui celei de a Doua Revoluții. Veți găsi de asemenea autori care sunt produsele anilor 1960 și care cunosc doar noua eră. Aceștia îi includ pe Larry Niven[47], Norman Spinrad, Roger Zelazny și așa

---

Fantasy Life Achievement 1994, Bram Stoker Life Achievement 1998, Hugo şi Nebula 2001 pentru nuvelă „The Ultimate Earth”, John W. Campbell 2002 pentru roman *Terraforming Earth,* World Horror Grandmaster 2004. Apariţii în româneşte: *Mai întunecat decât crezi* (Leda, 2009).

47 Niven, Larry (n. 1938). Scriitor american de science-fiction. Premii SF importante: Premiul Hugo 1967 pentru povestire „Steaua neutronică” (*Povestiri despre invenţiile milenului III,* Ed. Ştiinţifică şi enciclopedică, 1986), Hugo şi Nebula 1971, Ditmar 1972 şi Seiun 1979 pentru roman *Lumea inelară* (Teora, 1997). Hugo 1972 şi Seiun 1979 pentru povestire „Înşelătoare luna” (*Almanahul Ştiinţă şi anticipaţie,* 1973), Hugo 1975 pentru povestire „The Hole Man”,

mai departe.

Ar fi stupid să presupunem că noul va căpăta aprobare universală. Cei care-și amintesc lucrurile vechi și care găsesc amintirile acelea inextricabil împletite cu propria lor tinerețe vor jeli, desigur, trecutul.

Nu vă voi ascunde faptul că eu jelesc trecutul. (Mi s-a dat mână liberă să spun orice doresc și vreau să fiu franc.) Sunt un produs al Primei Revoluții și pe ea o port în inimă.

De aceea, atunci când Harlan m-a rugat să scriu o povestire pentru antologia aceasta, am bătut în retragere. Am simțit că orice text aș scrie ar suna ca o notă falsă. Ar fi prea sobru, prea respectabil și, ca s-o zic direct, prea al naibii de *puritan.* De aceea am fost de acord să scriu mai degrabă un „Cuvânt-înainte”; un „Cuvânt-înainte” sobru, respectabil și complet puritan.

Și îi invit pe aceia dintre voi care nu sunteți puritani și care simțiți că a Doua Revoluție este revoluția voastră să cunoașteți exemple ale noului science-fiction produs de noii (și de unii dintre vechii) maeștri. Veți găsi aici culmile îndrăznelii și experimentalismului domeniului; fie ca ele să vă stimuleze și afecteze în mod cuvenit!

februarie 1967

Isaac Asimov
1967: Cuvânt–înainte 2 – Harlan și eu

Cartea aceasta este Harlan Ellison. Este îmbibată de Ellison și impregnată de Ellison. Recunosc că au contribuit alți treizeci și doi de scriitori (inclusiv eu, într-un fel), dar introducerea lui Harlan și cele treizeci și două de prefețe înconjoară povestirile,

---

Ditmar 1975 pentru roman *Protector* (Teora, 1998), Hugo 1976 pentru nuveletă „The Borderland of Sol”, Seiun 1981 pentru proză scurtă străină „A Relic of Empire”, Seiun 1989 pentru roman *Footfall,* Seiun 1998 pentru roman *Fallen Angels* (cu Jerry Pournelle şi Michael Flynn). Alte apariţii în româneşte: *Lumea de dincolo de timp* (Teora, 1996), *Inginerii lumii inelare* (Teora, 1997), *Tronul lumii inelare* (Teora, 1998), *Lumea Pay: Contactul* (Teora, 1999), *Lumea Pay: Confruntarea* (Teora, 1999), *Moştenirea Heorot* (Nemira, 2008), *Dragonii Heorot* (Nemira, 2010).

le îmbrățișează și le umplu cu esența bogată a personalității lui.

De aceea mi se pare potrivit să povestesc cum l-am întâlnit pe Harlan.

Scena a fost o Convenție mondială de science-fiction, acum ceva mai bine de un deceniu. Tocmai sosisem la hotel și mă dusesem direct la bar. Nu sunt un băutor, dar știam că barul va fi locul unde se vor întâlni toți. Într-adevăr, așa era, așa încât am răcnit un salut și toată lumea mi-a răcnit în semn de răspuns.

Printre ei se afla însă un tânăr pe care nu-l mai zărisem niciodată: un tip micuț cu trăsături ascuțite și ochii cei mai vii pe care-i văzusem vreodată. Ochii aceia vii erau concentrați acum asupra mea cu o expresie pe care o pot descrie doar ca fiind de adorație.

— Dumneata ești Isaac Asimov? a rostit el, iar în glas i se simțeau venerație, mirare și uimire.

Am fost destul de încântat, dar m-am străduit din răsputeri să-mi păstrez comportamentul modest.

— Da, eu sunt, am spus.

— Nu glumești? Ești cu *adevărat* Isaac Asimov?

Încă nu fuseseră inventate cuvinte care să poată descrie ardoarea și respectul cu care limba lui mi-a mângâiat silabele numelui.

Simțeam ca și cum lucrul cel mai mărunt pe care l-aș fi putut face ar fi fost să-mi pun palma pe creștetul lui și să-l binecuvântez, totuși m-am stăpânit.

— Da, eu sunt, am spus și de acum zâmbetul îmi era stupid și grețos. *Cu adevărat* eu sunt.

— Ei bine, cred că ești… a început el pe același ton al vocii, apoi s-a oprit pentru o fracțiune de secundă, în timp ce eu ascultam, iar cei din jur și-au ținut răsuflarea.

În fracțiunea aceea de secundă, chipul tânărului s-a transformat într-o expresie de complet dispreț și a încheiat propoziția cu indiferență supremă:

— …un *nimic*!

Pentru mine efectul a fost similar cu răsturnarea peste un bolovan despre care nu știusem că exista acolo și aterizare drept în fund. Am putut doar să clipesc prostește, pe când toți cei prezenți hohoteau cu gurile până la urechi.

Vedeți voi, tânărul era Harlan Ellison, iar eu nu-l întâlnisem până atunci și nu-i cunoșteam totala lipsă de respect. Însă toți

ceilalți îl știau și așteptaseră ca inocentul Asimov să fie înjunghiat cu măiestrie… așa cum se și întâmplase.

Până m-am străduit să revin la ceva oarecum similar echilibrului, momentul oricărei posibile replici trecuse de mult. Am reușit doar să continui pe cât de bine puteam, șchiopătând, sângerând și suferind că fusesem lovit pe neașteptate și că nimeni din încăpere nu manifestase spiritul de sacrificiu de a mă avertiza și a renunța la încântarea de a mă privi încasând-o.

Din fericire cred în iertare și am decis să-l iert complet pe Harlan… imediat după ce i-o plăteam cu vârf și îndesat.

Trebuie să știți că Harlan este un gigant printre oameni ca spirit, curaj, combativitate, locvacitate, șarm, inteligență, practic din toate punctele de vedere… cu excepția înălțimii.

De fapt, el nu este foarte înalt. Ba chiar, fără a insista prea mult în direcția asta, este destul de scund; mai scund chiar și decât Napoleon. Iar instinctul mi-a spus, pe când mă căzneam să mă ridic din dezastru, că tânărul acesta, care acum îmi fusese prezentat ca bine-cunoscutul fan Harlan Ellison, era destul de sensibil în privința respectivă. Mi-am notat mintal detaliul acela.

În ziua următoare a Convenției, mă aflam pe podium, prezentând personalități și rostind cuvinte pline de dragoste pentru fiecare. În tot acel timp însă eram atent la Harlan, deoarece stătea chiar în rândul din față (unde altundeva?).

În clipa când am văzut că atenția îi era îndreptată altundeva, i-am strigat pe neașteptate numele. El s-a ridicat în picioare, destul de surprins și complet nepregătit, iar eu m-am aplecat în față și am rostit cu glasul meu cel mai dulce:

— Harlan, suie-te pe scaun, ca să te poată vedea lumea. Și în timp ce audiența (mult mai mare de data aceasta) a hohotit drăcește, l-am iertat pe Harlan și de atunci am fost prieteni buni.[48]

---

48 *Impertinentă notă de subsol a antologatorului: Deşi sunt pe deplin conştient că este degradant pentru un tânăr să-i contrazică în public pe cei mai vârstnici decât el, nesfârşita mea admiraţie şi prietenia neştirbită pentru Bunul Doctor, Asimov, mă silesc să adaug această notă de subsol la al doilea său „Cuvânt-înainte" — strict în interesul unei consemnări exacte pentru istorie, un ţel căruia el i-a fost devotat cu fermitate de un răstimp cel puţin de două ori mai lung decât anii vieţii mele. Remarca despre care se afirmă mai sus că i-aş fi adresat-o*

februarie 1967

---

*doctorului Asimov are un inerent ton de prost gust. Tonul acela de dispreţ nu a existat câtuşi de puţin la momentul respectiv, şi nici anterior sau ulterior. Orice individ care i-ar putea vorbi cu dispreţ lui Asimov sau despre Asimov este, el însuşi, mai prejos de dispreţ. Totuşi poate că amintirea mea despre momentul acela este ceva mai proaspătă. (Doar un bădăran ar putea face remarci nefavorabile despre memoriile deficitare şi nostalgiile colorate ale îmbătrâniţilor noştri Giganţi Ai Domeniului.) Nu am spus „... eşti... un nimic!”, ci „Nu eşti mare lucru”. Recunosc, diferenţa este subtilă; eram un adolescent impertinent, dar, după ce citisem toate romanele acelea care acopereau întreaga galaxie, cu bărbaţi eroici de proporţii eroice, mă aşteptasem la un calculator în carne şi oase, cu musculatură impresionantă, un fel de Conan cu isteţimea lui Lije Bailey[*Lije Bailey. Elijah („Lije”) Bailey, detectivul erou din romanele *Caverne de oţel, Soarele gol* şi *Roboţii de pe Aurora* de Isaac Asimov]*. În loc de aşa ceva am văzut un minunat evreu robust, în formă de pară, cu stilul de a vorbi al lui Mel Brooks* [(n. 1926). Regizor, actor, scenarist şi producător de film american. Premiul Oscar pentru cel mai bun scenariu original, pentru filmul *Producătorii* (1968)] *şi un papion Wally Cox [*(1924–1973). Actor american de comedie, asociat cu anii de început ai televiziunii în SUA].

Nu am fost niciodată dezamăgit de vreo povestire a lui Asimov şi nu am fost niciodată dezamăgit de Asimov omul. Dar în acel moment iniţial visele mi-au fost mai măreţe decât realitatea, iar remarca a fost mai degrabă un reflex decât o *maliţiozitate. Întâmplător, Napoleon a fost înalt de 1,58 m. Eu am 1,65 m. Aceasta este prima dată, cred, când datele ştiinţifice oferite de doctorul Asimov au fost eronate. Sper că va putea accepta adevărul acestei erori; eu pot accepta adevărul înălţimii mele.*

Harlan Ellison
1967: Introducere
Treizeci și doi de proroci

Ceea ce țineți în mâini este mai mult decât o carte. Dacă avem noroc, este o revoluție.

Cartea aceasta, cu cele 800 de pagini ale ei, cea mai mare antologie de ficțiune speculativă publicată vreodată *exclusiv cu texte originale* și cu certitudine una dintre cele mai mari de *orice* fel, a fost concepută în lungul unor linii specifice de revoluție. A avut în intenție să scuture lucrurile. A fost concepută dintr-o nevoie de noi orizonturi, de noi forme, noi stiluri, noi provocări în literatura vremurilor noastre. Dacă a fost realizată corespunzător, va oferi aceste noi orizonturi, stiluri, forme și provocări. Dacă nu, rămâne totuși o carte a naibii de bună, plină de povestiri delectabile.

Există o coterie de critici, analiști și cititori care susțin că simpla „delectare” nu este suficientă, că fiecare text trebuie să aibă esență și substanță, un mesaj sau o filosofie profundă ori supraabundență de supra-știință. Deși convingerile lor au cu certitudine merite, această preocupare critică de *a spune lucruri* a devenit mult prea frecvent *la raison d’être* pentru ficțiune. Deși de acum nu mai putem sugera că basmele reprezintă nivelul de excelență pe care ar trebui să-l atingă ficțiunea modernă, tot așa cum nu mai putem sugera că teoria ar trebui să copleșească intriga, am fi siliți să optăm pentru prima decât pentru a doua doar dacă am fi legați și amenințați cu vârârea de așchii din bambus sub unghii.

Din fericire, cartea aceasta pare să lovească direct în zona de ținte intermediare. Toate povestirile sunt aproape încăpățânat de delectabile. Dar în același timp toate sunt doldora de idei. Nu simple idei reluate din revistele pulp, pe care le-ați mai citit până acum de o sută de ori, ci idei proaspete și îndrăznețe; în felul lor, idei periculoase. (Deși, în realitate, este mai degrabă un trop decât un parametru.)

De ce toată discuția aceasta despre delectare opusă ideilor? Într-o introducere destul de lungă la o carte chiar și mai lungă? De ce să nu las textele să vorbească pentru sine? Pentru că… deși poate că înoată ca o rățușcă, măcăne ca o rățușcă, arată ca o rățușcă și se comportă ca o rățușcă, nu trebuie neapărat să fie

o rățușcă. Aceasta este o colecție de rățuște, care se vor preschimba în lebede sub ochii voștri. Acestea sunt povestiri atât de pur delectabile, încât pare de neconceput ca impulsul pentru scrierea lor să fi fost atracția spre idei. Însă aceasta a fost realitatea și, pe când veți asista uimiți la transformarea rățușelor delectabile în lebede ideatice, veți fi tratați cu o demonstrație pe parcursul a treizeci și trei de texte a „noii chestii” – *nouvelle vague,* dacă doriți – a ficțiunii speculative.

Și acolo, dragi cititori, se află revoluția.

* * *

Unii afirmă că ficțiunea speculativă a început cu Lucian din Samosata sau cu Esop. În excelenta sa carte *Science Fiction Handbook* (Ed. Hermitage House, 1953), Sprague de Camp îi amintește pe Lucian, Virgiliu, Homer, Heliodor, Apuleius, Aristofan, Tucidide și-l numește pe Platon „al doilea grec «părinte al science-fictionului»”. În *The Best of Science Fiction* (Ed. Crown, 1946), Groff Conklin sugerează că originile istorice pot fi urmărite fără dificultate de la Gulliver al parohului Swift la *The Great War Syndicate* de Frank R. Stockton, *The Moon Hoax* de Richard Adams Locke, *Looking Backward* de Edward Bellamy, ajungând până la Verne, Arthur Conan Doyle, H. G. Wells și Edgar Allan Poe. În antologia clasică *Adventures in Time and Space* (Ed. Random House, 1946), antologatorii Healy și McComas optează pentru marele astronom Johannes Kepler. Propria mea influență incipientă pentru fantasy, care constituie baza tuturor marilor ficțiuni speculative, este Biblia. (Să facem toți o pauză de o microsecundă și să ne rugăm ca Dumnezeu să nu mă izbească cu un trăsnet în splină!)

Dar înainte de a fi acuzat că încerc să smulg notorietatea din mâinile istoricilor statorniciți ai ficțiunii speculative, îngăduiți-mi să vă asigur că ofer aceste stabiliri de sorginți doar pentru a arăta că mi-am făcut temele și, ca atare, sunt îndrituit să emit remarcile impertinente care urmează.

În timpurile moderne ficțiunea speculativă s-a născut *de fapt* odată cu Walt Disney și filmul clasic de animație *Steamboat Willie,* în 1928. Bineînțeles că da! Păi, ia ziceți: poate un șoarece să piloteze un vapor cu zbaturi?

La urma urmelor, este un punct de plecare la fel de valabil ca Lucian, deoarece, când trecem la concret, începutul ficțiunii speculative l-a punctat primul Cro-Magnon care și-a imaginat ce

creatură adulmeca prin bezna aflată dincolo de focul lui. Dacă și-a imaginat-o cu nouă capete, ochi multifațetați de albină, bot prin care scuipa flăcări, mocasini și o vestă pepit, atunci a creat ficțiune speculativă. Dacă a văzut-o sub forma unui leu, atunci probabil că a fost bine informat și nu se mai pune la socoteală. În plus, a fost laș.

Nimeni cu mințile întregi nu poate nega că revista *Amazing Stories* publicată de Gernsback[49] în 1926 a fost strămoșul cel mai evident a ceea ce azi, în acest volum, numim „ficțiune speculativă”. Iar dacă acceptăm asta, atunci trebuie să facem reverențe spre Edgar Rice Burroughs[50], E.E. Smith[51], H.P. Lovecraft[52], Ed Earl Repp[53], Ralph Milne Farley[54], „căpitanul” S.P. Meek[55] (în rezervă)… toată mulțimea aceea. Și, desigur, spre John W. Campbell Jr., care a editat cândva o revistă ce publica science-fiction numită *Astounding* și care acum editează o revistă ce publică o sumedenie de scheme și desene, numită *Analog.* Despre dl Campbell se acceptă în general că este „al patrulea părinte al ficțiunii speculative moderne”, sau ceva similar, deoarece el le-a sugerat autorilor să încerce să pună și personaje în interiorul mașinăriilor lor. Și în felul acesta ajungem

---

49 Gernsback, Hugo (1884–1967). Inventator, scriitor şi editor american de origine luxemburgheză, editorul primei reviste SF. Trofeele anuale Hugo au fost botezate în cinstea sa.

50 Burroughs, Edgar Rice (1875–1950). Scriitor american, cunoscut mai ales pentru crearea eroului Tarzan. Apariţii în româneşte (exceptându-le pe cele din seria Tarzan): *Tărâmul uitat de timp* (Albatros, 1973), *Prinţesa marţiană* (Olimp, 1994).

51 Smith, Edward Elmer (1890–1965). Scriitor american de science-fiction, considerat părintele genului *space opera.*

52 Lovecraft, Howard Philips (1890–1937). Scriitor american, unul dintre părinţii literaturii fantastice. Dintre apariţiile mai recente în româneşte: *Demoni şi miracole* (Leda, 2005), *Dagon şi alte povestiri macabre* (Leda, 2005), *Monstrul din prag* (Vremea, 2008), *Chemarea lui Cthulhu şi alte povestiri stranii* (Leda, 2009), *Prizonierul Faraonilor şi alte orori povestite* (Bastion, 2009).

53 Repp, Ed Earl (1901–1979). Scriitor şi scenarist american.

54 Farley, Ralph Milne (1887–1963). Pseudonimul sub care a publicat literatură science-fiction Roger Sherman Hoar, senator al statului Massachusetts.

55 Meek, S.P. (1894–1972). Scriitor american de science-fiction şi de literatură pentru copii.

în Anii 1940, epoca povestirilor cu gadgeturi.

Dar nu aflăm prea multe despre Anii 1960.

După Campbell, au urmat Horace Gold[56], Tony Boucher[57] și Mick McComas, care au fost pionierii conceptului radical potrivit căruia science-fictionul trebuie judecat după aceleași standarde ridicate ca toate formele literare. A însemnat un șoc monstruos pentru majoritatea amărâților care scriseseră și publicaseră în domeniu. A însemnat că ei trebuiau să învețe să scrie bine, nu doar să gândească inteligent.

Iar pe acest background ajungem acum, târându-ne afundați până la genunchi prin povestiri oribile, la Relaxații Ani 1960. Care n-au început de fapt să se relaxeze. Însă revoluția este aproape. Mai suportați-mă.

Timp de vreo douăzeci de ani, fanii neclintiți ai ficțiunii speculative se bătuseră cu pumnii în piept și plânseseră că ficțiunea mainstream nu recunoștea literatura imaginativă. Ei deplânseseră faptul că romane ca *1984, Minunata lume nouă, Limbo*[58] și *Ultimul țărm*[59] primiseră aprecieri critice, dar nu fuseseră etichetate niciodată „science-fiction”. Ba chiar, susținuseră ei, fuseseră excluse în mod automat, în conformitate cu teoria simplistă „Astea sunt cărți *bune, nu pot* fi rahatul ăla aiurit de știință-ficțională”. Ei foloseau toate aparițiile de graniță, indiferent cât de jalnice (de exemplu, *The Lomokome Papers* de Wouk, *Anthem* de Ayn Rand, *White Lotus* de Hersey, *Planeta maimuțelor* de Boulle), pur și simplu pentru a se auto-asigura și a-și întări argumentația că literatura mainstream șterpelea din gen și că exista multă bogăție care să fie alocată în *l’ouvrage de longue haleine* care era science-fictionul.

---

56 Gold, Horace (1914–1996). Scriitor şi editor american de science-fiction. Premii SF importante: Hugo 1953 pentru cea mai bună revistă *Galaxy.*

57 Boucher, Anthony (1911–1968). Scriitor american de policier şi editor de science-fiction. Premii SF importante: Hugo 1958 şi 1959 pentru cea mai bună revistă *F&SF.*

58 *Limbo.* Roman SF (1952) de scriitorul american Bernard Wolfe (1915–1985).

59 *Ultimul ţărm.* Roman SF apocaliptic (Pygmalion, 1997) publicat în 1957 de autorul australian de origine britanică Nevil Shute (1899–1960). Cunoscut graţie ecranizării lui Stanley Kramer din 1959, cu Gregory Peck, Ava Gardner, Fred Astaire şi Anthony Perkins.

Fanii aceia turbați sunt acum învechiți. Au rămas cu douăzeci de ani în urma vremurilor. Încă pot fi auziți bolborosind paranoic pe fundal, dar acum sunt mai degrabă fosile, decât forțe. Ficțiunea speculativă a fost găsită, a fost pusă la treabă bună de către literatura mainstream și se găsește actualmente în procesul asimilării. *Portocala mecanică* de Burgess, *Fii binecuvântat, domnule Rosewater* și *Leagănul pisicii* de Vonnegut, *The Child Buyer* de Hersey, *Only Lovers Left Alive* de Wallis și *Animalele denaturate* de Vercors[60] (ca să numesc doar câteva dintre cele recente) sunt romane speculative remarcabile, care utilizează multe dintre instrumentele perfecționate de scriitorii de SF în propriul lor vârtej agitat al genului. Nu există niciun număr al vreunei reviste profesioniste majore care să nu recunoască ficțiunea speculativă, fie prin referire la prognozarea unui element de natură științifică intrat acum în cotidian, fie prin curtarea deschisă a numelor de vârf din domeniu, prin includerea lor alături de John Cheever[61], John Updike[62], Bernard Malamud[63] și Saul Bellow[64].

Am ajuns la destinație, aceasta este concluzia ineluctabilă.

Și totuși acești fani foarte gălăgioși, și nenumărații scriitori, critici și editori care au dezvoltat o vedere de tip tunel în toți anii în care s-au simțit alungați în ghetou, persistă în lamentările lor antediluviene, tăinuind exact recunoașterea pentru care plâng și jelesc. Charles Fort a numit asta „momentul motorului cu aburi”. Când este momentul să fie inventat motorul cu aburi, cineva o va face, chiar dacă acela nu va fi James Watt.

Este „momentul motorului cu aburi” pentru scriitorii de

---

60 *Animalele denaturate.* Roman SF antropologic (ESPLA, 1958) publicat în 1952 de scriitorul francez Vercors, pseudonimul lui Jean Marcel Bruller (1902–1991).

61 Cheever, John (1912–1982). Autor american, supranumit „Cehov al suburbiilor”. Laureat al Premiului Pulitzer şi recompensat cu Medalia Naţională pentru Literatură.

62 Updike, John (1932–2009). Eseist, critic literar, poet şi scriitor american, dublu laureat al Premiului Pulitzer.

63 Malamud, Bernard (1914–1986). Autor american, laureat al Premiului Pulitzer şi de două ori al Premiului Naţional al Cărţii.

64 Bellow, Saul (1915–2005). Prozator american, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1976. Recompensat cu Premiul Pulitzer şi Medalia Naţională pentru Arte. Singurul scriitor care a primit de 3 ori Premiul Naţional al Cărţii pentru ficţiune.

ficțiune speculativă. Noul mileniu se apropie. Noi facem lucrurile să se întâmple.

Iar majoritatea acelor *aficionados* de ficțiune fantasy care se strâng la zidul plângerii urăsc asta. Pentru că, pe neașteptate, până și șoferii de autobuze, tehnicienii dentari, boschetarii de pe plajă și băieții de băcănie citesc povestirile *lor* și, ceea ce-i și mai rău, arivștii aceștia pot să nu dovedească respectul cuvenit față de Bătrânii Mari Maeștri ai genului, pot să nu creadă că romanele seriei Skylark[65] sunt sclipitoare, mature și convingătoare, pot să nu fie convinși să se lase derutați de terminologia care a fost acceptată în SF de treizeci de ani, pot dori să înțeleagă ce se întâmplă, pot să nu se alinieze cu vechea ordine. Ei pot să prefere *Star Trek* și Kubrick[66] lui Barsoom[67] și Ray Cummings[68]. Și ca atare lor li se adresează rictusul disprețuitor al fanilor, o curbare a buzei care aduce foarte bine cu fărâmițarea unei ediții pulp vechi a revistei *Famous Fantastic Mysteries.*

Dar încă *și mai* atroce este pătrunderea pe scenă a scriitorilor care nu vor accepta căile vechi. Puștii iritant de insolenți care scriu „chestiile alea literare”, care dau cu tifla ideilor acceptate și caduce ale domeniului speculativ. Indivizii aceia sunt profanatori. Dumnezeu va azvârli trăsnete care să-i lovească *pe ei* în spline!

Cu toate acestea, ficțiunea speculativă (observați cu câtă inteligență evit folosirea impropriului „science-fiction”? Ați priceput mesajul, prieteni? Ați cumpărat una dintre antologiile acelea s… e-f… n și nici măcar nu v-ați dat seama! Ei bine, v-ați cheltuit banii de bere, așa că ați putea la fel de bine să mai zăboviți nițel și să vă educați) este terenul cel mai fertil pentru dezvoltarea unui talent scriitoricesc fără granițe, cu orizonturi care nu par niciodată să se apropie. Iar toți puștameții ăia ireverențioși continuă să apară, alungând cu frenezie vechea

---

65 *Skylark.* Serie de patru romane *space opera* scrisă de E.E. Smith.
66 Kubrick, Stanley (1928–1999). Regizor, scenarist şi producător de film american. Premiul Oscar pentru efecte speciale *Odiseea spaţială 2001.*
67 Barsoom. Reprezentarea fictivă a planetei Marte din romanele lui Edgar Rice Burroughs.
68 Cummings, Ray (1887–1957). Scriitor american de science-fiction, unul dintre părinţii genului pulp.

gardă de la troacele ei. Și, Dumnezeule! cum s-au mai prăbușit cei măreți, fiindcă majoritatea „numelor mari” din domeniu, care au dominat copertele și tarifele de vârf ale revistelor vreme de mai mulți ani decât meritau, nu mai au tăișul ascuțit, nu mai produc. Ori s-au mutat în alte domenii. Lăsându-l pe acesta celor mai noi, celor mai sclipitori și celor care au fost cândva noi și sclipitori, însă au fost trecuți cu vederea pentru că nu erau „nume mari”.

Totuși, în ciuda noului interes manifestat de mainstream față de ficțiunea speculativă, în ciuda stilurilor extinse și variate ale noilor scriitori, în ciuda enormității și lărgimii subiectelor deschise acestor scriitori, în ciuda pieței care la exterior pare sănătoasă și înfloritoare... există o îngustime de minte restrictivă din partea multor editori din domeniu. Asta pentru că mulți dintre ei au fost cândva simpli fani și păstrează prejudecata aceea specializată pentru s... –f... –ul tinereții lor. Nenumărați scriitori își găsesc textele precenzurate chiar înainte să le fi scris, deoarece ei știu că editorul acesta nu va îngădui discuțiile politice în paginile sale, iar editorul acela se ferește de povestirile care explorează sexul în viitor, că editorul de aici, cel care locuiește chiar în demisolul nostru, nu plătește decât în fasole roșie cu orez, așa că de ce să te mai sinchisești să-ți arzi celulele cenușii pentru un concept îndrăzneț, când loaza va cumpăra vechea coțcărie „nebunul suit în mașina timpului”?

Acestea se numesc tabuuri. Și nu există niciun editor care, sub amenințarea torturii cu picătura chinezească, să nu jure că el nu are așa ceva, ba chiar că pulverizează cu insecticid prin redacție pentru posibilitatea improbabilă a unui tabu care să se fi cuibărit prin dosare ca o molie de hârtie. Ei au declarat-o la convențiile genului și au declarat-o în scris, dar numai în cartea aceasta sunt peste o duzină de scriitori care, la cel mai ușor îndemn, vor povesti istorii de oroare și cenzură care-i includ pe toți editorii, până și pe cel care locuiește chiar în demisolul nostru.

Sigur că da, în domeniu există provocări, iar texte cu adevărat controversate, deschizătoare de ochi, ajung să fie publicate; dar există foarte, foarte multe care dispar nebăgate în seamă.

Și nimeni nu i-a spus vreodată scriitorului de ficțiune speculativă: „Treci peste toate limitările, nu te abține de la

nimic, spune ce ai de spus!” Până când a apărut cartea aceasta.

Nu priviți acum, sunteți în linia întâi a marii revoluții.

În anul 1961, antologatorul acesta…

… stați puțin! Tocmai mi-a venit o idee care ar fi bine să fie articulată. Poate că ați remarcat o lipsă de solemnitate și rezervă din partea eului antologator. Aceasta derivă nu atât din exuberanța tinerească – deși nenumărate persoane vor jura că am tot paisprezece ani de șaptesprezece ani încoace –, cât din reținerea eului de a accepta realitatea dură că eul care este exclusiv scriitor a abrogat o porțiune minusculă a *gestaltului* auctorial pentru a deveni Antologator. Mi se pare straniu că, deși există atâtea minți mai înțelepte din domeniu, atâția oameni mult mai eminent potriviți să dea naștere unei cărți atât de importante pe cât îmi place mie să cred că este cea de față, sarcina respectivă a căzut finalmente pe umerii mei. Dar apoi, reflectând mai bine, pare inevitabil; nu atât pentru talentul meu, cât pentru simțul importanței și determinarea încăpățânată că trebuia făcut. Dacă aș fi știut de la început că adunarea textelor pentru această antologie va dura peste doi ani și dacă aș fi știut sfâșierile de inimă și cheltuielile implicate… aș fi făcut-o oricum.

De aceea, în schimbul tuturor bunătăților pe care le conține, va trebui să acceptați intruziunea antologatorului, care este un scriitor ca toți ceilalți scriitori de aici și care este încântat să poată juca rolul lui Dumnezeu măcar de data asta.

Unde rămăsesem?

Așa… în anul 1961, antologatorul acesta a fost angajat în calitate de coordonator al unei noi colecții de cărți broșate pentru o editură mică din Evanston, statul Illinois. Printre proiectele pe care doream să le aduc în tipografie se număra o antologie de ficțiune speculativă cu texte originale și având o natură foarte controversată, scrise de autori de vârf. Am angajat o antologatoare bine-cunoscută, care a făcut ceea ce mulți ar fi putut numi o treabă bună. Întâmplător eu n-am considerat-o așa. Povestirile mi s-au părut fie prostești, fie lipsite de noimă, fie grosolane, fie plate. De atunci unele dintre ele au fost publicate în alte volume, printre ele numărându-se chiar câteva antologii de *Best of…* Erau scrise de Leiber, Bretnor[69] și Heinlein, ca să amintesc doar trei nume. Însă cartea nu m-a incitat în felul

---

69 Bretnor, Reginald (1911–1992). Scriitor american de science-fiction.

în care simțeam că ar trebui s-o fi făcut o asemenea antologie. Când am părăsit editura, următorul coordonator de colecție a încercat cu un al doilea antologator. Asta a fost tot. Proiectul a murit în timpul nașterii. Nu am habar ce s-a întâmplat cu povestirile strânse de antologatorii aceia.

În 1965 am fost vizitat de autorul Norman Spinrad în minuscula mea casă arboricolă din Los Angeles, botezată cu modestie „Ellison Wonderland” după volumul de povestiri cu același titlu. Stăteam de vorbă despre una și alta, când, dintr-un motiv pe care acum nu mi-l mai reamintesc, Norman a început să se plângă de antologatori. Mi-a spus că era de părere că ar fi trebuit să implementez unele dintre ideile sediționase pe care le împrăștiasem despre „noua chestie” din ficțiunea speculativă, printr-o antologie de asemenea texte. Mă grăbesc să atrag atenția că „noua *mea* chestie” nu este „noua chestie” a lui Judith Merril, nici „noua chestie” a lui Michael Moorcock. Când întrebați de noi, folosiți-ne denumirile de brand.

Am rânjit imatur. Nu editasem niciodată o antologie, ce dracu’ știam despre așa ceva? (O atitudine pe care mulți critici ai acestei cărți o pot exprima după ce o vor termina. Eu merg însă mai departe…)

Cu foarte puțin timp înaintea acelei discuții îi vândusem lui Robert Silverberg o povestire pentru o antologie pe care o pregătea el. Mă plânsesem în legătură cu nu-mai-știu-ce observație minoră și primisem o replică, pe care o reproduc parțial, în stilul inimitabil al lui Silverberg.

„2 oct 65. Dragă Harlan, vei fi încântat să afli că, în cursul unui vis lung și obositor pe care l-am avut azi-noapte, te-am privit câștigând *două* Premii Hugo la Worldconul de anul trecut. În plus, te comportai destul de îngâmfat. Nu sunt sigur de categoriile pe care le-ai câștigat, dar una dintre ele era probabil Plângeri Insultătoare Nefondate. Îngăduie-mi o scurtă și părintească prelegere ca răspuns la scrisoarea ta de acceptare pentru antologie (care sunt sigur că le va surprinde pe dulcile doamne de la editura Duell, Sloan & Pearce)…”

După care s-a lansat într-o condamnare usturătoare a atitudinilor mele față de acceptarea unei sume triviale pentru reeditarea în antologie a unei povestiri de mâna a doua, despre care ar fi trebuit să se fi gândit mai bine dacă s-o includă. Au urmat apoi câteva paragrafe de palavre, menite (fără succes, aș

putea adăuga) să mă îmbuneze; paragrafe care sunt amuzante, dar care sunt lipsite de importanță pentru aici și acum, de aceea va trebui să le citiți în arhivele Universității Syracuse cândva în viitor. Ajungem însă acum la P.S., care era exact așa:

„De ce *nu faci tu o* antologie? HARLAN ELLISON PREZINTĂ CLASICI NECONVENȚIONALI AI SF-ULUI, sau așa ceva...”

A semnat scrisoarea „Ivar Jorgensen”. Dar asta-i *altă* poveste.

Spinrad m-a *înghiontit.* Antologhează, antologhează, *mein Kind.* Așa că am telefonat interurban (ăsta-i un cuvânt pe care l-am învățat de la bunica mea evreică, ce pălea de câte ori sugerai o asemenea convorbire). L-am sunat pe Lawrence Ashmead, de la Editura Doubleday. Până atunci noi doi nu discutaserăm niciodată. Dacă ar fi știut ce orori noi! ce orori noi! îl așteptau din cauza politeții lui firești, ar fi azvârlit aparatul pe fereastra etajului al șaptelea al clădirii stil Ministerul Adevărului de pe Park Avenue, unde își are Doubleday birourile din Manhattan.

Dar el a ascultat. Am țesut fire fermecate și aurite de iluzii firave. O antologie mare, exclusiv din texte inedite, controversate, prea agresive pentru a fi cumpărate de reviste, scriitori de vârf, titluri pe prima pagină în mainstream, acțiune, aventură, patos, un tiraj de mii de exemplare, un păstârnac răsărit într-un piersic.

L-am agățat. L-am agățat pe loc. Oratorul cu limba de-argint lovise din nou. Ho-ho-ho, ce i-a mai plăcut ideea! Pe 18 octombrie, am primit următoarea scrisoare:

„Dragă Harlan, consensul editorilor care au examinat proiectul tău pentru VIZIUNI PERICULOASE este că avem nevoie de ceva mai concret pentru a continua... Până nu poți afla exact ce există disponibil ca povestiri originale și nu-mi poți oferi un cuprins destul de precis definit, nu am nicio șansă de a căpăta aprobarea Comitetului pentru Publicare pentru acest proiect. În prezent există foarte multe antologii și ele nu justifică un avans mare dacă nu reprezintă ceva cu totul special. Ba chiar, politica mea este de a limita antologiile (dacă nu sunt ceva „special”) la acei autori care contribuie în mod regulat cu romane pentru Editura Doubleday. De aceea, dacă poți să asiguri majoritatea conținutului VIZIUNILOR PERICULOASE cu niște angajamente ferme... și știu că asta este echivalent cu situația Omului Caramel, care nu poate curge decât dacă este cald și nu se

poate încălzi decât dacă curge, dar…”

Și acum o informație de natură istorică. În mod tradițional, antologiile fuseseră alcătuite din povestiri deja publicate în formă serializată ori în reviste. Pentru o fracțiune din costul original, ele puteau fi cumpărate pentru publicare în antologii cartonate. Profitul scriitorului provenea din vânzările ulterioare, reeditări ale cărților broșate, drepturi de publicare în străinătate etc. Și deoarece el fusese deja plătit pentru povestire, aceia erau bani câștigați fără muncă. În felul acesta un avans de o mie cinci sute de dolari pentru drepturi plătite unui antologator însemna că editorul putea să oprească jumătate din mălai pentru el și să împartă restul de șapte sute cincizeci de dolari la unsprezece-doisprezece autori, și să se aleagă cu o carte destul de măricică. Cartea *aceasta* însă a fost concepută ca antologie de texte originale, ceea ce însemna că povestirile trebuiau scrise specific pentru ea (sau, în rare cazuri, să fie povestiri care fuseseră scrise deja de mult timp și fuseseră respinse de toate piețele pe considerente de tabuuri de un fel sau altul. Această din urmă posibilitate era, evident, mult mai puțin atrăgătoare, pentru că, de obicei, dacă nu-i exagerat de „încins”, un text poate fi vândut până la urmă pentru publicare. Dacă însă nimeni nu l-a cumpărat, atunci există o șansă mai bună de a nu fi controversat, ci pur și simplu teribil de prost. În foarte scurt timp urma să aflu că gândirea mea era corectă – adesea povestirile de natură controversată sunt cumpărate de editori nu atât pentru că șochează și surprind, ci pentru că sunt scrise de „autori cu nume”, care pot ieși basma curată; scriitorii mai puțin cunoscuți au probleme *mult* mai mari din cauza asta și, dacă nu își construiesc o reputație ulterioară și revin pentru a dezgropa textele acestea „încinse” din sertar, ele nu mai sunt văzute niciodată).

Dar pentru ca un scriitor să producă o povestire pentru cartea aceasta, prețul acceptării mele ar fi trebuit să fie competitiv cu ceea ce i-ar fi oferit revistele pentru prima publicare. Iar asta însemna că avansul standard de o mie cinci sute de dolari n-ar fi fost îndeajuns. În niciun caz dacă proiectul urma să fie mare, cuprinzător și reprezentativ.

Cei trei cenți suplimentari pe cuvânt pentru publicarea în revistă sunt enormi pentru liber-profesionistul care trăiește exclusiv pe baza materialelor publicate în reviste. Ca atare, eu

aveam nevoie de minimum trei mii de dolari, adică de dublul avansului. Ashmead, căruia Nelson Doubleday nu-i permitea să ofere mai mult de o mie cinci sute de dolari, ar fi fost nevoit să-mi susțină cazul înaintea Comitetului pentru Publicare și el nu credea că membrii acestuia vor fi prea darnici în această etapă a jocului. Ei n-ar fi vrut să plătească *primii* o mie cinci sute de dolari.

De aceea oratorul cu gâtlej de cadmiu a luat din nou calea telefoniei. „Salut, Larry, pisoiaș dulce!”

În cele din urmă a ieșit cea mai mare schemă financiară de la scandalul Teapot Dome[70] încoace. Ashmead urma să-mi dea ca avans primii o mie cinci sute de dolari, cu care eu urma să cumpăr doar, să zicem, o sută de pagini din cele două sute de pagini propuse. După aceea urma să-i trimit povestirile și să spun că mai aveam nevoie de o mie cinci sute de dolari pentru a termina proiectul, iar dacă lucrurile se derulau atât de bine pe cât anticipam noi, nu avea să aibă mari dificultăți în a se adresa Comitetului și a solicita diferența.

În prezent, după opt sute de pagini și nouăsprezece luni, VIZIUNI PERICULOASE a costat-o pe Doubleday trei mii de dolari, m-a costat pe mine două mii șapte sute de dolari din buzunarul propriu (și niciun ban pentru munca de antologator) și l-a costat pe autorul Larry Niven șapte sute cincizeci de dolari, pe care i-a investit în proiect pentru a se asigura că va fi realizat așa cum se cuvine. În plus, patru dintre autori n-au fost încă plătiți. Textele lor au sosit târziu, când volumul era aparent definitivat, dar pentru că auziseră de proiect și pentru că-i ațâțase ideea lui, au dorit să fie incluși și au acceptat întârzierea plății, care va sosi din cota de profit a lui Ellison, nu din drepturile de autor.

Introducerea aceasta se apropie de sfârșit. Mulțumesc stelelor! Multe dintre incidentele incredibile petrecute în cursul parturiției sale vor rămâne nemenționate aici. Povestea Thomas

---

70 Teapot Dome. Celebru scandal de corupţie politică în perioada 1920–1923 în SUA.

Pynchon[71]. Anecdota Heinlein[72]. Afacerea Laumer[73]. Incidentul celor Trei Texte Brunner[74]. Zborul de ultim minut spre New York pentru a asigura ilustrațiile Dillon[75]. Postfața Kingsley Amis[76]. Sărăcia, boala, ura!

Doar câteva ultime cuvinte despre natura acestei cărți. În primul rând, a fost intenționată ca o pânză pentru stiluri noi de scriere, desprinderi îndrăznețe, idei nepopulare. Cred că, numai cu una-două excepții, toate povestirile incluse se potrivesc intenției aceleia. Nu anticipați nimic, rămâneți larg deschiși față de ceea ce încearcă autorii să facă și încântați-vă.

Mulți autori familiari cititorilor de ficțiune speculativă nu au fost incluși în volum. Antologia aceasta nu a fost concepută pentru a-i include pe toți. Prin însăși natura scrierilor lor, mulți

---

71 Pynchon, Thomas (n. 1937). Romancier american, cunoscut pentru cărţile sale dense şi complexe. Câştigător al Premiului Naţional al Cărţii.

72 Heinlein, Robert (1907–1988). Scriitor american de science-fiction. Premii SF importante: Hugo 1956 pentru roman *Stea dublă* (Cristian 1993), Hugo 1960 pentru roman *Infanteria stelară* (Cristian, 1993), Hugo 1962 pentru roman *Străin în ţară străină* (Vremea, 1999), Hugo 1967 pentru roman *Luna e o doamnă crudă* (Vremea, 1997), SFWA Grand Master 1975, Seiun 1978 pentru roman *I Will Fear No Evil.*

73 Laumer, Keith (1925–1993). Scriitor american de science-fiction.

74 Brunner, John (1934–1995). Scriitor britanic de science-fiction. Premii SF importante: Hugo 1969, British SF Association 1970 şi Prix Apollo 1973 pentru roman *Zanzibar* (Nemira, 1995), British SF Association 1971 pentru roman *Orbită periculoasă* (Lucman, 2003). Alte apariţii în româneşte: *Răbdarea timpului* (Univers, 1985; Nemira, 1994), *Telepatul* (Baricada, 1994), *Oraşul ca un joc de şah* (Ovidiu, 1994), *Infinitivul de la Go* (Ed. Militară, 1995), *Valurile timpului* (Nemira, 1996), *Timpuri nenumărate* (Vremea, 1996), *Victimele novei* (DU Style, 1996), *Călător pe unda de şoc* (Domino, 1997), *Să prinzi o stea căzătoare* (RAO, 1998), *Oile privesc în sus* (RAO, 1998), *Un labirint de stele* (Lucman, 1999), *Nisipuri mişcătoare* (RAO, 2000).

75 Dillon, Leo (1933–2012) şi Diane (n. 1933). Soţi ilustratori, singurii dublu laureaţi consecutiv cu Medalia Caldecott (1976, 1977), care răsplăteşte cea mai frumoasă carte pentru copii publicată în SUA. Premii SF importante: Hugo 1971 artist plastic profesionist, World Fantasy Life Achievement 2008.

76 Amis, Kingsley (1922–1995). Romancier, critic, poet şi profesor britanic, pasionat de literatura science-fiction. Premii SF importante: John W. Campbell 1977 *The Alteration.*

autori au fost excluși deoarece au spus cu ani în urmă tot ce au avut de spus. Alții au constatat că nu au nimic controversabil sau îndrăzneț cu care să contribuie. Alții și-au exprimat lipsa de interes față de proiect. Dar, cu o singură excepție, cartea aceasta n-a fost nicio clipă închisă vreunui scriitor ca urmare a prejudecăților antologatorului. De aceea veți găsi noi tineri scriitori, ca Samuel Delany, alături de maeștri consacrați, ca Damon Knight. Veți găsi vizitatori din alte domenii, ca Howard Rodman[77] din televiziune, alături de veterani ai războaielor s…—f… ca fermecătoarea (și, în acest caz aparte, fioroasa) Miriam Allen deFord. Veți găsi tradiționaliști, ca Poul Anderson, umăr la umăr cu scriitori nebunesc de experimentaliști, ca Philip José Farmer. Au fost căutate doar noul și diferitul, totuși în unele cazuri o povestire a fost atât de… atât de povestire (așa cum un scaun este foarte mult un *scaun),* încât și-a impus practic includerea.

Și, în cele din urmă, a fost un privilegiu să realizez cartea aceasta. După asaltul bombasticului, declarația asta îi poate surprinde pe cititori ca fiind o falsă modestie, în stilul „da' nu-i mare scofală" al lui Jack Paar[78]. Antologatorul vă poate oferi numai asigurarea că termenul „privilegiu" este un eufemism. A vedea că creșterea acestui volum plin de viață și frapant a echivalat cu a trage cu ochiul nu doar în viitor, ci în viitorul domeniului literaturii speculative.

Iar din trasul acela cu ochiul la cei treizeci și doi de proroci care spun poveștile lor despre ziua de mâine, antologatorul a putut să conchidă că minunile și bogățiile pe care le-a întrezărit când a început să-și învețe meșteșugul există cu adevărat. Dacă aveți îndoieli, treceți direct la povestiri. Niciuna dintre ele n-a mai fost publicată până acum și, cel puțin pentru încă un an, niciuna dintre ele nu va mai apărea altundeva, așa că ați cumpărat cu inteligență și i-ați răsplătit pe bărbații și femeile care au avut aceste viziuni periculoase.

Vă mulțumesc pentru atenția acordată.

Hollywood
ianuarie 1967

---

77 Rodman, Howard. Scenarist, scriitor şi educator american.

78 Paar, Jack Harold (1918–2004). Autor şi comedian american de radio şi televiziune.

Antologatorul dorește să-și exprime gratitudinea și să mulțumească pentru ajutorul care i-a fost acordat de următorii, fără ale căror contribuții de timp, bani, sugestii și empatie cartea aceasta nu ar fi fost imposibilă, dar cu certitudine s-ar fi apropiat al naibii de mult de a-l trimite pe antologator la un cămin pentru Bătrâni Obosiți:

Dl Kingsley Amis
Dl și Dna Terry Carr
Dl Joseph Elder
Dl Robert P. Mills
Dl Robert Silverberg
Dl Norman Spinrad
Dna Sherri Townsend
Dl și Dna Ted White.

Dacă antologatorul a trecut cu vederea pe cineva care ar fi meritat să fie inclus în nota de mai sus, se oferă scuze în avans, invocând epuizarea temporară, totuși mulțumiri foarte speciale pentru servicii cu totul și cu totul deosebite sunt oferite în continuare dlor Larry Niven și Lawrence P. Ashmead, ca și dlui și dnei Leo Dillon – fără ai căror umeri puternici cartea aceasta n-ar fi devenit literalmente o realitate. Dumnezeu să-i binecuvânteze pe toți!

Harlan Ellison
Hollywood
14 februarie 1967

Lester del Rey
Vecernie

Introducere la „Vecernie”

L-am ales pe Lester del Rey să deschidă parada distinsă a scriitorilor din această antologie din câteva motive. În primul rând pentru că… ba nu, dați-mi voie să ofer mai întâi al doilea motiv, deoarece primul este strict personal. În al doilea rând pentru că Oaspetele de Onoare al celei de a 25-a Convenții Mondiale de Science-fiction care are loc la New York în momentul publicării acestei cărți este Lester del Rey. Onoarea pe care i-a acordat-o Convenția și onoarea mai măruntă de a

începe antologia aceasta sunt doar stropi din datoria de glorie datorată lui Lester și neplătită de foarte multă vreme. Lester este unul dintre puținii „giganți” ai domeniului, a cărui reputație se bazează nu doar pe una sau două povestiri excepționale scrise cu douăzeci și cinci de ani în urmă, ci pe un volum masiv de texte care au sporit în multilateralitate și originalitate cu fiecare nouă adăugire. Puțini autori din domeniu pot fi considerați la fel de influenți în inspirație ca el și de aceea onorurile sunt într-adevăr minuscule.

Însă primul motiv este unul pur personal. Din multe puncte de vedere, Lester a fost responsabil pentru faptul că eu am devenit scriitor profesionist (un act care l-a lăsat vulnerabil în fața unor denigrări inutile; vă asigur că n-a fost implicată niciun fel de bunătate, fiindcă Lester n-ar fi putut ști niciodată că așa se vor derula lucrurile). În 1955, când am sosit în New York, recent exmatriculat din Universitatea de Stat Ohio, el și minunata lui soție Ewie m-au luat în casa lor din Red Bank, statul New Jersey, și, sub cravașa sadică a tutelei lui parcă neobosite (un fel de lentă tortură chinezească educațională despre care Lester m-a asigurat că-mi va maturiza talentul, întări caracterul și înlătura acneea rebelă), am început să înțeleg noțiunile elementare ale meșteșugului meu. Chiar și acum, reflectând după mai bine de zece ani, mi se pare că dintre toți scriitorii din acest domeniu, doar foarte puțini – iar Lester este cel mai remarcabil dintre acei foarte puțini – pot să *explice* motivul pentru care un text este bun. Lester este negarea vie și răspicată a scornelii că aceia care nu sunt în stare să facă ceva îi învață pe alții. Talentul lui de editor, antologator, critic și profesor rezultă direct din tăria lui de scriitor.

În mod crud s-a spus despre Lester că, odată înhumat, se va certa cu viermii pentru posesia leșului său. Oricine s-a contrazis vreodată cu el de pe poziții de egalitate va încuviința înțelegător. Și am spus *de pe poziții de egalitate,* pentru că el face parte dintre oamenii onești – nu va tinde către eficiența maximă într-o discuție decât dacă șansele sunt egale: cam șapte la unu. Nu l-am văzut niciodată pierzând o discuție în contradictoriu. Indiferent care ar fi subiectul, indiferent dacă ați fi *unica* autoritate mondială în domeniul respectiv, del Rey va jongla cu un arsenal inepuizabil și formidabil de date și de teorii, astfel încât înfrângerea vă este asigurată. Am văzut bărbați

puternici veștejindu-se în fața lui. Cotoroanțe și zgripțuroaice deopotrivă, el le despoaie literalmente și le trimite zbierând în toalete. Are mai puțin de 1,70 metri înălțime, păr fin „de prunc”, pe care-l piaptănă cu greu, poartă ochelari cu lentilele doar nițel mai groase decât fundul unei sticle de Coca-Cola și este pus în mișcare de o forță supranaturală la care producătorii de pacemakere ar trebui să se gândească în mod serios pentru dispozitivele lor.

Lester del Rey s-a născut sub numele R. Alvarez del Rey, la ferma unui arendaș din Minnesota, în 1915. Și-a petrecut majoritatea vieții în orașele de pe Coasta Atlantică, deși cunoștințe apropiate îl aud murmurând ocazional despre tatăl lui, un evoluționist înfocat care a locuit în locuri îndepărtate de civilizație. Lester a lucrat ca agent, profesor de tehnici literare și copywriter și este circumspect în privința șirului nesfârșit (evident) de slujbe bizare pe care le-a avut înainte de a deveni scriitor liber-profesionist acum treizeci de ani. Este unul dintre puținii scriitori care pot vorbi neîncetat, fără să aibă apoi vreo reținere în transpunerea pe hârtie a istoriilor pe care le povestește. A vorbit aproape continuu în ultimii treizeci de ani în discuții neoficiale, săli de prelegeri, amvoane, conferințe ale scriitorilor, televiziune și în peste două mii de ore la emisiunea radiofonică a lui Long John Nebel, unde a jucat în mod repetat rolul Vocii Rațiunii. Prima lui povestire a fost „The Faithful”, publicată în 1937 în revista *Astounding Science Fiction.* Cărțile îi sunt mult prea numeroase pentru a fi enumerate, în principal fiindcă are zece mii de pseudonime, iar pe cele slabe le ascunde, cu agilitatea unei pantere, sub nume false.

Curios, prima povestire din antologie a fost ultima pe care am primit-o. Lester s-a numărat printre cei dintâi zece scriitori pe care i-am contactat pentru acest proiect și m-a asigurat cu promptitudine că-mi va trimite un text în următoarele săptămâni. După vreun an m-am întâlnit cu el la Convenția Science-fiction din Cleveland și l-am acuzat de vorbe goale. M-a asigurat că trimisese povestirea de luni bune, că nu auzise nimic despre soarta ei și de aceea presupusese că n-o reținusem pentru antologie. Aceea a fost declarația unui profesionist a cărui atitudine față de texte – așa cum îmi destăinuise cu un deceniu în urmă – este de a le ține în mișcare până sunt cumpărate de cineva. A scrie pentru sertar este

totuna cu masturbarea, grăit-a del Rey. După ce am revenit în Los Angeles de la Convenție, a sosit „Vecernia”, însoțită de o notiță acră din partea lui del Rey, în care afirma că mi-o trimitea doar pentru a dovedi că o scrisese într-adevăr. Indusese de asemenea și o postfață, la cererea mea. Unul dintre fleacurile incitante pe care intenționam să le includ în antologie erau comentarii ale autorilor despre sentimentele lor față de texte sau de ce credeau ei că era o viziune „periculoasă”, sau ce părere aveau despre ficțiunea speculativă ori despre cititorii lor, ori despre locul lor în univers… pe scurt, orice ar fi simțit că doreau să spună pentru a stabili legătura aceea rară între scriitor și cititor. Veți găsi asemenea postfețe după toate povestirile, însă comentariile lui Lester *despre* postfață par cât se poate de nimerite pentru începutul volumului, deoarece reflectă, de fapt, atitudinea *multor* scriitori de aici despre actul scrierii unei postfețe. El a spus:

„Mă tem că postfața nu este foarte inteligentă sau amuzantă. Dar am cam terminat ce avusesem de zis în povestirea în sine. De aceea le ofer pur și simplu așa-zișilor critici câteva cuvinte pe care să le caute în dicționare și să le molfăie erudit. Apreciez că ar trebui să li se spună măcar faptul că există și forma literară a alegoriei, deși poate că ei nu înțeleg diferența dintre alegorie și simplul fantasy. Eu am considerat mereu că o povestire trebuie să se susțină prin sine și că scriitorul dinapoia ei este lipsit de importanță pentru meritele textului. (Și *de aceea* am o copie la indigo după care trimit copia aceasta a povestirii pe care am trimis-o deja, am trimis-o, amtrimis-o, amtrimiso, amtrimisoam…)”

Vecernie

de Lester del Rey

În momentul sosirii pe suprafața micii planete, forțele i se secătuiseră până la ultimul strop. Acum se odihnea, captând, încetul cu încetul, de la soarele galben care-și așternea strălucirea pe pajiștile verzi din jur o energie ce părea să i se refuze. O oboseală ajunsă la extrem îi slăbea simțurile, dar teama pe care-o învățase de la uzurpatori i le aducea în alertă, în căutarea celui mai mic indiciu al existenței unui adăpost.

Era o lume pașnică, își dădu el seama, și descoperirea îi înteți spaima. În zilele tinereții sale, îndrăgise o multitudine de lumi în care jocul fluxului și refluxului vieții putea fi dus până la capăt. Pe atunci putea să hoinărească printr-un univers prosper. Însă uzurpatorii nu acceptau niciun rival al propriei lor prosperități în creștere. Înseși liniștea și ordinea erau dovada că lumea aceea le aparținuse cândva.

Verifică prudent dacă erau prezenți sau nu, în timp ce un flux de energie firav ca o șoaptă anemică se scurgea în el. Acolo nu era niciunul. Ar fi simțit imediat presiunea generată de apropierea lor, dar nici urmă de așa ceva. Pajiștea netedă se întindea, prin lunci și văi, către dealurile din zare. În depărtări, scânteiau în lumină construcții de marmură, dar erau pustii, scopul lor necunoscut fiind acum redus, pe suprafața planetei abandonate, la un rol decorativ. Atenția îi reveni în planul apropiat, concentrându-se asupra părții opuse a unui curs de apă din valea largă.

Atunci descoperi grădina. Înconjurați de ziduri joase, kilometrii pe care se întindea erau acoperiți de copaci deși, alcătuind o rezervație, după toate aparențele, lăsată în voia sorții. Simți, printre crengi și pe potecile șerpuitoare, agitația unor forme de viață animală mai mari. Lipsea acea vigoare zgomotoasă specifică oricărei făpturi vii aflate în starea corectă, dar abundența vieții putea fi suficientă ca să-și mascheze vestigiile propriei forțe vitale în cazul unor cercetări mai mult decât amănunțite.

Măcar reprezenta un adăpost mai bun decât pajiștea deschisă și tânjea să ajungă acolo, dar gândul că mișcarea l-ar fi putut trăda îl ținea locului. Crezuse că evadarea lui de mai înainte era garantată, dar tocmai învăța că până și el era supus greșelii. Rămase așadar în așteptare, încercând încă o dată să descopere dovezi ale existenței unei capcane a uzurpatorilor.

În închisoarea pe care i-o creaseră ei în centrul galaxiei, devenise maestru în privința răbdării. Își adunase puterile pe ascuns și-și plănuise evadarea bazându-se pe repulsia lor față de o decizie definitivă. Pe urmă se năpustise în exterior purtat de un impuls care ar fi trebuit să-l propulseze cu mult dincolo de limitele părții de univers aflate în stăpânirea lor. Și eșuase fără să fi reușit să acopere nici măcar distanța până la capătul acelui braț spiral al unei singure fortărețe galactice.

Rețelele lor de detecție păreau omniprezente. Imensele lor linii jefuitoare de energie alcătuiau o plasă prea fină ca să te poți strecura prin ochiurile ei. Stelele și lumile erau legate între ele și numai o înșiruire de miracole îl adusese atât de departe. Iar energia irosită pentru a le face posibile nu-i mai era acum la-ndemână. Învățaseră prea multe când încercarea lor de a-l prinde în capcană și de a-l sechestra fusese cât pe ce să eșueze.

El căuta acum cu finețe, de frică să nu declanșeze vreo alarmă, dar se temea încă și mai mult că ar fi fost posibil să nu-i sesizeze existența. Văzută din spațiu, lumea aceea îi oferise singura speranță, părând să nu fie inclusă în rețelele lor, dar nu avusese la dispoziție pentru teste decât vreo câteva microsecunde.

În cele din urmă, își retrase senzorii de percepție. Nu reușise să găsească nici cea mai mică dovadă a existenței unor momeli și detectori. Începuse să se teamă că până și cele mai intense eforturi ale sale tot insuficiente ar fi, dar nu putea face nimic mai mult. Mai întâi încet, apoi cuprins de o neașteptată grabă, se aruncă în labirintul grădinii.

Din cer nu se prăvăli nimic ca să-l izbească, din miezul planetei nu țâșni nimic să-l înhațe. Foșnetul frunzelor și ciripitul păsărilor nu se întrerupseră. Animalele continuară să facă zgomot, nestingherite. Nimic nu părea să fie conștient de prezența lui în grădină. Una ca asta i s-ar fi părut cândva de neimaginat, dar acum îi aduse alinare. Probabil că era numai o umbră a lui însuși, necunoscut și de nerecunoscut în trecerea sa.

Ceva apăru pe poteca pe care se odihnea, în tropot de copite ce atingeau ușor rămășițele frunzelor moarte. Iar altceva țâșni brusc în lumină din tufele de pe margine.

Își lăsă atenția să se concentreze asupra lor când se iviră în același timp pe o cărăruie din apropiere. Și o groază rece i se curbă în jur, înfășurându-l într-un strat gros.

Unul era un iepure, începuse să ronțăie trifoi și urechile lungi zvâcneau în timp ce botul roz i se-ntindea după alte frunze. Celălalt era un cerb tânăr, cu pielea încă plină de pete. Pe amândoi i-ar fi putut găsi pe o mie de lumi. Dar n-ar fi fost exact de soiul celor pe care îi avea în față.

Se afla pe Lumea Întâlnirii – planeta unde dăduse pentru prima oară peste strămoșii uzurpatorilor. Dintre toate lumile

acelei galaxii infestate, tocmai pe *asta* se nimerise să-și caute adăpost!

În zilele gloriei lui depline, ei nu erau decât niște sălbatici, limitându-se la acea singură planetă, împerechindu-se și urmându-și drumul către legitima autodistrugere a tuturor barbarilor de teapa lor. Însă aveau ceva straniu, care îi atrăsese atenția și care stârnise până și mila lui de hoinar.

Mila aceea îl îndemnase să le dea lecții unora dintre ei, să îi călăuzească în sus. Își înfiripase chiar și fantezii poetice, în care îi făcea însoțitorii și egalii lui la vremea când viața soarelui lor se apropia de sfârșit. Răspunsese strigătelor lor de ajutor și le oferise cel puțin o parte din ceea ce aveau nevoie pentru primii pași către puterea asupra spațiului și energiei. Iar ei îl răsplătiseră dând dovadă de un orgoliu mustind de aroganță, care respingea orice urmă de recunoștință. În cele din urmă îi abandonase pe drumul către scopurile lor barbare și plecase către alte lumi, urmărind atingerea unor țeluri de o mai mare amploare.

Și așa făcuse a doua prostie. Ei înaintaseră prea mult pe calea către dezvăluirea legilor din culisele universului. Reușiseră cumva să-și evite până și autodistrugerea. Luaseră în stăpânire lumile soarelui lor și ieșiră dintre hotarele sistemului său, ajungând să concureze chiar cu el pentru lumi pe care și le însușise în mod special. Iar acum aveau toate lumile, iar el, doar un ungher minuscul din lumea lor – cel puțin pe moment.

Groaza pe care o simțise descoperind că se afla pe Lumea întâlnirii dispăru într-o mică măsură când își aduse aminte cu câtă ușurință luau în stăpânire și abandonau hoardele descendenților lor lumile, fără niciun scop aparent. Și, încă o dată, verificările pe care le putea face nu descoperiră nicio dovadă a prezenței lor. Așa că începu din nou să se relaxeze, simțind cum, din ceea ce fusese o disperare vremelnică, se năștea o speranță neașteptată. Și uzurpatorii ar fi putut cu siguranță să-și închipuie că aceea era singura planetă pe care el nu și-ar fi căutat niciodată adăpost.

Spaimele odată lăsate deoparte, începu să-și silească gândurile să se îndrepte numai către singurul plan care-i putea oferi speranțe. Avea nevoie de energie, iar energia era disponibilă în orice zonă neatinsă de rețelele uzurpatorilor. Se scursese singură în spațiu de-a lungul eonilor, risipindu-se într-o

cantitate care-ar fi putut face sorii să explodeze sau ar fi putut construi alții, legiuni întregi. Era energia care-l putea ajuta să evadeze și poate și să-i înfrunte, având măcar șansa obținerii unui armistițiu, dacă nu chiar a unei victorii. Dacă ar fi avut la dispoziție cel puțin câteva ore în care să nu-l depisteze, ar fi putut extrage și păstra energia aceea pentru nevoile sale.

Tocmai se întindea după ea, când în văzduh răsună un tunet și soarele păru să se întunece pentru o clipă!

Teama dinăuntrul lui ieși bolborosind la suprafață și, înainte de a putea s-o controleze, îl făcu să se chircească, ferindu-se să fie văzut din înaltul cerului. Dar, pentru o scurtă clipă, în el mai rămase o urmă de speranță. Ar fi putut fi un fenomen provocat de propria lui nevoie de energie, poate că începuse s-o extragă cu un efort prea mare, cu prea multă sete de putere.

Pe urmă se cutremură pământul și atunci știu.

Uzurpatorii nu fuseseră păcăliți. Știau că era acolo – nu-l pierduseră niciodată din vedere. Iar acum îl urmăreau cu întreaga și colosala lor lipsă de subtilitate. Tocmai asolizase o navă de cercetare, iar cercetașul avea să vină să-l caute.

Se strădui să-și recapete controlul și și-l păstră destul de mult ca să-și trimită frica înapoi, înăuntrul său. Apoi, cu o asemenea atenție încât nu clinti din locul său niciun fir de iarbă, nicio frunză și nicio crenguță, începu să se retragă către tufele mai bogate din centrul grădinii, unde mulțimea formelor de viață era mai densă decât oriunde altundeva. Ecranat de ele, ar fi putut extrage măcar un firicel de putere, atât cât îi trebuia ca să-și poată construi o aură animalică subtilă, ceea ce i-ar fi permis să se ascundă printre jivine. O parte dintre cercetașii uzurpatorilor erau tineri, imaturi. Unul dintre ar fi fost înșelat, ar fi plecat. Și apoi, înainte ca raportul acestuia să fie transmis mai departe, ar fi putut exista o șansă…

Știa că gândul lui nu era decât o dorință, nu un plan, dar se agăță de el în timp ce se ghemuia în desișul din centrul grădinii. Și apoi i se smulse până și acea fantezie.

Pașii răsunau cu fermitate. Se apropiau, însoțiți de trosnetul crengilor rupte, fără să devieze de la linia dreaptă. Fiecare aducea, inexorabil, uzurpatorul tot mai aproape. Aerul căpătase acum o ușoară strălucire și animalele îngrozite fugeau mâncând pământul.

Simți ochii cercetașului asupra sa și își impuse să-i ignore. Și

descoperi că, pe lângă frică, învățase de la uzurpatori rugăciunea; se rugă cu disperare, adresându-se unei inexistențe pe care o cunoștea, dar nu sosi niciun răspuns.

— Ieși! Pământul ăsta e sacru, nu poți rămâne aici. Hotărârea noastră a fost luată și ți s-a pregătit un loc. Ieși și lasă-mă să te duc acolo!

Vocea era blândă, dar purta în sine o forță care opri până și foșnetul frunzelor.

El lăsă acum privirea uzurpatorului să-l atingă, iar rugăciunea din el era mută și îndreptată spre exterior – și lipsită de speranță, așa cum știa că trebuie să fie.

— Dar…

Cuvintele erau inutile, însă amărăciunea dinăuntrul său le făcu să se reverse:

— Dar de ce? Eu sunt Dumnezeu!

În ochii uzurpatorului licări pentru o clipă ceva înrudit cu tristețea și cu mila. Apoi dispăru și se auzi răspunsul:

— Știu. Dar eu sunt Omul. Haide.

El se înclină în sfârșit, în tăcere, și îl urmă încet, în timp ce soarele galben se afunda în spatele zidului grădinii.

Iar seara și dimineața erau a opta zi.

Traducerea: Ana-Veronica Mircea

Postfață:

Un scriitor care se gândește cu seriozitate la meșteșugul său se va găsi cu siguranță tot mai mult angajat în problemele străvechi ale filosofiei – binele și răul, cauzalitatea –, deoarece acestea se află în adâncul tuturor intrigilor și personajelor. Încercând să examinez configurațiile viitorului ca scriitor de science-fiction, mă trezesc în mod inevitabil preocupat de întrebarea teleologiei: există un țel și un plan pentru univers și omenire? S-ar putea ca asta să nu conteze, iar dacă nu contează, trebuie noi să le urmărim orbește? Dacă șansa oarbă este atotstăpânitoare, nu ne putem modela propriul țel în funcție de posibilitățile noastre fundamentale? Eu unul îmi iau *Invictusul*[79] sec, cu doar un vârf de linguriță de bitter. Îl privesc

79 *Invictus.* „Invictus” („neînfrânt”, în limba latină) face trimitere la poezia cu acelaşi titlu (tradusă în română cu titlul *Viaţă şi moarte)* a

însă cu toată seriozitatea. Și pentru că o fac, *Vecernie* nu este ficțiune, ci alegorie.

Robert Silverberg
Muște

Introducere la „Muște”

Robert Silverberg este unul dintre prietenii mei cei mai vechi. E un scriitor excelent. În plus, este un profesionist absolut, aspect pe care, din nefericire, mocofanii îl echivalează cu a fi o fabrică de povestiri. Ei se înșală, dar asta-i irelevant. Mai multe despre Scriitorul Silverberg, imediat.

Câte ceva despre Amicul Silverberg: este originar din Brooklyn și nu vrea aplauze. A editat cândva fanzinul *Spaceship,* realizat într-o manieră foarte literară. A absolvit Universitatea Columbia. Este însurat cu Bobbie, o frumoasă cercetătoare în fizică, și locuiesc amândoi într-o vilă măreață care i-a aparținut cândva lui Fiorello La Guardia[80]. Silverberg a scris cincizeci-șaizeci de cărți în ediții cartonate, cu subiecte de la zoologie la arheologie și înapoi. Prima povestire publicată a fost „Gorgon Planet”, apărută în 1954 în revista scoțiană de science-fiction *Nebula.* În 1956 Silverberg a câștigat Premiul Hugo pentru „Cel mai promițător nou scriitor”, învingându-l (culmea!) tocmai pe autorul acestei introduceri.

Ca mulți scriitori din domeniul ficțiunii speculative, autorul acestei introduceri invidiază abilitatea lui Silverberg de *a duce treaba la bun sfârșit.* Amăgirea că geniul și nebunia nu sunt decât fețele aceleiași monede rare este una la care subscriu majoritatea scriitorilor, ca disculpare. Ea le îngăduie să fie dezordonați, să-și bată nevestele, să solicite cafea proaspătă la șase dimineața, să întârzie predarea manuscriselor, să nu-și îndeplinească obligațiile, să piardă vremea citind romane ieftine sub pretextul că „se documentează”, să ridice miza și să se retragă când lucrurile devin prea înregimentate, să mârâie și să se răstească la fani, să fie tendențioși sau disprețuitori. Este în regulă pentru noi toți să frecăm menta, atât timp cât îl putem

---

poetului şi gazetarului englez William Ernest Henley (1849–1903).

80 La Guardia, Fiorello (1882–1947). Primarul New Yorkului între 1934 şi 1945.

păcăli pe Omul Mediu să creadă că-i necesar pentru procesul creativ. Silverberg nu operează potrivit acestui principiu. El lucrează după un program regulat. Își practică meșteșugul cinci zile pe săptămână, câte șase ore pe zi. El se ocupă cu scrisul, iar a nu scrie înseamnă a nu funcționa.

Spre deosebire de acei scriitori care găsesc moduri complexe și sclipitoare de a ajunge în depresii, blocaje, presiuni, obligații și situații hidoase de viață, obiceiurile de muncă ordonate ale lui Silverberg înseamnă că te poți bizui pe el. Ca atare, a produs un volum mare de materiale de un merit substanțial, cu atât mai impresionant dacă ținem seama cât de multe romane, povestiri și lucrări non-fiction realmente *memorabile* a scris încă de la douăzeci de ani. Acum, abia trecut de treizeci de ani, Bob Silverberg scrie cărți ca *Man Before Adam, Lost Cities and Vanished Civilizations, Home of the Red Man: Indian North America Before Columbus, Needle în a Timestack, The Time-Hoppers* și minunata carte despre fosilele vii *Forgotten by Time.* Preocupările și cunoștințele lui au părăsit de mult tărâmurile ficțiunii, așa cum o demonstrează o înșiruire a numai câtorva dintre titlurile sale.

Cu toate acestea, Silverberg este un produs al domeniului science-fiction. Este unul dintre ultimii fani trecuți la profesionism și, cu toate că grosul veniturilor și contractelor lui provin din alte feluri de scrieri, el revine cu regularitate plăcută la ficțiunea speculativă, pentru a-și restabili reputația, pentru a-și reconsolida rădăcinile, pentru a se autoîncânta cu genul de povestiri pe care le poate scrie numai în forma aceasta. Dintre ele, aici îi este prezentat cel mai recent text. Poate că asta s-a întâmplat datorită prieteniei mele de un deceniu cu Bob și faptului că știu mare parte din ce a scris, totuși afirm că „Muște” este una dintre cele mai pătrunzătoare și mai original scrise povestiri pe care le-a încercat vreodată. Iar încercarea este un succes.

Muște

de Robert Silverberg

Iată-l pe Cassiday:

țintuit pe o masă.

Nu mai rămăsese mult din el. O cutie craniană; câțiva nervi,

ca niște funii; un membru. De restul se ocupase implozia neașteptată. Și totuși era suficient. Celor aurii nu le trebuia mult ca material de pornire. Îl găsiseră într-o epavă care trecuse în derivă prin zona lor, prin spatele lui Iapet. Se afla în viață. Putea fi reparat. Pentru toți ceilalți de pe navă nu mai era nicio speranță.

Să-l repare? Firește. Nu e neapărată nevoie să fii om ca să fii omenos. Să-l repare, da. Prin toate mijloacele posibile. Și să-l schimbe. Cei aurii erau creativi.

Ceea ce rămăsese din Cassiday zăcea, inert, undeva pe o masă, într-o sferă aurie de forță. Acolo nu se schimbau anotimpurile; nu existau decât scânteierea pereților și o căldură constantă. Nici urmă de zi sau de noapte, de ieri sau de mâine. Siluete apăreau și se foiau în jurul lui. Îl regenerau, etapă cu etapă, în vreme ce zăcea într-o liniște fără gânduri. Creierul era intact, dar nu funcționa. Restul trupului creștea din nou: tendoane și ligamente, oase și sânge, inimă și coate. Din mormane alungite de țesut răsăreau muguri minusculi care se dilatau, devenind stropi de carne. Lipește celulele peste celule, construiește un om din propria lui ruină – nu era o muncă grea pentru cei aurii. Aveau talentele lor. Dar mai aveau și multe de învățat, iar Cassiday îi putea ajuta să învețe.

Cassiday creștea zi după zi, către întregime. Nu-l trezeau. Era ținut cu grijă la căldură, fără să se clintească și fără să gândească, lăsând totul să se întâmple. Noua lui carne era rozalie și netedă, ca a unui bebeluș. Îngroșarea epiteliului urmă ceva mai târziu. Cassiday era propriul său proiect. Cei aurii îl reproduceau după o zdreanță din el însuși, îl reconstruiau din propriile lui lanțuri de polinucleotide, îi decodificau proteinele și îl reasamblau după șablon. Pentru ei era o sarcină ușoară. De ce nu? Orice strop de protoplasmă o putea face – pentru sine însuși. Cei aurii, care nu erau protoplasmă, o puteau face pentru alții.

Schimbară câte ceva în șablon. Firește. Erau artizani. Și voiau să-nvețe multe.

Uitați-vă la Cassiday: *dosarul.*
DATA NAȘTERII: 1 august 2316
LOCUL NAȘTERII: Nyack, New York
PĂRINȚI: Diverși

NIVEL ECONOMIC: Scăzut
NIVEL EDUCAȚIONAL: Mediu
OCUPAȚIE: Tehnician, specialitatea carburanți
STARE CIVILĂ: Trei relații legale, durata opt luni, șaisprezece luni și, respectiv, două luni
ÎNĂLȚIMEA: Doi metri
GREUTATEA: 96 kilograme
CULOAREA PĂRULUI: Blond
GRUPA SANGVINĂ: A
COEFICIENTUL DE INTELIGENȚĂ: Ridicat
ÎNCLINAȚII SEXUALE: Normale.

Priviți-i acum pe ei: *schimbându-l.*

Omul era întins în fața lor, întreg, cu o nouă conștiință, gata pentru renaștere. Urmau ajustările finale. Căutară creierul cenușiu sub învelitoarea sa rozalie și pătrunseră în el și călătoriră prin golfurile minții, aici oprindu-se în apele liniștite ale unuia, aici aruncând ancora la poalele unei stânci cu pereți netezi. Îl operau, dar o făceau cu măiestrie. Nici vorbă de rezecții submucoase, de lame sclipitoare cioplind cartilaje și oase, de lasere care să lucreze sfârâind, de lovituri grosolane în meningele plăpânde. Cei aurii erau mai subtili; porniră circuitul care era Cassiday, îi intensificară părțile avantajoase și estompară zgomotul de fond, acționând cu foarte mare delicatețe.

Când terminară cu el, era mult mai receptiv. Tânjea după câteva lucruri noi. Și îi oferiseră anumite abilități.

Îl treziră.

— Ești viu, Cassiday, îl anunță o voce foșnitoare. Nava ta a fost distrusă. Însoțitorii tăi au fost uciși. Ești singurul supraviețuitor.

— Ce spital e ăsta?

— Nu ești pe Pământ. Te vei întoarce curând acolo. Ridică-te, Cassiday. Mișcă-ți mâna dreaptă. Și stânga. Îndoaie genunchii. Umflă-ți plămânii. Deschide și închide ochii de mai multe ori la rând. Cum te numești, Cassiday?

— Richard Henry Cassiday.

— Câți ani ai?

— Patruzeci și unu.

— Privește imaginea asta reflectată. Pe cine vezi?

— Pe mine însumi.
— Ai întrebări?
— Ce mi-ați făcut?
— Te-am reparat, Cassiday. Erai distrus aproape în întregime.
— M-ați schimbat în vreun fel?
— Te-am făcut mai receptiv la sentimentele semenilor tăi din specia umană.
— Oh, spuse el.

Urmăriți-l pe Cassiday în timp ce călătorește:

Înapoi spre Pământ.

Sosi într-una dintre zilele programate pentru ninsoare. O fulguială ușoară, care se topea repede, mai degrabă o tratație inestetică decât o adevărată manifestare a vremii. Era plăcut să simți din nou sub tălpi lumea ta natală. Cei aurii îi aranjaseră cu abilitate întoarcerea, punându-l la bordul navei sale avariate și dându-i un impuls suficient ca să ajungă în raza unei patrule de căutare a naufragiaților. Monitoarele îl detectaseră și îl recuperaseră. Cum ai reușit să supraviețuiești rămânând nevătămat, astronaut Cassiday? Foarte simplu, domnule. Când s-a întâmplat, eram în afara navei. A explodat șuierând și toți au fost uciși. N-am scăpat decât eu, ca să vă povestesc.

Îl trimiseseră pe Marte și îl examinaseră, apoi îl ținuseră o vreme într-o celulă de decontaminare de pe Lună, iar în final îl trimiseseră pe Pământ. Umbla prin viscol, un bărbat înalt, cu mersul legănat și cu bătături în locurile potrivite. Avea prieteni puțini, nicio rudă, destui bani gheață ca să-i ajungă o vreme și câteva foste soții pe care putea să le caute. Conform regulamentului, avea dreptul la un an liber, cu salariul întreg, ca despăgubire în caz de dezastru. Intenționa să accepte permisia.

Încă nu începuse să-și folosească noua receptivitate. Cei aurii concepuseră totul astfel încât noile lui abilități să rămână ascunse până la întoarcerea pe planeta natală. Acum ajunsese și era timpul să-nceapă să le folosească, iar creaturile de o nedomolită curiozitate care trăiau pe Iapet așteptau răbdătoare în timp ce el le căuta pe cele care-l iubiseră cândva.

Își începu cercetările în districtul urban Chicago, fiindcă acolo se afla spațioportul, chiar lângă Rockford. Trotuarul rulant îl duse cu viteză către un turn din travertin, împodobit cu inserții radiale din ebonită și dintr-un metal cu o tentă violet, și acolo, la

Televectorul Central local, căută adresele actuale ale fostelor sale soții. Nu se grăbea, era o masă de carne cu o expresie binevoitoare și cu ochi blânzi, apăsând pe butoanele potrivite și așteptând cu răbdare să se închidă contactele mătăsoase undeva în adâncul pământului. Cassiday nu fusese niciodată violent. Era calm. Știa să aștepte.

Mașina îl anunță că Beryl Fraser Cassiday Mellon locuia în districtul urban Boston. Iar Lureen Holstein Cassiday în districtul urban New York. Și Mirabel Gunryk Cassiday Milman Reed în districtul urban San Francisco.

Numele îi treziră amintiri: căldura trupului, mirosul părului, atingerea mâinii, sunetul vocii. Șoapte grele de pasiune. Mârâieli disprețuitoare. Suspine de dragoste.

Revenit la viață, Cassiday plecă să-și vadă fostele neveste.

O găsim pe prima:

teafără și nevătămată.

Ochii lui Beryl Fraser Cassiday Mellon aveau pupile lăptoase, fiind verzui acolo unde ar fi trebuit să fie albi. Slăbise în ultimii zece ani și fața ei era acum pergament întins pe oase, o figură erodată, cu pomeții obrajilor apăsând din interior pielea încordată și părând gata să iasă prin ea cu un pocnet, în orice clipă. Cassiday fusese însurat cu ea șaisprezece luni, când avea douăzeci și patru de ani. Se despărțiseră după ce ea insistase să obțină Garanția de Sterilitate. El nu-și dorea copii în mod deosebit, însă modul în care se străduise să-l manevreze îl ofensase. Acum era lungită într-un leagăn moale, dintr-o plasă de spumă, și încerca să zâmbească fără să-i crape buzele.

— Au spus c-ai fost ucis.

— Am scăpat. Ce mai faci, Beryl?

— Ce vezi. Urmez tratamentul.

— Un tratament?

— Am fost dependentă de trilină. Nu-ți dai seama? Ochii mei, fața? M-a topit. Dar era liniștitor. Ca și cum ți-ai fi deconectat sufletul. Însă un alt an de dependență m-ar fi ucis. Acum fac tratament. M-au dezobișnuit de ea luna trecută. Îmi refac organismul cu proteze. Sunt plină de plastic. Dar voi trăi.

— Te-ai recăsătorit?

— S-a despărțit de mine cu mult timp în urmă. Am fost singură cinci ani. Doar eu și trilina. Însă acum am scăpat de ea,

zise Beryl clipind cu greutate. Pari atât de relaxat, Dick. Dar ai fost întotdeauna așa. Atât de calm, atât de sigur de tine. *Tu* n-ai s-ajungi niciodată dependent de trilină. Ține-mă de mână, vrei?

El îi atinse gheara ofilită. Simți căldura venind din ea, îi simți nevoia de dragoste. Valuri imense, vibrante, pătrunseră în el galopând, impulsurile de joasă frecvență ale unei dorințe arzătoare, filtrate prin trupul lui pentru a fi propulsate violent către observatorii din depărtare.

— Cândva m-ai iubit, continuă Beryl. Când eram amândoi niște proști. Iubește-mă din nou. Ajută-mă să mă repun pe picioare. Am nevoie de puterea ta.

— Bineînțeles c-o să te ajut, promise Cassiday.

Plecă din apartamentul ei ca să cumpere trei cuburi de trilină. Odată reîntors, activă unul și i-l apăsă în palmă. Ochii ei verzi-și-lăptoși se rostogoliră îngroziți.

— Nu, scânci.

Durerea revărsată din sufletul ei zdruncinat era de o intensitate insuportabilă. Cassiday o acceptă în totalitate. Pe urmă ea își încleștă pumnul, drogul îi pătrunse în metabolism și se simți iarăși împăcată.

Studiați-o pe următoarea:

cu un *prieten.*

— Domnul Cassiday e aici, spuse anunțătorul.

— Lasă-l să între, răspunse Mirabel Gunryk Cassiday Milman Reed.

Ușa diafragmă se deschise și Cassiday păși dincolo de ea, într-o splendoare de onix și marmură. Grinzi din lemn roșcat de palisandru alcătuiau un cadru lustruit, pe care stătea întinsă Mirabel, și era evident că savura senzația oferită de lemnul tare în contact cu trupul durduliu. Pe umeri îi cădea o cascadă de păr de culoarea cristalului. Îi aparținuse lui Cassiday vreme de opt luni, în 2346, pe când era o fată subțirică și timidă, ale cărei conturi abia se mai puteau desluși în mormanul ghiftuit din prezent.

— Ai făcut o partidă bună, remarcă el.

— A treia oară a fost cu noroc. Vrei să stai jos? Bei ceva? Să modific mediul ambiant?

— E perfect, îi răspunse și rămase în picioare. Tu, Mirabel, ți-ai dorit întotdeauna o vilă. Dintre toate soțiile mele, ai fost în

cea mai mare măsură o intelectuală, dar ai avut întotdeauna dragostea asta pentru confort. Acum te-ai instalat confortabil.

— Foarte.

— Ești fericită?

— Mă bucur de confort. Nu mai citesc, dar am tot confortul.

Cassiday văzu în poala ei ceva care părea o pătură mototolită – violet cu fire aurii, moale, neclintită, lipită strâns. Avea mai mulți ochi. Femeia își ținea palmele cu degetele răsfirate deasupra ei.

— De pe Ganymede? întrebă el. Un animal de companie?

— Da. Mi l-a cumpărat soțul meu anul trecut. Pentru mine valorează foarte mult.

— Valorează mult pentru toată lumea. Am înțeles că sunt foarte scumpi.

— Dar adorabili. Aproape umani. Pe de-a-ntregul devotați. Probabil c-o să mă crezi o proastă, dar acum e cel mai important lucru din viața mea. Contează mai mult decât a contat vreodată soțul meu. Vezi tu, iubesc creatura asta. Sunt obișnuită să mă iubească alții, dar nu există multe lucruri pe care-am reușit să le-ndrăgesc eu.

— Pot s-o văd? întrebă Cassiday, cu blândețe.

— Ai mare grijă.

— Bineînțeles.

El adună creatura de pe Ganymede și o ridică. Avea o textură extraordinară, cea mai moale pe care-o pipăise vreodată. Din interiorul trupului plat al animalului fâlfâi ceva plin de teamă. Cassiday detectă, în paralel, îngrijorarea care venea dinspre Mirabel în timp ce-i ținea în mâini favoritul. Mângâie creatura. Aceasta vibră, apreciindu-i gestul. Se umplu de benzi irizate, care licăriră când i se contractă în mâini.

— Cu ce te ocupi acum, Dick? întrebă fosta lui soție. Lucrezi tot pentru linia spațială?

El îi ignoră întrebarea.

— Mirabel, spune-mi versul ăla din Shakespeare. Cel despre muște. Muștele și copilul zburdalnic.

Pe fruntea ei palidă se conturară cute.

— E din *Regele Lear,* răspunse. Așteaptă. Da.

„Ca muștele, pentru-un copil zburdalnic,

Așa, pe lângă zei, sunt muritorii.

Ne nimicesc în joacă.”[81]

— Ăsta e, încuviință Cassiday.

Mâinile lui mari se înnodară grăbite în jurul făpturii ca o pătură de pe Ganymede. Culoarea animalului se schimbă într-un cenușiu tern și din suprafața sfâșiată țâșniră fibre mlădioase. Cassiday îl lăsă să cadă pe covor. Valul de groază, de durere și de conștientizare a pierderii țâșnit dinspre Mirabel aproape că îl paraliză, dar îl acceptă și îl transmise mai departe.

— Muște, explică el. Copil zburdalnic. Joaca mea, Mirabel. Acum sunt zeu, știai? îi zise cu o voce calmă și veselă. La revedere. Mulțumesc.

Încă una așteaptă vizita:

rotunjită de o nouă viață.

Lureen Holstein Cassiday, o femeie de treizeci și unu de ani, cu părul negru și ochi mari, gravidă în luna a șaptea, era singura dintre nevestele sale care nu se recăsătorise. Camera ei din New York era mică și austeră. Cu cinci ani în urmă, când o avusese timp de două luni drept soție, fusese o fată rotofeie, iar acum se rotunjise și mai tare, dar Cassiday nu-și dădea seama în ce măsură era sau nu surplusul de carne nouă o urmare a sarcinii.

— De data asta o să te măriți? o întrebă.

Ea clătină din cap zâmbind.

— Am bani și îmi prețuiesc independența. Nu mă mai implic într-o altă înțelegere ca aceea pe care-am avut-o. Nu cu oricine.

— Și copilul? O să-l păstrezi?

Ea dădu din cap, încuviințând cu sălbăticie.

— M-am străduit din greu ca să-l am! Crezi că e ușor? Doi ani de inseminări! O avere în onorarii! Mașini pătrunzând în mine – toate amplificatoarele de fertilitate – oh, nu, ai înțeles greșit. Nu e un copil nedorit. E unul obținut cu sudoare.

— Interesant, comentă Cassiday. Am fost în vizită și la Mirabel, și la Beryl și aveau și ele copii. Sau cam așa ceva. Mirabel avea un animăluț de pe Ganymede. Iar Beryl, o dependență de trilină, de care se mândrea că scăpase. Și tu ți-ai pus în tine un copil, fără ajutorul unui bărbat. Toate trei umblați după câte ceva. Interesant.

— Te simți bine, Dick?

---

81 *Regele Lear,* Ed. Pandora-M, 2001. (n. tr.).

— Perfect.

— Ai vocea atât de plată. Înșiri, pur și simplu, o grămadă de cuvinte. E oarecum înspăimântător.

— Mmm. Da. Știi ce-am făcut pentru Beryl? I-am cumpărat niște cuburi de trilină. Și am luat animalul lui Mirabel și i-am sucit... ei, nu gâtul. Am făcut-o foarte calm. N-am fost niciodată un tip pătimaș.

— Dick, cred c-ai înnebunit.

— Îți simt spaima. Crezi c-o să-i fac ceva copilului tău. Frica nu e interesantă, Lureen. Dar mâhnirea... da, merită să fie analizată. Dezolarea. Vreau s-o studiez. Vreau să-i ajut pe *ei* s-o studieze. Cred că asta e ceea ce vor să afle. Nu fugi de mine, Lureen. Nu vreau să-ți fac rău, nu în felul ăsta.

Era scundă și nu foarte puternică, și greoaie din cauza sarcinii. Cassiday o prinse cu delicatețe de încheieturile ambelor mâini și o trase spre el. Simțea deja noile emoții venite din direcția ei, autocompătimire în spatele groazei, și încă nu făcuse nimic pentru ea.

Cum avortezi un fetus cu două luni înainte de termen?

O lovitură rapidă de picior putea fi soluția. Prea brutal, prea brutal. Însă nu venise înarmat cu abortive, cu o mână de tablete de ergot sau cu vreo substanță cu acțiune rapidă, declanșatoare de contracții uterine. Așa că își săltă brusc genunchiul, deplângând brutalitatea gestului. Lureen se încovoie. Piciorul lui lovi a doua oară. Rămase complet calm în tot acest timp, fiindcă ar fi fost greșit să găsească bucurie în violență. O a treia lovitură părea de dorit. Pe urmă eliberă femeia.

Continua să fie conștientă, dar se zvârcolea. Cassiday deveni receptiv la fluxul senzațiilor. Își dădu seama că fătul încă nu murise în ea. Poate că nici n-avea să moară. Dar avea să fie mutilat, într-un fel sau altul. De la Lureen absorbi certitudinea că urma să aducă pe lume un infirm. Fetusul trebuia distrus. Ea avea s-o ia de la început. Totul era foarte trist.

— De ce? murmură ea. De ce?

Printre privitori:

echivalentul consternării.

Cumva, lucrurile nu avuseseră evoluția anticipată de cei aurii. După toate aparențele, până și ei puteau calcula greșit și considerară asta o revelație care le răsplătea eforturile. Însă în

privința lui Cassiday era necesar să ia măsuri.

Îi dăduseră puteri. Era capabil să detecteze și să transmită către ei emoțiile altora, în stare brută. Le era util, fiindcă informațiile primite i-ar fi putut probabil ajuta să ajungă la o înțelegere a ființelor umane. Dar oferindu-i un centru de racordare la emoțiile altora, fuseseră inevitabil siliți să le elimine pe ale lui. Și asta distorsiona emisia.

Era prea distructiv, în stilul lui lipsit de bucurie. Trebuia corectat. În momentul acela, împărtășea prea profund însăși natura celor aurii. *Ei* puteau să se joace cu Cassiday, pentru că le era dator cu o viață. Dar el n-ar fi trebuit să se joace cu alții.

Au folosit linia de comunicații ca să ia legătura cu el și să-i dea instrucțiuni.

— Nu, a fost răspunsul lui. Ați terminat cu mine. Nu e necesar să mă-ntorc.

— Mai e nevoie de câteva ajustări.

— Nu sunt de acord.

— În curând o să fii.

Continuând să nu fie, dar incapabil să nu le execute ordinul, Cassiday se îmbarcă într-o navă cu destinația Marte. Acolo închirie o alta, care făcea cu regularitate curse către Saturn, și convinse echipajul să se-apropie de Iapet. Cei aurii îl luară în stăpânire imediat ce intră în raza lor de acțiune.

— Ce-o să-mi faceți? îi întrebă el.

— O să inversăm fluxul. N-o să mai fii receptiv la senzațiile altora. O să ne raportezi emoțiile tale. O să-ți refacem conștiința, Cassiday.

El protestă. Inutil.

În interiorul sferei incandescente de lumină aurie operară asupra lui, efectuând o serie de reglaje. Pătrunseră în el, îl modificară și îi întoarseră puterea de percepție către interior, ca să se poată hrăni cu propria nefericire, ca un vultur care-și sfâșie singur măruntaiele. Avea să fie instructiv. El obiectă până când nu mai avu puterea care-i permitea s-o facă, iar când își recăpătă cunoștința era prea târziu ca să mai obiecteze.

— Nu, murmură.

În strălucirea galbenă, văzu chipurile lui Beryl, Mirabel și Lureen.

— N-ar fi trebuit să-mi faceți una ca asta. Mă torturați… așa cum ați face cu o muscă…

Nu primi niciun răspuns. Îl trimiseră înapoi pe Pământ. Îl readuseră în turnurile de travertin și pe trotuarele rulante, în casa plăcerilor de pe 485th Street, în insulele luminii care ardeau pe cer, printre cele unsprezece miliarde de oameni. Îl lăsară să se piardă printre ei, să sufere și să-și raporteze suferințele. Avea să vină o vreme când urmau să-l elibereze, dar mai era până atunci.

Iată-l pe Cassiday: *țintuit pe crucea lui.*

Traducerea: Ana-Veronica Mircea

Postfață:

Una dintre primele povestiri science-fiction pe care le-am scris a fost o zugrăvire sumbră și fatalistă a unui New York decăzut în canibalism. Era suficient de realistă pentru ca nimeni să n-o cumpere vreme de patru ani și doar o inspirată promovare făcută de antologatorul prezentului volum a făcut-o în cele din urmă să vadă lumina tiparului.

Acum, după doisprezece-treisprezece ani, am trecut de la descrierea literală a canibalismului la prezentarea simbolică a vampirismului, ceea ce, bănuiesc, indică o evoluție sănătoasă a morbidității. Toți scriitorii revin la propriile lor obsesii când li se dă mână liberă și toate situațiile pe care le inventează ei, indiferent cât de grotești, spun ceva despre natura relațiilor umane. Dacă vi se pare că spun că ne devorăm reciproc, literalmente sau figurativ, că ne secătuim esența unul de la celălalt, că practicăm vampirismul și canibalismul, așa să fie.

Dincolo de orice grotesc se află opusul său; dincolo de oroarea canibalismului se află sentimentalismul video, „Oamenii au nevoie de oameni”. Pentru a-i devora, dacă nu pentru altceva.

Nu ofer nicio scuză. Nicio justificare. Doar o povestire, o ficțiune inventată, o fantezie despre timpuri viitoare și despre alte lumi. Nimic mai mult.

Frederik Pohl
Ziua de după ziua când au venit marțienii

Introducere la „Ziua de după ziua când au venit marțienii”

Foarte puține pot fi spuse despre Frederik Pohl… dacă nu spui totul. Este editorul revistei *Galaxy Magazine*; a conceput și realizat, în 1953, seria, pe bună dreptate faimoasă, de antologii originale intitulată *Star Science Fiction Stories*; a scris împreună cu Cyril Kornbluth[82] romanul *The Space Merchants;* a fost antologatorul care a salvat „Scanerii trăiesc degeaba”[83] de Cordwainer Smith[84] de la obscuritate în antologia sa *Beyond the End of Time,* din 1952; a fost copoiul care a luat urma doctorului Linebarger, care era Cordwainer Smith, și l-a readus în domeniul ficțiunii speculative; este căutătorul de talente care a stabilit tonul pentru tot SF-ul publicat de Editura Ballantine Books; este conferențiarul care bântuie Statele Unite anunțând cele mai recente descoperiri științifice și slujind în același timp ca ambasador plin de bunăvoință pentru ficțiunea speculativă; este editorul care a înroșit nemilos o sclipitoare și recentă povestire a mea pe temeiul că termenii „irigator” și „organe genitale” erau ofensatori. Ei bine, nimeni nu-i perfect.

Fred Pohl este un bărbat foarte înalt, în jur de patruzeci și cinci de ani, care face naveta între redacția revistei *Galaxy* de pe Hudson Street și locuința familiei sale din Red Bank, statul New Jersey. În cea dintâi examinează posibilitățile lumii pe care o creăm pentru noi, iar în a doua studiază programele de televiziune care poartă semințele acelei lumi. În mod evident, este tulburat de ceea ce vede. Așa cum atestă și povestirea care urmează.

Doar câteva fraze despre textul acesta. Abordează o problemă teribil de complexă în termenii cei mai esențiali,

---

82 Kornbluth, Cyril (1923–1958). Scriitor american de science-fiction. Premii SF importante: Hugo 1973 pentru povestire „The Meeting” (cu Frederik Pohl).

83 „Scanerii trăiesc degeaba”. În *Lorzii instrumentalităţii,* Multistar, 1993.

84 Smith, Cordwainer (1913–1966). Pseudonimul cu care autorul american Paul Myron Anthony Linebarger şi-a semnat prozele science-fiction. Premii SF importante: Seiun 1988 pentru roman străin *Norstrilia,* Seiun 1990 pentru proză scurtă străină „Think Blue, Count Two”, Seiun 1995 pentru proză scurtă străină „O planetă numită Shayol” (în *Lorzii instrumentalităţii,* Multistar, 1993).

concreți: reducerea reacțiilor omenești iraționale la cel mai mic multiplu comun al lor, pentru a se putea vedea că, în realitate, sunt insensibilități. Este aproape un articol de ziar, totuși nu vă lăsați păcăliți de aparenta ei simplitate; Pohl s-a dus direct la jugulară.

Ziua de după ziua când au venit marțienii

de Frederik Pohl

În fiecare cameră a motelului erau două paturi pliante, pe lângă numărul obișnuit de paturi, și domnul Mandala, managerul, transformase partea din spate a recepției într-un dormitor pentru bărbați. Cu toate acestea, nu era mulțumit și încerca să-și convingă cameriștii de culoare să golească magazia pentru a pune și acolo paturi pliante.

— Domnule Mandala, a vorbit răspicat șeful cameriștilor peste hărmălaia din recepție, știți c-am face-o pentru dumneavoastră, dac-am putea. Dar nu se poate, pentru că-n primul rând n-avem alt loc în care să punem televizoarele alea vechi pe care vreți să le păstrați și pentru că-n al doilea rând *n-avem* alte paturi pliante.

— Ernest, tu mă contrazici. Ți-am zis să-ncetezi să mă mai contrazici, a spus domnul Mandala.

A răpăit cu degetele pe tejgheaua recepției și a privit furios în jur. În hol erau cel puțin patruzeci de oameni care vorbeau, jucau cărți și moțăiau. Televizorul murmura în depărtare, recapitulând comunicatele NASA, iar pe ecran se vedea imaginea unui marțian care se holba în obiectivul camerei de filmare și plângea cu lacrimi mari și gelatinoase.

— Terminați imediat! a poruncit domnul Mandala, întorcându-se la timp pentru a-și vedea cameriștii uitându-se la ecran. Nu vă plătesc ca să vă uitați la televizor. Vedeți dacă nu puteți da o mână de ajutor în bucătărie.

— Am fost la bucătărie, domnule Mandala. N-au nevoie de noi.

— Te duci unde ți-am zis să te duci, Ernest! Și tu, Berzie!

I-a privit mergând prin holul de serviciu și a regretat că nu putea să scape la fel de ușor de unii dintre cei aflați în holul recepției. Ocupaseră toate locurile existente, iar cei rămași fără locuri stăteau pe brațele fotoliilor, rezemați de pereți și în

separeurile barului, care fusese închis în urmă cu două ore, conform legii. Potrivit formularelor de înregistrare, proveneau de la aproape toate ziarele, serviciile de știri, rețelele de radio și televiziune și așa mai departe și așteptau să meargă la informarea de dimineață din Cape Kennedy. Domnul Mandala își dorea să vină mai repede dimineața. Nu-i plăcea ca atâția oameni să-i ticsească recepția, mai ales fiindcă era sigur că mulți nici măcar nu se înregistraseră.

Pe ecranul televizorului, un reportaj montat în grabă prezenta revenirea sondei marțiene Algonquin IX, dar nimeni nu-l privea. De la miezul nopții, montajul acela fusese repetat de trei ori și toți îl văzuseră cel puțin o dată, însă, când a apărut altă imagine a unui marțian care semăna cu un baset trist care avea înotătoare alungite de focă în loc de membre, unul dintre jucătorii de pocher a tresărit și a strigat:

— Am o poantă c-un marțian! De ce nu-noată marțienii în Atlantic?

— Intri sau te-arunci? a întrebat cel care împărțise cărțile.

— Fiindcă ar lăsa cerculețe-n jur, a spus reporterul și a azvârlit cărțile pe masă.

Nimeni n-a râs, nici chiar domnul Mandala, deși unele bancuri fuseseră destul de reușite. Începuseră să fie obosiți de ele sau pur și simplu doar obosiți.

Domnul Mandala pierduse primul val de agitație legat de marțieni, fiindcă dormise. Când îi telefonase recepționerul de zi și-l trezise, crezuse în prima clipă că era o glumă, iar în a doua clipă că bărbatul își pierduse mințile; la urma urmelor, cui i-ar fi păsat că sonda marțiană revenise cu niște animale? Sau chiar dacă nu erau tocmai animale. Când a văzut însă cât de multe rezervări soseau pe telex, a înțeles că unora le păsa totuși. Cu toate acestea, pe domnul Mandala nu-l interesau prea mult astfel de lucruri. Era bine că veniseră marțienii, deoarece îi umpluseră motelul, și de altfel toate motelurile pe o rază de o sută cincizeci de kilometri în jurul lui Cape Kennedy, dar când s-a spus și s-a tot spus totul despre marțieni, asta conta pentru domnul Mandala.

Imaginea de pe ecranul televizorului s-a întunecat și a fost înlocuită de anunțul *Buletin de știri NBC.* Jocul de pocher s-a oprit pentru moment.

Liniștea din holul recepției era aproape perfectă când un crainic invizibil a citit un nou comunicat NASA:

— Doctorul Hugo Bache, veterinarul din Fort Worth, Texas, care a sosit în cursul serii pentru a-i examina pe marțieni la centrul de recepție al Bazei Forțelor Aeriene Patrick, a elaborat un raport preliminar care va fi citit de colonelul Eric T. „Fericitul” Wingerter în numele NASA.

Cineva de la un serviciu de știri a zbierat:

— Dă mai tare!

În jurul televizorului a urmat o agitație convulsivă. Pentru o secundă, sunetul a dispărut complet, apoi a izbucnit asurzitor:

— ...marțienii sunt vertebrate cu sânge cald, aparent mamifere. O examinare superficială arată un nivel în general redus al metabolismului, deși doctorul Bache declară că este posibil să fie, într-o măsură, din pricina călătoriei inconfortabile de 220.000.000 de kilometri prin spațiu, în incinta pentru specimene a vehiculului spațial Algonquin IX. Nu există nicio dovadă, repet, nicio dovadă, a vreunei boli transmisibile, deși au fost aplicate precauțiile de carantină standard...

— Pe dracu’! a strigat cineva, probabil un reporter de la CBS. Walter Cronkite a avut un interviu cu Clinica Mayo, care...

— Gura! au răcnit o duzină de glasuri și televizorul a redevenit audibil.

— ...completează textul integral al raportului doctorului Hugo Bache, așa cum a fost citit mai devreme de colonelul „Fericitul” Wingerter.

A urmat o pauză, după care glasul crainicului, obosit dar alert, și-a regăsit tonul și a continuat, recapitulând cele șase-șapte știri anterioare. Jocul de pocher a reînceput, în timp ce crainicul a descris conferința de presă cu doctorul Sam Sullivan de la Institutul Lingvistic al Universității Indiana, care concluziona că sunetele emise de marțieni erau într-adevăr un soi de limbaj.

Ce prostie, a gândit domnul Mandala, amețit și somnolent. Și-a tras un taburet și s-a așezat, pe jumătate ațipit.

Apoi sunetele râsetelor l-au trezit și s-a îndreptat de spate cu un aer beligerant. A apăsat butonul clopoțelului de pe tejghea, solicitând atenție.

— Domnilor! Doamnelor! Vă rog! a strigat el. Este ora patru dimineața. Ceilalți musafiri ai hotelului încearcă să doarmă.

— Da, da, cum să nu, a zis cel de la CBS, după care a ridicat

mâna nerăbdător. Ia stai nițel! Am alta. Ce-nseamnă un bloc-turn pentru marțieni? Eh, vă predați?

— Dă-i drumul, a spus o roșcată de la revista *Life.*

— Douăzeci și șapte de etaje în subsol!

— Bine, a zis fata, hai că am și eu una. Care-i porunca religioasă care le cere femelelor marțiene să țină ochii închiși în timp ce fac sex?

A așteptat o secundă, apoi a răspuns singură:

— Domnul le interzice să-i vadă pe soții lor că se simt bine!

— Mai jucăm pocher sau nu? a gemut unul dintre jucători, dar ceilalți erau prea porniți.

— Cine a câștigat concursul de frumusețe marțian?… Nimeni!

— Cum o silești pe o femelă marțiană să renunțe la sex?… Te-nsori cu ea!

Domnul Mandala a hohotit încântat la cea din urmă și, când unul dintre reporteri a venit la el și i-a cerut o cutie de chibrituri, i-a întins-o.

— Mulțam, a spus bărbatul și a pufăit pipa ca s-o aprindă. I-o noapte lungă, nu?

— Cum naiba să nu fie? a încuviințat călduros domnul Mandala.

Reportajul era difuzat pentru a patra oară la televizor. Domnul Mandala a căscat și a privit ecranul fără să-l vadă; nu era mare scofală, însă era tot ce văzuseră sau aveau să vadă din marțieni. Toți reporterii, cameramanii, editorialiștii și sunetiștii, a gândit încântat domnul Mandala, toți care așteptau aici pentru informarea de la ora 10 din Cape aveau să șofeze degeaba șaizeci și cinci de kilometri prin smârcurile cu palmieri pitici. Pentru că ceea ce aveau să vadă când ajungeau acolo avea să fie cam tot ceea ce vedeau acum.

Unul dintre jucătorii de pocher spunea un banc lung și complicat despre marțieni care purtau haine de blană în Miami Beach. Domnul Mandala i-a privit cu neplăcere. Dacă măcar unii dintre ei s-ar fi dus în camerele lor să se culce, ar fi putut încerca să-i întrebe pe ceilalți dacă se înregistraseră. Deși, de fapt, n-ar mai fi putut înghesui pe nimeni nicăieri, fiindcă toate camerele erau deja ocupate la capacitate dublă. A renunțat la idee și a privit în gol la marțienii de pe ecran, încercând să-și imagineze oamenii din toată lumea care se uitau la aceeași imagine de pe televizoarele lor, care citeau despre ei în ziarele

lor, cărora *le păsa* de ei. Nu merita pur și simplu să te uiți la ei, cum se târau leneș și greoi pe membrele lungi și fără putere, aidoma aripioarelor alungite ale unor foci, icnind greoi în gravitația mare a Pământului, cu ochi mari, alungiți și mați.

— Ce fețe tâmpe au piticoții ăștia, a spus unul dintre reporteri către fumătorul de pipă. Știi ce-am auzit? Cică astronauții i-ar fi ținut încuiați în spate pentru că puțeau prea rău.

— Probabil că ei nu-și dau seama pe Marte, a comentat gânditor fumătorul de pipă. Atmosfera e mai rarefiată.

— Nu-și dau seama? Lor le place! a subliniat și a aruncat o bancnotă de un dolar pe tejghea în fața domnului Mandala. Poți să-mi schimbi în monede pentru automatul de Coca?

Domnul Mandala a numărat monedele în tăcere. Nu-i trecuse prin minte că marțienii ar avea vreun miros, dar numai pentru simplul fapt că nu se gândise la asta. Dacă s-ar fi gândit câtuși de puțin, atunci cu siguranță că i-ar fi trecut prin minte.

Domnul Mandala și-a luat de asemenea o monedă și i-a urmat pe cei doi bărbați spre automatul de Coca. Imaginea de pe ecranul televizorului se schimbase în instantanee destul de prost realizate, aduse de astronauți, cu clădiri joase și neregulate de culoarea nisipului pe un șes de nisip strălucitor. Acelea erau ceea ce NASA numise „cel mai mare oraș marțian” – cu totul cam o sută de structuri aplatizate, fără ferestre.

— Nu știu, a spus în cele din urmă al doilea reporter înclinându-și mult sticla de Coca-Cola. Crezi că sunt ceea ce am numi „inteligenți”?

— Destul de dificil de precizat, a răspuns fumătorul de pipă.

Era de la Reuters și arăta ca atare, cu față lătăreață și roșcovană de moșier englez.

— Construiesc totuși case, a subliniat el.

— Asta fac și gorilele.

— Fără doar și poate. Fără doar și poate. Ia stai nițel! a făcut bărbatul de la Reuter’s, înseninat. Asta m-a făcut să mă gândesc la un banc bun. Era… stai așa, acasă noi îl zicem despre irlandezi… da, gata, mi-am amintit! Următoarea navă spațială ajunge la Marte, înțelegi, și descoperă că o epidemie terestră teribilă i-a ucis pe toți marțienii, cu excepția unei femele. În plus au murit și ăștia, pe care i-au adus pe Pământ.

Deci toți sunt morți, cu excepția femelei. Sigur că da, toată lumea este foarte tulburată și au loc dezbateri la ONU și se

semnează un pact antigenocid, iar America contribuie cu două sute de milioane de dolari pentru compensații și, hai s-o scurtez, pentru a împiedica extincția completă a rasei, se decide ca un om să se împerecheze cu această unică femelă marțiană supraviețuitoare.

— Ce scârboșenie!

— Da, exact. Bun, și dup-aia îl găsesc pe Paddy O'Shaughnessy, care o ducea rău de tot cu banii și-i spun: „Fii atent, Paddy, când o să intri în cușca aia, o să găsești o femelă. Tu nu trebuie să faci altceva decât s-o lași gravidă, ai înțeles?” Iar O'Shaughnessy răspunde: „Da' mie ce-mi iese la treaba asta?” Și i se oferă, cât să zic, niște mii de lire sterline. Bineînțeles, este de acord. Apoi însă deschide ușa cuștii și vede cum arată femela. Și se trage înapoi.

Bărbatul de la Reuter's a pus în ladă sticla goală de Coca-Cola și a făcut o grimasă, simulând expresia de repulsie a lui Paddy.

— „Pe toți sfinții din calendar! Nu mă așteptasem la așa ceva.” „Paddy, îi zic ei împingându-l, sunt totuși niște mii de lire!” „Bine, atunci, încuviințează el, dar c-o condiție.” „Ia zi, ce mai vrei?” îl întreabă ei. „Trebuie să-mi promiteți, spune O'Shaughnessy, că plozii vor fi aduși în sânul Bisericii.”

— Da, știam bancul, a spus celălalt reporter și s-a întins să-și pună sticla în spate, dar a lovit din greșeală cu piciorul și patru navete de sticle goale de Coca-Cola s-au răsturnat și au căzut, zornăind pe jos.

Asta era mai mult decât putea suporta domnul Mandala, care a icnit, s-a bâlbâit, a sunat clopoțelul și a zbierat:

— Ernest! Berzie! Imediat!

Iar când Ernest a apărut, strecurându-și capul de culoarea prunei brumării prin ușa de serviciu cu o expresie care dezvăluia o anticipare a dezastrului, domnul Mandala a răcnit:

— Fi-v-ar ale naibii capetele alea proaste! V-am spus de o sută de ori să duceți lăzile alea!

Și a rămas lângă cei doi cameriști, clocotind, în timp ce ei se aplecară peste mormanul de sticle întregi și de cioburi, privindu-l pe furiș, îngrijorați, prună brumărie și nisip arab. Știa că toți reporterii îl priveau și că-l dezaprobau.

După aceea a ieșit în noapte, să se răcorească, fiindcă îi părea rău și știa că ar fi fost în stare să facă ceva după care să-i

pară și mai rău.

Iarba era umedă. De pe trambulină, roua condensată picura în piscină. Motelul nu era atât de tăcut pe cât ar fi trebuit să fi fost în preajma zorilor, totuși era destul de liniștit. Se auzeau doar gălăgia din holul recepției și ocazional câte un râset îndepărtat. Pentru domnul Mandala era liniștitor. S-a calmat mergând pe balconul comun din jurul curții, verificând automatele de făcut gheață și de vândut țigări și constatând că totul era în regulă.

Un avion cu reacție militar de la McCoy a urlat deasupra. Înapoia lui, stelele erau încă luminoase, în ciuda zorilor care zăreau spre est. Domnul Mandala a căscat, a privit într-o doară în sus și s-a întrebat care dintre luminițe era Marte, apoi a revenit înapoia tejghelei din recepție; în scurt timp era prea ocupat cu lunga și istovitoarea serie de apeluri în camere și formalități de plecare, pentru a se mai gândi la marțieni. Iar după aceea, când majoritatea reporterilor urcau gălăgioși în mașini și microbuze, și soseau cei din schimbul de dimineață, domnul Mandala a destupat două sticle de Coca-Cola reci și i-a dus una dintre ele prin ușa de serviciu, în spate, lui Ernest.

— Grea noapte, a spus el, iar Ernest, acceptând atât sticla, cât și intenția, a încuviințat din cap și a sorbit din Coca-Cola.

S-au rezemat amândoi de peretele care proteja piscina de drumul de acces și i-au privit pe reporteri pornind către autostradă și informarea de la ora 10. Cei mai mulți dintre ei nu dormiseră deloc. Domnul Mandala a clătinat din cap dezaprobator – atâta agitație pentru un fleac!

Iar Ernest a pocnit din degete, a rânjit și a spus:

— Am un banc cu marțieni, domnule Mandala. Cum îi ziceți la un marțian de doi metri care vine la dumneavoastră c-o suliță?

— Haide, Ernest, ce dracu', îi spui „sir", toți îl știu p-ăsta.

A căscat, s-a întins și a urmat gânditor:

— Ai fi crezut c-o s-apară niște bancuri noi. Nu le-am auzit decât tot pe-alea vechi, atât doar că-n loc să se ia de evrei și catolici și... și de toți ceilalți, se luau de marțieni.

— Da, am observat, a zis Ernest.

Domnul Mandala s-a ridicat.

— Mai bine du-te și culcă-te, l-a sfătuit, fiindcă s-ar putea ca diseară să se-ntoarcă toți. Nu știu pentru ce... Știi ce cred eu, Ernest? În afară de bancuri, nu cred că peste șase luni va mai fi

cineva care să-și amintească despre marțieni. Nu cred că venirea lor aici va conta câtuși de puțin pentru cineva.

— Aici trebuie să vă contrazic, domnule Mandala, a rostit Ernest încetișor, fiindcă eu nu cred la fel. Pentru unii va conta. Pentru mine va conta *al naibii* de mult.

Traducerea: Mihai-Dan Pavelescu

Postfață:

Convingerea mea este și rămâne că o povestire trebuie să vorbească pentru sine și că orice cuvinte ar mai adăuga autorul după ce a terminat-o sunt subterfugii, minciuni sau greșeli. Există totuși ceva ce aș dori să spun despre motivul pentru care a fost scris textul acesta. Nu pentru a vă convinge că-i un motiv valid sau că povestirea își atinge țelurile – ați decis deja în aceste privințe, așa cum este firesc să faceți. Ci pentru a vă spune cât de fidel ridică natura oglinda în fața artei.

Între momentul în care am scris „Ziua de după ziua când au venit marțienii" și prezent, am cunoscut un preot dintr-un orășel din statul Alabama. Ca multe biserici, nu numai din Alabama, și a lui este sfâșiată de problema integrării rasiale. El a găsit o cale, așa crede, de a o soluționa – sau cel puțin de a o ameliora – printre adolescenții albi din parohia lui: îi încurajează să citească science-fiction, cu speranța că ar putea învăța, mai întâi, să fie preocupați de marțienii cu piele verde în loc de americanii cu piele neagră, și, în al doilea rând, că toți oamenii sunt frați… cel puțin în fața unui univers foarte mare, în care-i foarte probabil să trăiască niște creaturi care să nu fie defel oameni.

Mi-a plăcut felul în care bărbatul acela îl slujește pe Dumnezeul lui. Este un plan bun. Ar trebui să funcționeze. *Ar fi bine* să funcționeze… altfel, Dumnezeu să ne aibă în pază.

Philip José Farmer
Călăreții salariului de purpură sau marea îndopare

Introducere la „Călăreții salariului de purpură"

Philip José Farmer este unul dintre puținii oameni cu adevărat

buni pe care i-am cunoscut vreodată. Este cumsecade, iar intonațiile acestui cuvânt implică putere, înțelepciune și compasiune. Este de asemenea indestructibil. A fost călcat în picioare și, cumva, a izbutit să iasă neînvins din imbroglio. A fost înșelat de editori escroci, a fost manageriat criminal de agenți inepți, a fost ignorat rușinos de critici sentențioși, a fost asaltat de Furiile Șansei și ale Ghinionului și, cu toate acestea, *cu toate acestea,* a reușit să producă cincisprezece cărți de asemenea eminență singulară, încât este considerat un „scriitor al scriitorului” într-un domeniu în care gelozia și sulele sarcastice în coaste sunt procedură standard.

Phil Farmer se apropie de cincizeci de ani și este un bărbat cu vorbă molcomă, a cărui bogăție de informații despre orice subiect, de la arheologie la obiceiurile nocturne ale lui Sir Richard Burton[85] (nu actorul), este formidabilă. Este plimbăreț pe străzi, băutor de cafea, fumător de țigări, iubitor de nepoți. Dar mai presus de orice este scriitor de povestiri. Povestiri ca „The Lovers”, care a răbufnit în science-fiction într-un număr din 1952 al revistei *Startling Stories* ca o explozie într-o fabrică de oxigen. Până ce Phil Farmer a examinat pe îndelete subiectul, sexul fusese restricționat la copertele lui Bergey[86], care implicau tinere doamne cu coapse voluptuoase și sutiene insolente. El examinase toate fațetele psihologiei aberantului – se pare – într-o manieră adultă și extrapolată despre care majoritatea editorilor ar fi negat că era posibilă, în 1951. Oricine se sinchisește să deprecieze această realizare, într-un domeniu în care lipsa de organe genitale a lui Kimball Kinnison[87] n-a părut să-i deranjeze vreodată pe editori sau *aficionados,* trebuie doar să-și amintească faptul că, până la Farmer și vigoarea povestirii sale, lucrul cel mai apropiat de explorările psihologice din SF

85 Burton, Richard, Sir (1821–1890). Diplomat, geograf explorator, lingvist, orientalist, scriitor şi traducător, cartograf, etnolog, spion, poet şi scrimeur britanic. Cunoscut pentru călătoriile şi explorările în Asia, Africa şi Americi, dar şi pentru extraordinara cunoaştere a limbilor şi culturii; se pare că vorbea fluent 29 de limbi europene, asiatice şi africane.
86 Bergey, Earle K. (1901–1952). Ilustrator american, care a realizat coperte în stil pulp pentru numeroase reviste şi cărţi.
87 Kimball, Kinnison. Eroul seriei de romane space opera *Lensman* de E.E. „Doc” Smith, publicată între anii 1937–1948.

erau textele doctorului David H. Keller[88], care sunt puțin sub nivelurile atinse de, să zicem, Dostoievski sau Kafka.

Un antologator sau editor n-ar trebui niciodată să dovedească favoritism. Sunt totuși silit, ca urmare a respectului față de povestirea pe care o veți citi, a stupefacției față de stilul incredibil, a geloziei față de bogăția gândirii și excelența structurii, să spun pur și simplu că aceasta nu-i doar cea mai lungă povestire din antologie, ci de departe cea mai bună. Ba nu, este *minunată.* Este o bijuterie de asemenea strălucire, încât recitirea și reexaminarea ei vor dezvălui fațetă după fațetă, ramificație după ramificație, bucurie după încântare, doar parțial întrezărite prima dată. Fundamentul povestirii este complet detaliat în excelenta „Postfață” a lui Phil Farmer și ar fi ridicol să încerc aici un comentariu original și succint al spuselor lui. El vorbește mai mult decât convingător. Aș dori totuși să mai zăbovesc o clipă, pentru a aborda trei elemente ale prozei care cred că au nevoie de explicații.

Cel dintâi element este curajul. În fața respingerilor din partea unor editori care nu sunt demni să-i poarte trusa de pixuri, Farmer a insistat să scrie povestiri care necesitau intelect considerabil și demolarea unor moduri anterioare de gândire. Deși textele i-au fost primite cu priviri inexpresive de către cititorii obișnuiți cu povestirile cu iepurași alb-rozalii pufoși, a continuat cu încăpățânare să urmărească viziuni periculoase. Știind că ar fi putut duce o existență lipsită de griji dacă ar fi scris banalități, știind că subiectele mai profunde și mai înspăimântătoare vor fi primite cu animozitate și stupizenie, el și-a păstrat cu fermitate stilurile, conceptele… muza, dacă doriți.

Al doilea element este inabilitatea de a lăsa din mână o idee. Cea mai mică scânteie a unui concept îl duce mai departe și mereu mai departe, spre extrapolări și consecințe din care scriitori mai modești ar mulge o tetralogie. Farmer face parte din marea tradiție a gânditorilor originali. Pentru el nu există un mister prea complex pentru a-l descâlci. Pentru el nu există o direcție de gândire prea bizară ca să încerce reevaluarea ei cu instrumentele logicii. Nicio povestire nu-i prea mare ca s-o scrie,

---

88 Keller, David H. (1880–1966). Scriitor american în genurile science-fiction, fantasy şi horror pentru reviste pulp; primul psihiatru care a scris în domeniu.

niciun personaj nu-i prea obscur ca să-l încorporeze, niciun univers nu-i prea îndepărtat ca să-l exploreze. Din păcate, în timp ce Farmer scrie pe orbite imense în jurul unor talente mai mărunte care își examinează la nesfârșit lindina din propriile reputații bărboase, domeniul în care a ales să-și reverse talentele îl ignoră în general.

Al treilea element este stilul. Care nu se repetă niciodată. Care crește geometric cu fiecare povestire nouă. Care-i cere cititorului un soi de masticație intelectuală rezervată pentru literatura cea mai bună. Textele lui sunt asemenea unei fripturi care trebuie mestecată cu atenție și digerată; nu o budincă de tapioca, una care poate fi înghițită fără efort.

Îmi dau seama că m-am întins ceva mai mult decât intenționasem. Cititorul poate pune asta pe seama entuziasmului antologatorului față de textul care urmează. A fost predat în urma unei comenzi, bineînțeles, ca toate povestirile prezente în volumul acesta. Dar după ce l-a terminat și avea 40 de pagini, Farmer a venit la antologator și l-a întrebat dacă îl poate rescrie și extinde, fără niciun ban în plus, deoarece ideile pe care le conținea aveau nevoie de spațiu pentru respirație. A fost plătit, desigur, și a rescris textul. Însă n-a fost plătit nici pe departe suficient. Eu unul mă gândesc la originalitate, vervă și privirea neșovăitoare spre ziua de mâine. Altele îl așteaptă pe Phil Farmer sub forma comentariilor cititorilor. Ca să nu mai amintesc de unul sau mai multe Premii Hugo, care ar arăta remarcabil, de parcă ar fi fost realizate special pentru polița șemineului din apartamentul din Beverly Hills. Cine are urechi de auzit să audă!

Călăreții salariului de purpură sau marea îndopare

de Philip José Farmer

Dacă ar fi putut privi cu adevărat în viitor, să zicem în anul 1966 d.Hr., Jules Verne s-ar fi scăpat în pantaloni. Iar dacă s-ar fi uitat în 2166, oh, vai de mine...

din *Cum i-am tras-o Unchiului Sam &*
alte ejaculări private,
manuscrisul nepublicat al bunicului Winnegan

Un și Sub, uriașii, îl macină ca să facă pâine.

Bucăți zdrențuite plutesc prin vinul somnului. Picioare imense strivesc struguri abisali pentru împărtășania coșmarului.

Aidoma Naivului Simon, el își pescuiește din suflet când afundă găleata ca să scoată leviatanul.

Geme, se trezește pe jumătate, se întoarce pe partea cealaltă asudând oceane întunecate și geme iarăși. Un și Sub, punându-și spinările la treabă, învârtesc roțile de piatră ale morii scufundate, mormăind: Fie, fye, fo, fum. Ochii scânteind portocaliu-roșiatic, ca ai unei pisici într-un cotlon, dinți, cifre albe mate într-o aritmetică întunecoasă.

Un și Sub, ei înșiși Simoni Naivi, amestecă preocupați metafore, fără să știe ce fac.

Bălegar și ou de cocoș: baziliscul se ridică și cântă pentru prima oară, și-o s-o mai facă de două ori, în răbufnirea de sânge a răsăritului care trâmbițează eu-sunt-erecția-și-conflictul.

Crește și tot crește, până când greutatea și lungimea se contopesc, arcuindu-l, salcie încă neplângătoare sau trestie frântă. Capul roșu cu-un-singur-ochi se uită pe furiș pe deasupra marginii patului. Falca fără bărbie stă sprijinită, apoi, pe măsură ce se bombează trupul, alunecă în lateral și în jos. Privind monocular într-o parte și într-alta, adulmecă arhaic de-a lungul podelei și se îndreaptă spre ușa lăsată deschisă de acel *lapsus linguae* al santinelelor ce se prefac bolnave.

Venind din centrul încăperii, un răget sonor îl face să se-ntoarcă. Fundul cu trei picioare, șevaletul lui Baalim, zbiară ca măgarii. Pe șevalet e „pânza”, o casetă ovală, puțin adâncă, din plastic iradiat, supus unui tratament special. Pânza are doi metri și cincisprezece înălțime și patruzeci și cinci de centimetri adâncime. Tabloul redă o scenă care trebuie terminată până a doua zi.

Fiind atât pictură, cât și sculptură, siluetele sunt într-un relief înalt, rotunjite, unele mai apropiate de fundul casetei decât celelalte. Strălucesc în lumina venită de afară, dar și datorită luminiscenței plasticului din care e confecționată „pânza”. Lumina pare să pătrundă în ele, să le îmbibe o vreme, pentru a se elibera pe urmă. E de un roșu pastelat, roșul răsăritului, al sângelui diluat cu lacrimi, al furiei, al cernelii din coloana de

debit a registrului.

Tabloul se înscrie în Seria Câini: *Canoane câinești, Câinii războiului, Viață de câine, Câinele Mare*[89], *Câine urlând la Lună, Câinele lui Flinders*[90], *Frunză la câini, Câini de Vânătoare*[91], *Câinii latră, ursul trece, Câini în unghi drept* și *Variațiuni câinești.*

Socrate, Ben Jonson, Cellini, Swedenborg, Li Po[92] și Haiavata fac scandal în taverna Sirena. Pe fereastră poate fi văzut Dedal, cocoțat pe zidul din Cnossos, unde îndeasă o rachetă în fundul fiului său Icar, ca să-i ofere, pentru celebrul său zbor, o decolare asistată de un motor cu reacție. Într-un colț stă ghemuit Og, Fiul Focului[93]. Roade un os de tigru cu dinți-sabie și pictează bizoni și mamuți pe un strat de mucegai. Barmanița, Atena, e aplecată peste masa la care-și servește clienții iluștri cu nectar și covrigi. Gătit cu coarne de țap, Aristotel e în spatele ei. I-a ridicat fusta și se împerechează cu ea. Scrumul țigării legănate între buzele lui în timp ce schițează un surâs afectat a căzut pe fusta ei, care-a-nceput să fumege. În cadrul ușii toaletei bărbaților, un Batman beat se lasă copleșit de o dorință îndelung reprimată și încearcă să facă sex anal cu Boy Wonder. Printr-o altă fereastră se zărește un lac pe care merge un bărbat, cu capul înconjurat de o aureolă mată. În spatele lui, din apă iese un periscop.

Un penisșarpe agățător se înfășoară în jurul pensulei și începe să picteze. Pensula e un cilindru mic, cu unul dintre capete atașat de un furtun care se întinde către o mașină în formă de cupolă. Celălalt capăt al cilindrului se prelungește cu un cioc. Deschiderea acestuia se poate mări sau micșora prin rotirea unui buton de pe cilindru. O serie de rondele de pe același cilindru stabilesc culoarea sau nuanța vopselei și modul în care este depusă: în ploaie fină sau în jet gros.

Proboscidian, se mișcă furios, construind o altă siluetă, strat cu strat. Pe urmă simte un miros stătut, de mucegai, și scapă pensula și se prelinge dincolo de ușă și de-a lungul curburii peretelui holului oval, trasând mâzgălitura unei creaturi fără

---

89 Constelaţie australă. *(n. tr.).*

90 Matthew Flinders (1774-1814), explorator şi cartograf; a întocmit prima hartă a coastelor Australiei. *(n. tr.).*

91 Constelaţie boreală. *(n. tr.).*

92 Li Po (701-762), unul dintre cei mai importanţi poeţi chinezi din timpul dinastiei Tang (618-907). *(n. tr.).*

93 Eroul unei serii de romane de Irving Crump (1887-1979). *(n. tr.).*

picioare, o inscripție pe nisip pe care mulți o pot citi, dar puțini o pot pricepe. Lichidul roșu zvâcnește pompat în ritmul morilor lui Un și Sub, ca să hrănească și să umfle reptila cu sânge fierbinte. Dar, detectând intruziunea masei și extruziunea dorinței, pereții strălucesc.

El geme și cobra glandulară se înalță și se leagănă în sunetul de flaut al dorinței lui de-a se juca de-a vulvascunselea. Să nu fie lumină! Nopțile trebuie să rămână plăcerea sa nedemnă. Trecere în viteză pe lângă camera mamei, mai aproape de ieșire. Ah! Oftat domol de ușurare, dar aerul șuieră prin strâmta gura verticală, anunțând plecarea fostei suprimări a Poftei.

Ușa a devenit arhaică; are o gaură pentru cheie. Repede! Sus pe pantă și afară din casă pe gaura cheii, apoi în stradă. Cineva agață o fâșneață, o tânără cu părul argintiu fosforescent și pisicuță blonduță.

Afară și pe stradă și răsucire în jurul gleznei ei. Ea se uită-n jos cu surprindere și apoi cu teamă. Asta e pe placul lui: prea doritoare erau prea multe. A găsit un diamant în noroi.

Sus, în jurul gambei ei catifelate ca o ureche de pisică, înconjurând și iar înconjurând și alunecând de-a lungul vâlcelei vintrelor. Scormonind părul moale, spiralat, și apoi hărăzindu-și singur chinul lui Tantal, ocolind pe ușoara convexitate a pântecului, salutând buricul, apăsându-l ca să se-audă soneria la etaj, înconjurând și iar înconjurând talia subțire și furând sfios și grăbit o sărutare de la fiecare sfârc. Pe urmă înapoi, în jos, pentru alcătuirea expediției care să urce muntele lui Venus și să planteze steagul.

Oh, desfătare tabu și pătrundere sacrosanctă! Acolo, înăuntru, e un prunc, o ectoplasmă începând să capete formă într-o pre-anticipare a actualității. Cazi, ovulule, gonește pe tobogane de carne, grăbește-te să-l înghiți lacom pe Norocosul Mocromoby Dick, un șerpuitor mai iute decât milioanele de milioane de frați ai săi, supraviețuind fiindcă e cel mai combativ.

Un orăcăit puternic umple sala. Răsuflarea fierbinte răcorește pielea. El transpiră. Țurțuri îmbracă fuzelajul bombat, îl încovoaie sub greutatea gheții, și ceața se rostogolește în jur, șuierând pe lângă lonjeroane, eleroanele și profundoarele sunt blocate de gheață, și pierde altitudine cu mare repeziciune. Înalță-te, înalță-te! Venusberg undeva, înainte, în ceață; Tannhauser, suflă în trâmbițele tale, ridică-ți flăcările, sunt în

picaj.

Ușa mamei s-a deschis. O broască ghemuită umple ușa ovoidală. Gușa i se umflă și i se surpă ca niște foaie; gura fără dinți se deschide prostește. *Ginungagap.* Limba bifurcată țâșnește afară și se încolăcește în jurul boa constrictorului. El țipă cu ambele guri și zvâcnește într-o parte și într-alta. Îl străbat valuri de respingere. Două labe palmate se curbează și înnoadă trupul care se zbate – o tijă lichidă, firește.

Femeia își continuă plimbarea. Așteaptă-mă! Afară urlă marea, se izbește de nod, urlă din nou, reflux în conflict cu fluxul. Prea mult, și numai o singură cale. El zvâcnește-țâșnește, bolta de ape se surpă, nici urmă de arca sau de arcul lui Noe; el devine novă, o cutremurare de milioane de meteoriți șerpuitori, străfulgerări în tigaia existenței.

Vie împărăția coapsei. Vintre și pântec într-o armură mucegăită, și el rece, ud și tremurând.

Brevetul lui Dumnezeu asupra zorilor expiră

... în continuare vă vorbește Alfred Melophon Voxpopper, de la Aurora Pushup și Ora Cafelei, Canalul 69B. Versuri înregistrate în timpul celei de-a 50-a Demonstrații și Competiții Anuale de la Centrul de Artă Folclorică, Beverly Hills, nivelul 14. Recitate de Omar Bacchylides Runic, improvizând, dacă nu luați în considerare o serie de meditații din seara precedentă, când s-a aflat în taverna exclusivistă *Universul Privat,* și le puteți ignora, fiindcă Runic nu-și mai amintește absolut nimic despre seara aia. În ciuda faptului că a câștigat Prima Cunună de Lauri A, în condițiile inexistenței unei a Doua, a Treia etc. Coroane încadrabile în categoriile de la A la Z. Dumnezeu să binecuvânteze democrația noastră.

Un somon roz-cenușiu escaladând cascada nopții
Spre a sări iazul unde iau ființă peștii altei zile.

Zorile – mugetul roșu al taurului heliac
Șarjând la orizont.

Sângele fotonic al nopții rănite,
înjunghiate de soarele asasin.

și așa mai departe, în total cincizeci de versuri subliniate și întrerupte de urale, bătăi din palme, huiduieli, fluierături și suspine.

Chib e pe jumătate treaz. Trage cu ochiul în întunericul tot mai strâmt în timp ce visul dispare în tunelul metroului. Se uită pe furiș pe sub pleoapele abia deschise ale unei alte realități: conștientizarea.

— Lasă-mă să mai văd! mormăie către Moise și așa, gândindu-se la bărbi lungi și coarne (prin amabilitatea lui Michelangelo), îi vine în minte stră-străbunicul său.

Voința, o rangă, silește pleoapele să se deschidă. Vede fidoul întinzându-se pe peretele din fața lui și curbându-se în sus, ca să acopere o jumătate de tavan. Răsăritul, paladinul soarelui, își azvârle mănușa cenușie.

Canalul 69B, canalul tău preferat, în exclusivitate pentru LA, îți aduce zorile. (Decepție profundă. Zorile, opera Naturii, falsificate, înfățișate pe ecran de electrozi creați de aparate create de om.)

Trezește-te cu soarele în inimă și cu cântecul pe buze! Palpită la auzul versurilor emoționante ale lui Omar Runic! Privește zorii ca păsările din copaci, ca Dumnezeu, privește-le!

Voxpopper psalmodiază versurile cu voce dulce în timp ce *Anitra* lui Grieg susură suav. Bătrânul norvegian n-a visat niciodată să aibă un asemenea public, să iasă atât de bine. Un tânăr, Chibiabos Elgreco Winnegan, are un fitil îmbibat, prin amabilitatea unei sonde răposate din câmpul petrolifer al inconștienței.

— Saltă-ți fundul și-ncalecă-ți armăsarul, spune Chib. Azi zboară Pegas.

Vorbește, gândește și trăiește încordat în prezent.

Se dă jos din pat și-l îndeasă în perete. Dacă l-ar lăsa afară, mototolit ca limba unui bețiv bătrân, ar fractura estetica încăperii, ar distruge acea curbură care e reflexia universului fundamental și ar pune o piedică în calea muncii sale. Camera e un ovoid imens, iar într-un colț se află un ovoid mic, toaleta și dușul. Iese de acolo arătând ca unul dintre aheii cu înfățișare de zei ai lui Homer, cu coapse masive, cu brațe puternice, cu piele cafeniu-aurie, cu ochi albaștri, cu păr castaniu-roșcat – deși fără barbă. Apelul se anunță simulând strigătul de alarmă al unei

broaște de copac din America de Sud, pe care l-a auzit cândva pe canalul 122.

„Sesam, deschide-te!”

Inter caecos regnat luscus

Fața lui Rex Luscus se lățește peste fido, cu porii precum craterele unui câmp de luptă din Primul Război Mondial. Are un monoclu negru peste ochiul stâng, scos într-o încăierare a criticilor de artă în timpul Seriei de Conferințe *Îmi place Rembrandt,* de pe Canalul 109. Deși destul de influent ca să aibă prioritate la înlocuirea ochiului, a refuzat.

„Inter caecos regnat luscus”, spune ori de câte ori e întrebat despre asta și destul de des și când nu e. „Traducere: în țara orbilor, chioru-i împărat. De aceea m-am și rebotezat Rex Luscus, adică Regele Chior”.

După cum se zvonește – sub oblăduirea lui –, o să le permită bio-băieților să-i pună un ochi din proteine artificiale când vor apărea lucrările unui artist destul de grandios ca să justifice o privire focalizată. Și se mai spune și c-o s-o facă în curând, fiindcă l-a descoperit pe Chibiabos Elgreco Winnegan.

Luscus se uită cu poftă (înjură cu adverbe) la părțile păroase și proeminente ale lui Chib. Chib se umflă nu fiindcă i se înfierbântă sângele, ci fiindcă-l înfierbântă furia.

— Scumpule, spune mieros Luscus, am vrut doar să fiu sigur că te-ai trezit și că te-apuci de munca extrem de importantă de azi. Trebuie să fii pregătit pentru expoziție, neapărat! Dar acum, când te-am văzut, mi-am adus aminte că încă n-am mâncat. Ce-ar fi să iei micul dejun cu mine?

— Ce mâncăm? întreabă Chib. Nu, continuă fără să aștepte răspunsul. Am prea multe de făcut azi. Sesam, închide-te!

Fața lui Rex Luscus pălește, o mutră de țap sau, cum preferă el o s-o descrie, chipul lui Pan, faunul artelor. La un moment dat, s-a dus chiar să-și ajusteze urechile. Foarte drăguț.

— Bee-ee-ee! behăie Chib către apariție. Be! Gogoși! N-o să te pup niciodată-n fund, Luscus, și nici tu n-o să pupi fundul meu. Chiar dacă pierd subvenția!

Sunetul anunță un nou apel. Apare fața întunecată a lui Rousseau Vultur Roșu. Are nas de acvilă și ochii îi sunt cioburi de sticlă neagră. Fruntea lată e acoperită cu o fâșie de pânză

roșie care-i înconjoară părul negru, lins, lăsat să îi alunece pe umeri. Cămașa e din piele de căprioară; de gât îi atârnă un colier de mărgele. Arată ca un indian din Marile Câmpii, cu toate că Sitting Bull, Crazy Horse sau cel mai nobil nas roman dintre ei l-ar fi dat afară din trib în șuturi. Nu fiindcă ar fi fost antisemiți, ci pur și simplu fiindcă nu puteau respecta un viteaz care face urticarie când se-apropie de un cal.

Numit la naștere Julius Applebaum, a devenit în mod oficial Rousseau Vultur Roșu în ziua Botezului Său. Abia întors din pădurea reprimordializată, benchetuiește acum printre blestematele oale murdare de carne ale unei civilizații decadente.

— Ce mai faci, Chib? Gașca se-ntreabă cât de repede poți ajunge aici?

— Să vin la voi? Încă n-am luat micul dejun și am de făcut o mie de lucruri ca să mă pregătesc pentru expoziție. Ne vedem la prânz!

— Ai scăpat distracția de azi-noapte. Niște egipteni nenorociți au încercat să pipăie fetele, dar le-am spus *salaam* și-am dat cu ei de pereți.

Rousseau dispare ca ultimul dintre oamenii roșii.

Chib se gândește la micul dejun când fluieră interfonul. Sesam, deschide-te! Vede camera de zi. Fumul se învârtejește, prea gros și prea furios ca să-l spulbere instalația de aer condiționat. În capătul opus al ovoidului, frățiorul și surioara lui, vitregi amândoi, dorm pe o plană. I-a furat somnul jucându-se de-a mama-și-prietenul, cu gurile deschise într-o inocență binecuvântată, frumoși așa cum nu pot fi decât copiii adormiți. În fața ochilor lor închiși stă un altul, care nu clipește, ca al unui ciclop din Mongolia.

— Nu-i așa că-s drăgălași? spune mama. Dragii de ei au fost pur și simplu prea obosiți ca să mai poată ajunge în pat.

Masa e rotundă. Cavalerii bătrâni și doamnele la fel de bătrâne s-au adunat în jurul ei pentru cea mai recentă căutare a asului, regelui, damei și valetului. Nu-și poartă decât armurile din straturi succesive de grăsime. Gușile mamei atârnă ca steagurile într-o zi fără vânt. Sânii i se târăsc și-i tremură pe masă, se bombează și se ondulează.

— Masa mastodonților, spune el cu glas tare, cu ochii la fețele grase, la țâțele imense, la dosurile luxuriante.

Ei înalță din sprâncene. Despre ce naiba vorbește geniul nebun?

— Puștiul tău chiar e retardat? întreabă una dintre prietenele mamei, și toți râd și mai beau niște bere.

Vrând să fie de față când se-mpart cărțile și deducând că mama o să pornească în curând pulverizatoarele, Angela Ninon urinează și lichidul i se scurge în josul piciorului. Asta îi face să râdă și William Cuceritorul spune:

— Deschid eu.

— Eu sunt întotdeauna deschisă, ripostează mama, și toată lumea izbucnește într-un râs zgomotos.

Chib ar vrea să plângă. Nu plânge, deși în copilărie a fost încurajat s-o facă ori de câte ori simte nevoia.

— Ți-e mai bine și uită-te la vikingi, ce bărbați erau, și plângeau ca niște copii, de fiecare dată când le venea să plângă – prin amabilitatea Canalului 202, din programul de largă audiență *Ce-a făcut o mamă?*

Nu plânge fiindcă se simte ca un bărbat care se gândește la mama pe care-a iubit-o și care e moartă, dar a murit cu mult timp în urmă. Mama lui a fost îngropată de mult sub o surpare de cărnuri. La șaisprezece ani, avea o mamă frumoasă.

Pe urmă s-a îndepărtat de el.

Familia care înflorește e aceea care crește

dintr-o poezie de Edgar A. Grist,
difuzată pe canalul 88

— Fiule, eu nu m-aleg cu mare lucru din asta. O fac numai fiindcă te iubesc.

Și apoi grăsime, grăsime, grăsime! Unde s-a dus? În abisul adipos. Dispărând pe măsură ce se lățea mai mult.

— Fiule, ai putea măcar să mă mai înfrunți din când în când.

— Tu m-ai îndepărtat, mamă. A fost corect. Acum sunt băiat mare. Dar n-ai niciun drept să-ți închipui c-aș fi dispus să refac totul.

— Nu mă mai iubești!

— Ce-avem la micul dejun, mamă? întreabă Chib.

— Am o mână bună, Chibby. Numai că de data asta pregătește-ți singur mâncarea.

— De ce m-ai sunat?

— Am uitat când începe expoziția ta. Vreau să dorm puțin înainte de plecare.

— La 14:30, mamă, dar nu ești obligată să vii.

Buzele rujate cu verde se deschid ca o rană cangrenată. Femeia își scarpină unul dintre sfârcurile rujate.

— Oh, vreau să fiu acolo. Nu vreau să pierd triumfurile artistice ale propriului meu fiu. Crezi c-o să primești subvenția?

— Dacă n-o primesc, ne-așteaptă Egiptul.

— Împuțiții ăia de arabi! exclamă William Cuceritorul.

— Biroul e cel care-o face, nu arabii, zice Chib. Ei s-au mutat din același motiv pentru care am putea fi noi nevoiți să ne mutăm.

Din manuscrisul nepublicat al bunicului: Cine și-ar fi imaginat că Beverly-Hills o să devină antisemit?

— Nu vreau să plec în Egipt! se văicărește mama. Trebuie să obții subvenția, Chibby. Nu vreau să plec din cuib. M-am născut și am fost crescută aici, ei, pe al zecelea nivel, oricum, și când m-am mutat au venit cu mine toți prietenii mei. Nu vreau să plec!

— Nu plânge, mamă, spune Chib, întristându-se fără să vrea. Nu plânge. Doar știi că guvernul nu te poate obliga să pleci. Avem drepturile noastre.

— Dacă vrei s-aveți în continuare parte de delicatese, o să pleci, zice Cuceritorul. Dacă nu câștigă Chib subvenția, evident. Și eu nu l-aș condamna, chiar dacă nici măcar nu s-ar strădui s-o câștige. Nu-i vina lui că tu nu ești în stare să-i spui *nu* Unchiului Sam. Ai purpura ta și ce scoate Chib din vânzarea tablourilor. Și tot nu-i destul. Cheltuiești mai repede decât câștigi.

Mama țipă furioasă la William și dispar amândoi. Chib deconectează fidoul. La naiba cu micul dejun; o să mănânce mai târziu. Ultimul lui tablou pentru festival trebuie terminat până la prânz. Apasă pe o placă și camera în formă de ou se deschide ici și colo, și aparatura pentru pictat apare ca un dar din partea zeilor electronici. Zeuxis[94] ar înnebuni și pe Van Gogh l-ar apuca tremuriciul dacă ar putea să vadă ce pânze, ce paletă și ce pensulă folosește Chib.

Pictura implică îndoirea și răsucirea individuală a mii de

94 Pictor grec din Heraclea (sec. V î.H.). *(n. tr.).*

sârme, în diferite forme și pe diferite adâncimi. Firele sunt atât de subțiri, încât nu se pot vedea decât cu lupa și nu pot fi manipulate decât cu clești extrem de delicați. De aici ochelarii pe care-i poartă și instrumentul lung, aproape tot atât de delicat ca un fir de păianjen, pe care-l ține în mână în primele etape ale creării unui tablou. După sute de ore de muncă (făcută cu dragoste) înceată și plină de răbdare, sârmele sunt aranjate.

Chib își scoate ochelarii și contemplă efectul general. Folosește pulverizatorul ca s-acopere sârmele cu vopsea de culorile și nuanțele dorite. Vopseaua se usucă în câteva minute. Chib îi atașează carcasei conductori electrici și apasă pe un buton ca să-ncarce sârmele cu un curent de joasă tensiune. Acestea strălucesc sub vopsea și, focoase liliputane, dispar într-un fum albăstrui.

Rezultatul e o lucrare tridimensională alcătuită din straturi dure de vopsea, plasate pe mai multe niveluri sub crusta exterioară. Crustele sunt de grosimi diferite, dar atât de subțiri, încât, atunci când pictura e răsucită sub diferite unghiuri, lumina se strecoară prin pojghița exterioară către cea inferioară. O parte dintre cruste nu sunt altceva decât simple reflectoare care intensifică lumina, astfel încât imaginile interioare să fie mai ușor vizibile.

Când sunt expuse, picturile se plasează pe piedestale care le rotesc automat, față de centru, cu câte douăsprezece grade la dreapta și cu câte douăsprezece la stânga.

Fido sună. Chib înjură și se gândește să-l deconecteze. Măcar nu e intercomul, cu mama lui zbierând isterică. Sau cel puțin nu încă. O să-l sune destul de curând dacă pierde mult la pocher.

Sesam, deschide-te!

Cântec mieunat despre Unchiul Sam

Bunicul scrie în *Ejaculările private:* La douăzeci și cinci de ani după ce am fugit cu douăzeci de miliarde de dolari și am murit, chipurile, în urma unui atac de cord, Falco Accipiter e din nou pe urmele mele. Detectivul de la BAF, care și-a ales drept nume Falcon Hawk[95] când a început să profeseze. Ce individualist! Totuși, are vederea la fel de ascuțită ca o pasăre de pradă și e tot atât de neînduplecat, și aș tremura dacă n-aș fi prea bătrân

95 Şoim Vultur. *(n. tr.).*

ca să mă mai tem de niște simple ființe omenești. Cine i-a dezlegat curelușa și i-a scos gluga? Cum a descoperit vechiul miros, acum, când s-au răcit urmele?

Fața lui Accipiter pare a unui șoim migrator extrem de suspicios, care zboară străduindu-se să se uite în toate părțile și care trage cu ochiul în propriul anus, asigurându-se că acolo nu s-a ascuns cumva vreo rață. Ochii de un albastru palid aruncă priviri ca niște cuțite lansate din mânecă, cu o răsucire a încheieturii. Și trec totul în revistă cu o capacitate sherlockiană de captare a celor mai mărunte și insignifiante detalii. Capul i se întoarce într-o parte și-ntr-alta, cu nările dilatându-i-se și strângându-i-se, în întregime radar, sonar și odor.

— Domnule Winnegan, îmi cer scuze fiindcă sun atât de devreme. V-am scos din pat?

— E evident că nu! răspunde Chib. Nu vă osteniți să vă prezentați. Mă urmăriți de trei zile.

Accipiter nu roșește. Maestru al autocontrolului, se îmbujorează întotdeauna numai în adâncul măruntaielor, unde nu-l poate vedea nimeni.

— Dacă mă cunoașteți, poate-mi puteți spune și de ce v-am sunat?

— Par atât de dobitoc încât să vă zic?

— Domnule Winnegan, aș vrea să discutăm despre stră-străbunicul dumneavoastră.

— E mort de douăzeci și cinci de ani! strigă Chib. Lăsați-o baltă. Și nu mă sâcâiți. Nu-ncercați să obțineți un mandat de percheziție. Niciun judecător n-o să vi-l dea. Casa unui om e pastelul… vreau să spun castelul său.

Se gândește la mama lui și la ceea ce ar putea deveni ziua dacă nu pleacă repede de-acasă. Dar trebuie să termine tabloul.

— Dispari, Accipiter. Cred c-o să-ți fac raport. Sunt sigur că sub pălăria aia caraghioasă ai un fido.

Fața lui Accipiter e tot atât de netedă și de neclintită ca o sculptură de alabastru a zeului-șoim Horus. Ar putea avea intestinele umflate de ceva gaz. Dacă e așa, îl expulzează pe nesimțite.

— Bine, domnule Winnegan. Dar nu scăpați așa ușor de mine. La urma urmelor…

— Dispari!

Interfonul fluieră de trei ori. De trei ori înseamnă că e bunicul.

— Am tras cu urechea, spune vocea de o sută douăzeci de ani, găunoasă și profundă ca ecoul din mormântul unui faraon. Vreau să te văd înainte de a pleca. Asta, dacă ai câteva minute pentru un Îmbătrânit în Nedumerire.

— Întotdeauna, bunicule, răspunde Chib, gândindu-se cât de mult îl iubește pe bătrân. Vrei ceva de mâncare?

— Da, și ceva hrană pentru minte.

Der Tag. Dies Irae. Gotterdammerung. Armaghedon. Lucrurile se apropie de deznodământ. Ziua victoriei sau a distrugerii. Momentul deciziei. Toate aceste apeluri și presentimentul că vor urma altele. Ce-o să aducă sfârșitul zilei?

Pilula soare alunecă în gâtul dureros al nopții

din Omar Runic

Chib se îndreaptă spre ușa convexă, care se face sul în interstițiul dintre pereți. Centrul casei e camera ovală a familiei. În sensul acelor de ceasornic, în primul cvadrant e bucătăria, de care o despart paravane acordeon înalte de șase metri, pictate de Chib cu scene din mormintele egiptene, ca un comentariu prea subtil despre mâncarea modernă. Șapte coloane zvelte din jurul camerei familiei marchează marginile ei și pe ale coridorului. Între coloane se află alte paravane acordeon înalte, pictate de Chib când se afla în faza mitologiei amerindiene.

Coridorul e tot de formă ovală; în el răspund toate camerele din casă. Sunt în număr de șapte, șase fiind combinații dormitor-cameră de lucru-studio-toaletă-duș. A șaptea e o magazie.

Ouă mici în interiorul unor ouă mai mari din interiorul unor ouă uriașe dintr-un megamonolit de pe o pară planetară dintr-un univers ovoidal, ultima cosmogonie care sugerează că infinitul are forma unui fruct al găinii. Dumnezeu clocește deasupra abisului o dată la fiecare un trilion de ani sau cam așa ceva.

Chib traversează coridorul, trece printre două coloane sculptate de el pentru a deveni cariatide ce înfățișează fetișcane apetisante. Mama lui îl privește pieziș, fiindcă e de părere că fiul ei se apropie cu mare repeziciune de nebunie, dacă încă n-a sărit calul. În parte e vina ei; n-ar fi trebuit să se dezguste și, într-un moment de țăcăneală, să pună punct. Acum e grasă și urâtă, oh, Doamne, atât de grasă și de urâtă. Nu mai poate

spera, în mod rezonabil, și nici măcar împotriva rațiunii, s-o ia de la-nceput.

E firesc, își tot spune ea, oftând, plină de resentimente și înlăcrimată, să abandoneze dragostea mamei lui pentru desfătările stranii, ferme și armonioase oferite de o femeie tânără. Dar să renunțe și la ele? Nu e un fătălău. A renunțat la toate astea când avea treisprezece ani. Și atunci, care e motivul castității lui? Nu e nici dependent de fornixator, caz în care ea l-ar înțelege, chiar dacă nu l-ar aproba.

Oh, Doamne, unde-am greșit? Pe de altă parte, cu mine nu-i nimic în neregulă. O să-nnebunească, exact ca taică-său – Raleigh Renaissance, cred că așa-l chema –, ca mătușă-sa și ca stră-străbunicu-său. E din cauza picturii și a extremiștilor ălora, Tinerele Ridichi, cu care-și pierde vremea. E prea creativ, prea sensibil. Oh, Doamne, dacă i se-ntâmplă ceva băiețelului meu, va trebui să plec în Egipt.

Chib îi cunoaște gândurile, de vreme ce ea le dă glas atât de des și nu e în stare să-și bage-n cap unele noi. Trece pe lângă masa rotundă fără să scoată niciun cuvânt. Cavalerii și doamnele Camelotului din cutii de tablă îl privesc printr-un văl de bere.

În bucătărie, Chib deschide o ușă ovală din perete. Scoate o tavă cu mâncare în farfurii și căni acoperite, totul fiind învelit în plastic.

— Nu mănânci cu noi?

— Nu te văita, mamă, spune el, și se-ntoarce-n camera lui să ia niște trabucuri pentru bunic.

Ușa, care detectează, amplifică și îi transmite mecanismului de acționare aura schimbătoare, dar recognoscibilă, a câmpurilor electrice epidermice, se împiedică. Chib e prea întors pe dos. Deasupra pielii lui se dezlănțuie furtuni magnetice, schimbând configurația spectrală. Ușa se derulează pe jumătate în afară, se rulează în interior, se răzgândește iarăși, se derulează în exterior, se rulează în interior.

Chib îi trage un picior și o blochează de-a binelea. Se hotărăște să-i instaleze un sesam video sau vocal. Problema e că a rămas fără unități și fără bonuri și n-are cu ce cumpăra materialele. Ridică din umeri și pleacă pe coridorul curb, cu un singur perete, ca să se oprească în fața ușii bunicului, unde paravanele din bucătărie îl ascund de privirile celor din camera

de zi.

— Pentru că el cântat-a despre pace, precum și despre libertate,
Cântat-a despre frumusețe, despre dragoste și dor;
Și a cântat și despre moarte, și despre trai nepieritor,
În insulele Preafericiților,
În al lui Ponemah regat,
În ținutul Vieții de Apoi.
Foarte drag lui Hiawatha
I-a fost bunul Chibiabas.

Chib psalmodiază parolele; ușa se retrage.

Lumina se revarsă orbitoare, o strălucire gălbuie cu nuanțe roșietice, care e creația bunicului. Când privești prin ușa convexă, ovală, e ca și cum te-ai uita în ochii unui nebun. Bunicul e în mijlocul încăperii, cu barba albă ajungându-i până la jumătatea coapselor și cu părul la fel de alb căzându-i în cascade până în spatele genunchilor. Cu toate că barba și părul capului îi ascund goliciunea și nici măcar nu se află în public, poartă un șort. Bunicul e, cumva, de modă veche, lucru care i se iartă unui bărbat în vârstă de douăsprezece decenii.

Ca și Rex Luscus, n-are decât un singur ochi. Zâmbește cu propriii săi dinți, crescuți din mugurii pe care și i-a transplantat cu treizeci de ani în urmă. Un trabuc mare, verde, îi iese printr-un colț al gurii cu buze roșii, pline. Are nasul turtit și pătat, de parcă timpul i l-ar fi strivit sub o talpă grea. Fruntea și pomeții sunt lați, poate datorită unei doze din sângele indienilor ojibway care-i curge prin vene, deși e un Finnegan prin naștere și până și transpirația îi e celtică, răspândind o aromă de whisky. Își ține capul sus și ochiul lui albastru-cenușiu e ca un lac din fundul unei gropi antediluviene, o rămășiță a unui ghețar topit.

Una peste alta, fața bunicului e fața lui Odin când se întoarce de la fântâna lui Mimir, întrebându-se dacă n-a plătit un preț prea mare[96]. Sau chipul bătut de vânturi și biciuit de nisip al Sfinxului din Gizeh.

— Ca să-l parafrazez pe Napoleon, zice bunicul, patruzeci de

96 Mimir era păzitorul izvorului înţelepciunii de la rădăcina arborelui Yggdrasil, izvor din care Odin n-a avut voie să bea decât după ce a plătit cu un ochi. *(n. tr.).*

secole de isterie se uită în jos, către tine. Capul de piatră al eonilor. *Și atunci, ce este omul?* a spus Noua Sfinx, după ce Oedip a răspuns la întrebarea Vechii Sfinx și n-a rezolvat nimic, fiindcă Ea zămislise deja o alta de soiul ei, o puștoaică enervant de deșteaptă, cu o întrebare proprie, la care încă nu e nimeni în stare să răspundă. Și probabil că nici nu poate nimeni.

— Vorbești ciudat, zice Chib. Dar îmi place.

Îi adresează bunicului un surâs larg, simțind că-l iubește.

Te furișezi aici în fiecare zi, nu atât de dragul meu, ci ca să capeți cunoștințe și profunzime. Eu am văzut totul, am auzit totul și am cugetat în viața mea, și nu doar un pic. Am călătorit mult înainte de a mă refugia în camera asta, acum un sfert de secol. Însă această izolare a fost cea mai mare odisee dintre toate.

Un marinator matusalemic

— Mă consider pe mine însumi o marinadă de înțelepciune afundată într-o saramură de cinism prea sărat și de viață prea lungă.

— După cum zâmbești, probabil că tocmai ai avut o femeie, îl tachinează Chip.

— Nu, băiatule. Mi-am pierdut tăria din vergea acum treizeci de ani. Și îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru asta, fiindcă îndepărtează de mine tentația păcatului trupesc, ca să nu mai vorbesc de masturbare. Însă mi-au rămas alte energii, adică sunt îndemnat către alte păcate, mai grave. Pe lângă păcatul săvârșirii împreunării sexuale, care implică, paradoxal, păcatul propagării sexuale, am avut și alte motive ca să nu-i cer acelui bătrân savant, cunoscător al magiei negre, ceva care să mă-ntărească iarăși. Eram prea bătrân pentru ca fetele tinere să mă mai găsească atrăgător, altfel decât pentru banii mei. Și eram într-o prea mare măsură un poet și un iubitor al frumuseții ca să mă culc cu pustule zbârcite din generația mea sau din cele imediat următoare. Așa că acum înțelegi, fiule. În clopotul sexului meu se leagănă limba. Ding, dong, ding, dong. O grămadă de dong, dar nu prea mulți ding.

Bunicul râde gros, un răget de leu pulverizând porumbei.

— Nu mai sunt decât un purtător de cuvânt al anticilor, un avocat potlogar, pledând pentru clienți morți de multă vreme.

N-am venit să-ngrop, ci să preamăresc și, silit de propriul simț al dreptății, să recunosc, în același timp, greșelile trecutului. Sunt un bătrân bizar și ursuz, captiv, ca Merlin, în trunchiul lui de copac. Zamolxis, zeul urs al tracilor, hibernând în peștera lui. Ultimul dintre Cei Șapte Adormiți[97].

Bunicul se duce la tubul de plastic lung și subțire suspendat de plafon și trage în jos mânerele pliante ale ocularului.

— Accipiter pândește, amenințător, în afara acestei case. Simte aici, în Beverly Hills, nivelul 14, mirosul unui putregai. Oare e cu putință să nu fi murit Câștigă-Din-Nou[98] Winnegan? Unchiul Sam e ca un diplodoc care-a primit un șut în fund. E nevoie de douăzeci și cinci de ani ca să-i ajungă mesajul la creier.

În ochii lui Chib apar lacrimi.

— Oh, Doamne, bunicule, nu vreau să ți se-ntâmple nimic.

— Ce altceva i se poate întâmpla unui bărbat de 120 de ani, decât să-l lase baltă creierul sau rinichii?

— Cu tot respectul, bunicule, trăncănești ca o moară stricată.

— Numește-mă moara Identității, ripostează bunicul. Făina pe care-o scoate e coaptă în cuptorul straniu al egoului meu – sau pe jumătate coaptă, dacă preferi.

Chib rânjește printre lacrimi.

— La școală m-au învățat că jocurile de cuvinte sunt ieftine și vulgare.

— Ce e destul de bun pentru Homer, Aristofan, Rabelais și Shakespeare e destul de bun și pentru mine. Apropo de ieftin și vulgar, azi-noapte, înainte de începerea partidei de pocher, m-am întâlnit cu maică-ta pe coridor. Tocmai plecam din bucătărie c-o sticlă de băuturică. Aproape c-a leșinat. Dar și-a revenit repede și s-a făcut că n-a dat cu ochii de mine.

Poate-a crezut într-adevăr c-a văzut o stafie. Dar mă-ndoiesc. Ar fi trăncănit în tot orașul.

— E posibil să-i fi spus doctorului ei, își dă Chib cu părerea. Te-a văzut acum câteva săptămâni, ți-aduci aminte? S-ar putea să fi pomenit asta când s-a plâns de așa-zisele ei amețeli și

97 Şapte fraţi creştini zidiţi de vii într-o grotă din Efes, din ordinul împăratului roman Decius (249–251). Legenda spune că au dormit 195 de ani şi s-au trezit în anul 446 d.Hr., când Imperiul Roman era condus de Teodosiu al II-lea. (n. tr.).

98 „Win again” în engleză. *(n. tr.).*

halucinații.

— Iar bătrânul taie-oase, cunoscând povestea familiei, a sunat la BAF. Posibil.

Chib se uită prin ocularul periscopului. Îl rotește și răsucește manșoanele de la capătul mânerelor ca să ridice și să coboare ochiul de ciclop din capătul exterior al tubului. Accipiter ocolește tiptil complexul de șapte ouă, fiecare dintre ele în capătul unei alei ca o creangă strâmbă, lată, dar subțire, proiectată în afara piedestalului central. Accipiter urcă treptele unei ramificații către ușa doamnei Applebaum. Ușa se deschide.

— Probabil c-a prins-o când era departe de fornixator, zice Chib. Și probabil că se simte singură; nu vorbește cu el prin fido. Dumnezeule, e mai grasă decât mama!

— De ce nu? spune bunicul. Domnul și doamna Oricine stau pe propriile funduri toată ziua, beau, mănâncă și se uită la fido, și creierii lor se transformă în gunoi, iar trupurile, în nămol. În zilele noastre, Cezar n-ar fi avut niciun fel de necazuri dacă se-nconjura cu astfel de prieteni grăsani. Și tu mănânci, Brutus?

Însă comentariul bunicului n-ar trebui să fie valabil pentru doamna Applebaum. Ea are o gaură în cap și oamenii dependenți de fornixație se îngrașă foarte rar. Stau toată ziua și o parte a nopții așezați sau întinși și acul din fornixul cerebral le oferă o serie de șocuri electrice infime. La fiecare impuls, prin trup li se scurge o senzație de plăcere extaziantă, care le depășește cu mult pe cele oferite de mâncare, băutură sau sex. E ilegal, dar guvernul nu-i deranjează niciodată pe utilizatorii săi, în afara cazului când vrea să-i agațe pentru altceva, fiindcă fornicii care au copii sunt extrem de puțini. În Los Angeles, douăzeci la sută dintre locuitori au găuri în capete și mânere minuscule inserate, pentru acces la ac. Cinci la sută sunt dependenți; se irosesc, mâncând rareori, cu vezicile urinare umflate revărsându-le otrăvuri în sânge.

— Și fratele și sora mea s-ar putea să te fi văzut uneori, când ieși pe furiș ca s-ajungi la liturghie. Ei n-ar fi putut…

— Și ei mă cred o stafie! În zilele noastre, în epoca asta! Totuși, poate e semn bun că sunt capabili să creadă-n ceva, fie și într-o nălucă.

— Ai face totuși mai bine să nu te mai furișezi la biserică.

— Tu și biserica sunteți singurele lucruri care mă mai țin. Însă ziua în care mi-ai spus că nu poți să crezi a fost totuși una tristă.

Ai fi putut ajunge un preot bun – cu lipsuri, firește – și eu aș fi avut parte de liturghie privată și de spovedanie aici, în camera asta.

Chib nu zice nimic. S-a dus la instruire și a urmărit slujbele numai ca să-i facă plăcere bunicului. Biserica e un ghioc în formă de ou care, ținut la ureche, nu-ți oferă decât tunetul îndepărtat al vocii lui Dumnezeu, retrăgându-se încet, ca refluxul.

Există universuri care cerșesc un Dumnezeu

însă El se foiește fără rost de colo-colo în jurul ăstuia, căutându-și de lucru.

din manuscrisul bunicului

Bunicul ia în primire ocularul. Râde.

— Biroul Administrației Financiare. Credeam c-a fost desființat. Cine naiba mai are un venit destul de mare ca să-l raporteze? Crezi că mai e activ numai din cauza mea? Ar fi posibil.

Îl cheamă pe Chib înapoi, la periscopul acum îndreptat către zona centrală din Beverly Hills. Tânărului i se oferă un culoar vizual cuprins între cele șapte cuiburi în formă de ouă de pe piedestalele ramificate. Poate să vadă o parte din Piața Centrală, ovoidele imense ale primăriei și ale birourilor federale, Centrul Folk, o parte din spirala masivă pe care se află casele de rugăciune și dora (de la pandora), de unde-și obțin bunurile cei cu salariul de purpură și de unde-și iau delicatesele cei cu venituri suplimentare. E vizibil și un capăt al marelui lac artificial; bărcile și canoele se plimbă, oamenii pescuiesc.

Cupola din plastic iradiat care înfășoară cuiburile din Beverly Hills e azurie. Soarele electronic urcă spre zenit. Sunt și câteva imagini albe, părând autentice, ale norilor, ba chiar un V de gâște ce migrează către sud, și gâgâiturile lor ajung, estompate, până jos. Foarte frumos pentru cei care n-au ieșit niciodată în afara zidurilor Los Angelesului. Însă Chib a petrecut doi ani în Corpul de Refacere și Conservare a Naturii Planetare – CRCNP – și știe care e diferența. Aproape că s-a hotărât să evadeze împreună cu Rousseau Vultur Roșu și să li se alăture neo-amerindienilor. Pe urmă s-a gândit să se facă pădurar. Dar asta ar fi putut însemna să sfârșească prin a-l împușca sau aresta pe

Vultur Roșu. În plus, nu voia să intre în slujba guvernului. Și își dorea, mai presus de orice, să picteze.

— Uite-l pe Rex Luscus, spune Chib. E intervievat lângă Centrul Folk. S-a adunat multă lume.

Născocirea Pellucidar

Cel de-al doilea prenume al lui Luscus ar fi trebuit să fie Devansare. Un om de o mare erudiție, cu acces privilegiat la Biblioteca Marelui Computer din LA și de o șiretenie demnă de Ulise, o ia întotdeauna înaintea confraților lui.

El e cel care a fondat Școala de Critică Go-Go.

Primalux Ruskinson, cel mai important dintre rivalii săi, a făcut o serie de cercetări vaste când și-a dezvăluit Luscus numele noii filosofii. Și a anunțat triumfător că acesta din urmă luase expresia dintr-un jargon demodat, aflat în uz pe la jumătatea secolului al XX-lea.

În interviul difuzat pe fido în ziua următoare, Luscus a spus că Ruskinson se dovedea a fi un cărturar mai degrabă superficial, ceea ce era de așteptat.

Go-Go era un termen preluat din limba hotentoților. Și însemna a examina, adică a continua să privești până când se face observat ceva legat de obiect – în cazul de față, ceva referitor la artist și la opera lui.

Criticii au stat la coadă ca să se-nscrie la noua școală. Ruskinson s-a gândit să se sinucidă, însă în schimb l-a acuzat pe Luscus că a urcat pe scara socială din copulație în copulație.

Luscus a ripostat, pe fido, că viața lui personală nu era publică și că Ruskinson risca să fie dat în judecată pentru violarea intimității. Oricum, nu merita un efort mai mare decât al unui bărbat care strivește un țânțar.

— Ce naiba e un țânțar? au întrebat milioane de telespectatori. Am prefera ca domnul cap-luminat să folosească o limbă pe care-o putem înțelege.

Vocea lui Luscus s-a estompat pentru un minut, timp în care interpreții au dat explicații, fiindcă tocmai primiseră o înștiințare de la un monitor care căutase cuvântul în enciclopedia stației de emisie.

Luscus s-a folosit de noutatea reprezentată de școala Go-Go vreme de doi ani. Apoi și-a restabilit prestigiul, care alunecase

cumva pe o pantă descendentă, cu filosofia Omului Totipotent[99]. Aceasta a devenit atât de populară, încât Biroul de Dezvoltare Culturală și Relaxare a solicitat și a obținut, pentru un an și jumătate, un interludiu zilnic de o oră în cadrul programului inițial de totipotențializare.

Comentariul literar al bunicului Winnegan din lucrarea sa, *Ejaculări private:*

Dar cum stau lucrurile cu Omul Totipotent, această apoteoză a individualității și a dezvoltării psihosomatice complete, un Obermensch democratic, după cum îl prezintă Rex Luscus, unilateral din perspectiva sexualității? Bietul Unchi Sam! Încearcă să forțeze capacitatea de metamorfozare perpetuă a cetățenilor săi, reducându-i la o singură formă stabilă, ca să-i poată controla. Și, în același timp, se străduiește să-i încurajeze pe toți și pe fiecare în parte să-și aducă rodul aptitudinilor inerente – dacă au așa ceva! Sărman schizofrenic bătrân, cu picioare lungi, favoriți până la bărbie, slab de înger și tare de cap! Într-adevăr, stânga nu știe ce face dreapta! De fapt, dreapta nu știe ce face dreapta!

— Cum stau lucrurile cu omul totipotent? i-a răspuns Luscus președintelui adunării în timpul celei de-a patra sesiuni a Seriei de Conferințe *Luscus.* Cum intră în conflict cu Zeitgeistul contemporan? Nu intră. Omul totipotent este un imperativ al vremurilor noastre. Trebuie să capete formă pentru a face posibilă realizarea Lumii de Aur. Cum ați putea avea o Utopie fără utopici, o Lume de Aur cu oameni de bronz?

Asta s-a întâmplat în timpul zilei memorabile în care și-a ținut Luscus prelegerea despre Născocirea Pellucidar, făcându-l astfel celebru pe Chibiabos Winnegan. Și, mai mult decât incidental, i-a adus lui Luscus cel mai mare scor în competiția cu rivalii săi.

— Pellucidar? Pellucidar? bombăne Ruskinson. Oh, Doamne, ce face acum strategul nostru de cafenea?

— O să am nevoie de ceva timp ca să vă explic de ce am folosit această expresie pentru a descrie geniul lui Winnegan, continuă Luscus. Îngăduiți-mi să încep creându-vă impresia unei divagații.

---

99 Totipotenţa este capacitatea unei celule de a genera, prin diviziuni succesive, un întreg organism. *(n. tr.).*

— Așadar, Confucius spunea cândva că un urs nu poate trage un vânt la Polul Nord fără să declanșeze o furtună în Chicago. Prin aceasta voia să sugereze că între toate evenimentele și, prin urmare, între toți oamenii există interconexiuni sub forma unei rețele indestructibile. Fapta unei persoane, indiferent cât de nesemnificativă ar părea, își trimite vibrațiile prin firele rețelei, afectând pe toată lumea.

Stând în fața fidoului său, la al treizecilea nivel din Lhasa, Tibet, Ho Chung Ko i se adresează soției sale:

— Idiotul ăsta alb a-nțeles totul pe dos. Lenin să ne apere! O să sun și-o să-l blestem.

— Să schimbăm canalul, spune soția lui. Acum e o transmisie din Pai Ting și…

Ngombe, al zecelea nivel, Nairobi:

— Criticii de-aici sunt o șleahtă de nemernici negri. Ia-l de exemplu pe Luscus: ar putea să-mi vadă geniul într-o secundă. Mâine fac cerere de emigrare.

Soția:

— Ai putea cel puțin să mă-ntrebi dacă vreau să plec! Cum rămâne cu copiii… cu mama… cu prietenii… cu câinele…? și așa mai departe, în noaptea leoaicei din luminiscenta Africă.

— …fostul președinte Radinoff, continuă Luscus, a zis la un moment dat că aceasta e „Epoca Omului Conectat”. O expresie care, după părerea mea, dovedește o mare putere de pătrundere, dar care a atras o serie de remarci mai degrabă vulgare. Însă Radinoff n-a vrut să spună că societatea omenească e o ghirlandă de flori. A intenționat să sugereze că, în lumea modernă, tendințele se transmit printr-un circuit din care facem parte cu toții. Ne aflăm în Era Interacțiunii Totale. Niciun fir nu atârnă liber; altminteri ne-am scurtcircuita cu toții. Totuși, nu putem nega faptul că, fără individualitate, viața nu merită trăită. Fiecare om trebuie să fie un *hapax legomenon*[100]…

Ruskinson sare de pe scaun, strigând:

— Cunosc expresia! De data asta te-am prins, Luscus!

E atât de entuziasmat, încât leșină, simptom al unui defect ereditar de largă răspândire. Când își revine, prelegerea s-a

---

100 Cuvânt care apare o singură dată într-un context. *(n. tr.)*

încheiat. Se repede la aparatul de înregistrare, derulează ceea ce a pierdut. Însă Luscus a evitat cu grijă să explice sensul expresiei Născocirea Pellucidar. O s-o facă în altă prelegere.

Reîntors la periscop, bunicul fluieră.

— Mă simt ca un astronom. Trei planete orbitează în jurul casei noastre, soarele. Cea mai apropiată, Mercur, e Accipiter, deși el nu e un zeu al hoților, ci mai degrabă pedeapsa lor inevitabilă. Următoarea e Benedictine, idioata ta Venus. Dură, dură, dură! Spermatozoizii își vor zdrobi capetele de ovulul ăsta de piatră. Ești sigur că e gravidă? Mama ta e afară, la țol festiv, ca pentru propria înmormântare, și mi-aș dori s-o văd în sicriu. Mama Terra s-a îndreptat către perigeul magazinului guvernului, să-ți toace averea.

Ca și cum s-ar afla pe o punte care se clatină, bunicul se proptește bine pe tălpi, cu venele de un albastru închis de pe picioare groase ca lujerii ștrangulatori din jurul unui stejar bătrân.

— O scurtă abandonare a rolului lui Herr Doktor Sternscheissdreckschnuppe, marele astronom, pentru a intra în pielea *der Unterseeboot Kapitan von Schooten die Fischen în der Barrel. Ach! I zee yet das tramp Schteamer, Deine Mama,* schimbând brusc cursul, legănându-se, rostogolindu-se pe mările alcoolului. Și-a pierdut busola; e în derivă. Trei pânze în vânt. Roțile cu zbaturi se rotesc în aer. Gașca neagră zgândărește focul în furnalele frustrării, cu ouăle asudate. Propulsoarele se încurcă în plasele nevrozei. Și Marea Balenă Albă e o licărire în adâncurile negre, dar se înalță repede, vrând să-i spargă fundul, prea mare ca să-l rateze. Sărmana corabie osândită, plâng pentru ea. Și în același timp vomit, dezgustat. Foc o dată! Foc de două ori! Baruum! Mama se rostogolește, cu o gaură zdrențuită în cocă, dar nu cu aia la care te gândești tu. Se scufundă, cu botul înainte, așa cum îi stă bine unui felaționist zelos, cu pupa imensă săltându-i-se în aer. Blub, blub! E sub apă, la cinci stânjeni! Și ne întoarcem din adâncurile mărilor în spațiul cosmic. Spiritul tău marțian, Vultur Roșu, tocmai a ieșit din tavernă. Iar Luscus, Jupiter, acest Odin chior al Lumii Artelor, dacă îmi ierți amestecul mitologiei nordice cu cea romană, e înconjurat de roiul lui de sateliți.

Excreția e partea amară a curajului

Luscus li se adresează intervievatorilor de la fido:

— Prin aceasta vreau să spun că Winnegan, ca oricare alt artist, mare sau nu, produce artă, care este în primul rând secreție unică, specifică lui însuși, și apoi excreție. Excreție în sensul inițial al cuvântului, de „evacuare în alt recipient”. Excreție creatoare sau excreție eterogenă. Știu că distinșii mei confrați vor face haz pe seama acestei analogii, așa că îi provoc la o dezbatere pe fido, oricând se poate aranja. Curajul înseamnă cutezanța de care dă dovadă artistul arătându-i publicului roadele sale interioare. Partea amară provine din faptul că artistul poate fi respins sau greșit înțeles de contemporanii săi. Și, totodată, din teribilul război care are loc în sine însuși, cu elementele deconectate sau haotice, adesea contradictorii, care trebuie îmbinate și apoi modelate într-o entitate unică. De aici expresia mea, „excreție eterogenă”.

Intervievatorul de la fido:

— Să înțelegem că totul este un morman imens de rahat, însă arta produce o modificare stranie, profundă, îl modelează pentru a se transforma în ceva auriu, iluminator?

— Nu tocmai. Dar sunteți aproape. Voi detalia și voi expune totul la o întâlnire ulterioară. Acum vreau să vă vorbesc despre Winnegan. Așadar, artiștii minori redau numai suprafața lucrurilor; aceștia sunt fotografii. Însă marii artiști ne dezvăluie starea interioară a obiectelor și a ființelor. Iar Winnegan este primul care ne divulgă mai mult decât o unică interioritate într-o singură lucrare de artă. Invenția sa, tehnica multinivel a reliefului sculptural, îi dă posibilitatea să epifanizeze – să prezinte – straturile subterane, unul după altul.

Primalux Ruskinson, cu voce sonoră:

— Marele Curățător de Ceapă al Picturii!

Luscus, calm, după ce-au încetat râsetele:

— E bine spus, într-un anumit sens. Ca și ceapa, arta grandioasă aduce lacrimi în ochi. Oricum, lumina din picturile lui Winnegan nu e doar o reflexie; e absorbită, digerată și apoi emisă fracturat. Fiecare dintre razele frânte nu face vizibile diverse aspecte ale formelor din profunzime, ci formele în totalitatea lor. Lumi, aș putea zice.

Eu numesc asta Născocirea Pellucidar. Pellucidar este

interiorul gol al planetei noastre, așa cum a fost descris în acum uitatul roman fantasy al lui Edgar Rice Burroughs, scriitorul din secolul al XX-lea, creatorul nemuritorului Tarzan.

Ruskinson geme și simte că e gata să leșine din nou.

— Pellucidar! Cleștar! Luscus, nemernic calamburgiu exhumator!

— Eroul lui Burroughs a penetrat crusta Pământului ca să descopere o altă lume în interior. Aceasta era, într-un fel, reversul exteriorului, continente acolo unde sunt suprafețele oceanelor și viceversa. Tot astfel, Winnegan a descoperit o lume interioară, complementară imaginii publice a proiectelor Oricui. Și, aidoma eroului lui Burroughs, s-a întors cu o relatare uimitoare a pericolelor fizice și a explorării. Și, după cum eroul imaginar și-a găsit Pellucidarul populat cu oameni din epoca de piatră și cu dinozauri, și lumea lui Winnegan este, deși absolut modernă într-un anumit sens, arhaică într-altul. Abisal de imaculată. Însă, în lumina lumii lui Winnegan, există un petic malefic și impenetrabil de întuneric, având drept paralelă în Pellucidar minuscula lună imobilă, care aruncă o umbră înfiorătoare, neclintită. Am vrut, intenționat, ca vocabula „cleștar" să fie alături de Pellucidar. Însă de „cleștar" este un obiect care „reflectă lumina în mod egal pe toate suprafețele" sau „permite trecerea totală a luminii fără difuzie sau distorsionare". Picturile lui Winnegan fac exact contrariul. Dar – sub lumina frântă sau contorsionată, observatorul pătrunzător poate vedea luminozitatea primordială, uniformă și constantă. Aceasta e lumina care leagă toate fracturările și multinivelurile, lumina la care m-am gândit în prelegerea mea anterioară, despre „Epoca Omului Conectat" și despre ursul polar. În urma unei examinări atente și minuțioase, privitorul o poate detecta, o poate simți, ca și cum ar fi vibrația fotonică produsă de bătăile inimii lumii lui Winnegan.

Ruskinson e gata să leșine. Zâmbetul său și monoclul negru îl fac pe Luscus să semene cu un pirat care tocmai a luat în stăpânire un galion spaniol încărcat cu aur.

Încă la periscop, bunicul reia:

— Și iat-o pe Maryam bint Yusuf, femeia pădurilor din Egipt, despre care mi-ai povestit. Saturnul tău, distantă, rece și purtând una dintre pălăriile alea multicolore rotitoare suspendate care sunt la modă. Inele lui Saturn? Sau un halo?

— E frumoasă și ar fi o mamă minunată pentru copiii mei, zice Chib.

— Puicuța din Arabia. Saturnul tău are două luni, mama și mătușa. Doamne de companie! Spui că ar fi o mamă bună! Ce soție bună ar putea să fie! E inteligentă?

— Tot atât de isteață ca Benedictine.

— Un cap sec, atunci. Te pricepi să le-alegi. De unde știi că ești îndrăgostit de ea? în ultimele șase luni ai fost îndrăgostit de douăzeci de femei.

— O iubesc. E sigur.

— Până apare următoarea. Chiar poți să mai iubești și altceva în afară de pictura ta? Benedictine o să avorteze, nu?

— Nu și dac-o pot convinge să renunțe. Ca să spun adevărul, ea nici măcar nu-mi mai place. Dar poartă copilul meu.

— Lasă-mă să-ți văd pelvisul. Nu, ești bărbat. Pentru o clipă n-am mai fost sigur, îți dorești cu atâta disperare un copil.

— Un copil e un miracol care poate să tulbure un sextilion de păgâni.

— E mai tare decât un șoarece. Dar nu știi că Unchiul Sam face o propagandă disperată pentru scăderea natalității? Unde-ai fost toată viața ta?

— Trebuie să plec, bunicule.

Chib îl sărută pe bătrân și se întoarce în camera lui să-și termine ultimul tablou. Ușa refuză în continuare să-l recunoască, așa că sună la atelierul de reparații al guvernului, numai ca să i se spună că toți tehnicienii sunt la Festivalul Folcloric. Pleacă din casă roșu de furie. Steagurile și baloanele flutură și saltă în bătaia vântului artificial, întețit pentru această ocazie, iar orchestra cântă lângă lac.

Prin periscop, bunicul îl privește îndepărtându-se.

— Bietul de el! Mă doare durerea lui. Vrea un copil și e sfâșiat pe dinăuntru fiindcă sărmana Benedictine avortează copilul lor. Deși n-o știe, o parte din suferința lui e identificarea cu pruncul condamnat. Propria lui mamă a făcut nenumărate – ei, destul de multe – avorturi. Fără grația divină, ar fi fost el însuși unul dintre ele, o altă inexistență. Vrea să aibă și copilul ăsta o șansă. Dar nu poate face nimic să-l ajute, nimic. Și mai există încă un sentiment, unul pe care-l are în comun cu tot restul omenirii. Știe c-a dat-o-n bară cu viața lui sau că i-a fost denaturată de ceva. Orice bărbat și orice femeie în stare să gândească știu

asta. Până și cei mai înguști la minte și cretinii își dau seama, instinctiv. Dar un prunc, această făptură superbă, această tăbliță goală, nepătată, un înger încă fără formă, reprezintă o nouă speranță. Poate că el n-o s-o dea-n bară. Poate-o să crească pentru a deveni un om – bărbat sau femeie – sănătos, sigur de sine, rezonabil, prietenos, altruist, iubitor. „N-o să fie ca mine sau ca vecinul de alături”, jură părintele mândru, dar îngrijorat. Chib crede asta despre copilul lui, jură c-o să fie diferit. Dar se minte singur, ca oricine altcineva. Un copil are un singur tată și o singură mamă, dar mai multe trilioane de mătuși și de unchi. Nu numai pe aceia care-i sunt contemporani, ci și pe cei care-au murit. Chiar dacă ar fugi în sălbăticie și și-ar crește copilul de unul singur, Chib i-ar transmite, fără să vrea, propriile sale ipoteze inconștiente. Copilul s-ar maturiza acumulând convingeri și atitudini de care tatăl său nici măcar nu e conștient. Mai mult decât atât, fiind crescut în izolare, ar deveni o ființă omenească într-adevăr foarte ciudată. Iar dacă o să-l crească în societatea asta, copilul lui Chib va accepta, inevitabil, măcar o parte dintre atitudinile tovarășilor săi de joacă, dintr-ale profesorilor și așa mai departe, *ad nauseam*[101]. Prin urmare, Chib, nu te mai gândi să faci un nou Adam din copilul tău potențial abundând de calități. Dacă se maturizează ca să devină cel puțin pe jumătate rațional, e fiindcă i-ai oferit dragoste și disciplină și fiindcă a avut noroc în privința legăturilor sale sociale și fiindcă, totodată, a fost binecuvântat la naștere cu combinația corectă de gene. Asta înseamnă că acum copilul tău e atât un luptător, cât și un iubitor.

Coșmarul unuia e visul erotic al altuia

Bunicul spune:

— Alaltăieri stăteam de vorbă cu Dante Alighieri și el îmi povestea ce infern de prostie, cruzime, perversitate, ateism și pericole fără limite a fost secolul al XVI-lea. Al XIX-lea l-a lăsat scoțând sunete nearticulate, într-o încercare lipsită de speranțe de a găsi invective suficient de potrivite. Cât despre această epocă, a făcut să-i crească tensiunea într-o asemenea măsură, încât am fost nevoit să-i dau pe furiș un calmant și să-l expediez cu mașina timpului însoțit de o infirmieră. Ea semăna foarte

101 Până când se satură toată lumea (lb. Latină). *(n. tr.).*

bine cu Beatrice, așa că ar fi putut fi exact medicamentul care-i trebuia.

Bunicul chicotește, aducându-și aminte că, în copilărie, Chib îl lua în serios când îi descria pe oaspeții săi sosiți cu mașina timpului, cu toții personalități remarcabile, cum ar fi Nabucodonosor, Regele Mâncătorilor de Iarbă; Samson, cel care vorbea în enigme în epoca bronzului, Năpasta filistenilor; Moise, cel care a furat un zeu de la socrul său cheneu și a luptat toată viața împotriva circumciziei; Buddha, primul beatnic; Sisif cel fără mușchi, când își lua vacanță de la rostogolirea pietrelor; Androcle și prietenul lui, Leul Fricos din țara lui Oz; Baronul von Richtchofen, Cavalerul Roșu al Germaniei; Beowulf; Al Capone; Hiawatha; Ivan cel Groaznic și alții, cu sutele.

A venit momentul când bunicul s-a alarmat și a ajuns la concluzia că nepotul lui confunda fantezia cu realitatea. Detesta să-i mărturisească băiețelului că născocise toate poveștile acelea minunate mai ales ca să-l învețe istorie. Era ca și cum i-ai fi spus unui puști că nu există Moș Crăciun.

Și apoi, îi timp ce-i dădea lui Chib vestea fără tragere de inimă, a devenit conștient de zâmbetul abia reținut al copilului și a știut că era rândul lui să afle că fusese indus în eroare. Chib nu se lăsase niciodată păcălit, sau înțelesese adevărul fără niciun șoc. Așa că au râs amândoi cu poftă și bunicul a continuat să-i povestească despre vizitatorii lui.

— Nu există mașini ale timpului, zice bunicul. Indiferent dacă-ți place sau nu, Miniver Cheevy[102], trebuie să trăiești în acest timp al tău. Mașinile lucrează pe niveluri servicii publice-fabrici, într-o tăcere întreruptă numai de trăncăneala câtorva supraveghetori ai acestor mastodonți. Marile țevi din adâncurile mărilor absorb apa și mâlul de pe fund. Alte țevi le transportă, automat, pe cele zece niveluri de producție din LA. Chimicalele anorganice sunt transformate în energie și apoi în mâncare, băutură, medicamente și artefacte. În afara zidurilor orașului se face foarte puțină agricultură și sunt crescute foarte puține animale, dar există o supraabundență pentru toată lumea. Duplicare artificială, dar exactă a chestiilor organice, prin urmare, cine-și dă seama că e vorba de altceva?

---

102 *Miniver Cheevy,* poem de Edwin Arlington Robinson (1869–1935), povestea unui romantic incurabil, care-şi petrece timpul gândindu-se ce ar fi putut face dacă s-ar fi născut mai devreme. *(n. tr.).*

Nu mai există nicăieri foamete sau dorință, decât printre autoexilații din păduri. Iar mâncarea și bunurile sunt aduse la pandore și distribuite primitorilor salariului de purpură. *Salariul de purpură.* Un eufemism tip madison-avenue, cu conotații care țin de regalitate și de dreptul divin. Dobândit prin simplul fapt că te-ai născut. Alte epoci ne-ar putea considera un delir, însă a noastră are avantaje care le lipsesc altora. Ca să combată efemeritatea și dezrădăcinarea, megalopolisul e compartimentat în comunități mici. Un om poate trăi toată viața într-un singur loc, fără să fie nevoit să plece altundeva ca să obțină ceva de care are nevoie. Asta a adus și un provincialism, un patriotism de orășel și ostilitatea față de cei din afară. De aici, luptele juvenile sângeroase dintre găștile din comunități. Bârfa înverșunată și răutăcioasă. Insistența cu care se solicită respectarea obiceiurilor locale. În același tip, cetățeanul orașului mic are fido, care-i permite să vadă evenimentele petrecute în orice parte a lumii. Printre gunoaie și propagandă, despre care guvernul crede că le fac bine oamenilor, sunt amestecate o serie de programe superbe. Echivalentul unui doctorat se poate obține fără să te clintești de-acasă.

A sosit o nouă Renaștere, o rodnicie a artelor comparabilă cu aceea din Atena lui Pericle, din orașele-state din Italia lui Michelangelo sau din Anglia lui Shakespeare. Paradox. Mai mulți analfabeți decât în oricare epocă anterioară a istoriei. Vorbitorii de latină clasică sunt mai numeroși decât pe vremea lui Cezar. Lumea esteticii coace un fruct fabulos. Și, firește, se coace. Pentru diluarea provincialismului și, totodată, pentru a face un război între națiuni cât mai puțin probabil, avem strategia mondială a omogenizării. Schimbul voluntar al unei părți din populația unei națiuni cu o parte din populația altei națiuni. Ostatici ai păcii și ai dragostei frățești. Cetățenii care nu se descurcă numai cu salariul de purpură sau cred că ar fi mai fericiți în altă parte sunt convinși să emigreze oferindu-li-se mită.

O Lume de Aur din anumite puncte de vedere; un coșmar din altele. Așadar, ce e nou pe Pământ? A fost la fel în toate epocile. A noastră trebuie să facă față suprapopulării și automatizării. Cum altfel s-ar putea rezolva problema? E măgarul lui Buridan (de fapt, era câine), din nou, ca de fiecare dată. Măgarul lui Buridan, murind de foame fiindcă nu se poate hotărî pe care

dintre cele două cantități egale de hrană s-o mănânce. Istoria: o *pons asinorum,* oamenii fiind măgarii de pe puntea timpului. Nu, aceste două comparații nu sunt nici echitabile, nici corecte. E vorba de calul lui Hobson, caz în care singura alegere e animalul din boxa de alături. În seara asta călărește Zeitgeist și scapă cine poate! La mijlocul secolului al XX-lea, semnatarii memorandumului Triplei Revoluții[103] au prezentat previziuni exacte în anumite privințe. Dar nu au pus accentul pe ceea ce avea să-i facă domnului Oricine lipsa locurilor de muncă. Credeau că toți oamenii au același potențial în privința dezvoltării tendințelor artistice, că toți își pot face de lucru ocupându-se de arte, de meșteșuguri și de hobby-uri sau educându-se de dragul educației. N-au putut face față realității „nedemocratice" în care numai zece la sută din populație – dacă nu mai puțin – e în mod inerent capabilă să creeze ceva de valoare, sau cât de cât interesant, în domeniul artelor. Meșteșugurile, hobby-urile și educația academică pe durata unei vieți își pierd treptat farmecul, așa că înapoi la băutură, la fido și la adulter.

În lipsa respectului de sine, tații devin sezonieri independenți, nomazi prin stepele sexului. Mama, cu majusculă, devine figura dominantă a familiei. Și ea poate să-și facă de cap, dar are grijă de copii; e în preajma lor în cea mai mare parte a timpului. Astfel, tatăl fiind un personaj scris cu minusculă, absent, slab din fire sau indiferent, copiii devin adesea homosexuali sau bisexuali. Țara minunilor e și o țară a basmelor. O parte dintre trăsăturile acestui timp ar fi putut fi prevăzute. Libertinajul sexual e una dintre ele, deși nimeni n-ar fi putut ghici cât de departe o s-ajungă. Pe de altă parte, nimeni n-ar fi putut să prevadă apariția sectei panamorite, cu toate că America a odrăslit culte extremiste lunatice așa cum odrăslește broasca mormoloci. Monomaniacul de ieri e Mesia de mâine, și așa se face că Sheltey și discipolii lui le-au supraviețuit anilor de persecuții, iar preceptele lor sunt acum încastrate în cultura noastră.

Bunicul fixează din nou reticulul în cruce al periscopului asupra lui Chib.

— Iată-l, e frumosul meu nepot, înzestrat cu harurile grecilor. Până acum, acest Hercule n-a reușit să curețe, în planul fizic,

---

103 Vezi postfaţa. *(n. tr.).*

grajdurile lui Augias. Și totuși, acest Apolo de categoria a doua, acest Oedip naufragiat, ar putea avea succes. E mai norocos decât majoritatea contemporanilor săi. A avut un tată permanent, deși a fost unul secret, un măscărici bătrân, urmărit de așa-zisa justiție. În această cameră înstelată a primit dragoste, disciplină și o educație superbă. Și e, de asemenea, norocos fiindcă are o profesie. Dar mama lui își petrece mult prea mult timp la masa de joc, e dependentă de ea, de un viciu care-o lipsește de venitul în totalitate garantat. Despre mine se presupune că sunt mort, așa că nu primesc salariul de purpură. Chib trebuie să compenseze asta vânzându-și tablourile sau dându-le la schimb. Luscus l-a ajutat făcându-i reclamă, dar se poate întoarce împotriva lui în orice moment. Iar banii pentru picturi sunt totuși insuficienți. La urma urmelor, banii nu reprezintă baza economiei noastre; sunt un supliment greu de găsit. Chib are nevoie de subvenție, dar n-o s-o obțină dacă nu-l lasă pe Luscus să facă dragoste cu el.

Despre Chib nu se poate spune că respinge relațiile homosexuale. E ambivalent din punct de vedere sexual, ca majoritatea contemporanilor săi. Cred că el și Omar Runic încă și-o mai trag ocazional unul altuia. Și de ce nu? Se iubesc. Dar Chib îl respinge pe Luscus din principiu. Nu vrea să se prostitueze ca să avanseze în carieră. Mai mult decât atât, Chib face o distincție adânc înrădăcinată în societatea actuală. E de părere că homosexualitatea voluntară e firească (indiferent ce-ar însemna asta), însă cea vicioasă e, ca să folosesc un termen demodat, bizară. Validă sau nu, distincția există.

Prin urmare, Chib s-ar putea să plece în Egipt. Dar ce-o să se-ntâmple atunci cu mine? Nu ține cont de mine și de mama ta, Chib. Indiferent ce s-ar întâmpla. Nu-i ceda lui Luscus. Amintește-ți ultimele cuvinte ale lui Singleton, Directorul Biroului de Reinstalare și Reabilitare, care s-a împușcat fiindcă nu s-a putut adapta la noile vremuri: „Ce contează că un bărbat câștigă lumea dacă își pierde fundul?”

În clipa aceea bunicul își vede nepotul, care mergea, cumva, cu umerii căzuți, îndreptându-și-i brusc. Și-l vede începând să danseze, o scurtă mișcare târșită, improvizată, a picioarelor, urmată de o serie de învârtituri. E evident că strigă de bucurie. Trecătorii din jurul lui zâmbesc.

Bunicul geme, apoi râde.

— Oh, Doamne, energia de țap a tinereții, imprevizibila trecere de la cea mai neagră tristețe la portocaliul strălucitor al bucuriei! Dansează, Chib, dansează până nu mai știi unde ți-e capul! Fii fericit, măcar pentru o clipă! Ești încă tânăr, ai clocotul speranței invincibile în profunzimea fiecărui salt! Dansează, Chib, dansează!

Râde și își șterge o lacrimă.

Implicațiile sexuale ale atacului cavaleriei ușoare

este o carte atât de fascinantă, încât doctorul Jespersen Joyce Bathymens, psiholingvist în cadrul Biroului de Reconfigurare de Grup și Intercomunicare, detestă să-și întrerupă lectura. Dar îl cheamă datoria.

— O ridiche nu e neapărat roșiatică, spune, în microfonul aparatului de înregistrare. Tinerele Ridichi și-au numit astfel grupul pentru că o ridiche e radiculă, ceea ce te duce cu gândul la un radical. Mai apare, totodată, și un joc de cuvinte în jurul termenului *rid,* pentru că ridurile se conturează pe o față schimonosită de furie, iar a freca ridichea înseamnă a certa serios pe cineva, așa cum se presupune că merită persoanele respingătoare, nesupuse și nerecunoscătoare. Cu toate acestea, Tinerele Ridichi nu sunt ceea ce aș numi eu o grupare de stânga; reprezintă actualul resentiment împotriva Vieții-În-General și nu susțin nicio strategie radicală de reconstrucție. Urlă împotriva Lucrurilor Așa Cum Sunt, ca maimuțele din copaci, dar nu apelează niciodată la un criticism constructiv. Vor să distrugă fără să se-ntrebe ce vor face după distrugere. Pe scurt, sunt reprezentanții cetățeanului obișnuit, care bombăne și se plânge, cu deosebirea că se exprimă mai clar. Există mii de grupări similare în LA și probabil mai multe milioane în întreaga lume. În copilărie au dus o viață normală. De fapt, au fost născuți și crescuți în același cuib, acesta fiind unul dintre motivele pentru care au fost aleși ca subiecți ai actualului studiu. Urmare a cărui fenomen au apărut în număr de zece, toți cu spirit creator, toți născuți în cele șapte case din Zona 69–14, toți cam în același timp, fiind practic crescuți împreună, de vreme ce au fost puși laolaltă în țarcul de joacă din vârful piedestalului și supravegheați de aceeași mamă, care le purta de grijă în vreme ce toate celelalte făceau ce-or fi având de

făcut, adică… unde rămăsesem? Oh, da, au avut o viață normală, au mers la aceeași școală, au fost prieteni, au savurat împreună obișnuitele jocuri sexuale, s-au alăturat unor găști ale tinerilor și s-au angajat într-un război mai degrabă sângeros cu Westwood și cu alte bande. Însă s-au evidențiat, cu toții, printr-o curiozitate intelectuală intensă și au devenit activi în domeniul artelor creatoare.

S-a sugerat – și ar putea fi real – că acel străin misterios, Raleigh Renaissance, e tatăl tuturor celor zece. E posibil, dar nu se poate dovedi. La vremea respectivă, Raleigh Renaissance a stat în casa doamnei Winnegan, dar s-ar părea că a fost neobișnuit de activ în cuib și, mai mult decât atât, în întregul Beverly Hills. În ciuda investigațiilor intensive întreprinse de diverse agenții, încă nu se știe de unde a venit acest om, cine era și unde a plecat. Nu avea niciun act de identitate și niciun fel de alte carduri și și-a văzut de treabă netulburat vreme îndelungată. S-ar părea că îl avea cu ceva la mână pe Șeful Poliției din Beverly Hills și, posibil, pe unul dintre agenții federali staționați în acest loc. A locuit vreme de doi ani împreună cu doamna Winnegan, apoi a dispărut. Se zvonește că ar fi plecat din LA ea să se alăture unui trib de neo-amerindieni albi, la un moment dat numiți Indieni Seminali. Oricum, revin la Tinerele (să fie tot un joc de cuvinte, tinere-june-Jung?)

Ridichi. Se revoltă împotriva imaginii de tată a Unchiului Sam, pe care-l iubesc și-l urăsc în același timp. În subconștientul fiecăruia dintre ei, *unchi* este legat, firește, de *unco,* un cuvânt scoțian care înseamnă straniu, nefiresc, țăcănit, ceea ce sugerează că propriii lor tați sunt, pentru ei, niște străini. Provin cu toții din familii unde tatăl lipsea sau era slab de minte, un fenomen regretabil de des întâlnit în zilele noastre. Eu nu mi-am cunoscut niciodată tatăl… Șterge asta, Tooney, e irelevant. *Unco* mai înseamnă, de asemenea, vești sau știri, dând de înțeles că acești tineri nefericiți așteaptă cu nerăbdare vești de la tații lor și speră, în taină, într-o reconciliere cu Unchiul Sam, așadar cu ei înșiși. Unchiul Sam. Sam este prescurtarea lui Samuel, care vine de la ebraicul *Shemu'el,* ceea ce înseamnă Numele Domnului. Toți membrii grupului Ridichilor sunt atei, deși unii dintre ei, și mai ales Omar Runic și Chibiabos Winnegan, au primit educație religioasă în copilărie (panamorită și, respectiv, romano-catolică).

Revolta tânărului Winnegan împotriva lui Dumnezeu și a Bisericii Catolice a fost neîndoielnic consolidată de faptul că mama lui l-a silit să ia *cat*artice în perioada când a suferit de constipație cronică. Probabil că nu i-a plăcut nici să-nvețe catehismul când ar fi preferat să se joace. Și mai există și un incident traumatic, de o semnificație profundă, din momentul când i s-a introdus un *cat*eter. (Faptul că la o vârstă fragedă refuza să excreteze va fi analizat într-un raport ulterior.)

Unchiul Sam, Figura Tatălui. *Figura* e într-un mod atât de evident un calambur, încât nu mă mai ostenesc să subliniez acest fapt. Trebuie totuși să spun că te duce cu gândul la o înjurătură urâtă, „’tu-ți gura!”, care sugerează sfidare și lipsă de respect și poate fi asociată cu un antic gest obscen, care implică degetul mare. Hmm? Degetul mare, pe care-l sug copiii în gură – o caracteristică infantilă?

Sam e, totodată, un calambur pe mai multe niveluri, având cuvinte înrudite din punct de vedere fonetic, ortografic și semisemantic. E semnificativ faptul că tânărul Winnegan nu poate suporta să i se spună *dragule;* susține că mama lui l-a strigat astfel de atât de multe ori, încât i se face greață. Însă cuvântul are, pentru el, o semnificație mai profundă. *Dragule* sună evident foarte asemănător cu *dracule,* iar dracii, asociați de multe ori cu *samavolnicia* (remarcați silaba *sam),* sunt înfățișați adesea cu un trident în mână. Pentru el, cele trei vârfuri simbolizează, evident, memorandumul Triplei Revoluții, acel punct din istorie care reprezintă începutul epocii noastre, pe care pretinde că o urăște atât de mult. Cele trei vârfuri sunt, totodată, și arhetipul Sfintei Treimi, la adresa căreia Tinerele Ridichi rostesc adesea blasfemii.

Aș putea să subliniez că acest grup diferă de alte grupări pe care le-am studiat. Ceilalți rostesc foarte rar blasfemii, care sunt moderate, în ton cu spiritul religios prevalent în zilele noastre, moderat și extrem de difuz. Blasfemiile puternice proliferează numai atunci când crește numărul persoanelor însuflețite de o credință puternică.

Sam e totodată și prima silabă a cuvântului *samba,* indicând dorința subconștientă a Ridichilor de a se conforma, dansând cum li se cântă.

E posibil, deși această analiză prea amănunțită ar putea să nu fie validă, să existe o corespondență între Sam și Samekh, a

cincisprezecea literă din alfabetul ebraic. (Sam! Ech!?) În vechea ortografie a limbii engleze, pe care Ridichile au învățat-o în copilărie), a cincisprezecea literă din alfabetul roman e O. În tabelul literelor din dicționarul meu, Webster's New Collegiate, ediția 128, litera romană O se află pe același rând cu litera arabă Dad. Și cu litera ebraică Mem. Așa că avem o conexiune dublă, cu tatăl care lipsește și dorit (numit Dad de toți copiii vorbitori de limbă engleză) și cu mama dominantă (sugerată de Mem).

Nu pot găsi nimic pentru grecescul Omicron, aflat de asemenea pe același rând. Dar dați-mi timp; e nevoie de studiu.

Omicron. Micul O! Litera o mic are forma unui ou. Micul ou fertilizat de sperma tatălui lor? Uterul? Forma de bază a arhitecturii moderne?

Samar, șa pentru poveri, pusă pe măgari și catâri. Unchiul Sam e un tată împovărător? Mai bine șterge, Tooney. E posibil ca acești tineri cu o cultură vastă să fi citit despre un asemenea mod demodat de transport, dar faptul nu se poate confirma. Nu vreau să sugerez conexiuni care m-ar putea plasa într-o postură ridicolă.

Să vedem. Șamisen. Un instrument muzical japonez, cu *trei* coarde. Din nou memorandumul Triplei Revoluții și Sfânta Treime. Sfânta Treime? Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Mama, având ceva detestabil, de exemplu o duhoare? Ei, poate că nu. Șterge asta, Tooney.

Șamisen. Semizeu? Sună asemănător, nu? Și te duce cu gândul la cineva foarte puternic. Adică, în mod firesc, la Samson, care a dărâmat templul filistinilor peste ei și peste el. Băieții ăștia vorbesc despre ceva similar. Chicotește. Îmi aduc aminte de mine când eram de vârsta lor, înainte de a mă maturiza. Șterge ultima remarcă, Tooney.

Samovar. Cuvântul rusesc înseamnă, literalmente, fierbe singur. Ridichile fierb, fără niciun dubiu, de fervoare revoluționară. Însă psihicurile lor răvășite știu, undeva, în adânc, că Unchiul Sam le e tată-mamă, iubindu-i întotdeauna, că în sufletul lui nu e loc decât pentru ceea ce reprezintă, în primul rând, interesul lor.

Sământă. Ridichile cresc din semințe. Semințe înseamnă Ridichi Tinere; se simt îndesați în pământ sub imensa presiune a societăți moderne.

Ei, asta e o mrază finunat întoarsă din condei – adică o frază minunat întoarsă din condei. Tooney? Derulează totul, modifică tot ce ți-am indicat, fă să sune bine, știi tu cum, și trimite-l șefului. Eu trebuie să plec. Am întârziat la prânzul cu mama; se supără dacă n-ajung la țanc.

Oh, post-scriptum! Le recomand agenților să-l supravegheze pe Winnegan cu mai multă atenție. Prietenii lui își cheltuiesc energia fizică vorbind și bând, însă el și-a schimbat brusc tiparul comportamental. Are perioade lungi de tăcere, a renunțat la fumat, la băutură și la sex.

Profitul nu e lipsit de onoare

chiar și în aceste vremuri. Guvernul nu obiectează fățiș împotriva tavernelor aflate în proprietatea privată a unor cetățeni care și-au plătit toate taxele de autorizare, au trecut de toate examinările, au depus toate garanțiile, au mituit politicienii locali și pe șeful poliției. Deoarece pentru ele nu s-a prevăzut niciun loc și nu există clădiri mari de închiriat, tavernele se află chiar în casele proprietarilor.

Preferata lui Chib e *Universul Privat,* în parte pentru că patronul operează ilegal. Incapabil să-și croiască drum printre bariere, filtre, sârme ghimpate și mine de teren, Dionysus Gobrinus și-a abandonat eforturile de a face rost de o licență.

Își scrie numele localului fără să se ferească, peste ecuațiile matematice care scoteau cândva în evidență exteriorul casei. (Profesor de matematică la Beverly Hills, Universitatea 14, pe nume Al-Khwarizmi Descartes Lobacevski, a demisionat și și-a schimbat din nou numele.) Atriumul și mai multe dormitoare au fost modificate pentru băut și chefuit. Nu există consumatori egipteni, probabil din cauza hipersensibilității lor în privința punctelor de vedere trasate pe pereții interiori, cu înflorituri, de către clienți.

À BAS, ABU

MOHAMED A FOST FIUL UNEI CĂȚELE VIRGINE.

SFINXUL DUHNEȘTE.

ADUCEȚI-VĂ AMINTE DE MAREA ROȘIE!

PE PROFET ÎL EXCITĂ CĂMILELE.

Unii dintre cei care au scris cuvintele batjocoritoare au părinți, bunici și străbunici cărora li s-au adresat insulte similare. Însă

descendenții lor au fost asimilați pe deplin, sunt beverly-hillsieni până în măduva oaselor. A unora ca aceștia este împărăția omului.

Gobrinus, un tip ca un cub turtit, stă în spatele barului, care e pătrat, ca un protest împotriva ovoidului. Deasupra lui e un afiș cât toate zilele:

Miedul unuia este otrava altuia

Gobrinus și-a explicat calamburul de multe ori, nu întotdeauna spre satisfacția clienților. E suficient să spunem că Poisson[104] a fost un matematician și că distribuția Poisson a frecvențelor este o bună aproximare a distribuției binomiale, dacă numărul încercărilor crește, iar probabilitatea obținerii succesului dintr-o singură încercare e mică.

Când un client se îmbată prea tare ca să i se mai poată permite să bea în continuare, Gobrinus, cu sentimentul mistuirii furioase și al ruinei totale, îl azvârle afară din tavernă cu capul înainte, strigând:

— Otravă! Otravă!

Prietenii lui Chib, Ridichile Tinere, stau la o masă hexagonală, de unde-l întâmpină, și cuvintele lor sunt un ecou inconștient al estimărilor psiholingvistului în privința comportamentului pictorului.

— Chib, călugărule! mai Chib ca niciodată! Cauți o chibbie, fără nicio îndoială! Alege!

Îl salută și madame Trismegista, așezată la o măsuță cu tăblia de forma sigiliului lui Solomon. E soția lui Gobrinus de doi ani, un record, fiindcă-l înjunghie dac-o părăsește. El mai crede și că femeia îi poate manipula destinul cu cărțile pe care le învârtește. În această epocă a iluminării, prezicătorii și astrologii prosperă. Pe măsură ce avansează știința, ignoranța și superstițiile galopează pe lângă flancurile ei și o mușcă de fund cu dinți mari și negri.

Gobrinus în persoană, doctor în filosofie, păstrător al torței cunoștințelor (oricum, până de curând), nu crede în Dumnezeu. Dar e sigur că stelele mărșăluiesc către o conjuncție dăunătoare pentru el. Cu o logică stranie, le crede sub controlul cărților

104 Joc de cuvinte între Poisson şi „poison” („otravă” în lb. Franceză). *(n. tr.).*

soției sale; nu știe că divinația cu cărțile și astrologia sunt domenii cu desăvârșire separate.

La ce te poți aștepta de la un om care pretinde că universul e asimetric?

Chib o salută pe madame Trismegista cu o fluturare de mână și se îndreaptă spre o altă masă. Acolo stă

O adolescoitentă tipică

Benedictine Serinus Melba. E înaltă și subțire, cu șolduri înguste, de lemurian, și cu picioare zvelte, dar cu sâni mari. Părul ei, negru ca pupilele ochilor, e pieptănat cu cărare pe mijloc, uns cu un spray parfumat ca să stea lipit de țeastă și împletit în două cozi. Acestea sunt aduse pe umerii ei goi și prinse laolaltă cu o broșă aurie, exact sub gât. Din broșa de forma unei note muzicale, cozile se despart din nou, făcând câte o buclă sub câte un sân. O altă broșă le fixează și se despart ca s-o înconjoare, ajungându-i în spate, sunt prinse cu o a treia broșă și se întorc ca să i se întâlnească pe pântec. A patra broșă le unește și cascadele gemene i se revarsă, negre, peste partea din față a fustei în formă de clopot.

Pe față are un semn de frumusețe de forma unui trifoi și un strat gros de fard în culorile verde, acvamarin și topaz. Poartă o brasieră galbenă cu sfârcuri artificiale, aurii; de ea atârnă, încrețite, panglici de dantelă. Un semicorset din rozete strălucitoare, verzi cu negru, îi înconjoară talia. Peste corset, ascunzându-i pe jumătate, e o structură de sârmă, acoperită cu material matlasat, de un roz sclipitor. Se extinde în afară, în spatele ei, formând un fuzelaj sau o coadă lungă de pasăre, de care sunt atașate pene artificiale lungi, galbene și stacojii.

O fustă diafană, lungă până la glezne, se umflă, ondulându-se. Nu-i ascunde portjartierul galben, cu dungi verde închis și franjuri dantelați, coapsele albe și ciorapii negri, cu clipsuri verzi, în formă de note muzicale. Pantofii sunt de un albastru strălucitor, cu tocuri înalte, de culoarea topazului.

Benedictine s-a costumat ca să cânte la Festivalul Folcloric; singurul lucru care-i lipsește e pălăria de cântăreață. Cu toate astea, a ajuns să se plângă, printre altele, că a fost silită de Chib să-și anuleze apariția, pierzându-și astfel șansa de a face o carieră strălucită.

E împreună cu alte cinci fete, toate între șaisprezece și douăzeci și unu de ani și toate bând P (de la poșircă).

— Putem vorbi între patru ochi, Benny? întreabă Chib.

— La ce bun?

Vocea ei e un contralto încântător, urâțit de inflexiuni.

— M-ai chemat aici ca să-mi faci o scenă în public, zice Chib.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce altfel de scenă mai există? se miră ea, cu glas strident. Uitați-vă la el! Vrea să-mi vorbească între patru ochi!

Și așa își dă Chib seama că se teme să fie singură cu el. Mai mult decât atât, nu e în stare să fie singură cu el. Acum știe de ce-a insistat să lase ușa dormitorului deschisă în timp ce prietena ei, Bela, o striga de la distanță. Și asculta de la distanță.

— Ai spus c-o să-ți folosești degetul! țipă ea și își arată pântecul ușor rotunjit. O să am un copil! Ticălos bolnav și împuțit cu vorba dulce!

— Nu e nicidecum adevărat, protestează Chib. Ai zis că totul era în ordine, că mă iubeai.

— „Dragoste! Dragoste!” zice el! De unde dracu’ să mai știu ce-am spus, m-ai excitat atât de tare! Oricum, n-am spus că puteai să ți-o pui înăuntru! N-am spus niciodată asta, niciodată! Și ce-ai *făcut* tu pe urmă! *Ce* ai făcut! O săptămână aproape n-am mai putut să merg, nemernicule!

Chib transpiră. Cu excepția *Pastoralei* lui Beethoven, izvorând din fido, în încăpere e liniște. Prietenii lui rânjesc. Întors cu spatele, Gobrinus bea scotch. Madame Trismegista își amestecă de zor cărțile și trage un vânt, eliminând combinația incandescentă dintre bere și ceapă. Prietenele Benedictinei își privesc unghiile de mandarin, lungi și fluorescente, sau se uită urât la el. Durerea și indignarea ei sunt ale lor și viceversa.

— Nu pot să iau pilulele alea. Din cauza lor fac urticarie, mă dor ochii și mi-o ia razna menstruația! Știi doar! Și nu pot suporta uterele mecanice! Și m-ai mințit, oricum! Ai spus c-ai luat o pastilă!

Chib își dă seama că se contrazice singură, dar n-are rost să-ncerce să-i vorbească logic. E furioasă fiindcă e însărcinată; nu vrea să fie stânjenită de un avort tocmai acum și e dornică de răzbunare.

Dar cum, se miră Chib, cum a putut rămâne gravidă în

noaptea *aia*? Nicio femeie, oricât de fertilă, n-ar fi reușit așa ceva. Trebuie să fi rămas înainte sau după. Însă ea jură că s-a întâmplat atunci, în noaptea când a fost el

Cavalerul falusului în flăcări sau spumă, pretutindeni spumă

— Nu, nu! țipă Benedictine.

— De ce nu? Te iubesc, spune Chib. Vreau să mă-nsor cu tine.

Benedictine țipă și prietena ei, Bela, strigă de pe coridor:

— Ce e? Ce s-a-ntâmplat?

Benedictine nu răspunde. Zbierând și tremurând de parcă ar zgâlțâi-o febra, îl împinge pe Chib într-o parte și coboară din pat. Aleargă spre micul ou care e baia din colț și el o urmează.

— Sper că n-ai de gând să faci ce cred eu...? zice el.

Ea geme.

— Nemernic laș, bun de nimic!

În baie, trage în jos o porțiune a peretelui, care devine raft. De partea lui de sus sunt atașate mai multe cutii cu baza magnetică. Ea înșfacă una lungă și subțire, cu spermicid, se ghemuiește și și-o introduce. Apasă un buton de pe fundul cutiei care-și revarsă spuma cu un șuierat pe care nu-l poate înăbuși nici măcar învelișul de carne.

Pentru o clipă, Chib e paralizat. Apoi râde în hohote.

— Nu pune mâna pe mine, scârbosule! strigă Benedictine.

Din ușa dormitorului se aude vocea timidă a Belei:

— Te simți bine, Benny?

— O s-o bine-simțesc eu! urlă Chib.

Face un salt către raft și înhață o cutie cu lipici. Benedictine îl folosește ca să-și lipească perucile de cap și substanța rezistă la nesfârșit dacă nu e îndepărtată cu un solvent special.

Ea și Bela țipă într-un glas când Chib o ridică și-o pune apoi pe podea. Se împotrivește, iar Chib reușește să pulverizeze lipiciul peste cutie, peste piele și peste părul din jur.

— Ce faci? țipă ea.

El apasă butonul cutiei la maximum, apoi împroașcă lipici peste el. În timp ce Benedictine se zbate, îi ține mâinile lipite de trup, împiedicând-o să se răsucească, ceea ce ar deplasa cutia spre interior sau spre exterior. Chib numără fără glas până la treizeci, apoi până la treizeci și ceva, asigurându-se că lipiciul s-a uscat perfect. Pe urmă o eliberează.

Spuma tălăzuiește în jurul vintrelor ei și în josul picioarelor, împrăștiindu-se pe podea. În cutia indestructibilă și imposibil de perforat, fluidul e la o presiune colosală și spuma se umflă enorm de mult în contact cu aerul.

Chib ia cutia cu solvent de pe raft și o strânge în mână, hotărât să n-o lase să se-atingă de ea. Benedictine sare în picioare și se rotește spre el. Râzând ca o hienă închisă într-un spațiu plin cu gaz ilariant, Chib îi blochează pumnul și o împinge. Alunecând pe spuma acum adâncă până la glezne, Benedictine cade și se îndreaptă spre ușa dormitorului cu spatele înainte, cu fesele glisându-i pe podea, cu cutia troncănind.

Se ridică în picioare și abia acum înțelege în totalitate ce-a făcut Chib. Urletul ei se înalță și ea îl urmează. Dansează trăgând de cutie și țipetele i se intensifică la fiecare smucitură urmată de durerea pe care o provoacă. Pe urmă se-ntoarce și aleargă afară din cameră, sau încearcă. Patinează; Bela e în calea ei; se agață una de alta și alunecă pe ușă afară, răsucindu-se pe jumătate când trec pragul. Spuma se învolburează, iar cele două fete par Venus și prietena ei înălțându-se din valurile cu creste înspumate ale mării Ciprului.

Benedictine o împinge pe Bela într-o parte, dar nu fără să-și piardă din carne sub unghiile ei ascuțite. Bela e propulsată cu spatele spre ușă, în direcția lui Chib. Pare o patinatoare novice, încercând să-și mențină echilibrul. Nu reușește și alunecă glonț către el, pe spate, urlând, cu picioarele în aer. Chib patinează pe tălpile goale, traversând podeaua cu prudență, se oprește lângă pat să-și ia hainele, dar decide că e mai prudent să se-mbrace abia după ce părăsește casa. Ajunge pe holul circular exact la timp ca s-o vadă pe Benedictine târându-se pe lângă una dintre coloanele care-l despart de atrium. Părinții ei, doi hipopotami de vârstă mijlocie, stau în continuare pe o plană, cu cutiile de bere în mână, cu ochii cât cepele, cu gurile căscate, tremurând. Chib nici măcar nu le spune bună seara când trece pe coridor. Însă apoi dă cu ochii de fido și vede că părinții au trecut de la EXT. La INT. Și apoi la camera Benedictinei. Tatăl și mama s-au uitat la Chib și la fiica lor și, ținând cont de starea nu tocmai redusă unei părți a celui dintâi, e evident că spectacolul l-a excitat, surclasând orice ar fi putut să vadă pe fido exterior.

— Voyeuri nenorociți! tună Chib.

Benedictine a ajuns la ei ținându-se pe picioare și se bâlbâie, plângând și arătând cutia și apoi împungând aerul cu degetul, în direcția lui Chib. La auzul răcnetului lui, părinții se saltă de pe plană ca doi leviatani din adâncul apelor. Benedictine se întoarce și o ia la fugă spre el, cu brațele întinse, cu degetele curbate terminate cu unghii lungi, cu o figură de meduză. În spatele ei curge jetul de vrajă lividă, completat de tatăl și mama călare pe spumă.

Chib se împinge într-un stâlp, ricoșează și alunecă, ferindu-se, dar nu reușește să nu se răsucească în lateral în timpul manevrei. Însă își păstrează echilibrul. Mami și tati au căzut laolaltă și izbitura a zdruncinat până și casa lor solidă. Acum sunt în picioare, rostogolindu-se și urlând ca hipopotamii când ies la suprafață. Îl atacă separat, mami scoate de data asta țipete stridente și, în ciuda stratului de osânză, fața ei seamănă leit cu a lui Benedictine. Tati ocolește coloana printr-o parte, ea, prin cealaltă. Benedictine a ocolit altă coloană și se ține de ea ca să n-alunece. E între Chib și ușa care dă afară. El se izbește de peretele coridorului, într-o zonă fără spumă. Benedictine aleargă în direcția lui. Chib se aruncă la podea, se lovește de ea, se rostogolește între două coloane și apoi în atrium. Mami și tati intră pe un curs de coliziune. Titanicul se întâlnește cu icebergul și amândoi plonjează cu viteză. Alunecă pe fețe și pe pântece spre Benedictine. Fiica lor face un salt în aer târând peste cei doi o dâră de spumă când trec pe sub ea.

De-acum e evident că guvernul are dreptate când pretinde că dintr-o cutie se pot lansa patruzeci de mii de jeturi de moarte-a-spermei sau că se poate folosi pentru patruzeci de mii de copulații. Spuma e pretutindeni, înălțându-se până la glezne – pe alocuri chiar până la genunchi – și continuă să se reverse.

Bela e acum pe podeaua atriumului, pe spate, cu capul împins în faldurile moi ale planei.

Chib se ridică încet și rămâne o clipă așa, aruncând în jur priviri înverșunate, cu genunchii îndoiți, gata să sară în caz de pericol, dar sperând să nu fie necesar, fiindcă, fără nicio îndoială, i-ar zbura picioarele de sub el.

— Nu mișca, nemernic depravat, urlă tati. Te ucid! Nu-i poți face asta fiicei mele!

Chib îl privește răsucindu-se ca o balenă în marea agitată și încercând să se salte în picioare. Cade din nou, mârâind de

parcă ar fi fost lovit de un harpon. Mami are mai mult succes.

Văzând că drumul e liber – Benedictine a dispărut undeva –, Chib alunecă prin atrium până în zona fără spumă de la ieșire. Cu hainele pe braț, încă strângând în mână solventul, pășește țanțoș către ușă.

În clipa asta îl strigă Benedictine. Se întoarce și-o vede alunecând către el din bucătărie. Ține în mână un pahar înalt. Se întreabă ce-are de gând. E sigur că nu-i oferă ceva de băut în semn de ospitalitate.

Ea se repede către porțiunea uscată a podelei și cade în față cu un țipăt. Însă azvârle conținutul paharului cu acuratețe.

Chib urlă când simte apa clocotită, dureroasă ca o circumcizie fără anestezie.

Pe podea, Benedictine râde. După ce a țopăit scoțând țipete ascuțite și lăsând hainele și cutia să cadă din mâinile duse la părțile opărite, Chib reușește să se controleze. Își încheie spectacolul grotesc, o înșfacă pe Benedictine de mâna dreaptă și o trage pe străzile din Beverly Hills. În noaptea asta afară sunt o grămadă de oameni, care se iau după cei doi. Chib nu se oprește până când n-ajunge la lac, unde intră în apă, să-și răcorească fundul, cu Benedictine după el.

Mulțimea are din belșug despre ce vorbi mai târziu, după ce Chib și Benedictine au ieșit târâș din lac și au fugit acasă. Oamenii pălăvrăgesc și râd o bună bucată de vreme, uitându-se cum curăță angajații departamentului de salubritate publică spuma de pe lac și de pe străzi.

— M-a durut atât de tare, că n-am putut să merg o lună! strigă Benedictine.

— Ți-ai făcut-o cu mâna ta, spune Chib. N-ai avut nimic împotrivă. Ai zis că voiai copilul meu și ai vorbit ca și cum ai fost sinceră.

— Probabil că-mi pierdusem mințile! exclamă ea. Nu, n-am făcut asta! N-am spus niciodată așa ceva! M-ai mințit! M-ai silit!

— N-aș sili niciodată pe nimeni. Știi asta. Termină cu răutățile. Ești liberă să faci ce vrei și ai consimțit de bunăvoie. Ai liber-arbitru.

Omar Runic, poetul, se ridică de pe scaun. E un tânăr înalt și subțire, cu pielea de culoarea roșiatică, nas acvilin și buze foarte groase, roșii. Părul lui cârlionțat e tuns în forma vasului legendar *Pequod,* care i-a purtat pe căpitanul nebun Ahab, cu tot cu

echipajul lui nebun, și pe Ishmael, singurul supraviețuitor, pe urmele balenei albe. Coafura redă forma bompresului, a cocii, a celor trei catarge și a vergilor, ba chiar și pe a unei bărci agățate de gruie. Omar Runic bate din palme și strigă:

— Bravo! Liberul-arbitru există; îți permite să cauți adevărurile eterne sau – dacă există așa ceva – Moartea și Osânda Veșnică! Beau pentru liberul-arbitru! Un toast, domnilor! Ridicați-vă, Tinere Ridichi, să toastăm pentru șeful nostru!

Și așa începe

Dementa petrecere P

— Îți ghicesc viitorul, Chib! strigă madame Trismegista. Să vedem ce spun stelele prin graiul cărților!

Chib se așază la masa ei și toți prietenii lui se îngrămădesc în jur.

— OK, madame. Cum scap din toată încurcătura asta?

Ea amestecă imediat cărțile și o întoarce pe cea de deasupra.

— Isuse! Asul de pică! O să faci o călătorie lungă!

— În Egipt! strigă Rousseau Vultur Roșu. Oh, nu, tu nu vrei să pleci acolo, Chib! Vino cu mine în locul pe care-l cutreieră bizonii și…

Madame întoarce o altă carte.

— O să cunoști în curând o doamnă frumoasă, cu pielea întunecată.

— O afurisită de arăboaică! Oh, nu, Chib, spune-mi că nu e adevărat!

— O să ai parte în curând de mari onoruri.

— Chib o să obțină subvenția!

— Dac-o primesc, nu trebuie să plec în Egipt, zice Chib. Madame Trismegista, cu tot respectul, spui numai rahaturi.

— Nu-ți bate joc, tinere. Nu sunt computer. Sunt acordată la un spectru de vibrații psihice.

Carte întoarsă.

— O să fii în mare pericol, fizic și moral.

— Asta se-ntâmplă cel puțin o dată pe zi, comentează Chib.

Carte întoarsă.

— Un bărbat care ți-e foarte apropiat o să moară de două ori.

El pălește, face un efort ca să-și revină, apoi spune:

— Un laș are parte de o mie de morți.

— O să călătorești în timp, întorcându-te în trecut.

— Hopa! zice Vultur Roșu. Te soliciți prea tare, madame. Ai grijă! O să te-alegi cu o hernie psihică și-o să fii nevoită să-ți faci un bandaj de susținere ectoplasmic!

— Râdeți cât vreți, idioților, ripostează madame. Nu există doar o singură lume. Cărțile nu mint, nu când le manevrez eu.

— Gobrinus! strigă Chib. Încă un urcior de bere pentru madame.

Tinerele Ridichi se întorc la masa lor, un disc fără picioare ținut în aer de un câmp gravitațional. Benedictine se uită urât la ei și intră într-o conferință intimă cu celelalte adolescente. La masa de alături stă Pinkerton Legrand, un agent al guvernului, cu fața către ei, astfel încât fidoul de sub haina lui gen fereastră unidirecțională e pe direcția tinerilor. Ei știu ce face. El știe că ei știu și i-a raportat superiorului său. Se încruntă când îl vede intrând pe Falco Accipiter. Lui Legrand nu-i place ca un agent din alt departament să-și bage nasul în cazul lui. Accipiter nici măcar nu se uită la Legrand. Comandă o oală de ceai și apoi pretinde că aruncă în ea o pilulă care se combină cu acidul tanic ca să devină P.

Rousseau Vultur Roșu îi face lui Chib cu ochiul și întreabă:

— Chiar ești de părere că e posibil să paralizezi întregul LA cu o singură bombă?

— Cu trei bombe! răspunde Chib, cu voce sonoră, astfel încât fidoul lui Legrand să capteze cuvintele. Una pentru pupitrul de comandă de la uzina de desalinizare, a doua pentru pupitrul de rezervă și a treia pentru conexiunea la țeava mare, care duce apa în rezervorul de pe nivelul 20.

Pinkerton Legrand pălește. Își dă peste cap paharul cu whisky și mai comandă unul, deși a băut deja prea multe. Apasă tasta fidoului, transmițând o urgență de vârf triplă. La cartierul general clipesc lumini roșii; un gong zăngăne în repetate rânduri; șeful se trezește atât de brusc, încât cade de pe scaun.

Aude și Accipiter, dar stă neclintit, sumbru și meditativ ca imaginea din diorit a șoimului faraonului. Monomaniac, nu se lasă distras de discuția despre inundarea Los Angelesului, chiar dacă va conduce la declanșarea unei asemenea acțiuni. Fiind pe urmele bunicului, se află acum aici fiindcă speră să-l poată folosi pe Chib în chip de cheie a casei. Un „șoarece” – cum îi numește pe infractorii de care se ocupă –, un „șoarece” va alerga în borta

altuia.

— Când credeți că putem trece la fapte? întreabă Huga Wells-Erb Heinsturbury, scriitoare de science-fiction.

— Peste vreo trei săptămâni, răspunde Chib.

La cartierul general, șeful îl înjură pe Legrand fiindcă l-a deranjat. Există mii de tineri, bărbați și femei, care-și descarcă nervii punând la cale planuri de distrugere, asasinare și revoltă. Nu înțelege de ce vorbesc astfel tinerii fără experiență, atâta vreme cât primesc totul gratis. Dacă ar fi după el, i-ar arunca pe toți în închisoare și nu i-ar trata cu mănuși, sau chiar mai rău decât atât.

— După ce-o facem, va trebui să plecăm pe marile uși către exterior, zice Vultur Roșu și îi scânteiază ochii. Vă spun eu, băieți, să fii om liber în pădure e cel mai grandios lucru. Ești o individualitate autentică, nu una dintre progeniturile fără chip.

Vulturul Roșu crede în acest plan de distrugere a LA-ului. E încântat fiindcă, deși n-a spus-o, în sânul Mamei Naturi l-a mâhnit lipsa companiei intelectualilor. Ceilalți sălbatici pot auzi un cerb de la o sută de metri și pot identifica un șarpe cu clopoței ascuns în tufișuri, dar sunt surzi la pașii filosofiei, la nechezatul lui Nietzsche, la clopoțeii lui Russell și la grohăitul lui Hegel.

— Porcul analfabet! spune cu voce tare.

— Ce? ripostează ceilalți.

— Nimic. Ascultați, trebuie să aflați cât de minunat este. Ați fost în CRCNP.

— Pe mine nu m-au acceptat, n-am făcut față, zice Omar Runic. M-am ales cu febra fânului[105].

— Eu mi-am pregătit a doua lucrare de licență în arte și științe, spune Gibbon Tacitus.

— Eu am fost în fâșia CRCNP, zice Sibelius Amadeus Yehudi. Am ieșit numai pentru jocuri de câmp, și asta nu s-a întâmplat prea des.

— Chib, tu ai făcut parte din Corp. Ți-a plăcut, nu-i așa?

El dă aprobator din cap, dar spune:

— Când ești un neo-amerindian, ai nevoie de tot timpul tău ca să supraviețuiești. Când să mai pictez? Și cine mi-ar fi văzut picturile, dacă aș fi avut timp să le fac? Oricum, nu e o viață potrivită pentru o femeie sau pentru un copil mic.

---

105 Rinită alergică. *(n. tr.).*

Vultur Roșu pare rănit și comandă un whisky amestecat cu P.

Pinkerton Legrand nu vrea să-și întrerupă monitorizarea, însă nu mai poate suporta presiunea din vezica urinară. Se îndreaptă spre încăperea folosită de clienți pentru de toate. Prost dispus fiindcă a fost refuzat, Vultur Roșu își întinde piciorul. Legrand se împiedică, reușește să se redreseze și-și continuă drumul împleticindu-se. Benedictine își scoate, la rândul ei, piciorul în afară. Legrand cade cu fața în jos. Nu mai are motiv să meargă la toaletă decât dacă vrea să se spele.

În afară de el și de Accipiter, toată lumea râde. Legrand sare în sus, cu pumnii strânși. Benedictine îl ignoră și se îndreaptă spre Chib, urmată de prietenele sale. El se crispează.

— Nemernic pervers! spune ea. Ziceai că n-o să-ți folosești decât degetul!

— Te repeți, ripostează Chib. Altceva e important: ce faci cu copilul?

— Ce-ți pasă? îl repede Benedictine. Din câte știi tu, poate nici măcar nu e al tău!

— Asta ar fi o ușurare. Însă, chiar și așa, copilul ar trebui să aibă un cuvânt de spus. Poate vrea să trăiască – până și cu o mamă ca tine.

— Să ducă viața asta mizerabilă! țipă ea. Îi fac o favoare. Mă duc la spital, să scap de el. Din cauza ta, trebuie să renunț la marea mea șansă de la Festivalul Folcloric! Vor fi de față agenți de pretutindeni și eu n-o să am ocazia să cânt pentru ei!

— Ești o mincinoasă, i-o taie Chib. Te-ai îmbrăcat ca să cânți.

Fața Benedictinei e roșie; ochii sunt mari, nările palpită.

— Mi-ai stricat toată distracția! Hei, strigă ea, atenție toată lumea, vreau s-aflați o hibă! Acest mare artist, această mare frumusețe masculină a omenirii, divinul Chib, nu e în stare să intre în erecție fără stimulare orală!

Prietenii lui Chib se uită unii la alții. Ce tot zbiară cățeaua? Care-i noutatea?

Din *Ejaculările private* ale bunicului: O parte dintre trăsăturile religiei panamorite, scoase la lumină și detestate în secolul al XXI-lea, au devenit, în timpurile moderne, fapte cotidiene. Dragoste, dragoste, dragoste, fizică și spirituală! Nu e de-ajuns să-ți săruți copiii și să-i îmbrățișezi. Însă stimularea orală a organelor genitale ale copiilor de către părinți și alte rude a

condus la o serie de reflexe condiționate stranii. Aș putea scrie o carte despre acest aspect al vieții de la mijlocul secolului al XXII-lea, și probabil c-o s-o fac.

Legrand iese din toaletă. Benedictine îl pălmuiește pe Chib. El ripostează tot cu o palmă. Gobrinus saltă o parte a tejghelei și se repede în spațiul deschis strigând:

— Otravă, otravă!

Se ciocnește cu Legrand, care se clatină și dă peste Bela, care țipă, se rotește brusc și-l pleznește, iar el îi răspunde cu aceeași monedă. Benedictine golește un pahar de P aruncându-i lui Chib lichidul în față. El zvâcnește în sus și-și repede pumnul. Benedictine se apleacă și lovitura trece peste umărul ei, nimerindu-i o prietenă în piept.

Vultur Roșu sare pe masă și zbiară:

— Sunt o fiară obișnuită, jumătate aligator, jumătate…

Susținută de un câmp gravitațional, masa nu poate suporta o greutate prea mare. Se înclină și-l catapultează peste fete și cad toate. Îl mușcă și-l zgârie pe Vultur Roșu, iar Benedictine îl strânge de testicule. El urlă, se răsucește și o izbește pe Benedictine cu picioarele, azvârlind-o pe masă. Discul își recăpătase greutatea și altitudinea, însă acum se înclină din nou, aruncându-și noua ocupantă în direcția opusă. Legrand, care se îndreaptă spre ieșire strecurându-se prin mulțime pe vârfuri, e trântit la pământ. Își pierde câțiva dinți din față în urma impactului cu rotulă cuiva. Sare în sus scuipând sânge și dinți și-i trage un pumn unui privitor.

Gobrinus trage cu o armă care lansează o bilă luminoasă Very minusculă. Ar trebui să-i orbească pe bătăuși, ca să-și vină-n fire în timp ce-și recapătă vederea. Plutește în aer și strălucește ca

O stea deasupra balamucului

Șeful poliției vorbește prin fido cu un bărbat dintr-o cabină publică. Acesta a închis partea video și își preface vocea.

— Se bat ca chiorâi în *Universul Privat.*

Șeful mormăie. Abia a început Festivalul și Ei s-au și luat la bătaie.

— Mulțumesc. Băieții vin imediat. Cum vă numiți? Aș vrea să vă propun pentru o Medalie de Cetățean.

— Ce?! Și să fiu bătut măr și eu! Nu sunt informator; îmi fac pur și simplu datoria. În plus, nu-mi plac nici Gobrinus, nici clienții lui. Sunt o șleahtă de snobi.

Șeful dă ordine brigăzii mobile, se lasă pe spătarul scaunului și bea o bere în timp ce urmărește operațiunea pe fido. Ce-o fi și cu oamenii ăștia? Găsesc întotdeauna ceva care să-i înfurie.

Sirenele urlă. Deși merg pe triciclete electrice silențioase, bolganii[106] continuă să respecte tradiția veche de secole, anunțându-și cu zgomot sosirea, spre știința infractorilor. În fața ușii deschise a *Universului Privat* se opresc cinci triciclete. Polițaii descălecă și discută. Căștile lor cilindrice, cu două niveluri, sunt negre și au în frunte moțuri de păr stacojiu. Poartă ochelari dintr-un anumit motiv, deși vehiculele nu pot depăși douăzeci și cinci de kilometri pe oră. Jachetele lor sunt negre și pufoase, ca blana unui ursuleț de pluș, iar umerii le sunt împodobiți cu epoleți galbeni, imenși. Pantalonii scurți sunt tot pufoși, dar de culoarea albastră a fulgerelor; cizmele înalte, răsfrânte, sunt de un negru lucios. Au bastoane cu electroșocuri și puști cu alice cu gaz sufocant.

Gobrinus blochează intrarea.

— Haide, lasă-ne să intrăm, spune sergentul O'Hara. Nu, n-am mandat de intrare. Dar o să fac rost de unul.

— Dacă intrați, vă dau în judecată, zice Gobrinus.

Zâmbește. E adevărat că birocrația guvernamentală e atât de încâlcită, încât a renunțat să-și legalizeze taverna, dar e tot atât de adevărat că guvernul o să-l protejeze în privința asta. Încălcarea intimității e o acuzație prea gravă pentru a fi nesocotită de poliție.

O'Hara se uită dincolo de ușă, la cele două trupuri căzute pe podea, la cei care se țin de capete și de coaste și se șterg de sânge, și la Accipiter, așezat în postura unui vultur care visează un stârv. Unul dintre trupuri se saltă în patru labe și iese în stradă târându-se printre picioarele lui Gobrinus.

— Domnule sergent, arestează-l pe omul ăla! strigă acesta. Are un fido ilegal. Îl acuz de încălcarea intimității.

Fața lui O'Hara se luminează. O să-și poată însuși cel puțin meritul unei arestări. Legrand e dus în duba care sosește imediat după ambulanță. Vultur Roșu e adus de prietenii lui

---

106 Nume dat gorilelor de maimuţele care l-au crescut pe Tarzan. *(n. tr.).*

exact până în pragul ușii. Deschide ochii tocmai când e transportat pe o targă și murmură ceva. O'Hara se apleacă asupra lui.

— Ce?

— O dată m-am luptat cu un urs numai cu cuțitul și am scăpat mai ușor decât de fofoloancele astea. Le acuz de agresiune și de bătaie, și de crimă, și de mutilare.

Încercarea lui O'Hara de a-l convinge pe Vultur Roșu să semneze un mandat eșuează, fiindcă rănitul e acum inconștient. Sergentul înjură. Când începe să se simtă mai bine, Vultur Roșu refuză să semneze mandatul. Atâta timp cât mai are minte, nu vrea să fie pândit și atacat de fete și prietenii lor.

Legrand țipă prin fereastra cu zăbrele a dubei:

— Sunt agent guvernamental! Nu mă puteți aresta!

Poliția primește un apel de urgență, cerându-i-se să meargă în fața Centrului Folcloric, unde o luptă între tinerii localnici și invadatorii din Westwood amenință să se transforme într-o încăierare serioasă. Benedictine părăsește taverna. În ciuda mai multor lovituri peste umeri și în stomac, a unui șut în fese și a unei izbituri în cap, nu dă niciun semn că ar putea să piardă sarcina.

Pe jumătate trist și pe jumătate vesel, Chib o privește îndepărtându-se. Simte o amărăciune nedeslușită la gândul că pruncului i se neagă dreptul la viață. De-acum își dă seama că o parte dintre obiecțiile lui în privința avortului se datorează identificării cu fetusul; știe că bunicul crede că el nu știe. Își dă seama că propria sa naștere a fost un accident – fericit sau nefericit. Dacă lucrurile ar fi luat o altă întorsătură, nu s-ar mai fi născut. Gândul la inexistența lui – fără pictură, fără prieteni, fără râsete, fără speranțe, fără dragoste – îl îngrozește. Neglijând măsurile de contracepție la beție, mama lui a făcut o mulțime de avorturi, printre care s-ar fi putut număra și el.

Uitându-se la Benedictine, care se îndepărtează fudulă (în pofida hainelor sale rupte), se întreabă ce-a putut să găsească la ea. Viața alături de ea, chiar având un copil, ar fi fost plină de pericole.

În cuibul căptușit cu speranțe al gurii
Pătrunde dragostea încă o dată, adăpost găsind,
Gângurește, împrăștie străfulgerări de glorie-avântată, te

orbește

Și pleac-apoi în zbor, găinățând,
Căci așa sunt deprinse păsările,
Să-și însoțească decolarea cu un jet.

Omar Runic

Chib se întoarce acasă, dar nu reușește nici acum să intre în camera lui. Se duce în magazie. Tabloul e terminat în proporție de șapte optimi, însă nu l-a finalizat fiindcă nu se simțea mulțumit de el. Acum îl ia și-l duce acasă la Runic, care locuiește în același cuib cu el. Runic e la Centru, dar lasă întotdeauna ușa deschisă când pleacă. Are aparatură, folosită acum de Chib pentru finalizarea picturii, lucrând cu o hotărâre și cu o ardoare care i-au lipsit în prima etapă a creației. Pleacă de la Runic cu o pânză ovală imensă, ținută deasupra capului.

Pășește cu pași mari pe lângă piedestale și pe sub ramificațiile lor curbate, cu ovoide la extremități. Ocolește mai multe părculețe cu iarbă bogată și copaci, trece pe sub alte case și, în zece minute, ajunge aproape de inima Beverly Hillsului. Aici, focosul Chib vede

În aceeași după-amiază de aur, trei doamne de plumb

plutind la întâmplare pe Lacul Isus, într-o canoe. Maryam bint Yusuf, mama și mătușa ei țin, apatice, câte o undiță, uitându-se către culorile vesele, către muzică, către mulțimea vorbăreață din fața Centrului Folcloric. Poliția a pus între timp capăt luptei tinerilor și acum stă prin preajmă, asigurându-se că nimeni altcineva nu mai provoacă necazuri.

Cele trei femei poartă veșminte sumbre, care le ascund complet trupul, specifice sectei mahomedane fundamentaliste Wahhabi. N-au văluri, mici măcar wahhabii nu mai insistă acum în privința lor. Coreligionarii lor egipteni de pe mal sunt îmbrăcați în haine moderne, scandaloase și imorale. În ciuda acestui fapt, doamnele îi privesc cu ochii holbați.

Bărbații lor sunt la marginea mulțimii. Bărboși și costumați aidoma șeicilor din Legiunea Străină care apar în spectacolele fido, murmură înjurături, gâlgâie și fluieră dezaprobatori la adresa afișării nelegiuite a cărnii femeiești. Dar o fixează cu priviri stăruitoare.

Micul grup a venit din rezervația zoologică din Abisinia, unde au fost prinși braconând. Guvernul lor le-a oferit trei alternative. Detenția într-un centru de reabilitate, unde ar fi fost tratați până când deveneau cetățeni respectabili, chiar dacă pentru asta ar fi fost nevoie de tot restul vieților lor. Emigrarea în megalopolisul Haifa din Israel. Sau emigrarea în Beverly Hills, Los Angeles.

Ce, să locuiască printre evreii blestemați din Israel? Au scuipat și au ales Beverly Hills. Din păcate, Allah își bătuse bătut joc de ei! Acum erau înconjurați de finkelsteini, applebaumi, siegeli, weintraubi și alte triburi de necredincioși din neamul lui Isaac. Încă și mai rău, Beverly Hills n-avea nicio moschee. Fie că erau nevoiți să facă în fiecare zi câte un drum pe patruzeci de kilometri până pe nivelul șaisprezece, unde aveau acces într-o moschee, fie foloseau o casă particulară.

Chib se grăbește către marginea lacului cu țărmuri de plastic, își lasă tabloul jos și face o plecăciune adâncă, scoțându-și pălăria oarecum ponosită. Maryam îi zâmbește, dar zâmbetul piere când o dojenesc însoțitoarele.

— *Ya kelb! Ya ibn kelb!* strigă la el cele două femei.

Chib le zâmbește larg, își flutură pălăria și spune:

— Încântat, firește, doamnele mele! Oh, sunteți atât de frumoase, încât îmi aduceți aminte de cele trei grații.

Apoi strigă:

— Te iubesc, Maryam. Te iubesc! Pentru mine ești ca narcisul! Frumoasă, cu ochi de căprioară, feciorelnică! O fortăreață de inocență și de forță, plină de un instinct matern pătimaș și de o fidelitate deplină față de unica ta dragoste adevărată! Te iubesc, ești singura lumină de pe un cer negru, cu stele moarte! Te strig și cuvintele mele traversează vidul.

Maryam înțelege engleza internațională, dar vântul duce vorbele lui prea departe de ea. Îi adresează un zâmbet prostesc și Chib nu se poate împiedica să nu simtă o repulsie de moment, o străfulgerare de mânie, de parcă ea l-ar fi trădat. Cu toate astea, se concentrează și continuă să strige:

— Te invit să vii cu mine la expoziție! Tu, mama și mătușa ta veți fi oaspeții mei. O să-mi vezi tablourile, sufletul, și o să știi ce fel de bărbat o să te poarte pe Pegasul său, porumbița mea!

Nu există nimic mai ridicol decât efuziunile verbale ale unui tânăr poet îndrăgostit. Scandalos de exagerate. Eu râd. Dar sunt

și mișcat. Bătrân cum mă aflu, îmi aduc aminte de primele mele iubiri, de foc, de torentele de cuvinte, în teaca lor de fulgere, dureros de înaripate. Dragele mele fetițe, cele mai multe dintre voi ați murit; celelalte v-ați zbârcit. Vă trimit o sărutare.

Bunicul

Mama lui Maryam se ridică în picioare în canoe. Profilul ei e îndreptat pentru o clipă către Chib, și el vede aluziile la vulturul care va fi Maryam la vârsta de acum a mamei sale. În prezent, tânăra are o față delicat acvilină, „curbura unei săbii a iubirii” – așa i-a numit Chib nasul. Cutezătoare, dar frumoasă. Și mătușa ei – fără nimic acvilin, dar având în trăsături ceva de cămilă. Chib suprimă aceste comparații dezavantajoase, ba chiar trădătoare. Dar nu-i poate suprima pe cei trei bărbați în robe, bărboși și nespălați, care se strâng în jurul lui.

Le zâmbește, dar spune:

— Nu-mi aduc aminte să vă fi invitat.

Fețele lor sunt lipsite de expresie, engleza din LA vorbită repede e păsărească-nebunească pentru ei. Abu – un nume generic pentru toți egiptenii din Beverly Hills – scrâșnește o înjurătură atât de veche, încât era cunoscută în Mecca de dinainte de Mohamed. Își strânge pumnul. Un altul se apropie de tablou și își retrage un picior, ca și cum ar vrea să-i tragă un șut.

În clipa aceea, mama lui Maryam descoperă că statul în picioare într-o canoe e tot atât de periculos ca statul în picioare pe spinarea unei cămile. E chiar mai rău, fiindcă niciuna dintre cele trei femei nu știe să înoate.

După cum nu știe nici arabul de vârstă mijlocie care-l atacă pe Chib, nereușind decât să descopere că victima lui face un pas în lateral, stimulându-i cu un șut în fund să intre în lac. Unul dintre bărbații tineri se năpustește la Chib; celălalt dă să-i tragă un picior tabloului. Se opresc amândoi când le aud pe cele trei femei țipând și le văd căzând în apă.

Pe urmă fug amândoi spre marginea lacului, de unde ajung de asemenea în el, propulsați de câte o mână a lui Chib, proptită în spatele fiecăruia dintre ei. Un bolgan aude strigătele celor șase și aleargă spre Chib. Acesta începe să se îngrijoreze, fiindcă lui Maryam îi e greu să se mențină la suprafață. Spaima ei nu e prefăcută.

Însă Chib nu înțelege de ce continuă toți să se poarte așa.

Probabil că au picioarele de fund; suprafața apei e sub bărbiile lor. În ciuda acestui fapt, Maryam arată ca și cum ar fi gata să se-nece. Ca și ceilalți, dar ei nu-l interesează. Ar trebui să se ducă după ea. Însă, dacă o face, va trebui să-și schimbe hainele înainte de a ajunge la expoziție. La gândul ăsta, râde zgomotos, și încă și mai zgomotos când intră bolganul în apă, după femei. Își ia tabloul și pleacă râzând. Înainte de a se vedea la Centru, redevine serios.

— Ei, cum e cu putință să fi avut bunicul atât de multă dreptate? Cum de mă citește atât de bine? Sunt un nestatornic, sunt prea superficial? Nu, m-am îndrăgostit prea profund, de prea multe ori. Ce pot face dacă-mi place Frumusețea, iar frumoasele pe care le iubesc n-au destulă? Ochiul meu e prea riguros; anulează îndemnurile inimii.

Masacrul simțului interior

Holul de la intrare (unul dinte cele douăsprezece) în care pătrunde Chib e proiectat de bunicul Winnegan. Vizitatorul se vede într-un tub lung, curbat, cu pereții acoperiți de oglinzi plasate sub diverse unghiuri. Ușa pare prea mică pentru oricine are mai mult de nouă ani. În timp ce se îndreaptă spre ea, vizitatorul crede că urcă pe perete. Iar când ajunge în capătul holului e convins că stă pe tavan.

Însă, pe măsură ce ajunge mai aproape, ușa pare să se mărească treptat, până când devine imensă. Comentatorii au ghicit că această intrare e, în viziunea arhitectului, reprezentarea simbolică a porții către lumea artelor. Înainte de a pătrunde pe minunatul tărâm al esteticii, trebuie să stai în cap.

Odată intrat, vizitatorul crede la început că acea încăpere uimitoare e întoarsă pe dos sau răsturnată. Amețește și mai tare. Până când reușește să se reorienteze, peretele din partea opusă pare să fie cel mai apropiat. Unii nu se pot adapta și trebuie să iasă înainte de a leșina sau de a voma.

În partea dreaptă e un cuier pentru pălării, cu un afiș: lasă-ți capul aici[107]. Un dublu calambur pentru bunicul, care merge

107 În original „hang your head here”, unde *hang* înseamnă şi *a agăţa* şi *a spânzura,* iar expresia „hang your head” înseamnă „lasă-ţi capul în jos (de ruşine)”. *(n. tr.).*

întotdeauna cu gluma prea departe pentru majoritatea oamenilor. Dacă el trece dincolo de hotarele bunului-simț în materie de limbaj, nepotul lui a reușit imposibilul în picturi. Treizeci dintre cele mai recente au fost expuse, inclusiv ultimele trei din seria câinilor: *Steaua câinelui*[108], *Dorință câinească* și *Câine secvențial.* Ruskinson și discipolii săi amenință că sunt gata să vomite. Luscus și turma lui aduc elogii, dar sunt împiedicați. Luscus le-a spus s-aștepte, să nu se dezlănțuie înainte de a vorbi el cu tânărul Winnegan. Cei de la fido sunt ocupați să filmeze și să intervieveze în același timp, încercând și să stârnească o ceartă.

Încăperea principală din clădire e o emisferă uriașă, cu un plafon strălucitor, care trece prin toate culorile spectrului luminos la fiecare nouă minute. Podeaua e o imensă tablă de șah și în fiecare pătrat se află câte un chip, fiecare aparținând unuia dintre cei mai buni în domeniile diverselor arte: Michelangelo, Mozart, Balzac, Zeuxis, Beethoven, Li Po, Twain, Dostoievski, Farmisto, Mbuzi, Cupei, Krishnagurti etc. Zece pătrate au fost lăsate libere astfel încât generațiile viitoare să-și poată adăuga propriii nominalizați pentru nemurire.

În partea de jos a pereților sunt picturi murale, înfățișând evenimente semnificative din viețile artiștilor. În zona curbată a zidului se află nouă estrade, câte una pentru fiecare muză. Pe o consolă pe deasupra fiecăreia e statuia uriașă a divinității care o prezidează. Statuile sunt nuduri cu trăsături exagerate: sâni enormi, șolduri ample, picioare robuste, de parcă sculptorul le-ar fi considerat zeițe ale Pământului, nu personaje de un mare rafinament intelectual.

Fețele sunt concepute, în esență, în genul chipurilor netede, placide, ale statuilor grecești clasice, dar gurile și ochii au ceva tulburător. Buzele zâmbesc, părând gata să se deschidă într-un mârâit. Ochii sunt adânci și amenințători, părând să spună: Nu cumva să mă trădezi. ALTMINTERI…

Deasupra fiecărei estrade se întinde o semisferă de plastic și proprietățile sale acustice îi împiedică pe cei care nu se află dedesubt să audă sunetele provenite de pe scenă și viceversa.

Chib își face drum prin mulțime către estrada Polimniei, muza în a cărei sferă e inclusă pictura. Trece pe lângă scena pe care stă Benedictine, turnându-și inima de plumb într-o alchimie de

108 Sirius. *(n. tr.).*

note aurite. Îl zărește pe Chib și reușește cumva să-i arunce o privire aspră în timp ce continuă să le zâmbească spectatorilor. El o ignoră, dar observă că și-a înlocuit rochia ruptă în tavernă. Remarcă, de asemenea, și numărul mare de polițiști staționați în toată clădirea. Mulțimea nu pare într-o dispoziție explozivă. Pare chiar fericită, deși zgomotoasă. Dar poliția știe cât de înșelătoare poate fi o asemenea impresie. O singură scânteie…

Chib trece pe lângă scena Calliopei, unde improvizează Omar Runic. Ajunge la a Polimniei, dă din cap către Rex Luscus, care-i face cu mâna, și-și plasează tabloul pe scenă. Se intitulează *Masacrul inocenților* (subtitlu: *Câine în iesle).*

Pictura reprezintă un grajd.

Grajdul e o grotă cu stalactite de o formă bizară. Lumina care se frânge – sau se rupe – prin peșteră e roșul lui Chib. Penetrează toate obiectele, își dublează intensitatea și se revarsă apoi în raze zigzagate. Trecând dintr-o parte în alta ca să cuprindă totul, privitorul poate de fapt să vadă multiplele niveluri ale luminii în timp ce se deplasează, întrezărind astfel siluetele de sub cele exterioare.

Vacile, oile și caii sunt în boxe, în capătul grotei. Unii se uită îngroziți la Maria și la copil. Alții au boturile deschise, evident încercând să avertizeze femeia. Chib a folosit legenda conform căreia animalele din iesle au putut vorbi între ele în noaptea nașterii lui Cristos.

Iosif, un bătrân obosit, atât de gârbovit încât pare lipsit de oase, stă într-un colț. Poartă două coarne, dar fiecare are o aură, așa că e OK.

Maria stă cu spatele la așternutul de paie pe care se presupune că se află copilul. Înălțându-se printr-un chepeng din podeaua peșterii, un bărbat se întinde să pună în paie un ou imens. Bărbatul se află în grota de sub grotă și poartă haine moderne, are expresia unui bețiv și, aidoma lui Iosif, e atât de gârbovit, încât pare nevertebrat. În spatele lui, o femeie scabros de grasă, semănând remarcabil de bine cu mama lui Chib, ține copilul pe care i l-a dat el înainte de a pune oul orfan pe stratul de paie.

Fața copilului e extraordinar de frumoasă, inundată de strălucirea albă a aurei lui. Femeia i-a luat aura din jurul capului și se folosește de muchia ei ascuțită ca să-l măcelărească. Chib cunoaște foarte bine anatomia, a disecat multe corpuri când își

lua doctoratul în arte la Universitatea din Beverly Hills. Trupul pruncului nu e alungit în mod nefiresc, așa cum sunt multe dintre personajele lui Chib. E reprezentat mai mult decât fotografic; pare un bebeluș din prezent. Viscerele îi sunt eliberate printr-o gaură largă, însângerată.

Privitorii s-ar fi simțit pocniți în măruntaie dacă n-ar fi fost vorba de un tablou, ci de un prunc adevărat, ciopârțit și cu mațele scoase, găsit pe treptele de la intrare la plecarea de acasă.

Coaja oului e transparentă. În gălbenușul noroios înoată un mic demon hidos, cu coarne, copite și coadă. Trăsăturile lui estompate seamănă cu ale lui Henry Ford și cu ale Unchiului Sam.

Când privitorii se mută dintr-o parte în alta, apar și alte chipuri: ale unor persoane proeminente din procesul de dezvoltare a societății moderne.

La fereastră se îngrămădesc animale sălbatice, venite să venereze, rămase locului ca să scoată țipete mute, privind cu groază. În prim-plan sunt cele care-au fost exterminate de oameni sau supraviețuiesc numai în grădini zoologice și în rezervații. Pasărea dodo, balena albastră, porumbelul călător, cuaga, gorila, urangutanul, ursul polar, cuguarul, leul, tigrul, ursul grizzly, condorul californian, cangurul, wombatul, rinocerul, vulturul pleșuv. În spatele lor sunt alte animale și, pe un deal, întunecate, ghemuite, silueta aborigenului tasmanian și a indianului din Haiti.

— Care este părerea dumneavoastră bine chibzuită în privința acestui tablou mai degrabă remarcabil, doctore Luscus? întreabă un intervievator de la fido.

Intervievatul răspunde zâmbind.

— O să am o părere bine chibzuită peste câteva minute. Poate-ar fi bine să discutați mai întâi cu doctorul Ruskinson. El pare să se fi hotărât instantaneu. Știți, nebunii și îngerii.

Fața roșie a lui Ruskinson și urletele lui de furie sunt transmise prin fido.

— Rahatul auzit în toată lumea! spune Chib, cu voce sonoră.

— INSULTĂ! SCUIPAT! BALIGĂ DE PLASTIC! UN PUMN ÎN FAȚA ARTEI ȘI UN ȘUT ÎN FUNDUL OMENIRII! INSULTĂ! INSULTĂ!

— De ce e o asemenea insultă, doctore Ruskinson? întreabă reporterul fido. Fiindcă își bate joc atât de credința creștină, cât

și de cea panamorită? Mie nu mi se pare că ar face așa ceva. După părerea mea, Winnegan încearcă să spună că oamenii au pervertit creștinismul și, poate, toate religiile, toate idealurile, urmărindu-și propriile interese autodistructive, inspirate de lăcomie, că omul e, în esență, un ucigaș și un pervers. Cel puțin asta înțeleg eu, deși nu sunt decât un simplu profan și…

— Lasă criticii să facă analizele, tinere! se răstește Ruskinson. Ai cumva două doctorate, unul în psihiatrie și unul în artă? Ai primit un atestat de critic din partea guvernului?

Winnegan, care n-are niciun fel de talent, ca să nu mai vorbim de geniul despre care pălăvrăgesc diverși fanfaroni capabili să se amăgească singuri, această oroare din Beverly Hills, își prezintă deșeurile – de fapt un talmeș-balmeș care a atras atenția numai și numai datorită unei tehnici noi, pe care-ar fi putut s-o inventeze orice tehnician electronist – sunt furios fiindcă o simplă șarlatanie, o noutate neînsemnată, nu prostește doar anumite sectoare ale publicului, ci și critici cu studii înalte, atestați la nivel federal, cum este doctorul Luscus, aici de față – deși printre savanți vor exista întotdeauna idioți infatuați, care zbiară atât de tare, atât de bombastic și de neclar, încât…

— Oare nu e adevărat, spune reporterul fido, că mulți pictori pe care-i numim acum grandioși, ca de exemplu Van Gogh, au fost condamnați sau ignorați de criticii contemporani? Și…

Foarte abil când trebuie să stârnească furia în beneficiul spectatorilor săi, reporterul se întrerupe. Ruskinson turbează, cu capul ca un vas de sânge înainte de anevrism.

— Eu nu sunt un profan ignorant! urlă el. Nu e vina mea că în trecut au existat luscuși! Știu despre ce vorbesc! Winnegan nu e decât un micrometeorit pe cerul Artei, nu e demn nici măcar să lustruiască pantofii marilor aștri ai picturii. Reputația lui a fost umflată de o anumită clică, astfel încât să strălucească în gloria reflectată, de hienele care mușcă mâna ce le hrănește, ca niște câini turbați…

— Nu cumva amestecați puțin metaforele? întreabă reporterul fido.

Luscus ia mâna lui Chib cu tandrețe și-l trage în lateral, unde nu sunt în zona de captare a fidoului.

— Dragul meu Chib, gângurește el, acum e timpul să-ți declari intențiile. Știi ce colosală e dragostea pe care ți-o port, nu doar ca artist, ci și pentru tine însuți. Ar trebui să-ți fie imposibil să

mai rezişti vibraţiilor de o rezonanţă profundă care tresaltă nestânjenite între noi. Doamne, dacă ai şti cum te-am visat, superbul meu Chib cu înfăţişare de zeu, cu…

— Te înşeli dacă-ţi închipui c-o să spun *da* numai fiindcă stă în puterea ta să-mi creezi sau să-mi distrugi reputaţia şi să-mi refuzi subvenţia, răspunde Chib şi îşi smuceşte mâna.

Cu ochiul său teafăr, Luscus îl priveşte cu asprime.

— Mă găseşti respingător? întreabă. Cu siguranţă nu poate fi din motive care ţin de aspectul moral…

— E vorba de un principiu. Chiar dacă te-aş iubi, ceea ce nu e adevărat, nu te-aş lăsa să faci dragoste cu mine. Vreau să fiu apreciat numai şi numai după merit, atât şi nimic mai mult. Gândeşte-te că puţin îmi pasă de părerea oricui. Nu vreau s-aud laude sau mustrări nici din partea ta, nici dintr-a altora. Uitaţi-vă la picturile mele şi discutaţi între voi, şacalilor. Dar nu-ncercaţi să mă convingeţi să fiu de acord cu imaginile mele minuscule din minţile voastre.

Singurul critic bun e un critic mort

Omar Runic şi-a părăsit scena şi stă acum în faţa tablourilor lui Chib. Îşi pune o mână pe partea stângă a pieptului gol, unde are tatuat chipul lui Herman Melville, Homer ocupând locul de onoare din partea dreaptă. Strigă cu glas puternic, cu ochii lui negri ca nişte porţi de furnal aruncate în aer de o explozie. Aşa cum s-a mai întâmplat, a fost luat în stăpânire de inspiraţia trezită de tablourile lui Chib.

Spune-mi Ahab, nu Ishmael.
Fiindc-am lovit leviatanul cu-n harpon.
Sunt mânzul sălbatic născut dintr-un om.
Ochii mei văzut-au totul cu zel!
Pieptul mi-e vin în butoi făr-de canea.
Sunt o mare cu uşi, dar uşile-s blocate.
Atenţie! Pielea va exploda; uşile vor fi sfărâmate.
Tu eşti Nimrod, îi spun lui Chib, prietenul meu,
Iar Dumnezeu îngerilor le grăieşte acum:
De poate asta dintru-nceput, atunci vă spun,
Că nu-i e imposibil nimic, oricât ar fi de greu.
În faţa zidurilor Raiului din corn o să sune

Și o să ceară, fără nicio plecăciune,
Să i se dea ostatic Luna și cu Fecioara să fie logodit,
Și de la Marea Curvă din Babilon să ia o parte din profit.

— Opriți-l pe nemernicul ăla! strigă directorul Festivalului. O să stârnească o răzmeriță, ca anul trecut!

Bolganii încep să se apropie. Chib se uită la Luscus, care vorbește cu reporterul fido. Nu-i poate auzi, dar e sigur că Luscus nu-l elogiază.

Melville m-a descris cu mult înainte de a mă naște.
Sunt omul ce dorește Universul a-l cunoaște,
Dar numai și numai în condițiile mele.
Sunt Ahab, cu ura-mi străpungând, zguduind
Tot ce e piedică în Spațiu și Timp,
Sau supunându-mi caracterul muritor
Și repezindu-mi incandescența cruntă
În Pântecul a toate Creator,
Spre-a tulbura oricare Forță ce mă-nfruntă
Din al său Bârlog, sau însuși Necunoscutul acolo ghemuit,
Mutând, îndepărtând, ascunzând la nesfârșit.

Directorul le face semn polițiștilor să-l dea pe Runic afară. Ruskinson continuă să urle, deși camerele sunt îndreptate către Runic sau către Luscus. Una dintre Tinerele Ridichi, Huga Wells-Erb Heinsturbury, scriitoarea de science-fiction, tremură, pradă isteriei generate de vocea lui Runic, cu o puternică dorință de răzbunare. Se apropie pe furiș de un reporter fido de la *Time. Time* a încetat de mult să mai fie o revistă, de vreme ce nu mai există reviste, însă a devenit un departament de comunicații susținut de guvern. E un exemplu de politică de stânga, politică de dreapta și politică fără mâini a Unchiului Sam, cu scopul de a-i oferi departamentului de comunicații tot ce-i trebuie, permițându-le în același timp conducătorilor săi executivi să-și aleagă strategiile. În acest fel, dispozițiile guvernului sunt la unison cu libertatea cuvântului. Ceea ce a minunat, cel puțin din punct de vedere teoretic.

Time și-a păstrat o mare parte din strategiile inițiale, aceasta însemnând că atât adevărul, cât și obiectivitatea trebuie sacrificate de dragul remarcilor spirituale, iar science-fictionul

trebuie redus la tăcere. *Time* a luat în râs toate lucrările lui Heinsturbury, așa că ea e dornică să obțină o oarecare satisfacție personală în schimbul suferinței provocate de recenziile nedrepte.

Quid nunc? Cui bono?[109]
Timp? Spațiu? Substanță? Accident?
Când mori – Iadul? Nirvana?
Nimic e nimic într-un gând concludent.
Canoanele filosofiei detonează.
Proiectilele lor nu explodează.
Muniția-n mormane de teologie adunată
Sare în aer, de Rațiunea sabotoare amorsată.

Spune-mi Efraim, căci fost-am oprit
La Vadul Domnului, fiindcă n-am rostit,
Nefiind în stare s-o șuier, parola de trecere.
Da, shibboleth e un cuvânt pe care nu-l pot pronunța.
Dar pot să spun dracu' să vă ia!

Huga Wells-Erb Heinsturbury îi trage reporterului fido de la *Time* un șut în ouă. El își azvârle brațele în sus și camera de forma și dimensiunile unei mingi de fotbal îi zboară din mâini și pocnește un tânăr în cap. Acesta e o Tânără Ridiche, Ludwig Euterpe Mahizart. Furia mocnește deja în el, trezită de poemul său simfonic *Forând substanța iadurilor viitoare,* iar camera e combustibilul suplimentar de care are nevoie ca să se transforme într-o vâlvătaie scăpată de sub control. Trage un pumn în pântecul gras al șefului criticilor muzicali.

De durere urlă Huga, nu individul de la *Time.* Vârfurile degetelor piciorului ei desculț s-au lovit de armura de plastic cu care-și protejează organele genitale reporterul, destinatar al multor lovituri de același soi. Huga sare într-un picior, strângându-și-l în mâini pe cel rănit. Se răsucește, dând peste o fată, și urmează o reacție în lanț. Un bărbat cade peste reporterul de la *Time,* care se aplecase să-și ridice camera.

— Ahaaa!

Huga zbiară și smulge casca reporterului, îl încalecă și-l pocnește în cap cu capătul optic al aparatului. Acesta e dotat cu

---

109 Şi acum? Cui îi e de folos? (lb. Latină) *(n. tr.)*

tranzistoare și continuă să funcționeze, transmițându-le miliardelor de spectatori o serie de imagini foarte intrigante, dacă nu chiar amețitoare. Sângele le ascunde în parte, dar nu într-o proporție atât de mare încât privitorii să se simtă în totalitate înșelați. După care primesc o altă secvență inedită, când camera zboară din nou în aer, răsucindu-se iarăși și iarăși.

Un bolgan a pocnit-o pe Huga cu bastonul cu șocuri peste spate, făcând-o să înțepenească și să propulseze camera peste umăr, într-un salt cu boltă înaltă. Actualul ei iubit se ia la trântă cu bolaganul; se rostogolesc pe podea. Un puștan din Westwood înhață bastonul cu șocuri și se distrează foarte bine gâdilându-i pe adulții din jur, până când sare la el unul dintre tinerii localnici.

— Încăierările sunt opiul poporului, geme șeful poliției.

Își mobilizează toate unitățile și-și apelează omologul din Westwood, care are, oricum, propriile sale necazuri.

Runic se bate cu pumnii în piept și zbiară:

Doamne, eu exist! Și să nu-mi spui,
Cum i-ai spus lui Crane, că asta nu-i
O chestie care-ți creează obligații față de mine.
Sunt un om; sunt unic, știi bine.
Am aruncat Pâinea pe geam,
M-am pișat în Vin și am
Smuls din fundul Arcei cepul; am retezat
Pomul pentru lemne de foc și, dacă ar exista
Sfântul Duh, l-aș gâdila.
Dar știu că toate astea n-au însemnat
Ceva de Dumnezeu blestemat,
Că nimicului tot nimic îi spui,
Că este e este și că nu-i este nu-i,
Că-un trandafir e un trandafir este unul.
Că suntem aici și nu vom mai fi
Și că asta e tot ce putem ști!

Ruskinson îl vede spre Chib venind spre el, țipă și încearcă să scape. Chib înșfacă tabloul *Canoane câinești* și-l plesnește de mai multe ori cu el peste cap. Luscus protestează îngrozit, nu din cauza vătămărilor cu care se alege Ruskinson, ci fiindcă tabloul ar putea fi deteriorat. Chib se întoarce și-l lovește pe

Luscus cu muchia ovalului în stomac.

Pământul se clatină ca o corabie ce se scufundă
Cu chila potopită și aproape frântă
De excrementelor cerurilor și ale adâncurilor
Pe care Dumnezeu, în teribila-i munificiență,
Le-a oferit când Ahab a strigat:
Rahat! Rahat!
Plâng la gândul că acesta e Omul
Și acesta îi e sfârșitul. Dar așteaptă!
Pe creasta talazului, către el se îndreaptă
Cu ale sale trei catarge, o corabie
De formă străveche: E Olandezul Zburător!
Ahab e din nou pe o punte, din nou triumfător.
Râzi, o, Soartă, o, Norne[110], bateți-vă joc!
Pentru că eu sunt Ahab și eu sunt Omul
Și, cu toate că nu pot
Să dau o gaură în zidul a Ceea Ce Pare
Și să iau o mână din Ceea Ce E,
Ei bine, continui să lovesc.
Nici eu, nici echipajul meu nu renunțăm
Cu toate că lemnul ne crapă sub tălpi și ne scufundăm
Spre a deveni de nedeosebit
De tot rahatul ce ne-a potopit.

Pentru o clipă care o să ardă
Privirea Domnului în veci, Ahab stă
Profilat pe vâlvătaia lui Orion
Cu pumnii strânși, falus însângerat.
Ca Zeus etalându-și trofeul după ce
Pe tatăl său, pe Cronos, l-a castrat.
Apoi, și el, și echipajul, și nava
Se afundă și se prăvălesc
Peste marginea lumii, cu capu-nainte.
Și, din câte aud, încă se mai
P r
ă
b u
ș e

110 Cele trei zeiţe ale destinului din mitologia scandinavă. *(n. tr.).*

s c

Lovitura bastonului electric al unui bolgan îl transformă pe Chib într-o masă tremurătoare. În timp ce-și revine, aude vocea bunicului, din aparatul de emisie recepție plasat în pălărie.

— Chib, vino repede! Accipiter a intrat cu forța în casă și acum încearcă să treacă prin ușa camerei mele!

Chib se ridică și-și croiește drum spre ieșire luptând și îmbrâncind. Când ajunge acasă, gâfâind, descoperă că ușa camerei bunicului a fost deschisă. Oamenii BAF-iului și tehnicienii electronici sunt pe coridor. Dă buzna în camera bătrânului. Accipiter e în mijlocul încăperii, palid și tremurând. Împietrit de nervi. Îl vede pe Chib și se trage înapoi, spunând:

— N-a fost vina mea. A trebuit să intru. Numai așa puteam să descopăr cu certitudine adevărul. N-a fost vina mea; nu l-am atins.

Gâtlejul lui Chib se strânge de la sine. Nu poate vorbi. Îngenunchează și ia mâna bunicului. Bătrânul are un zâmbet ușor pe buzele vinete. L-a păcălit pe Accipiter o dată pentru totdeauna. Ține în mână ultima foaie a manuscrisului său.

Șarjând către Dumnezeu prin balaklavelele urii

În cea mai mare parte a vieții mele, n-am văzut decât câțiva oameni cu adevărat credincioși și o mare majoritate de oameni cu adevărat indiferenți. Însă peste tot a apărut un nou mod de gândire. Atât de mulți tineri de ambele sexe au reînviat nu dragostea pentru Dumnezeu, ci o antipatie violentă față de El. Asta mă incită și mă reface. Tinerii ca nepotul meu și ca Runic strigă blasfemii și astfel îl venerează. Dacă n-ar crede, nu s-ar gândi niciodată la El. Acum am o oarecare încredere în viitor.

Către nicăieri, via styx

Îmbrăcați în negru, Chib și mama lui coboară către intrarea în tub de la nivelul 13B. Pereții sunt luminoși, locul e spațios și nu se plătește nicio taxă. Chib îi spune fidoului de la casa de bilete destinația sa. Dincolo de perete, computerul proteinic, nu mai mare decât un creier omenesc, face calculele. Dintr-o fantă alunecă un bilet codificat. Chib îl ia și se duc în port, o zonă

amplă, curbată, unde introduce biletul în altă fantă. Iese un alt bilet și o voce mecanică repetă, în engleza internațională și în cea din LA, informațiile pe care le conține, pentru cazul în care oamenii nu știu să citească. Gondolele pătrund în port în mare viteză și încetinesc până la oprire. Lipsite de roți, plutesc pe un câmp gravitațional care se reechilibrează în permanență. Porțiuni ale portului se retrag, creându-le locașuri pentru acostare. Pasagerii intră în cabinele care le sunt destinate. Acestea înaintează; ușile li se deschid automat. Pasagerii intră în gondole. Se așază și așteaptă până ce se închide deasupra lor plasa de siguranță. Din nișele cadrului se înalță suprafețe de plastic curbate și transparente, întâlnindu-se pentru a forma o cupolă.

Dotate cu un sistem de sincronizare automată și monitorizate, pentru mai multă siguranță, de computere proteinice redundante, gondolele așteaptă până când au drum liber. Când primesc semnalul de plecare, ies încet din port, îndreptându-se spre tub. Se opresc până primesc o nouă confirmare, după o triplă verificare, efectuată în câteva microsecunde. Apoi pătrund în tub cu mare repeziciune.

Uooș! Uooș! Alte gondole trec pe lângă ei. Tubul strălucește gălbui, de parcă ar fi plin cu gaz electrizat. Gondola accelerează rapid. Încă mai sunt depășiți de alte câteva, dar Chib mărește viteza și în curând nu-i mai ajunge nimeni din urmă. Posteriorul rotunjit al unei gondole din față e o pradă scânteietoare care nu poate fi prinsă înainte de a încetini ca să amareze în portul de destinație. În tub nu sunt multe vehicule. Cu toate că populația atinge o sută de milioane, traficul pe ruta nord-sud e redus. În marea lor majoritate, locuitorii din LA rămân între pereții cuiburilor autonome. În tuburile de pe direcția est-vest traficul e ceva mai intens, fiindcă un mic procent preferă plajele publice ale oceanului în locul bazinelor de înot municipale.

Gondola se îndreaptă spre sud vâjâind. După câteva minute, tubul începe să coboare în pantă și unghiul său față de orizontală devine brusc de patruzeci și cinci de grade. Trec ca fulgerul de pe un nivel pe altul.

Prin pereții transparenți, Chib întrezărește oamenii și arhitectura altor orașe. Nivelul 8, Long Beach, e interesant. Casele seamănă cu două platouri pentru plăcinte tăiate din cristal de stâncă, unul peste altul, cu deschiderea unuia în

dreptul deschiderii celuilalt, iar unitatea e montată pe o coloană din siluete sculptate, având ca rampă de intrare-ieșire un arc butant.

La nivelul 3A, tubul devine orizontal. Gondola gonește acum pe lângă așezăminte a căror vedere o face pe mama lui Chib să închidă ochii. El îi strânge mâna și se gândește la fratele vitreg și la vărul său de dincolo de pereții de plastic gălbui. La nivelul ăsta se află cincisprezece la sută din populație, retardații, nebunii incurabili, cei prea urâți, monstruoșii, bătrânii senili. Mișună, cu fețele lipsite de expresie sau schimonosite lipite de pereții tubului, dornici să vadă mașinile frumoase care plutesc pe lângă ei.

Știința medicală „umanitară” păstrează în viață bebelușii care ar fi trebuit – imperativul fiind impus de Natură – să moară. Începând din secolul al XX-lea, oamenii cu gene imperfecte au fost salvați de la moarte. De aici, continua răspândire a genelor în cauză. Partea tragică e că știința poate acum să detecteze și să corecteze genele cu defecte din ovul și spermatozoid.

Teoretic, toate ființele omenești ar trebui să fie binecuvântate cu trupuri sănătoase și creiere perfecte din punct de vedere fizic. Însă obstacolul neprevăzut e numărul insuficient al medicilor și al facilităților care trebuie să țină pasul cu nașterile. Și asta în ciuda continuei scăderi a ratei natalității.

Medicina ține oamenii în viață atât de mult, încât apare senilitatea. Așa că sunt din ce în ce mai mulți bătrâni decrepiți, lipsiți de rațiune, salivând tot timpul. Cărora li se adaugă, în ritm accelerat, bolnavii mintal. Au apărut tratamente și medicamente care-i pot readuce la „normalitate”, dar nu și un număr suficient de medici și de așezăminte medicale. Într-o bună zi s-ar putea să existe, însă asta nu-i ajută cu nimic pe ghinioniștii contemporani.

Ce e de făcut? În Antichitate, grecii lăsau pruncii imperfecți să moară pe câmp. Eschimoșii își puneau bătrânii pe sloiuri plutitoare. Ar trebui să ne gazăm nou-născuții anormali și senilii? Uneori mă gândesc că ar fi cel mai omenos gest. Dar nu-i pot cere altcuiva să apese pe buton când eu n-o fac.

L-aș împușca pe primul om care-ar întinde mâna spre el.

din *Ejaculările private* ale bunicului

Gondola se apropie de una dintre rarele intersecții. Pasagerii ei se uită prin gura largă a tubului din dreapta lor. Un expres zboară către ei; se conturează amenințător. Curs de coliziune. Știu că n-o să fie așa, dar nu se pot împiedica să se agațe de plasă, să strângă din dinți, să se proptească bine pe picioare. Mama țipă scurt, ascuțit. Aeronava trece pe deasupra lor ca fulgerul și dispare, lăsând în aer urletul fâlfâitor al unui suflet în drum spre judecata din lumea subpământeană.

Tubul se înclină iarăși, până ce devine orizontal la nivelul 1. Cei doi văd solul de dedesubt și stâlpii masivi, autoreglabili, care susțin megalopolisul. Trec șuierând pe deasupra unui orășel bizar, din Los Angelesul de la începutul secolului al XXI-lea, păstrat ca muzeu, unul dintre numeroasele astfel de muzee de sub cub.

La cincisprezece minute după îmbarcare, winneganii ajung la capătul liniei. Un ascensor îi duce la sol, unde se urcă într-o limuzină mare, neagră. E furnizată de o societate particulară de pompe funebre, fiindcă Unchiul Sam sau guvernul din LA plătesc incinerarea, dar nu și înmormântarea. Biserica nu mai insistă, solicitând înhumarea, ci lasă credincioșii să aleagă între a deveni cenușă spulberată de vânt sau leș îngropat. Soarele e la jumătatea drumului către zenit. Mama începe să respire cu greutate, iar brațele și gâtul i se înroșesc și i se umflă. Alergia asta a atacat-o în toate cele trei rânduri când a ieșit în afara zidurilor, în ciuda aerului condiționat din limuzină. Chip o bate pe mână în timp ce străbat un drum pavat grosolan, Vehiculul arhaic, vechi de optzeci de ani, cu motor electric alimentat prin intermediul unei celule de combustibil, rulează hurducându-se numai prin comparație cu gondola. Acoperă în viteză distanța de zece kilometri până la cimitir, oprindu-se o singură dată, ca să lase o căprioară să traverseze drumul.

Îi întâmpină părintele Fellini. E nefericit fiindcă se vede silit să le spună că bunicul a comis un sacrilegiu. Să dai trupul neînsuflețit al altcuiva drept al tău, să lași să se citească slujba asupra lui și să fie îngropat în pământ sfințit e o blasfemie. Mai mult decât atât, bunicul a murit ca infractor nepocăit. Cel puțin din câte știe Biserica, nu s-a căit înainte de moarte.

Chib se așteaptă la acest refuz. Biserica St. Mary de pe nivelul BH-14 a refuzat să oficieze slujba de înmormântare a bunicului

între zidurile sale. Însă bătrânul i-a spus de multe ori lui Chib că vrea să fie îngropat alături de străbunii lui, și e hotărât să-i îndeplinească dorința.

— O să-l îngrop singur! zice. Chiar la marginea cimitirului!

— Nu puteți face așa ceva! exclamă simultan preotul, funcționarii de la pompele funebre și un agent federal.

— Pe naiba nu! Unde e lopata?

În clipa asta zărește fața îngustă și sumbră și nasul coroiat al lui Accipiter. Agentul supervizează deshumarea (primului) sicriu al bunicului. Alături de el sunt pe puțin cincizeci de reporteri fido cu minicamere de luat vederi și cu aparate de emisie-recepție plutind la câtiva zeci de metri distanță de ei. Bunicul se bucură de o mediatizare amplă, ca privilegiu al Ultimului Miliardar și al Celui mai Mare Infractor al Secolului.

Intervievatorul fido:

— Domnule Accipiter, ne puteți spune câteva cuvinte? Nu exagerez când afirm că acest eveniment istoric e probabil urmărit de zece miliarde de telespectatori. La urma urmelor, până și copiii din școala primară au auzit de Câștigă-Din-Nou Winnegan. Ce sentimente aveți față de acest fapt? V-ați ocupat de caz timp de douăzeci și șase de ani. Închiderea lui cu un succes vă oferă probabil o mare satisfacție.

Accipiter, cu fața tot atât de lipsită de zâmbete ca esența de diorit:

— Ei, în realitate nu i-am dedicat acestui caz tot timpul meu. E vorba doar de trei ani de timp cumulativ. Însă, devreme ce mi-am petrecut în fiecare lună câteva zile ocupându-mă de el, puteți spune că m-am aflat pe urmele lui Winnegan douăzeci și șase de ani.

Intervievatorul:

— Se zvonește că sfârșitul acestui caz înseamnă și sfârșitul BAF-ului. Dacă n-am fost greșit informați, Biroul a continuat să mai funcționeze numai din cauza lui Winnegan. Bineînțeles că, în acest interval, ați mai avut și alte treburi, dar urmărirea falsificatorilor și a practicanților jocurilor de noroc care nu-și declară veniturile le-a revenit altor departamente. E adevărat? Dacă așa stau lucrurile, ce planuri aveți?

Accipiter, purtând în voce scânteierea unui cristal de emoții:

— Da, BAF-ul se desființează. Dar nu înainte de încheierea cazului deschis împotriva nepoatei lui Winnegan și a fiului ei. L-

au adăpostit, așadar sunt complici la faptele sale. De fapt, aproape întreaga populație din Beverly Hills, nivelul 14, ar trebui acuzată. Am certitudinea, dar încă nu pot dovedi, că toată lumea, inclusiv șeful poliției municipale, știa foarte bine că Winnegan se ascundea în casa aia. O știa chiar și preotul lui confesor, fiindcă bătrânul se ducea frecvent la slujbă și la spovedanie. Preotul pretinde că l-a îndemnat pe Winnegan să se predea și că a refuzat să-i acorde iertarea păcatelor înainte de a o face. Însă el, un „șoarece” – adică un infractor – înrăit, dacă eu am văzut vreodată unul, a refuzat să urmeze îndemnurile preotului. A pretins că nu comisese nicio infracțiune și, mă credeți sau nu, că Unchiul Sam era infractorul. Imaginați-vă insolența și depravarea acestui om!

Intervievatorul:

— Desigur, n-aveți de gând să arestați întreaga populație din Beverly Hills 14, nu-i așa?

Accipiter:

— Am fost sfătuit să n-o fac.

Intervievatorul:

— Intenționați să ieșiți la pensie după încheierea acestui caz?

Accipiter:

— Nu. Intenționez să mă transfer la Biroul de Omucideri din Los Angelesul Extins. Crimele pentru obținerea unui profit aproape că nu mai există, dar, slavă Domnului, oamenii încă mai ucid din pasiune!

Intervievatorul:

— Bineînțeles că, dacă tânărul Winnegan câștigă procesul pe care vi l-a intentat – v-a acuzat de încălcare a intimității domestice, de pătrundere ilegală prin efracție și de provocarea directă a morții stră-străbunicului său –, n-o să mai puteți lucra nici pentru Biroul de Omucideri, nici pentru vreo altă secție a poliției.

Accipiter, cu scânteierea mai multor cristale cu emoții:

— Nu e de mirare că apărătorilor legii le e atât de greu să acționeze efectiv! Uneori de partea celui care o încalcă nu sunt doar cei mai mulți dintre cetățeni, ci și propriii noștri angajatori…

Intervievatorul:

— V-ar deranja dacă ați completa această declarație? Sunt sigur că angajatorii dumneavoastră urmăresc canalul nostru.

Nu-i așa? înțeleg că procesul lui Winnegan împotriva dumneavoastră și procesul dumneavoastră împotriva lui sunt, dintr-un anumit motiv, programate în *același timp.* Cum intenționați să fiți prezent la amândouă? O serie de crainici fido vă numesc Omul Simultan!

Accipiter, cu fața înnegurându-i-se:

— Asta a făcut-o un funcționar idiot! A introdus greșit informațiile în computerul autorităților legale. Învălmășirea a ieșit acum la lumină. Aș putea să menționez că funcționarul e suspectat de comiterea deliberată a erorii. Au fost prea multe cazuri de acest gen…

Intervievatorul:

— Ați vrea să faceți, în beneficiul spectatorilor noștri, un rezumat al desfășurării acestui caz? Doar cu părțile cele mai interesante, vă rog.

Accipiter:

— Ei bine, după cum știți, acum cincizeci de ani, toate societățile particulare foarte mari au devenit birouri guvernamentale. Toate, cu excepția unei firme de construcții, Compania Finnegan Cincizeci și Trei de State, al cărei președinte era Finn Finnegan. Adică tatăl omului care trebuie să fie îngropat – undeva – azi. De asemenea, au fost desființate sau au devenit guvernamentale și toate sindicatele, cu excepția celui mai numeros, sindicatul constructorilor. De fapt, compania și sindicatul ei erau totuna, fiindcă angajații primeau nouăzeci și cinci la sută din profit, care li se împărțea mai mult sau mai puțin în mod egal. Bătrânul Finnegan era atât președintele companiei, cât și secretarul-agent de afaceri al sindicatului. Prin toate mijloacele utile, dar cred că mai ales prin escrocherii, firma-sindicat s-a opus absorbției inevitabile. S-au făcut investigații asupra metodelor lui Finnegan: constrângerea și șantajul senatorilor Statelor Unite, ba chiar și ale Curții Supreme de Justiție. Însă nu s-a putut dovedi nimic.

Intervievatorul:

— În folosul spectatorilor noștri, care ar putea fi puțin confuzi în privința istoriei, chiar și acum cincizeci de ani banii erau folosiți numai pentru achiziționarea bunurilor neasigurate garantat prin intermediul statului. Ca un alt mod de utilizare, erau, ca și în prezent, un indiciu al prestigiului și al stimei de care te bucurai în societate. La un moment dat, guvernul a vrut

să scape definitiv de banii gheață, dar studiile efectuate au dezvăluit că aveau o mare valoare psihologică. A fost menținut și impozitul pe venit, cu toate că guvernul n-avea ce face cu banii, fiindcă mărimea impozitului era un factor determinant al prestigiului și fiindcă se oferea astfel ocazia retragerii unei foarte mari sume de bani gheață din circulație.

Accipiter:

— Oricum, după moartea bătrânului Finnegan, guvernul federal și-a reluat presiunile pentru încorporarea muncitorilor din construcții și a șefilor acestora în rândurile angajaților publici. Dar tânărul Finnegan s-a dovedit a fi tot atât de viclean și de depravat ca tatăl său. Firește, faptul că președintele Statelor Unite îi era unchi n-a avut nicio legătură cu succesul său, nu sugerez câtuși de puțin așa ceva.

Intervievatorul:

— La moartea tatălui său, tânărul Finnegan avea șaptezeci de ani.

Accipiter:

— În timpul acestei lupte, care a durat mai mulți ani, Finnegan a decis să-și schimbe numele în Winnegan. E un calambur legat de expresia Câștigă-Din-Nou. Calambururile păreau să-i producă o încântare copilărească, aproape idioată, pe care, sincer, nu o înțeleg. Vorbesc despre calambururi.

Intervievatorul:

— Spre folosul spectatorilor noștri care nu sunt americani și s-ar putea să nu cunoască obiceiul nostru național cunoscut drept Ziua Numelui... care a fost inițiat de panamoriți. Când ajung la majorat, cetățenii noștri își pot alege câte un nume nou, unul care li se pare mai potrivit cu propriul temperament și cu stilul de viață. Aș putea să adaug că Unchiul Sam, acuzat pe nedrept că încearcă să le impună cetățenilor o anumită concordanță, încurajează abordarea individualistă a vieții. În ciuda creșterii eforturilor guvernului pentru păstrarea evidențelor. Aș putea să subliniez și un alt aspect interesant. Guvernul a pretins că bunicul Winnegan era incompetent din punct de vedere mintal. Sper că ascultătorii mei mă vor scuza dacă voi folosi un moment din timpul nostru ca să explic ce stă la baza afirmației Unchiului Sam. Acum, în folosul acelora dintre dumneavoastră care, deși guvernul nostru dorește să vă bucurați cu toții de o educație gratuită, pe toată durata vieții, nu sunt familiarizați cu o lucrare

clasică de la începutul secolului al XX-lea, *Veghea lui Finnegan,* autorul acesteia, James Joyce, a preluat titlul dintr-un cântec inclus într-un vodevil vechi. (Sonorul se estompează pe jumătate în timp ce un monitor explică, pe scurt, ce este un vodevil.) Cântecul era despre Tim Finnegan, un salahor irlandez care, beat fiind, a căzut de pe o scară și, ca urmare, s-a presupus că a murit. În timpul priveghiului său, ținut după obiceiul irlandez, trupul i-a fost împroșcat cu whisky. Simțind atingerea acestei băuturi, „apa vieții”, Finnegan s-a săltat în capul oaselor în sicriu, de unde a ieșit apoi ca să bea și să danseze împreună cu cei care-l jeleau. Bunicul Winnegan a susținut întotdeauna că respectivul cântec de vodevil pornea de la un fapt real, că nu poți ține un om bun întins pentru totdeauna la pământ și că Tim Finnegan, inspiratorul cântecului, era strămoșul său. Această afirmație ridicolă a fost folosită de guvern în procesul împotriva lui. Oricum, Winnegan a adus documente care-i confirmau spusele. Mai târziu – prea târziu – documentele s-au dovedit a fi falsuri.

Accipiter:

— Cazul împotriva lui Winnegan s-a bucurat de simpatia oamenilor de rând față de guvern. Cetățenii se plângeau că sindicatul companiei era nedemocratic și discriminatoriu. Conducătorii și lucrătorii primeau salarii relativ mari, dar mulți alți cetățeni erau nevoiți să se mulțumească doar cu venitul garantat. Așa că Winnegan a fost adus înaintea tribunalului și acuzat, pe bună dreptate, firește, de diverse infracțiuni, prin care se număra activitatea subversivă împotriva democrației. Pus în fața inevitabilului, Winnegan și-a încununat cariera de infractor. A reușit, cumva, să fure douăzeci de miliarde de dolari din seiful băncii federale. Apropo, suma era egală cu jumătate din banii gheață aflați în circulație în LA-ul Extins de atunci. Winnegan a dispărut cu banii, nu doar furându-i, ci și neplătind taxa pe venit pentru ei. De neiertat. Nu știu de ce s-au găsit atât de mulți oameni dornici să-l ridice în slăvi pe acest răufăcător. Am văzut pe fido spectacole care făceau din el un erou, firește, deghizându-l prea transparent sub alte nume.

Intervievatorul:

— Da, dragi spectatori, Winnegan a comis infracțiunea secolului. Și, cu toate că a fost localizat în cele din urmă, iar astăzi urmează să fie înmormântat – undeva –, cazul nu este

complet închis. Guvernul Federal susține contrariul. Dar unde sunt banii, cei douăzeci de miliarde de dolari?

Accipiter:

— În momentul de față, banii nu mai au valoare decât pentru colecționari. La scurt timp după jaf, guvernul a retras toți banii peșin și a emis bancnote noi, care nu pot fi confundate cu cele vechi. Guvernul dorea oricum de multă vreme să facă un asemenea gest, considerându-i prea numeroși, și nu a reemis decât o jumătate din suma retrasă. Mi-ar plăcea foarte mult să descopăr unde sunt banii. O să le iau urma, chiar dacă va fi nevoie s-o fac în timpul meu liber.

Intervievatorul:

— S-ar putea să aveți foarte mult, dacă tânărul Winnegan câștigă procesul intentat. Ei bine, dragi spectatori, după cum s-ar putea s-o știe mulți dintre dumneavoastră, Winnegan a fost găsit mort, pe unul dintre cele mai joase niveluri din San Francisco, la aproximativ un an după dispariția sa. Nepoata lui i-a identificat trupul, iar amprentele digitale, amprentele urechilor, amprenta retinală și cea dentară, grupa de sânge și tipul de păr, precum și o duzină de alte caracteristici folosite pentru identificare s-au potrivit.

Chib, care a ascultat totul, e de părere că bunicul a cheltuit probabil mai multe milioane din suma furată ca să înscenezeze așa ceva. Nu știe, dar bănuiește că, undeva, un laborator de cercetare de pe acest pământ a crescut duplicatul într-o cuvă.

Asta s-a petrecut la doi ani după nașterea lui. Când băiatul a împlinit cinci ani, bunicul lui și-a făcut apariția. Fără să-i dea de știre mamei că s-a întors, s-a mutat în casă. Chib era singurul său confident. Firește că era imposibil să rămână complet neobservat de mama, dar ea susține acum cu insistență că nu l-a văzut niciodată. Chib presupune că vrea să evite acuzația de complicitate la infracțiune. Dar nu e sigur. Poate că și-a izolat „aparițiile” lui de restul minții. Pentru ea ar fi fost ușor, de vreme ce n-a știut niciodată dacă e marți sau miercuri și nici n-a putut spune vreodată în care an s-a ajuns.

Chib îi ignoră pe gropari, care vor să știe ce fac cu mortul. Se îndreaptă spre mormânt. Partea de sus a sicriului ovoidal e acum vizibilă, cu trompa lungă, elefantină, a mașinii de dezgropat mărunțind bulgării de pământ prin mijlocirea unei emisii sonore și apoi absorbindu-i. Trecând peste autocontrolul

pe care și l-a impus toată viața, Accipiter îi zâmbește reporterului fido și își freacă mâinile.

— Dansează puțin, nemernicule, spune Chib, furia fiind singura barieră în calea lacrimilor și a urletului care iau naștere în adâncul lui.

Zona din jurul sicriului a fost eliberată ca să fie loc pentru brațele cu gheare ale mașinii. Acestea coboară, se prind pe dedesubt și saltă sicriul din plastic negru, iradiat, cu arabescuri din argint fals, scoțându-l afară și așezându-l pe iarbă. Văzând că indivizii de la BAF încep să-l deschidă, Chib vrea să spună ceva, însă se răzgândește. Privește atent, cu genunchii îndoiți, de parcă ar fi gata să sară. Reporterii fido se apropie, cu camerele lor în formă de glob ocular îndreptate către grupul din jurul coșciugului.

Capacul se saltă cu un geamăt. Se aude o detunătură puternică. Fumul negru, gros, tălăzuiește în aer. Accipiter și oamenii lui, plini de negreală, cu ochii mari și albi, tușind, ies din nor clătinându-se pe picioare. Reporterii fido aleargă care-ncotro sau se apleacă să-și ridice camerele. Cei care se află destul de departe își dau seama că explozia a avut loc în fundul mormântului. Numai Chib știe că ridicarea capacului sicriului a declanșat detonatorul din groapă.

E și primul care-și înalță privirea spre cer, către proiectilul lansat din aceeași groapă, numai fiindcă îl aștepta. Explodează despicându-se și între două obiecte rotunde se întinde o panglică. Obiectele se dilată, devenind baloane, în timp ce panglica se transformă într-o lozincă imensă.

Farsa lui Winnegan!

Cele douăzeci de miliarde de dolari îngropate sub presupusul fund al mormântului ard cu furie. Săltate în aer de gheizerul de artificii, o parte dintre bancnote sunt luate de vânt și angajații BAF-ului, conducătorii societății de pompe funebre și oficialitățile municipale aleargă după ele.

Mama e uluită.

Accipiter pare în pragul unei crize de apoplexie.

Chib scoate un strigăt, apoi izbucnește în râs și se rostogolește pe pământ.

Bunicul i-a tras-o din nou Unchiului Sam și și-a pus cel mai

grandios calambur acolo unde-l poate vedea toată lumea.

— Oh, bătrâne! Chib suspină printre hohotele de râs. Oh, bătrâne! Ce mult te iubesc!

În vreme ce se rostogolește din nou pe pământ, hohotind atât de tare, încât îl dor coastele, simte în mână o bucată de hârtie. Se oprește din râs, se saltă în genunchi și strigă după bărbatul care i-a dat-o.

— Bunicul dumneavoastră m-a plătit ca să v-o înmânez când o să fie îngropat, spune omul.

Chib citește.

Sper că n-a fost rănit nimeni, nici măcar oamenii BAF-ului.

Ultimul sfat al Bătrânului Înțelept din Grotă. Rupe-te de locul ăsta. Pleacă din LA. Pleacă din țară. Du-te în Egipt. Las-o pe mama ta să călărească salariul de purpură de una singură. O s-o poată face, dac-o să practice cumpătarea și jertfa de sine. Dacă n-o să reușească, n-o să fie vina ta.

Ești într-adevăr norocos, fiindcă te-ai născut cu talent, dacă nu cu geniu, și fiindcă ești destul de puternic ca să-ți dorești să tai cordonul ombilical. Așa că fă-o. Pleacă în Egipt. Afundă-te în cultura antică. Stai în fața Sfinxului. Privește-o (de fapt e un el) și pune-i Întrebarea.

Vizitează una dintre rezervațiile zoologice din sudul Nilului. Trăiește o vreme într-un facsimil rezonabil al Naturii, așa cum era înainte de a o dezonora și desfigura omenirea. Acolo, unde a evoluat homo sapiens (?) din maimuța ucigașă, absoarbe spiritul acelui loc și al acelui timp, antice amândouă.

Ai pictat cu penisul, pe care mă tem că ți l-a întărit mai degrabă irascibilitatea decât dragostea de viață. Învață să pictezi cu inima. Numai așa vei deveni grandios și sincer.

Pictează.

Pe urmă du-te oriunde vrei să te duci. O să te însoțesc atât timp cât vei fi viu, amintindu-ți de mine. Îl citez pe Runic: „Voi fi aurora boreală a sufletului tău”.

Adoptă repede convingerea că alții te vor iubi la fel de mult ca mine sau chiar mai mult. Și, ceea ce e cu mult mai important, iubește-i tot atât de mult cât te vor iubi ei.

Poți face așa ceva?

Traducerea: Ana-Veronica Mircea

Postfață:

Sunt straniu de indiferent în ceea ce privește ajungerea omului pe Lună. Am spus *straniu,* deoarece citesc science-fiction încă din anul 1928 și public povestiri science-fiction din 1952. În plus, m-am așteptat, am sperat și m-am rugat să ajungem pe Marte până în 1940. Pe la vreo optsprezece ani am renunțat la data aceea timpurie, dar tot știu că într-o bună zi, poate în 1970, vom reuși.

De asemenea, am fost autor tehnic în domeniul militar și al electronicii industriale încă din 1957, iar în prezent lucrez pentru o companie strâns asociată programelor spațiale Saturn și Apollo. Acum zece ani aș fi fost aproape de extaz dacă aș fi putut lucra la un proiect spațial. Rachete, aselenizări, ecluze pneumatice și toate celelalte.

Însă în ultimii opt ani am fost tot mai interesat și îngrijorat de problemele de pe Terra. Ele sunt explozia demografică, controlul natalității, siluirea Mamei Naturi, „drepturile” oamenilor și animalelor, conflictele internaționale și mai ales sănătatea mintală. Aș dori să văd omenirea explorând spațiul cosmic, dar nu cred că-i ceva neapărat obligatoriu. Dacă SUA doresc să-și cheltuiască banii (și banii mei) pe rachete spațiale, perfect! Înțeleg foarte bine că, la un moment dat, proiectele spațiale își vor plăti cu vârf și îndesat cheltuielile actuale. Descoperirile tehnologice realizate pe parcurs, descoperirile accidentale norocoase, plus altele, de pildă controlul meteo, vor face să merite toate eforturile și cheltuielile acestea. Așa îmi place să cred.

Dar haideți să cheltuim cel puțin la fel de mulți bani și timp de cercetare pentru a încerca să aflăm ce-i face pe oameni să reacționeze și să nu reacționeze. Dacă trebuie să alegem între două tipuri diferite de proiecte, să scăpăm de proiectul spațial. Dacă asta înseamnă trădare, așa să fie! Oamenii sunt mai importanți decât rachetele, noi nu vom fi niciodată în armonie cu Natura din exteriorul atmosferei noastre și facem și așa o treabă destul de stângace în privința armonizării cu Natura sublunară.

Ideea pentru nuvela aceasta s-a declanșat în urma participării la o prezentare în locuința lui Tom și Terry Pinckard. Printre

altele, Lou Barron a vorbit atunci despre memorandumul „Tripla Revoluție”. Memorandumul cuprindea scrisoarea expediată pe 22 martie 1964 președintelui Lyndon B. Johnson de către Comitetul Ad-hoc al „Triplei Revoluții”, răspunsul prudent din punct de vedere politic al consilierului adjunct prezidențial și raportul „Tripla Revoluție” în sine. Autorii memorandumului știu că omenirea se află în pragul unei epoci care necesită o reexaminare fundamentală a valorilor și instituțiilor existente. Cele trei revoluții separate și reciproc consolidatoare sunt (1) Revoluția cibernetică (2) Revoluția armamentului și (3) Revoluția drepturilor omului.

Nu voi prezenta raportul respectiv; chiar și simpla lui rezumare ar ocupa mult spațiu. Dar pentru cei interesați de crizele epocii noastre, de cele ce trebuie planificate și implementate, ca și de viitorul imediat și îndepărtat, raportul acesta este vital. El poate fi obținut, dacă scrieți la: The Ad Hoc Committee on the Triple Revolution, P. O. Box 4068, Santa Barbara, California.

Lou Barron a fost primul care a menționat „Tripla Revoluție” în prezența mea… și de atunci și ultimul. Acest document poate fi însă un punct important pentru istorici, un reper convenabil care să indice începutul noii ere a „societăților planificate”. Ar putea sta alături de alte documente importante, ca Magna Carta, Declarația de Independență, Manifestul Comunist etc. De când l-am lecturat, am găsit referiri la el în două reviste, dar fără explicații. Iar în timpul prelegerii, Lou Barron a spus că, în ciuda importanței sale, DTR continua să fie necunoscut de unii profesori de economie și științe politice din campusul UCLA.

Prelegerea lui Lou Barron mi-a oferit frânturile unei povestiri bazate pe o societate viitoare extrapolată din tendințele actuale. Probabil că n-aș fi făcut nimic în privința ei, dacă Harlan Ellison nu mi-ar fi solicitat un text pentru această antologie, peste câteva luni. De îndată ce am auzit că nu va exista niciun tabu, ochii mi s-au rostogolit într-o frenezie pe care unii o pot considera grosolană, nu inteligentă. Din adâncul subconștientului a răsărit parafraza titlului romanului western al lui Zane Grey, *Riders of the Purple Sage (Călăreții salviei purpurii).* Și alte piese și-au găsit locul în mozaic, când au urmat extrapolările.

Aș dori să clarific câteva lucruri. În primul rând, nuvela

aceasta reprezintă doar una dintr-o duzină, fiecare desfășurându-se într-o lume viitoare complet diferită, pe care le-aș fi putut scrie. Implicațiile documentului „Tripla Revoluție” sunt numeroase.

În al doilea rând, nuvela prezintă doar cadrul general a ceea ce am dorit să scriu. Teoretic n-a existat nicio limită în privința lungimii textului, totuși practic trebuia să existe un punct de oprire. Cele 90 de pagini de aici au trecut de punctul respectiv, însă editorii au fost indulgenți. De fapt am scris 100 de pagini, dar m-am silit să tai multe capitole, apoi să reduc capitolele rămase. În felul acesta am ajuns la 50 de pagini, pe care ulterior le-am readus la 90. Aveam multe episoade și scrisori de la diverși președinți SUA către diverse birouri. Scrisorile și răspunsurile trebuiau să arate cum a fost inițiată Marea Retragere și cum au început orașele închise cu multe niveluri. O descriere mai detaliată a construirii reale a unei comunități, OOGENEZA LUI BEVERLY HILLS, NIVELUL 14, a fost tăiată, cu turnirurile organizate de municipalitate între găștile de adolescenți în timpul Festivalului Folcloric, o scenă între Chib și mama lui care le-ar fi examinat mai profund relația, o scenă dintr-o piesă fido bazată pe zilele de început ale sectei panamorite și încă o duzină de capitole.

În al treilea rând, mi se pare că autorii documentului „Tripla Revoluție” privesc înainte doar spre următorii cincizeci de ani. Eu am sărit în anul 2166 d.Hr. Pentru că sunt convins că până atunci vor fi accesibile convertirea energiei în materie și duplicarea obiectelor materiale. Probabil chiar mai devreme. Convingerea aceasta se bazează pe progresele actuale din fizică. (Computerele proteinice menționate în povestire au fost deja prezise într-un număr recent din revista *Science News Letter.* Eu le-am anticipat într-o povestire science-fiction din 1955. Din câte știu, predicția mea a fost prima menționare a computerelor proteinice în literatura de orice fel, fie ea SF, științifică sau de altă natură.) Omenirea nu va mai trebui să se bazeze pe agricultură, zootehnie, pescuit sau minerit. Mai mult încă, orașele vor tinde să devină complet independente de guvernele naționale, cu excepția cazurilor în care au nevoie de ele pentru a evita războaie internaționale. Conflictele dintre orașele-stat și guvernul federal sunt doar implicite în povestirea de față.

În al patrulea rând, autorii documentului „Tripla Revoluție” au dovedit modestie și bun-simț când au afirmat că nu știau deocamdată cum să planifice societatea noastră. Ei au subliniat că mai întâi ar trebui efectuat un studiu de mare întindere și profunzime, iar implementarea recomandărilor ar trebui efectuată cu precauție.

În al cincilea rând, mă îndoiesc că toate acestea se vor face cu profunzimea și precauția cerute. Vremurile sunt prea apăsătoare; răsuflarea fierbinte a Nevoii ne arde ceafa. În plus, studierea cuvenită a omenirii a fost întotdeauna excesiv de întrețesută cu politică, prejudecăți, birocrație, egoism, stupiditate, ultraconservatorism și o trăsătură pe care o împărțim toți: ignoranța absolută.

În al șaselea rând, în ciuda celor de mai sus, înțeleg că lumea noastră *trebuie* planificată și le doresc planificatorilor mult noroc în acțiunea lor periculoasă.

În al șaptelea rând, este posibil să mă înșel.

În al optulea rând, sper că mă înșel.

Nuvela aceasta a fost scrisă în primul rând ca proză, nu ca o cutie de rezonanță pentru idei sau ca o profeție. Am devenit prea interesat de propriile mele personaje. Și, cu toate că ideea de bază a provenit de la Lou Barron, el nu este răspunzător pentru nimic din text. Ba chiar mă îndoiesc foarte mult că-i va plăcea.

Indiferent cum va fi primită nuvela, mie mi-a plăcut s-o scriu.

Miriam Allen deFord
Sistemul Malley

Introducere la „Sistemul Malley”

Într-un context dedicat aproape cu obstinație glasurilor noi și tinere din ficțiunea speculativă, este surprinzător să găsești o povestire scrisă de o femeie care a fost profesionistă de mai mulți ani cât am *trăit* eu până acum! Este o dovadă fie a calităților înviorătoare inerente în genul acesta de literatură, fie a naturii singulare a femeii. Aș opta pentru cea din urmă, așa cum ați face și voi dacă ați cunoaște-o pe Miriam deFord. Este genul de persoană care vă va arunca o privire ce poate veșteji sparanghelul, dacă ați menționa vreun nonsens semantic ca

„pensionar” sau „comunitate de bătrâni”. În modul cel mai probabil, vă va biciui după aceea cu un aforism usturător din Schopenhauer („Primii patruzeci de ani de viață ne dau textul; următorii treizeci oferă comentariile”) sau posibil Ortega y Gasset[111] („În general, o fată de cincisprezece primăveri obișnuiește să aibă mai multe taine decât un bătrân, iar o femeie de treizeci de ani ascunde mai multe decât un șef de stat”). Iar dacă niciuna dintre acestea n-a avut efect, atunci ce-ați zice de un *fumikomi* rapid pe glezna dreaptă interioară?

Pe lângă faptul că este auctorial renumită deFord, cea care a scris *The Overbury Affair* și *Stone Walls* – studii semiclasice despre crimă și pedeapsă –, Miriam Allen deFord este autoarea a zece, ba nu, a unsprezece cărți istorice sau biografii. Este o lumină stelară în domeniul ficțiunii și nonficțiunii criminaliste. Este o favorită a cititorilor de SF și fantasy. A publicat un număr incredibil de traduceri din latină, biografii și critică literară, articole pe teme politice și sociologice, mulți ani a fost jurnalistă sindicală și este o poetesă foarte publicată, căreia recent i-a apărut antologia de versuri *Penultimates.* Născută în Philadelphia, trăiește și a trăit majoritatea vieții acolo unde se găsește inima ei, în San Francisco. În viața privată este doamna Maynard Shipley, al cărei fost soț (decedat în 1934) a fost un bine-cunoscut scriitor și conferențiar pe subiecte științifice.

Nu voi menționa vârsta domnișoarei deFord, dar simt că este reprimat un miracol. Într-o epocă în care Omul pune sub semnul întrebării sănătatea mintală a Universului, fiecare fărâmă de minune trebuie trâmbițată, pentru a ne asigura, de la mic la mare, că în schema generală a lucrurilor există speranță și armonie. Deoarece, haideți să recunoaștem realitatea tristă, dar omniprezentă, în societatea noastră majoritatea oamenilor trecuți bine de maturitate, care au o vârstă substanțială, sunt povestitori iritanți ai tinereții lor pierdute. Însă Miriam deFord desfide convențiile. În privința șarmului, puțini o pot egala. În privința convingerii, nimeni nu se poate apropia de ea. (Dovada în această ultimă privință este faptul că antologatorul a dorit să-i reintituleze povestirea „Celule de memorie” sau altă aiureală prostească similară. Domnișoara deFord l-a „convins” pe

111 Gasset, José Ortega y (1883–1955). Filosof şi eseist spaniol. Alături de Friedrich Nietzsche, a susţinut ideea perspectivismului, introdus în gândirea europeană de Immanuel Kant.

antologator că se făcea de râsul lumii. Titlul original a fost păstrat și antologatorul, deși înfrânt, nu s-a simțit pus cu botul de labe de argumentele doamnei. Asta, copii, se numește „stil”!) Totuși, nimic dintre cele amintite, și cu certitudine în niciun caz vârsta ei, nu ne atrage atenția. Vigoarea scrisului, originalitatea și opiniile ferme pe care le aduce în problemele contemporane presante și deconcertante sunt cele ce ne fascinează.

În această antologie și în domeniul general al literaturii, Miriam Allen deFord slujește țelul inestimabil de a fi o exemplificare concretă. Nu doar puștii pot să gândească idei noi și agresive și să le aștearnă pe hârtie în mod convingător. Dacă scriitorul *este* scriitor, la dracu’ cu etichetele cronologice! Ați fi fost impresionat de povestire, indiferent dacă ați fi știut sau nu vârsta autorului. Te face să te întrebi cât de valide sunt pretextele scriitorilor care pun textele proaste pe seama vârstei? Miriam deFord le trage un șut rapid, la fel cum povestirea ei ne trage nouă un șut rapid. *Iute!*

Sistemul Malley

de Miriam Allen deFord

SHEP:

— E departe? a întrebat ea. Trebuie s-ajung acasă pentru emisiunea televizată de la școală; m-am furișat pur și simplu ca să-mi cumpăr un baton cu gust de vită. Sunt deja la cibernetică, deși nu am decât șapte ani, s-a lăudat apoi.

Mi-am silit vocea să scoată un croncănit.

— Nu, e la doi pași și n-o să-ți ia decât un minut. Fetița mea m-a rugat să vin să te-aduc. Te-a descris, ca să te pot recunoaște.

Copila a părut neîncrezătoare.

— Nu pari destul de bătrân ca să ai o fetiță. Și nu știu cine e.

— Chiar aici, jos.

Am prins-o strâns de umărul slab.

— În josul treptelor ăstora? Nu-mi place…

Am aruncat o privire grăbită în jur; nu se vedea nimeni. Am îmbrâncit-o dincolo de cadrul întunecat al ușii și-am tras zăvorul.

— Ei, ești un *boschetar* care stă prin case părăsite! a strigat, înspăimântată. Nu poți avea…

— Taci!

I-am astupat gura cu palma și am aruncat-o pe un morman de zdrențe care-mi servea drept pat. Împotrivirea ei lipsită de vlagă n-a făcut altceva decât să mă incite. I-am rupt șortul de pe picioarele care tremurau.

Oh, Doamne! Acum, acum, acum! Sângele a-nceput să se prelingă.

Fetița și-a eliberat gura și a țipat, tocmai când mă scufundam într-o moleșeală plină de beatitudine. Furios, i-am cuprins în mâini gâtul subțire și am izbit-o cu capul de podeaua de ciment până când sângele și creierii i s-au scurs din țeasta zdrobită.

Fără să-mi schimb locul, m-am lăsat în voia somnului. Nici măcar n-am auzit bătăile în ușă.

CARLO:

— Uite unul! a zis Ricky, arătând în jos.

I-am urmărit degetul cu privirea. Sub rama trotuarului rulant era îngrămădită o mogâldeață neagră, inertă.

— Putem ajunge jos?

— El a ajuns și e drogat cu vreun praf magic voodoo, altfel nu s-ar afla acolo.

În jur nu se vedea nimeni; era aproape miezul nopții și oamenii fie se aflau pe la casele lor, fie încă nu plecaseră din localurile de noapte. Noi cutreieram străzile de ore întregi, căutând ceva care să spargă monotonia.

Am reușit să coborâm, și încă repede. Chestiile astea sunt electrificate, dar înveți să eviți punctele periculoase.

Ricky și-a scos lanterna atomică. Am văzut un bătrânog – arăta de parcă ar fi fost în al doilea secol de viață – și era dus de pe lume. La vârsta lui ar fi trebuit să aibă mai mult bun simț. A meritat tot ce i-am dat.

Și i-am dat din belșug. Doamne, s-a trezit imediat și a-nceput să zbiere, dar cu un călcâi în gură s-a rezolvat. Să-l fi văzut când l-am dezbrăcat – păr urât și cărunt pe piept, coastele puteai să i le numeri, dar un burdihan cât toate zilele și veștejeală acolo unde i-am tras-o. A fost dezgustător; dar l-am aranjat bine. Era posibil să ne fi văzut, așa că i-am împins ochii în fundul capului. Pe urmă l-am pocnit c-o gheată-n gât ca să nu scoată niciun sunet și l-am căutat prin buzunare – nu-i mai rămăsese mult după tot praful pe care-l cumpărase, dar i-am luat codurile de

credit pentru cazul că am fi descoperit cum să le folosim fără să fim prinși – l-am lăsat acolo și am început să ne cățărăm înapoi.

Eram la jumătatea urcușului când am auzit afurisitul de elicopter huruindu-ne deasupra capetelor.

MIRIAMNI:

— Ești nebună, a mârâit el. Ce naiba-ți închipui – că m-am însurat cu tine după ritualurile străvechi și ai vreun drept asupra mea?

Abia mai puteam să vorbesc de-atâta plâns.

— Nu-mi datorezi un strop de considerație? am reușit să spun. La urma urmelor, am renunțat la alți bărbați pentru tine.

— Nu fi atât de-a naibii de posesivă. Vorbești de parc-ai veni din Evul Mediu! Când te vreau și mă vrei și tu, e OK. În restul timpului suntem amândoi liberi. Iar bărbații ceilalți au fost cei care-au renunțat la *tine,* nu-i așa?

Asta a pus capac. Am întins mâna în spatele peretelui video, unde ascunsesem pistolul laser de modă veche primit de la bunicu' când eram puștoaică – încă mai funcționa și mă învățase cum să-l folosesc – și l-am lăsat să aibă parte de el. Fft-fft, drept între buzele mincinoase.

N-am putut să mă opresc până nu s-a descărcat. Cred că atunci m-am prăbușit. Următorul lucru pe care-l știu e că Jon, fiul cu care m-am ales de la primul meu bărbat, a deschis ușa cu cheia lui cu amprentă, iar noi zăceam amândoi acolo, lați pe podeaua distrusă, dar numai eu mai eram vie. Oh, blestemat să fie Jon, cu diploma lui în științe umaniste și cu simțul datoriei civice!

RICHIE B:

De-a dreptul de neașteptat! Nu era decât un extraterestru păduchios și nu voiam decât să mă distrez. Suntem în 2083, nu-i așa, și noile legi au fost emise acum doi ani, iar extratereștrii ar trebui să știe care le e locul și să nu dea buzna unde nu sunt doriți. La intrarea în parcul de distracții exista indicatorul „numai pentru oameni", dar el stătea acolo, chiar în fața chioșcului unde aveam întâlnire cu Marta. Ținea o bandă magnetică în mână, prin urmare am presupus că era turist, dar ar fi cazul să se intereseze cum stau lucrurile înainte de a-și cumpăra bilete. După părerea mea, n-ar trebui să fie primiți pe Pământ sub nicio

formă.

În loc să fugă, a avut curajul să-mi vorbească:

— Mi-ați putea spune… a început, cu idioțenia lor de voce hârâită și cu un accent mizerabil.

Era devreme, așa că m-am gândit să văd ce-o să se-ntâmple în continuare.

— Di-ih, îți pot spune, l-am maimuțărit. Îți pot spune un singur lucru, ai prea multe degete la labele din față ca să te găsesc pe gustul meu.

A părut uluit și mi-am reținut cu greu râsul. M-am uitat în jur – chioșcurile astea sunt intime, nu era nimeni prin apropiere, și puteam să văd foarte bine parcarea elicopterelor și Marta încă nu se zărea. Mi-am dus mâna sub haina fără nasturi în care eram înfășurat și am scos micul șiș pe care-l țin asupra mea pentru apărare.

— Și detest cozile agățătoare, am adăugat. Le detest, dar le colecționez. Dă-mi-o pe-a ta.

M-am aplecat, i-am înșfăcat-o și m-am apucat să i-o tai de la bază.

Atunci a țipat și a-ncercat să fugă, dar l-am ținut strâns. Nu voiam decât să-l sperii puțin, dar m-a înfuriat. Iar sângele violet mi-a făcut greață, așa că m-am înfuriat și mai tare. Eram gata să mă feresc dac-ar fi încercat să mă lovească, dar să fiu al dracului dacă pur și simplu n-a căzut leșinat. La naiba, cu extratereștrii ăștia nu poți să-ți dai seama – din câte știam eu, ar fi putut fi și o femelă.

Am luat coada, am scuturat-o ca să se scurgă sângele și mă pregăteam să-i trag lui – creaturii – una după ureche și să-i fac vânt în tufișuri, când am auzit că venea cineva. Am crezut că era Marta, și ea e întotdeauna amatoare de surprize șocante, așa că am strigat:

— Hei, dulceață, uite de ce suvenir ți-am făcut rost!

Dar nu era Marta. Era unul dintre spionii dezgustători ai Federalilor Planetari.

BRATHMORE:

Mi-e din nou foame. Am un organism puternic, însetat de viață. Tâmpiții ăia se așteaptă să trăiesc o veșnicie cu neutrosintetice și cu predigestice? Când mi-e foame trebuie să mănânc.

Și de data asta am avut noroc. Micul meu anunț îi aduce întotdeauna, dar nu sunt întotdeauna ceea ce-mi trebuie; și îi las să plece și-l aștept pe următorul. Asta avea exact vârsta potrivită – suculentă și fragedă, dar nu prea tânără. Prea tânăr înseamnă prea puțină carne pe oase.

Procedez metodic; țin o evidență. Era numărul 78. Și asta în numai patru ani, de când am avut inspirația să pun anunțul pe banda de comunicate publice. „Se caută partener pentru spectacol de dans, băiat sau fată, între 16 și 23 de ani.” Fiindcă după vârsta asta, dacă sunt într-adevăr dansatori, li se întăresc mușchii.

De când cu săptămâna de douăzeci de ore, orice operator de computer și orice nou angajat din sfera serviciilor e interesat de un Cult al Timpului Liber și am intuit că foarte mulți își doresc să fie dansatori profesioniști. N-am *spus* că eram într-un club tridimensional, sau senzual, sau într-un bar de noapte, dar unde altundeva aș fi putut să fiu?

— Câți ani ai? Unde te-ai antrenat? Cât timp? Ce știi să faci? Pornesc muzica și-mi arăți.

Nu-mi arătau prea mult – atât cât era nevoie ca să-i examinez, sumar, din cap până-n picioare. Am un birou real, la etajul 270 din Sky-High Rise, nici mai mult, nici mai puțin. Totul foarte respectabil. Numele meu – sau numele pe care-l folosesc – apare pe ușă. „Tranzacții în Lumea Divertismentului.”

— OK, le spun celor satisfăcători. Acum mergem în sala mea de antrenament, să vedem cum ne descurcăm împreună.

Mergem sus și luăm elicopterul – dar ne îndreptăm spre vizuina mea. Uneori sunt nervoși, dar îi calmez. Dacă nu reușesc, aterizez în cel mai apropiat heliport și spun:

— Toată lumea coboară, frățioare sau surioară, după caz. Nu pot lucra cu oameni care n-au încredere în mine.

Sticleții au venit de două ori în biroul meu, dând curs plângerii câte unui neghiob, dar am rezolvat problema. Nu m-aș fi gândit la dans dacă n-aș fi avut atestat. Ar fi trebuit să mă cunoașteți pe vremuri – am dansat, numărându-mă printre profesioniști, vreme de douăzeci de ani.

De cei care dispar nu se sinchisește nimeni. De obicei nu spun nimănui unde se duc. Sau dacă spun și mi se pun întrebări, declar pur și simplu că n-au ajuns la mine și nimeni nu poate dovedi contrariul.

Așa că a sosit Numărul 78. Femeie, nouăsprezece ani, frumoasă și grăsuță, dar cu mușchii încă nu prea dezvoltați.

Odată ce-am ajuns acasă, e simplu.

— Pune-ți tutuul, surioară, și mergem în sala de antrenament. Vestiarul e acolo.

Vestiarul devine cameră de gazare când apăs pe buton. Durează în jur de șase minute. Apoi trec în bucătăria mea cu dotări speciale. Hainele în incinerator. Maceratorul și dizolvatorul pentru metal și sticlă. Lentile de contact, bijuterii, bani, totul intră acolo: nu îngroș rândurile hoților. Pe urmă în cuptor, bine unsă și condimentată.

E nevoie de o jumătate de oră ca să iasă cum îmi place mie. După cină, când fac curat, maceratorul se ocupă de oase și de dinți. (Credeți sau nu, o dată au fost și calculi biliari.) Beau câteva pahare pentru creșterea apetitului, îmi scot cuțitul și furculița – m-au costat o avere, sunt antichități veritabile, de pe vremea când oamenii mâncau carne adevărată.

Din abundență și aburind, rumenită la exterior și mustind îmbietor. Stomacul îmi chiorăie de încântare. Iau prima înghițitură delicioasă.

Aaah! Pentru numele tuturor sfinților... Ce n-a fost în ordine cu ea? Trebuie să fi făcut parte din vreo bandă de adolescenți neconformiști, amatori de otrăvuri. M-a săgetat o durere cumplită. M-am îndoit de mijloc. Nu-mi aduc aminte să fi țipat, dar mi s-a spus că m-au auzit clar de pe autostradă și până la urmă cineva a spart ușa și m-a găsit.

M-au dus la spital cu elicopterul și a fost nevoie să mi se înlocuiască jumătate din stomac.

Și bineînțeles că au găsit-o și pe ea.

— Extrem de interesant, zise criminalistul venit în vizită din Uniunea Africană.

Stând în biroul directorului închisorii, privea împreună cu acesta ecranul larg în timp ce tehnicienii scoteau sondele de pe creieri și, flancați de robogardieni, îi conduceau afară din încăpere și către celulele lor pe deținuții năuci, care-și târșeau picioarele, în total patru bărbați și o femeie – sau tot femeie era și ultimul? Nu puteai să-ți dai seama.

— Vreți să spuneți că asta se-ntâmplă-n fiecare zi?

— În fiecare dintre zilele lor de detenție. Cei mai mulți sunt

condamnați pe viață.

— Și li se aplică tuturor pușcăriașilor? Sau numai celor vinovați de delicte majore?

Directorul râse.

— Nici măcar tuturor acestora. Numai celor pe care-i încadrăm în Clasa I: condamnații pentru omucidere, viol și mutilare. N-ar fi nicidecum recomandabil să lași un spărgător profesionist să-și retrăiască zilnic ultimul jaf – și-ar nota pur și simplu punctele slabe și s-ar autoinstrui ca să facă treabă mai bună după ce iese din închisoare!

— Și are efect, descurajează, împiedică alte crime?

— Dacă n-ar fi așa, n-am putea folosi metoda. Știți, în Uniunea Inter-Americană avem o dispoziție legală care interzice „pedepsele crude și neobișnuite”. Asta nu mai e neobișnuită, iar atât Curtea noastră Supremă, cât și Curtea de Apel a Regiunilor Terestre au decis că nu e crudă. E terapeutică.

— Mă refeream la descurajarea potențialilor criminali din exterior.

— Tot ce pot să spun e că în toate liceele din Uniune se predau cursuri de drept penal elementar, cu o duzină de exemplificări vizuale. Facem multă publicitate. Am fost intervievați adesea. Și, dintre cei două mii de deținuți din această instituție de dimensiuni medii, aceștia cinci sunt în prezent singurii subiecți ai tratamentului. În cei zece ani de când am început să-l aplicăm, rata omuciderilor din această Uniune a scăzut de la cea mai mare la cea mai mică de pe Pământ.

— Ah, da, știam, firește. De aceea am fost trimis să fac cercetări și să văd dacă e potrivit și pentru noi. Înțeleg că nu sunt decât cel mai recent dintre alți vizitatori sosiți în același scop.

— Foarte adevărat. Uniunea Asiatică de Est reflectează acum asupra procedeului, iar mai multe alte Uniuni speră să și-l pună pe ordinea de zi.

— Dar în privința celuilalt aspect al descurajării, referitor la modul în care-i afectează pe oamenii tratați? Cum acționează asupra lor? Știu, firește, că în prezent nu-și mai pot continua carierele criminale, dar ce efect are asupra lor aici și acum?

— Principiul, spuse directorul, a fost definit de Lachim Malley, cunoscutul nostru specialist în drept penal...

— Da, într-adevăr unul dintre cei mai buni.

— Așa considerăm. Ideea i-a venit pornind la o măruntă și banală fărâmă a istoriei folclorice. Pe vremuri, când magazinele erau proprietăți particulare și celor care lucrau în ele li se plăteau salarii, acolo unde se vindeau produse de patiserie și de cofetărie și alte asemenea delicatese, după care se dau în vânt mai ales tinerii, se obișnuia să li se permită tinerilor angajați să mănânce și să bea până se ghiftuiau – și presupun că se proceda la fel și în cazul fabricilor de bere și de prelucrare a vinului. S-a descoperit că se simțeau în curând sătui până-n gât și pur și simplu nu mai puteau suporta ceea ce le plăcuse la nebunie – fapt care, pe termen lung, reprezenta, firește, o economie importantă. Lui Malley i-a trecut prin cap că, dacă un criminal atroce ar fi obligat să retrăiască neîncetat episodul care a dus la întemnițarea lui – dacă i-ar fi băgat pe gât, ca să zicem așa, în fiecare zi –, repetiția continuă ar avea asupra lui un efect similar. De vreme ce acum putem activa, fără nicio durere, orice parte a creierului, plasând cu precizie sonde chirurgicale electrice în anumite locuri, experimentul era realizabil. Noi, cei din închisoarea asta, am fost primii care l-am pus în practică.

— Și are efecte asupra lor?

— În primul rând, cei mai vicioși – cum sunt, de exemplu, cel care practica pe scară largă canibalismul și cel care molesta copii – par realmente să savureze retrăirea crimelor săvârșite. Cei care n-au ajuns la o atât de mare degradare se tem și dau înapoi încă de la început. Până și cei mai răi – cei aflați la începutul perioadei de detenție – ajung, treptat, mai întâi să se plictisească, apoi să se sature și, cu timpul, să se înstrăineze cu desăvârșire, în ultimă instanță, de fostele lor impulsuri. Unii sunt chiar cuprinși de remușcări cumplite; am avut criminali înrăiți care-au căzut în genunchi, rugându-mă să-i las să uite. Dar bineînțeles că nu pot.

— Și după ce-și ispășesc pedeapsa? Fiindcă presupun că, așa cum se-ntâmplă și-n Uniunea noastră, condamnarea pe viață nu-nseamnă de fapt mai mult de cincisprezece ani.

— La noi e, în medie, de doisprezece. Dar unii dintre aceștia – de exemplu, cel din ultimul caz – nu pot fi niciodată eliberați în siguranță. Devin împăcați cu situația, în ansamblul ei. Fiindcă, făcând excepție de chinul lor zilnic, aici n-au o viață rea. Trăiesc confortabil, li se oferă toate oportunitățile în privința educației și a recreerii, când e cazul aranjăm să primească vizite conjugale,

și mulți își dezvoltă cariere utile, ca și cum n-ar fi întemnițați.

— Dar cei care *sunt* eliberați? A redevenit vreunul criminal? Ați avut recidiviști printre ei?

Directorul păru stânjenit.

— Nu, n-am avut niciodată un subiect al Sistemului Malley care să se-ntoarcă aici, răspunse el, fără tragere de inimă. De fapt, simt că e datoria mea să vă atrag atenția că sistemul implică un mic dezavantaj. Până acum, n-am avut niciodată un subiect care să poată fi eliberat în lume după încheierea timpului de detenție. A fost necesar să-i transferăm pe toți într-un sanatoriu de boli mintale.

Criminalistul african păstră tăcerea. Ochii îi rătăciră prin biroul în care se afla. Remarcă pentru prima oară pereții blindați, geamurile antiglonț și armele electronice îndreptate spre ușă și gata oricând să fie activate prin apăsarea unui buton de pe biroul directorului.

Acesta îi urmări privirea și roși.

— Mă tem că sunt pur și simplu fricos, spuse el, pe un ton defensiv. Subiecții se află de fapt sub o pază foarte strictă și robogardienii au ordinul să tragă ca să ucidă. Dar îmi tot amintesc ce i s-a întâmplat predecesorului meu, când el și Lachim Malley…

— Știu, desigur, zise africanul, că Malley a murit subit în timp ce vizita această închisoare. Atac de cord, din câte-am înțeles.

— Predecesorul meu a fost puțin cam prea neglijent, comentă directorul, cu un zâmbet sardonic. Se încredea în totalitate în Sistemul Malley, n-avea nici măcar robogardieni care să susțină tehnicienii și nici nu percheziționa deținuții, ca să se-asigure că n-au cuțite, înainte de retrăirea zilnică. Pe atunci erau și mai mulți subiecți – în ziua aceea, cel puțin paisprezece. Așa că, având sondele deja plasate, s-au repezit simultan la tehnicieni, copleșindu-i, și au intrat cu forța în biroul ăsta…

Oh, da, Malley a murit ca urmare a unui atac de cord. Ca și predecesorul meu. Amândoi au fost înjunghiați drept în inimă.

Traducerea: Ana-Veronica Mircea

Postfață:

Întrucât nonficțiunea criminalistă și enigmele polițiste

reprezintă o parte însemnată din prozele mele, este firesc ca subiectul să mă atragă chiar și în science-fiction. Această extrapolare mi-a apărut din senin, așa cum s-a întâmplat cu multe dintre textele mele SF. Crimele sunt comise de indivizi aflați într-o stare de mare emotivitate, chiar dacă afectul respectiv nu este decât căutarea morbidă a excitării; și, de aceea, ce pedeapsă mai mare poate fi aplicată, decât silirea repetării experienței, până ce criminalul este fie cuprins de remușcări teribile, fie (așa cum pare mai probabil și cum am indicat eu) redus la o totală dezintegrare psihică?

Considerând că omenirea are *totuși* un viitor și că, într-un fel, ne vom egala progresele tehnologice și pe planurile social și psihologic, este posibil ca un asemenea gambit penal să le surâdă criminaliștilor viitori. Se ridică desigur întrebarea dacă va fi un factor inhibitor într-o măsură mai mare decât este în prezent pedeapsa cu moartea. Și în ciuda tăgăduirii mele, nu sunt deloc sigură că tribunalele supreme ale epocilor acelora nu vor decide că pedeapsa a fost chiar mai crudă decât crima.

Robert Bloch
O jucărie pentru Julieta

Introducere La „O jucărie pentru Julieta”

Ceea ce urmează este, în sensul cel mai pur, rezultatul final al feedbackului literar. Recent, producătorul unui serial TV de mare audiență, presat pentru un scenariu care să fie filmat, s-a așezat la masă și a scris el însuși unul, fără să mai aștepte capriciile programului și amânările unui scenarist liber-profesionist. După ce a terminat scenariul, care urma să intre pe platou în câteva zile, l-a expediat ca simplă formalitate la departamentul juridic al studioului. Pentru copyrightul numelor etc. În aceeași zi, însă, departamentul juridic l-a chemat în goana mare. Producătorul non-SF copiase aproape scenă cu scenă și cuvânt cu cuvânt (inclusiv titlul) o bine-cunoscută povestire science-fiction. Când i s-a arătat acest lucru, el a pălit și și-a reamintit că într-adevăr citise povestirea aceea, cu vreo cincisprezece ani în urmă. Drepturile pentru povestire au fost cumpărate în mare viteză de la bine-cunoscutul scriitor fantasy care concepuse ideea originală. Mă grăbesc să adaug că accept

sinceritatea producătorului când a jurat că nu conștientizase că imitase povestirea. Îl cred, deoarece genul acesta de plagiat inconștient este uzual în lumea literară. Este inevitabil ca mare parte din volumul de lecturi al unui scriitor să-i rămână în minte cumva, în concepte vagi, crâmpeie de scene, fragmente de caracterizare, și va apărea ulterior în propria sa operă, modificată, metamorfozată, totuși ca un rezultat direct al textelor altui autor. Nu este în niciun caz „plagiat”. Face parte din răspunsul la întrebarea adresată de idioți scriitorilor la petreceri: „De unde vă vin ideile?”

Acum câteva luni, Poul Anderson mi-a trimis o scrisoare, explicând că tocmai terminase o povestire pe care se pregătea s-o trimită la diverse redacții, când și-a dat seama că reprezenta o paralelă perfectă cu tema unei povestiri pe care o citisem eu la o convenție a scriitorilor la care participasem amândoi, cu numai o lună mai devreme. A adăugat că povestirea lui era doar vag similară cu a mea, totuși dorea să mă anunțe despre asemănare, astfel încât să nu existe probleme ulterioare. Era o scrisoare retorică; sunt arogant, totuși nu atât de arogant încât să cred că Poul Anderson ar avea nevoie să șterpelească de la mine. În mod similar, la Convenția Mondială de Science-fiction ținută anul trecut în Cleveland, mi-a fost prezentat bine-cunoscutul fan german Tom Schlück. (Tom fusese adus de fani în calitate de „Fan Invitat de Onoare”, un schimb tradițional în fandom, care este susținut de Transatlantic Fan Fund.) Primul lucru pe care l-a făcut, după ce ne-am strâns mâinile, a fost să-mi înmâneze ediția broșată a unei cărți SF germane. Am avut ceva dificultăți să înțeleg de ce-mi oferea cadoul acela. Tom a deschis cartea – o antologie de povestiri scrise sub pseudonim de Walter Ernsting, principalul fan SF german, devenit ulterior scriitor profesionist. Pe forzaț scria: „Lui Harlan Ellison, cu mulțumiri și complimente”. Tot nu înțelegeam. După care Tom a deschis la prima povestire, care se intitula „Die Sonnenbombe”. Sub titlu se menționa (*Nach einer Idee von Harlan Ellison).* M-am încruntat. Tot nu înțelegeam. Mi-am recunoscut numele, care arată la fel în toate limbile, cu excepția rusei, chinezei, ebraicii sau sanscritei, dar nu știu boabă de germană și mă tem că arătam ca un imbecil. Tom a explicat că ideea de bază a povestirii mele „Run for the Stars”, care apăruse în 1957, îl inspirase pe Ernsting să scrie „Die Sonnenbombe”. Era

feedbackul literar sosit din cealaltă parte a lumii. Am fost profund mișcat, ba, chiar mai mult, am încercat un sentiment de justificare. Toți scriitorii, exceptându-i poate pe scribălăii cei mai mizerabili, speră că cuvintele lor vor supraviețui mult timp după ce vor intra în pământ și că ideile lor îi vor influența pe oameni. Desigur, nu este scopul primar al scrierii, dar este genul de dorință secretă similară cu cea a Omului Obișnuit de a avea copii, pentru ca numele să nu-i moară odată cu el. Iar aici, în mâinile mele, era dovada vizibilă că ceva produs de mintea mea ajunsese departe și fermecase imaginația altuia. În mod evident era forma cea mai sinceră de măgulire și în niciun caz „plagiat”. Era feedback literar. Printre scriitori, cazurile de acțiune-reacțiune de acest fel sunt nenumărate, iar unele dintre ele au intrat în legendă. Ele constituie motivul pentru seminare, ateliere de lucru și congrese, ca și al nesfârșitelor corespondențe dintre scriitori. Ce au de-a face toate astea – sau vreo parte din ele – cu Robert Bloch, scriitorul povestirii care urmează? O să vedeți.

În anul 1943, Robert Bloch a publicat povestirea „Yours Truly, Jack the Ripper”. Numărul retipăririlor acesteia, al antologărilor, adaptărilor în scenarii TV și radiofonice și, mai mult decât orice, al plagierilor este amețitor. Am citit-o în 1953 și n-am mai putut-o uita. Când i-am *auzit* dramatizarea la Molie Mystery Theater, a devenit o amintire recurentă favorită. Ideea povestirii era simplă: ucigând în anumite momente, Jack Spintecătorul fusese acceptat de zeii răului și de aceea i se îngăduise să trăiască veșnic. Jack era nemuritor și Bloch urmărise cu logică metodică și impecabilă o serie de crime în stilul Spintecătorului din aproape toate orașele majore ale lumii, pe o perioadă de cincizeci-șaizeci de ani. Conceptul lui Jack – care n-a fost niciodată identificat – trecând dintr-o epocă în alta mi-a prins imaginația. Când am ajuns la întocmirea acestei antologii, i-am telefonat lui Robert Bloch și i-am sugerat că, dacă Jack ar fi fost cu adevărat nemuritor, atunci ar fi trebuit să ajungă în viitor. Imaginea unei creaturi din ceața și mizeria din Whitechapel, silueta întunecată a lui „Șorț-de-piele”, furișându-se printr-un oraș automat și steril al viitorului, era un anacronism care mă fascina. Bob a fost de acord și a spus că se va apuca imediat de lucru. Când i-a sosit povestirea, a fost (iertați cuvântul) încântătoare și am cumpărat-o imediat, totuși conceptul lui Jack

în viitor nu-mi părăsea gândurile. Am dezvoltat ideea cu fascinație aproape morbidă și în cele din urmă l-am întrebat pe Bob dacă s-ar supăra dacă aș scrie pentru antologia aceasta o povestire care să continue de acolo de unde el se oprise. Mi-a răspuns că nu avea nimic împotrivă. Așa cum am spus, a fost un act de feedback literar în sensul cel mai pur al cuvântului. Și, din nou, forma cea mai sinceră de măgulire. Bloch declanșase realmente procesul creativ în alt scriitor.

Povestirea care o urmează pe a lui Robert Bloch este produsul acelui feedback. Domnul Bloch a acceptat în mod amabil și elegant să scrie introducerea la povestirea *mea,* într-un efort de a se răzbuna pentru introducerea aceasta la povestirea *lui.* Strânse în nod, cele două introduceri și cele două postfețe par să se fi contopit într-un tot, care demonstrează mai admirabil decât un milion de cuvinte de critică literară ce anume obține un scriitor de la celălalt.

Ceea ce a obținut *acest* antologator de la *acel* scriitor pe nume Robert Bloch este mult mai mult decât ideea unei povestiri. L-am văzut prima dată pe Bloch – înalt, elegant, cu trăsături ascuțite, fumând cu un țigaret lung care amintea de Erich von Stroheim[112] – la Convenția Science-fiction Midwest, ținută în hotelul Beatley’s-on-the-Lake, din Belle-fontaine, statul Ohio, în 1951. Eu aveam aproape optsprezece ani. Eram nesuferit, cu ochii mari și flămând să știu tot ce era de știut despre SF. Bloch era pe atunci, și fusese de mulți ani, o legendă vie. Deși un profesionist recunoscut, cu multe cărți și povestiri la activ, se pusese mereu la dispoziția chiar și a celui mai sordid fan, doritor să-nhațe o povestire sau un articol pentru un fanzin pe jumătate lizibil. Gratuit, bineînțeles. El era eternul prezentator al evenimentelor, umorul său fiind o combinație de vulgaritate și incisivitate de macetă. Îi cunoștea pe toți și toți îl cunoșteau. Spre acest stâlp al fantasy-ului s-a îndreptat puștiul obraznic Ellison.

Nu-mi reamintesc ce s-a întâmplat cu ocazia aceea, deoarece pâclele timpului și ravagiile senilității mă afectează deja la vârsta de treizeci și trei de ani, dar trebuie să fi fost memorabil, pentru că cineva ne-a fotografiat și am păstrat copia fotografiei aceleia: eu arătând insolent ca un inconștient și Bloch privindu-

112 Von Stroheim, Erich (1885–1957). Actor faimos în perioada cinematografului mut, ulterior regizor.

mă de sus cu o expresie bizară, compusă din mărinimie, toleranță, derută amuzată și teroare pură. De atunci m-am bucurat de privilegiul de a mă autointitula prietenul lui Robert Bloch.

Încă o mică amintire, după care-l voi lăsa pe Bloch să vorbească singur despre cariera sa, despre copilăria sa și despre natura violenței. În 1962, când am sosit în Hollywood literalmente fără niciun dolar în buzunar (aveam zece cenți, o nevastă și un fiu și fuseserăm atât de faliți traversând țara, încât pe ultimii cinci sute de kilometri mâncaserăm doar conținutul unei cutii cu praline de arahide), într-un Ford zgâriat model 1951, Robert Bloch – care n-o ducea nici el tocmai grozav – mi-a împrumutat suficienți bani ca să-mi găsesc un loc unde să stăm și mâncare. A așteptat trei ani să-mi plătesc datoria aceea și nu mi-a cerut niciodată suma, deloc neînsemnată. Este unul dintre Oamenii Buni ai lui Dumnezeu, așa cum poate atesta oricine s-a apropiat vreodată de el. Una dintre contradicțiile gigantice ale vremurilor noastre este că un bărbat atât de blajin, amuzant, plin de empatie și pașnic ca Bloch poate să scrie povestirile înspăimântătoare și deformate pe care le produce cu regularitate alarmantă. Ca mod de comparație, nu pot să ofer decât lamentarea lui Sturgeon care, după ce scrisese o povestire – și numai una – despre homosexualitate, fusese acuzat de toți că ar fi fost poponar. Bloch este o entitate cu totul aparte și diametral opusă de ororile pe care le așterne pe hârtie. (Aș putea sugera cititorilor să-și amintească de această lamentație a scriitorului când va ajunge la povestirea *de după* cea a lui Bloch.)

Iar acum, radiind de amintiri și bonomie, iată-l pe Bloch:

„În copilărie am chiulit de la multe ore din școala elementară, găsindu-mă astfel în tovărășia unor băieți mai vârstnici și mai voinici care m-au introdus în jungla sălbatică a terenurilor de joacă, cu ierarhia ei secretă și cu necontenitele torturări ale celor slabi de către cei puternici. Din fericire pentru mine, n-am devenit niciodată o victimă fizică și nici n-am fost un torționar supracompensator; într-un mod ciudat am descoperit că eram în stare să-mi conduc tovarășii în jocuri complicate ale imaginației. Am săpat tranșee în curtea din spate și ne-am jucat de-a războiul; veranda deschisă din față a devenit puntea unei corăbii de pirați, iar prizonierii condamnați la moarte mergeau

legați la ochi pe scândură (o parte detașabilă din masa extensibilă din sufragerie) și săreau în oceanul peluzei din față. Am înțeles însă, în mod vag, că spectacolele și circurile pe care le inventam nu mențineau interesul tovarășilor mei de joacă în aceeași măsură ca jocurile care reprezentau surogate pentru violență. Iar mai târziu, când au fost atrași în mod inevitabil spre violențele venerate ale boxului, luptelor, fotbalului și celorlalte supape aprobate de adulți pentru a călca în picioare ființe umane, m-am retras în lectură, desen, dramaturgie și încântările produse de piesele de teatru și filme.

Versiunea mută a *Fantomei de la operă* m-a speriat îngrozitor pe când aveam opt ani, dar o părticică din mine era îndeajuns de obiectivă ca să descopere fascinația față de această demonstrație a puterii iluziei. M-am apucat să citesc intens în domeniul violenței imaginare. La vârsta de cincisprezece ani am început să corespondez cu scriitorul de fantasy H.P. Lovecraft, care m-a încurajat să încerc eu însumi să scriu. În calitate de comic în liceu, am constatat că-i puteam face pe spectatori să râdă; acum îmi dau seama că i-aș fi putut mișca emoțional în alte direcții.

La șaptesprezece ani mi-am vândut prima povestire revistei *Weird Tales* și astfel mi-am găsit vocația de o viață.

De atunci am publicat în reviste peste patru sute de povestiri, articole și nuvelete. Am avut rubrici fixe, mi-am văzut unele povestiri reeditate în aproape o sută de antologii din America și din străinătate, mi-au fost publicate douăzeci și cinci de cărți, romane și culegeri de povestiri. În plus, am compus discursuri pentru politicieni, iar o vreme am scris aproape toate tipurile imaginabile de reclame publicitare. Am adaptat treizeci și nouă din propriile-mi povestiri pentru un serial radiofonic, iar în ultimii ani m-am concentrat în special asupra scenariilor pentru televiziune și cinematografie.

La început prozele mele s-au situat aproape integral în domeniul fantasy, unde elementul violent era în mod evident un produs al imaginației. Atrocitățile în masă din al Doilea Război Mondial m-au împins să examinez violența la sursă – la nivelul individului. Nedorind totuși sau nefiind în stare să-i accept realitatea actuală, m-am retras în istorie și am recreat, ca prototip al violenței aparent lipsite de sens, pe infam de faimosul asasin în masă care se recomanda «Yours Truly, Jack

the Ripper». Această povestire avea să fie retipărită și antologată la nesfârșit, dramatizată radiofonic și în cele din urmă filmată pentru televiziune; ca ultimă informație, a apărut ca lectură dramatizată în Israel. Dintr-un motiv necunoscut, ideea supraviețuirii lui Jack Spintecătorul în prezent a atins o coardă sensibilă în psihicul audienței.

Eu însumi am fost departe de a rămâne insensibil față de această încarnare a violenței în mijlocul nostru și mă retrag rapid din fața altor considerații. Pe măsură ce războiul a continuat și violența din viața reală s-a apropiat în mod periculos, m-am concentrat pentru o vreme asupra literaturii umoristice și science-fiction. Abia în anul 1945, când a fost publicată prima mea culegere de povestiri *(The Opener of the Way),* i-am completat conținutul cu un efort nou, *One Way to Mars,* în care este utilizată o formă pseudo-SF pentru a descrie amnezia psihopată a unui contemporan predispus la violență.

După un an am scris primul meu roman, *The Scarf* – relatarea la persoana întâi a unui ucigaș în serie. De atunci, deși am continuat să folosesc fantasy și science-fiction pentru satiră și critică socială, mi-am consacrat multe povestiri și aproape toate romanele (*Spiderweb, Shooting Star, The Kidnaper, The Will to Kill, Psycho*[113]*, The Dead Beat, Firebug, The Couch, Terror)* examinării directe a violenței în societatea noastră.

Psycho a fost inspirat de relatarea oarecum edulcorată apărută într-un ziar despre un ucigaș în serie aflat într-un orășel din apropierea celui în care locuiesc eu; nu cunoșteam nimic despre detaliile crimelor, dar m-am întrebat ce fel de individ le putea săvârși în timp ce trăia ca un cetățean aparent normal într-un mediu dedat în mod notoriu bârfelor și restricționat în convenționalitate. Mi-am creat personajul schizofrenic din ceea ce am crezut că era pură imaginație, doar pentru a descoperi, peste niște ani, că raționalitatea pe care i-o creasem era înspăimântător de apropiată de realitatea lui aberantă.

Și alte dintre personajele mele s-au dovedit puțin cam prea reale pentru liniștea interioară. De exemplu, când am scris *The Scarf,* redactorul a insistat pentru ștergerea unei secțiuni scurte în care protagonistul se dedă unei fantezii sadice. El își imaginează cum ar fi să ia o armă automată, să se suie în vârful unei clădiri înalte și să înceapă să-i împuște aleatoriu pe

113 *Psycho.* Nemira, 1995.

trecătorii de dedesubt. Implauzibil, a spus redactorul. În prezent eu am fost cel care a râs la urmă… dar n-a fost tocmai un râs amuzat.

Ca fapt divers, *The Scarf* tocmai a fost republicat în ediție broșată. În mod firesc, după douăzeci de ani am revăzut cartea, ca să actualizez câteva expresii de argou și referințe. Însă protagonistul meu n-a necesitat nicio schimbare; trecerea timpului în sine a lucrat pentru mine. Acum douăzeci de ani scrisesem despre el ca un ticălos… acum apare ca antierou.

Asta pentru că violența și-a intrat în drepturi de acum; violența pe care am examinat-o și pe care, în răstimpuri, am prezis-o și extrapolat-o a devenit realitatea prezentă, uzuală și acceptată. Pentru mine asta este mult mai înspăimântător decât orice mi-aș fi putut imagina.”

Revin eu, Ellison. Într-o încercare de a unifica întregul și crezând cu fermitate că textul lui Bloch pierde foarte puțin impact pentru revelație, această secțiune a cărții a fost astfel structurată încât să poată fi citită toată ca un singur material. Vă îndemn să treceți de la Bloch la postfața lui, la introducerea pe care i-a făcut-o lui Ellison și la postfața *sa.* Este un caz tipic în care vârsta este lăsată să treacă înaintea frumuseții.

Sau poate Frumusețea este lăsată să treacă înaintea Bestiei.

O jucărie pentru Julieta

de Robert Bloch

Julieta a intrat zâmbind în dormitorul ei și o mie de Juliete i-au răspuns la zâmbet. Pentru că toți pereții erau acoperiți cu oglinzi și plafonul era tot din oglinzi, care-i reflectau imaginea.

Oriunde ar fi privit, putea să vadă cârlionții blonzi ce încadrau trăsăturile sensibile ale unui chip care era un amalgam radios de copil și înger; un contrast izbitor cu revelația coaptă, plină, a corpului ei în capotul diafan.

Însă Julieta nu-și zâmbea sieși. Ea zâmbea pentru că știa că Bunicul se întorsese și-i adusese altă jucărie. Peste numai câteva clipe, jucăria avea să fie decontaminată și livrată, și ea dorea să fie pregătită.

Julieta și-a învârtit inelul de pe deget și oglinzile au pălit. Încă o rotație ar fi întunecat complet încăperea; o răsucire în direcția opusă le-ar fi aprins strălucitoare. Totul era o chestiune de

alegere… dar, la urma urmelor, acela era chiar secretul vieții. Să alegi, pentru plăcere.

Și care era plăcerea ei în seara aceasta?

Julieta a înaintat până lângă una dintre oglinzi și a trecut palma prin fața ei. Oglinda a glisat în lateral, dezvăluind nișa dindărăt: deschiderea în formă de sicriu din roca solidă, cu cizma spaniolă și menghinele pentru degete montate la înălțimile corespunzătoare.

Pentru o clipă Julieta a șovăit; nu mai jucase de mulți ani jocul *acela.* Poate altă dată. A mișcat din mână și oglinda a lunecat acoperind la loc deschiderea.

A înaintat fără grabă în lungul șirului de oglinzi, gesticulând pe când mergea, oprindu-se să cerceteze ce se afla înapoia fiecăreia, pe rând. Aici, patul telescopic; dincolo, jugurile și bicele cu ghimpi, rezemate de lemnul cu pete întunecate. Aici, masa de disecții, veche de sute de ani, cu instrumentele ei bizare; după următoarea oglindă, bastoanele electrice și sârmele care produceau grimase stranii și contorsionări agonice, ca să nu mai amintească de zbierete. Bineînțeles, zbieretele nu contau într-o încăpere izolată fonic.

Julieta a trecut la peretele următor și a mișcat din nou, scurt, din mână; ascultătoare, sticla s-a tras în lături și ea a privit un obiect de joacă de care aproape că uitase. Era printre cele dintâi primite de la Bunicul și era foarte vechi, aproape ca un sarcofag pentru mumii. Cum îl numise el? „Fecioara de fier din Nürnberg”, asta era – cu țepușe ascuțite din oțel pe interiorul capacului. Înlănțuiai un om înăuntru și apoi învârteai manivela micuță care închidea capacul, foarte, foarte lent, iar țepușele străpungeau încheieturile și coatele, gleznele și genunchii, vintrele și ochii. Trebuia să fii atent să nu devii surescitat și să învârți prea repede, pentru că stricai toată plăcerea.

Bunicul îi arătase cum funcționa, prima dată când îi adusese o jucărie reală, *vie*. De altfel Bunicul îi arătase totul. O învățase tot ce știa ea acum, pentru că el era foarte înțelept. Tot el îi pusese și numele acesta – Julieta – dintr-o carte în stil vechi, tipărită, pe care o descoperise, scrisă de filosoful De Sade.

Bunicul adusese cărțile din Trecut, tot așa cum îi aducea Julietei obiectele de joacă. El era singurul care avea acces în Trecut, pentru că el deținea Călătorul.

Călătorul era un mecanism foarte ingenios, capabil să atingă

frecvențe vibratorii care-l eliberau din legăturile temporale. Când nu funcționa, era pur și simplu o cutie paralelipipedică mare, de dimensiunile unei odăițe. Dar când Bunicul acționa comenzile și începeau oscilațiile, cutia se încețoșa și dispărea. Continua să fie acolo, spunea Bunicul – cel puțin, *matricea* rămânea ca un punct fix în spațiu și timp –, dar orice sau oricine aflat în interiorul pătratului bazei se putea deplasa în Trecut, către orice punct pentru care fuseseră programate comenzile. Bineînțeles, avea să fie invizibil când sosea acolo, dar asta era de fapt un avantaj, mai cu seamă când doreai să găsești lucruri și să le aduci înapoi. Bunicul adusese câteva obiecte foarte interesante din locuri aproape legendare – biblioteca din Alexandria, piramida lui Keops, Kremlinul, Vaticanul, Fort Knox –, toate fiind tezaure de comori și cunoaștere care existaseră cu mii de ani în urmă. Îi plăcea să meargă în zona *aceea* din Trecut, perioada dinaintea războaielor termonucleare și epocilor roboților, și să colecteze fel de fel. Desigur, cărțile, podoabele și metalele erau inutile și n-ar fi interesat decât poate pe un anticar, însă Bunicul era romantic și iubea timpurile de altădată.

Era interesant că el deținea Călătorul, deși nu fusese creatorul său. De fapt tatăl Julietei îl construise și Bunicul îl preluase după moartea lui. Julieta suspecta că Bunicul îi omorâse părinții pe când ea era un prunc, însă nu putea fi sigură în această privință. De altfel nici n-ar fi contat; Bunicul o tratase mereu cu dragoste și, în plus, el avea să moară în curând, iar Călătorul avea să-i rămână ei.

Obișnuiau să glumească frecvent despre asta.

— Am făcut un monstru din tine, spunea el, și într-o bună zi vei sfârși prin a mă distruge. După care, desigur, vei merge mai departe și vei distruge întreaga lume… sau puținul care va mai fi rămas din ea.

— Și nu ți-e frică? îl tachina ea.

— Bineînțeles că nu. Ăsta-i visul meu – distrugerea totală. Și sfârșitul acestei decadențe sterile. Îți dai seama că la un moment dat pe planeta asta au trăit peste trei miliarde de locuitori? Iar acum sunt mai puțin de trei mii! Mai puțin de trei mii, închiși în Domurile astea, propriii lor prizonieri, izolați pe vecie, din cauza păcatelor părinților care au otrăvit nu numai lumea exterioară, ci și spațiul cosmic, amestecându-se în ordinea atomică a universului. Omenirea este deja practic

dispărută; tu doar vei grăbi finalul.

— Dar n-am putea să ne-ntoarcem toți în altă epocă, folosind Călătorul? întreba ea.

— În *care* epocă? Continuumul este imuabil; un eveniment conduce inexorabil la altul, toate se unesc într-un lanț care ne leagă de prezent și de inevitabilul lui sfârșit prin distrugere. Da, vom avea supraviețuire individuală temporară, însă fără vreun scop definit. Și niciunul dintre noi nu este pregătit să supraviețuiască într-un mediu mai primitiv. Așa că mai bine să rămânem aici și să ne bucurăm cât putem de clipa prezentă. Plăcerea *mea* este de a fi unicul utilizator și posesor al Călătorului. Iar a ta, Julieta…

Bunicul râdea atunci. Amândoi râdeau, fiindcă știau care era plăcerea *ei.*

Julieta și-a ucis prima jucărie pe când avea unsprezece ani – un băiețel. Bunicul i-l adusese ca pe un cadou special, de undeva din Trecut, pentru joacă sexuală elementară. Însă el nu voise să coopereze, iar ea își pierduse răbdarea și-l bătuse cu un baston din oțel, până-i omorâse. Așa încât Bunicul îi adusese o jucărie mai mare, cu piele cafenie, care cooperase foarte bine, dar în cele din urmă Julieta se plictisise și, pe când dormea în patul ei, o legase și găsise un cuțit.

Experimentând puțintel înainte ca jucăria să moară, Julieta descoperise noi surse de plăcere și, desigur, Bunicul aflase. De aceea o botezase „Julieta”; păruse s-o aprobe din toată inima și de atunci îi adusese obiectele de joacă pe care ea le păstra înapoia oglinzilor din dormitor. Iar din neîncetatele lui hoinăreli în Trecut, îi aducea jucării noi.

Fiind invizibil, le putea găsi aproape oriunde în călătoriile lui – nu făcea altceva decât să utilizeze un paralizator și să le care când revenea. Bineînțeles, toate jucăriile trebuiau să fie decontaminate cu multă grijă, fiindcă Trecutul clocotea de microorganisme stranii. Dar odată ce deveniseră antiseptice, îi erau predate Julietei pentru plăceri, iar în ultimii șapte ani ea se desfătase din plin.

Momentul acesta de anticipare dinaintea sosirii unei jucării noi era întotdeauna delicios. Cum avea să fie jucăria? Bunicul era foarte prevăzător; în primul rând, se asigura că jucăriile pe care i le aducea puteau vorbi și înțelege ingleza – sau „engleza” cum obișnuiau să-i spună în Trecut. Comunicarea verbală era

importantă, mai ales dacă Julieta dorea să urmeze preceptele filosofului De Sade și să se bucure de o formă de relație sexuală înainte de a trece la plăceri mai intense.

Exista totuși fiorul ghicirii anterioare. Oare jucăria avea să fie tânără sau bătrână, sălbatică sau domesticită, mascul sau femelă? Ea avusese din toate felurile și toate combinațiile posibile. Uneori le ținea în viață multe zile înainte de a se plictisi… sau înainte de a expira subtilitățile de care era ea capabilă. Alteori dorea să se întâmple repede; în seara aceasta, de pildă, știa că va fi alinată doar de o acțiune primitivă și directă.

Odată ce Julieta a înțeles asta, a încetat să se mai joace cu oglinzile și s-a dus direct la patul cel mare. A tras într-o parte cuvertura și a pipăit sub pernă până l-a simțit. Da, era tot acolo – cuțitul mare, cu lamă lungă și crudă. Știa ce va face acum: va lua jucăria cu ea în pat și după aceea, exact în clipa potrivită, își va combina plăcerile. Dacă ar fi putut potrivi momentul loviturii de cuțit cu…

S-a înfiorat de anticipare, apoi de nerăbdare.

Ce fel de jucărie va fi? Și-a reamintit-o pe cea suavă și imperturbabilă – Benjamin Bathurst se numea bărbatul și era diplomat englez dintr-o epocă pe care Bunicul o numise a Războaielor Napoleoniene. Ohoho, ce suav și imperturbabil fusese, până-i ademenise cu corpul, în pat. Apoi aviatoarea aceea americană dintr-o epocă ulterioară a Trecutului, iar odată, ca o extravaganță foarte specială, întregul echipaj al unei corăbii numite *Marie Celeste.* Aceia duraseră *săptămâni* întregi!

În mod ciudat, Julieta chiar citise despre unele dintre jucăriile ei, după aceea. Pentru că, după ce Bunicul le paraliza și aducea aici, ele piereau pentru totdeauna din Trecut și, dacă fuseseră cumva cunoscute sau importante în epoca lor, disparițiile fuseseră remarcate. Iar unele dintre cărțile Bunicului conțineau relatări despre „dispariții misterioase”, care, evident, nu fuseseră niciodată explicate. Ce delicios era totul!

Julieta a aranjat perna la locul ei și a strecurat cuțitul dedesubt. Nu mai rezista așteptării; de ce oare întârzia?

Și-a impus să se ducă la o apertură și a apăsat pulverizatorul, lepădându-și capotul când ceața parfumată i-a scăldat corpul. Era ispita finală… totuși de ce nu-i sosea jucăria?

Pe neașteptate, din auditor a răsunat vocea Bunicului:

— Îți trimit o mică surpriză, draga mea.

Așa spunea el întotdeauna; făcea parte din joc.

Julieta a apăsat comutatorul comunicatorului.

— Nu mă tachina, l-a implorat. Spune-mi cum este.

— Un englez. De la sfârșitul epocii victoriene. Foarte afectat și politicos, după cum arată.

— Tânăr? Arătos?

— Acceptabil, a chicotit Bunicul. Apetitul te trădează, draga mea.

— Cine este – cineva din cărți?

— Nu i-aș cunoaște numele. În timpul decontaminării n-am găsit nimic care să-l identifice. Totuși, după îmbrăcăminte și maniere, ca și după gentuța neagră pe care o purta când l-am descoperit, aș zice că este un medic care revenea de la un apel de urgență.

Julieta știa ce sunt „medicii” din lecturile ei, desigur; la fel cum știa ce însemna „epoca victoriană”. Cumva, combinația părea perfect potrivită.

— „Afectat și politicos”? a zis cu un surâs. Atunci mă tem că-l va aștepta un șoc.

Bunicul a râs.

— Să înțeleg că te-ai gândit la ceva?

— Da.

— Pot să mă uit?

— De data asta, nu, te rog.

— Foarte bine.

— Nu te supăra, scumpule. Te iubesc.

Julieta a închis. La timp, de altfel, deoarece ușa s-a deschis și jucăria a intrat.

Ea s-a holbat, dându-și seama că Bunicul spusese adevărul. Jucăria era un mascul de vreo treizeci de ani, atrăgător, dar în niciun caz chipeș. Nici n-ar fi putut să fie, în hainele acelea negre și cu favoriții ridicoli. Exista ceva aproape deprimant de rafinat și manierat în privința lui, un aer de reprimare stânjenită.

Și, desigur, când a zărit-o pe Julieta în capotul semitransparent și patul înconjurat de oglinzi, a început realmente să se *îmbujoreze.*

Reacția aceea a cucerit-o complet pe Julieta. Un victorian care se înroșea la față, cu constituția unui taur... și care nu știa că acesta era abatorul!

Era atât de amuzant, încât nu s-a putut abține; a înaintat imediat și a cuprins jucăria în brațe.

— Cine… cine ești? Unde sunt?

Întrebările obișnuite, formulate în felul obișnuit. De obicei, Julieta s-ar fi amuzat, contracarând cu răspunsuri menite să-i tortureze și excite victima. Dar în seara aceasta simțea o presiune care doar a sporit când a îmbrățișat jucăria și a împins-o cu spatele spre patul care aștepta.

Jucăria a început să răsufle întretăiat, răspunzându-i. Continua totuși să fie dezorientată.

— Spune-mi… nu-nțeleg. Sunt viu? Sau acesta-i paradisul?

Capotul Julietei s-a deschis, când s-a întins pe spate.

— Ești viu, scumpule, a murmurat ea. Minunat de viu.

A râs când a început să dovedească afirmația.

— Dar mai aproape de paradis decât ai crede.

Iar pentru a dovedi afirmația *aceea,* mâna ei liberă a lunecat sub pernă și a bâjbâit după cuțitul care aștepta.

Însă cuțitul nu mai era acolo. Cumva ajunsese în mâna jucăriei. Și jucăria nu mai era afectată și politicoasă, ci fața îi era ceva întrezărit în coșmaruri. Doar o întrezărire, înaintea ceții orbitoare a lamei cuțitului, care a coborât, din nou și din nou și din nou…

Încăperea era, desigur, izolată fonic, iar timp era din belșug. Abia după câteva zile au descoperit ce mai rămăsese din trupul Julietei.

Iar în Trecut, în Londra, după ultima și misterioasa crimă din zori, nu l-au mai găsit niciodată pe Jack Spintecătorul…

Traducerea: Mihai-Dan Pavelescu

Postfață:

Au trecut niște ani de când m-am așezat la mașina de scris, într-o zi mohorâtă de iarnă, și am scris „Yours Truly, Jack the Ripper” pentru a fi publicată într-o revistă. Revista în care a apărut inițial a renunțat de mult timp la interesul față de fantome și a devenit ea însăși fantomă. Însă cumva povestioara mea pare să fi supraviețuit. De atunci m-a urmărit în retipăriri, culegeri, antologii, traduceri în limbi străine, teatru radiofonic și TV.

De aceea, atunci când editorul acestei antologii mi-a propus să scriu o povestire și a sugerat: „Ce părere ai despre Jack Spintecătorul în viitor?”, am fost capabil de un singur răspuns.

Tocmai l-ați citit.

Harlan Ellison
Prădătorul din orașul de la marginea lumii

Introducere la „Prădătorul din orașul de la marginea lumm”

Sunt Robert Bloch și scriu despre Harlan Ellison. Și, credeți-mă, nu-i ușor.

Contribuția lui la antologia de față este din întâmplare o urmare la propria mea povestire, de aceea m-a rugat să scriu o introducere, pur și simplu ca o chestiune de injustiție poetică.

Nu-i voi face o schiță biografică; cu siguranță nu ar avea nevoie de mine pentru așa ceva. Ellison și-a povestit viața de atâtea ori, încât ai zice că o știe pe dinafară.

De aceea sunt nevoit să recurg la aprecierea lui ca fenomen – un fenomen fenomenal – care a avut efect asupra conștiinței mele și a conștiinței tuturor din science-fiction în ultimii cincisprezece ani.

Când ne-am cunoscut (îl *văzusem* în luna mai a anului anterior) la Convenția Mondială de Science-fiction din 1952, Harlan Ellison era un tânăr promițător de optsprezece ani. În prezent este un tânăr promițător de treizeci și trei de ani. Aceasta nu este o critică și nici n-are intenția respectivă.

La optsprezece ani promitea să devină un fan de excepție. La treizeci și trei ani promite să devină un scriitor de excepție. Și nu numai că promite, ci oferă și dovezi.

Ca fan, era articulat, ambițios și agresiv. Ca scriitor profesionist, calitățile acestea continuă să-i fie evidente în toate creațiile, dar li s-a adăugat altă calitate avantajos aliterativă: artisticitatea.

Citiți-i povestirile, romanele, articolele și eseurile critice. Puteți să nu fiți întotdeauna de acord cu ceea ce spune sau cu modul în care spune, dar artisticitatea este acolo; fuziunea de emoție și incitare redate cu convingere și dedicație profundă. Indiferent care poate fi forma gramaticală aparentă, ne dăm seama că Ellison scrie de fapt întotdeauna la persoana întâi.

Am amintit de emoție. Ellison operează frecvent din extreme care se întind de la empatia milostivă la indignarea îndreptățită. El scrie ceea ce simte… iar voi simțiți ce scrie.

Am amintit de incitare. Acesta este un climat intern, o tornadă constantă, în care o parte din Ellison rămâne ca focar – și încă unul foarte perceptiv. În viața sau în opera lui nu se poate găsi multă liniște. În mod clar, nu este unul dintre scriitorii care cultivă seninătatea lui Buddha, contemplându-și romanele.

Am amintit de convingere. Pentru că nu este obscurantist, convingerile lui răzbat sonore și limpezi – în scris și verbal. Convingerile acelea creează atât admiratori, cât și inamici. Parțial o pacoste, parțial ego în stare pură, Ellison a fost criticat de cei care persistă în a considera trăsăturile acestea ca fiind admirabile pentru un militar, om politic sau director executiv, dar cumva degradante la un artist creativ. Ellison supraviețuiește disputelor; el este singurul organism viu pe care-l cunosc al cărui habitat natural este apa clocotită.

Am amintit de dedicație. Hotărârea și tenacitatea l-au purtat printr-o gamă largă de experiențe: un conflict în armată, o legătură cu bandele de adolescenți în vederea documentării pentru o carte, o aventură ca editor și eterna provocare suferită de toți scriitorii care trebuie să-și tempereze creațiile după gustul altor arbitri.

Ellison s-a ciocnit adesea de cei care au încercat să-i orienteze textele. În evoluția sa de la Cleveland la New York și la Chicago, el a lăsat în urmă un siaj de fire de păr editoriale încărunțite prematur, multe chiar smulse din rădăcină. În Hollywood a jucat pentru producători rolul picadorului, cu sulița mereu ridicată și pregătită pentru a lovi când simțea taurul.

Unii îi admiră cutezanța. Alții îi detestă insolența. Dar el are un fel de a arăta că este bun – și de a se îmbunătăți.

Antologia de față este o exemplificare.

În cei cincisprezece ani în care Ellison a trecut de la statutul de fan la cel de profesionist, literalmente sute de cititori, scriitori și editori de science-fiction au visat la publicarea unei antologii de acest fel.

Ei au visat-o.

Ellison a transpus-o în realitate.

Îmi dau perfect seama că n-am spus nimic despre spiritul lui Ellison sau despre sensibilitatea întrupată în creația sa, care i-a

adus atât Premiul Hugo acordat de Convenția Mondială de Science-fiction, cât și Premiul Nebula conferit de Science Fiction Writers of America. Puteți aprecia singuri aceste calități, citind nuveleta care urmează.

Este cu siguranță un tur de forță în maniera măreață a lui Grand Guignol; un descendent literar din linia unor părinți teribili ca Marchizul de Sade și Louis-Ferdinand Céline[114]. La suprafața stropită de sânge este o obscenitate, o siluire violentă a simțurilor și sensibilităților.

Dar dedesubtul aluziilor crude și șocante la Eros și Thanatos se află portretizarea plină de înțeles a Omului Obsedat – Omul Violent, a cărui tranziție din trecut în viitor ne îngăduie o înțelegere mai profundă a Omului Violent de *azi.*

Pentru că Jack Spintecătorul se află printre noi acum. El bântuie în noapte, ocolind soarele în căutarea incandescenței orbitoare a unei realități interioare, și îl vedem clar în povestirea lui Ellison, în măsura în care putem vedea (și admite) violența care pândește în interiorul propriului nostru psihic. Aici tot ce este în mod normal interzis este în mod anormal eliberat și materializat. Pălăvrăgeli metafizice? înainte de a decide, citiți nuveleta și lăsați-l pe Spintecător să vă spintece *pe voi,* trezindu-vă la realitatea impulsurilor și forțelor pe care cei mai mulți dintre noi nici nu le vom admite și cărora nu ne vom preda; forțe care, de asemenea, rămân potente în interiorul nostru și al societății noastre. Și reflectați, dacă vreți, la parabola dilemei lui Jack care caută – într-o expresie pe care toți o folosim, dar rareori o înțelegem – „să-și croiască/să-și taie o carieră”.

O obscenitate, de acord. Însă și o morală; o morală teribilă, implicită în înțelegerea că victima inevitabilă și finală a Spintecătorului este întotdeauna el însuși.

Chiar și sub forma voastră și a mea.

Robert Bloch

Prădătorul din orașul de la marginea lumii

de Harlan Ellison

---

114 Céline, Louis-Ferdinand (1894–1961). Pseudonimul medicului francez Louis Ferdinand Auguste Destouches. Considerat unul dintre cei mai influenţi scriitori ai secolului al XX-lea, a dezvoltat un stil nou care a modernizat literatura franceză şi mondială.

Mai întâi era orașul, niciodată în noapte. Cositor și reflectant, ziduri de metal antiseptic, ca o autoclavă imensă. Pur și neprăfuit, atât de tăcut, încât până și piesele învolburate ale inimii și minții îi erau protejate de înștiințări. Orașul era autonom și pașii răsunau de jur-împrejur – note lipăite ale unui instrument exotic cu tălpi din piele tăbăcită. Sunete care reverberau înapoi către emițător, aidoma unor iodlere trimise peste văile munților. Sunete emise de locuitori umiliți, ale căror vieți erau la fel de ordonate, la fel de aseptice, la fel de metalice ca orașul pe care-l condiționaseră să-i țină strâns la pieptul său împotriva anilor. Orașul era o arteră complexă, oamenii erau sângele care curgea rece ca gheața prin arteră. Erau un *gestalt* reciproc, formând un tot unificat. Un oraș care sclipea în permanență, etern în concept, care se autoridica într-o declarație formată și modelată de exaltare; cel mai modern dintre toate structurile moderne, conceput ca reședința plusperfectă pentru oamenii perfecți. Rezultatul final și definitiv al tuturor proiectelor sociologice orientate spre Utopie. Spațiul pentru trăit, așa fusese denumit, și de aceea erau condamnați *să trăiască* în acel Erewhon de respectabilitate programată și puritate.

Niciodată în noapte.

Niciodată în umbre.

… o umbră. O pată mișcându-se pe fundalul purității de aluminiu. Mișcare de zdrențe și bulgări de pământ lipicios din morminte închise cu ere în urmă. O formă.

În trecere, el a atins un perete din metal gri brunat: amprenta degetelor colbuite. O umbră contorsionată care se mișca prin străzi antiseptic de pure, ce deveneau – prin trecerea lui – ulițe întunecate din altă vreme.

În mod vag, știa ce se întâmplase. Nu explicit, nu cu detalii, dar el era puternic și era în stare să scape fără ca pereții subțiri cât coaja de ou ai minții sale să colapseze. În structura aceasta sclipitoare nu exista niciun loc în care să se disimuleze, un loc în care să gândească, totuși avea neapărată nevoie de timp. Și-a încetinit mersul, nevăzând niciunul. Cumva – inexplicabil – se simțea… în siguranță? Da, în siguranță. Pentru prima dată după foarte multă vreme.

Cu câteva minute în urmă stătuse în pasajul îngust din fața curții Miller, de la nr. 13. Fusese ora 6:15 dimineața. Londra era

tăcută, când el se oprise în pasajul cu camere de închiriat de la M'Carthy, în coridorul fetid, duhnind a urină, în care târfele de la Spitalfields își duceau clienții. Cu câteva minute în urmă, cu fetusul în baia sa de formaldehidă etanș închisă într-un recipient din sticlă în geanta Gladstone, se oprise să bea în ceața groasă, înainte de a porni pe circuitul întortocheat care-l readucea la Toynbee Hall. Asta fusese cu câteva minute în urmă. Pentru ca după aceea, pe neașteptate, să se pomenească în alt loc și nu mai era ora 6:13 într-o dimineață friguroasă de noiembrie din 1888.

A ridicat ochii când lumina l-a scăldat în locul acesta diferit. În Spitalfields fusese liniște și întuneric de funingine, pentru ca, brusc, fără să fi simțit că s-ar fi mișcat sau că *ar fi fost mișcat,* fusese scăldat în lumină. Iar când ridicase ochii, se găsea în locul acesta diferit. Oprit acum, la numai câteva minute după transfer, s-a rezemat de zidul strălucitor al orașului și și-a reamintit lumina. Din o mie de oglinzi. În pereți, în tavan. Un dormitor cu o fată înăuntru. O fată frumoasă. Nu ca „Țiganca" Mary Kelly, „Oacheșa" Annie Chapman, Kate Eddowes sau oricare dintre celelalte drojdii jalnice pe care fusese silit să le frecventeze...

O fată frumoasă. Blondă, întreagă, până ce-și descheiase capotul și se preschimbase în același soi de târâturi pe care el fusese silit să le folosească în munca lui din Whitechapel.

O sibarită, o creatură a plăcerilor, o Julietă, îi spusese, înainte ca el să folosească asupra ei cuțitul cu lamă mare. Îl găsise sub pernă, pe patul unde-l ademenise – cât de rușinos de lipsit de împotrivire fusese, complet confuz, strângându-și geanta neagră cu tremurăturile unui copil, el care se mișcase ca uleiul prin noaptea londoneză, care mersese unde dorise, care-și atinsese neîmpiedicat țelurile de opt ori, fusese acum condus spre păcat de alta, nimic altceva decât altă prostituată, care-l folosea în timp ce el încerca să priceapă ce i se întâmplase și unde se găsea – cât de rușinos! – și-l folosise asupra ei.

Asta se întâmplase cu numai câteva minute mai devreme și el lucrase cu foarte multă eficiență.

Cuțitul fusese destul de neobișnuit. Lama păruse să fie din două straturi foarte subțiri de metal, între care exista *ceva* strălucitor, pulsatoriu. Un fel de scânteie, așa cum ar fi putut produce un generator Van der Graaf. Evident însă așa ceva ar fi

fost ridicol. Nu avea atașat niciun soi de sârme, niciun cuplaj colector, nimic care să producă fie și cea mai rudimentară descărcare electrică. El aruncase cuțitul în geanta Gladstone, unde se afla acum alături de scalpele, ghemul de catgut, fiolele din etuiul de piele și fetusul din sticlă. Fetusul scos din Mary Jane Kelly.

Fusese eficient, dar rapid, și o lucrase aproape exact în același fel ca pe Kate Eddowes: beregata spintecată complet, de la o ureche la cealaltă, torsul deschis printre sâni până la vagin, intestinele scoase și atârnate peste umărul drept, cu o bucată tăiată și plasată între brațul stâng și corp. Ficatul fusese înțepat cu vârful cuțitului, cu o tăietură verticală secționându-i lobul stâng. (Fusese surprins să constate că ficatul nu dovedea niciunul dintre semnele de ciroză atât de prevalente la prostituatele acestea din Spitalfields, care beau întruna pentru a scăpa de povara trăirii vieților mizerabile prin care treceau în mod grotesc. Mai exact, aceasta păruse cu totul diferită de celelalte, chiar dacă fusese mai nerușinată în avansurile sexuale. Și cuțitul acela de sub pernă...) El retezase vena cavă care ducea la inimă. După aceea începuse să lucreze asupra feței.

Se gândise să-i extragă rinichiul stâng, așa cum făcuse la Kate Eddowes. Surâsese în barbă când își imaginase expresia care trebuie să fi apărut pe chipul domnului George Lusk, președintele Comitetului de Vigilenți Whitechapel, când primise cutia de carton prin poștă. Cutia care conținea rinichiul domnișoarei Eddowes și scrisoarea, profan agramată:

Din iad, domnu Lusk, sir, îți trimit jumate din rinichiu pe care lam loat de la o femeie, lam păstrat pentru tine, cialaltă jumate am fripto șiam mâncato; a fost tare bună. Poate co săți trimit cuțitu cu sânge cu care lam tăiat, daco să mai aștepți nițel. Prindemă dacă poți, domnu Lusk.

Scrisoarea *aceea* ar fi vrut s-o semneze „Al dumneavoastră, Jack Spintecătorul”, sau chiar Jack-pe-arcuri sau poate Șorț-de-piele, oricare l-ar fi încântat în momentul acela, dar îl oprise simțul stilului. Dacă ar fi mers prea departe, ar fi însemnat să-și fi înfrânt propriile scopuri. Și așa poate că exagerase sugerându-i domnului Lusk că mâncase rinichiul. Ce hidos! Era

adevărat, îl *mirosise*…

Fata blondă, Julieta cu șișul sub pernă, era a noua. S-a rezemat de peretele neted din oțel, care nu avea îmbinări sau întreruperi, și s-a frecat la ochi. Când avea să se poată opri? Când aveau ei să priceapă, când aveau să-i descifreze mesajul, un mesaj atât de clar, scris în sânge, pe care numai orbirea propriei lor cupidități îi împingea să-l înțeleagă greșit! Oare avea să fie silit să decimeze nesfârșitele regimente ale târfelor din Spitalfields, pentru a-i determina să se dumirească? Oare avea să fie nevoit să inunde caldarâmul în sânge întunecat până la glezne, înainte ca ei să pătrundă înțelesul cuvintelor lui și să fie obligați să întreprindă reforme?

Dar când și-a îndepărtat de la ochi palmele mânjite cu sânge, și-a dat seama ceea ce trebuie să fi simțit mereu: nu se mai găsea în Whitechapel. Aceasta nu era curtea Miller și nici alt loc din Spitalfields. Poate că nu era nici măcar Londra. Dar cum putea fi posibil *așa ceva*?

Oare Domnul îl luase la El?

Oare murise, într-o clipită lipsită de simțuri dintre lecția de anatomie a lui Mary Jane Kelly (putoarea aia, ea chiar îl *sărutase*!) și eviscerarea din dormitor a acestei Juliete? Oare Paradisul îl chemase până la urmă pentru a-și primi răsplata pentru munca făcută?

Reverendului Barnett i-ar fi plăcut să afle despre asta. La urma urmelor, i-ar fi plăcut să afle despre *toate.* Însă „Șorț-de-piele” n-avea să-i spună. Reformele n-aveau decât să vină așa cum le doreau reverendul și soția lui și ei n-aveau decât să creadă că se datoraseră broșurilor lor, nu scalpelelor lui Jack.

Iar dacă el era mort, însemna că munca lui se încheiase? A zâmbit în barbă. Dacă fusese ridicat la Ceruri, ar fi însemnat că munca *se terminase.* Cu succes. Dar dacă *asta* se întâmplase, cine era Julieta care zăcea acum rășchirată și se răcea în dormitorul cu o mie de oglinzi? Și în clipa aceea a simțit teamă.

Dar dacă Domnul însuși îi interpretase greșit acțiunile?

Așa cum le interpretaseră greșit oamenii de treabă din Londra reginei Victoria. Așa cum le interpretase greșit Sir Charles Warren. Dacă Domnul Dumnezeu credea în superficialitate și ignora *adevăratul* motiv? Nu se putea așa ceva! Ridicol! Dacă cineva putea înțelege, atunci acela era bunul Dumnezeu care-i expediase mesajul prin care-i spusese să repare lucrurile.

Domnul îl iubea, așa cum el îl iubea pe Domnul, și Domnul ar fi știut.

Simțea însă teamă în clipa aceasta.

Pentru că… cine era fata pe care tocmai o despicase?

— Era nepoata mea, Julieta, a rostit un glas imediat alături.

Capul lui a refuzat să se miște, să se întoarcă acei câțiva centimetri pentru a vedea cine vorbise. Geanta Gladstone era lângă el, pe suprafața netedă și reflectantă a străzii. Nu putea să ajungă la un cuțit înainte de a fi fost atacat. În cele din urmă îl prinseseră pe Jack. A început să tremure fără să se poată controla.

— Nu trebuie să-ți fie frică, a continuat glasul.

Era un glas cald și susținător. Un bărbat mai vârstnic. El dârdâia ca de friguri. S-a întors totuși să se uite. Era un bătrân blajin, cu zâmbet blând. Care a vorbit din nou, fără să miște buzele.

— Nimeni nu-ți poate face vreun rău. Ce mai faci?

Bărbatul din anul 1888 s-a lăsat încet în genunchi.

— Iartă-mă, Doamne. Nu te-am cunoscut.

Râsul bătrânului s-a înălțat prin capul bărbatului îngenuncheat. S-a înălțat ca o rază de lumină solară care se deplasa peste o străduță din Whitechapel, de la amiază până la ora unu, ridicându-se și iluminând cărămizile cenușii ale pereților acoperiți de funingine. S-a ridicat și i-a iluminat mintea.

— Eu nu sunt Dumnezeu. Ideea este minunată, dar nu, nu sunt Dumnezeu. Ai dori să-l întâlnești pe Dumnezeu? Sunt sigur că am putea găsi un artist care să-ți modeleze unul. Este important? Nu, îmi dau seama că nu este. Ce minte ciudată ai! Nici nu crezi, nici nu te îndoiești. Cum poți păstra ambele concepte simultan… ai vrea să-ți repar unele tipare cerebrale? Nu. Văd, te temi. Bine, să lăsăm deocamdată subiectul acesta. O vom face altă dată.

L-a prins pe bărbatul îngenuncheat și l-a ridicat în picioare.

— Ești acoperit de sânge. Trebuie să te curăț. În apropiere există un ablut. Întâmplător, am fost foarte impresionat de felul cum te-ai descurcat cu Julieta. Ești primul, știai? Nu, cum ai fi putut să știi? în tot cazul *ești* primul care i-a răspuns pe măsura felului în care proceda ea. Ți-ar fi plăcut să vezi ce i-a făcut lui Kaspar Hauser. I-a scos o parte din creier și apoi l-a trimis înapoi, l-a lăsat să-și mai trăiască o parte a vieții, după care –

afurisita mică! – mi-a cerut să-l readuc și a folosit cuțitul pe el. Cred că exact același cuțit pe care l-ai luat tu. După aceea l-a trimis din nou înapoi. Un mister minunat. Apare în toate înregistrările despre fenomene nerezolvate. Ea era însă mult mai amatoare decât tine. Avea multă vervă în divertismentele ei, însă foarte puțin *eclat.* Cu excepția judecătorului Crater; acolo a…

S-a oprit și a chicotit încetișor.

— Sunt un om bătrân și bat câmpii ca un popândău. Știu, vrei să te cureți și să-ți arăt locurile. Iar *după aceea* putem sta de vorbă. Voiam doar să știi că am fost satisfăcut de felul cum te-ai descotorosit de ea. Cumva, o să-mi lipsească afurisita mică. Se futea tare bine.

Bătrânul a ridicat geanta Gladstone și, susținându-l pe bărbatul stropit de sânge, a pornit pe strada curată și sclipitoare.

— *Ai dorit* ca ea să moară? a întrebat neîncrezător bărbatul din anul 1888.

Bătrânul a încuviințat din cap, dar buzele nu i s-au clintit.

— Bineînțeles. Altfel de ce i l-aș fi adus pe Jack Spintecătorul?

Oh, Doamne, a gândit el, *sunt în iad. Și am intrat aici în pielea lui Jack.*

— Nu, băiete, nu nu nu. Nu ești deloc în iad. Ești în viitor. Pentru tine viitorul, pentru mine lumea prezentului. Ai venit din anul 1888 și te afli acum – s-a oprit, vorbind fără să fie auzit pentru o clipă, de parcă ar fi schimbat mere în dolari, apoi a continuat – în anul 3077. Este o lume frumoasă, plină de momente fericite, și suntem bucuroși să te avem printre noi. Haide să te speli.

În ablutatorium, bunicul răposatei Julieta și-a schimbat capul.

— Detest realmente chestia asta, l-a informat el pe bărbatul din anul 1888, prinzându-se zdravăn cu degetele de obraji și întinzând pielea flască de parcă ar fi fost elastic. Dar Julieta a insistat. Am fost de acord să-i fac pe plac, dacă într-adevăr asta era necesar ca s-o fac să se-ntindă în pat. Dar și jucării din trecut, și schimbarea capului de fiecare dată când voiam să mă fută… era greu, foarte greu.

A pășit în una dintre numeroasele cabine identice instalate în pereți. Ușa rulantă a coborât și s-a auzit un țăcănit slab,

aproape chitinos. Ușa rulantă s-a ridicat și bunicul răposatei Julieta, acum cu șase ani mai tânăr decât bărbatul din anul 1888, a ieșit, gol-pușcă și purtând un cap nou.

— Corpul este foarte bun, l-am înlocuit anul trecut, a zis el examinându-și organele sexuale și o aluniță de pe umărul drept.

Bărbatul din anul 1888 și-a ferit privirea. Acesta era iadul și Domnul îl urgisea.

— Haide, Jack, nu sta ca *lemnul,* a zis bunicul Julietei și a zâmbit. Bagă-te într-o cabină și ia-ți abluțiunile.

— Acesta nu este numele meu, a spus bărbatul din anul 1888 foarte încet, de parcă fusese biciuit.

— Merge și-ăsta, merge și-ăsta… haide, acum spală-te.

Jack s-a apropiat de o cabină. Avea culoarea verde-deschis, dar s-a schimbat în mov când s-a oprit în fața ei.

— O să…

— Doar o să te *curețe,* de ce te temi?

— Nu vreau să fiu schimbat.

Bunicul Julietei n-a râs.

— Asta-i o greșeală, a rostit el criptic.

A făcut o mișcare poruncitoare din mână și bărbatul din anul 1888 a intrat în cabină, care s-a rotit prompt în nișa ei, s-a afundat în podea și a emis un *ziiiizzzz* intens. Când s-a ridicat și s-a rotit și s-a deschis, Jack s-a împleticit afară, părând teribil de buimăcit. Favoriții lungi îi fuseseră scurtați și aranjați, tuleiele bărbii fuseseră îndepărtate, părul îi era cu trei nuanțe mai deschis la culoare și era pieptănat acum cu cărare pe stânga, nu pe mijloc. Continua să poarte același pardesiu întunecat și lung, tivit cu astrahan, costumul de culoare închisă cu guler alb și cravată neagră (în care era înfipt un ac în formă de potcoavă), dar hainele păreau acum noi, curate, bineînțeles, posibil sintetice, astfel produse încât să semene cu straiele lui anterioare.

— Vezi? a spus bunicul Julietei. Nu-i mult mai bine acum? O purificare bună îți reface întotdeauna și mintea.

După care a pășit în altă cabină, din care a ieșit peste o clipă purtând o salopetă din hârtie moale, care-l acoperea de la gât până la tălpi fără nicio cusătură. A pornit spre ușă.

— Unde mergem? l-a întrebat bărbatul din anul 1888 pe bunicul mai tânăr de lângă el.

— Vreau să faci cunoștință cu cineva, a răspuns bunicul

Julietei și Jack a observat că acum își mișcase buzele.

A decis să nu comenteze în privința aceea. Trebuia să existe un motiv.

— O să te conduc până acolo, dacă promiți că n-o să-ți dai ochii peste cap la vederea orașului. Este într-adevăr frumos, dar eu locuiesc aici și, sincer vorbind, turismul este plictisitor.

Jack n-a răspuns. Bunicul a considerat tăcerea o acceptare a termenilor.

Au mers pe stradă. Jack a devenit copleșit de simpla *apăsare* a orașului. Era evident întins, masiv și extraordinar de curat. Era visul lui pentru Whitechapel transpus în realitate.

A întrebat despre mahalale, despre aziluri de noapte. Bunicul a clătinat din cap.

— Au dispărut de mult.

Așadar se petrecuseră. Reformele pentru care el își făgăduise sufletul nemuritor avuseseră loc. A legănat geanta Gladstone și a pășit mai energic. Însă pasul i s-a înmuiat din nou după câteva minute: pe străzi nu era țipenie.

Doar clădiri sclipitor de curate și străzi care se întindeau fără țintă și se opreau pe neașteptate, ca și cum constructorii deciseseră că oamenii ar putea să dispară într-un punct și să reapară altundeva, așa că nu se mai sinchisiseră să facă un drum de la un punct la celălalt.

Solul era metal, cerul părea metalic, clădirile se înălțau uriașe din toate părțile, metal insensibil care explora inexpresiv planele spațiale. Bărbatul din anul 1888 se simțea teribil de singur, de parcă tot ceea ce întreprinsese dusese în mod inevitabil la alienarea sa tocmai de cei pe care căutase să-i ajute.

Când ajunsese la Toynbee Hall și reverendul Barnett îi deschisese ochii asupra ororilor din mahalaua Spitalfields, el jurase să ajute în orice fel ar fi putut. După câteva luni petrecute în haznalele din Whitechapel, ceea ce trebuia să facă păruse la fel de simplu precum credința în Domnul. La ce slujeau târfele? Nu erau cu nimic mai folositoare decât microbii bolilor care le infectaseră tot pe ele. De aceea pornise la drum, sub numele Jack, pentru a înfăptui voia Domnului și a vindeca bietele drojdii care locuiau în East End din Londra. Nu se sinchisise de faptul că Lordul Warren, șeful Scotland Yardului, Regina și toți ceilalți îl credeau un medic nebun, un măcelar cu mințile duse sau o fiară

în piele de om. El știa că va rămâne anonim de-a lungul timpului, dar că lucrurile bune pe care le pusese în mișcare vor continua până la finalul lor minunat.

Distrugerea celei mai hidoase mahalale pe care o cunoscuse vreodată țara și în același timp deschiderea ochilor victorieni. Însă vremea aceea *trecuse* și el se găsea acum aici, într-o lume unde se părea că mahalalele nu existau, o Utopie sterilă care era personificarea visurilor reverendului Barnett – dar care nu părea… *reală.*

Bunicul acesta, cu capul de tânăr.

Tăcerea de pe străzile pustii.

Fata, Julieta, și hobby-ul ei straniu.

Indiferența față de moartea ei.

Așteptarea bunicului că el, Jack, o *va ucide* pe ea. Iar acum prietenia lui.

Unde mergeau?

[În jurul lor, Orașul. Pe când mergeau, bunicul era indiferent, iar Jack privea, însă nu înțelegea. Dar iată ce a văzut pe când mergeau]:

[O mie trei sute de raze de lumină, late de o jumătate de metru și subțiri de șapte molecule, au erupt din fante aproape invizibile din străzile metalice, s-au desfăcut în evantai și au măturat suprafețele clădirilor; și-au modificat nuanța în albastru vag și s-au scurs în jos pe suprafețele clădirilor; s-au îndoit și au acoperit toate suprafețele deschise, s-au îndoit la nouăzeci de grade, apoi s-au îndoit iarăși, și iarăși, ca figurine origami din hârtie; și-au modificat nuanța a doua oară, auriu dulce, și au pătruns prin suprafețele clădirilor, extinzându-se și contractându-se în valuri solide, măturând suprafețele interioare; s-au retras rapid în trotuare; întregul proces durase douăsprezece secunde].

[Noaptea s-a lăsat peste o zonă de șaisprezece cvartale ale Orașului. A coborât într-un stâlp masiv și cu muchii perfect delimitate, sfârșindu-se în colțurile străzilor. Din interiorul regiunii de întuneric răzbăteau zgomotele perfect distincte ale greierilor, orăcăiturile broaștelor, păsările nopții, adieri slabe prin frunzele copacilor și muzica îndepărtată a unor instrumente neidentificate].

[Panouri de lumină înghețată au apărut suspendate liber în aer, deasupra capetelor. Un tremur imaterial a început să atace

nivelurile superioare ale unei structuri uriașe aflate drept în fața panourilor de lumină. Pe măsură ce panourile au coborât lent prin văzduh, clădirea a devenit neclară, transformată în grăunți de lumină, și a plutit în sus. Când panourile au atins pavajul, clădirea fusese complet dematerializată. Panourile și-au schimbat culoarea în portocaliu-închis și au început să urce. O structură nouă a pornit să se formeze acolo unde existase clădirea anterioară, atrăgând – așa se părea – grăunți de lumină din aer și contopindu-i într-un tot coerent care a devenit, când panourile și-au încetat parcursul ascendent, o clădire nouă. Panourile de lumină au dispărut brusc].

[Sunetul unui bondar s-a auzit pentru câteva secunde. Apoi a încetat].

[O mulțime de oameni în haine din cauciuc a ieșit în grabă printr-un cerc cenușiu care pulsa în aer, a tropăit pe pavajul de sub picioare, apoi s-a grăbit după un colț, de unde s-a auzit sunet de tuse prelungită. După aceea a revenit tăcerea].

[O picătură de apă, masivă, ca din argint viu, a plonjat spre pavaj, l-a lovit, a ricoșat, s-a ridicat câțiva centimetri, după care s-a evaporat într-o pată stacojie de forma unui fanon de balenă, care a coborât pe caldarâm și a rămas nemișcată].

[Două cvartale de clădiri s-au cufundat în pavaj, iar metalul care le-a acoperit era neted și neîntrerupt, cu excepția unui copac metalic al cărui trunchi era argintiu și subțire, încununat cu o sferă de frunze construită din fibre aurii care radiau luminos într-un cerc perfect. Nu s-a auzit niciun zgomot].

[Bunicul răposatei Julieta și bărbatul din anul 1888 au continuat să meargă].

— Unde ne ducem?

— La Eva Cleef. De obicei, noi nu mergem pe jos – sigur că da, mai sunt și excepții –, dar nu-i chiar așa o plăcere pe cât obișnuia să fie. Fac asta în primul rând pentru tine. Îți place?

— Este… neobișnuit.

— Nu prea seamănă cu Spitalfields, așa-i? Să știi însă că mi-a plăcut acolo, în epoca aceea. Eu am singurul Călător, știai? Singurul care a fost construit vreodată. Tatăl Julietei l-a construit, fiul meu. A trebuit să-l ucid ca să pun mâna pe el. De fapt era complet irațional în privința lui. Îi era cu totul indiferent. A fost ultimul dintre meșteritori și ar fi putut la fel de bine să mi-l dăruiască. Bănuiesc însă că era un tip excentric. De aceea a

trebuit să te aduc s-o spinteci pe nepoata mea. N-ar mai fi trecut mult și mi-ar fi venit de hac. Era plictisită, plictisită până peste cap…

Gardenia s-a materializat în aerul din fața lor și s-a preschimbat în chipul unei femei cu păr alb, lung.

— Hernon, nu mai putem aștepta!

Era furioasă.

Bunicul Julietei a devenit livid.

— Cățea-mpuțită! *Ți-am spus:* la pas. Dar nu, tu pur și simplu nu poți, este? Țop țop țop, asta-i tot ce faci vreodată. Ei bine, acum vor fi doar fedelji, atâta. Fedelji, lua-te-ar naiba! Eu îl reglasem pentru la pas, eu *lucram* la pas, dar *tu*…!

Mâna i s-a ridicat și licheni au crescut instantaneu spre fața femeii. Fața a dispărut și peste un moment gardenia s-a ivit la un metru mai departe. Lichenii s-au zbârcit și Hernon, bunicul Julietei, a coborât mâna, parcă obosit de stupizenia femeii. O roză, un nufăr, o zambilă, două brumărele, o rostopască sălbatică și o pălămidă au apărut lângă gardenie. Pe măsură ce toate s-au schimbat în chipuri de persoane, Jack s-a retras un pas, înspăimântat.

Toate chipurile s-au întors spre cel care fusese pălămidă.

— Escrocule! Nenorocit împuțit! au răcnit ele către fața îngustă și albă care fusese pălămidă.

Ochii femeii-gardenie s-au bulbucat și fardul purpuriu închis care-i înconjura complet a făcut-o să semene cu un animal dement care se holba dintr-o peșteră.

— Căcatule! a zbierat ea la bărbatul-pălămidă. Toți am căzut de-acord, toți am vorbit și-am căzut de-acord; *trebuia* să fromezi un ciulin, nu-i așa, jegule! Ei bine, acum o să vezi…

S-a adresat sieși, nu celorlalți:

— Fromează acum! La dracu’ cu-așteptarea, mă fut în el de pas! Acum!

— Nu, la naiba! a răcnit Hernon. Mergeam la *paaaas*!

Era însă prea târziu. Avându-l ca focar pe bărbatul-pălămidă, aerul a unduit vâscos, aidoma mâlului pe fundul unui râu, și s-a întunecat când o spirală a început cu fața acum îngrozită a bărbatului-pălămidă și a explodat, învolburându-se către exterior, cuprinzându-i pe Jack, Hernon, toți oamenii-flori și Orașul, și brusc era noapte în Spitalfields și bărbatul din anul 1888 *era* în 1888, cu geanta Gladstone în mână și o femeie

venea pe stradă spre el, învăluită în ceața londoneză.

(În creierul lui Jack erau opt noduli suplimentari.)

Femeia avea în jur de patruzeci de ani, era obosită și nu prea curată. Purta o rochie întunecată dintr-un material grosolan, care-i cobora până la cizmulițe. Peste fustă era legat un șorț alb, pătat și mototolit. Mânecile bufante se opreau la jumătatea distanței dintre coate și încheieturi, iar corsajul rochiei era încheiat la toți nasturii în jurul grumazului. Avea o eșarfă legată la gât și o pălărie care semăna cu cele din paie cu boruri late și calotă înaltă. În banda pălăriei era o floricică jalnică de origine neidentificabilă. Purta o poșetă mare din mărgele, care atârna de un șnur trecut în jurul mâinii.

Pasul i s-a încetinit când l-a văzut stând acolo, retras în umbre. L-a „văzut" nu era nici pe departe termenul corect: l-a simțit.

El a înaintat și a făcut o plecăciune ușoară din talie.

— Sara bună, domniță. Ce-ai zice de-o halbă?

Trăsăturile ei – adâncite într-o mizerie cunoscută doar de femeile care au primit nenumărate pistoane de carne bărbătească învârtoșate de sânge – s-au rearanjat.

— Vai, domnu', crezusem că iera iel. Șorț-de-piele în carne și oase. Doamne Sfinte, da' ce mai sperietură mi-ai tras!

A încercat să zâmbească. Era un rictus. Pe obraji avea pete strălucitoare de la boală și prea mult gin. Vocea îi era răgușită, un instrument cu margini știrbe, abia funcțional.

— Nu-s decât un biet vechil rămas fără tovărășie, a asigurat-o Jack. Și încântat s-o cinstească pe o domniță frumoasă cu o halbă de bere neagră pentru câteva ceasuri de tovărășie.

Ea a pășit înainte și l-a prins de braț.

— Emily Matthewes mă numesc, domnu', și mi-ar face plăcere să vin cu matale. I-o seară tare friguroasă și, cu Jack Lunecosu' prin preajmă, ie periculos pentr-o femeie respectabilă ca mine.

Au pornit pe Thrawl Street, pe lângă azilurile de noapte unde târfa aceasta ar fi putut înnopta mai târziu, dacă putea obține ceva bănuți de la străinul elegant îmbrăcat, cu ochi negri.

El a cotit la dreapta pe Commercial Street și, când a ajuns în dreptul unei fundături puturoase, aproape de Flower & Dean Street, i-a dat un brânci brusc în lateral. Emily Matthewes a intrat în fundătură și, crezând că bărbatul voia să-și strecoare mâna pe sub jupa ei, s-a rezemat cu spatele de perete, a

desfăcut picioarele și a dat să-și ridice fusta în jurul brâului. Dar Jack îi prinsese eșarfa și, strângând-o puternic între degete, a răsucit, retezându-i răsuflarea. Obrajii ei s-au umflat și în raza de lumină răzbătută de la un felinar cu gaz de pe stradă, el a văzut cum ochii i s-au schimbat într-o clipă din căprui în maroniul frunzelor moarte. Expresia feței îi era de teroare, evident, dar amestecată cu o tristețe profundă, fiindcă pierduse halba, fiindcă nu izbutise să-și câștige tainul pentru înnoptat, fiindcă avusese obișnuitul ghinion al lui Emily Matthewes de a se întâlni în seara aceasta cu singurul bărbat care avea să-i maltrateze farmecele. Era o tristețe desăvârșită față de inevitabilitatea sorții ei.

Vin la tine din noapte. Noaptea care m-a condamnat prin toate minutele vieților noastre spre clipa aceasta. De acum înainte bărbații se vor întreba ce s-a petrecut în clipa aceasta. Ei vor tânji în tăcere să se întoarcă în timp, să ajungă în clipa mea cu tine, să-mi vadă chipul și să-mi cunoască numele și poate nici măcar să nu încerce să mă oprească, pentru că atunci n-aș mai fi cine sunt, ci doar cineva care a încercat și a dat greș. Ah! Pentru tine și pentru mine, clipa devine istorie care-i va ademeni mereu pe bărbați; dar ei nu vor înțelege niciodată de ce am suferit amândoi, Emily; ei nu vor înțelege niciodată cu adevărat de ce fiecare dintre noi a murit atât de teribil.

O peliculă a coborât peste ochii ei și, în timp ce răsuflarea i-a gâfâit în tremurături hârâite, imploratoare, mâna lui liberă a coborât în buzunarul pardesiului. Știuse că va avea nevoie de el pe când mergeau și deschisese deja geanta Gladstone. Acum mâna i-a intrat în buzunar și a ieșit de acolo cu scalpelul.

— Emily… încetișor.

Apoi a spintecat-o.

Îngrijit, lipind vârful scalpelului pe carnea moale dinapoia și de sub urechea ei stângă. *Sternocleidomastoideus.* Apăsându-l în trosnetul încet al cartilajului care ceda. Apoi, a strâns puternic instrumentul, orientându-l în jos, și l-a tras peste beregata ei, urmărind linia maxilarului ferm. *Glandula submandibularis.* Sângele i s-a revărsat peste mâini, a curs gros la început, apoi a răbufnit, împroșcând pe lângă el, ajungând la peretele opus al fundăturii. Pe mânecile lui, îmbibându-i manșetele albe. Femeia

a horcăit ca o bolboroseală și i s-a lăsat moale în brațele ale căror degete încă strângeau eșarfa răsucită în jurul lor; echimoze negre, acolo unde zgâriase pielea. A continuat tăietura dincolo de capătul maxilarului și i-a retezat lobul urechii. A coborât-o pe caldarâmul murdar. A rămas ca un morman boțit și el i-a îndreptat trupul. După aceea i-a tăiat veșmintele, dezvelindu-i pântecul gol în razele slabe și pâlpâitoare de lumină ale felinarului cu gaz de pe stradă. Pântecul îi era umflat. A început tăietura primară din adâncitura de sub gât. *Glandula thyreoeidea.* Mâna îi era fermă când a trasat o linie neagră subțire de sânge în jos, mai jos, printre sâni. *Sternum.* A tăiat o cruce adâncă în ombilic. Ceva vag gălbui a supurat afară. *Plica umbilicalis media.* Mai jos, peste curba rotunjită a pântecului, mușcând mai adânc, retrăgându-se pentru o incizie curată. *Mesenterium dorsale commune.* În jos spre dâmbul încâlcit și asudat al părților ei private. Mai greu aici. *Vesica urinaria.* Și finalmente, spre capăt, *vagina.*

Gaura murdăriilor.

Nicovala urât mirositoare, puțul roșu al desfrâului, borta umedă a târfelor.

Și, în capul lui, succubi. Și, în capul lui, ochi privind. Și, în capul lui, minți lovind. Și, în capul lui, excitare

pentru o gardenie
un nufăr
o roză
o zambilă
două brumărele
o rostopască sălbatică
și o floare neagră cu petale de obsidian, stamină de onix, pistiluri de antracit și mintea lui Hernon, care era bunicul răposatei Julieta.

Au privit întreaga oroare a lecției demente de anatomie. L-au privit crestând pleoapele. L-au urmărit scoțând inima. L-au privit decupând trompele uterine. L-au privit strângând, până s-a rupt, rinichiul „alcoolizat”. L-au privit retezând secțiuni din sâni, până n-au mai rămas decât grămăjoare informe de carne însângerată și, aranjându-le, ambele grămăjoare pe ochii holbați, larg deschiși, fără pleoape. Au privit.

Au privit și au sorbit din iazul adânc și tulburat al minții sale. Au aspirat cu sete din miezul umed și tremurător al iadului său. Și s-au încântat:

Oh Doamne ce Delicios uită-te la asta Seamănă cu crusta nemâncată a unei Pizza sau uită-te la Aia Seamănă cu lumaconi oh doamne MMMMMăîntreb cum ar fi s-o Gust!

Vedeți ce lunecos este oțelul.

El le urăște pe toate, absolut pe toate, este ceva legat de o fată, o boală venerică, teama de Dumnezeul lui, Cristos, reverendul Barnett, el… el vrea s-o fută pe soția reverendului!

Reforma socială poate fi declanșată doar de eforturile concertate ale câtorva puțini devotați. Reforma socială este un scop justificabil, care absolvă orice expedient, mai puțin, desigur, decimarea a peste cincizeci la sută din cei care ar fi fost slujiți de reforme. Cei mai buni reformatori sociali sunt cei mai îndrăzneți. El o crede! Ce frumos!

Haită de vampiri, mizerabili, împuțiți, ne…

Ne simte!

Lua-l-ar dracu'! Lua-te-ar dracu', Hernon, ai intrat prea adânc, știe că suntem aici, e dezgustător, ce rost mai are acum? Mă retrag!

Întoarce-te, o să pui capăt fromei…

… au plonjat înapoi în spirala care a spiralat în sine și întunericul nopții din 1888 s-a retras. Spirala s-a micșorat și s-a micșorat și a rămas fixată în punctul ei cel mai infinitezimal sub forma feței carbonizate și înnegrite a bărbatului care fusese pălămida. Era în mod evident mort. Găvanele ochilor arseseră; rămășițe carbonizate se aflau acolo unde îi trăise inteligența. Ei îl folosiseră ca focar.

Bărbatul din anul 1888 a redevenit instantaneu el însuși, cu amintirea completă și eidetică a tuturor celor prin care tocmai trecuse. Nu fusese o viziune, niciun vis, nicio amăgire și niciun produs al minții sale. Se întâmplase cu adevărat. Ei îl trimiseseră înapoi, îi șterseseră din minte transferul în viitor, o șterseseră pe Julieta, șterseseră tot ce se petrecuse după momentul din exteriorul casei de la nr. 13 din curtea Miller. Și-l puseseră la treabă, astfel încât să le facă lor plăcere, în timp ce-i secătuiau sentimentele, emoțiile și gândurile conștiente, în timp ce prăznuiau și benchetuiau cu senzațiile cele mai intime. Iar până în clipa aceasta – într-un feedback straniu –, el nici

măcar nu știuse că poseda majoritatea acelor senzații. Pe măsură ce mintea i s-a prăbușit dintr-o revelație în următoarea, a simțit cum i se face greață. La unul dintre concepte, mintea a încercat să se retragă și să-l afunde în beznă, decât să-l confrunte. Însă barierele erau coborâte, ei deschiseseră șabloane noi și el le putea citi pe toate și le putea aminti pe toate. *Gaură puturoasă pentru sex, târfe, ele trebuie să moară.* Dar nu, nu acesta era felul în care gândea el despre femei, despre oricare femei, indiferent cât de joasă sau banală le-ar fi fost speța. El era un gentleman și femeile trebuiau respectate. *Ea îl îmbolnăvise de sculament. Și-a reamintit.* Rușinea și teama nesfârșită până când mersese la tatăl lui, medic, și se confesase. Privirea de pe chipul bărbatului. Își reamintea totul. Cum îl îngrijise tatăl, așa cum ar fi îngrijit victima unei epidemii. Relațiile dintre ei nu mai fuseseră după aceea niciodată la fel. El încercase să intre în cler. *Reformă socială, hahahaha.* Numai amăgire. Fusese un șarlatan, un clovn... și mai rău decât atât. Măcelărise pentru ceva în care nici măcar el nu crezuse. Ei îi deschiseseră larg mintea și gândurile i s-au împleticit... și au alergat mai departe și tot mai departe către gândul de

EXPLOZIE! ÎN! MINTEA! LUI!

A căzut cu fața înainte pe pavajul din metal neted și lustruit, dar nu l-a atins. Ceva i-a oprit căderea și a rămas suspendat, îndoit din mijloc ca o marionetă ridicolă lipsită de fire sau de manipulări de deasupra. Un suflu invizibil și a revenit în posesia deplină a simțurilor, aproape înainte ca ei să-l fi părăsit. Mintea i-a fost silită să privească:

El vrea s-o fută pe soția reverendului Barnett.

Henrietta, cu pioasa ei petiție adresată reginei Victoria – „Maiestate, noi, femeile din East London, încercate de oroare față de păcatele înspăimântătoare care au fost comise în ultima vreme în mijlocul...” –, cerând capturarea lui, a lui Jack, despre care nu avea să bănuiască niciodată, *niciodată,* că locuia chiar acolo, cu ea și cu reverendul, în Toynbee Hall. Gândul era la fel de despuiat ca și trupul femeii în visele secrete pe care el nu și le reamintea niciodată la trezire. Totul, ei îl lăsaseră cu ușile deschise, cu orizonturi nemărginite, și el s-a văzut ce era.

Un psihopat, un măcelar, un imoral, un ipocrit, un clovn.

— Voi mi-ați făcut asta! De ce ați făcut-o?

Frenezia îi învăluia cuvintele. Chipurile-flori au devenit hedoniștii solidificați care-l duseseră înapoi în 1888, în călătoria aceea lipsită de noimă de măcelărire.

Eva Cleef, femeia-gardenie, a pufnit:

— Tu de ce crezi, țopârlan ridicol? (Hernon, „țopârlan” este colocvialismul corect? Sunt foarte nesigură în dialectele intermediare.) După ce ai omorât-o pe Julieta, Hernon a vrut să te trimită înapoi. Dar de ce s-o fi făcut? Ne datora cel puțin trei frome și tu te-ai descurcat acceptabil pentru una dintre ele.

Jack a răcnit la ei până ce corzile i s-au umflat pe gât:

— A fost necesară, asta, cea din urmă? A fost important s-o comit, ca s-ajute reformele mele… nu-i așa?

Hernon a râs.

— Bineînțeles că nu.

Jack s-a lăsat încet în genunchi. Orașul i-a îngăduit s-o facă.

— Oh, Doamne, oh, Dumnezeule atotputernic. Am făcut tot ce-am făcut… sunt acoperit de sânge… și pentru *nimic,* pentru *nimic…*

Cashio, care fusese una dintre brumărele, a părut derutat:

— De ce-l preocupă *asta,* dacă celelalte nu-l deranjează?

Nosy Verlag, care fusese o rostopască sălbatică, a rostit apăsat:

— Îl deranjează, toate îl deranjează. Sondează-l și-o să vezi…

Ochii lui Cashio s-au dat peste cap pentru o clipă, apoi au revenit și s-au focalizat – Jack a simțit un fior ca de argint viu în minte, care a dispărut –, iar el a mormăit fără entuziasm:

— Mm-hmm.

Jack a bâjbâit la încuietoarea genții Gladstone. A deschis geanta și a scos sticla cu fetus. Pruncul nenăscut al lui Mary Jane Kelly, din 9 noiembrie 1888. A ținut-o pentru o clipă în fața ochilor, apoi a trântit-o de pavajul metalic. Nu l-a atins însă niciodată. A dispărut la o fracțiune de centimetru de suprafața curată, sterilă, a străzii Orașului.

— Ce ură minunată! a exultat Roza, care fusese o roză.

— Hernon, a rostit Eva Cleef, se concentrează asupra ta. Începe să te învinuiască pentru toate astea.

Hernon râdea (fără să miște buzele), când Jack a scos scalpelul electric al Julietei din Gladstone și s-a repezit. Cuvintele lui Jack au fost incoerente, dar când a lovit, a spus:

— O să v-arăt ce nenorociți sunteți! O să v-arăt că nu puteți face așa ceva! O să vă-nvăț minte! O să muriți, toți!

Acestea i-au fost cuvintele, dar din gură i-au ieșit sub forma unui răget prelung și susținut de răzbunare, frustrare, ură și turbare direcționată.

Hernon încă râdea, când Jack i-a înfipt în piept lama de curent pâlpâitor, subțire ca o șoaptă. Aproape fără s-o fi mișcat, lama a trasat un cerc perfect, de 360 de grade, care s-a carbonizat și s-a zgârcit, expunând inima pulsatilă și organele umede ale lui Hernon. El a avut timp să zbiere derutat înainte de a primi a doua lovitură a lui Jack, o fandare directă care a retezat toate conexiunile inimii. *Vena cava superior. Aorta. Arteria pulmonalis. Bronchus principalis.*

Inima a căzut înainte și un evantai de sânge sub presiune uriașă a ejaculat, stropindu-l pe Jack cu atâta putere, încât i-a zburat pălăria de pe cap și l-a orbit. Chipul îi era acum un colaj roșu-negru, picurător, de trăsături și sânge.

Hernon și-a urmat inima, și a căzut înainte, în brațele lui Jack. Apoi oamenii-flori au țipat ca unul, au dispărut și corpul lui Hernon a lunecat din mâinile lui Jack și a pierit din existență, cu o clipă înainte de a-i fi atins picioarele. Zidurile din jurul lui era curate, nepătate, sterile, metalice, nepăsătoare.

El a rămas pe stradă, ținând cuțitul însângerat.

— *Acum*! a urlat, ridicând cuțitul deasupra capului. Acum începe!

Dacă orașul l-a auzit, n-a dat niciun semn, dar

[Presiunea s-a accelerat în legăturile temporale.]

[O secțiune de perete sclipitor dintr-o clădire aflată la o sută treizeci de kilometri depărtare s-a schimbat din argint în rugină.]

[În camerele criogenice, două sute de capsule gelatinoase au fost livrate într-un jgheab de alimentare.]

[Climacreatorul și-a vorbit încetișor sieși, a acceptat date și a construit instantaneu un circuit mnemonic intangibil.]

și în orașul etern strălucitor unde noaptea pogora doar când locuitorii aveau nevoie de noapte și cereau în mod explicit noaptea…

A pogorât noaptea. Fără niciun avertisment, ci doar: „*Acum*!”

În Orașul de frumusețe sterilă cutreiera o creatură din carne murdară și intrată în descompunere. În ultimul Oraș al lumii, un

Oraș de la marginea lumii, unde locuiau cei care-și concepuseră propriul paradis, prădătorul își stabilise căminul în umbre. Lunecând din beznă în beznă cu ochi ce zăreau doar mișcare, el bântuia în căutarea unui partener cu care să-și danseze rigodonul letal.

A găsit-o pe prima femeie, când ea s-a materializat lângă o cascadă micuță care curgea direct din văzduh și-și revărsa umezeala scânteietoare, furnicătoare, într-un cub azuriu din material fără nume. El a găsit-o și i-a înfipt lama vie în ceafă. Apoi i-a decupat ochii și i-a pus în palmele ei deschise.

A găsit-o pe a doua femeie în unul dintre turnuri, făcând dragoste cu un bărbat foarte bătrân care gâfâia și șuiera și-și strângea palma peste inimă, silit la pasiune de femeia tânără. Ea îl ucidea, în timp ce Jack a ucis-o. A împuns cu lama vie în partea de jos a rotunjimii pântecului ei, străpungându-i organele sexuale pe când îl călărea pe bătrân. Ea a revărsat sânge și fluide vâscoase peste corpul întins al bătrânului, care a murit de asemenea, fiindcă lama lui Jack retezase penisul din interiorul femeii tinere. Ea s-a prăbușit în față peste bătrân și Jack i-a lăsat acolo, contopiți în îmbrățișarea finală.

A găsit un bărbat și l-a sugrumat cu mâinile goale. Apoi Jack l-a recunoscut ca fiind una dintre brumărele și i-a făcut în chip incizii, în care i-a inserat genitalele.

A găsit altă femeie care cânta unui grup de copii un cântec blând despre oușoare. I-a deschis gâtlejul și a retezat totul dinăuntru. I-a lăsat corzile vocale să-i cadă pe piept. Nu i-a atins însă pe copii, care priveau totul cu aviditate. Îi plăceau copiii.

A cutreierat prin noaptea nesfârșită, făcând o colecție grotescă de inimi, pe care le-a tăiat din unul, trei, nouă oameni. Iar când a avut o duzină, le-a luat și le-a așezat ca indicatoare rutiere pe unul dintre bulevardele largi care nu erau folosite niciodată de vehicule, pentru că oamenii din Orașul acesta nu aveau nevoie de vehicule.

În mod bizar, Orașul n-a făcut curățenie, înlăturând inimile. Și nici oamenii nu mai dispăreau. El se putea deplasa cu relativă impunitate, ascunzându-se doar când zărea grupuri mari, care ar fi putut să-l caute. Totuși, *ceva* se petrecea în Oraș. (Odată a auzit zgomotul specific de metal scrâșnind pe metal, un *scriccc* de plastic tăind în plastic – deși nu ar fi putut identifica plasticul –, și a știut instinctiv că era sunetul unei mașinării care dădea

rateuri.)

A găsit o femeie îmbăindu-se și a legat-o cu fâșii din propriile ei haine, apoi i-a tăiat picioarele de sub genunchi și a lăsat-o tot în baia cu volburi stacojii, zbierând în timp ce murea golită de sânge. Picioarele le-a luat cu el.

Când a găsit un bărbat care se grăbea să iasă din noapte, a sărit pe el, i-a retezat gâtul și i-a tăiat brațele. A înlocuit brațele cu picioarele femeii din baie.

Și a continuat, mereu și mereu, pentru un timp lipsit de măsură. Le arăta ce poate să producă răul. Le arăta că imoralitatea lor era floare la ureche pe lângă a lui.

În cele din urmă însă ceva i-a spus că el învingea. Pe când pândea într-un spațiu antiseptic pur dintre două cuburi joase din aluminiu, a auzit un glas care venea de deasupra lui, din jurul lui și chiar din interiorul lui. Era un anunț public, difuzat prin necunoscutul sistem de comunicații mintale pe care-l utilizau cei din Orașul de la marginea Lumii.

ORAȘUL NOSTRU ESTE PARTE DIN NOI, NOI SUNTEM PARTE DIN ORAȘUL NOSTRU. EL RĂSPUNDE LA MINȚILE NOASTRE ȘI NOI ÎL CONTROLĂM. GESTALTUL ÎN CARE NE-AM TRANSFORMAT ESTE AMENINȚAT. AVEM ÎN ORAȘ O FORȚĂ STRĂINĂ ȘI NE STRĂDUIM S-O LOCALIZĂM. DAR MINTEA ACESTUI BĂRBAT ESTE PUTERNICĂ. EA DISTRUGE FUNCȚIILE ORAȘULUI. NOAPTEA ACEASTA NESFÂRȘITĂ ESTE UN EXEMPLU. TREBUIE SĂ NE CONCENTRĂM TOȚI. TREBUIE SĂ NE FOCALIZĂM TOȚI ÎN MOD CONȘTIENT GÂNDURILE PENTRU A PĂSTRA ORAȘUL. ACEASTĂ AMENINȚARE ESTE DE PRIM ORDIN. DACĂ ORAȘUL NOSTRU MOARE, NOI MURIM.

Anunțul n-a fost în termenii aceia, deși așa l-a interpretat Jack. Mesajul era mult mai lung și mai complex, dar acela era înțelesul său și el a știut că învingea. Îi distrugea. Reforma socială era de tot râsul, spuseseră ei. Avea să le arate.

Așa încât a continuat cu pogromul lui dement. I-a măcelărit, i-a căsăpit și i-a spintecat peste tot pe unde i-a găsit, și ei nu puteau să dispară, nu puteau să scape și nu puteau să-l oprească. Colecția de inimi a crescut la cincizeci, la șaptezeci și apoi la o sută.

S-a plictisit de inimi și a început să le scoată creierii. Colecția

a crescut.

A continuat zile fără număr, iar la răstimpuri în autoclava curată și parfumată a Orașului, putea auzi țipetele. Mâinile îi erau mereu lipicioase.

După aceea a găsit-o pe Eva Cleef și a sărit din ascunzătoarea din umbre și a doborât-o. A ridicat lama vie ca să-i străpungă pieptul, dar ea s-a eva porat.

El s-a ridicat în picioare și a privit în jur. Eva Cleef a reapărut la trei metri mai departe. S-a repezit într-acolo, dar a pierit iarăși. În cele din urmă, când lovise de șase-șapte ori spre ea și-i scăpase de fiecare dată, a rămas locului, gâfâind, cu brațele pe lângă corp, privind-o.

Iar Eva Cleef l-a privit cu dezinteres.

— Ai încetat să ne mai amuzi, a spus ea mișcând buzele.

Amuzi? Mintea lui s-a rotit în volbură, coborând într-un loc mult mai întunecat decât cunoscuse până atunci și, prin obscuritatea patimii de sânge, a început să înțeleagă. Totul fusese pentru amuzamentul lor. Îl *lăsaseră* s-o facă.

Îi îngăduiseră să bântuie liber prin Oraș, iar el făcuse giumbușlucuri și bolborosise pentru ei.

Ticăloșie? Nici măcar nu suspectase vreodată orizonturile cuvântului acela. S-a repezit către Eva Cleef, dar ea a dispărut definitiv.

A rămas locului, în timp ce lumina zilei a revenit. În timp ce Orașul a curățat mizeria, a luat corpurile măcelărite și a făcut cu ele ce trebuia să facă. În incintele criogenice, capsulele gelatinoase au fost readuse în nișele lor, fiindcă nu mai trebuiau decongelați alți locuitori ai Orașului care să-i asigure lui Jack Spintecătorul ustensile spre amuzamentul sibariților. Munca lui luase cu adevărat sfârșit.

A stat acolo, pe strada pustie. O stradă care avea să fie *mereu* pustie pentru el. Oamenii din Oraș putuseră să scape de el oricând, iar acum o și făceau. El era în cele din urmă și complet clovnul care-i arătaseră ei că este. El nu era ticălos, ci jalnic.

A încercat să folosească lama vie asupra sa, dar s-a dizolvat în grăunți de lumină, purtați de o briză care apăruse doar pentru acel scop.

Singur, a rămas locului privind curățenia victorioasă a Utopiei acelea. Folosindu-și talentele, aveau să-l țină viu, posibil viu

pentru totdeauna, nemuritor în posibila așteptare de a avea nevoie de el pentru amuzament, din nou, într-o bună zi. Fusese redus la elementele primare într-o minte care de acum nu mai era nimic mai mult decât materie gelatinoasă. Avea să înnebunească mai mult și tot mai mult și să nu cunoască niciodată pacea, sfârșitul sau somnul.

A rămas locului, o creatură de murdărie și fundături într-o lume la fel de pură ca prima respirație a unui prunc.

— Numele meu nu este Jack, a rostit el încet.

Dar ei nu aveau să-i afle niciodată numele adevărat. Și nici n-avea să le pese.

— Numele meu nu este Jack! a rostit el tare.

Nimeni n-a auzit.

— NUMELE MEU NU ESTE JACK ȘI AM FOST RĂU, FOARTE RĂU, SUNT O PERSOANĂ TICĂLOASĂ, DAR NUMELE MEU NU ESTE JACK! a zbierat, și a zbierat, și a zbierat din nou, umblând fără țel pe o stradă pustie, în plină vedere, nemaifiind silit să bântuie.

Un străin în Oraș.

Traducerea: Mihai-Dan Pavelescu

Postfață:

Căile prin care ne ademenesc propriile noastre minți sunt adesea altele decât cele pe care crezuserăm că mergeam. Iar destinațiile lasă frecvent de dorit în privința ospitalității. Un astfel de caz este nuveleta pe care tocmai ați citit-o.

Am avut nevoie de cincisprezece luni – cu întreruperi – pentru a scrie „Prădătorul din orașul de la marginea lumii”. Așa cum am indicat în introducerea mea la povestirea lui Bob Bloch, inițial a existat o imagine vizuală fără intrigă – creatura mizeriei într-un oraș de puritate sterilă. Părea o ilustrație excelentă, dar mă tem că nu era mai mult de atât. M-am gândit că în cel mai bun caz ar fi putut oferi un scurt moment de oroare într-o carte în care era omniprezent realismul (chiar și înveșmântat în fantasy).

I-am sugerat imaginea lui Bloch, care a realizat propria-i versiune. Totuși, absurditatea de a încerca să pui viziunea unui om în mintea altuia (chiar și când viziunea era cauzată în mod direct de viziunea celui dintâi) era evidentă.

De aceea am decis să-mi colorez propria imagine. Cu acceptul lui Bloch. Însă care era povestea mea? Mă intriga conceptul *în sine* al unui Spintecător, un ucigaș în mod evident tulburat mintal, care a acționat totuși într-o manieră profesionistă și atât de abilă, încât n-a fost prins niciodată. Și scrisorile pline de împăunare pe care le-a trimis ziarelor, poliției și lui George Lusk, președintele Vigilenților din East London. Cât tupeu! Câtă oroare perpetuată în eternitate! Am fost fascinat.

Cu toate acestea, nu aveam o poveste.

Am încercat totuși s-o scriu. Am început-o de douăzeci de ori – cel puțin –, în cele cincisprezece luni în care am realizat antologia aceasta. Am început-o și am încetinit, până m-am oprit după o pagină sau două, suprasaturat de propria-mi retorică. Nu aveam nimic, doar desenul acela simplu din minte. Jack în autoclavă. Textul a lâncezit în timp ce am scris scenariile pentru un film, vreo șase episoade TV, două duzini de povestiri și nenumărate articole, recenzii, eseuri critice, introduceri și am antologat volumul acesta. (Pentru cei care cred că un scriitor este cineva care-și pune numele pe cărți, dați-mi voie să le spun că *acela* este un „autor”. Un „scriitor” este nefericitul care nu se poate abține de la a-și pune pe hârtie toate gândurile ce i-au trecut vreodată prin minte. Eu sunt un scriitor. Eu scriu. Asta-i ceea ce fac. Și scriu mult.) Peste povestirea mea s-a adunat praful.

Însă un scriitor pe care cândva l-am admirat foarte mult îmi spusese că „criza scriitorului” s-ar putea să nu fie deloc o criză, ci o perioadă de tranziție. O perioadă de tip palier în care stilul, opiniile și interesele i s-ar putea modifica. Am constatat că-i adevărat. Am avut idei de povestiri pe care nu le-am putut scrie și de aceea le-am lăsat să „dospească”. Ani de zile. Pentru ca apoi, într-o bună zi, parcă prin farmec, am sărit pe frântura aceea de povestire, am reînceput-o și s-a scris singură în câteva ore. În subconștient, lucrasem și lucrasem la textul acela în minte, în anii în care alte preocupări mă solicitaseră conștient. În Creierul meu de Scriitor știam că nu aveam pur și simplu măiestria sau știința de a realiza povestirea pe care doream s-o realizez și dacă aș fi insistat (așa cum procedam când eram mult mai tânăr și trebuia *să spun totul),* aș fi produs o proză pe jumătate inteligentă, pe jumătate codificată.

Exact așa s-a petrecut cu „Prădătorul”. Pe măsură ce lunile au

trecut, am înțeles că ceea ce încercam să fac era să declar ceva despre granițele și dimensiunile răului într-o societate absolută. Nu era doar povestea lui Jack, ci povestea efectelor unei culturi ticăloase asupra ticăloșiei *per se.*

Devenise un material intoxicant. De aceea mi-am dat seama că nu l-aș putea scrie doar pe baza puținelor informații despre Jack pe care mi le puteam reaminti din „Yours Truly, Jack the Ripper” de Bloch, din *Little Blue Book,* o carte de E. Haldeman-Julius pe care o citisem în primii ani de liceu, ba nici chiar din referințele trecătoare pe care le întâlnisem în *Chiriașul*[115]*,* cu scenariul de Alan Hynd și doamna Belloc Lowndes. Pe neașteptate, aveam un proiect. Integritatea poveștii îmi cerea să-mi fac temele înainte de a o scrie.

Așa că am citit tot ce am putut găsi. Am cutreierat librăriile și bibliotecile după cărți de referință despre Jack. În această privință trebuie să-mi exprim recunoștința și plăcerea pentru cărțile lui Tom A. Cullen, Donald McCormick și Leonard P. Matters, și pentru *The Harlot Killer,* editată de Allan Barnard, care n-au făcut decât să-mi ațâțe curiozitatea despre creatura aceasta incredibilă cunoscută ca Jack.

Eram fascinat. Citeam întruna despre masacre. Și, fără măcar să-mi fi dat seama, am început să-mi formez propriile concluzii despre cine putea să fi fost Jack.

Mi-a rămas în minte conceptul de „ucigaș invizibil” – un asasin care putea fi văzut în preajma locului unei crime fără a fi considerat suspect. Cutezanța omorurilor și natura lor relativ deschisă – pe străzi, în curți și fundături – părea să insiste că omul meu era un „ucigaș invizibil”. Invizibil? Păi, ia gândiți-vă, în Londra victoriană, un polițist ar fi fost ca și invizibil, o moașă ar fi fost ca și invizibilă… un preot ar fi fost ca și invizibil.

Modul în care fuseseră măcelărite bietele prostituate mi-a indicat două lucruri: un bărbat familiarizat în mod evident cu tehnicile chirurgicale și un bărbat obsedat de conceptul de feminitate prevalent atunci.

Dar mai mult ca orice, șablonul și maniera crimelor mi-au sugerat – în mod mai important decât evidentele probleme mintale ale asasinului – că preotul/măcelar încerca să facă o declarație. De acord, o declarație oribilă și dementă. Totuși, o declarație.

---

115 *Chiriaşul.* Film mut regizat de Alfred Hitchcock în 1926.

De aceea am continuat să mă documentez ținând seama de datele pe care le-am enumerat mai sus. Și peste tot unde am citit am găsit cu regularitate numele reverendului Samuel Barnett, un individ cu conștiință socială care locuia în zona generală a crimelor, în Toynbee Hall. Iar soția lui inițiase petiția adresată reginei Victoria. El deținea genul potrivit de educație și avea cu certitudine fervoarea religioasă de a dori să vadă mahalalele curățate cu orice preț.

Mintea mea a completat golurile. Dacă nu fusese Barnett – o sugestie care, chiar și îmbrăcată în haina ficțiunii, ar fi avut atașate pericolele calomniei și defăimării –, atunci poate că fusese cineva apropiat de el. Poate un bărbat mai tânăr. Iar de la un concept la altul, teoria s-a dezvoltat până când în Creierul Scriitorului s-a format portretul exact al lui Jack Spintecătorul și al motivelor sale.

(Am simțit o satisfacție personală să citesc cartea lui Tom Cullen despre Spintecător, după ce teoria aceasta mi se stabilise în minte, și să constat că din multe puncte de vedere – deși nu la fel de complet și nici cu același suspect – el atașase Spintecătorului *său* aceleași motivații ca și mine.)

A urmat apoi o perioadă de scris care s-a întins pe multe săptămâni. A fost una dintre prozele pe care le-am scris cel mai greu. Mă înfuriau limitările impuse de pagina tipărită, de rigiditatea rând-cu-rând al tastaturii QWERTYUIOP. Doream să evadez dintre ele și lucrul cel mai bun pe care l-am putut face a fost să utilizez niște trucuri tipografice, care, în analiză finală, nu sunt altceva decât simple trucuri. Trebuie totuși să existe o cale prin care un scriitor să poată scrie o carte care să aibă întregul impact vizual și senzorial al unui film!

În tot cazul, mi-am spus acum povestea.

Jack pe care-l prezint este, bineînțeles, Jack care există în noi toți. Jack care ne spune să privim fără să clintim un deget cum este înjunghiată Catherine Genovese[116], Jack care trece cu vederea Vietnamul fiindcă nu ne pasă într-atât de mult încât să fim implicați, acel Jack de care avem nevoie. Suntem o societate care are nevoie de monștrii ei.

---

116 Genovese, Catherine (1935–1964). Newyorkeză ucisă în preajma locuinţei, care a determinat investigaţii în fenomenul psihologic social cunoscut ca „sindromul trecătorului grăbit”, sindromul Genovese sau „sindromul responsabilităţii difuze”.

Trebuie să-i idolatrizăm pe cei ca Al Capone, Billy the Kid, Jesse James și toți ceilalți, inclusiv Jack Ruby[117], generalul Walker[118], Adolf Hitler, ba chiar și Richard Speck[119], a cărui măcelărire a infirmierelor din Chicago în stilul Spintecătorului a început deja să fie considerată o legendă modernă.

Suntem o societate care-și *creează* ucigașii și monștrii și care le asigură după aceea singurul lucru pe care Jack nu l-a putut avea niciodată: realitatea. El a fost un bărbat damnat din capul locului, care a dorit cu disperare să fie recunoscut pentru ceea ce făcuse (ținând seama de scrisorile pe care le-a trimis), dar care nu putea ieși la lumină, fiindcă se temea să fie prins. Era sfâșiat în două, simțind că gloata îl va venera, chiar în timp ce-l va ucide.

Acesta este mesajul povestirii. Monștrii sunteți *voi.*

Brian W. Aldiss
Noaptea în care-a erupt timpul

Introducere la „Noaptea în care-a erupt timpul"

Brian Aldiss[120] este un englez care a câștigat Premiul Hugo la

---

117 Ruby, Jack (1911–1967). Proprietar american de club de noapte, ucigaşul lui Lee Harvey Oswald, asasinul preşedintelui american John F. Kennedy.

118 Walker, Edwin Anderson (1909–1983). General american ultraconservator, criticat pentru promovarea opiniilor politice în cadrul armatei.

119 Speck, Richard (1941–1991). Ucigaş în masă american.

120 Aldiss, Brian Wilson (n. 1925). Scriitor, antologator şi critic englez de science-fiction. Premii SF importante: Hugo 1959 pentru cel mai promiţător tânăr autor, Hugo 1962 pentru proză scurtă „Hothouse", Nebula 1966 pentru nuvelă „Saliva Tree", British SF Association 1972 pentru roman *The Moment of Eclipse,* British SF Association 1974 pentru carte non-ficţiune *Billion Year Spree,* British SF Association şi John W. Campbell 1983 pentru roman *Helliconia – primăvara* (Dante, 1995), British SF Association 1986 pentru roman *Helliconia Winter,* British SF Association 2008 pentru roman *Non-Stop* (retroactiv pentru anul 1958), Hugo 1987 pentru carte non-ficţiune *Trillion Year Spree,* SFWA Grand Master 2000. Alte apariţii în româneşte: *Cryptozoic* (Antet XX Press, 1993), *Greybeard* (Nemira, 1994), *Helliconia – vara* (Dante, 1996).

categoria roman cu câțiva ani în urmă pentru *Sera*[121] și un Premiu Nebula anul trecut pentru cea mai bună nuvelă, „The Saliva Tree” (la egalitate). El a scris de asemenea romanul *The Dark Light-Years,* care era aproape tot despre rahat. *Așa ceva* aș numi cu adevărat o viziune periculoasă.

Aldiss locuiește în Oxford, Anglia. S-a născut pe 18 august 1925 în East Dereham, comitatul Norfolk. Afirmă că este ateu, divorțat și acum recăsătorit cu Margaret (mi se spune), o fată fermecătoare și încântătoare.

Dintre cărțile lui fac parte *Starship, Sera, Greybeard*[122]*, Who Can Replace a Man?, Earthworks;* a coeditat (cu Harry Harrison) antologia *Nebula Awards Two.* Este de asemenea, întâmplător, redactor literar la ziarul *Mail* din Oxford. A fost Oaspete de Onoare la a 23-a Convenție Mondială de Science-fiction, care s-a ținut în august 1965 la Londra.

În calitate de antologator al acestui volum, știu foarte puține despre Aldiss, cu excepția faptului că i-am admirat prozele și am dorit ca între copertele acestea să existe o povestire scrisă de el. După ce am primit, citit și cumpărat textul excentric care urmează, simt că responsabilitatea mea în această privință s-a încheiat. De aceea îi voi îngădui domnului Aldiss (se pronunță *Oldiss)* să vorbească despre povestirea sa altfel decât prin intermediul notelor de subsol:

„M-am născut în 1925 și țin minte că eram dus la școală – grădiniță – pe lângă șiruri de șomeri care așteptau pomana din partea statului și că bona mea era foarte speriată de ei. Aceea a fost Marea Criză Economică.

Am început să scriu aproape imediat ce am învățat să citesc și nu m-am oprit practic niciodată. Am scris science-fiction la vârsta de șase ani, înainte de a ști despre ce era vorba; am scris pornografie în internat, înainte de a ști despre ce era vorba! Am petrecut patru ani în forțele armate (1943–1947), pentru că am avut exact vârsta necesară pentru a fi trimis în Birmania în serviciu activ și pentru a vedea puțin din războiul cu japonezii. Anii aceia au avut o influență majoră asupra mea – am văzut India, Birmania, Assamul, Ceylonul, Sumatra, Malaysia, Hong Kongul.

După atâtea și atâtea, n-am mai vrut să fac nimic; și nici n-am

121 *Sera.* Porto Franco, 1991.
122 *Greybeard.* Nemira, 1994.

mai făcut, doar am trăit și am scris. Am ajuns în domeniul librăriilor, crezând că cel puțin îmi va oferi șansa de a citi. După o vreme am încetat să mai scriu în privat și am încercat să scriu pentru public. A mers. Am renunțat la librării. Cariera mea de scriitor a fost fericită, mi-a lărgit orizonturile și m-a pus în legătură cu mulți oameni plăcuți și interesanți. În privința asta am fost extrem de norocos. Ghinionul mi-a sosit în căsătorie, o bătălie care a durat cincisprezece ani, dar care s-a terminat acum și sunt recăsătorit și fericit.

În Anglia sunt foarte bine cunoscut; pe cea mai recentă carte ce mi-a fost publicată am fost etichetat „Principalul autor science-fiction al Marii Britanii” – ceea ce poate să nu fie tocmai corect, dar cu certitudine zguduie opoziția! în domeniul acesta îngust sunt foarte multilateral, scriu romane și povestiri de diverse tipuri, produc antologii (cele trei pe care le-am întocmit pentru Editura Penguin Books se vând și acum ca pâinea caldă), apar la convențiile de specialitate, mese rotunde literare, televiziune și radio. Editez, de asemenea, cu Harry Harrison, o revistă dedicată exclusiv criticii literare science-fiction: *SF Horizons.*

În 1964, când căsătoria îmi trecea prin impas, am cumpărat un Land Rover la mâna a doua și am pornit spre Iugoslavia pentru șase luni, călătorind mai ales în sud, în Macedonia și celelalte. Din experiența aceea a rezultat o carte. Cu timpul, sper să vizitez toate statele ex-bizantine. Și-mi place să călătoresc prin țările comuniste – faptul că, atunci când tragi linie finală, ele sunt de cealaltă parte a gardului conferă vieții un ușor frison. Asta nu înseamnă că iugoslavii n-au fost plăcuți.

Continui să fiu un individ fără ambiții – cu o excepție; știu că sunt cel mai bun scriitor de SF din lume; vreau s-o știe și alții!”

Noaptea în care-a erupt timpul

de Brian W. Aldiss

Dentistul o conduse spre ușă făcând o plecăciune, telefonând din mers după un taxi. Ateriza pe balcon tocmai când ea ieșea. Era de tipul nonautomatic, prea demodat ca să fie considerat șic. Fifi Fevertrees îi aruncă șoferului un zâmbet orbitor și urcă.

— Serviciu extraurban, rosti. Satul Rouseville, în afara Rutei Z4.

— Trăiești la țară, ei? răspunse șoferul, urcând în pseudo-albastrul cerului și pilotând ca un smintit cu un singur picior.

— La țară-i bine, zise Fifi pe un ton defensiv.

Ezită, apoi se decise că ar trebui să-și îngăduie să se laude.

— În afară de asta, acum e chiar și mai bine, că au acolo principalele fluxuri temporale. Suntem conectați acasă la fluxul principal, ar trebui să fie gata când ajung acolo.

Taximetristul dădu din umeri.

— Cred că-i scump la țară.

— Trei crediți o unitate de bază.

El fluieră cu înțeles.

Ar fi vrut să-i spună mai multe, ar fi vrut să-i povestească de cât de entuziasmată era, cât de mult ar fi vrut ca tăticul să fi trăit acum ca să vadă cum e să fii în fluxul principal de timp. Dar era dificil să spună ceva cu un deget în gură, în vreme ce se uita la ceasul-oglindă și cerceta să vadă cum o lucrase dentistul.

Făcuse o treabă bună. Micul și noul dinte sidefiu creștea deja bine înfipt în gingia ei trandafirie. Fifi hotărî că avea o gură foarte sexy, așa cum spusese Tracey. Iar dentistul îi scosese dintele vechi cu ajutorul gazului de timp. Era așa de simplu. Doar așa, puțintel din el, și s-a trezit înapoi, în ziua de alaltăieri, retrăind micul și încântătorul interludiu când era la o cafea cu Peggy Hackerson, fără să-și amintească de nicio durere. Gazul temporal era atât de meșteșugit în zilele de azi. Se gândea, arzând de plăcere, că-l vor avea numai pentru ei, la robinet, clipă de clipă.

Bula taxiului luă altitudine și ieși printr-unul dintre porturile dilatatoare ale marii cupole care acoperea orașul. Fifi simți o tristețe de moment că-l părăseau. Orașele erau atât de plăcute astăzi, încât nimeni nu-și dorea să trăiască în afara lor. Iar afară totul costa dublu, însă, din fericire, guvernul plătea o compensație pentru privațiunile îndurate de cei care erau nevoiți să trăiască în afara orașelor, cum era familia Fevertrees.

În vreo două minute, se deplasau din nou pe sol. Fifi arătă spre ferma lor de lapte, iar taximetristul ateriză cu precizie, pe terasa lor de aterizare, înainte de a-și întinde laba pentru a încasa un număr nerușinat de mare de kilo-crediți. Numai când i se dădu suma în cash se lăsă pe spate și deblocă, cu piciorul, ușa lui Fifi. Nu-i puteai duce cu preșul pe cimpanzeii ăștia șoferi.

Uită cu totul de el în timp ce străbătea casa în fugă. Asta era

ziua cea mare! Le trebuiseră constructorilor două luni ca să instaleze temporizatorul central – cu două săptămâni mai mult decât anticipaseră – și toată lumea trăise în tot acest timp într-o harababură de nedescris, pe când muncitorii își rostogoleau conductele și cablurile peste tot, în fiecare încăpere. Acum totul era din nou în ordine. Dansă cu veselie pe scări în jos, ca să-și găsească soțul.

Tracey Fevertrees stătea în bucătărie și discuta cu constructorul. Când nevastă-sa năvăli înăuntru, se întoarse și o luă de mână zâmbind într-un fel care de-abia dacă o mângâie, cu toate că tulbura somnul multora dintre fetele localnice din Rouseville. Însă aspectul său atrăgător de-abia dacă se apropia de frumusețea ei când era încântată, cum era în momentul de față.

— Totul funcționează cum trebuie? întrebă ea.

— Mai e doar o problemă de ultimă clipă, spuse domnul Archibald Smith fără niciun chef.

— Oh, întotdeauna apare câte-o problemă de ultimă clipă! Am avut cincisprezece săptămâna trecută, domnule Smith. Acum ce s-a mai întâmplat?

— Nu-i nimic care să vă afecteze aici. Precum știți, a trebuit să introducem gazul temporal de la mare distanță până la dumneavoastră, de la centrul principal de distribuție și până în rețeaua din Rouseville, și se pare că avem unele probleme cu menținerea presiunii. Se vorbește că ar fi o scurgere păcătoasă rău la puțul principal de colectare din rețea, pe care trebuie să-l desfunde. Dar asta n-ar trebui să vă îngrijoreze.

— Am testat aici tot și se pare că merge bine, îi spuse Tracey soției sale. Vino și-am să-ți arăt.

Dădură mâna cu domnul Smith, care dovedi o reticență tradițională, de constructor, în a părăsi locul muncii sale. În cele din urmă plecă, promițând că va reveni dimineața pentru a lua și ultima geantă cu scule, iar Tracey și Fifi rămaseră singuri cu noua lor jucărie. Panoul de comandă temporal de-abia dacă ieșea în evidență printre toate celelalte echipamente de bucătărie. Era localizat lângă o unitate nucleară, un mic dispozitiv discret, cu o duzină de cadrane și de două ori pe atâtea comutatoare. Îi arătă cum fusese potrivită presiunea temporală: joasă, pentru coridoare și birouri, mai ridicată în dormitoare, variabilă pentru sufragerie. Ea se frecă de el și se

prefăcu că toarce.

— Ești încântat, nu, scumpule? îl întrebă.

— Mă tot gândesc la facturile pe care trebuie să le plătim. Iar facturile care vor veni – trei crediți o unitate – uau!

Apoi îi văzu expresia de dezamăgire de pe figură și adăugă:

— Dar firește că-mi place, scumpo. Știi că voi fi bucuros.

Apoi se plimbară de colo-colo prin casă, cu aparatura pornită. Chiar în bucătărie se întoarseră într-o dimineață recentă. Plutiră în timp, dincolo de momentul zilei preferat de Fifi pentru gătit, când operațiunile pentru micul dejun se terminaseră și mai era încă destul până la ora când trebuia planificat și potrivit prânzul. Fifi și Tracey aleseră o dimineață când ea se simțise deosebit de calmă și de împăcată; acum îi cuprinse întreaga ambianță a acelui moment.

— Minunat! Încântător! Pot să fac orice, să-ți gătesc orice acum!

Se sărutară și alergară pe coridor, strigând:

— Nu-i așa că știința-i minunată?

Se opriră brusc.

— Oh, nu! strigă Fifi.

Coridorul era în perfectă ordine, draperiile erau la locul cuvenit și sclipeau metalic la cele două ferestre, controlând cantitatea de lumină intrată, înmagazinând surplusul pentru orele de vârf, covorul târâtor era la locul său și revopsit, rulând cu ei, lin, înainte, întinzându-se peste tot ca o căptușeală caldă și moale la atingere. Însă au fost dirijați temporal înapoi la ora trei a unei amiezi de acum o lună, un moment pașnic al zilei, cu excepția faptului că acum o lună muncitorii lucrau aici.

— Scumpule, au să distrugă covorul! Și tocmai am aflat că reașezarea lui nu se va face corect! Oh, Tracey, uite... au deconectat draperiile, iar Smith a promis că n-o fac!

O strânse de umăr.

— Scumpo, totul este în ordine, pe bune!

— Nu-i așa! Nu-i în ordine! Uită-te la toate tuburile astea temporale vechi și murdare, împrăștiate peste tot, la toate cablurile astea care atârnă! Ne-au stricat frumosul nostru tavan, absorbant de praf, uită-te cum picură zoaiele peste *toate*!

— Dragă, este efectul temporal!

Însă trebuia să admită că nu putea să creadă în perfecțiunea coridorului, așa cum îl vedeau ochii săi; era copleșit, ca și Fifi, de

emoțiile de acum o lună, când văzuse locul așa cum era după ce se ocupaseră de el Smith și oamenii săi îngrozitori.

Ajunseră la capătul coridorului și săriră în dormitor, refugiindu-se într-o altă zonă temporală. Aruncând o ocheadă înapoi, spre coridor, Fifi zise cu lacrimi în ochi:

— Doamne, Trace, puterea timpului! Cred că va trebui să modificăm comenzile pentru coridor, ei?

— Bineînțeles, le vom potrivi pentru vreun an din urmă, într-o amiază frumoasă de vară pentru coridor, să zicem. Cum spuneți dumneavoastră, noi așa vom face, parcă ăsta este sloganul Comisiei Temporale Centrale. În fine, cum îți place timpul de-aici?

După ce aruncă o privire de jur-împrejurul camerei, ea-și lăsă genele lungi spre el.

— Mmm... e cumva relaxant, nu?

— Ora două dimineața, scumpo, pe la începutul primăverii, și toată lumea din zonă doarme dusă. Nu prea suntem pasibili să suferim acum de insomnie.

Veni lângă el și se lăsă pe el, aplecându-se peste pieptul lui și privindu-l.

— Nu crezi că ora unsprezece noaptea ar fi mai... ar fi un timp mai potrivit pentru *dormitor*?

— Scumpo, știi că prefer canapeaua pentru acest gen de lucruri. Vino și ia loc pe ea și să-mi spui ce crezi despre sufragerie.

Camera de zi se afla cu un etaj mai jos, despărțită de parter doar de garaj și cămară, aflate cu două etaje mai jos. Era o încăpere spațioasă și arătoasă, cu ferestre mari, deschise spre peisajul cupolei îndepărtate a orașului, și la mijloc era o canapea mare.

Se așezară pe această voluptuoasă piesă de mobilier, asociată cu ceea ce era asociată, și începură să se giugiulească. După o vreme, Tracey întinse mâna spre podea și ridică un comutator manual, conectat la perete.

— Putem controla de aici propriul nostru timp, fără măcar să ne ridicăm, Fifi. Spune ce moment vrei și ne întoarcem într-o clipită la el.

— Dacă te gândești la ce mă *gândesc* și eu, atunci am face bine să nu ne întoarcem înapoi mai mult de zece luni, pentru că nu eram căsătoriți pe-atunci.

— Ei, haide doamnă Fevertrees, ai devenit demodată sau ce? Niciodată nu te-a deranjat asta înainte de a ne căsători.

— Ba m-a deranjat! Cu toate că poate mai mult *după,* decât atunci, pe când m-am cam lăsat dusă de val.

El îi mângâie, încet, părul frumos.

— Să-ți spun la ce m-am gândit că am putea încerca uneori, să ne întoarcem la vremea când aveai doisprezece ani. Cred că ai fost foarte sexy în anii tăi de pubertate și pe toți dracii că aș vrea să văd cum. Ce zici de asta?

Era pe cale să-i dea un refuz convențional, femeiesc, însă imaginația i-o luă cu mult înainte.

— Am putea merge îndărăt până la vremea când eram copilandri.

— Așa te vreau! Știi că am o oarece formă a complexului Lolita.

— Trace… trebuie să fim prudenți, ca nu cumva în amețeala noastră să exercităm o asemenea presiune temporală, încât să ne trezim dincolo de ziua nașterii noastre și s-o sfârșim ca niște gogoloaie de protoplasmă sau așa ceva.

— Scumpo, citește broșurile! Când acumulăm suficientă presiune ca să ajungem dincolo de data nașterii noastre, pur și simplu intrăm în conștiința celor mai apropiați predecesori ai noștri, de același sex, tu în a mamei tale, eu în a tatălui, apoi în a bunicii tale și bunicului meu. Presiunea din distribuitorul principal din Rouseville nu ne va lăsa să ajungem mai departe de-atât.

Conversația lâncezi, atingând alte subiecte, până când Fifi murmură visătoare:

— Ce invenție dumnezeiască-i timpul. Știi ce, chiar și când vom fi niște bătrâni stafidiți și impotenți, vom putea să ne întoarcem în timp și să ne bucurăm unul de altul așa cum făceam când eram tineri. O să ne întoarcem chiar la această clipă, nu?

— Mmmm, zise el.

Era un sentiment împărtășit de toată lumea. În acea seară, la cină se ospătară cu un uriaș homar sintetic. În entuziasmul ei de a fi în rețeaua temporală, Fifi programase, cumva, o combinație ușor greșită – cu toate că jura că era ceva scris aiurea în programarea meniului pe care-l introdusese în computerul de bucătărie – iar mâncarea nu ieșise așa cum ar fi trebuit. Dar se

întoarseră înapoi în timp, la primul și cel mai reușit homar pe care-l mâncaseră vreodată împreună, la scurt timp după întâlnirea lor de acum doi ani. Gustul rememorat le șterse dezamăgirea față de gustul prezent. Și, în timp ce mâncau, presiunea se duse.

Nu s-a auzit nimic. În aparență, totul era la fel. Însă înlăuntrul lor se simțiră împrăștiindu-se printre zile precum frunzele bătute de vânt peste o landă. Mesele se succedau, iar homarul devenea grețos în gurile lor în timp ce li se părea că mestecau curcan sau brânză, vânat sau desert ori dădeau gata vreo budincă, vreo înghețată sau cerealele de la micul dejun. Timp de câteva momente, cu totul năucitoare, rămaseră la masă încremeniți, în vreme ce sute de gusturi asortate se învălmășeau peste papilele lor gustative. Tracey sări în picioare, gâfâind, și întrerupse cu totul fluxul temporal de la comutatorul de lângă ușă.

— S-a întâmplat ceva rău! exclamă el. E individul ăla, Smith. Îl sun chiar acum. Îl împușc!

Dar când fața lui Smith se înfățișă în tancul de vizionare, era la fel de inexpresivă ca întotdeauna.

— Greșeala nu-i a mea, domnule Fevertrees. De fapt, unul dintre oamenii mei tocmai m-a sunat ca să-mi spună că sunt probleme cu rețeaua temporală din Rouseville, acolo unde conductele dumneavoastră se conectează la rețeaua principală. Sunt scurgeri de gaz temporal. V-am spus azi-dimineață că au niște necazuri acolo. Duceți-vă la culcare, domnule Fevertrees, aceasta ar fi sugestia mea. Mergeți la culcare și până dimineață probabil că totul va fi pus la punct din nou.

— Să merg la culcare! Cum îndrăznește să ne spună să mergem la culcare! țipă Fifi. Ce sugestie imorală. Individul acela încearcă să ne ascundă ceva. Pariez că-i vreo greșeală de-a lui și vrea să scape basma curată cu povestea lui despre scurgerile de gaz din rețea.

— În curând vom putea verifica. Hai să mergem jos și să vedem!

Coborâră cu liftul până la parter și intrară în vehiculul lor de sol. Orășenii ar putea râde de aceste mici hovercrafturi pe roți, amintind, în desuetudinea lor, de epoca de aur a automobilelor, însă nu exista nicio îndoială că erau indispensabile în ținuturile din afara cupolelor, unde transportul public gratuit nu mai

ajungea.

Ușile se deschiseră, iar ei ieșiră, decolând imediat și plutind la vreo șaizeci de centimetri de la sol. Rouseville se întindea pe un deal jos, iar sistemul de distribuție temporal era localizat taman la marginea cealaltă a dealului. Însă, pe când începură să vadă primele case, s-a întâmplat ceva ciudat.

Deși totul era calm, vehiculul de teren a început să se zdruncine puternic. Fifi a fost aruncată de colo-colo, iar în clipa următoare s-au înțepenit într-un gard viu.

— La naiba, drăciile astea-s grele! Trebuie să învăț să conduc una, până la urmă, zise Tracey, ieșind din vehicul.

— N-ai de gând să mă ajuți și pe mine, Tracey?

— Oh, sunt prea mare să mă joc cu fetițele!

— Tre' să mă ajuți! Mi-am pierdut păpușa!

— N-ai avut nicio păpușă, niciodată! Te-ai țicnit!

O luă la fugă peste câmp, iar ea trebui să se ia după el, strigându-l în timp ce alerga. Era atât de greu să controlezi trupul greoi și stângaci al unui adult cu o minte de copil. Își găsi soțul stând în mijlocul drumului din Rouseville, dând din picioare și din mâini. Chicoti spre ea.

— Trace face tai-tai! zise el.

Însă, peste câteva momente, se putură deplasa din nou pe jos, cu toate că pentru Fifi era dureros, pentru că maică-sa fusese imobilizată mai spre sfârșitul vieții sale. O luară înainte, șontâcăind împreună, doi tineri în atitudini bătrânești. Când au intrat în sătucul lipsit de cupolă, i-au aflat pe cei mai mulți dintre locuitori străbătând întregul spectru de caracteristici al vârstelor omului, de la bolborositul de sugar și până la senilitatea cea mai supărătoare. Era evident că se întâmplase ceva grav cu rețeaua temporală.

Peste alte zece minute și câteva generații mai târziu, ajunseră la porți. Sub însemnul Comisiei Temporale Centrale stătea Smith. Nu l-au recunoscut; purta o mască de protecție împotriva gazului temporal, tubul său de evacuare bolborosind când scuipa afară vechi clipe trecute.

— M-am gândit eu că s-ar putea ca voi doi să vă faceți apariția! exclamă el. Nu m-ați crezut, ei? Păi, mai bine intrați să vă convingeți. Au atins un jet principal, iar robinetele n-au mai rezistat presiunii și au cedat. Părerea mea este că vor trebui să evacueze întreaga zonă până vor repara asta.

Și, în vreme ce-i conducea înăuntru, Tracey zise:
— Sper doar să nu fie vreun sabotaj de-al rusnacilor.
— Rusacilor?
— Sabotaj de-al rusnacilor. Lucrătura rușilor. Presupun că această uzină este secretă, nu?
Smith se holbă la el uluit.
— Ați înnebunit, domnule Fevertrees? Rusia a obținut dispozitivele temporale exact în același timp cu noi. Pare-mi-se că anul trecut ați fost la Odessa, în luna de miere, nu?
— Anul trecut îmi satisfăceam serviciul militar prin Coreea, mulțumesc foarte mult.
— Coreea?
Scoțând vaiete puternice, de sirenă, o siluetă neagră, cu lumini roșii, strălucitoare, ateriză în curtea Comisiei Temporale. Era o mașină de pompieri pilotată robotizat, venită din oraș, însă echipajul său uman se rostogoli din vehicul într-o confuzie totală, iar un tânăr se apucase să zbiere să-i fie schimbați pantalonii înainte ca membrii Comisiei Temporale să le ofere măști de protecție împotriva gazului temporal. Și-apoi, nu aveau niciun incendiu de stins, doar marele jet de timp invizibil, care, până acum, domina clădirea și întregul sat, împrăștiindu-se în cele patru zări, ducând generații de neimaginat sau uitate pe valul adierii sale neafectate de uitare.
— Haideți să mergem înainte, să vedem ce-o fi, zise Smith. La fel de bine am putea pleca și-acasă să bem ceva, în loc să stăm aici și să nu facem nimic.
— Ești un tânăr foarte smintit dacă spui ceea ce cred eu că vrei să spui, glăsui Fifi, cu o voce bătrână și aspră. Majoritatea băuturii disponibile acum e de contrabandă, nerecomandată consumului, dar, în orice caz, presupun că ar trebui să-l susținem pe președinte în încercarea sa eroică de a stârpi alcoolismul, nu-i așa, Tracey, dragule?
Însă Tracey era pierdut în abstracțiunile unei amintiri stranii și fluiera *La Paloma* în surdină, pentru a mai trece vremea. Clătinându-se în urma lui Smith, ajunseră lângă clădire, unde fură opriți de doi oficiali ai poliției. În acel moment, un bărbat durduliu, îmbrăcat într-un costum banal, apăru și vorbi cu unul dintre polițiști, prin masca sa de gaze. Smith îl salută călduros, apoi se îmbrățișară ca frații. Pentru că, după cum se dovedi, erau frați. Clayball Smith le făcu semn tuturor să intre în uzina

de gaz, luând-o, galant, pe Fifi de braț, ceea ce, pentru a dezvălui drama lui personală, era cam tot ce reușise el să obțină vreodată de la o fată drăguță.

— Oare n-ar fi trebuit să ne fie prezentat acest domn într-o manieră corespunzătoare? îi șopti Fifi soțului ei.

— Prostii, draga mea. Regulile etichetei trebuie aruncate peste bord când pășești într-unul dintre templele industriei.

În timp ce vorbea, Tracey părea să-și mângâie un favorit imaginar.

În interiorul fabricii de timp domnea haosul. Acum, întreaga amploare a dezastrului devenise clară. Îi scoteau pe primii mineri afară din gaură, acolo unde se declanșase explozia timpului; unul dintre bieții oameni înjura cu glas slab și dădea vina pe George al III-lea pentru întreaga tărășenie. Industria timpului era încă în faza ei de copilărie. De-abia trecuseră zece ani de când primii subpământeni, săpând în adâncime, sub crusta terestră, au dat de pungile cu timp. Întreaga chestiune era, încă, un motiv de uimire, iar investigațiile se aflau într-un stadiu relativ timpuriu.

Însă marile companii au intervenit, cu obișnuita lor mărinimie, având grijă ca fiecare să-și ia bucățica sa de timp, dar la un anumit preț. Acum, în industria timpului se investise mai mult capital decât în oricare altă industrie din lume. Chiar și în sătucul Rouseville, uzina de producție valora milioane. Dar se stricase chiar acum.

— Este foarte periculos aici, oameni buni, să nu stați prea mult, zise Clayball.

Striga prin masca lui de gaze. Gălăgia era îngrozitoare, mai ales de când un comentator de știri își începuse numărul către națiune, la câțiva metri mai încolo. Răspunzând întrebării răcnite de fratele său, Clayball rosti:

— Nu, e mai mult decât o fisură în conducta principală. Asta a fost doar o poveste falsă la care am recurs. Băieții noștri curajoși de jos au dat peste un flux cu totul nou de timp și sunt scurgeri peste tot. Nu poate fi astupat. Jumătate dintre băieți s-au trezit înapoi în timp, pe vremea cuceririlor normande, înainte să ne dăm seama ce s-a întâmplat.

Arătă în jos, cu un gest teatral, dincolo de dalele de la picioarele lor.

Fifi nu înțelegea despre ce naiba vorbea. Era în derivă încă de

când plecase din Plymouth și nu pe de-a-ntregul la modul metaforic. Era destul de rău să joace rolul de Mamă a Pelerinilor față de unul dintre Tații Pelerini, însă nu pricepea deloc ce-i cu această Lume Nouă. Era dincolo de puterea ei de înțelegere să cuprindă cu mintea vastele resurse ale tehnologiei moderne care încurcau acum întregul curs temporal al planetei. În starea sa actuală, n-avea cum să știe că iluziile gheizerului de timp se răspândeau pe tot continentul. Aproape fiecare satelit de comunicații care survola întreaga lume transmitea relatări mai mult sau mai puțin precise despre dezastrele și evenimentele care duseseră la asta, în vreme ce publicul lor uluit se întorcea cu generații în urmă, precum oamenii care sondau troienele de zăpadă fără fund.

Din aceste filoane provenea cantitatea de timp care era pompată în milioane și milioane de cămine din întreaga lume. Experții calculaseră deja că, la actualele rate de consum, întregul zăcământ de timp va fi epuizat în două sute de ani. Din fericire, alți experți încercau deja să dezvolte niște înlocuitori sintetici pentru timp. Numai luna trecută, mica echipă de cercetători de la Time Pen Inc., din localitatea Ink, statul Pennsylvania, a anunțat izolarea unei molecule cu nouă minute mai lentă decât orice altă moleculă cunoscută de știință și că se aștepta cu toată încrederea că vor fi descoperite molecule chiar și mai izolate.

Acum, o ambulanță își făcu apariția, derapând, cu o alta în urmă-i. Archibald Smith încercă să-l tragă pe Tracey din cale.

— Ia-ți mâna de pe mine, mizerabile! cuvântă Tracey, încercând să tragă afară o spadă imaginară.

Însă echipajele de pe ambulanțe săreau din vehiculele lor, iar poliția începuse să ridice bariere de securitate în jurul zonei.

— Îi vor aduce sus pe terranauți! strigă Clayball.

De-abia dacă putea fi auzit peste întreaga hărmălaie.

Oameni cu măști erau peste tot, iar din loc în loc se vedea silueta zveltă a câte unei surori medicale. Se aduseră rezerve de oxigen și supă, iar reflectoarele fură instalate pe deasupra tuturor, iluminând intrarea pătrată a puțului de inspecție. Bărbații în salopete galbene coborau în puț, comunicând între ei prin radiouri-ceas. Dispărură. Pentru o clipă, peste clădire se pogorî o tăcere de mormânt, care păru să cuprindă și mulțimea de afară.

Însă clipele deveniră minute, iar gălăgia reveni la nivelul său anterior. Tot mai mulți bărbați cu figuri sumbre ieșiră la iveală și comentatorii de presă fură împinși la o parte.

— Mie mi se-arată că trebuie să suferim oleacă numai ca să putem ieși de-aici, pentru numele Domnului, șopti Fifi de-abia auzit, strângându-și straiele de casă cu mâna tremurătoare. Aste lucruri nu-s pe placul meu!

În sfârșit, la capătul puțului era activitate. Bărbați transpirați, în salopete, aruncau frânghii. Primul terranaut fu scos la iveală, îmbrăcat în uniforma caracteristică, de culoare neagră, purtată de cei ca el. Capul i se lăsă pe spate, masca de gaze îi fusese smulsă de pe față, însă lupta cu curaj să-și mențină cunoștința. Într-adevăr, un zâmbet nonșalant îi traversă buzele-i palide și făcu cu mâna spre camerele de luat vederi. Niște urale anemice se desprinseră dintre privitori.

Acesta era din specia de bărbați temerari care au coborât în mările necunoscute ale gazului temporal de sub crusta Pământului, riscându-și viața ca să aducă din necunoscut miezul cunoașterii, împingând tot mai departe frontierele științei, ignorați și neapreciați de toată lumea, sâcâiți doar, constant, de publicitate.

Comentatorul de elită se străduise să se strecoare prin mulțime pentru a ajunge la terranaut și încerca să-i pună întrebări, ținându-i la buze un microfon, în vreme ce chipul chinuit al eroului plutea pe dinaintea privirilor neîncrezătoare ale unui miliard de telespectatori.

— Acolo, jos, e un iad… Dinozauri și progeniturile lor… reuși el să bolborosească înainte de a fi luat pe sus până la prima ambulanță. Chiar în miezul gazului. Haite întregi, furioase… Numai câteva sute de metri mai jos și am fi dat de… am fi dat de facerea… lumii.

Nu se mai putu auzi nimic. Acum, forțele proaspete de poliție evacuau clădirea de toate persoanele care n-aveau ce căuta acolo înainte de revenirea la suprafață a altor terranauți, cu toate că de capsula lor subterană nu era, încă, nici urmă. Pe când cordonul înarmat se apropia, Fifi și Tracey țâșniră dintr-odată. Nu mai puteau suporta, nu mai puteau înțelege nimic. Se repeziră spre ușă, surzi la urletele celor doi Smith mascați. În vreme ce goneau în beznă, la mare înălțime deasupra lor se ridica marele nor invizibil al gheizerului timpului, încă în

expansiune, întinzându-și nenorocirea asupra lumii.

O vreme, rămaseră gâfâind lângă cel mai apropiat gard viu. Din când în când, unul dintre ei se smiorcăia ca o fetiță, iar celălalt mormăia ca un bătrân. Între timp, respirau greu. Când se ridicară de-acolo, zorii erau aproape și o luară de-a lungul drumului spre Rouseville, mergând pe lângă câmpie. Nu erau singurii. Locuitorii satului se puseseră în mișcare, îndepărtându-se de casele care acum le erau străine și dincolo de înțelegerea lor limitată. Holbându-se la ei de pe sub sprâncene, Tracey se opri și-și confecționă un ciomag rudimentar din lemnul gardului viu.

Împreună, bărbatul și femeia lui înaintau greoi, urcând dealul, întorcându-se în sălbăticie, la fel ca mare parte din omenire, iar siluetele lor cocârjate și greoaie se profilau pe primele raze de lumină prizărită de pe cer.

— Ugh glummf hum herm morm glug hume, mormăi femeia.

Ceea ce însemna, în traducerea rudimentară din Vechea Piatră, „de ce naiba toate astea trebuie să i se întâmple omenirii tocmai când este pe cale să se civilizeze din nou”?

Traducerea: Silviu Genescu

Postfață:

Dacă a existat vreodată o viziune periculoasă care să-și aibă rădăcinile în viața reală, atunci nu poate fi decât „Noaptea în care-a erupt timpul”. Ar trebui să explic că locuiesc în prezent într-un colțișor îndepărtat al comitatului englez Oxfordshire, unde am cumpărat o casă superbă din secolul al XVI-lea, din piatră, bârne și paie, și considerabil năruită din cauza absenței oricăror reparații. I-am spus prietenului meu scriitorul de science-fiction Jim Ballard[123]:

— Parcă ar fi o formă vegetală stranie, care a crescut din pământ.

---

123 Ballard, James Graham (1930–2009). Scriitor britanic. Premii SF importante: Seiun 1970 pentru roman străin *The Crystal World,* British SF Association 1980 pentru roman *The Unlimited Dream Company,* Ignotus şi Xatafi-Cyberdark 2009 pentru povestire străină „The Index”. Apariţii în româneşte: *Crash* (Polirom, 2007), *Imperiul soarelui* (Polirom, 2007), *Nopţi de cocaină* (Polirom, 2009).

El mi-a replicat:

— Da și mi se pare că acum crește din nou.

Într-un efort de a ține casa deasupra solului, soția mea și cu mine am decis s-o conectăm la sistemul principal de canalizare și să astupăm fosa septică. Constructorii pe care i-am angajat au înconjurat-o imediat cu sisteme gigantice de canalizare și conducte enorme. În toiul lucrărilor m-am întrebat cum se vor descurca generațiile viitoare cu probleme similare. Rezultatul îl vedeți aici.

La o numărătoare aproximativă, aceasta este a o sută zecea povestire pe care am publicat-o. Cu zece ani în urmă mi-am abandonat slujba și m-am dedicat scrisului. A fost una dintre cele mai bune idei pe care le-am avut vreodată, iar povestirea de aici conține una dintre cele mai nebunești idei pe care le-am avut vreodată. (Să sperăm că mai am în cap câteva idei nebunești – aș detesta să fiu nevoit să revin la slujbă…)

Howard Rodman

Omul care a ajuns pe lună – de două ori

Introducere la „Omul care a ajuns pe lună – de două ori”

Una dintre intențiile secundare (dar nu mai puțin importante) ale acestei antologii a fost inițial de a comanda și de a aduce în atenția cititorilor povestiri ale unor scriitori aflați complet în afara domeniului ficțiunii speculative. Pe cuprinsul meu preliminar au fost înșiruite nume ca William Burroughs[124], Thomas Pynchon, Alan Sillitoe[125], Terry Southern[126], Thomas Berger[127] și Kingsley Amis. A fost de asemenea menționat

124 Burroughs, William Seward (1914–1997). Romancier, nuvelist şi eseist american, una dintre figurile importante care au reprezentat generaţia Beat şi autor postmodernist, considerat unul dintre cei mai inovatori artişti ai secolului al XX-lea.

125 Sillitoe, Alan (1928–2010). Scriitor britanic, aparţinând curentului „Tinerii furioşi” din anii 1950.

126 Southern, Terry (1924–1995). Autor, eseist, scenarist şi conferenţiar american, celebru pentru stilul satiric. Creditat cu inventarea stilului Noul Jurnalism.

127 Berger, Thomas (n. 1924). Romancier american care a explorat multe genuri ale ficţiunii: romanul criminalist, povestirile cu detectivi duri, science-fictionul, utopia, plus rescrieri ale mitologiei clasice,

numele Howard Rodman. Circumstanțe de natură aproape machiavelică au împiedicat apariția aici a sextetului menționat. Howard Rodman este cu noi. Sunt onorat.

Dacă vă uitați cât de cât la televizor, sunteți fani ai creațiilor lui. Pentru că dacă vă uitați la TV, fie chiar și în modul cel mai periferic, o faceți pentru a urmări emisiunile cele mai bune, iar în cazul acesta ați văzut creațiile lui Rodman. (Un comentariu: mi se pare straniu că fanii science-fiction, cei care aleg să existe în lumi de vis cu zboruri printre stele, orașe pline de minunății, invenții incredibile, uși-sfinctere, 3D-video și gadgeturi, detestă televiziunea modernă în modul cel mai vehement exprimat verbal. Când află că-mi petrec o parte a timpului scriind pentru mediile vizuale, majoritatea fanilor pe care i-am cunoscut îmi declară destul de superior că ei se uită rareori la așa ceva, ca și cum simpla *privire* poate fi considerată de prost-gust. Cât de trist trebuie să fie pentru ei să vadă cum televiziunea, zborul spațial și toate celelalte predicții ale „scientifictionului” lui Gernsback au fost predate în mâinile barbarilor. Bănuiesc că, dintr-un punct de vedere, este o mică tragedie, la fel cum, după ce ai fost atât de trendy ani de zile pentru că știai că Tolkien era excepțional, descoperi în mod brusc că toți ciumeții din lume citesc ediții broșate ale *Stăpânului inelelor* în metrou. Recunosc totuși că este mult, mult mai bine să avem televiziunea ca mass-media așa cum este, chiar dacă-i oribilă în nouăzeci și șase la sută din timp, decât s-o surghiunim în destinul hidos antiseptic care i-a fost hărăzit de SF-ul anului 1928.)

Howard Rodman a fost nominalizat și a câștigat mai multe premii pentru seriale TV decât oricare alt individ care activează în prezent în mediul respectiv. Faimosul lui scenariu pentru episodul *Bringing Far Places Together* din serialul *Naked City* a câștigat Premii Emmy și Writers’ Guild nu numai pentru el, ci și pentru serial, regizor și actori. Cei care sunt la curent cu filmele TV excepționale își vor reaminti episodul *The Game with Glass Pieces* din sezonul de anul trecut al serialului *Bob Hope-Chrysler Theater.* De fapt stilul lui Howard Rodman a fost cel care a stabilit tonul pentru cele mai bune episoade din *Naked City* și *Route 66* în perioada lor de vârf pe micul ecran.

Howard Rodman s-a născut în Bronx, iar la vârsta de zece ani a decis că va fi scriitor. La cincisprezece ani a luat decizia aceea

---

legendelor arthuriene etc.

în serios și între cincisprezece și șaisprezece ani a citit zilnic minimum un volum de povestiri; între șaisprezece și șaptesprezece ani a citit numai piese de teatru, câte cinci-șase pe zi; iar între șaptesprezece și douăzeci și unu de ani a scris câte 10 pagini pe zi: povestiri, scene din piese, poezii, secvențe narative etc. A absolvit Colegiul Brooklyn și ulterior Universitatea Iowa. La douăzeci și unu de ani s-a înrolat în armată (unde, printre alte îndatoriri, a trebuit să inspecteze bordelurile din Lille ca sergent de contrainformații). A publicat peste o sută cincizeci de povestiri, câteva sute de poezii, patruzeci de piese într-un act, patru piese în trei acte (și a fost inclus în volumele cu cele mai bune piese ale anului). În ultimii zece ani a activat în radio, televiziune și cinematografie. La patruzeci și șapte de ani, Howard Rodman – voinicul, inimosul și incredibil de spiritualul și eruditul Howard Rodman –, entuziasmatul de cinematografie, a fost însurat, divorțat și recăsătorit cu frumoasa și talentata actriță Norma Connolly. Au patru copii, dintre care câțiva pot fi cotați ca geniali potrivit celor mai serioase criterii.

Sunt deosebit de încântat că Howard poate să apară în antologia aceasta nu numai pentru că povestirea lui este cu totul diferită și cu totul specială față de celelalte, ci pentru mai multe motive secundare, pe care le voi aminti în continuare. Am fost un admirator al scenariilor lui cu mult înainte să fi ajuns la Hollywood. Mi se părea că întrupează idealurile spre care ar trebui să năzuiască un scenarist într-un mediu dedicat impunerii pe piață a deodorantelor pentru păr, gură, subsuori și spațiile dintre degetele de la picioare. M-am străduit să-l cunosc pe Rodman în primele luni după sosirea în Orașul Clovnilor și am învățat de la el o lecție importantă. O lecție pe care o poate folosi orice scriitor. Nu te teme! Nimic mai simplu; nu-i lăsa să te sperie. Ei nu-ți pot face nimic. Dacă te-aruncă afară din lumea filmelor, mergi la televiziune. Dacă te-aruncă afară din lumea televiziunii, scrie romane. Dacă nu vor să-ți cumpere romanele, vinde povestiri. Dacă nu poți face asta, atunci angajează-te muncitor în construcții. Un scriitor scrie întruna. Asta este menirea lui. Și dacă ei nu te lasă să scrii un fel anume de proză, dacă te ciupesc la preț în piață, atunci mergi în altă piață. Iar dacă închid toate bazarele, atunci – pentru numele lui Dumnezeu! – du-te și muncește cu mâinile până *poți* să scrii,

deoarece talentul este mereu acolo. Dar ești terminat prima dată când îți spui: „Oh, Doamne, ăștia o să mă radă!” Asta pentru că principalul produs pe care-l vinde un scriitor este curajul lui. Și dacă n-are curaj, atunci este mai mult decât un laș. Este un trădător, un spărgător de grevă și un eretic, fiindcă scrisul este o muncă sfântă. *Asta* am învățat eu de la Howard Rodman.

Alt motiv pentru încântarea mea față de includerea lui Rodman între aceste coperte este registrul povestirii lui. Este un text blând, aparent banal și nu foarte „periculos”. Totuși, când l-am citit prima dată și toate gândurile acestea mi-au trecut prin minte, m-am oprit, iar în minte mi-a pâlpâit semnalul de avertizare *mai citește-l* o *dată.* Rodman este amăgitor. Așa că i-am mai citit o dată proza și, pe lângă stilul sec, m-a izbit conceptul. El încercase ceva foarte dificil și tulburător în felul său. Făcuse un comentariu înțelept despre același subiect pe care l-am comentat *eu* în al doilea paragraf al acestei introduceri. (Partea în paranteze.) Este genul de povestire pe care obișnuia s-o scrie Heinlein și pe care Vonnegut[128] a scris-o de câteva ori, dar la care *majoritatea* scriitorilor speculativi nici măcar nu vor să se gândească. Ei sunt mult prea îndepărtați, pe când Rodman continuă să aibă legături substanțiale cu prezentul. Iar îngrijorarea (și afecțiunea) lui pentru tragedia prezentului a dus la scrierea povestirii omului care s-a dus pe Lună – de două ori.

Un ultim motiv pentru care apariția lui Rodman aici constituie o încântare. El este un luptător, nu doar un liberal de salon. Sfatul lui de a nu mă teme niciodată a fost însoțit de porunca de a lupta pentru ceea ce scrisesem. Am încercat s-o fac, uneori cu

---

128 Vonnegut, Kurt (1922–2007). Romancier american, care combină în proza sa satira, umorul negru şi science-fictionul. Premii SF importante: Seiun 1973 pentru roman *Sirenele de pe Titan.* Alte apariţii în româneşte: *Micul dejun al campionilor* (Polirom, 2008), *Fii binecuvântat, domnule Rosewater* (Polirom, 2003), *Abatorul cinci* (Polirom, 2003), *Galapagos* (Polirom, 2003), *Leagănul pisicii* (Polirom, 2004), *Mama noapte* (Polirom, 2004), *Hocus Pocus* (Polirom, 2005), *Barbă Albastră* (Polirom, 2006), *Pianul mecanic* (Humanitas, 2006), *Dick Ochi-de-mort* (Polirom, 2007), *Un om fără de ţară* (RAO, 2008), *Cutremur de timp* (Humanitas, 2009), *Puşcăriaşul* (Humanitas, 2009), *Retrospectiva asupra Armaghedonului. Scrieri inedite despre război şi pace* (Humanitas, 2010), *Zâmbiţi, vă rog* (Univers, 2010).

succes. Este dificil în Hollywood. Dar mentorul meu, Howard Rodman, este cel care, odată, a azvârlit cu o scrumieră masivă în cineva care-i aruncase la coș un scenariu și a trebuit să fie reținut să nu-i smulgă capul de pe umeri. În altă ocazie i-a trimis unui producător important, care-i măcelărise un episod, un pachet ambalat în hârtie creponată neagră. La interior era o pereche de foarfeci cu un bilet pe care scria *Requiescat in Pace* și numele episodului. Prin studiouri circulă o vorbă de duh: dacă n-ai destule bătăi de cap cu Ellison care scrie pentru tine, cheamă-l pe Rodman și lucrează cu personajul original.

Ca dovadă vizibilă a calității muncii lui, amintesc că Howard Rodman este unul dintre scriitorii cei mai ocupați din Hollywood.

Omul care a ajuns pe lună – de două ori

de Howard Rodman

Prima oară când a ajuns pe Lună, Marshall Kiss avea nouă ani și călătoria a fost accidentală. Un balon captiv s-a dezlegat la bâlci și dus a fost, cu Marshall cu tot.

N-a coborât decât douăsprezece ore mai târziu.

— Unde-ai fost? l-a întrebat tăticul lui.

— Sus pe Lună, a răspuns el.

— Nu mai spune! a exclamat tăticul, rămânând cu gura ușor căscată.

Și s-a dus să le spună vecinilor.

Mămica lui Marshall, fiind o fire mai practică, a pus pe masă, în fața băiatului, un castron plin-ochi cu terci fierbinte.

— Trebuie să fii lihnit de foame după o călătorie ca asta. Ai face bine să mănânci ceva, înainte de culcare.

— Cred că da, a spus el, punându-se pe treabă, să dea gata castronul.

Muncea cu râvnă când au venit reporterii – un bărbat voinic, cu mustăcioară, și un tânăr reținut, care făcea practică la ziar, ca student al Colegiului pentru Antreprenori de Pompe Funebre.

— Așadar, a zis cel cu mustăcioară, ai fost pe Lună.

Marshall s-a intimidat și a clătinat din cap, fără să vorbească.

Administratorul de pompe funebre a zâmbit superior, dar s-a oprit când mămica băiatului l-a săgetat cu privirea.

— Cum e? a întrebat bărbatul cu mustăcioară.

— Foarte frumos, a răspuns Marshall politicos. Răcoare și

curat și multă muzică.
— Ce fel de muzică?
— Doar muzică. Melodii frumoase.
Antreprenorul de pompe funebre s-a uitat chiorâș, dar s-a oprit când mămica lui Marshall a trântit pe masă un pahar cu lapte, încruntându-se.
— Melodii frumoase, a repetat el. Întocmai ca niște imnuri bisericești.
Trei vecini au venit să-l vadă. Au stat la o oarecare distanță de masă, uitându-se cu gura ușor căscată la băiatul care fusese pe Lună.
— Cine-ar crede? a șoptit unul dintre ei. Pare atât de mic.
Marshall a roșit cu mândrie, aplecându-și capul deasupra castronului cu terci.
În clipa următoare, patru colegi de școală s-au furișat pe ușa bucătăriei și și-au vârât fețele în spațiile dintre vecini.
— Întreabă-l, a cerut unul dintre colegii mai mici.
— Hei, Marsh, a strigat cel mai curajos, mâine te joci cu mingea?
— Sigur, a răspuns Marshall.
— E în regulă, le-a spus celorlalți curajosul. Nu l-a schimbat deloc.
Tăticul s-a întors cu alți doi vecini și o femeie și-a adus soțul și cei opt copii, de la patru kilometri depărtare. Un cal și-a vârât capul pe fereastra bucătăriei, iar o găinușă a sărit înăuntru și s-a ascuns sub sobă.
Profesoara lui Marshall a sunat la ușa din față și, văzând că nu răspunde nimeni, a străbătut casa cu pași mari, neînsoțită, până în bucătărie.
Toată lumea îl privea pe Marshall cu un aer vesel și mândru, dar nimeni nu părea în stare să găsească ceva de spus. Chiar și când a sosit primarul, proaspăt bărbierit și hotărât să țină un discurs, ceva i s-a întâmplat și a închis gura fără o vorbă.
Bucătăria s-a încălzit, cu atâția oameni îngrămădiți înăuntru, dar era o căldură plăcută – voioasă și fericită – și nimeni nu se îmbrâncea. Mămica lui Marshall doar zâmbea larg și strălucea, iar tăticul lui pufăia dintr-o pipă din cocean de porumb, așezat pe o ladă întoarsă cu susul în jos, lângă sobă.
Reporterul care se pregătea pentru profesia de antreprenor de pompe funebre a început să-l întrebe pe Marshall.

— De unde știi că ai fost pe Lună?

Însă atât i-a fost și, cumva, s-a pomenit în spatele mulțimii, privind peste capetele tuturor, ridicat pe vârfuri.

În cele din urmă, găinușa a cotcodăcit și toți au găsit că e amuzant, așa că au râs în hohote și nestingheriți.

Marshall și-a terminat terciul și laptele și a ridicat privirea, văzând pe fereastră că și curtea era înțesată de oameni: kilometri de jur-împrejur, cu cai și șarete, pe jos și în toate felurile. Și-a dat seama că așteptau să le vorbească, așa că s-a ridicat și a ținut un discurs.

— N-am avut niciodată intenția să mă duc pe Lună, a început. S-a întâmplat pur și simplu. Balonul a urcat întruna și eu am urcat cu el. Destul de curând, mă uitam în jos la vârfurile munților, și asta era ceva! Dar balonul a continuat să urce și iar să urce. Pe drum, am înfuriat un vultur. Încerca să zboare la fel de sus ca mine, dar pur și simplu nu putea. Sălta ca nebunul, vulturul ăla. Și țipa de mama focului.

Toți oamenii din bucătărie și cei de afară, din curte, au clătinat aprobator din cap.

— În cele din urmă, a continuat Marshall, am ajuns pe Lună. Cum am zis, a fost foarte frumos.

Marshall s-a oprit, pentru că zisese tot ce avea de zis.

— Ți-a fost frică? a întrebat cineva.

— Oarecum. Dar aerul era înviorător și am trecut peste asta.

— Ei, a intervenit primarul, hotărât să spună ceva, ne bucurăm că te-ai întors printre noi.

Și a întins mâna, strângând-o pe-a lui Marshall.

După aceea, băiatul a dat mâna cu cei dimprejur și toți s-au întors la casele lor. Calul și-a scos capul din fereastră și a început din nou să pască în curte. Găina a ieșit țopăind pe ușă, lăsând în urma ei un ou sub sobă. Casa era acum goală, dar plină de voioșie. De parcă toată lumea ar fi venit și și-ar fi adus veselia, lăsând-o în urmă drept dar, așa cum și-a lăsat găina oul.

— A fost o zi mare pentru tine, a zis tăticul lui.

— Cred c-ar fi bine să te duci la culcare acum, a zis mămica lui.

— S-ar putea, continuă tăticul, gândind cu voce tare, s-ar putea să devii un mare explorator, când va veni vremea.

Marshall s-a uitat la mămica lui, i-a văzut teama că va ajunge un vântură-lume. A răspuns, de dragul mamei sale:

— O să-ți spun eu, tati. Mi se pare mai probabil să mă potolesc acum și să stau locului.

Bineînțeles că i-a făcut cu ochiul tatălui, ca să-i arate că poate are dreptate.

— Noapte bună, tati. Noapte bună, mami.

— Noapte bună, fiule.

Mămica l-a pupat de noapte bună.

Apoi Marshall s-a dus în camera lui, a închis ușa, s-a dezbrăcat și și-a pus pijamaua. A îngenuncheat la marginea patului și și-a împreunat mâinile în rugăciune.

— A fost o zi fericită, o, Doamne. Cea mai fericită din viața mea. Mulțumesc.

S-a urcat în pat și a adormit.

Ei, știți cum trece timpul. Marshall a devenit bărbat, s-a însurat și s-a așezat la casa lui. A avut copii și copiii lui au avut copii. Copiii lui au crescut și, firește, au luat-o pe drumul lor, iar soția lui a murit de moarte bună. Și iată-l pe Marshall Kiss rămas singur pe lume, locuind la ferma lui și lucrând exact atât cât avea chef.

Uneori se ducea în oraș și se așeza lângă sobă, în magazinul universal, și vorbea, iar alteori rămânea acasă și asculta cum vorbește ploaia cu ochiurile ferestrelor. A sosit vremea când se apropia cu pași repezi de nouăzeci de ani. Aproape toată lumea care trăise pe vremea copilăriei sale murise.

Oamenii din oraș erau o generație nouă și, cu toate că nu erau lipsiți de bunăvoință, nu erau nici foarte prietenoși. Așa stă treaba cu o nouă generație – nu privește înapoi, privește numai înainte.

A venit o vreme când Marshall putea străbate tot orașul, de la un capăt la altul, fără să vadă o față cunoscută sau una care-l cunoștea. Saluta din cap și i se răspundea la fel, dar nu era o relație umană adevărată, apropiată. Era doar un gest de politețe. Și știți ce se întâmplă când un om ajunge să trăiască așa: se simte singur.

Tocmai asta i s-a întâmplat lui: a ajuns să se simtă singur.

La început a crezut că poate uita de singurătate stând retras, doar el. Și a trecut o lună întreagă fără să iasă în lume, sperând că poate cineva își va manifesta curiozitatea sau poate va veni să vadă cum se simte. Dar absolut nimeni n-a făcut-o. Așa că a

mers din nou în oraș.

Vânzătorul de la magazin a părut să-și amintească vag că nu l-a mai văzut pe acolo, dar nu era foarte sigur.

— N-ați mai trecut pe-aici de câteva zile, așa-i? l-a întrebat el.

— Mai degrabă de-o lună, a răspuns Marshall.

— Nu mai spuneți! a replicat vânzătorul, adunând cifrele de pe bonul de plată al lui Marshall.

— Am fost plecat, a zis Marshall.

— În vizită la rude? a întrebat vânzătorul.

— Am fost pe Lună.

Vânzătorul a părut ușor plictisit și deloc interesat. Și deloc impresionat. De fapt, nu părea să-l creadă pe Marshall din capul locului. Însă era un om politicos, așa că a remarcat:

— Trebuie să fie o călătorie frumoasă, a zis, fără să se mai gândească vreo clipă la asta.

Marshall a ieșit din magazin cu pas apăsat și s-a dus să se tundă.

— A cam crescut, domnule Kiss, a spus frizerul.

— Nici nu se putea altfel, a răspuns Marshall. Știți, nu există nicio frizerie pe Lună.

— Îmi închipui, a spus frizerul și și-a văzut mai departe de treabă, țăcănindu-și preocupat foarfecele și prefăcându-se că tunde câte un fir de păr, ici și colo, dar fără să mai pomenească despre Lună, fără să aibă bunul-simț să întrebe cum e pe Lună.

Așa că Marshall a adormit, până să termine frizerul.

În frizerie a intrat primarul, pentru tunsul zilnic al bărbii. Era un tânăr cu o barbă deasă și i-a aruncat în treacăt lui Marshall o privire indiferentă.

— Babalâc, i-a spus el frizerului.

Frizerul a clătinat din cap în timp ce lucra.

— Pare istovit, a remarcat primarul.

— Ar trebui să fie. Tocmai s-a întors de pe Lună, i-a spus frizerul chicotind.

— Nu mai spune! a zis primarul.

— Așa susține.

Frizerul a chicotit din nou.

— Tocmai s-a întors de pe Lună.

— Păi, atunci nu-i de mirare că e obosit.

Dar, după felul în care râdea primarul și după felul în care râdea frizerul, Marshall și-a dat seama că doar își băteau joc de

el. Căci, firește, el nu dormea, de fapt.

S-a înfuriat, a sărit în picioare, a aruncat bucata de pânză de pe el și a pornit cu pas apăsat către redacția ziarului.

— Mă numesc Marshall Kiss, i-a spus novicelui de la birou, și tocmai m-am întors dintr-o călătorie pe Lună!

— Mulțumesc pentru pont, tataie, a zis reporterul, zâmbind ușor strâmb. O să mă ocup de asta când o să am timp.

Și, cu aceste vorbe, și-a trântit piciorul direct pe birou, împreunându-și mâinile la ceafă.

Din ochii lui Marshall au țâșnit lacrimi.

— Am fost pe Lună de două ori! a strigat el. O dată, la nouă ani, și a apărut și în ziarul dumitale, la vremea aceea. Păi, au venit oameni de la douăzeci de kilometri depărtare să mă vadă. Am urcat acolo într-un balon vechi și un vultur s-a spetit încercând să urce la fel de sus ca mine.

Marshall s-a uitat atent la reporter și și-a dat seama că nu-l crede și că nici n-avea de gând să încerce.

— N-a mai rămas pe lume pic de compasiune, a adăugat. Nici de bucurie.

Și cu aceasta a ieșit.

Drumul spre casă era în cea mai mare parte pietros și urcător și i-a luat parcă o veșnicie să străbată o scurtă distanță.

— Nu-mi pot da seama cum s-au schimbat oamenii atât de mult, și-a zis. Iarba e tot verde, caii au coadă și găinile fac ouă…

Gândurile i-au fost întrerupte de un băiețel care venea în fugă din urmă, prefăcându-se că galopează și lovindu-se peste fesă, de parcă ar fi fost un cal.

— Bună, a spus băiețelul. Unde mergeți?

— Doar puțin în susul dealului, înapoi la ferma mea.

— Unde ați fost?

— Doar până-n oraș.

— Atâta tot? a întrebat băiețelul, dezamăgit. N-ați mai fost nicăieri altundeva?

— Am fost pe Lună, a răspuns Marshall, cu sfială.

Ochii băiatului s-au lărgit, strălucind cu putere.

— De două ori, a adăugat.

Ochii băiatului s-au lărgit și mai mult.

— Și cum v-a plăcut! a strigat băiatul, entuziasmat. C-cum v-a plăcut?

Era atât de emoționat, încât se bâlbâia.

— La drept vorbind, tocmai m-am întors de pe Lună.

Băiețelul a rămas mut o secundă.

— Ce ziceți, domnule, a întrebat el, în cele din urmă, vă deranjează dacă-mi aduc prietena să vă vadă?

— Chiar deloc. Locuiesc aproape, în casa de colo.

A luat-o spre casa lui.

— Mă întorc imediat, a promis băiețelul și a alergat cât îl țineau puterile, să-și aducă prietena.

După vreo jumătate de oră, băiețelul și mica lui prietenă au ajuns la casa lui Marshall. Au bătut la ușă, dar n-au primit niciun răspuns, așa că au intrat.

— E în regulă, a spus băiețelul, e foarte prietenos.

Bucătăria era goală, așa că s-au uitat în salon, care era tot gol.

— Poate că s-a întors pe Lună, a șoptit fetița, înfiorată.

— Poate, a fost de acord băiețelul, dar au căutat totuși și în dormitor.

Acolo era Marshall, întins pe pat, și la început au crezut că doarme. Dar după o vreme, când au văzut că nu se mișcă și nu respiră, băiețelul și fetița au știut că a plecat mult mai departe.

— Cred că ai avut dreptate, a remarcat băiețelul.

Cei doi copii au stat și s-au uitat întruna, cu ochii mari, cât de mari se poate, la omul care fusese pe Lună de două ori.

— Cred că asta e a treia oară, a spus fetița.

Și, dintr-odată, fără să știe de ce, i-a cuprins frica și au fugit, lăsând ușa deschisă în urma lor. Au alergat în tăcere, ținându-se de mână, speriați, dar totodată fericiți, ca și cum se petrecuse un lucru minunat, pe care nu-l puteau înțelege.

După o vreme, deși era pentru prima oară când s-a întâmplat asta la ferma aceea, calul a pășit în casă, și-a vârât capul pe ușa dormitorului și s-a uitat.

Și apoi o găină a sărit înăuntru și s-a ascuns sub pat.

Iar mult mai târziu, o mulțime de oameni au venit să vadă zâmbetul mulțumit de pe fața lui Marshall.

— El e, a spus băiețelul, arătând cu degetul. Omul care a fost pe Lună de două ori.

Și, cumva, în prezența zâmbetului lui Marshall și a calului care stătea acolo foșnindu-și coada și a cotcodăcitului neașteptat al găinii de sub pat – cumva, nimeni nu l-a corectat pe băiețel.

Asta s-a întâmplat pe vremea când racheta pentru Marte

făcea regulat trei drumuri pe zi. Aproape nimeni nu mai mergea pe Lună. Nu erau destule de văzut.

Traducerea: Laura Bocăncios

Postfață:

Povestirea aceasta a rezultat dintr-o înțelegere bruscă, și profund personală, a anumitor aspecte din viața tatălui meu – enormele schimbări care s-au petrecut în istoria epocii lui: progrese tehnologice mai presus de vise, pe când era un băiat.

Tata îmi povestise cum ascultase un fonograf care era purtat în spinare de un vânzător ambulant din Polonia lui natală. În schimbul unei copeici, vânzătorul învârtea mânerul, discul se rotea, acul cobora și, dacă apropiai mult urechea de pâlnie, auzeai miracolul unei voci, a unei muzici, a unei recitări.

În anul 1928 sau 1929, tata a urcat într-un avion care a aterizat pe o porumbiște din vecinătatea Munților Catskill. În schimbul a cinci dolari, tata a zburat vreme de cinci minute.

Dacă aceasta a fost povestea tatălui meu, a fost și povestea generației sale. Într-un răstimp care mi se pare incredibil de scurt, misterul și miracolul au fost pierdute. Televiziunea nu mai reprezintă o mică minune, deși complexitatea expedierii și recepționării semnalelor TV depășește înțelegerea și capacitatea zecilor și sutelor de milioane de telespectatori. Televizorul are succes *tocmai* pentru că minunea a fost eliminată. *Tocmai* pentru că este într-adevăr o cutie pentru idioți; nu atât în privința conținutului, cât a felului în care au fost simplificate comenzile, astfel încât poate fi utilizat de oricine care învață doar cum să apese un buton și să rotească un disc selector. Discul în sine este conceput astfel încât este suficient să-l rotești; nici măcar nu trebuie să ajungi la un număr specific. *Ipso facto,* dacă vrei să vizionezi o emisiune de pe canalul 8, nu trebuie decât să rotești discul, până emisiunea respectivă apare pe ecran. Ergo, ai selectat canalul 8.

Și minunea a dispărut.

Am scris povestirea aceasta fiindcă mi se pare că anvergura istoriei moderne degajă un sentiment de uimire, fiindcă pentru mine are sentimentul de basm și de incredulitate, fiindcă mi se pare că s-a pierdut miracolul schimbărilor petrecute din vremea

copilăriei tatei până la vremea copilăriei mele.

Este pur și simplu un memento că fantasticul rezidă în cotidianul vieților noastre în aceeași măsură în care rezidă în minunile viitorului. Și este un memento al faptului că lucrurile cele mai bune din civilizația noastră se întind mult dincolo de înțelegerea cetățeanului obișnuit. Minunea este faptul că există atât de multă civilizație, deși atât de puțini sunt civilizați.

Dacă aș fi avut altă dispoziție, poate că aș fi scris o povestire mai incisivă. De data aceasta însă m-am gândit că forma ar trebui să urmeze conținutul. Iată de aceea un basm: de modă veche și sentimental, produs pe o mașină de scris electrică.

Philip K. Dick
Credința părinților noștri

Introducere la „Credința părinților noștri”

În privința asta n-am avut nicio îndoială. Dacă antologia urma să abordeze concepte noi și subiecte tabu, povestiri dificil de vândut revistelor de masă sau, mai specific, revistelor specializate și izolate ale domeniului science-fiction, trebuia să angajez scriitorii care nu se temeau să meargă prin beznă. Philip K. Dick își iluminase propriul peisaj de mulți ani, proiectându-și razele lămpilor cu arc ale imaginației asupra unei *terra incognito* de dimensiuni copleșitoare. L-am abordat pe Phil Dick și mi-a răspuns afirmativ. O povestire despre care să se comenteze și (dacă era posibil) sub influența LSD-ului. Textul care urmează, ca și excelentul lui roman neconvențional *Cele trei stigmate ale lui Palmer Eldritch*[129], este rezultatul unei asemenea călătorii halucinogene.

Dick are obiceiul inconfortabil de a-ți zgudui teoriile. De pildă, propria mea teorie despre valoarea stimulenților artificiali pentru încurajarea procesului creativ. (Presupun că-i un subterfugiu din partea mea, pentru că sunt incapabil să scriu fără ca muzica să urle pe fundal. Nu contează dacă-i

129 *Cele trei stigmate ale Palmer Eldritch.* Nemira 1996 şi 2006.

Honegger[130], Tijuana Brass[131], Archie Shepp[132] sau New Vaudeville Band[133] cântând *Winchester Cathedral.* Am nevoie de muzică.) Pe când eram puști și cutreieram diverse cluburi de jazz din New York, atât în calitate de critic și recenzent, cât și ca simplu ascultător, am devenit apropiat de mulți muzicieni care jurau că aveau nevoie fie de iarbă, fie de speed pentru a intra în starea potrivită. Apoi, după ce se făceau bine, începeau să cânte; ce ieșea era curată demență. Am cunoscut balerine care fumau marijuana pentru că fără chiștocul acela nu puteau obține senzația de „plutire”, psihiatri care își puteau întreține propriile deprinderi cu rețete pentru narcotice pe care și le prescriau singuri – deprinderi pe care și le clădiseră pe amăgirea că drogurile le eliberau mințile pentru analize mai pătrunzătoare, artiști plastici care consumau constant acid și ale căror lucrări realizate sub influențele „pentru lărgirea minții” le-ați fi frecat cu detergent dacă le-ați fi găsit pe fundul piscinei. Teoria mea, dezvoltată de-a lungul anilor în care i-am văzut pe oameni autoamăgindu-se pentru impulsul pe care-l căpătau, era că procesul creativ este cel mai dinamic atunci când fuzionează curat și neîncețoșat din izvoarele existente în mințile creatorilor. Philip K. Dick infirmă teoria respectivă.

Experimentele lui cu LSD și alte substanțe halucinogene, plus stimulenți din clasa amfetaminelor, au născut roade ca nuveleta pe care o veți citi, o viziune „periculoasă” din toate punctele de vedere. Se pune atunci de la sine întrebarea cât de validă este totalitatea pentru excepția succeselor rare, ca opera lui Phil Dick? Nu consider că știu. Tot ce pot sugera este că administrarea cuvenită a drogurilor pentru lărgirea minții poate deschide zone noi intelectului creativ. Zone care au fost, până atunci, țara orbilor.

---

130 Honegger, Arthur (1892–1935). Compozitor elveţian de origine franceză.

131 Tijuana Brass. Grup muzical american care a activat în perioada 1962–1969, fiind influenţat puternic de liderul său Herb Alpert (n. 1935). Câştigător a şase Premii Grammy, 15 discuri de aur şi 14 discuri de platină.

132 Shepp, Archie (n. 1937). Faimos saxofonist de jazz american de culoare.

133 New Vaudeville Band. Grup muzical englez efemer, care a activat ocazional în perioada 1966–1968.

Philip K. Dick a urmat Universitatea din California, a avut diverse slujbe, printre care conducerea unui magazin de discuri (este pasionat de Bach, Wagner și Buddy Greco[134]), scrierea de reclame publicitare și prezentarea unui program de muzică clasică la postul KSMO din San Mateo, California. Printre cărțile lui se numără *Loterie solară*[135], *Eye in the Sky, Timpul dezarticulat*[136], *The Simulacra, The Penultimate Truth, Martian Time-Slip, Dr. Bloodmoney, Now Wait for Last Year* și câștigătorul Premiului Hugo din anul 1963, *Omul din castelul înalt*[137]. Deși trupeș, bărbos și însurat, se știe că-i place să se uite cu atenție după fete.

Astăzi este alături de noi în capacitatea lui de reformator al teoriilor. Și dacă nu vă ciugulește chiar deloc simțul „realității" în „Credința părinților noștri", atunci luați-vă pulsul. S-ar putea să fiți mort.

Credința părinților noștri

de Philip K. Dick

Pe străzile din Hanoi, se trezi față în față cu un vânzător ambulant fără picioare, care umbla într-un cărucior de lemn și striga cu voce ascuțită după toți trecătorii. Chien își încetini pașii, îl ascultă, dar nu se opri; problemele de la Ministerul Artefactelor Culturale îi tot apăreau în minte, distrăgându-i atenția: era ca și singur, de parcă în jurul lui n-ar mai fi rămas niciunul dintre oamenii de pe biciclete, scutere și motociclete cu reacție. Și tot așa părea să fi dispărut și ologul.

— Tovarășe, insistă totuși acesta, urmărindu-l – căruciorul era alimentat de o baterie cu heliu și mergea după Chien în viteză, condus cu îndemânarea unui expert. Am o mare varietate de ierburi de leac desăvârșite, verificate în timp și însoțite de mii de mărturii ale clienților mei fideli; spune-mi de ce boală suferi și te pot ajuta.

— Așa o fi, zise Chien, oprindu-se, numai că eu n-am nicio boală.

În afară de afecțiunea cronică a angajaților Comitetului

---

134 Greco, Buddy (n. 1926). Pianist şi cântăreţ american.

135 *Loterie solară.* Ed. Ştiinţă şi Tehnică, 1994.

136 *Timpul dezarticulat.* Nemira 1995 şi 2006.

137 *Omul din castelul înalt.* Nemira 1995 şi 2006.

Central, se gândi, maladia carieristului oportunist, care încearcă fără întrerupere porțile oricărei funcții oficiale. Și a mea nu face excepție.

— Pot vindeca, de pildă, boala radiațiilor, psalmodie vânzătorul, continuând să-l urmărească. Sau, dacă e cazul, pot îmbunătăți potența sexuală. Pot inversa evoluția carcinoamelor, chiar și pe a temutului melanom, pe care-l numiți cancer negru.

Apoi intonă, ridicând o tavă plină cu flacoane, cutiuțe de aluminiu și prafuri de tot soiul în borcănele de plastic:

— Dacă un rival se străduiește cu insistență să-ți uzurpe poziția birocratică rentabilă, îți pot furniza un unguent care, sub aparența unui balsam pentru piele, e de fapt o toxină extrem de eficientă. Iar prețurile mele sunt mici, tovarășe. Și, ca o favoare deosebită pentru cineva cu o ținută atât de distinsă, am să-ți accept dolarii de hârtie postbelici inflaționiști, considerați o valoare internațională, dar în realitate cu nimic mai de preț decât hârtia igienică.

— Du-te dracului, îl repezi Chien, și făcu semn unui taxi cu pernă de aer; întârziase deja trei minute și jumătate la prima întâlnire a zilei și diverșii săi superiori cu buci grase aveau să țină minte – după cum aveau să-și amintească, într-o chiar mai mare măsură, și subordonații lui.

Vânzătorul i se adresă cu voce scăzută:

— Totuși, tovarășe, *trebuie* să cumperi de la mine.

— De ce? întrebă plin de indignare Chien.

— Pentru că sunt veteran de război, tovarășe. În Colosalul Război Decisiv de Eliberare Națională, am luptat împotriva imperialiștilor alături de Frontul Popular Democratic Unit; mi-am pierdut extremitățile picioarelor în lupta de la San Francisco. *Așa e legea,* continuă pe un ton triumfător și viclean. Dacă refuzi să cumperi mărfurile unui veteran, riști o amendă și o posibilă condamnare la închisoare – plus dizgrația.

Dând obosit din cap, Chien îi făcu semn taxiului cu pernă de aer să plece.

— Într-adevăr, trebuie să cumpăr de la tine.

Aruncă o privire grăbită asupra ofertei de remedii vegetale de proastă calitate, alegând unul la întâmplare.

— Ăla, se decise, arătând un pachețel înfășurat în hârtie de pe rândul din spate.

Ologul râse.

— Ăla, tovarășe, e un spermicid cumpărat de femeile care, din motive politice, nu primesc aprobare pentru pilulă. Nu ți-ar fi de mare folos, adică nu ți-ar folosi deloc, fiindcă ești un gentleman.

— Legea, ripostă sarcastic Chien, nu-mi impune să cumpăr de la tine ceva util; numai să cumpăr ceva. Îl iau pe ăla.

Își duse mâna în interiorul hainei vătuite, după portofelul imens, umflat de bancnote postbelice inflaționiste pe care el, ca funcționar guvernamental, le primea drept plată de patru ori pe săptămână.

— Spune-mi care sunt problemele tale, zise vânzătorul.

Chien se holbă la el, îngrozit de invazia în intimitatea sa – și intrusul nici măcar nu făcea parte din guvern.

— Bine, tovarășe, spuse vânzătorul, văzându-i expresia feței. N-o să te iau la întrebări; îmi cer scuze. Dar, în calitate de doctor – sunt tămăduitor specializat în ierburi de leac –, e indicat să știu cât mai multe cu putință.

Căzu pe gânduri, cu fața lui sfrijită căpătând un aer sobru.

— De obicei te uiți mult la televizor? întrebă pe neașteptate.

— În fiecare seară, răspunse Chien, luat prin surprindere. Cu excepția zilelor de vineri, când mă duc la clubul meu, unde practic arta ezoterică a capturării animalelor cu lasoul, importată din Occidentul învins.

Era singura slăbiciune pe care și-o tolera; altminteri, se dedica în totalitate activităților de partid.

Vânzătorul întinse mâna, alegând ceva împachetat în hârtie gri.

— Șaizeci de dolari de argint, anunță el. Cu garanție completă; dacă nu-și face efectul, îmi aduci partea nefolosită și înapoiez fără nicio supărare toți banii.

— Și care e efectul garantat? întrebă tăios Chien.

— Odihnește ochii obosiți, după zâmbetele aprobatoare din timpul discursurilor oficiale fără sens, îi explică vânzătorul. E un calmant; ia-l imediat ce ești expus la obișnuitele predici seci și interminabile care…

Chien plăti, primi pachetul și se îndepărtă cu pași mari. Băga-mi-aș…! bodogăni, pentru sine însuși. Decretul care-a făcut din veteranii de război o clasă privilegiată e o escrocherie, decise. Ne devorează – pe noi, ăștia mai tineri – ca niște păsări de pradă.

Dat uitării, pachetul rămase în buzunarul hainei sale când

intră în clădirea impozantă a Ministerului Postbelic al Artefactelor Culturale și apoi în propriul său birou de o somptuozitate remarcabilă, gata să-și înceapă ziua de lucru.

Înăuntru îl aștepta un bărbat corpolent de vârstă mijlocie, cu trăsături caucaziene și purtând un costum de mătase Hong Kong maro, cu două rânduri de nasturi și vestă. Alături de occidentalul necunoscut stătea șeful lui direct, Ssu-Ma Tso-pin. Acesta din urmă făcu prezentările în cantoneză, un dialect pe care-l vorbea mizerabil.

— Tovarășe Tung Chien, tovarășul este Darius Pethel. Va fi directorul noului institut ideologic și cultural cu caracter educațional care se va deschide în curând la San Fernando, California. Tovarășul Pethel, adăugă apoi, a petrecut o întreagă viață bogată în activități susținând, prin mijloace pedagogice, lupta popoarelor pentru înlăturarea dominației statelor din blocul imperialist; iată de ce a primit această funcție înaltă.

Își strânseră mâinile.

— Ceai? îi întrebă Chien pe cei doi, apoi apăsă butonul hibachiului[138] său cu infraroșii și apa dintr-un vas de ceramică bogat ornamentat – de proveniență japoneză – începu imediat să clocotească.

Când se așeză la biroul său, văzu că domnișoara Hsi, o femeie demnă de toată încrederea, îi lăsase un raport (confidențial) cu informații despre tovarășul Pethel; îl trecu în revistă dintr-o privire; dar lăsă impresia că de fapt nu făcea nimic.

— Binefăcătorul Absolut al Poporului, spuse Tso-pin, s-a întâlnit personal cu tovarășul Pethel și i-a acordat încrederea sa. Ceea ce se întâmplă extrem de rar. În școala din San Fernando se vor preda, în aparență, obișnuitele concepte filosofice taoiste, dar adevăratul său rol va fi, firește, menținerea unui canal de comunicare între noi și segmentul liberal și intelectual al tineretului din vestul Statelor Unite. Între San Diego și Sacramento, cei mai mulți dintre acești tineri au rămas în viață; estimăm că sunt în număr de cel puțin zece mii. La școală vor fi acceptați două mii. Pentru cei selectați, înrolarea va fi obligatorie. Rolul dumitale în programul tovarășului Pethel e foarte important. Ei, îți clocotește apa.

— Mulțumesc, murmură Chien, lăsând pliculețul de ceai

138 Vas cu jăratic, folosit la încălzit sau la gătit. *(n. tr.).*

Lipton să cadă în vas.

Tso-pin continuă:

— Deși tovarășul Pethel va superviza programa cursurilor predate elevilor școlii, toate lucrările de la examene vor fi trimise, fapt ce poate părea destul de bizar, aici, în biroul dumitale, pentru o analiză ideologică amănunțită, competentă. Cu alte cuvinte, tovarășe Chien, vei decide pe care dintre cei două mii de elevi ne putem baza, cine răspunde cu adevărat programului și cine nu.

— Acum voi turna ceaiul, spuse Chien, făcând-o cu gesturi ceremonioase.

— Ceea ce trebuie să înțelegem, hurui Pethel, într-o cantoneză chiar mai stâlcită decât a lui Tso-pin, e faptul că, odată înfrânți de noi în războiul global, tinerii din America și-au perfecționat talentul în arta disimulării.

Spuse ultimul cuvânt în engleză; neînțelegându-l, Chien se întoarse, întrebător, spre superiorul său.

— Sunt mincinoși, îi explică acesta.

Pethel reluă:

— Rostesc sloganurile corespunzătoare ca să salveze aparențele, dar în sinea lor nu le recunosc adevărul. Lucrările elevilor din acest grup vor semăna foarte bine cu unele adevărate…

— Vreți să spuneți că lucrările prezentate la examene de *două mii* de elevi vor trece prin biroul meu? întrebă Chien, nevenindu-i a-și crede urechilor. E o muncă suficientă pentru un om cu normă-ntreagă; n-am nici pe departe timp pentru așa ceva, explică îngrozit. Pentru a aproba sau a respinge cu discernământ diversitatea de lucrări abil întocmite pe care-o aveți în vedere…

Gesticulă.

— Dați-o-n aia mă-sii de treabă, conchise, în engleză.

Clipind la auzul expresiei occidentale de o vulgaritate grosolană, Tso-pin preciză:

— Ai subordonați. Și poți cere să fie angajați mai mulți; bugetul ministerului, mărit anul ăsta, o va permite. Și nu uita: Binefăcătorul Absolut al Poporului l-a ales personal pe tovarășul Pethel.

În tonul lui se simțea acum o amenințare subtilă. Exact atât cât trebuia ca să pătrundă dincolo de isteria lui Chien și să-l

supună, reducându-l la o tăcere. Cel puțin pe moment. Ca să-și evidențieze punctul de vedere, Tso-pin trecu în capătul opus la biroului; se postă sub portretul tridimensional, în mărime naturală, al Binefăcătorului Absolut și, după un anumit interval de timp, prezența sa în apropiere declanșă dispozitivul de derulare a benzii magnetice din spatele acestuia: mușchii feței Binefăcătorului se puseră în mișcare și din direcția ei se auzi un îndemn bine cunoscut, modulat cu accente mai mult decât familiare:

— Luptați pentru pace, fiii mei, psalmodie portretul, cu blândețe și, în același timp, cu fermitate.

— Ha, zise Chien, încă derutat, dar ascunzându-și descumpănirea.

Poate unul dintre computerele ministerului reușea să sorteze lucrările; s-ar fi putut implementa o subrutină da-nu-probabil, bazată pe o analiză preliminară a tiparelor corectitudinii – și incorectitudinii – ideologice. Totul s-ar fi putut transforma într-o rutină. Poate.

— Am adus cu mine un anumit material pe care aș vrea să-l examinați, tovarășe Chien, spuse Darius Pethel și deschise fermoarul unei serviete urâte, demodate, din plastic. Două teze de la examen, specifică, întinzându-i hârtiile lui Chien. Asta ne va arăta dacă sunteți sau nu competent.

Se uită la Tso-pin; privirile li se întâlniră.

— Înțeleg, continuă Pethel, că, dacă veți trece această probă cu succes, veți deveni viceconsilier în cadrul ministerului, iar Excelența Sa, Binefăcătorul Absolut al Poporului, vă va decerna personal medalia Kisterigian.

Atât el, cât și Tso-pin zâmbiră prudenți, la unison.

— Medalia Kisterigian, repetă Chien, apoi luă lucrările și le privi cu o indiferență și o lejeritate la fel de ostentative, dar cu inima vibrându-i de încordare prost mascată. De ce tocmai acestea două? Cu alte cuvinte, ce anume caut, tovarășe?

— Una dintre ele, spuse Pethel, e lucrarea unui membru de partid loial, devotat și progresist. Cealaltă e a unui tânăr *stiliaga*[139] pe care-l suspectăm de cripto-idei imperialiste

139 Reprezentant al unei subculturi existente în Rusia secolului al XX-lea, de la sfârşitul deceniului cinci până la începutul deceniului şapte, caracterizate prin eleganţa vestimentaţiei (considerată necorespunzătoare standardelor comuniste ale epocii) şi fascinaţia

degenerate, de tip mic-burghez. Dumneavoastră, tovarăşe, trebuie să descoperiţi cui îi aparţine fiecare dintre cele două teze.

Mii de mulţumiri, se gândi Chien. Dar dădu din cap şi citi titlul lucrării de deasupra.

DOCTRINELE BINEFĂCĂTORULUI ABSOLUT
ANTICIPATE ÎN POEZIA LUI BAHA AD-DIN ZUHAYR, DIN ARABIA SECOLULUI AL XIII-LEA

Trecând în revistă primele pagini ale lucrării, Chien descoperi un catren familiar; se numea *Moartea* şi îl ştia încă de la începuturile vieţii sale de adult cultivat.

Începe c-o greşeală şi mai greşeşte-o dată,
Căci, dintre multe ore, doar una îşi alege.
Nici văi adânci, nici dealuri în faţa-i nu se-arată,
E numai câmpul neted, de-acolo flori culege.

— Are forţă, comentă el. Poezia asta.

— Autorul lucrării o foloseşte, zise Pethel, observând că buzele lui Chien se mişcau în timp ce recitea catrenul, ca să sugereze înţelepciunea ancestrală adusă de Binefăcător în vieţile noastre când ne spune că, privit ca entitate de sine stătătoare, niciun om nu se află în siguranţă; suntem muritori cu toţii şi nu supravieţuieşte decât cauza istorică esenţială, situată mai presus de individualitate. Aşa cum trebuie să fie. Eşti de acord cu el? Cu acest elev? Sau...

Pethel se întrerupse.

— Sau poate de fapt ia în râs declaraţiile Binefăcătorului Absolut?

— Lăsaţi-mă să citesc şi cealaltă lucrare, răspunse Chien, evaziv.

— N-aveţi nevoie de informaţii suplimentare, decideţi!

— Nu... nu m-am gândit niciodată la poezia asta dintr-un asemenea punct de vedere, ezită Chien şi simţi că se enervase. Oricum, nu-i aparţine lui Baha ad-Din Zuhayr, e inclusă într-o poveste din *O mie şi una de nopţi.* Însă datează, oricum, din secolul al XIII-lea; cu asta sunt de acord.

---

faţă de muzica modernă. *(n. tr.).*

Citi în grabă textul care însoțea poezia. Părea o prelucrare banală, neinspirată a clișeelor partidului, pe care le cunoștea în totalitate încă din fașă. Monstrul imperialist orb care surpa și sufoca (metaforă combinată) aspirațiile umane, uneltirile grupului ostil Partidului, care continua să existe în estul Statelor Unite… Se simți plictisit de moarte și tot atât de neinspirat ca lucrarea studentului. Trebuie să perseverăm, declara acesta. Să ștergem de pe fața Pământului rămășițele Pentagonului din Catskills, să-i înfrângem pe reacționarii din Tennessee și mai ales pe cei extrem de refractari din enclava de pe dealurile roșii ale Oklahomei. Oftă.

— Cred că ar trebui să-i oferim tovarășului Chien ocazia să studieze această problemă dificilă pe îndelete, spuse Tso-pin, după care se întoarse spre el. Ai permisiunea să iei în seara asta lucrările acasă, în apartamentul dumitale, și să le evaluezi în timpul liber.

Se înclină, batjocoritor și binevoitor deopotrivă. În orice caz, insultându-l sau nu, îl scosese din încurcătură, fapt pentru care Chien se simțea recunoscător.

— Sunteți foarte amabil, murmură el, fiindcă-mi îngăduiți să desfășor această activitate nouă și foarte stimulatoare în afara orelor de serviciu. Dacă ar mai fi în viață, Mikoian v-ar aproba.

Lepădătură, spuse în gând. Nu i se adresa doar șefului său, ci și occidentalului Pethel. Îmi băgați pe gât porcăria asta, și încă în timpul meu liber. Evident că Partidul Comunist din SUA nu se descurcă; academiile nu sunt în stare să-și îndeplinească misiunea, să îndoctrineze tineretul yankeu, notoriu pentru încăpățânarea de catâr și pentru excentricitate. Și v-ați tot trasat sarcini unii altora până când ați ajuns să scoateți castanele din foc cu mâna mea.

Mare favoare mi-ați mai făcut, se gândi, posomorât.

În apartamentul lui mic, dar dotat cu de toate, descoperi că existau versuri și în cealaltă lucrare de examen, semnată de o oarecare Marion Culper. Era evident că, de ochii lumii, studiau poezia și i se făcu greață. Îi displăcuse întotdeauna folosirea versurilor – a oricărui soi de artă – pentru propagandă socială. Oricum, stând confortabil în fotoliul lui de piele artificială, conceput special pentru îndreptarea coloanei vertebrale, își aprinse un trabuc corona imens, Cuesta Rey Number One

English Market, și începu să citească.

Autoarea lucrării, domnișoara Culper, își alesese drept punct de plecare ultimele versuri ale cunoscutului poem *Cântec de Sfânta Cecilia,* semnat de John Dryden, un englez din secolul al XVII-lea.

…*Iar în cumplitul ceas din urmă*
Ce-un zgomotos spectacol curmă,
Trâmbița din înalt va răsuna,
Cei vii pieri-vor, morții-or învia,
Un cânt tot ceru-l va dezacorda.

Ei, asta chiar că-i o tâmpenie, își spuse Chien, cu sarcasm. Ar trebui să credem că Dryden a anticipat căderea capitalismului? A avut-o în gând când a scris „un zgomotos spectacol curmă”? Cerule! Se aplecă să-și ia trabucul și descoperi că se stinsese. Pipăindu-se prin adâncul buzunarelor în căutarea brichetei sale japoneze, se ridică pe jumătate în picioare.

Tiiiiiii! se auzi televizorul din capătul opus al camerei de zi.

Aha, își zise. Ne va vorbi Cârmuitorul, Binefăcătorul Absolut al Poporului, din Pekin, unde locuiește de nouăzeci de ani; sau de o sută? Sau, așa cum ne place să-i spunem uneori în gând, Curmuitorul…

— Să vi se deschidă în grădina spirituală cele zece mii de flori ale sărăciei depline și pe deplin acceptate, rosti crainicul televiziunii.

Chien se ridică gemând și răspunse cu plecăciunea obligatorie; toate televizoarele erau echipate cu dispozitive de monitorizare programate să raporteze la Polsec, Poliția Securității, dacă posesorul său făcea plecăciuni și/sau urmărea emisiunile.

Pe ecran își făcu apariția o figură cu contururi clare, fața lată, fără riduri și cu trăsături radiind de sănătate a conducătorului în vârstă de o sută douăzeci de ani al Partidului Comunist Oriental, cârmuitorul celor mulți – mult prea mulți, medită Chien. Începeți trăncăneala bombastică, se gândi, reașezându-se în fotoliul său de piele sintetică, de data asta cu fața spre televizor.

— Gândurile mele, spuse Binefăcătorul Absolut, cu vocea sa tărăgănată, bogată în inflexiuni, se îndreaptă către voi, copiii mei. Și mai ales către tovarășul Tung Chien din Hanoi, care are

în față o sarcină dificilă, o sarcină ce va înfrumuseța nu numai viața oamenilor din Orientul Democratic, ci și pe a americanilor de pe coasta de vest. Trebuie să ne trimitem cu toții gândurile, la unison, către acest bărbat nobil și devotat și către sarcina împovărătoare cu care se confruntă, iar eu am decis să-i acord câteva clipe din timpul meu, în care să-l onorez și să-l încurajez. Mă asculți, tovarășe Chien?

— Da, Excelență, răspunse Chien, întrebându-se ce șanse avea *el* unul să fie evidențiat de Conducătorul Partidului tocmai în seara aceea.

Calculul îl conduse către un cinism netovărășesc; spectacolul nu era convingător. Probabil că emisiunea era direcționată numai către blocul în care locuia – sau cel mult numai către orașul lui. Ar fi putut fi și o sincronizare a imaginii cu o altă coloană sonoră, realizată în studiourile societății de televiziune din Hanoi. În orice caz, lui i se cerea să asculte, să privească – și să asimileze. Ceea ce și făcu, valorificându-și experiența de o viață. Privit din exterior, trupul lui rigid sugera o atenție deplină. În sinea lui continua însă să se gândească la cele două lucrări, întrebându-se ce era fiecare dintre ele; unde se sfârșea entuziasmul devotamentului față de Partid și unde începea pamfletul sardonic? Greu de spus… ceea ce explica, firește, de ce îi trântiseră lui în brațe toată afacerea asta.

Își căută din nou bricheta prin buzunare – și dădu de pliculețul gri pe care i-l vânduse veteranul de război. Dumnezeule, își spuse, aducându-și aminte cât îl costase. Bani aruncați, și la ce sunt bune buruienile astea? La nimic. Răsuci pachetul și văzu pe dos câteva cuvinte tipărite mărunt. Ei bine, se gândi, începând să desfacă pachetul. Cuvintele îl atrăseseră în cursă – așa cum fuseseră evident menite s-o facă.

Ai eșuat ca membru de partid și ca om?

Te temi să nu fii pus pe linie moartă și aruncat în mormanul de cenușă al istoriei de către…

Citi textul în grabă, ignorând pretinsele calități vindecătoare, nerăbdător să descopere ce cumpărase.

Între timp, Binefăcătorul Absolut își continua discursul monoton.

Tutun de prizat. Asta conținea pachetul. Nenumărate granule

negre minuscule, ca praful de pușcă, din care se înălța o aromă interesantă, gâdilându-i nările. Descoperi că numele acelui amestec aparte era Princiar Special. Și decise că mirosea foarte plăcut. Cândva prizase tutun – fumatul fusese o vreme ilegal, din motive de sănătate –, în zilele studenției sale de la Universitatea din Pekin; fusese un soi de modă, fiind căutate mai ales combinațiile cu arome erotice, preparate la Chungking, din Dumnezeu știe ce. Oare asta era? în tutun se putea adăuga orice substanță aromatică, de la esența de origanum la pui de crab pisați... sau cel puțin asta păreau să conțină unele dintre ele, și mai ales mixtura englezească numită High Dry Toast, care îi tăiase, de una singură, mai mult sau mai puțin pofta de a inhala tutun. Pe ecranul televizorului, Binefăcătorul Absolut bodogănea într-un ritm monoton în vreme ce Chien mirosi prudent pulberea, citi despre pretinsele sale calități – te vindeca de orice, de la întârzierile la serviciu până la dragostea pentru o femeie cu antecedente politice dubioase. Interesant. Dar, tipic, asemenea pretenții se regăseau...

Se auzi soneria.

Se ridică, se duse la ușă și o deschise știind prea bine cine se afla de partea cealaltă. Așa cum era de așteptat, se pomeni față în față cu Mou Kuei, administratorul clădirii, mărunțel, cu privirea aspră, nerăbdător să-și facă datoria; își pusese banderola și casca metalică, semn că venise într-o vizită oficială.

— Tovarășe lucrător de partid Chien. Am primit un telefon de la conducerea televiziunii. În loc să te uiți la televizor, îți faci de lucru cu un pachet cu conținut dubios.

Scoase ca prin farmec un blocnotes și un pix.

— Două semne roșii și, din clipa asta începând, ți se ordonă, pe scurt, să te relaxezi stând în fața ecranului într-o poziție confortabilă, care nu generează niciun gen de stres, și să-i acorzi Conducătorului întreaga ta atenție. În seara asta, cuvintele lui îți sunt adresate în mod special, tovarășe, sunt pentru dumneata.

— Mă îndoiesc, se auzi Chien spunând.

— Cum adică? întrebă Kuei, clipind nedumerit.

— Conducătorul îndrumă opt miliarde de tovarăși. N-are de ce să mă evidențieze tocmai pe mine.

Era furios la culme; îl deranja promptitudinea mustrării

administratorului.

— Dar am auzit clar, cu urechile mele, protestă Kuei. Ți-a menționat numele.

Chien se apropie de televizor și dădu sonorul mai tare.

— Dar acum vorbește despre eșecurile poporului din India; nu e important pentru mine.

— Toate reproșurile amicale ale Conducătorului sunt importante.

Mou Kuei adăugă încă un semn pe blocnotes, se înclină ceremonios și se întoarse, pregătindu-se de plecare.

— Apelul telefonic care mi-a cerut să urc aici și să-ți deschid ochii, arătându-ți că ai neglijat disciplina, a venit de la Centru. E evident că, după părerea lor, e important să fii atent. Trebuie să-ți ordon să-ți pui în funcțiune circuitul automat de înregistrare și s-asculți din nou prima parte a discursului.

Chien lăsă să-i scape un vânt. Și închise ușa.

Înapoi la televizor, își spuse. Acolo unde ne petrecem timpul acasă. Și unde se aflau și cele două lucrări, o povară în plus. Și totul în orele mele libere, se gândi, furios la culme. Dracu’ să-i ia! Să le stea-n gât. Se îndreptă spre televizor cu pași mari și încercă să-l închidă; un mesaj de avertizare apăru imediat, cu literele roșii clipind, informându-i că nu avea permisiunea să oprească aparatul – de fapt nu putea să scape de tirada și de imaginile lui nici măcar dacă-l scotea din priză. Discursurile astea obligatorii ne vor ucide pe toți, se gândi, ne vor băga-n pământ; dac-ar fi putut să nu mai audă vacarmul lor și al lătrăilor din Partid, vacarmul care hăituia omenirea…

Oricum, nu știa de existența niciunui decret care să-l împiedice să prizeze tutun în timp ce-l asculta pe Conducător. Așa că deschise pachețelul gri și-și turnă o grămăjoară de granule negre pe dosul mâinii stângi. Pe urmă, cu mișcări de expert, și-o ridică în dreptul nărilor și inhală cu putere, trăgând tutunul în adâncul sinusurilor. Gândește-te la vechea superstiție, își spuse. Aia care susține că sinusurile sunt conectate direct cu creierul, așa că inhalarea tutunului afectează nemijlocit cortexul cerebral. Zâmbi, se așeză din nou și își fixă privirea asupra ecranului și a individului atât de bine știut de toată lumea, care gesticula de zor.

Chipul se micșoră și dispăru. Sunetul încetă. Se holba la o pustietate, la un vid. Ecranul îl privea în față, alb și gol, și

dinspre difuzor se auzi un șuierat ușor.

Un tutun dat naibii, își spuse. Inhală cu lăcomie restul pulberii de pe mână, trăgându-l cu aviditate în nări, în sinusuri și – sau așa i se păru – în creier; se abandonă în voia tutunului, sorbindu-l exaltat.

Ecranul rămase alb, apoi o altă imagine se formă treptat, stabilizându-se. Nu era Conducătorul. Nu Binefăcătorul Absolut al Poporului și, de fapt, nici măcar un om.

Avea în față un ansamblu mecanic neînsuflețit, format din circuite integrate, pseudopode pivotante, lentile și un difuzor. Care începu să-i țină un discurs sub forma unui zgomot tărăgănat, monoton.

Ce-i asta? se întrebă el, rămânând cu ochii holbați. Realitatea? Halucinație, își spuse. Vânzătorul ambulant a dat peste niște droguri psihedelice din timpul Războiului de Eliberare și le vinde, iar eu am luat ceva, am luat o grămadă!

Se îndreptă clătinându-se către videofon și formă numărul celei mai apropiate secții Polsec.

— Vreau să denunț un vânzător ambulant de halucinogene, rosti în receptor.

— Numele și adresa dumneavoastră, tovarășe.

Eficienta, prompta și impersonala birocrație polițienească!

Le dădu informațiile, apoi se întoarse greoi în fotoliul său pe piele artificială, de unde privi din nou apariția de pe ecran. O porcărie letală, își zise. Trebuie să fie preparată în Washington, D.C., sau în Anglia – e mai tare și mai stranie decât LSD-ul 25 pe care ni-l aruncau în rezervoarele de apă cu rezultate atât de eficiente. Și crezusem c-o să mă scape de povara discursurilor Conducătorului… arătarea asta e mult mai rea, o monstruozitate electronică din metal și plastic care scuipă, se rotește și se văicărește… e groaznică.

Dac-ar trebui să mă confrunt cu *așa* ceva tot restul vieții…

Echipa de două persoane de la Polsec îi bătu la ușă peste zece minute. Și, între timp, după o trecere prin mai multe stadii ale distorsionării, imaginea familiară a Conducătorului revenise pe ecran, luând locul oribilei creaturi artificiale care-și unduia pseudopodele și zbiera întruna. Le deschise polițailor ușa tremurând și îi conduse la masa pe care lăsase resturile tutunului din pachet.

— Toxină psihedelică, articulă cu greu vocea lui îngroșată. Cu

efect de durată redusă. Absorbită direct în fluxul sangvin, prin capilarele nazale. Vă spun de unde-am luat-o, de la cine, toate detaliile de genul ăsta.

Respiră adânc, tremurat; prezența poliției era liniștitoare.

Cei doi ofițeri așteptau cu pixurile pregătite. În fundal, conducătorul continua să-și hârâie interminabilul discurs, ca o moară stricată. Așa cum o mai făcuse în alte o mie de seri din viața lui Tung Chien. Dar, medită el, n-o să mai fie niciodată același lucru, cel puțin nu pentru mine. Nu și după ce-am inhalat tutunul ăsta aproape toxic.

Asta or fi avut de gând? se întrebă.

I se păru bizar că se referea la mai *multe* persoane. Bizar – dar cumva corect. Ezită o clipă, propunându-și să nu dea detalii, să ofere prea puține pentru ca poliția să-l poată găsi pe vânzător. Un vânzător ambulant, începu el să povestească. Nu știu unde, nu reușesc să-mi aduc aminte. Dar își amintea, ținea minte intersecția cu exactitate. Și, cu o neplăcere inexplicabilă, le-o spuse.

— Vă mulțumim, tovarășe Chien.

Șeful echipajului de poliție adună cu grijă tutunul rămas – cea mai mare parte nu fusese utilizată – și-l puse în buzunarul uniformei – o uniformă elegantă, impecabilă.

— Îl vom trimite la analize cât mai curând posibil, adăugă, și vă vom informa imediat dacă e indicat să faceți un tratament medical. O serie dintre psihedelicele vechi, din vremea războiului, se dovedeau în final fatale, după cum ați citit, fără îndoială.

— Am citit, încuviință el.

De fapt, tocmai la asta se gândise.

— Baftă și mulțumiri fiindcă ne-ați anunțat, îi spuseră amândoi polițiștii înainte de plecare.

Având în vedere eficiența lor, toată povestea nu părea să-i impresioneze; era evident că astfel de sesizări constituiau o rutină.

Rezultatul de la laborator sosi repede – surprinzător de repede, ținând cont de vasta birocrație din instituțiile statului. I-l comunicară prin videofon, înainte să-și încheie Conducătorul discursul televizat.

— Nu e un halucinogen, îl informă tehnicianul de la laboratorul Polsecului.

— Nu? întrebă el uluit și, ciudat, fără să simtă nicio ușurare, absolut niciuna.

— Dimpotrivă. E o fenotiazină, despre care știți, desigur, că e antihalucinogenă. În concentrație mare în amestecul pe care l-ați inhalat, dar inofensivă. S-ar putea să vă micșoreze tensiunea arterială sau să vă dea o stare de somnolență. A fost probabil furată din vreo rezervă de medicamente ascunsă în timpul războiului. Abandonată de barbarii în retragere. În locul dumneavoastră, nu mi-aș face griji.

Chien căzu pe gânduri și închise videofonul cu o mișcare lentă. Se îndreptă spre fereastra apartamentului său – care-i oferea încântătoarea priveliște a altor blocuri înalte din Hanoi – să mediteze pe îndelete.

Se auzi soneria. Se duse să deschidă, traversând covorul din camera de zi ca în transă.

Fata care așteptata afară, într-o haină de ploaie cafenie și cu o basma peste părul negru, lucios și lung, i se adresă cu voce firavă, timidă:

— Ăă, tovarășul Chien? De la Ministerul…

O invită înăuntru din reflex și închise ușa în urma ei.

— Îmi monitorizezi videofonul, îi reproșă; era o lovitură la nimereală, dar ceva din interiorul lui, o certitudine nerostită, îi spunea că era adevărat.

— Au luat… restul mărfii? întrebă ea și se uită în jur. Oh, sper că nu, în vremurile astea se găsește atât de greu.

— Tutunul de prizat e ușor de găsit, preciză el. Fenotiazina nu e. Despre asta vorbești?

Ea își înălță capul și-l studie cu ochii mari, ca două luni neguroase.

— Da, domnule Chien…

Ezită, evident tot atât de nesigură, pe cât de siguri de ei fuseseră polițaii de la Polsec.

— Spune-mi ce-ai văzut, pentru noi are o mare importanță să știm sigur.

— Am avut de ales? întrebă el, apăsând cuvintele.

— D… da, în foarte mare măsură. Asta ne derutează, e ceea ce n-a ieșit cum am planificat. Nu înțelegem, nu se potrivește cu nicio teorie. A fost oroarea acvatică? îl chestionă cu o privire încă și mai neguroasă, mai profundă. Creatura cu colți, acoperită de mucozități, forma de viață extraterestră? Te rog,

spune-mi, trebuie să știm.

Respira inegal, cu eforturi, cu haina de ploaie cafenie înălțându-se și coborând Chien se pomeni urmărindu-i ritmul.

— A fost o mașinărie, răspunse.

— Oh! făcu ea și își lăsă capul în jos, încuviințând cu un gest viguros. Da, înțeleg, un organism mecanic, fără nimic omenesc. Nu un simulacru, nici ceva construit ca să semene a om.

— Chestia aia nu semăna cu un om, zise el și adăugă pentru sine: Și n-a reușit – n-a încercat – să vorbească omenește.

— Îți dai seama că n-a fost o halucinație.

— Mi s-a comunicat oficial că am luat fenotiazină. E tot ce știu.

Nu spunea decât strictul necesar, nu voia să vorbească, voia să asculte. Să audă ce-avea de zis fata.

— Păi, domnule Chien... începu ea, respirând adânc, sacadat. Dacă n-a fost o halucinație, atunci ce-a fost? Ce altceva mai rămâne? Se poate spune că ai fost „extra-conștient” – oare ăsta e adevărul?

Nu-i răspunse. Se întoarse cu spatele, luă tacticos cele două lucrări și le aruncă o privire, ignorând-o. Aștepta să mai facă ea o încercare.

Și ea îi apăru alături, mirosind a ploaie de primăvară, a plăceri și a neliniște, frumoasă prin felul în care mirosea, în care arăta, în care gândea, în care vorbea. Atât de diferită de clișeele verbale aspre și anoste pe care le auzim la televizor – pe care le-am auzit încă din pruncie.

— O parte dintre cei care iau stelazină – pentru că asta ai inhalat, domnule Chien – văd o apariție, iar alții văd alta. Dar categoriile distincte s-au contopit, nu există o gamă infinită. Unii văd ce-ai văzut dumneata, noi îi spunem Zdrăngănitorul. Alții văd oroarea acvatică, i se zice Hulpavul. Și pe urmă mai sunt Pasărea, Tubul Cățărător și...

Se întrerupse.

— Dar alte reacții îți spun prea puțin. *Ne* spun prea puțin.

Ezită, apoi continuă pe nerăsuflate:

— Acum, domnule Chien, după ce ai trecut prin asta, ne-ar plăcea să ni te alături. Să te alături grupului tău special, celor care văd ceea ce ai văzut. Se numește Grupul Roșu. Vrem să aflăm ce e în *realitate* și...

Gesticulă cu degete ascuțite, netede, ca de ceară.

— Nu poate fi *toate* aceste manifestări.

Tonul ei era caustic, la modul naiv. Chien se simți relaxându-se, lăsând prudența deoparte – într-o mică măsură.

— Tu ce vezi? o întrebă. Tu, personal?

— Eu fac parte din Grupul Galben. Văd... o furtună. Un vârtej, urlând cu răutate. Dezrădăcinează totul, zdrobește clădiri proiectate să dureze un secol.

Schiță un zâmbet firav.

— Concasorul. În total sunt douăsprezece grupuri, domnule Chien. Douăsprezece experiențe absolut diferite, toate produse de aceleași fenotiazine, toate în timpul discursurilor televizate ale Conducătorului. Sau mai degrabă ale *creaturii.*

Își înălță fața surâzătoare spre el, cu gene lungi – probabil false – și cu privirea ademenitoare, ba chiar încrezătoare. De parcă ar fi crezut că el știa ceva sau putea face ceva.

— Ar trebui să te arestez, în calitate de cetățean o pot face, spuse el prompt.

— Nu-ncalc nicio lege, nu există niciuna în privința asta. Am studiat legislația juridică sovietică înainte de a... găsi oameni care să distribuie stelazina. N-avem prea multă, trebuie să alegem cu grijă beneficiarii. Am considerat că dumneata reprezentai omul potrivit... un bărbat tânăr, cunoscut, format după război, ambițios, cu o carieră promițătoare.

Îi desprinse dintre degete lucrările de examen.

— Ți-au încredințat o polectură?

— Polectură?

Chien nu cunoștea termenul.

— Studiul unor afirmații făcute prin viu grai sau în scris, pentru a stabili dacă se potrivesc cu actuala viziune a Partidului asupra lumii. La nivelul tău ierarhic, i se spune pur și simplu „lectură”, nu-i așa?

Fata îi zâmbi iarăși.

— Când o să urci cu o treaptă, unde se află domnul Tso-pin, o să-nveți și expresia asta. Și unde se află domnul Pethel, adăugă, posomorându-se. El e foarte sus. Nu există nicio școală ideologică în San Fernando, domnule Chien, lucrările astea de examen sunt false, concepute special pentru a te supune unei analize complete în privința ideologiei politice. Ai reușit să-ți dai seama care lucrare e ortodoxă și care e eretică?

Vocea ei părea a unui copil poznaș, se amuza luându-l în râs

cu malițiozitate.

— Alege greșit și cariera ta în ascensiune se oprește brusc și definitiv. Alege corect…

— Știi care e răspunsul? întrebă el.

— Da, încuviință ea, cu seriozitate. Avem dispozitive de ascultare în biroul lui Tso-pin; i-am interceptat discuția cu Pethel – care nu e Pethel, ci Inspectorul Suprem Judd Craine, de la Polsec. Probabil c-ai auzit de el; în ’98, la Zürich, a fost asistentul principal al judecătorului Vorlawsky, în procesul criminalilor de război.

— Am… înțeles, articulă el cu greutate.

Ei, asta explica totul.

— Numele meu e Tanya Lee, se prezentă fata.

Chien nu spuse nimic, dădu imperceptibil din cap, prea uluit ca să mai poată gândi.

— De fapt nu sunt decât o funcționară măruntă din ministerul unde lucrezi, continuă domnișoara Lee. Însă nu ne-am întâlnit niciodată sau cel puțin eu nu-mi aduc aminte. Ne străduim să ocupăm orice post accesibil. Și cât mai sus plasat cu putință. Șeful meu…

— Chiar trebuie să-mi spui toate astea? o întrebă și arătă către televizorul în continuare deschis. Nu ne interceptează?

— Am introdus un factor de zgomot, îi explică Tanya, atât în sistemele de recepție video, cât și în cele audio ale clădirii. Ca să-i descopere ascunzătoarea e nevoie de aproape o oră. Așa că mai avem – își privi ceasul de la încheietura subțire a mâinii – încă vreo cincisprezece minute. Și o să fim oricum în siguranță.

— Spune-mi care e lucrarea ortodoxă, îi ceru el.

— Asta e ceea ce te interesează? Serios?

— Ce altceva ar trebui să mă intereseze?

— Nu înțelegi, domnule Chien? Tocmai ai aflat un lucru. Conducătorul nu e Conducătorul, e altceva, dar nu ne putem da seama ce. Nu încă. Cu tot respectul, ai dus vreodată la analize apa pe care-o bei? Știu că sună a paranoia, dar ai făcut-o?

— Nu. Sigur că nu.

Și știu ce urma să spună ea.

Fata vorbi cu însuflețire.

— După cum arată analizele noastre, e saturată cu halucinogene. Este, a fost și va fi. Nu sunt cele folosite în timpul războiului, nu cele dezorientante, ci un derivat sintetic, obținut

pe jumătate din secară, numit Datrox-3. Îl bei aici, în clădire, de la prima oră a zilei, îl bei în restaurante și în apartamentele unde te duci în vizită. Îl bei la minister; e adus, printr-un sistem de conducte, de la o sursă comună. Vorbea pe un ton sumbru, înverșunat. Problema asta e rezolvată; imediat ce am făcut descoperirea, am știut că orice fenotiazină de bună calitate poate anihila efectele. Dar ceea ce n-am știut, firește, a fost altceva: *diversitatea* experiențelor autentice; din punct de vedere rațional, e lipsită de sens. Halucinația ar trebui să difere de la un om la altul, iar realitatea ar trebui să fie omniprezentă – și e tocmai pe dos. Nici măcar nu putem improviza o teorie care să justifice totul, și Dumnezeu știe că ne-am dat silința. Douăsprezece halucinații care se exclud reciproc – asta ar fi ușor de înțeles. Dar nu o singură halucinație și douăsprezece realități.

Pe urmă tăcu și studie cele două lucrări de examen cu fruntea încruntată.

— Cea cu poemul arab e ortodoxă, declară. Spune-le asta, și-ți vor acorda încredere și o funcție mai înaltă. Vei face un pas înainte în ierarhia oficialităților din Partid, încheie zâmbind – avea o dantură perfectă, încântătoare. Iată ce ai primit în schimbul investiției din dimineața asta. Pentru o vreme, cariera ta e garantată. De noi.

— Nu te cred.

Prudența lui se făcea simțită întotdeauna, instinctiv, prudența dobândită într-o întreagă viață printre membrii necruțători ai organizației din Hanoi a Partidului Comunist Oriental. Cunoșteau o infinitate de metode prin care să te scoată din competiție – pe unele le aplicase el însuși, pe altele le văzuse acționând împotriva lui sau a altora. Ar fi putut avea de-a face cu una nouă, necunoscută. Era posibil oricând.

— În seara asta, rosti Tanya Lee, discursul Conducătorului a atras atenția asupra ta. Nu te-a frapat, nu ți s-a părut bizar?

Tocmai asupra ta, din atâția oameni? Un mic șef insignifiant de birou, dintr-un minister lipsit de importanță…

— Ba da, recunoscu el. În sensul ăsta m-a surprins, așa e.

— Gestul a fost justificat. Excelența Sa formează cadre de elită, alegând oameni mai tineri, din generația postbelică, ca o infuzie de vitalitate pentru ierarhia habotnică, muribundă, alcătuită din fosile de modă veche și cai de povară. Te-a

remarcat din același motiv din care te-am remarcat și noi; bine supravegheată, cariera ta va îndrepta către vârf. Cel puțin pentru un timp… după cum știm. Așa stau lucrurile.

Prin urmare, se gândi el, practic toată lumea are încredere în mine. Cu excepția mea; și asta cu siguranță acum, după experiența cu substanța antihalucinatorie. Zdruncinase ani de încredere în sine, și fără îndoială pe bună dreptate. Însă reîncepea totuși să-și recâștige echilibrul sufletesc; îl simți revenind, mai întâi puțin câte puțin, apoi dând buzna.

Se îndreptă spre videofon, ridică receptorul și începu să formeze, pentru a doua oară în seara aceea, numărul Poliției Securității din Hanoi.

— Dacă mă denunți, zise domnișoara Lee, o să iei decizia aflată pe locul doi în topul celor mai regresive. O să le spun că m-ai chemat aici ca să mă mituiești; din cauza postului meu din minister, ți-ai închipuit că știu ce lucrare trebuie s-alegi.

— Și care-ar fi decizia aflată pe primul loc?

— Să nu mai iei încă o doză de fenotiazină, răspunse ea, cu voce egală.

Nu pricep ce mi se întâmplă, se gândi Tung Chien, închizând videofonul. Două forțe, Partidul și Excelența Sa pe de-o parte, fata asta și presupusul ei grup pe de alta. Una vrea să urc cât mai mult cu putință în ierarhia partidului, cealaltă… Ce *voia Tanya Lee?* Dincolo de cuvinte, sub membrana unui dispreț aproape grosolan față de partid, de conducător, de standardele etice ale Frontului Democratic Unit al Poporului – ce urmărea în privința lui?

— Ești împotriva Partidului? o întrebă, curios.

— Nu.

— Dar… obiectă el, gesticulând. Astea sunt singurele opțiuni: pro sau contra Partidului. Atunci ții cu Partidul.

O fixă uluit, cu ochii holbați. Ea îi susținu privirea cu sânge-rece.

— Aveți o organizație, continuă el, vă întruniți. Ce încercați să distrugeți? Funcționarea de zi cu zi a guvernului? Sunteți ca studenții trădători din Statele Unite, care în timpul războiului din Vietnam opreau trenurile, organizau demonstrații…

— N-a fost așa, ripostă domnișoara Lee cu prudență. Dar las-o baltă, nu e asta problema. Vrem să știm următorul lucru: cine sau ce ne conduce? Trebuie să ne infiltrăm destul de sus ca să

putem racola pe cineva, cum ar fi un tânăr teoretician al Partidului, aflat în ascensiune, despre care se presupune că ar putea fi invitat la o discuție tête-à-tête cu Conducătorul – pricepi?

Vocea fetei se înălță; își privi ceasul, evident nerăbdătoare să plece: cele cincisprezece minute erau pe terminate.

— După cum știi, pe Conducător îl văd de fapt foarte puține persoane. Mă refer la a-l vedea cu adevărat.

— Duce o viață izolată. Din cauza vârstei înaintate.

— Sperăm, continuă fata, că, dacă treci testul pe care l-au inventat pentru tine – și, cu ajutorul meu, îl vei trece –, o să fii invitat la una dintre petrecerile deșănțate pe care le dă din când în când Conducătorul și despre care ziarele nu scriu bineînțeles nimic. Acum înțelegi?

Glasul îi deveni strident, înălțându-se cu o frenezie a disperării.

— Pe urmă o să știm; dacă a-i putea pătrunde acolo fiind sub influența unei substanțe antihalucinogene, l-ai vedea, față în față, așa cum arată în realitate…

— Și aș pune punct carierei mele în domeniul public, gândi el cu voce tare. Dacă nu cumva și vieții.

— Ne ești dator, se răsti Tanya Lee, albindu-se la față. Dacă nu ți-aș fi spus ce lucrare să alegi, ai fi dat greș, și devotata ta carieră din serviciul public s-ar fi încheiat oricum; ai fi eșuat – ai fi picat la un test pe care nici măcar n-ai fi știut că-l dai!

— Șansele mele erau de cincizeci la sută, sublinie el, cu blândețe.

— Nu, zise ea și clătină din cap cu furie. Cea eretică e mascată, împănată cu jargonul Partidului. Au construit textele cu intenția de a te prinde în cursă. Vor să greșești!

Confuz, Chien mai studie o dată cele două lucrări. Oare fata avea dreptate? Posibil. Probabil. Părea adevărat, dacă-i cunoșteai pe funcționarii din Partid, și mai ales pe Tso-pin, șeful lui, așa cum îi cunoștea el. Apoi se simți obosit. Înfrânt. După o vreme i se adresă fetei:

— Încerci să-mi propui un schimb. Ai făcut ceva pentru mine – mi-ai oferit sau pretinzi că mi-ai oferit răspunsul la această investigație a Partidului. Dar ai îndeplinit deja partea ta de înțelegere. Ce mă-mpiedică să te dau acum afară? Nu trebuie să fac absolut nimic.

Își auzi vocea lipsită de inflexiuni trădând atât de obișnuita insuficiență a empatiei din cercurile Partidului.

— În timp ce-ți vei continua ascensiunea, vor mai fi și alte teste. Le vom monitoriza pe toate pentru tine.

Era calmă, părea în largul ei; evident că prevăzuse reacția lui.

— Cât timp de gândire am?

— Acum plec. Nu e nicio grabă, n-o să primești invitația în vila Conducătorului, situată pe Fluviul Galben, în următoarea săptămână și probabil nici măcar luna următoare.

Se îndreptă spre ușă, o deschise și se opri.

— Când o să mai fii supus unor teste de evaluare mascate, o să te căutăm și o să-ți oferim răspunsurile – așa că o să mai vezi și un alt membru al grupului nostru, sau chiar mai mulți, cu asemenea ocazii. Probabil că n-o să fiu eu; ologul veteran de război o să-ți vândă foi cu răspunsurile corecte, la ieșirea din clădirea ministerului.

Îi adresă un zâmbet scurt, ca ultima pâlpâire a unei flăcări de lumânare.

— Dar într-una din zilele astea o să primești, fără îndoială pe neașteptate, o invitație oficială, bogat ornamentată și foarte protocolară, iar când vei merge la vilă vei fi sedat din belșug cu stelazină… probabil cu ultima doză din rezerva noastră în scădere. Noapte bună.

Ușa se închise în urma ei; plecase.

Dumnezeule, se gândi Chien. Pot să mă șantajeze. Pentru ceea ce am făcut. Și ea nici măcar nu s-a ostenit să menționeze asta; având în vedere în ce sunt amestecați, nici măcar nu merita s-o facă.

Dar cu ce să-l șantajeze? Le spusese deja celor din echipa Polsecului că i se dăduse un drog, iar acesta se dovedise a fi fenotiazină. *Așa că ei știu,* își dădu seama. Mă vor supraveghea, sunt în alertă. Practic, n-am încălcat nicio lege, dar… mă vor urmări, fără nicio îndoială.

Însă oricum fusese întotdeauna urmărit. Gândul îl ferici cu o ușoară relaxare. De-a lungul anilor, se obișnuise efectiv cu asta, ca toată lumea.

O să-l văd pe Binefăcătorul Absolut al Poporului așa cum arată în realitate, își spuse. Ceea ce nu mai făcuse, probabil, nimeni altcineva. Ce înfățișare avea? Din care subclasă de non-halucinații? Clase despre care nici măcar n-am auzit… o imagine

care m-ar putea copleși cu desăvârșire. Cum o să reușesc să rezist până la sfârșitul serii, să-mi păstrez calmul, dacă are înfățișarea pe care i-am văzut-o la televizor? Concasorul, Zdrăngănitorul, Pasărea, Tubul Cățărător, Hulpavul… sau mai rău.

Se întrebă din ce erau alcătuite celelalte arătări… și renunță la acest gen de speculații; nu era profitabil. Și îl neliniștea prea tare.

În dimineața următoare, se întâlni în biroul său cu Tso-pin și Darius Pethel, amândoi calmi, dar în expectativă. Le întinse fără niciun cuvânt una dintre cele două „lucrări de examen”. Pe cea ortodoxă, cu scurta, dar impresionanta sa poezie arabă.

— Aceasta, spuse cu voce fermă, este creația unui membru de partid devotat sau a unui aspirant la calitatea de membru. Cealaltă…

Lovi cu palma în foile rămase.

— Gunoi reacționar, rosti și se simți înfuriindu-se. Deși există un superficial…

— Bun, domnule Chien, spuse Pathel, dând aprobator din cap. Nu e nevoie să explorăm toate ramificațiile, analiza dumneavoastră e corectă. L-ați auzit pe Conducător menționându-vă în discursul său televizat de aseară?

— Bineînțeles, răspunse Chien.

— Atunci v-ați dat fără-ndoială seama ce mare importanță are ceea ce încercăm să facem aici. Conducătorul vă urmărește activitatea, asta e clar. De fapt, chiar a discutat cu mine despre dumneavoastră.

Își deschise servieta pântecoasă și scotoci prin ea.

— Am pierdut afurisitul ăla de obiect. Oricum…

Aruncă o privire spre Tso-pin, care dădu ușor din cap.

— Excelenței Sale i-ar face plăcere să veniți la cină la ferma de pe Fluviul Galben, joia viitoare. Mai ales tovarășa Fletcher apreciază…

— Tovarășa Fletcher? se miră Chien. Cine e tovarășa Fletcher?

— Soția Binefăcătorului Absolut, răspunse sec Tso-pin, după o pauză. Numele lui – pe care bineînțeles că nu l-ați auzit niciodată – este Thomas Fletcher.

— E occidental, îi explică Pethel. La început a făcut parte din

Partidul Comunist Neo-Zeelandez. A participat acolo la acțiunea dificilă de preluare a puterii. Faptul nu e propriu-zis un secret, dar nici nu s-a făcut vâlvă în jurul său.

Ezită, jucându-se cu lanțul ceasului.

— Probabil c-ar fi mai bine dacă ați uita. Bineînțeles că imediat ce-o să-l întâlniți, imediat ce-o să-l priviți stând față în față, o să vă dați seama, o să vedeți că are trăsături caucaziene. Ca și mine. Ca mulți dintre noi.

— Rasa, sublinie Tso-pin, n-are nicio legătură cu loialitatea față de conducător și de Partid. Dovada vie fiind tovarășul Pethel, aici de față.

Dar tocmai Excelența Sa, se gândi Chien, cutremurându-se. Pe ecranul televizorului nu părea occidental.

— La televizor… începu el.

— Imaginea, îl întrerupse Tso-pin, e supusă unor serii de prelucrări abile, ținând de culoare. În scopuri ideologice. Majoritatea persoanelor care dețin funcții înalte știu asta.

Se uită la Chen cu o privire grea de reproșuri.

Prin urmare, toată lumea e de acord, se gândi Chien. Ceea ce vedem în fiecare seară nu e adevărat. Întrebarea e: Cât de ireal? Numai în parte? Sau… în întregime?

— O să fiu pregătit, spuse încordat.

Și se gândi: Cuiva i-a scăpat ceva. Nu s-au așteptat – cei pe care-i reprezintă Tanya Lee – să fiu invitat atât de curând. Unde e anti-halucinogenul? Mi-l pot aduce sau nu? Probabil că nu, timpul e prea scurt.

Simți, în mod bizar, o ușurare. Avea să se afle în prezența Excelenței Sale nefiind capabil să-l vadă altfel decât sub înfățișarea unei ființe omenești, așa cum îl vedeau – el și toți ceilalți – la televizor. Cina urma să fie extrem de stimulatoare și de veselă, în compania celor mai influenți membri de partid din Asia. Cred c-o putem face fără fenotiazină, își spuse. Și senzația de ușurare deveni mai puternică.

— Iat-o, în sfârșit, anunță pe neașteptate Pethel, scoțând din servietă un plic alb. Invitația dumneavoastră. Joi dimineață o să fiți dus la vila conducătorului prin bunăvoința companiei Sino-Rocket; acolo o să aflați, de la ofițerul de protocol, care sunt nomele de comportament. Ținuta va fi protocolară, cravată albă și frac, dar atmosfera va fi cordială. Se țin întotdeauna numeroase toasturi. Am luat parte de două ori la asemenea

petreceri, adăugă. Tovarășului Tso-pin – schiță un zâmbet chinuit – nu i s-a acordat o asemenea onoare. Dar, după cum se zice, totul ajunge la acela care știe să aștepte. Ben Franklin a spus-o.

— Aș zice că la tovarășul Chien a ajuns mai degrabă prematur, rosti Tso-pin și ridică din umeri cu un aer filosofic. Dar mie nu mi s-a cerut niciodată părerea.

— Ar mai fi ceva, îi spuse Pethel lui Chien. E posibil ca atunci când o să-l vedeți pe Excelența Sa în persoană să fiți dezamăgit în anumite privințe. Dac-o să apară sentimentul ăsta, străduiți-vă să nu-l lăsați să se vadă. Avem întotdeauna tendința – așa am fost educați – să-l privim ca și cum ar fi mai mult decât un om. Însă la masă e – își însoți vorbele cu un gest – un om obișnuit. Ca noi toți, ceilalți, în anumite privințe. De exemplu, și-ar putea permite, cu moderație, o serie de acțiuni omenești caracterizate de agresivitatea sau pasivitatea verbală; s-ar putea să spună glume fără perdea sau să bea prea mult… Ca să fiu sincer, nimeni nu știe niciodată dinainte cum vor evolua lucrurile, însă un asemenea chef durează de obicei până târziu, în dimineața următoare. De aceea ar fi înțelept să acceptați doza de amfetamine pe care o să v-o ofere ofițerul de protocol.

— Oh? făcu întrebător Chien.

Pentru el era o noutate, și încă una interesantă.

— Ca să suportați ușor oboseala. Și pentru contracararea alcoolului. Excelența Sa are o rezistență uimitoare; e adesea încă pe picioare și se simte dornic să continue când toți ceilalți nu mai sunt buni de nimic.

— Un bărbat remarcabil, se amestecă Tsu-pin. Cred că, tolerându-și aceste… slăbiciuni nu face nimic altceva decât să demonstreze că e excepțional. Și asta în orice privință; omul ideal al Renașterii; cum a fost, de pildă, Lorenzo de Medici.

— Da, e un fapt care trebuie ținut minte, încuviință Pethel și îl studie pe Chien cu atâta insistență încât o parte din spaima nopții trecute se reîntoarse.

Oare sunt împins dintr-o capcană în alta? se întrebă. Fata aia – nu cumva a fost o agentă a Polsecului care m-a pus la încercare, încercând să descopere în mine orice lipsă de loialitate, orice tendință contrară intereselor Partidului?

Cred, se hotărî, c-o să am grijă, când plec de la serviciu, să nu mai încolțească ologul ăla care vinde ierburi de leac; o să mă-

ntorc acasă pe un traseu complet diferit.

Și avu succes. În ziua aceea îl evită pe negustorul ambulant, ca și a doua zi și așa mai departe, până joi.

Joi dimineață, vânzătorul ieși în viteză de după un camion parcat și îi tăie calea, privindu-l în ochi.

— Cum a fost tratamentul meu? îl întrebă. A ajutat? Știu c-a făcut-o; formula datează de pe vremea dinastiei Sung – sunt sigur c-a fost de folos. Corect?

— Lasă-mă să trec, zise Chien.

— Vrei să fii atât de amabil încât să-mi răspunzi?

Tonul nu era cel așteptat, n-avea nimic din obișnuita văicăreală a unui vânzător ambulant care acționează la limita legii, și îl sfredeli pe Chien; îl auzi clar și răspicat… cum spuneau pe vremuri mercenarii din armata imperialistă.

— Știu ce mi-ai dat. Și nu mai vreau. Dacă mă răzgândesc, pot să-mi cumpăr de la farmacie. Mulțumesc.

Plecă, dar căruciorul îl urmă, purtându-și ocupantul fără picioare.

— Domnișoara Lee a stat de vorbă cu mine, spuse cu glas sonor vânzătorul.

— Hmmm, făcu Chien, și începu de la sine să meargă mai repede; zări un taxi cu pernă de aer și-i făcu semn.

— În seara asta o să te duci la petrecerea din vila de pe Fluviul Galben, zise ologul, gâfâind din cauza efortului de a ține pasul. Ia medicamentul – acum!

Îi întinse un pachet plat, implorându-l:

— Te rog, tovarășe membru de partid Chien; pentru binele tău, pentru al nostru, al tuturor. Ca să ne poți spune cu ce avem de-a face. Doamne Sfinte, ar putea fi extraterestru; e cea mai mare dintre temerile noastre fundamentale. Nu înțelegi, Chien? Ce-nseamnă blestemata ta de carieră în comparație cu asta? Dacă reușim să aflăm…

Taxiul se opri, lovind pavajul; portierele i se deschiseră glisând. Chien dădu să se urce.

Pachetul zbură pe lângă el, ateriză pe pragul mașinii și alunecă apoi pe podeaua ei, umedă după ploaia de mai înainte.

— Te rog, insistă vânzătorul. Și n-o să te coste nimic; azi e gratis. Nu trebuie decât să-l ridici și să-l folosești înainte de dineu. Și nu lua amfetaminele; sunt un stimulent al talamusului,

contraindicat ori de câte ori un inhibitor al suprarenalelor, ca fenotiazina, este…

Portiera taxiului se închise în urma lui Chien. El se așeză.

— Unde mergem, tovarăşe? întrebă aparatura conducătoare.

Chien spuse codul care-i eticheta apartamentul.

— Retardatul ăla de vânzător ambulant a reușit să-și infiltreze marfa jegoasă în interiorul meu curat, spuse taxiul. Atenție; se află lângă piciorul dumneavoastră.

El văzu pachetul – nimic altceva decât un plic obișnuit. Probabil că asta e modul în care-ți parvin drogurile, se gândi; te trezești cu ele pe neașteptate. Rămase o clipă nemișcat, apoi îl ridică.

Ca și mai înainte, exista o anexă cu indicații, îndoită peste și sub medicament, numai că de data asta era scrisă de mână. Un scris de femeie – al domnișoarei Lee:

Am fost surprinși de această grabă. Dar, slavă Domnului, eram pregătiți. Unde-ai fost marți și miercuri? Oricum, îl ai aici; succes. O să te caut mai târziu, în cursul săptămânii; nu vreau să-ncerci tu să mă găsești.

Dădu foc biletului, îl arse în întregime în scrumiera taxiului.

Și păstră granulele negre.

În tot acest timp se gândi. Halucinogene în rezervoarele noastre de apă. An după an. Decenii. Și nu pe durata unui război, ci în vreme de pace. Nu în tabăra dușmanului, ci aici, la noi. Niște ticăloși demonici, își spuse. Poate trebuie să iau chestia asta; poate trebuie să aflu ce e el sau ea și s-anunț grupul Tanyei.

O s-o fac, se hotărî. Și… era oricum curios.

O emoție negativă, știa. Curiozitatea reprezenta, adesea, mai ales în privința activităților partidului, o stare de la sfârșitul carierei.

O stare care îl luă în acel moment cu totul în stăpânire. Se întrebă dacă avea să persiste până seara, dacă avea să inhaleze cu adevărat substanța la momentul potrivit.

Timpul urma să i-o spună. Urma să-i spună asta și tot restul. Noi suntem flori deschise pe câmpuri, se gândi, flori pe care le culege. Ca în poezia arabului. Încercă să-și amintească restul versurilor, dar nu reuși.

Și probabil că asta era bine.

Ofițerul de protocol al vilei, un japonez pe nume Kimo Okubara, înalt și mătăhălos, evident un fost luptător, îl studie cu o ostilitate congenitală, chiar și după ce-și arătă invitația ornamentată și după ce reuși să-și dovedească identitatea.

— Surpriză că tu ostenit să vii, bombăni Okubara. De ce nu stai acasă și uiți la televizor? Nimeni nu-ți duce lipsă. Fără tine fost foarte bine până acum.

— M-am uitat deja la televizor, spuse Chien, încordat.

Și oricum dineurile se televizau rareori. Erau prea obscene.

Echipa lui Okubara îl percheziționă cu meticulozitate, căutând arme, inclusiv un posibil supozitor anal, după care i se înapoiară hainele. Însă nu găsiră fenotiazina. Fiindcă o inhalase deja. Știa că efectele unui asemenea drog durau aproape patru ore; ceea ce trebuia să fie suficient. Și, așa cum îi spusese Tanya, era o doză puternică; se simțea apatic, stângaci și amețit, iar limba îi zvâcnea spasmodic, de parcă ar fi avut Parkinson – un efect secundar neplăcut, pe care nu-l prevăzuse.

Pe lângă el trecu o fată goală de la talie în sus, cu părul lung, arămiu, curgându-i pe umeri și în josul spatelui. Interesant.

Din partea opusă apăru o alta, goală de la fese în sus. La fel de interesant. Ambele fete păreau absente, plictisite și de un calm desăvârșit.

— Și tu intri tot așa, îl informă Okubara pe Chien.

— Am înțeles că trebuie să port cravată albă și frac, ripostă el, șocat.

— Glumă, zise Okubara. Pe socoteala ta. Numai fetele se poată nude; ca să facă plăcere la tine, dacă nu homosexual.

Ei, se gândi Chien, cred că ar fi de dorit să-mi placă. Umblă de colo-colo printre ceilalți oaspeți – și ei purtau, la fel ca el, cravată și frac – iar femeile aveau rochii până la pământ – fără să se simtă nicidecum în largul său, în pofida efectului calmant al stelazinei. Ce caut eu aici? se întrebă. Nu-i scăpa ambiguitatea situației sale. Venise ca să avanseze în cariera din cadrul aparatului de partid, ca să obțină un gest intim și personal de aprobare din partea Excelenței Sale… și, în plus, ca să descifreze impostura acestuia; nu știa ce soi de impostură, dar un lucru era limpede: înșela Partidul, înșela popoarele dornice de democrație și de pace ale Terrei. Ce ironie, se gândi.

Și continuă să se foiască printre ceilalți.

O fată cu sâni mici, radiind o lumină strălucitoare, se apropie, cerându-i un foc; el își scoase bricheta, cu gândul în altă parte.

— Ce provoacă strălucirea sânilor tăi? o întrebă. Ți-ai injectat substanțe radioactive?

Ea ridică din umeri fără să răspundă și plecă, lăsându-l singur. Era clar că reacția lui nu fusese corectă.

O fi o mutație din timpul războiului, cugetă apoi.

— Vreți să beți ceva, tovarășe?

Un servitor îi întinse cu eleganță o tavă; el acceptă un martini – un capriciu la modă printre vârfurile Partidului din China – și sorbi lichidul sec, aromat și rece ca gheața. Gin englezesc de calitate, își spuse. Sau poate chiar preparatul olandez original; cu ienupăr sau orice altceva adăugau. Nu era rău. Își continuă hoinăreala cu pași mari, simțindu-se mai bine; de fapt, descoperi că atmosfera devenise plăcută. Oamenii din jur erau siguri pe ei; avuseseră succes și acum puteau să se relaxeze. Faptul că în apropierea Excelenței Sale erai cuprins de anxietate nevrotică era evident un mit; cel puțin în locul acela nu exista nimic care s-o dovedească, iar el unul n-avea aproape de loc o asemenea senzație.

Un bărbat în vârstă, butucănos și chel, îi opri lipindu-și pur și simplu paharul cu alcool de pieptul lui.

— Mititica aia care ți-a cerut un foc, îi spuse, râzând pe înfundate. Aia delicată, cu părul lung și țâțele ca pomul de Crăciun – aia era băiat, travestit. Chicoti. Aici trebuie să fii prudent.

— Și unde găsesc o femeie adevărată, dacă există pe undeva? Sub un frac și o cravată?

— Ești al naibii de-aproape, spuse bătrânul, apoi se îndepărtă împreună cu un grup de oaspeți extrem de activi, lăsându-l pe Chien sigur cu băutura lui.

O femeie bine făcută, înaltă și elegantă, care stătea lângă el, îi puse mâna pe braț; îi simți degetele încordându-se și o auzi spunând:

— Iată-l. Pe Excelența Sa. Pentru mine e prima oară; sunt puțin cam speriată. Părul meu arată bine?

— Perfect, răspunse Chien din reflex, și îi urmări privirea, întrezărindu-l – pentru prima oară – pe Binefăcătorul Absolut.

Ceea ce traversa încăperea către masa din mijloc nu era un

om.

Și, înțelese Chien, nu era nici construcție mecanică; nu semăna cu imaginea de pe ecranul televizorului. Aceea reprezenta, fără nicio îndoială, un simplu dispozitiv pentru ținut discursuri, ca brațul artificial pe care-l folosise odinioară Mussolini ca să salute în timpul lungilor defilări plictisitoare.

Doamne, se gândi, simțind că i se făcea rău. Oare era forma pe care-o numise Tanya „oroarea acvatică?” Dar n-avea nicio formă. Nici urmă de pseudopode, de carne sau metal. Într-un fel, nu se afla nicidecum acolo; când reuși să privească direct spre ea, forma dispăru; vedea prin ea, vedea oamenii din partea opusă, dar n-o vedea pe ea. Însă când întorcea capul, surprinzând-o cu o privire piezișă, îi putea desluși contururile.

Era cumplită; conștientiza existența ei simțindu-se spulberat. Înainta secătuind de viață, pe rând, fiecare persoană; îi devora pe oamenii care se adunau, trecea mai departe, se hrănea din nou, mânca mai mult, cu un apetit perpetuu. Ura; Chien îi simțea ura. Îi era scârbă; o simțea scârbită de toți cei de față – și el îi împărtășea de fapt dezgustul. Dintr-odată, el și toți ceilalți invitați din vila imensă nu mai erau decât toți atâția limacși contorsionați, și arătarea zăbovea deasupra leșurilor lor căzute, savurându-le, dar își relua mereu înaintarea drept către el – sau asta nu era decât o iluzie? Dacă e o halucinație, medită Chien, atunci n-am avut una mai oribilă în toată viața mea, dacă nu e; atunci e oribila realitate; e răul care ucide și schilodește. Văzu în urma ei șirul de bărbați și femei peste care trecuse, terciuindu-i; îi văzu străduindu-se să se reasambleze, să-și repare trupurile mutilate; îi auzi încercând să vorbească.

Știu cine ești, își spuse Chien în sinea lui. Tu, șeful suprem al structurii Partidului mondial. Tu, care distrugi tot ce e viu prin simpla ta atingere; înțeleg poezia arabului, căutarea florilor vieții spre a le devora – te văd călărind pe acea câmpie care e pentru tine pământul, câmpia fără dealuri și fără văi. Te duci peste tot, apari oriunde, mistui orice; creezi viața și o înghiți apoi hulpav, și savurezi asta.

— Tovarășe Chien, spuse vocea, însă venea din propriul lui cap, nu dinspre arătarea fără gură ce se contura acum chiar în fața lui. Îmi face plăcere să te revăd. Nu știi nimic. Pleacă. Nu mă interesezi. De ce-ar trebui să mă sinchisesc de niște nămol?

Nămol; m-am încleiat în el, mă simt silit să excretez și decid s-o fac. Te-aș putea zdrobi; m-aș putea zdrobi chiar și pe mine. Sub mine se află pietre ascuțite; eu împrăștii prin clisă lucruri cu vârfuri tăioase. Eu fac ascunzătorile, hăurile adânci, să clocotească precum un cazan; pentru mine, oceanul e doar o rezervă nesfârșită de unsoare. Fărâme din carnea mea sunt amestecate în orice. Tu ești eu. Eu sunt tu. Asta nu schimbă nimic, așa cum nu se schimbă nimic dacă ființa aia cu sânii aprinși e fată sau băiat; ai putea învăța să te bucuri de ea oricum.

Râse.

Lui Chien nu-i venea să creadă că îi vorbea; nu putea să-și imagineze – era prea cumplit – că îl alesese tocmai pe el.

— Am ales pe toată lumea, spuse arătarea. Nimeni nu e prea mărunt, fiecare se prăbușește și moare, iar eu sunt aici ca să privesc. Nu trebuie să fac nimic altceva decât să privesc; totul se petrece de la sine; așa a fost menit.

Și apoi încetă să-i mai vorbească; se dezintegră. Dar el continua s-o vadă; îi simțea prezența multiplă, diversificată. Era un glob atârnat în încăpere, cu cincizeci de mii de ochi, cu un milion de ochi – cu mai multe miliarde; cu câte un ochi pentru fiecare obiect însuflețit, în timp ce aștepta ca fiecare dintre ele să se prăbușească – și apoi călca peste cel căzut, care zăcea zdrobit. Pentru că le crease pe toate, și acum Chien știa; înțelesese. Ceea ce păruse, în poezia arabă, să fie moartea era în schimb Dumnezeu; sau mai degrabă Dumnezeu era moartea, era o singură forță, un singur vânător, un singur canibal, care dădea greș iarăși și iarăși, dar, având la dispoziție întreaga veșnicie, își putea permite să greșească. Același lucru în ambele poezii, înțelese el; și în a lui Dryden. Un zgomotos spectacol curmă; asta e lumea noastră și asta-i faci tu. Stâlcind-o ca s-o înlături; supunându-ne.

Dar, cel puțin, mi-a rămas demnitatea, se gândi. Și cu demnitate își lăsă jos paharul, cu demnitate se întoarse și se îndreptă spre uși. Trecu dincolo de ele. Străbătu un coridor lung, cu covor pe podea. Un servitor din vilă, înveșmântat în violet, îi deschise o ușă; și se pomeni în întunericul nopții, singur pe o terasă.

Nu singur.

Arătarea îl urmărise. Sau venise acolo înaintea lui; da, îl

așteptase. De fapt încă nu terminase cu el.

— Plec, spuse Chien, și se repezi să se arunce peste balustradă; sub el erau șase etaje, iar jos scânteiau fluviul și moartea, nu ceea ce descria poezia arabului.

Când era gata să cadă, arătarea își puse o extensie pe umărul lui.

— De ce? întrebă el.

Dar se opri. Minunându-se. Neînțelegând, absolut deloc.

— Nu te arunca în contul meu, i se spuse.

Nu o vedea, fiindcă trecuse în spatele lui. Dar ceea ce îi stătea pe umăr… începuse să semene cu mâna unui om. Și apoi o auzi râzând.

— Ce e de râs? întrebă el, legănându-se pe balustradă, reținut de falsa mână.

— Vrei să-ndeplinești misiunea mea, acționând în locul meu, veni răspunsul. Nu aștepți; n-ai timp s-aștepți? O să te-aleg dintre toți ceilalți; nu e necesar să grăbești lucrurile.

— Și ce-o să fie dac-o fac? zise el. Fiindcă mi-e silă de tine?

Arătarea râse. Și nu răspunse.

— Nici măcar nu vrei să-mi spui.

Nu-i răspunse nici de data asta. El începu să alunece înapoi, către terasă. Și apăsarea pseudo-mâinii dispăru brusc.

— Tu ai fondat Partidul? întrebă Chien.

— Eu am fondat totul. Am creat mișcarea anti-Partid și Partidul care nu e un partid, și pe aceia care îl susțin și pe cei care sunt împotriva lui, și pe cei pe care-i numiți imperialiști yankei, pe cei din tabăra reacționarilor și tot așa, la nesfârșit. Am înființat totul. Ca pe niște fire de iarbă.

— Și ești aici ca să te bucuri de asta?

— Ceea ce doresc, răspunse arătarea, e să mă vezi așa cum sunt, așa cum m-ai văzut, și apoi să ai încredere în mine.

— Ce? exclamă Chien, tremurând. În ce sens să am încredere în tine?

— Crezi în mine?

— Da. Pot să te văd.

— Atunci întoarce-te la slujba ta din Minister. Spune-i Tanyei Lee că ai văzut un boșorog supraponderal și istovit, care bea prea mult și căruia îi place să ciupească fetele de fund.

— Oh, Cristoase.

— În timp ce-o să-ți continui viața, fără să-i poți pune capăt, o

să te chinuiesc, zise arătarea. O să te lipsesc, rând pe rând, de tot ce ai și de tot ce-ți dorești. Iar când o să fii zdrobit, gata să mori, o să-ți dezvălui un mister.

— Care e misterul?

— „Cei vii pieri-vor, morții-or învia.” Eu ucid ceea ce trăiește; și salvez ceea ce a murit. Și o să-ți spun asta: *există lucruri mai rele decât mine.* Dar tu n-o să le întâlnești, fiindcă va trebui să te ucid. Acum întoarce-te în sufragerie și pregătește-te de petrecere. Nu pune sub semnul întrebării faptele mele; le-am făcut cu mult înainte de a exista un Tung Chien și le voi face mult timp după ce nu va mai exista.

El lovi arătarea din toate puterile.

Și simți o durere înfiorătoare în țeastă.

Și îl cuprinse întunericul și avu senzația că se prăbușea.

Și iarăși întuneric. O să ajung la tine, se gândi, o să am grijă să mori și tu. Și să suferi; o să suferi exact ca noi, în fiecare dintre modurile în care suferim noi, cu exactitate. O să te pironesc, jur pe Dumnezeu c-o să te bat în cuie undeva. Și-o să te doară. La fel de mult cum mă doare pe mine acum.

Închise ochii.

Se simți zgâlțâit cu brutalitate. Și auzi vocea lui Kimo Okubara:

— Ridică-te, bețiv ordinar! Haide!

— Cheamă-mi un taxi, spuse el, fără să deschidă ochii.

— Taxi așteaptă deja. Tu duci acasă. Rușine. Dat în spectacol.

Deschise ochii, se ridică tremurând și se examină. Conducătorul pe care-l urmăm, se gândi, e Singurul Dumnezeu Adevărat. Iar dușmanul împotriva căruia luptăm și am luptat e tot Dumnezeu. Au dreptate; e pretutindeni. Dar eu nu înțelesesem ce-nseamnă asta. Și tu ești Dumnezeu, se gândi, holbându-se la ofițerul de protocol. Așa că nu pot să scap, probabil nici măcar sărind. Așa cum începusem s-o fac, din instinct. Se cutremură.

— Amestecat băutură cu droguri, spuse Okubara, fulgerându-l cu privirea. Distrugi carieră. Eu văzut de multe ori. Dispari.

Chien se îndreptă clătinându-se spre imensa ușă principală a vilei de pe Fluviul Galben; doi servitori în costume de cavaleri medievali, cu panaș la coifuri, i-o deschiseră ceremonios și unul dintre ei îi spuse:

— Noapte bună, tovarășe.

— Du-te-n mă-ta, ripostă Chien, ieșind în noapte.

La trei fără un sfert dimineața, când stătea chinuit de nesomn în camera de zi a apartamentului său, fumând un Cuesta Rey Astoria după altul, auzi o bătaie în ușă.

Când deschise, se trezi față în față cu Tanya Lee, în trendul ei, cu fața înroșită de frig. Ochii îi ardeau, întrebători.

— Nu te uita așa la mine, o repezi el, cu grosolănie.

Trabucul i se stinsese; îl reaprinse.

— Am fost privit destul, adăugă.

— L-ai văzut, zise ea.

Chien dădu din cap.

Ea se așeză pe brațul canapelei și, după un timp, întrebă:

— Vrei să-mi povestești?

— Plecați cât mai departe cu putință, spuse el. La o cât mai mare distanță de locul ăsta.

Și apoi își aminti; nicio distanță nu era suficientă. Își aminti că și despre asta citise.

— Las-o baltă, adăugă; se ridică și se duse în bucătărie, să pună de cafea.

Tanya veni după el.

— A fost… chiar atât de rău?

— Nu putem câștiga, zise Chien. Voi nu puteți câștiga; nu vorbesc despre mine. Eu nu sunt amestecat în asta; eu n-am vrut decât postul meu din Minister și să uit. Să uit toată blestemăția.

— Nu e de pe Pământ?

El dădu aprobator din cap.

— Nu e.

— Ne e ostil?

— Da, răspunse el. Nu. Și una, și alta. Mai ales ostil.

— Atunci trebuie să…

— Du-te acasă, o întrerupse el, și culcă-te.

O privi cu atenție; stătuse singur mult timp și se gândise mult. La foarte multe lucruri.

— Ești măritată? o întrebă.

— Nu. Acum nu sunt. Am fost.

— Rămâi cu mine în noaptea asta, îi ceru el. Adică în cea mai rămas din ea. Până când răsare soarele. Noaptea e partea cea mai îngrozitoare.

— Rămân, acceptă ea, desfăcându-și cordonul hainei de ploaie, dar va trebui să primesc niște răspunsuri.

— Ce-a vrut să zică Dryden, întrebă Chien, cu acel cântec care dezacordează cerul?

— Întreaga ordine celestă din univers se sfârșește, răspunse ea, atârnându-și trenciul în dulapul din dormitor; sub el purta un pulover cu dungi portocalii și pantaloni colanți.

— Și asta e de rău?

Ea reflectă o clipă.

— Nu știu. Cred că da.

— Înseamnă că muzicii i se atribuie o mare putere, spuse el.

— Păi, știi vechea poveste pitagoreică despre „muzica sferelor”.

Se așeză, prozaică, pe marginea patului, și-și scoase pantofii care te duceau cu gândul la niște conduri.

— Și crezi în așa ceva? o întrebă Chien. Sau în Dumnezeu?

— „Dumnezeu”! făcu ea râzând. Cu asta s-a terminat de când a apărut motorul cu aburi. Despre ce vorbești de fapt? Despre Dumnezeu sau despre divinitate?

Veni lângă el, privindu-l drept în față.

— Nu mă privi cu atâta atenție, protestă Chien, cu voce tăioasă, retrăgându-se. Nici măcar nu vreau să mai fiu privit vreodată.

Se îndepărtă, iritat.

— Cred, spuse Tanya, că, dacă există, Dumnezeu nu e prea interesat de problemele oamenilor. Oricum, asta e teoria mea. Vreau să zic că nu pare să se sinchisească dacă triumfă răul sau dacă oamenii și animalele suferă și mor. Și, sincer vorbind, nu-L văd pe nicăieri prin preajmă. Iar Partidul a negat întotdeauna orice formă de…

— L-ai văzut vreodată? întrebă el. Când erai copil?

— Da, sigur, când eram copil. Dar mai credeam și că…

— Ți-a trecut vreodată prin minte, spuse Chien, că binele și răul sunt două nume ale aceluiași lucru? Că Dumnezeu poate fi, în același timp, și bun, și rău?

— Îți pregătesc ceva de băut, se oferi Tanya, și o luă spre bucătărie lipăind cu picioarele goale.

— Concasorul, spuse el, Zdrăngănitorul. Hulpavul și Pasărea și Tubul Cățărător – plus alte nume și alte forme și mai știu eu. Am avut o halucinație. La dineu. Una de proporții. Oribilă.

— Dar stelazina…
— Din cauza ei a fost mai rău.
— Există vreun mod în care ne-am putea lupta cu creatura aia pe care zici c-ai văzut-o? întrebă Tanya, posomorâtă. Cu apariția pe care-o numești halucinație, dar care evident n-a fost așa ceva?
— Credeți în ea, răspunse el.
— Și ce urmări va avea asta?
— Niciuna, spuse el, precaut. Absolut niciuna. Sunt obosit. Nu vreau nimic de băut – doar să mergem în pat.
— OK. Ea lipăi către dormitor, apoi își trase puloverul peste cap. O să discutăm mai pe larg mai târziu.
— O halucinație, adăugă el, nu e necruțătoare. Aș vrea să fi fost una; și o vreau înapoi pe a mea. Vreau să mă-ntorc înainte de clipa când m-a abordat vânzătorul ambulant cu fenotiazina.
— Mulțumește-te să vii în pat. O să fie plăcut. Numai căldură și încântare.
El își scoase cravata, cămașa – și văzu, pe umărul drept, urma, stigmatul întipărit când fusese oprit să sară. Semne livide, care, după cum arătau, n-aveau să mai dispară niciodată. Își puse bluza de pijama; ca să le-ascundă.
— Oricum, îi spuse Tanya când se urcă în pat, alături de ea, cariera ta a avut parte de un avans incomensurabil. Nu te bucuri?
— Ba da, răspunse el, dând din cap fără ca gestul să poată fi văzut în întuneric. Foarte mult.
— Vino, lipește-te de mine, îl îndemnă Tanya, cuprinzându-i cu brațele. Și uită orice altceva. Cel puțin pentru moment.
Chien o trase lângă el, făcând ceea ce-i ceruse ea și ce voia el. Era frumoasă și pricepută; activă și agilă; își îndeplinea rolul cu succes. Nu scoaseră nicio vorbă până la sfârșit, când ea exclamă:
— Oh!
Apoi se destinse.
— Aș fi vrut, spuse el, să putem continua la nesfârșit.
— Am făcut-o, îi răspunse Tanya. Asta se petrece în afara timpului; e fără margini, ca oceanul. E ca în cambrian, înainte de migrarea pe uscat; suntem în aceleași ape primordiale.
Sunt singurele momente când putem să ne întoarcem – când facem asta. De aceea înseamnă atât de mult. Și în zilele de-

atunci nu eram separați; arătam ca un jeleu imens, ca acele chestii amorfe care se ridică la suprafață și eșuează pe plajă.

— Ajung pe plajă, spuse el, și sunt lăsate să moară acolo.

— Poți să-mi aduci un prosop? îl întrebă Tanya. Sau un șervet? îmi trebuie.

El se duse în baie după prosop. Acolo – acum era dezbrăcat – își văzu din nou umărul, văzu de unde-l apucase și-l reținuse creatura, trăgându-l înapoi, probabil ca să se mai joace puțin cu el.

Semnele, inexplicabil, sângerau.

Șterse sângele cu un burete. Țâșni imediat altul și, văzând asta, Chien se întrebă cât timp mai avea. Probabil doar câteva ore.

Odată reîntors în pat, întrebă:

— Putem continua?

— Sigur. Dacă ți-a mai rămas energie; depinde de tine.

Stătea întinsă, uitându-se în sus, la el, fără să clipească, abia vizibilă în sărăcăcioasa lumină nocturnă.

— Mi-a rămas, răspunse el.

Și o strânse în brațe.

Traducerea: Ana-Veronica Mircea

Postfață:

Nu susțin niciuna dintre ideile din „Credința părinților noștri”; de exemplu, nu susțin că țările dinapoia Cortinei de Fier vor câștiga Războiul Rece... sau că ar trebui s-o facă din punct de vedere moral. O temă din povestire mi se pare însă captivantă, în lumina recentelor experimentări cu droguri halucinogene: experiența teologică ce a fost pomenită de mulți consumatori de LSD. Ea mi se pare cu adevărat o nouă frontieră; într-o anumită măsură, experiența religioasă poate fi acum studiată științific... și, mai mult chiar, poate fi văzută ca halucinație parțială, dar care conține și alte componente, reale. Ca subiect în science-fiction, Dumnezeu a fost de obicei tratat polemic, ca în *Departe de planeta tăcută*[140]. Eu prefer să-l tratez însă ca incitant din punct de vedere intelectual. Ce-ar fi dacă, prin

140 *Departe de planeta tăcută.* Roman publicat în 1938 de C.S. Lewis (1898–1963), apărut în româneşte la Ed. Logos, 1995.

intermediul drogurilor psihedelice, experienţa religioasă ar deveni uzuală în viaţa intelectualilor? Vechiul ateism, care ne-a părut multora – inclusiv mie – valid din punctul de vedere al experienţelor personale sau mai degrabă al lipsei experienţelor personale, va trebui să păşească momentan în planul secundar. Science-fictionul, care testează mereu ce va mai fi gândit şi realizat, trebuie până la urmă să abordeze fără preconcepţii o viitoare societate neo-mistică în care teologia poate constitui o forţă la fel de importantă ca în perioada medievală. Acesta nu înseamnă în mod necesar un pas îndărăt, deoarece convingerile respective pot fi acum testate – silite ori să clădească, ori să amuţească. Eu unul nu am convingeri reale despre Dumnezeu; doar experienţa mea că El este prezent... subiectiv, desigur; însă şi tărâmul interior este real. Iar într-o povestire science-fiction proiectezi o experienţă personală interioară într-un mediu; ea devine împărtăşită social, ca atare poate fi discutată. Este totuşi posibil ca ultimul cuvânt în privinţa lui Dumnezeu să fi fost spus deja în anul 840 d.Hr., de către Ioan Scotus Eriugena, la curtea regelui franc Carol cel Pleşuv. „Noi nu ştim ce este Dumnezeu. Dumnezeu Însuşi nu ştie ce este El, deoarece El nu este nimic. În mod literal, Dumnezeu *nu există,* deoarece El transcende existenţa.” O asemenea viziune mistică – şi zen – pătrunzătoare, exprimată cu atâta timp în urmă, va fi greu de depăşit; în propriile mele experienţe cu droguri psihedelice am avut iluminări preţioase infime, comparativ cu Eriugena.

Larry Niven
Omul Puzzle

Introducere la „Omul Puzzle”

În general, se acceptă că unul dintre pretendenţii cei mai promiţători dintre scriitorii mai noi şi mai tineri din arena ficţiunii speculative este Larry Niven. El scrie de doi ani şi şi-a găsit deja propriul stil, propriul glas. El scrie aşa-numitul „hard” SF – adică extrapolările lui ştiinţifice se bazează ferm pe datele cunoscute la momentul scrierii; într-o povestire de Niven nu veţi găsi cutii de bere pe Marte şi nici planete ascunse, aflate pe aceeaşi orbită cu Pământul, dar de cealaltă parte a Soarelui. Unui

observator superficial i s-ar părea că aceasta ar limita orizonturile creației lui Niven. Pentru cineva cu o imaginație mai redusă, s-ar putea să fie adevărat. Însă Larry Niven se ocupă de detalii și găsește în faptele cele mai mărunte – foarte adesea trecute cu vederea de scriitori care, din greșeală, presupun că ficțiunea speculativă incitantă poate fi clădită exclusiv în jurul unor subiecte uriașe și evidente – posibilități fascinante pentru dezvoltarea unor povestiri foarte personale și foarte neconvenționale.

În acești ultimi doi ani a lucrat atât de susținut și atât de bine, încât al cincilea text pe care l-a publicat, „Becalmed în Hell”, a fost finalist în categoria povestiri a Premiilor Nebula 1965, decernate de Science Fiction Writers of America. Larry a fost deja antologat în câteva culegeri *Best of...* iar capătul drumului nu-i nici pe departe vizibil. Aș putea chiar spune că el este o formidabilă Mare Speranță Albă a genului.

Larry este milionar. Da, vorbesc serios. Este un milionar autentic, real, dintre cei cu conturi în bănci. Dedicația lui față de science-fictionul pe care-l iubește este evidentă din faptul că a ales să trăiască exclusiv din banii pe care-i câștigă scriind.

Puțini dintre noi, scribălăi flămânzi, palizi și suferinzi, putem spune același lucru.

Larry Niven s-a născut în Los Angeles, ca moștenitor al familiei Doheny, și a crescut în Beverly Hills. A început să studieze matematica la Cal-Tech, dar a abandonat după cinci trimestre – un an și două treimi. A terminat până la urmă Facultatea de Matematică a Universității Washburn din Topeka, statul Kansas, după ce încetinise procesul, urmând mai multe cursuri de filosofie și engleză și unul de psihologie. Și-a dat doctoratul în matematică la UCLA, pentru ca după un an să se răsucească brusc și să anunțe întreaga lume (care la momentul acela nu era tocmai atentă la el): „Am decis că aș prefera să scriu science-fiction. Este iunie 1963 și acum încep”. Exact după un an și-a vândut prima povestire, „The Coldest Place”, lui Fred Pohl, editorul revistei *The Worlds of If* Larry a comentat despre povestirea aceea: „A devenit total desuetă în urma descoperirilor făcute în august 1964 de astronomii ruși în privința lui Mercur. Eu încasasem deja banii pentru povestire, iar Fred Pohl a rămas, vrând-nevrând, cu nenorocirea în brațe. A publicat-o în decembrie 1964. Familia mea, care-mi transmisese

suficienți paraziți pentru a bruia toate transmisiunile terestre din următorul secol după ce o informasem că voi fi scriitor («Ia-ți o slujbă *cinstită*!»), a încetat imediat să mă mai bată la cap. Acum pot să dorm dimineața până târziu, ceea ce, la urma urmelor, înseamnă să fii scriitor”.

Un detaliu interesant despre Niven *et familie.* Fiindcă are două seturi de părinți după divorțul lor din 1953, el trebuie să le furnizeze ambelor câte un corp de bibliotecă plin cu apariții SF de Larry Niven, pentru ca să se poată mândri cu el când nu-i în raza lor auditivă. Cu ocazia zilei de naștere din 1965, cumnatul și cumnata i-au făcut cadou un album pentru tăieturi din presă, așa încât va trebui să cumpere câte un al treilea exemplar din tot ce-i apare din care să decupeze pentru a lipi acolo, plus încă un exemplar (al patrulea) pe care, în sfârșit, să-l oprească. De aceea pierde bani de fiecare dată când vinde o povestire.

Este autorul excelentului roman *The World of Ptavvs,* publicat de Editura Ballantine, și autorul povestirii care urmează, un comentariu incisiv și înspăimântător de logic asupra penologiei viitorului, cu fundamente solide în prezent, Doamne ferește!

Omul Puzzle

de Larry Niven

În anul 1900 d.Hr., Karl Landsteiner clasifica sângele omenesc, încadrându-l în patru grupe: A, B, AB și 0, în funcție de incompatibilități. Astfel devenea pentru prima oară posibil să-i faci unui pacient în stare de șoc o transfuzie, având o oarecare speranță că va supraviețui.

Mișcarea pentru abolirea pedepsei cu moartea abia începuse, fiind deja sortită eșecului.

Vh8$_{3u}$OAG$_{n7}$ era numărul lui de telefon, numărul permisului de conducere, al asigurării sociale, al livretului militar și al fișei medicale. Dintre toate acestea, două fuseseră anulate, iar celelalte două încetaseră să mai aibă vreo importanță, cu excepția fișei medicale. Se numea Warren Lewis Knowles. Și avea să moară.

Până la proces mai era o zi, dar asta nu făcea verdictul mai puțin sigur. Lew era vinovat. Chiar dacă se îndoia cineva, acuzarea deținea dovezi incontestabile. A doua zi, la ora

optsprezece, Lew avea să fie condamnat la moarte. Broxton urma să facă apel la un tribunal sau altul. Apelul avea să fie respins.

Celula era confortabilă, mică și capitonată. Nu pentru a sugera că sănătatea mintală a deținutului lăsa de dorit, deși demența nu mai reprezenta o scuză pentru încălcarea legii. Trei dintre pereți erau niște gratii și nimic mai mult. Al patrulea era zidul exterior, ciment capitonat și vopsit într-o nuanță odihnitoare de verde. Însă gratiile care-l despărțeau de coridor, de bătrânul ursuz din stânga și de adolescentul voinic, cu mutră tâmpă, din dreapta – groase de câte zece centimetri și despărțite una de cealaltă de câte douăzeci –, erau îmbrăcate în plastic siliconic. Pentru a patra oară în ziua aceea, Lew își umplu pumnul cu plastic și încercă să-l smulgă. Îi creă senzația că e o pernă spongioasă de cauciuc, cu un miez rigid de grosimea unui creion, și nu se rupse. Când îi dădu drumul, reveni imediat la forma de cilindru fără cusur.

— Nu e corect, spuse.

Adolescentul nu se clinti. În toate cele zece ore de când era Lew în celulă, puștiul stătuse pe marginea patului său, cu părul negru și lung căzându-i în ochi și cu miriștea bărbii de pe obraz întunecându-i-se tot mai mult. Își mișca brațele lungi și păroase numai la orele de masă, iar restul trupului deloc.

Bătrânul își ridică privirea la auzul vocii lui Lew. Vorbi cu un sarcasm amar.

— Ți s-a aranjat o înscenare?

— Nu, am…

— Măcar ești sincer. Ce-ai făcut?

Lew îi povesti. Nu reuși să-și elimine din voce inocența rănită. Bătrânul se holbă la el batjocoritor, dând din cap de parcă s-ar fi așteptat exact la așa ceva.

— Prostie. A fost întotdeauna un delict capital. Dacă trebuia *să-ți faci rost* de o execuție, de ce nu pentru ceva important? îl vezi pe puștiul din partea cealaltă a celulei tale?

— Bineînțeles, răspunse Lew, fără să se uite.

— E traficant de organe.

Lew simți că șocul îi împietrea fața. Își adună curajul ca s-arunce o nouă privire în celula alăturată – și îi zvâcniră toți nervii din trup. Puștiul se uita la el. Îl cântărea cu ochii lui stupizi, întunecați, abia vizibili sub claia de păr, ca un măcelar

care evaluează o coastă de vită prea veche.

Lew se trase mai aproape de barele dintre celula lui și a bătrânului. Vocea îi era o șoaptă răgușită.

— Câți a omorât?

— Niciunul.

— Ce vrei să spui?

— El era răpitorul. Găsea noaptea pe cineva singur, îl droga și-l aducea acasă la doctorul care conducea rețeaua. Doctorul săvârșea toate omorurile. Dacă Bernie i-ar fi adus un donator mort, *pe el* l-ar fi jupuit de viu.

Bătrânul stătea jos, cu Lew aproape direct în spatele lui. Se răsucise ca să-i vorbească, dar acum părea să-și fi pierdut interesul. Mâinile sale, ascunse vederii lui Lew de spatele ciolănos, erau într-o neîntreruptă agitație nervoasă.

— Câți a răpit?

— Patru. Pe urmă l-au prins. Bernie nu e foarte inteligent.

— Tu ce-ai făcut de-ai ajuns aici?

Bătrânul nu-i răspunse. Îl ignoră cu desăvârșire, cu omoplații zvâcnindu-i în timp ce-și mișca mâinile. Lew ridică din umeri și se lăsă să cadă din nou pe pat.

Era ora nouăsprezece, într-o seară de joi.

Din rețea făcuseră parte trei răpitori. Bernie încă nu fusese judecat. Un altul era mort; el scăpase ajungând dincolo de marginea unei pasarele mobile când simțise glonțul îndurător intrându-i în braț. Al treilea era dus pe targă în spitalul de lângă tribunal.

Oficial, era încă în viață. Fusese condamnat, apelul i se respinsese, dar era încă viu în timp ce-l transportau, drogat, către sala de operații.

Internii îl ridicară și-i inserară în gură un muștiuc ca să poată respira după ce-l lăsară să cadă în lichidul de congelare. Îl coborâră înăuntru fără să împroaște niciun strop și, după ce îi scăzu temperatura corpului, îi picurară altceva în vene. Cam o jumătate de halbă. Temperatura îi ajunse aproape de punctul de congelare și inima lui își rări bătăile din ce în ce mai mult. În cele din urmă se opri. Dar ar fi putut să pornească din nou. Alții fuseseră recuperați în acel moment. Oficial, traficantul de organe continua să fie în viață.

Doctorul era o linie de mașini printre care trecea o bandă

transportoare. Aceasta porni în clipa când trupul bărbatului atinse o anumită temperatură.

Prima mașină îi făcu o serie de incizii în piept. Mecanizat și abil, doctorul execută o cardiotomie.

Oficial, traficantul de organe era mort.

Inima i se puse imediat la păstrare. Urmă pielea, în cea mai mare parte dintr-o singură bucată, toată încă vie. Doctorul îl dezmembră cu extrem de multă grijă, ca și cum ar fi demontat un puzzle flexibil, fragil și extraordinar de complicat. Îi arseră creierul și păstrară cenușa pentru urna funerară, dar tot restul trupului, sub formă de felii, de globule, de straturi subțiri ca un pergament și de tuburi, ajunse în banca de organe a spitalului. Oricare dintre acestea putea fi ambalat într-o casetă de transport imediat ce se primea o solicitare și trimis, pe calea aerului, în orice colț de lume, în mai puțin de o oră. Dacă soarta era favorabilă, dacă apăreau oamenii compatibili, cu boli corespunzătoare, la momentul potrivit, traficantul de organe avea să salveze mai multe vieți decât luase.

Și tocmai asta era esența.

Întins pe spate și uitându-se la ecranul TV din plafon, Lew începu brusc să tremure. Nu avusese energia necesară ca să-și pună casca în ureche și mișcările silențioase ale personajelor de desen animat deveniseră dintr-odată înspăimântătoare. Închise aparatul, dar nici asta nu-l ajută cu nimic.

Aveau să-l dezmembreze bucată cu bucată, depozitându-l. Nu văzuse niciodată o bancă de organe, dar unchiul lui avusese o măcelărie…

— Hei! strigă.

Puștiul își înălță ochii, singura lui parte vie. Bătrânul se răsuci ca să-l privească peste umăr. La capătul coridorului, gardianul își ridică o singură dată privirea, apoi reîncepu să citească.

Spaima era în stomacul lui Lew, îi zvâcnea în gât.

— Cum puteți suporta?

Ochii puștiului se îndreptară spre podea. Bătrânul întrebă:

— Ce să suportăm?

— Nu știi ce ne vor *face*?

— Mie nu. N-or să mă tranșeze ca pe-un porc.

Lew ajunse instantaneu lângă gratii.

— De ce nu?

Vocea celuilalt scăzu foarte mult.

— Fiindcă în locul femurului am o bombă. O să m-arunc în aer. Nu vor folosi niciodată ceea ce-o să rămână.

Speranța pe care i-o trezise bătrânul dispăru, lăsând în urmă doar amărăciune.

— Ești țicnit. Cum ai reușit să-ți pui bomba-n picior?

— Am scos osul, l-am găurit pe toată lungimea, am introdus bomba în el și i-am scos toată materia organică, ca să nu putrezească. Bineînțeles că după așa ceva ți se-mpuținează globulele roșii. Ce mă gândeam să te-ntreb. Vrei să mi te-alături?

— Să m-alătur?

— Lipește-te de bare. Obiectul poate avea grijă de noi amândoi.

Lew se trăsese înapoi, îndesându-se în gratiile din partea opusă.

— Tu decizi, zise bătrânul. Nu ți-am spus niciodată de ce sunt aici, nu-i așa? Eu eram doctorul. Bernie răpea oameni pentru mine.

Lew se lipise deja de gratiile care-l despărțeau de cealaltă celulă. Le simți atingându-i umerii, se întoarse și se pomeni cu puștiul uitându-se plictisit în ochii lui, de la șaizeci de centimetri distanță. Traficanți de organe! Era înconjurat de ucigași profesioniști!

— Știu cum e, continuă bătrânul. Mi-e n-or să-mi facă asta. Bine. Dacă ești sigur că nu vrei o moarte curată, întinde-te în spatele patului tău. E suficient de gros.

Patul era alcătuit dintr-o saltea și dintr-un set de arcuri montate pe un bloc de ciment care făcea corp comun cu podeaua. Lew se ghemui în poziție fetală, cu mâinile peste urechi.

Era sigur că nu voia să moară în *momentul acela.*

Nu se întâmplă nimic.

După o vreme deschise ochii, își îndepărtă mâinile și privi în jur.

Puștiul îl studia. Pentru prima oară, avea pe chip un rânjet acru. Pe coridor, gardianul, întotdeauna așezat pe un scaun, lângă ieșire, stătea acum în picioare de cealaltă parte a gratiilor și se uita în jos, către el. Părea îngrijorat.

Lew simți roșeața urcând, cuprinzându-i gâtul, nasul și urechile. Bătrânul își bătuse joc de el. Dădu să se ridice…

Și asupra lumii se prăvăli un ciocan.

Paznicul zdrobit zăcea sprijinit de gratiile celulei din partea opusă a coridorului. Tânărul cu păr lins se ridica din spatele patului său, clătinând din cap. Cineva gemu și geamătul se înălță, devenind țipăt. Aerul era plin de praf de ciment.

Lew se ridică.

Sângele se întindea, ca un ulei roșu, pe fiecare suprafață îndreptată către explozie. Cu toate eforturile, și se strădui din răsputeri, nu reuși să descopere nicio altă urmă a bătrânului.

Cu excepția unei găuri din perete.

Probabil că stătuse… exact… în locul ăla.

Gaura era destul de largă pentru ca Lew să se târască prin ea, dacă putea ajunge acolo. Adică în celula bătrânului. Plasticul siliconic care învelea gratiile despărțitoare fusese smuls, lăsând numai barele de metal de grosimea unui creion.

Lew încercă să se strecoare printre ele.

Gratiile zumzăiau, vibrând, cu toate că nu se auzea niciun sunet. Pe măsură ce-și dădea seama de asta, descoperi și că i se făcea somn. Își înțepeni trupul între bare, captiv în războiul dintre panica sa în creștere și anestezicul sonic a cărui declanșare era probabil automată.

Gratiile nu cedau. Însă trupul său o făcu; iar ele erau alunecoase din cauza… Ajunsese dincolo de ele. Își vârî capul în gaura din perete și se uită în jos.

Cum mult în jos. Suficient de mult ca să-l cuprindă amețeala.

Tribunalul din districtul Topeka era un mic zgârie-nori, iar celula lui Lew se afla, probabil, aproape de ultimul etaj. Se uita în josul unei plăci netede de beton, presărată cu ferestre fără borduri proeminente. N-avea cum să ajungă la ele, n-avea cum să le deschidă, n-avea cum să le spargă.

Anestezicul îi submina voința. Dacă și capul lui ar fi fost în celulă, acolo unde i se afla restul trupului, și-ar fi pierdut deja cunoștința. Își impuse să se răsucească și să se uite în sus.

Era *la* ultimul etaj. Marginea acoperișului se afla la nici măcar un metru deasupra ochilor lui. Nu-și putea întinde mâinile până acolo, nu fără să…

Începu să se târască în afara găurii.

Indiferent dacă reușea sau nu, n-aveau să-l folosească pentru banca de organe. Odată ajuns la nivelul pe care se desfășura

traficul vehiculelor, toate părțile sale utile ar fi fost zdrobite. Se așeză pe marginea găurii, cu picioarele întinse în interiorul celulei pentru echilibrare, turtindu-și pieptul de zid. Când simți că-și găsise echilibrul, întinse brațele către acoperiș. Zadarnic.

Așa că își aduse un picior sub el, cu celălalt întins într-o poziție rigidă, și *sări.*

Mâinile i se încleștară de margine când începu să o ia înapoi. Scânci, surprins, dar era prea târziu. Acoperișul tribunalului se mișcă! îl trăsese afară din gaură înainte de a apuca să-i dea drumul. Rămase agățat, legănându-se ușor deasupra golului în timp ce mișcarea îl îndepărta de perete.

Partea de sus a tribunalului era o pasarelă mobilă.

Nu se putea cățăra deasupra, nu fără un sprijin pentru picioare, care să-i permită să-și ia avânt. Pasarela se deplasa către un alt edificiu, cam de aceeași înălțime. Și trebuia să rămână agățat ca s-ajungă acolo.

Iar ferestrele acelei clădiri erau altfel. Nu erau concepute astfel încât să se deschidă, nu în acele vremuri ale smogului și ale aerului condiționat, dar existau pervazuri. Poate reușea să spargă geamul.

Sau poate că nu.

Forța care-i solicita brațele era un chin. Ar fi fost atât de ușor să-și dea drumul... Nu. Nu săvârșise nicio infracțiune pentru care să merite moartea. Refuza să moară.

De-a lungul deceniilor secolului al XX-lea, mișcarea luase avânt. Bucurându-se de o organizare flexibilă și urmărind un scop valabil pe plan mondial, membrii săi nu doreau decât un singur lucru: înlocuirea pedepsei cu moartea cu o condamnare la închisoare și cu reabilitarea, în toate statele și în cadrul tuturor națiunilor unde puteau acționa. Argumentau susținând că un om ucis pentru delictul săvârșit nu învață nimic, că asta nu-i intimidează pe cei care ar putea comite fapte similare, că moartea este ireversibilă, pe când un condamnat pe nedrept poate fi eliberat din închisoare dacă i se dovedește nevinovăția. Uciderea unui om nu servește niciunui scop pozitiv, spuneau ei, nu e decât o răzbunare a societății. Și adăugau că răzbunarea e un act nedemn pentru o societate civilizată.

Poate aveau dreptate.

În 1940, Karl Landsteiner și Alexander S. Wiener își publicau lucrarea despre factorul Rh al sângelui omenesc.

Pe la mijlocul secolului, majoritatea criminalilor condamnați erau întemnițați pe viață sau pentru un timp mai scurt. Mulți reveneau ulterior în societate, unii „reabilitați”, alții nu. Pedeapsa cu moartea pentru răpire fusese acceptată în unele state, dar era greu să convingi un juriu să se pronunțe în favoarea ei. În cazul acuzațiilor de crimă, situația era similară. Un acuzat de crimă în California se opusese extrădării sale în Canada, unde era căutat pentru jaf; în California avea mai puține șanse să fie condamnat. Multe state aboliseră pedeapsa cu moartea. Franța nu o avea.

Reabilitarea criminalilor era unul dintre scopurile majore ale științei/artei psihologilor.

Dar...

În toată lumea existau bănci de sânge.

Bolnavii de rinichi fuseseră deja salvați de transplantul de la un geamăn identic. Însă nu toți pacienții aveau astfel de frați gemeni. Un medic din Paris apela la transplantul de la rude apropiate, definind o sută de puncte care implicau incompatibilitatea pentru a aprecia în avans șansele de reușită ale intervenției.

Transplanturile de ochi deveniseră banale. Donatorii puteau aștepta să moară înainte de a salva vederea altcuiva.

Oasele omenești puteau fi transplantate întotdeauna, dacă erau curățate în prealabil de toată materia organică.

Așa stăteau lucrurile la jumătatea secolului.

În 1990 era posibil să păstrezi un organ omenesc în viață pe o durată de timp rezonabilă. Transplanturile deveniseră operații de rutină, asistate de laser, „scalpelul de o subțirime infinită”. Muribunzii își făceau testamentul încredințându-și cu regularitate rămășițele pământești băncilor de organe. Protestele întreprinderilor de pompe funebre nu reușeau să-i împiedice. Dar astfel de daruri primite de la morți nu erau întotdeauna utile.

În 1993 se aprobase prima lege care stipula existența băncilor de organe. În Vermont, pedeapsa cu moartea fusese întotdeauna în vigoare. Un condamnat știa acum că moartea lui avea să salveze vieți. Nu mai era adevărat că execuțiile nu serveau unui scop pozitiv. Nu în Vermont.

Și, mai târziu, nici în California. Sau în Washington, Georgia,

Pakistan, Anglia, Elveția, Franța, Rhodesia...

Pasarela mobilă se deplasa cu o viteză de șaisprezece kilometri pe oră. Sub ea, neobservat de pietonii care plecaseră târziu de la serviciu sau de păsările de noapte care tocmai intrau în activitate, Lewis Knowles atârna de fâșia în mișcare privind pervazul care aluneca pe sub tălpile sale suspendate. Avea o lățime de maximum șaizeci de centimetri și se afla cu un metru și un sfert mai jos de vârfurile picioarelor lui întinse.

Sări.

În clipa când atinse pervazul cu tălpile, se prinse de rama unei ferestre. Inerția îl zdruncină, dar nu căzu. După o clipă îndelungată, își recăpătă răsuflarea.

Nu știa ce clădire era aceea, dar nu era părăsită. La nouă seara, toate geamurile străluceau. Încercă să nu stea în lumină când aruncă o privire înăuntru.

Fereastra era a unui birou. Pustiu.

Avea nevoie să-și înfășoare ceva în jurul mâinii când spărgea geamul. Dar nu purta decât o pereche de șosete și o salopetă de deținut. Ei bine, n-avea cum să atragă atenția mai mult decât o făcea astfel îmbrăcat. Își scoase salopeta, și-o înfășură în jurul mâinii și lovi.

Aproape că-și rupse mâna.

Ei... îl lăsaseră să-și păstreze bijuteriile, ceasul de mână și inelul cu diamant. Folosi diamantul ca să traseze un cerc pe sticlă, împinse în acesta cu putere, apoi îl mai izbi o dată cu celălalt pumn. *Trebuia* să fie sticlă; dacă era plastic, nu-i mai rămânea nicio scăpare.

Din geam se desprinse un cerc aproape perfect.

Făcu același lucru de șase ori, înainte ca gaura să fie destul de mare pentru el.

Zâmbi când păși înăuntru, cu salopeta încă în mână. Acum nu mai avea nevoie decât de un ascensor. Poliția l-ar fi ridicat cât ai clipi dacă l-ar fi găsit pe stradă într-o salopetă de deținut, dar, dacă o ascundea, ar fi fost în siguranță. De ce să suspecteze cineva un nudist autorizat?

Numai că n-avea autorizație. Și nici pungă de umăr pentru nudiști, în care s-o pună.

N-avea nici aparat de ras.

Ceea ce era foarte rău. Un nudist atât de păros ca el nu mai

existase niciodată. Nu era vorba doar de barba așternută ca umbră la o jumătate de zi după ce te-ai bărbierit, ci de una, cum s-ar spune, în toată puterea cuvântului. Unde ar fi putut găsi un aparat de ras?

Se uită în sertarele biroului. Mulți oameni de afaceri aveau câte un aparat de rezervă. Se opri la jumătatea căutărilor. Nu fiindcă descoperise ceea ce căuta, ci fiindcă-și dăduse seama unde se afla. Hârtiile de pe birou o demonstrau cu prisosință.

Ajunsese într-un spital.

Încă mai strângea în mână salopeta. O aruncă în coșul de gunoi, ascunzând-o cu mare grijă sub hârtii, și se lăsă mai mult sau mai puțin să cadă în scaunul din spatele biroului.

Un spital. El *ar fi* ales un spital. Ar fi ales chiar spitalul *acela,* cel construit pe bună dreptate alături de tribunalul districtului Topeka, dintr-un motiv întemeiat și suficient.

Numai că nu-l alese el, nu cu adevărat. Spitalul făcuse alegerea. Oare, în toată viața lui, luase vreodată vreo decizie altfel decât instigat de alții? Prietenii îi ceruseră banii cu împrumut pentru totdeauna, alți bărbați îi suflaseră prietenele, nu fusese promovat fiindcă se pricepea să se lase ignorat. Shirley îl terorizase ca s-o ia de nevastă și îl părăsise, peste patru ani, pentru un prieten pe care nu-l putea teroriza.

Chiar și acum, la posibilul sfârșit al vieții sale, era la fel. Un traficant de organe bătrân îi dăduse ocazia să evadeze. Un inginer pusese gratiile celulei la o distanță destul de mare pentru ca un bărbat mărunțel să se strecoare printre ele. Un altul plasase o pasarelă mobilă de-a lungul a două acoperișuri convenabil alese. Și iată unde-l aduseseră astfel.

Cel mai rău era că nu i se oferea șansa s-o facă pe nudistul. Nu putea găsi decât cămăși de spital și măști. Până și nudiștii erau nevoiți să se-mbrace la un moment dat.

Dulapul?

Înăuntru nu erau decât o pălărie verde elegantă și un poncho pentru ploaie, perfect transparent.

Putea încerca să se salveze. Dacă reușea să găsească un aparat de ras, ar fi fost în siguranță odată ce ajungea în stradă. Își mușcă încheietura unui deget, dorindu-și să fi știut unde se afla ascensorul. Trebuia să se bazeze pe noroc. Reîncepu să caute prin sertare.

Era cu mâna pe cutia din piele neagră a unei mașini de

bărbierit când se deschise ușa. Un bărbat corpolent, purtând un halat de spital, intră în grabă. Internul (doctorii din spitale nu erau oameni) ajunse la jumătatea drumului către birou înainte de a-l vedea pe Lew aplecat deasupra unui sertar deschis. Și opri. Îi căzu falca și rămase cu gura căscată.

Lew i-o închise cu pumnul în care continua să strângă cutia aparatului de ras. Dinții bărbatului se uniră clănțănind ascuțit. Când Lew se repezi spre ușă, ștergându-se de el, i se înmuiaseră genunchii.

Liftul era chiar în celălalt capăt al culoarului, cu ușile deschise. Și nu venea nimeni. Intră și apăsă butonul o. Se rase în timpul coborârii. Aparatul mergea repede și bine, deși era puțin cam zgomotos. Când se deschise ușa, își rădea pieptul.

O tehniciană slăbănoagă stătea chiar în fața lui, cu gura și ochii conturând expresia absentă a omului care așteaptă liftul. Trecu pe lângă el părând să se scuze fără vorbe, abia remarcându-l. Lew se grăbi să iasă. Ușile se închiseră înainte de a-și da seama că nu era la etajul dorit.

A naibii tehniciană! Oprise liftul înainte de a ajunge la parter!

Se întoarse și-și înfipse degetul în butonul Jos. Pe urmă îi reveni în minte ceea ce întrezărise dintr-o privire fugitivă și capul i se răsuci brusc, să se mai uite încă o dată.

Întreaga încăpere era ticsită de cuve din sticlă înalte până la tavan și aranjate sub forma unui labirint, ca rafturile dintr-o bibliotecă. Ceea ce înfățișau vederii era mai lugubru decât tot ce exista în lagărul nazist din Belsen. Doamne, chestiile alea fuseseră *bărbați și femei*! Nu, nu putea să se uite. Refuză să se uite la altceva în afară de ușa ascensorului. *De ce vine liftul ăsta atât de încet?*

Auzi o sirenă.

Dalele dure ale podelei începură să-i vibreze sub tălpile goale. Simți o amorțeală în mușchi, o letargie în suflet.

Liftul sosi… prea târziu. Blocă ușile cu un scaun, ca să rămână deschise. Cele mai multe clădiri n-aveau scări. Doar ascensoare de rezervă. Acum nu mai puteau ajunge la el decât folosind unul dintre acestea. Ei bine, unde s-o fi aflând?… N-avea timp să-l caute. Începea să-i fie cu adevărat somn. Probabil că-n încăperea aia aveau mai multe proiectoare sonice. În zonele prin care trecea un singur fascicul, internii trebuiau să se simtă ușor relaxați, foarte puțin stângaci. Însă unde se intersectau, ca

în locul acela, rezultatul era inconștiența. Dar nu încă.

Mai întâi avea ceva de făcut.

Când reușiră s-ajungă înăuntru, aveau motiv să-l ucidă.

Cuvele erau din plastic, nu din sticlă: un plastic cu totul ieșit din comun. Pentru a se evita apariția unor reacții de apărare în nenumăratele părți de corp omenesc care erau stocate în acesta și intrau în contact cu el, trebuia să aibă caracteristici unice. Dar niciun inginer nu se gândise că ar fi fost cazul să-l facă încasabil!

Se spărgea într-un mod extrem de satisfăcător.

Mai târziu, Lew se întrebă cum de reușise să rămână în picioare atât de mult. Murmurul hipersonic liniștitor al fasciculului anesteziant trăgea întruna de el, îl chema către podeaua care părea tot mai moale cu fiecare clipă. Cu fiecare clipă, scaunul devenea tot mai greu de mânuit. Dar, atât timp cât mai reuși să-l ridice, continuă să lovească. Lichidul nutritiv de stocare îi ajungea până la genunchi și la fiecare mișcare de glezne i se frecau organe muribunde; dar, în momentul când îl copleși cântecul tăcut, nu îndeplinise nici măcar o treime din sarcina pe care și-o asumase.

Căzu.

Și, după toate astea, nici măcar nu aminti cineva ceva despre banca de organe făcută zob.

În timp ce stătea în sala tribunalului, ascultând ritualul monoton al procesului, Lew căută urechea domnului Broxton ca să-i pună întrebarea. Acesta îi zâmbi.

— La ce bun să mai aducă și asta în discuție? Sunt convinși că au deja destule dovezi împotriva ta. Dacă scapi de *actualele* învinuiri, te vor acuza de distrugerea demențială a unor resurse medicale valoroase. Însă sunt siguri că nu vei scăpa.

— Și dumneata ce crezi?

— Mă tem că au dreptate. Dar ne vom strădui. Hennessey o să citească imediat acuzațiile. Ești în stare să pari rănit și indignat?

— Bineînțeles.

— Bun.

Procurorul citi acuzațiile, cu glasul sunându-i precum vocea destinului, izvorâtă de sub o mustață blondă, subțire. Warren Lewis Knowles păru rănit și indignat. Dar nu se mai simțea așa.

Făcuse ceva pentru care merita să moară.

Totul pornea de la băncile de organe. Cu un debit suficient de materiale intrate în stocurile lor și cu niște medici buni, orice contribuabil putea spera să trăiască la infinit. Ar fi votat vreunul împotriva vieții eterne? Pedeapsa altuia cu moartea însemna nemurirea lui și era gata să voteze în favoarea ei pentru orice delict.

Lewis Knowles dăduse o contralovitură.

— Statul va dovedi că, într-un interval de doi ani, numitul Warren Lewis Knowles a intrat deliberat în intersecții pe culoarea roșie a semaforului, de șase ori în total. În aceeași perioadă, același Warren Knowles a depășit limitele locale de viteză de nu mai puțin de zece ori, dintre care o dată cu peste douăzeci și cinci de kilometri pe oră. Vom aduce dovezi care atestă că în *2082* a fost arestat sub acuzația de conducere în stare de ebrietate, acuzație de care a fost achitat numai datorită...

— Obiecție!

— Se susține. Domnule procuror, dacă a fost achitat, Curtea trebuie să-i accepte nevinovăția.

Traducerea: Ana-Veronica Mircea

Postfață:

În viitorul vostru sau al nepoților voștri există o bancă de organe. Cu excepția unui holocaust mondial, nimic nu poate opri asta. Progresul rapid înregistrat în tehnicile de transplant este cunoscut de toată lumea. Mulți dintre marii scriitori de science-fiction au scris despre problema băncii de organe, deoarece este atât de inevitabilă și deoarece este atât de interesantă.

Următoarea afirmație nu ar trebui să nască dispute, dar a făcut-o și o va face:

Tehnologia umană poate schimba morala umană.

Dacă vă îndoiți în această privință, gândiți-vă: dinamita, praful de pușcă, tiparul, mașina de egrenat bumbac, tehnicile publicitare moderne, psihologia. Gândiți-vă la automobil: actualmente este imoral să mai mergi acasă după un revelion. (Cu excepția cazului în care iei un taxi, ceea ce este aproape imposibil, decât dacă oprești unul amenințându-l cu pistolul.)

Gândiți-vă la bomba cu cobalt, care a făcut imoral războiul total. Războiul total a fost imoral înainte de bomba cu cobalt? În anul 1945 Aliații au cerut nici mai mult, nici mai puțin decât înfrângerea totală a Germaniei. Au greșit ei? Ați spus asta la momentul respectiv? *Eu* n-am spus-o (având pe atunci doar șapte ani) și n-o spun nici acum (la douăzeci și opt de ani).

Ce se întâmplă când moartea unui criminal dovedit poate salva viețile a douăzeci de contribuabili? Se schimbă morala.

Mare parte din știința/arta psihologiei s-a ocupat de reabilitarea criminalilor. În curând tehnicile respective vor fi vechituri date uitării, ca alchimia.

Dar transplantul de organe reprezintă numai jumătate din poveste. Aloplastia, știința și tehnica empirică de a implanta materii străine în corpul omenesc în scopuri medicale, reprezintă o influență activă. Mii de oameni merg azi printre noi cu pacemakere de metal în inimile lor, cu tuburi din nailon înlocuindu-le secțiuni din artere, cu supape din plastic în locul valvelor organice din venele mari, cu inserții transparente în cristalinurile ochilor. Când aloplastia vindecă un om, nu moare nimeni.

Vă puteți imagina următoarele cinci sute de ani ca fiind o cursă între două tehnici: aloplastia și transplantul de organe. Însă transplantul de organe va învinge. Este un set mai simplu de tehnici.

Partea bună a transplantului de organe este într-adevăr *foarte* bună. Câtă vreme băncile de organe nu intră în criză de materii prime, oricine poate trăi atât timp cât îi rezistă sistemul nervos central, deoarece medicii pot continua să-i introducă părți de rezervă în ritmul cu care se uzează cele vechi. Cât poate supraviețui creierul cu o rezervă viabilă de sânge tânăr? Sunteți liberi să vă exprimați părerea. Eu aș zice că secole.

Dar când miza o reprezintă secole de viață, care cetățean va vota împotriva pedepsei capitale pentru: publicitate falsă, traversarea curentă a străzilor prin locuri interzise, grosolănie, neplata impozitelor, procrearea de copii fără licență? Sau (și aici este adevăratul pericol) pentru criticarea politicilor guvernamentale? În lumina existenței băncilor de organe, „Omul puzzle” este o privire aruncată în cel mai bun dintre viitorurile posibile. Cel mai rău este o dictatură eternă.

În ziua de Crăciun a anului 1965, Harlan m-a anunțat că strângea materiale pentru o antologie. Eu mă aflam la jumătatea unui roman care trata problema băncilor de organe în una dintre coloniile interstelare ale Pământului (este aproape terminat acum) și mi-am făcut timp să demonstrez felul în care problema respectivă poate afecta Pământul.

Cred că aș fi putut plasa povestirea oriunde. Însă va stârni discuții, împlinindu-și astfel scopul. Fiindcă cineva trebuie să înceapă să se gândească la asta. Nu dispunem de foarte mult timp. Doar printr-un accident al istoriei, băncile de sânge ale Crucii Roșii nu sunt alimentate din celulele cu condamnați la moarte. Gândiți-vă la avantaje… și puneți-vă întrebări.

Fritz Leiber
Dând cu babaroasele

Introducere la „Dând cu babaroasele”

În mod bizar, domeniul ficțiunii speculative tinde să facă specialiști din scriitorii săi. Există ecologi ai mediilor extraterestre, ca Hal Clement[141], poeți imagiști, ca Ray Bradbury[142], și distrugători de planete, ca Edmond Hamilton și A.E. Van Vogt[143]. Sunt însă mult prea puțini scriitori

---

141 Clement, Hal (1922–2003). Scriitor american de science-fiction, specialist în hard SF. Premii SF importante: SFWA Grand Master 1999.
142 Bradbury, Ray (1920–2012). Scriitor american de romane SF, fantasy, horror şi mister. Premii SF importante: Seiun 1971 pentru povestire străină „The Poems”, Seiun 1972 pentru povestire străină „The Blue Bottle”, Seiun 1973 pentru povestire străină „The Black Ferris”, World Fantasy Life Achievement 1977, SFWA Grand Master 1989, Bram Stoker Life Achievement 1989, World Horror Grandmaster 2001, Geffen 2002 pentru roman *Fahrenheit 451* (Ed. Tineretului, 1953; RAO, 1998; Leda, 2005), Bram Stoker 2003 pentru culegere de povestiri *One More for the Road.* Alte apariţii în româneşte: *Aici sunt tigri* (Albatros, 1974), *Cronicile marţiene* (Gama Press 2000, 1994; Image, 1999; Leda, 2009), *Omul ilustrat* (Image, 1999).
143 Van Vogt, Alfred Elton (1912–2000). Scriitor american de science-fiction. Premii SF importante: Aurora Life Achievement 1980, SFWA Grand Master 1996. Apariţii în româneşte: *Odiseea navei Space Beagle/Fauna spaţiului* (Albatros, 1978; Vremea, 1996; Leda, 2006), *Războiul împotriva rulilor* (Univers, 1988; Vremea, 1995), *Făuritorii de*

„renascentiști”, care să acopere spectrul speculativ, de la fantasticul gotic la poveștile cu duze și semeringuri ale științei „hard”. Iar printre acești puțini factotum îi poți număra pe degetele de la o singură mână pe cei care pot trata povestea terorii într-un context al societății moderne.

Fritz Leiber, care, ca dublu câștigător al Premiului Hugo, nu necesită cu siguranță nicio prezentare, este cu certitudine cel mai ambidextru din mâna aceea de scriitori. Fiul actorilor shakespearieni Fritz și Virginia Bronson Leiber s-a născut în anul 1910 în Chicago și a urmat Universitatea din Chicago, pe care a absolvit-o *honoris causa* în psihologie și cu trei ani de Phi Beta Kappa. A fost preot episcopalian nehirotonisit și a urmat Seminarul General de Teologie din New York, în 1935 a jucat în trupa ambulantă a tatălui său, între anii 1937 și 1956 a lucrat ca redactor, cu un an dedicat predării artei dramatice la Colegiul Occidental din Los Angeles. Între 1945 și 1956 a fost editor asociat la revista *Science Digest,* iar de atunci a devenit scriitor liber-profesionist.

Pentru amatorii de statistici, prima povestire care i-a fost acceptată a fost „The Automatic Pistol”, apărută în numărul din mai 1940 al revistei *Weird Tales.* Prima lui povestire publicată (și plătită) a fost „Two Sought Adventure”, cea dintâi din seria memorabilă de aventuri ale lui Fafhrd și Grey Mouser, care a apărut în numărul din august 1939 al revistei *Unknown.* Dintre cele paisprezece cărți ale sale, fanii lui Leiber își vor reaminti cu

---

arme (Nemira, 1992), *Arsenalele din Isher* (Nemira, 1992), *Star Cluster* (Valdo, 1992), *Făuritor de univers* (CPSFA, nr. 485–488), *Casa veşniciei* (Vremea, 1993), *Soarele subteran* (Vremea, 1993), *Imperiul marelui judecător* (RAO, 1994), *Rătăcitori printre stele* (Vremea, 1994), *Stăpânii timpului* (Vremea, 1994), *Destinaţia univers* (RAO, 1994), *Primul marţian* (Universal Dalsi, 1994), *Cartea lui van Vogt* (RAO, 1994), *Imperiul atomului* (Nemira, 1994), *Lumea non-A* (Cristian, 1994), *Jucătorii non-A* (Cristian, 1994), *Sfârşitul non-A* (Cristian, 1995), *Computerworld* (Nemira, 1995), *Invadatorii* (Vremea, 1995), *Lupta pentru veşnicie* (Vremea, 1995), *Omul cu o mie de nume* (Vremea, 1996), *Bestia* (Nemira, 1997), *Întuneric pe Diamondia* (Vremea, 1997), *Cucerirea Kiberului* (Vremea, 1998), *Slan* (Nemira, 1998), *Planete de vânzare* (Image, 1998), *Vrăjitorul din Linn* (Nemira, 1998), *Întâlnire cosmică* (Vremea, 1999), *Război împotriva yazilor* (Lucman, 2002), *Sclipirea viitorului* (Antet, 2002), *Supermintea-punctul Omega* (Antet, 2003), *Cartea lui Ptah* (Leda, 2007).

căldură de *Conjure Wife, Gather, Darkness!,* premiatele cu Hugo din 1958 și 1964 – *Marele joc al timpului*[144] și *The Wanderer* –, *Night's Black Agents, A Pail of Air* și, recent, *Tarzan and the Valley of Gold.*

Mi se pare potrivit ca, dintre toate posibilele alegeri de scriitori pentru a concepe o *nouă* aventură cu personajul de faimă mondială al lui Edgar Rice Burroughs, să se fi optat pentru Fritz Leiber. Abilitatea lui de a aduce nu doar cunoaștere, ci și poezie autentică în orice ar scrie l-a menținut de peste două decenii în prim-planul literaturii imaginative. Așa cum a demonstrat în romanul cu Tarzan, talentul lui nestăvilit în fuzionarea imaginarului cu realitatea este inegalabil. Cât despre contribuția la această antologie, nimic n-ar putea fi mai nimerit decât povestea pe care Fritz a ales s-o spună. Deoarece, fără niciun alt ajutor, el explică motivul pentru care rareori pot fi trase linii de demarcație între fantasy și science-fiction.

„Dând cu babaroasele” este prima povestire a lui Fritz Leiber după doi ani, până în momentul când eu însumi scriu aceste rânduri. Ea prezintă concepția Leiber despre Univers, care este unificat prin magie, știință și superstiție, și în același timp îi demonstrează în mod ostentativ dragostea față de limba engleză. Este neclasificabilă, deși conține urme de horror pur, science-fiction, fantasy psihologic și explicații jungiene pentru demența personală a epocii noastre. Satisface în mod apreciabil în măsura în care au fost stabilite premise pentru povestirile din această antologie: scriitorilor li s-a cerut să prezinte viziuni „periculoase” și recunosc că puține concepte sunt mai înspăimântătoare decât cel pe care Fritz Leiber îl oferă aici, rostind finalmente numele Prințului Întunecat.

Dând cu babaroasele

de Fritz Leiber

Deodată, Joe Slattermill își dădu seama că trebuia să iasă repede, altfel îi va exploda scăfârlia și va spulbera, cu așchii din capul său, proptelele și peticele care țineau în picioare casa sa dărăpănată, o casă construită parcă din lemnărie masivă, chirpici și suprafețe de tapet, cu excepția șemineului uriaș, a cuptoarelor și a coșurilor din partea cealaltă a bucătăriei.

---

144 *Marele joc al timpului.* Pygmalion, 2002.

Totuși, acestea erau solide ca piatra. Șemineul era înalt până la bărbie, cam de două ori pe-atât de lat și plin, de la un capăt la celălalt, cu flăcări care mugeau. Deasupra erau ușile pătrate ale cuptoarelor, în linie. Nevastă-sa cocea pâine, ca să mai câștige un ban. Deasupra cuptoarelor se afla policioara căminului, cât peretele de lungă, prea sus pentru ca mama lui să ajungă la ea sau ca domnul Mațe să mai poată sări până acolo, decorată cu tot felul de curiozități străvechi, însă acelea dintre ele care nu erau din piatră, sticlă ori porțelan erau atât de uscate și afumate de decenii întregi de căldură, încât arătau ca niște capete omenești micșorate ori ca niște mingi de golf înnegrite. La un capăt erau adunate sticlele de gin ale soției sale. Deasupra policioarei atârna o cromolitografie veche, plasată atât de sus și atât de înnegrită de funingine și unsoare, încât n-ai fi putut spune dacă fuioarele de fum și conturul de trabuc erau un vapor cu aburi, cu puntea convexă, înaintând prin furtună, sau o navă spațială înfruntând un uragan de fire de praf, propulsate de lumină.

Imediat ce Joe își strânse degetele în cizme, mama lui își dădu seama cam ce avea de gând.

— Te duci la curve, mormăi ea cu toată convingerea. Și cu buzunarele de la pantaloni pline de roabele de bani din casă, ca să-i risipești cu păcat.

Și se întoarse la molfăitul fâșiilor lungi, pe care le detașa în grabă, cu mâna dreaptă, de pe curcanul plasat aproape de văpaia puternică, în timp ce cu stânga era pregătită să-l izgonească pe domnul Mațe, care se holba la ea cu ochii lui galbeni, slab de i se vedeau coastele, cu o coadă lungă, zdrențăroasă și nervoasă. În rochia ei jegoasă, dungată, de parcă erau coastele curcanului, mama lui Joe arăta ca un sac maro îndoit, iar degetele ei păreau niște crenguțe noduroase.

Soața lui Joe își dădu seama aproape imediat sau imediat, pentru că-i zâmbi, peste umăr, cu ochii mijiți, de acolo de unde se ridicase, la cuptorul cel mai din mijloc. Înainte să-i închidă ușa, Joe trase cu ochiul și văzu că acolo se coceau două baghete lungi, plate, crestate, și o pâine rotundă, înaltă. Ea era slabă ca moartea-n vacanță, învelită în capotul ei violet. Fără să se uite, întinse un braț scheletic, de aproape un metru lungime, după cea mai apropiată sticlă de gin, și bău un gât de băutură călâie, apoi zâmbi din nou. Și, fără niciun cuvânt rostit, Joe știu ce i-ar fi

zis: „Ieși în oraș, să joci pe bani și să te îmbeți, să te întinzi cu vreo târfă, apoi te întorci acasă și mă bați și intri la închisoare”, și-și aminti de ultima dată când stătuse într-o celulă întunecoasă, cu pietriș pe jos, iar ea venise odată cu lumina lunii, care-i dezvăluise cucuiele verzui și galbene de pe țeasta-i îngustă, acolo unde-o lovise, să-i spună vorbe șoptite prin ferestruica din spate și să-i strecoare printre gratii vreo juma de pintă de băutură.

Iar Joe știu cu siguranță că, de data asta, va fi rău, ba și mai rău, dar, la fel ca întotdeauna, își umflă pieptul și buzunarele sale grele, zăngănind înăbușit, și-o tuli direct spre ușă.

— Cre’ c-am să dau la babaroase de nu se poate, mormăi legănându-și brațele îndoite, cu coate noduroase, ca niște zbaturi, pentru a glumi pe seama vorbelor sale.

Când păși afară, lăsă ușa larg deschisă în urma lui, preț de câteva secunde. Când o închise, în cele din urmă, îl lovi un sentiment de profundă nefericire. Acum câțiva ani, domnul Mațe ar fi ieșit ca săgeata, în căutare de păruieli și de mâțe, pe acoperișuri și garduri, dar acum mărețul cotoi era mulțumit să stea acasă și să sâsâie pe lângă foc, să șterpelească din curcan și să se ferească de vreo coadă de mătură, certându-se și înfruntând cele două femei din casă. Nimic nu-l urmase pe Joe la ieșire, doar mestecatul zgomotos al mamei și respirația ei întretăiată, clinchetul sticlei de gin, pusă la locul ei, pe policioară, pârâitul dușumelei sub pașii lui.

Noaptea era o întreagă debandadă printre stelele înghețate. Câteva dintre ele păreau să fie în mișcare, precum jeturile încinse și albe ale unor nave spațiale. În jos, la vale, se părea că întregul orășel Ironmine dispăruse ori stinsese lumina și se dusese la culcare, abandonând străzile și locurile răsuflărilor nevăzute și fantomelor. Însă Joe se afla tot în apropierea izului uscat și colbuit al lemnăriei din spatele său, în vreme ce auzea și simțea iarba uscată a pajiștii atingându-i gambele, și-i trecu prin minte că înlăuntrul său exista ceva adânc de tot, care plănuise lucrurile în așa fel încât el și casa lui, nevastă-sa, mama lui și domnul Mațe o vor sfârși cu toții laolaltă. De ce căldura din bucătărie nu aprinsese casa, uscată ca iasca, cu un car de ani în urmă, era un miracol în toată regula.

Strângându-și umerii, Joe păși afară, dar nu pe șosea, ci pe drumul de pământ care trecea pe lângă cimitirul Valea

Chiparoșilor, spre Orașul Nopții.

Adierea era blândă, însă neobișnuit de neliniștită și schimbătoare în această seară. Dincolo de gardul aplecat, spălăcit al cimitirului, de-abia vizibil în lumina stelelor, vântul făcea să freamăte copacii împrăștiați prin Valea Chiparoșilor și-i făcea să pară că-și mângâiau bărbile lor de mușchi. Joe simți că fantomele erau la fel de neliniștite ca adierea, nehotărâte unde și pe cine să bântuie ori dacă să-și ia o noapte liberă, alunecând împreună într-o tovărășie tristă și lascivă. În vreme ce printre copaci pulsau, vag și neregulat, lumini roșii-verzi, vampirești, precum niște licurici bolnavi sau vreo flotă spațială lovită de molimă. Sentimentul de nefericire profundă rămase cu Joe și se amplifică, iar el era tentat să se abată din drum și să se încovrige în orice mormânt sau pe la vreun capăt de pat prăpădit și să-și înșele nevasta și pe ceilalți trei din urma lui, ținându-i afară din camera comună. Își zise: „Cre' că dau la babaroase, dau cu ele de nu se poate și mă duc la culcare". Însă, în timp ce se hotăra ce să facă, trecu de poarta căscată larg și de restul gardului halucinant, dar și de Bidonvil.

În prima clipă, Orașul Nopții părea la fel de mort ca și restul din Ironmine, dar mai apoi remarcă o lumină firavă, la fel de gălbuie ca și luminile vampirești, dar mai vioaie, și, odată cu ea, se auzi și o muzică ritmată, la început încet, ca un jazz pentru furnici dănțuitoare. Pășea de-a lungul trotuarului arcuit, amintindu-și cu nostalgie de zilele când primăvara-i năpădea picioarele și sărea imediat la bătaie ca un linx sau ca un păianjen marțian de nisip. Doamne, au trecut ani de zile de când nu se mai aruncase într-un caft ca lumea sau de când nu mai simțise *forța.* Treptat, muzica pentru pitici deveni gălăgioasă, ca un dans săltăreț pentru urși grizzly și tare ca o polcă pentru elefanți, în vreme ce lumina deveni o învălmășeală de izbucniri de gaz și flame și lămpi cu mercur de o paloare cadaverică, neoane roz, tremurătoare, cu toate zeflemisind stelele, acolo unde navigau navele spațiale. În clipa următoare, se trezi înaintea unei fațade false, de clădire cu trei etaje, împrăștiind lumina ca un curcubeu diavolesc, cu vâlvătaia de un albastru-deschis a focului sfântului Elmo în vârf. În mijlocul fațadei se afla o ușă batantă, lată, împrăștiind lumini sus și dedesubt. Deasupra pragului, o lumină aurie mâzgălea aerul din când în când, în bucle dezordonate și strălucitoare, scriind

„îngropelniță”, în vreme ce un roșu aprins anunța „Jocuri de noroc”.

Așadar, localul cel nou, despre care se tot vorbise, s-a deschis, în sfârșit. Pentru prima dată în acea noapte, Joe Slattermill simți în el un imbold de viață adevărată și un mic grăunte de entuziasm.

„Cre’ c-am să dau la babaroase”, își zise.

Își scutură hainele lui de lucru albastru-verzui cu gesturi largi, neglijente, și se lovi peste buzunare ca să audă zornăitul. Apoi își trase umerii înspre spate și-și subție buzele într-un rânjet, trecând printre ușile batante de parcă l-ar fi altoit pe vreun dușman cu dosul întărit al palmei sale.

Înăuntru, îngropelnița părea să acopere suprafața unui orășel, iar barul părea la fel de lung ca șinele de cale ferată. Cercurile de lumină de pe mesele de pocher alternau cu zone de forma unei clepsidre de obscuritate îmbietoare, în care fetele care serveau și cele cu jetoane se mișcau ca niște vrăjitoare cu picioare albe. Departe de muzicienii de jazz, dansatoarele din buric își unduiau propriile *lor* siluete ca de clepsidre. Cartoforii erau solizi și gheboșați ca ciupercile, cheliți după suferințele provocate de atâtea etalări de cărți, de aruncarea zarurilor ori de lansarea bilei de fildeș, în vreme ce damele de companie erau ca niște câmpuri de crăciunițe.

Anunțurile crupierilor și plesniturile cărților împărțite erau la fel de șoptite, însă, inevitabil, la fel de sacadate ca foșnetul și ritmul tobelor de jazz. Fiece atom strâns legat din acest loc era de o nervozitate controlată. Chiar și firele de praf dansau încordate sub conurile de lumină.

Însuflețirea lui Joe crescu și simți cernându-se prin el, precum o adiere care anunță furtuna, o boare de încredere despre care știa că putea deveni o tornadă. Toate gândurile sale la casă, soție și mamă îi dispărură din minte, în vreme ce domnul Mațe stărui pe la periferia conștiinței sale doar ca un tinerel nebunatic, cu mers aiurea, pe picioarele lui țepene. Mușchii propriilor picioare ale lui Joe zvâcniră în semn de simpatie și îi simți devenind tot mai flexibili și mai puternici.

Examină locul detașat și pe îndelete, iar mâna i se întinse ca și cum nu i-ar fi aparținut lui, pentru a lua o băutură de pe o tavă legănată încet, plimbată prin apropierea lui. În cele din urmă, privirea i se opri asupra a ceea ce considera el că era

Masa de Zaruri Numărul Unu. Toate ciupercile babane păreau să se fi adunat acolo, chele ca și celelalte, dar stând drepte, ca niște ciuperci otrăvitoare. Apoi, printr-o breșă între ei, Joe văzu de partea cealaltă a mesei un personaj și mai înalt, dar înveșmântat într-o manta lungă, întunecată, cu gulerul ridicat, și o pălărie neagră, pleoștită, trasă peste ochi, atât de jos încât numai triunghiul alb al feței se mai vedea. În Joe se înfiripară o bănuială și o speranță și se îndreptă direct spre breșa dintre ciupercile cele mari. Pe măsură ce se apropia, rătăcitoarele cu picioarele albe și fețele lucioase se învârtejeau, ieșind din calea lui, suspiciunea i se confirmă, iar speranța-i îmboboci și crescu. La capătul celălalt al mesei se afla cel mai gras bărbat văzut de el vreodată, dotat cu un trabuc lung, o vestă argintie și o clemă de aur pentru cravată, de cel puțin douăzeci de centimetri lățime, pe care trona, scris cu litere groase, numele „Domnul Zaruri". Puțin mai departe de celălalt capăt era cea mai despuiată fată cu jetoane, singura pe care o văzuse, a cărei tavă atârna de umerii ei goi și, apăsându-i abdomenul chiar sub sâni, era încărcată cu aur, ca niște turnulețe strălucitoare, și jetoane negre ca smoala. În vreme ce fata de la zaruri, mai slabă și înaltă, cu brațe mai lungi chiar decât ale neveste-sii, nu părea să poarte altceva în afară de o pereche de mănuși lungi, albe. Era în ordine, dacă-ți plăcea genul cu pielea albă, care îmbracă un schelet, cu sânii ca niște globuri de porțelan.

Lângă fiecare jucător era o măsuță rotundă, pentru jetoanele lui. Cea de lângă spărtură era curată. Pocnindu-și degetele spre cea mai apropiată fată argintie, Joe își schimbă toți dolarii lui unsuroși pentru un număr egal de jetoane albe și-o ciupi de sfârcul stâng, ca să-i poarte noroc. În joacă, ea clănțăni din dinți pe lângă degetele lui.

Fără grabă, dar nici tândălind, înaintă și-și lăsă grămăjoarele lui modeste pe masa goală, adjudecându-și locul gol. Observă că cea de-a doua ciupercă mare din dreapta lui avea zarurile. Inima lui, dar nicio altă parte a trupului său, tresăltă puțin. Apoi, calm, își ridică privirile și se uită peste masă.

Mantaua lungă era ca un stâlp strălucitor și elegant, din satin negru și nasturi negri, gulerul ridicat și răsfrânt, din pluș fin, mat, negru precum cea mai întunecată temniță, după cum era și pălăria pleoștită, cu borul răsucit în jos, iar ca bandă avea doar o împletitură îngustă de păr de cal negru. Brațele mantalei erau

lungi, dar ca niște stâlpi mai mici din satin, terminați cu mâini suple, cu degetele lungi, care se mișcau cu ușurință atunci când o făceau, dar la fiecare moment de inactivitate aveau o postură ca de statuie.

Joe tot nu putea vedea mult din chip, cu excepția părții de jos a frunții, netede și fără nicio broboană sau firișor de transpirație – sprâncenele erau ca niște fragmente drepte din împletitura pălăriei –, a obrajilor aristocratici și scofâlciți și nasului îngust și, cumva, plat. Tenul nu era atât de alb pe cât crezuse Joe la prima vedere. Exista în el o nuanță discretă de ciocolatiu, ca un fildeș care tocmai începea să de semne de vechime, sau ca steatitul venusian. Încă o privire spre mâini confirmă asta.

În spatele bărbatului în negru, era un pâlc alcătuit, poate, din cei mai fără gust și scârboși dintre clienți, bărbați și femei, pe care-i văzuse Joe vreodată. Dintr-o privire-și dădu seama că fiecare dintre brutele diamantate și pomădate avea un pistol lipit de burtă, pe sub vesta înflorată, și o măciucă în buzunarul de la șold, iar fiecare dintre fetele agile, cu ochi ca de șarpe, avea un stilet prins la jartieră și-un pistol de buzunar, cu mânerul placat cu fildeș, ascuns sub mătasea cu paiete de la adâncitura dintre sânii obraznici.

Și, totuși, Joe știa că erau doar de umplutură. Bărbatul în negru, stăpânul lor, era cel mortal, genul de om pe care știai din prima că nu-l puteai atinge și să supraviețuiești. Dacă, fără să fi cerut permisiunea, îl atingeai fie și cu un deget pe mânecă, indiferent cât de ușor sau cu tot respectul, o mână ca fildeșul se va mișca fulgerător și-ai termina-o înjunghiat sau împușcat. Sau poate că doar atingerea te-ar omorî, ca și cum fiecare articol din îmbrăcămintea sa neagră ar fi încărcat, prin pielea lui sidefie, cu un curent de înaltă tensiune, de mare amperaj. Joe privi din nou spre chipul umbrit și se decise să nu îndrăznească să încerce așa ceva. Pentru că ochii erau cei mai impresionanți dintre toate. Toți marii jucători aveau ochi întunecați, scufundați în găvane, potopiți de umbre. Însă acești ochi erau atât de adânciți, încât nu puteai fi sigur că i-ai văzut licărind. Erau încarnarea nepătrunsului. Erau niște genuni. Ca și găurile negre.

Însă toate astea nu-l dezamăgeau niciun pic pe Joe, cu toate că-l speriaseră considerabil. Pe de altă parte, îl înveseleau. Prima sa suspiciune se confirmase cu totul, iar speranța lui se deschise ca o floare la apogeul maturității. Acesta trebuia să fie

unul dintre acei jucători mari care ajungeau la Ironmine la cel mult zece ani odată, veneau din Big City cu unul dintre vapoarele de pe râu care străbăteau întunericul lichid ca una dintre cometele de lux, din care țâșneau cozi lungi și groase de scântei din ajutajele lor cât un sequoia, cu frunzișul de sus format dintr-un înveliș de fier tăiat curbat. Ori ca niște nave spațiale argintii, cu zeci de motoare aprinse de pietre prețioase, în vreme ce hublourile clipeau ca șirurile de asteroizi captivi.

Din această cauză, poate că unii dintre acești mari jucători chiar veneau de pe alte planete, unde ritmul vieții de noapte era mai încins și existența mondenă, un delir de risc și încântare. Da, acesta era genul bărbat cu care Joe visase mereu să-și încerce îndemânarea. Simțea cum, ușor-ușor, *forța* începe să-l furnice prin degetele împietrite.

Își coborî privirile spre masa de barbut. Era aproape la fel de lată ca un stat de om și cel puțin de două ori mai lungă, neobișnuit de adâncă, îmbrăcată în fetru negru, nu verde, așa că semăna cu un sicriu uriaș. Era ceva familiar în forma ei, ceva ce nu putea defini precis. Doar fundul mesei, nu și marginile ei, avea o luminiscență pâlpâitoare, ca și cum deasupra ar fi fost presărat cu diamante foarte fine. În timp ce Joe își cobora ochii și se uita direct în jos, de-abia privind masa, avu impresia bizară că străpunsese lumea până-n partea cealaltă și că acele diamante erau stelele de acolo, vizibile în pofida luminii soarelui, tot așa cum Joe putuse întotdeauna să vadă stelele când se făcea ziuă la capătul galeriei minei unde lucra, iar de un jucător curățat de bani, amețit de înfrângere, se prăbușea în ea cu capul înainte, ar cădea la infinit în hăul fără fund, fie el Iadul sau vreo galaxie întunecată. Gândurile lui Joe se învolburară și simți strânsoarea rece, dură, a fricii cuprinzându-i vintrele. Cineva fredona lângă el: „Haide, vino, Mahăre[145]."

Apoi zarurile, care ajunseseră, între timp, chiar în dreapta lui Ciupercă Mare, se opriră lângă mijlocul mesei, contrazicând și ștergând viziunile lui Joe. Dar, instantaneu, se petrecu o altă ciudățenie care să-l distragă. Zarurile din fildeș erau mari și neobișnuit de rotunjite pe la colțuri, cu puncte de un roșu închis care licăreau precum rubinele veritabile, însă erau poziționate în așa fel încât fiecare fațetă arăta ca un craniu miniatural. De exemplu, șaptele aruncat chiar acum, prin care Ciupercă Mare,

---

145 *Big Dick* este o expresie argotică pentru un zece la zaruri. *(n. tr.).*

la dreapta lui, pierduse punctul, care ar fi fost un zece, consta dintr-un doi, cu punctele plasate la distanță egală spre margine, precum ochii, în loc să se afle în colțurile opuse, și dintr-un cinci, cu aceleași puncte ca niște ochi roșii, dar și un nas central, roșu, și alte două puncte apropiate, dedesubt, care închipuiau dinții.

Brațul lung și slăbănog, în mănușă albă, al crupierei se strecură ca o cobră albinoasă și culese zarurile, ducându-le la marginea mesei, chiar înaintea lui Joe. El inspiră pe tăcute, luă un singur jeton de pe măsuța lui și se pregăti să-l lase lângă zaruri, apoi își dădu seama că nu așa se proceda pe aici, și-l puse înapoi. I-ar fi plăcut să examineze jetonul mai bine. Era ciudat de ușor, de un cafeniu deschis, cam de culoarea frișcăi amestecate cu un deget de cafea, iar pe suprafața lui era presat în relief un simbol pe care-l putea simți, dar nu și vedea. Nu știa despre ce fel de simbol era vorba, pentru asta i-ar fi trebuit o sensibilitate mai mare. Totuși, atingerea lui îi făcuse foarte bine, transformând furnicăturile forței din degete într-o descărcare de putere direct în mâna cu care arunca. Joe privi nepăsător, dar încordat, toate fețele din jurul mesei, fără a t rece peste Marele Jucător, aflat vizavi, și rosti încet:

— Dau de-o para, însemnând, desigur, un jeton cafeniu sau un dolar.

Dinspre toate Ciupercile Mari se auzi un sâsâit de indignare, iar fața rotundă ca luna a Domnului Zaruri cel burtos se învineți, în vreme ce se pregătea să-și cheme gorilele.

Marele Jucător ridică un antebraț în satin negru și o mână sculpturală, cu palma în jos. Domnul Zaruri încremeni pe loc, iar sâsâitul încetă mai repede decât cel provocat de găurirea de către un micro-meteorit a cuirasei de oțel autoetanșate a unei nave spațiale. Apoi, cu un glas șoptit, educat, fără nicio urmă de batjocură, bărbatul în negru spuse:

— Șo pe el, barbugiilor.

Asta, gândi Joe, era o confirmare finală a suspiciunii lui, dacă mai fusese nevoie de așa ceva. Jucătorii cu adevărat mari erau întotdeauna gentlemeni perfecți și generoși cu săracii.

Cu doar sugestia măruntă, respectuoasă a unui râset homeric, o Ciupercă Mare îi spuse lui Joe:

— Ești zdrențe.

Joe apucă zarurile cu puncte rubinii.

Încă de când prinsese două ouă într-o farfurie, câștigase toate bilele de sticlă din Ironmine și jonglase cu șase cuburi cu literele alfabetului în așa fel încât au căzut în linie pe covor, formând cuvântul „mămica”, Joe Slattermill era aproape incredibil de abil la aruncat. În mină, putea arunca o piatră în ricoșeu, dintr-un perete de minereu, ca să crape scăfârlia unui șobolan aflat la cincisprezece metri distanță, în beznă, iar uneori se distra azvârlind mici fragmente de rocă înapoi în găurile de unde căzuseră, în așa fel încât rămâneau acolo, perfect potrivite, pentru cel puțin o clipă. Alteori, aruncând repede, putea potrivi șapte sau opt bucățele în locurile de unde se desprinseseră, ca și cum ar fi completat un puzzle. Dacă ar ajunge vreodată în spațiu, Joe ar fi capabil, fără nicio îndoială, să piloteze șase navete lunare deodată și să bage opt prin inelele lui Saturn, legat la ochi.

Acum, singura diferență reală dintre azvârlitul cu precizie al rocilor ori al cuburilor-alfabet și al zarurilor este că pe ultimele trebuia să le lovești de peretele din capătul mesei de barbut, iar lui Joe i se părea că așa făcea și mai interesantă testarea îndemânării lui.

Scuturând acum zarurile, simți puterea în degetele sale și palmă așa cum nu se mai întâmplase vreodată. Reuși o aruncare rapidă, joasă, astfel că babaroasele se opriră exact în fața fetei cu mănușile albe. Ieși, cât se poate de firesc, șaptele dorit de el, alcătuit dintr-un patru și un trei. În trăsăturile formate cu punctele roșii erau ca un cinci, cu deosebire că ambele zaruri aveau doar un dinte, iar treiul n-avea nas. Erau un fel de hârci cu mutrițe copilărești. Câștigase o para, adică un dolar.

— Dau de doi cenți, zise Joe Slattermill.

De data asta, ca varietate, își făcu aruncarea cu un unsprezece. Șasele era ca un cinci, cu deosebire că avea trei dinți, craniul cel mai arătos dintre toate.

— Arunc pentru cinci cenți, mai puțin cu unul.

Două Ciuperci Mari își împărțiră pariul cu câte-un rânjet mascat, schimbat între ei. Acum Joe rostogoli un trei și-un as. Punctul său a fost patru. Asul, cu singurul său punct plasat descentrat, într-o parte, totuși arăta ca un craniu, poate al vreunui ciclop liliputan. Îi luase ceva timp să facă acel punct, rostogolirea a trei decari, în timp ce se gândea la cu totul

altceva, în stilul dur. Voia s-o vadă pe fata crupier ridicând zarurile. De fiecare dată, i se părea că degetele ei agile ca șerpii se strecurau sub zaruri în timp ce erau întinse pe pluș. În cele din urmă, se decise că n-avea cum să fie o iluzie. Cu toate că zarurile nu puteau penetra plușul, degetele ei, înmănușate în alb, reușeau cumva, pătrunzând într-o clipită prin materialul negru cu sclipiri de diamant, ca și cum nici n-ar fi fost acolo.

Chiar atunci, lui Joe îi reveni gândul la o gaură prin pământ, de mărimea unei mese de barbut. Asta ar însemna că zarurile se rostogoleau și se așezau pe o suprafață plată perfect transparentă, impenetrabilă pentru ele, dar nu pentru altceva. Sau poate că numai mâinile fetei de la masă puteau penetra suprafața, ceea ce ar transforma într-o fantezie de-a lui Joe o viziune anterioară, în care un jucător curățat la barbut ar face Marele Plonjon în tunelul acela sinistru, care făcea ca mina cea mai adâncă să pară o biată scobitură în pământ.

Joe se hotărî că trebuia să afle care era adevărul. Dacă nu era ceva inevitabil, nu voia să riște să fie conturbat de amețeală într-un moment crucial al jocului. Mai făcu vreo câteva aruncări fără rost, fredonând, din când în când, pentru mai mult realism, „Haide, haide, micuțule Joe[146]”. Până la urmă, se ținu de plan. Când, în fine, reuși să marcheze un punct – la modul greu, din doi doiari –, ricoșă zarurile din colțul îndepărtat al mesei, în așa fel încât aterizară direct înaintea lui. Apoi, după o pauză minimă, pentru ca aruncarea lui să fie văzută de întreaga masă, mâna lui stângă țâșni sub zaruri, cu doar o fracțiune de secundă înaintea loviturii fetei, și le înșfăcă.

Uau! Joe nu mai trecuse niciodată printr-un moment mai dificil în întreaga lui viață, încercând să-și facă fața și gestica să ascundă ceea ce-i simțea trupul, nici măcar atunci când îl înțepase o viespe pe gât chiar atunci când își strecura, pentru prima dată, o mână pe sub fusta îngrijitei, capricioasei și exigentei viitoare soții. Degetele și dosul palmei îl dureau atât de tare, încât i se părea că și-o băgase într-un furnal. Nici nu era de mirare că fata cu zarurile purta mănuși albe. Trebuie că erau din azbest. Și era bine că nu-și folosise mâna pentru aruncări, se gândi, în timp ce vedea cum i se umflă bășicile. Își aminti ce învățase la școală și ce demonstrase mina Twenty-Mile: că pământul era îngrozitor de fierbinte sub crusta sa. Gaura de

146 Un patru la zaruri. *(n. tr.).*

mărimea mesei de barbut permitea trecerea acelei fierbințeli, în așa fel încât orice jucător care făcea Marele Plonjon se făcea scrum înainte să străbată două sute de metri, ieșind sub formă de cenușă de partea cealaltă, în China.

Ca și când mâna bășicată n-ar fi fost destul, Ciupercile Mari îl sâsâiau din nou, iar Domnul Zaruri se învinețise la loc și-și deschise gura lui mare, cât să încapă și-o lubeniță în ea, să urle după gorilele sale. Și, din nou, o ridicare a mâinii Marelui Jucătorii salvă. Glasul lui șoptit, blând, rosti:

— Spune-i, Domnule Zaruri.

Acesta mugi spre Joe:

— Niciun jucător nu poate ridica zarurile pe care el sau oricare alt jucător le-a aruncat. Numai fata mea cu zarurile poate face asta. Regula casei!

Joe clătină aproape imperceptibil din cap spre Domnul Zaruri. Rosti calm:

— Dau de zece minus doi, iar când acel pariu, unul de nimic, fu acoperit, aruncă un cinci pentru punctul său, apoi o lălăi o vreme, aruncând orice în afară de un cinci sau șapte, până când palpitațiile din mâna stângă scăzură și-și simți toți nervii la locul lor din nou. Nu se înregistrase nici cea mai mică scădere a puterii în mâna sa dreaptă; o simțea la fel de solidă ca oricând, poate chiar mai puternică.

Pe la mijlocul interludiului său, Marele Jucător înclină din cap spre Joe, ușor, dar respectuos, ascunzându-și acele găvane de nepătruns înainte de a se răsuci pentru a lua o țigară lungă și neagră de la cea mai arătoasă și malignă – ca aspect – dintre fetele sportive. Politețea și în cele mai mici chestiuni, își zise Joe, era încă o marcă de maestru devotat al jocurilor de noroc. Marele Jucător avea sigur propria lui suită aici, și, cum îi căută din nou pe furiș, din mișcare, Joe remarcă un pierde-vară, mai în spate, care nu se potrivea în cadru: un tip elegant-zdrențăros, cu părul buclat și ochii holbați, cu obrajii mâncați de tuberculoză, ca de poet.

În timp ce privea fumul ridicându-se subțire de pe sub pălăria neagră și pleoștită, hotărî că ori luminile de pe masă scăzuseră în intensitate, ori tenul Marelui Jucător devenise cu o nuanță mai întunecat decât crezuse la început. Sau se mai putea ca – o fantezie îndrăzneață – pielea Marelui Jucător să se închidă încet la culoare în astă-seară, ca o pipă din spumă de mare fumată cu

o milă pe secundă. Era un gând aproape caraghios – în acest loc era suficient de cald ca să întunece spuma de mare, după cum știa Joe dintr-o experiență tristă –, dar, până acum, din câte-și dădea el seama, totul era foarte confidențial.

Niciunul dintre gândurile lui Joe, fie ele familiare sau admirative, referitoare la Marele Jucător, nu-i scăzură câtuși de puțin certitudinea amenințării supreme reprezentate de bărbatul în negru și convingerea că atingerea lui ar însemna moartea. Și dacă se trezise vreo îndoială în mintea lui Joe, aceasta a fost strivită de incidentul care s-a petrecut imediat.

Marele Jucător tocmai o luase în brațe pe cea mai drăguță dintre fetele cu aspect malefic, și-și plimba o mână aristocratică pe coapsa ei, cu o gentilețe impecabilă, când băiatul cu aspect de poet, verde de gelozie și de dragoste, se aruncă înainte ca o pisică sălbatică și aținti un pumnal lung și lucitor spre spatele îmbrăcat în satin negru. Joe nu-și putea închipui cum ar putea da greș o asemenea lovitură, însă, fără a-și ridica blânda mână dreaptă de pe dosul plușat la fetei, Marele Jucător scoase mâna stângă precum un resort de oțel în desfășurare. Joe nu putea fi sigur dacă-l înjunghiase pe poet în gât ori îl lovise acolo cu o figură de judo, îi făcuse dublul deget marțian sau dacă doar îl atinsese, dar, indiferent de metodă, băiatul încremeni ca mort, de parcă ar fi fost împușcat cu o pușcă cu amortizor pentru elefanți sau un pistol invizibil, cu raze, și se prăbuși la podea. Doi tipi îmbrăcați în negru veniră în fugă să *târască* trupul și nimeni nu-i acordă nici cea mai mică atenție, astfel de episoade fiind considerate firești la îngropelniță.

Asta aproape că-l electriză pe Joe și fu cât pe ce să facă un cinci înainte de a fi intenționat. Dar acum valurile de durere încetară să-i mai străbată mâna stângă, iar nervii-i erau precum corzile noi de chitară, cu învelișul lor metalic, așa că trei aruncări mai târziu scoase un cinci, marcând punctul, și se pregăti să curețe masa. Făcu blackjackuri de nouă ori la rând, de șapte ori șapte și doi de unșpe, multiplicând primul său pariu de un jeton la un pot de peste patru mii de dolari. Niciuna dintre Ciupercile Mari nu abandonase încă, dar unele începeau să se arate îngrijorate și două transpirau de zor. Marele Jucător încă nu acoperise niciunul dintre pariurile lui Joe, dar părea să-i urmărească jocul cu un mare interes, venit dinspre cavernoasele sale găvane.

Apoi lui Joe îi veni o idee năstrușnică. Știa că nu-l putea bate nimeni în această noapte, dar dacă ținea zarurile până curăța toată masa, n-ar mai avea niciodată șansa de a-l vedea pe Marele Jucător arătându-și *propriul* talent, și era foarte curios să-l afle. În afară de asta, se gândi, se cuvenea să răspundă cu curtoazie pentru curtoazie și să fie și el un adevărat gentleman.

— Trag patruzeci și unu de dolari, mai puțin cu cinci cenți, anunță. Arunc de-o para.

De data asta nu mai urmară niciun fel de șușoteli, iar fața lată a Domnului Zaruri nu se mai întunecă. Dar Joe era conștient că Marele Jucător se holba la el dezamăgit, sau poate întristat, ori doar speculativ. Joe pierdu imediat, aruncând aiurea, mai degrabă încântat să vadă două dintre cele mai arătoase mici scăfârlii rânjindu-i cu dinții rubinii, ca de la o ureche la cealaltă, iar zarurile ajunseră la Ciuperca Mare din stânga lui.

— A știut când i s-a tăiat norocul, auzi o altă Ciupercă Mare mormăind cu admirație ursuză.

Jocul evoluă rapid în jurul mesei, dar fără să se încingă nimeni prea tare și mizele nu urcară niciodată mai mult decât valoarea medie ridicată. „Trage-i un cinci.” „Dă-i de-un zecar.” „Un Andrew Jackson[147].” „Arunc de treizeci de dolari.” Din când în când, Joe mai acoperea o parte a pariului, câștigând mai mult decât pierdea. Avea acum peste șapte mii de dolari, bani adevărați, înainte ca babaroasele să ajungă la Marele Jucător. Acesta ținu zarurile multă vreme în palmele sale sculpturale, în vreme ce le privea gânditor, cu toate că nicio umbră de încrețitură nu apăru pe fruntea lui aproape ciocolatie și nicio broboană de transpirație nu se scurse în jos. Murmură:

— Dau la o dublă de zece, iar după ce răspunsese pariului, închise pumnul, scuturând ușor zarurile – sunetul lor era precum cel al unor semințe mari răsunând într-un pahar mare, doar pe jumătate uscate – și le aruncă, neglijent, spre capătul mesei.

Era o aruncare cum Joe nu mai văzuse niciodată la vreo masă de barbut. Zarurile au zburat prin aer fără a se rostogoli, au atins exact îmbinarea de la capătul mesei și fundul ei și s-au oprit brusc, etalând un șapte. Joe rămase profund dezamăgit. La vreo aruncare de-a lui obișnuia să calculeze: „Lansez trei în sus, cinci spre nord, două rostogoliri și jumătate în aer, lovesc colțul

147 Bancnota de 20 de dolari a SUA, cu chipul preşedintelui american. *(n. tr.).*

de-un șase-cinci-trei, o rostogolire pe trei sferturi și una de-un sfert cu răsucire laterală pe dreapta, și dau de capăt pe marginea unu-doi, o rostogolire pe jumătate în revers și o răsucire laterală stânga pe trei sferturi, dau o față de cinci, rostogolire de două ori, iese un doi”, iar asta ar fi numai pentru unul dintre zaruri, o aruncare cu adevărat banală, fără niciun ricoșeu în plus. Prin comparație, tehnica Marelui Jucător fusese ridicol, îngrozitor de simplă. Desigur, Joe ar fi putut s-o reproducă destul de ușor. Nu era altceva decât o formă elementară a aruncatului rocilor căzute înapoi în locașurile lor. Însă Joe nu se gândise nici măcar o dată să folosească un truc atât de copilăresc la masa de barbut. Asta ar fi făcut ca totul să fie prea ușor și-ar fi distrus frumusețea jocului.

Un alt motiv pentru care Joe nu făcuse niciodată uz de truc era că nu se gândise vreodată că ar putea scăpa cu asta. După toate regulile de care auzise, era cea mai dubioasă aruncare. Exista posibilitatea ca unul sau altul dintre zaruri să nu ajungă cu totul la capătul mesei, ori să rămână un picuț ridicat, sprijinit de capătul mesei. În afară de asta, își reaminti el, nu trebuia ca ambele zaruri să revină de la capăt, chiar și numai pentru un milimetru?

Oricum, din câte putuseră vedea ochii ageri ai lui Joe, ambele zaruri stăteau perfect drepte și sprijinite de peretele din capătul mesei. Mai mult, toată lumea de la masă părea să accepte aruncarea, fata cu zarurile luase cuburile, iar Ciupercile Mari, care pariaseră cu omul în negru, plăteau. În ceea ce privește regula rostogolirii zarurilor, ei bine, la îngropelniță se părea că regula era ușor diferit interpretată, iar Joe credea că nu trebuia să pui la îndoială niciodată Regulile Casei, decât în situații extreme; atât mama lui, cât și soția îl învățaseră că aceasta era calea cea mai lipsită de probleme. Și, în afară de asta, nu banii lui se duseseră pe aruncarea aceea.

Cu un glas precum vântul trecând prin Valea Chiparoșilor, ori pe Marte, Marele Jucător anunță:

— Arunc pentru o sută.

Era cel mai mare pot din noaptea aceasta, zece mii de dolari, iar felul în care-o spusese Marele Jucător făcea să pară mai mult de-atât. În îngropelniță se pogorî tăcerea, se puseră surdinele în tromboanele formației de jazz, anunțurile crupierilor deveniră mai șoptite, cărțile cădeau cu mai multă grijă, ba chiar și bilele

de ruletă păreau că încearcă să producă mai puțin zgomot în timp ce se rostogoleau în căsuțele lor.

Mulțimea din jurul Mesei de Barbut Numărul Unu se îngroșă pe nesimțite. Băieții și fetele din suita Marelui Jucător formară un dublu semicerc în jurul lui, asigurându-i destul loc în jurul coatelor.

Acel pariu pe centă, își dădu Joe seama, era cu vreo treizeci de dolari mai mult decât întreaga sa grămadă de bani. Trei sau patru dintre Ciupercile Mari trebuiră să-și semnalizeze unul altuia înainte să cadă de acord cum să parieze.

Marele Jucător aruncă încă un șapte, în exact același stil plat, oprit pe loc. Mai parie încă o dată pe centă și câștigă. Și încă o dată. Și încă o dată.

Joe începea să fie foarte îngrijorat și destul de indignat. Părea necinstit ca Marele Jucător să câștige pariuri atât de mari prin aruncări atât de mecanice, deloc romantice. De fapt, nici nu le puteai numi aruncări, pentru că zarurile nu se răsturnau niciun pic, în aer sau după aceea. Era genul de acțiuni pe care le-ai fi așteptat de la un robot, și încă unul prost programat pentru asta. Bineînțeles, Joe nu-și riscase niciunul dintre jetoanele sale pariind cu Marele Jucător, dar dacă lucrurile continuau în acest fel, va fi nevoit s-o facă. Două dintre Ciupercile Mari se retrăseseră deja de la masă, transpirând, recunoscându-se învinși, și nu le luase nimeni locul. Destul de curând, va apărea un pariu pe care Ciupercile rămase nu-l vor putea acoperi în întregime, și-atunci va trebui să-și riște propriile sale jetoane, ori să se retragă și el din joc; și nu putea face asta, nu cu forța care-i creștea în mâna dreaptă, ca un fulger înlănțuit.

Joe așteptă și tot așteptă ca să zică cineva ceva despre vreuna dintre loviturile Marelui Jucător, însă nimeni nu apăru. Își dădu seama că, în pofida eforturilor sale de a arăta imperturbabil, fața i se înroșea lent. Cu o discretă ridicare a mâinii stângi, Marele Jucător o opri pe fata cu zarurile chiar când era pe cale să ridice babaroasele. Ochi precum niște hăuri negre se orientară spre Joe, care se sforță să le întoarcă privirea și s-o mențină neclintită. Tot nu putea surprinde nici cea mai vagă sclipire în acei ochi. Imediat simți mângâierea delicată a unei bănuieli îngrozitoare.

Cu cea mai adâncă simțire și amabilitate, Marele Jucător șopti:

— Cred că acel foarte bun aruncător de zaruri de vizavi are dubii despre validitatea ultimei aruncări, cu toate că este prea gentleman ca să le rostească. Lottie, testul cu cartea de joc.

Fata înaltă, cu aspect spectral, răspunzătoare cu zarurile de fildeș, trase o carte de sub masă și, cu o sclipire veninoasă a dințișorilor ei albi, o trimise învârtindu-se în zbor, aproape de masă, spre Joe. El prinse cartonul rostogolitor și-l examină scurt. Era cartea de joc cea mai subțire, tare, plată și strălucitoare pe care pusese Joe mâna vreodată. De asemenea, era un Joker, dacă asta însemna ceva. O rostogoli tacticos înapoi în mâna ei, iar ea o împinse foarte ușor, lăsând-o să cadă prin propria sa greutate până la capătul mesei, acolo unde zăceau cele două zaruri. Rămase în mica depresiune lăsată în fetrul negru de marginile lor rotunjite. O mută cu dexteritate, fără a forța, demonstrând că nu exista niciun spațiu între zaruri și capătul mesei, în niciun punct.

— Satisfăcut? întrebă Marele Jucător.

Joe dădu din cap, mai mult fără voie. Marele Jucător îi făcu o reverență. Fata cu zarurile își rânji buzele scurte, subțiri, și se ridică, legănându-și spre Joe sânii ei albi, ca niște globuri din porțelan.

Tacticos, cu un aer aproape plictisit, Marele Jucător reveni la rutina aruncării după o sută și realiză un șapte. Ciupercile Mari se veștejiră cât ai clipi și plecară de la masă, unul câte unul, clătinându-se. Ciupercă Otrăvitoare avea un chip deosebit de trandafiriu și i se mai aduseră bani de către un curier care gâfâia, dar nu-i fu de niciun ajutor pentru că pierdu și sutele suplimentare. În vreme ce teancurile de fise și jetoane negre de lângă Marele Jucător ajunseră ca niște zgârie-nori.

Joe deveni din ce în ce mai furios și înspăimântat. Privea ca un șoim sau ca un satelit spion cum zarurile se sprijineau de peretele din capăt, însă nu putea găsi niciodată justificarea pentru un alt test cu cartea de joc, sau să aibă tupeul de a pune la îndoială Regulile Casei într-un moment atât de târziu. Era o nebunie, de fapt, o înnebunire, să știi că, dacă ai pune mâna pe zaruri încă o dată, ai putea arunca în cercuri în jurul acelui stâlp negru de aristocrație afișată. Se blestemă în nenumărate feluri pentru impulsul imbecil, îngâmfat, suicidal care-l împinsese să lase zarurile din mână când le avusese la el.

Pentru ca lucrurile să se complice și mai mult, Marele jucător

nu-l mai slăbea pe Joe din priviri, uitându-se la el cu acei ochi ca două galerii de mină de cărbuni. Acum aruncă de trei ori fără măcar să se uite la zaruri sau la peretele din capătul mesei, din câte putea Joe să-și dea seama. Devenea la fel de rău ca soția sau mama lui, privindu-l, privindu-l și iar privindu-l. Însă holbarea constantă a acelor ochi, care nu erau ochi, băga o groază îngrozitoare în el. Teroarea supranaturală se adăuga propriei lui certitudini privind pericolul ucigător al Marelui Jucător. Dar cu cine – se tot întreba Joe – se nimerise în joc în astă noapte? Era și curiozitate, și spaimă, o curiozitate îngrozitoare, la fel de puternică precum dorința lui de a pune mâna pe zaruri și de a învinge. I se ridică părul pe corp și i se făcu pielea de gâscă, cu toată puterea care-i pulsa încă în mână ca o locomotivă cu roțile blocate sau o rachetă vrând să se desprindă de pe rampa de decolare.

În același timp, Marele Jucător rămase așa o eleganță drapată în satin negru, cu pălărie moale, suavă, amabilă și letală. De fapt, cel mai rău lucru despre locul în care se trezise Joe era că, după ce admirase toată noaptea sportivitatea impecabilă a Marelui Jucător, acum suferea dezamăgirea provocată de aruncările sale mașinale și încerca să-l prindă cu orice chichiță tehnică putea. Neînduplecata secerare a Ciupercilor Mari continua. Locurile rămase libere le depășeau numeric pe Ciupercile Otrăvitoare. Curând, mai rămaseră doar trei.

Îngropelnița încremenise precum Valea Chiparoșilor sau Luna. Muzica de jazz încetase, la fel râsetele vesele și târșâitul pașilor, chicotelile fetelor și ciocnitul paharelor și zornăitul monedelor. Toată lumea părea că se concentrase în jurul Mesei de Barbut Numărul Unu, înșirată în tăcere.

Joe era chinuit de vigilență, de simțământul nedreptății, disprețul de sine, speranțe nebunești, curiozitate și teamă. Mai ales de ultimele două.

Tenul Marelui Jucător, din câte se putea vedea, continua să se întunece. Pentru o clipă, devastatoare, Joe se întrebă dacă nu cumva intrase în joc cu un negroteu, poate cu vreun vrăjitor Voodoo, năclăit în farmece, al cărui machiaj de alb începea să se șteargă.

Destul de repede veni un pariu pe-o sută, pe care cele două Ciuperci Mari rămase nu-l putură acoperi între ele. Joe trebuia să pună zece dolari din teancul său jalnic sau să iasă din joc. După

un moment de chinuitoare ezitare, puse banii. Și-și pierdu cei zece dolari.

Cele două Ciuperci Mari se retraseră în brațele mulțimii tăcute. Ochii negri ca noaptea se fixară asupra lui Joe. O șoaptă:

— Mizează pe tot teancul tău.

Joe simți înlăuntrul său impulsul rușinos de a se declara învins și s-o șteargă acasă. Cel puțin, cei șase mii de dolari ai săi le-ar lăsa mască pe nevastă-sa și maică-sa. Însă nu se putu abține să nu se gândească și la hohotele mulțimii sau la faptul că ar trebui să trăiască de acum cu ideea că avusese șansa șanselor, indiferent cât de mică, de a-l înfrunta pe Marele Jucător și că trecuse pe lângă ea.

Dădu din cap.

Marele Jucător aruncă zarurile. Joe se aplecă asupra mesei, uitându-și vertijul, urmărind momentul cu ochi de vultur sau de telescop spațial.

— Satisfăcut?

Joe știa că se cuvenea să spună „da” și să iasă tiptil, cu fruntea cât mai sus putea. Era un gest de gentleman, însă își aminti că nu era un gentleman, ci doar un miner murdar, pe care munca-l rupsese de șale, cu un talent la aruncarea de precizie.

Mai știa și că, probabil, era foarte periculos pentru el să spună altceva în afară de „da”, așa cum era înconjurat de dușmani și de necunoscuți. Dar apoi se întrebă ce drept avea el, un muritor jalnic, un eșec în devenire, să se preocupe de pericole? În afară de asta, unul dintre zarurile cu rânjet rubiniu părea ieșit la un fir de păr distanță din alinierea cu celălalt. Era cel mai mare efort din viața lui Joe, însă înghiți un nod și reuși să spună.

— Nu. Lottie, testul cu cartea.

Fata cu zarurile scoase un mârâit furios, se îndreptă de spate și se dădu înapoi, ca și cum ar fi avut de gând să-l scuipe în ochi, iar Joe avu senzația că saliva ei era venin de cobră. Dar Marele Jucător își ridică un deget spre ea, în semn de dojană, iar ea trimise cartea spre Joe, însă atât de jos și de măiestrit, încât se pierdu, o clipă, sub fetrul negru înainte de a zbura în palma lui Joe. Era fierbinte la atingere și pârlită peste tot, de un maroniu-deschis, dar altfel neatinsă. Joe icni și-o azvârli înapoi pe sus.

Rânjindu-și spre el pumnalele otrăvite, Lottie o lăsă să gliseze

coborând până la peretele de la capătul mesei… și, după un moment de ezitare, alunecă în spatele zarului suspectat de Joe. O înclinare din cap și-o șoaptă:

— Ai ochi ageri, domnule. Fără îndoială, zarul acela n-a reușit să ajungă la perete. Scuzele mele cele mai sincere și… zarurile sunt ale dumitale, sir.

Văzând cubulețele zăcând pe marginea neagră dinaintea lui, fu cât pe ce să-i provoace lui Joe un atac de apoplexie. Toate simțămintele care-l chinuiau, inclusiv curiozitatea, ajunseră la un nivel de intensitate aproape incredibil, și când spuse:

„Mizez pe tot teancul”, iar Marele Jucător răspunse „Ești acoperit”, cedă unui impuls incontrolabil și aruncă cele două zaruri chiar în ochii lipsiți de orice licăr, ca de miez de noapte, ai Marelui Jucător.

Zarurile zburară direct prin craniul Marelui Jucător și se rostogoliră în interior, zornăind ca niște semințe mari într-un pocal mare încă umed.

Întinzând câte-o mână, cu palma întoarsă, de fiecare parte, pentru a indica băieților și fetelor sale, precum și celorlalți că nu trebuie să treacă la represalii împotriva lui Joe, Marele Jucător gargarisi, pe uscat, cele două fildeșuri cubice, apoi le scuipă în așa fel încât aterizară în mijlocul mesei, unul căzu pe-o latură, iar celălalt rămase sprijinit de el.

— Pus pe-o ureche, domnule, șopti el cu blândețe, ca și cum nu i s-ar fi adus nicio insultă. Aruncă din nou.

Joe aruncă zarurile din reflex, trecând peste șoc. După ceva timp, se hotărî că, deși putea ghici numele real al Marelui Jucător, acum tot și-ar încerca forțele cu el.

Într-un colțișor al minții, se întrebă cum de un schelet în viață își menținea oasele împreună. Mai aveau oasele cartilaje și tendoane, mai erau legate, se rezolva cu câmpuri de forță sau fiecare oscior era ca un magnet de calciu, îmbinându-se unul cu celălalt? Legăturile acestea funcționau, cumva, prin generarea electricității mortale a zarurilor.

În liniștea mormântală din îngropelniță, cineva-și drese glasul, o târfuliță chicoti isteric, o monedă căzu de pe tava celei mai dezgolite fete cu jetoanele, provocând un zornăit auriu, și se rostogoli melodios pe podea.

— Liniște! porunci Marele Jucător și, printr-o mișcare aproape imposibil de urmărit, își băgă mâna în interiorul hainei și o

scoase așezând-o pe marginea mesei de barbut din fața lui.

Un revolver argintiu, cu țeava scurtă, lucea stins pe masă.

— Următoarea creatură, de la cea mai umilă negresă, pasăre de noapte, și până la dumneata, Domnule Zaruri, care mai scoate un singur sunet în timp ce curajosul meu adversar dă cu zarurile ia un glonț în țeastă.

Joe îi răspunse cu o înclinare politicoasă din cap, pe care-o simți ciudată, apoi se decise să-și înceapă aruncările cu un șapte format dintr-un as și-un șase. Rostogoli zarurile și, de data asta, Marele Jucător, judecând după mișcările craniului său, urmări cu mare atenție traseul cubulețelor, folosindu-și ochii care nu erau acolo.

Zarurile aterizară, se rostogoliră și rămaseră nemișcate. Nevenindu-i să creadă, Joe își dădu seama că, pentru prima dată în viața lui de barbugiu, făcuse o greșeală. Sau poate că puterea privirii Marelui Jucător era mai mare decât cea a mâinii drepte. Zarul de șase se așezase bine, însă asul făcuse o jumătate de rostogolire în plus și se așezase ca doi.

— Sfârșitul jocului, anunță cavernos Domnul Zaruri.

Marele Jucător ridică mâna maronie, scheletică.

— Nu neapărat, șopti el.

Găvanele negre ale ochilor se ațintiră asupra lui Joe precum gurile a două tunuri de asediu.

— Joe Slattermill, încă mai ai ceva de valoare pe care să joci, dacă dorești. Viața ta.

La aceasta, chicotelile isterice, râsul înfundat, hăhăielile, scrâșnetele și țipetele izbucniră de-a valma în întreaga îngropelniță. Domnul Zaruri rezumă sentimentul general bubuind peste întreaga hărmălaie:

— Care-i folosul sau valoarea vieții unui pierde-vară ca Joe Slattermill? Nici doi cenți, în bani de bani.

Marele Jucător lăsă o mână pe revolverul care lucea dinaintea lui și toate hohotele pieriră.

— Mie-mi folosește, șopti Marele Jucător. Joe Slattermill, eu pun la bătaie tot câștigul meu din această noapte, și mai pun și întreaga lume, totul la un singur pariu. Tu vei miza cu viața ta și cu sufletul tău. Tu arunci zarurile. Ce preferi?

Pe Joe Slattermill îl apucă bățul, dar mai apoi drama situației îl copleși cu totul. Chibzui și-și dădu seama că, desigur, n-avea de gând să renunțe la rolul său principal dintr-un spectacol ca

acesta pentru a se întoarce acasă lefter la soție și mama sa, în casa părăginită, și la apaticul domn Mațe. Poate, își spuse el încurajându-se, nici nu exista vreo forță în privirea Marelui Jucător, poate că lui doar i se păruse că văzuse așa ceva și că făcuse o greșeală la aruncatul babaroaselor. În afară de asta, era mult mai înclinat să accepte evaluarea vieții sale făcută de Domnul Bones decât cea a Marelui Jucător.

— S-a făcut, spuse.

— Lottie, dă-i zarurile.

Joe se concentră așa cum n-o mai făcuse niciodată, puterea furnicându-i triumfătoare mâna, și aruncă.

Zarurile nici nu atinseră fetrul. Se duseră de-a dreptul în jos, apoi sus, cu o boltă demențială, până la capătul celălalt al mesei, iar apoi se întoarseră fulgerător ca niște meteoriți mici, licărind roșietici spre fața Marelui Jucător, unde se opriră brusc, suspendate în găvanele lui negre, fiecare cu un singur punct roșu licărind, etalarea unui as.

Ochi de șarpe.

O șoaptă, în vreme ce acei ochi-zaruri licăreau batjocoritori spre el:

— Joe Slattermill, ai dat-o în bară.

Folosind degetul mare și cel mijlociu – sau mai degrabă oasele lor – ale ambelor mâini, Marele Jucător își scoase zarurile din orbite și le lăsă să cadă în mănușa albă a mâinii lui Lottie.

— Da, ai dat-o în bară, Joe Slattermill, continuă el imperturbabil. Și-acum poți să te împuști – atinse pistolul argintiu – sau să-ți tai gâtul – scoase fulgerător din haină un cuțit bowie, cu mânerul de aur, și-l puse lângă revolver – sau poți să te otrăvești.

Celor două arme li se alătură o sticluță mică și neagră, cu un craniu alb și două oase încrucișate pe etichetă.

— Sau domnișoara Flossie, aici lângă mine, te poate săruta până la moarte.

O trase lângă el pe cea mai frumoasă și malefică dintre fetele de companie. Aceasta de bâțâi cu fală și-și ridică fusta scurtă, violacee, oferindu-i lui Joe o privire provocatoare, flămândă, ridicându-și buza superioară, de un roșu aprins, pentru a-și dezveli caninii lungi și albi.

— Sau ar mai fi ceva, adăugă Marele Jucător, arătând, cu înțeles, spre masa de barbut, neagră și fără fund, ai putea face

Marele Plonjon.

— Am să fac Marele Plonjon, zise Joe.

Puse piciorul drept pe măsuța lui pentru jetoane, golită, pe cel stâng pe marginea neagră, se aplecă... și, brusc, sărind de pe margine, se aruncă într-un salt ca de tigru peste masa de barbut, la gâtul Marelui Jucător, consolându-se cu gândul că bietul poet nu părea să fi suferit prea mult. În timp ce trecu fulgerător drept peste mijlocul mesei, avu parte de o imagine de-o clipă a ceea ce se afla, cu adevărat, dedesubt, însă mintea sa nu avu timp să interpreteze informația, pentru că în clipa următoare se scufunda în Marele Jucător.

Muchia dură a unei palme maronii îl izbi în tâmplă cu o lovitură fulgerătoare de judo... iar degetele maronii, sau doar oasele, se împrăștiară peste tot ca aluatul. Mâna stângă a lui Joe trecu prin pieptul Marelui Jucător ca și cum nici n-ar fi fost altceva decât o haină din satin negru, în vreme ce dreapta, înfigându-și amenințătoare ghearele în craniul acoperit de pălăria moale, îl spulberă în bucăți. În clipa următoare, Joe se prăbuși pe podea împreună cu unele veșminte negre și fragmente maronii.

Țâșni în picioare într-o clipită și se aruncă asupra grămezilor înalte de jetoane de pe masa Marelui Jucător. Avu vreme să apuce ceva cu mâna stângă. Nu putu vedea niciun jeton auriu sau argintiu, nici din cele negre, așa că-și umplu buzunarul stâng de la pantaloni cu o mână de jetoane albe și o luă la fugă. Apoi întreaga gloată din îngropelniță se repezi la el și după el. Fulgerau dinții, cuțitele și boxurile de alamă. Era lovit, zgâriat, izbit, îmbrâncit și atacat cu tocuri ascuțite. O trompetă poleită cu aur, cu o față neagră, cu ochii injectați, în spatele ei, îl lovi în cap. Văzu ca într-o străfulgerare pe fata cu jetoanele aurite și încercă s-o prindă, dar îi scăpă. Cineva încercă să-i stângă în ochi un trabuc aprins. Lottie, zbătându-se și zvârcolindu-se ca un boa constrictor, aproape că reuși să-l prindă ca într-un clește și să-l foarfece. Flossie, așezată pe vine și cu gura larg deschisă, mârâind ca un demon felin, azvârli pe lângă fața lui ceva ce mirosea ca acidul. Trăgând cu revolverul argintiu, Domnul Zaruri împroșcă gloanțe în jurul lui. Încercau să-l înjunghie, să-l hăcuiască, i-au dat scatoalce după ceafă, l-au ciomăgit, l-au împușcat, l-am lovit la genunchi, mișcat, strâns cu putere, i-au dat capete-n gură, l-am bătut și călcat pe bombeuri.

Dar cumva, niciuna dintre lovituri sau zgârieturi nu avea cine știe ce forță. Era ca și cum s-ar fi luptat cu niște fantome. La sfârșit, se dovedi că întreaga gloată din îngropelniță, acționând concertat, nu avea mai multă forță decât Joe. Se simțea ridicat de o mulțime de mâini și scos afară prin ușile batante, astfel că ateriză pe spate pe trotuarul din scânduri. Nici asta nu-l duru cine știe ce. Era mai mult ca un ghiont de încurajare. Trase adânc aer în piept și se pipăi peste tot, întinzându-și oasele. Nu părea să fi suferit niciun prejudiciu serios. Se ridică în picioare și privi în jur. Îngropelniță era întunecată și tăcută ca mormântul sau ca planeta Pluto, ori ca restul orășelului Ironmine. Pe măsură ce ochii i se acomodară cu lumina stelelor și licărul câte unei nave spațiale rătăcitoare, văzu o ușă închisă cu lacăt, acoperită cu tablă, acolo unde fuseseră ușile batante. Descoperi că molfăia ceva crocant, ținut în mâna dreaptă în tot timpul cât durase balamucul din final. Gust bun, cam ca pâinea pe care o cocea nevastă-sa pentru cei mai buni dintre clienți. În *acel* moment mintea sa procesă imaginea pe care o văzuse când privise în jos, în timp ce zbura peste mijlocul mesei de barbut. Era un perete subțire de flăcări, mișcându-se dintr-o parte în alta a mesei, iar dincolo de flăcări erau chipurile soției, mamei și al domnului Mațe, cu toții părând foarte surprinși. Își dădu seama că molfăia un fragment din craniul Marelui Jucător și-și aminti de forma celor trei pâini pe care nevastă-sa începuse să le coacă în cuptor când plecase de-acasă. Și-atunci înțelese vraja făcută de ea, ca să-l lase să plece puțin și să se simtă aproape ca un om, și-apoi să vină de-a dreptul acasă, cu degetele arse.

Scuipă ce-avea în gură și aruncă pe partea cealaltă a străzii ce mai rămăsese din craniul uriaș. Se căută în buzunarul stâng. Mare parte dintre jetoanele albe fuseră spulberate în timpul ciomăgelii, dar găsi unul întreg și-i pipăi suprafața cu buricele degetelor. Simbolul dăltuit pe el era o cruce. O ridică la buze și gustă. Avea un gust fin, delicios. Îl mâncă și simți cum îi revin puterile. Se bătu pe buzunarul stâng, plin-ochi. Cel puțin, ieșise bine aprovizionat.

Apoi se răsuci și o luă drept spre casă, însă străbătu un drum lung, dând ocol lumii întregi.

Traducerea: Silviu Genescu

Postfață:

Povestea sperietorii este cea mai veche și cea mai bună din lume, pentru că este povestea curajului, a fricii alungate de cunoașterea câștigată prin plonjarea în necunoscut, ignorând riscurile sau riscurile aparente: descoperirea că silueta albă și terifiantă nu-i decât un om cu un cearșaf pe cap sau poate un negru mânjit cu cenușă albicioasă. Triburi primitive, ca australienii aborigeni, au ritualizat povestea sperietorii în ceremoniile lor inițiatice pentru băieți, iar în prezent avem nevoie de ea mai mult decât oricând. Pentru masculul american modern, ca și pentru Joe Slattermill, sperietoarea finală se poate dovedi figura Mămicii: Soția sau Mama dependentă de dominare, exagerându-și revendicările asupra lui dincolo de orice rațiune și constrângere. Știința însăși înseamnă o bătălie împotriva unor sperietori precum Cancerul Este Incurabil, Sexul Este Murdar, Truda îndoitoare de Spinare Este de-a Pururi Soarta Omului, Oamenii Nu Pot Zbura, Stelele Nu Pot Fi Atinse, Omul N-a Fost Menit să Știe (sau să Facă) Asta, Aia sau Cealaltă. Cel puțin așa simțeam eu când am scris „Dând cu babaroasele”.

Am ales ca formă povestea vânătorească din SUA (sau ea m-a ales pe mine), fiindcă precizia erei spațiale se potrivește aventurilor ce pun la încercare credulitatea narate de personaje legendare ca Mike Fink[148], Pecos Pete[149], Tony Beaver[150], ciocănarul John Henry[151] și dubiosul gigant Paul Bunyan[152], un personaj din pădurile Nordului pe sfert autentic, pe trei sferturi invenție a secolului al XX-lea. M-a incitat să realizez un punct final al povestirii pornind de la ipoteza elementară a geometriei spațiale potrivit căreia între oricare două puncte de pe o sferă

---

148 Fink, Mike (cca. 1770/1780-cca. 1823). Barcagiu şi bătăuş semilegendar de pe fluviile Ohio şi Mississippi.

149 Pecos Pete/Pecos Bill. Cowboy mitic imortalizat în numeroase poveşti din Vestul american în perioada expansiunii spre vest.

150 Beaver, Tony. Pădurar mitic din Vestul american în secolul al XIX-lea.

151 Henry, John. Personaj din folclorul american, subiectul a numeroase cântece, poveşti, romane şi piese de teatru.

152 Bunyan, Paul. Pădurar uriaş din folclorul şi tradiţia nord-americane.

ca Pământul există întotdeauna două linii directe pe un același ecuator, chiar dacă una este lungă de numai un kilometru, iar cealaltă de 40.000. Un talent înnăscut pentru barbut nu-i doar visul unui jucător; telechinezia exercitată asupra zarurilor este de mult timp un domeniu de teste experimentale pentru cercetătorii percepțiilor extrasenzoriale. Mi-a făcut plăcere să exploatez jargonul barbutului pentru poezia sa și să combin zborul spațial cu vrăjitoria, care nu-i decât alt termen pentru puterile autohipnozei, rugăciunii, sugestiei și a tot ce ține de subconștient. Este o greșeală să gândim că science-fictionul este un domeniu literar neconvențional și ocolit; poate fi un ingredient în orice fel de ficțiune, tot așa cum știința și tehnologia contemporane intră în viețile noastre din toate părțile.

Joe L. Hensley[153]
Dumnezeul Randy, fiul meu

Introducere la „Dumnezeul Randy, fiul meu”

Ne năpusteam în *sus* pe un drum care șerpuia periculos pe versantul unei văi din Madison, statul Indiana. Cauciucurile scârțâiau ca niște porci jugăniți și eu tremuram într-un colț îndepărtat din dreapta al scaunului de lângă șofer. Era o mașină *mare* și șoferul derapa întruna pe patru roți, pe serpentine care aduceau roțile din spate deasupra prăpastiei. Am avut o imagine clară în jos, în valea verde și mândră în care se cuibărea Madisonul, când ne-am înclinat precar, după care șoferul a accelerat, intrând în alt viraj. Înapoia noastră am auzit pe neașteptate mârâitul unui echipaj al poliției rutiere a statului Indiana, iar mașina lor viu colorată a fulgerat roșu, în semn de avertisment. Se apropia rapid. Limita de viteză era de treizeci și cinci de kilometri la oră pe curbele acelea demente, dar dementul dinapoia volanului avea o sută la oră. Am fost recunoscător polițiștilor care se apropiau; era posibil să-mi petrec noaptea la răcoare în calitate de complice fără voie al șoferului, dar – pentru Dumnezeu! – aș fi fost în viață când m-ar fi adus înaintea judecătorului. Șoferul putea să vadă clar echipajul în oglinda retrovizoare, însă n-a părut să se

153 Hensley, Joe L. (1926–2007). Judecător şi scriitor american.

sinchisească deloc. A călcat pedala de accelerație până la podea și sedanul mare s-a repezit în alt viraj. Cred că am țipat. (Cu totul neobișnuit pentru mine. Cândva am șofat camioane cu dinamită în Carolina de Nord, ale cărei șosele sunt la fel de șerpuite, și nu sunt un tip lesne de zguduit. Dar, cu excepția șofatului lui Norman Spinrad, sunt un pasager cuminte, pentru că am condus și mașini sport. Însă de data *asta*...)

În cele din urmă am ajuns pe creasta dealului și sedanul a accelerat la maximum. La 180 de kilometri la oră i-am urlat șoferului să oprească înainte ca nenorocitul de polițai din Indiana să intre peste noi, trecând prin țeava de eșapament. El a rânjit strâmb – care este *unicul* fel în care poate zâmbi – și a călcat frâna. Ne-am oprit derapând, am intrat pe jumătate pe sens invers și eu am colapsat în scaun. Mașina de poliție a vâjâit pe lângă noi, cât pe aici să ne rașcheteze, și a frânat. Polițaiul numai fibră a ieșit în goană, roșu la față de furie. A făcut pași de o leghe și a început să zbiere chiar înainte să fi coborât capul spre fereastra noastră. Scosese pistolul.

— Idiotu' naibii! a răcnit el, cu mușchii gâtului reliefându-se perfect distinct. Știi ce viteză aveai, fir-ai al dracu' de clovn ignorant? Știi că m-ai fi putut omorî pe mine și pe toți ceilalți de pe șoseaua asta, cretinul dra... ah, salut, Joe.

A zâmbit și a băgat în toc arma cu țeavă lungă.

— Scuze, Joe, nu te-am recunoscut.

A surâs încă o dată, larg, a strâns din umeri, de parcă ar fi știut că era Ordinea Naturală, și s-a îndepărtat. A pornit mașina și a plecat rapid. Joe a revenit pe sensul nostru și a accelerat puternic, urmându-l.

— Un amic, a spus Joe L. Hensley.

A rânjit strâmb. Cred că am leșinat.

Carol Carr[154] spune că Joe L. Hensley este un ursuleț. Cum să nu!

Schimbare de decor: Fort Knox, statul Kentucky, 1958. Stau în fața căpitanului, ofițerul comandant al companiei mele. Este foarte nemulțumit de mine. L-am tras pe sfoară. De șase luni nu locuiesc în cazarmă, ci într-o rulotă, deși nu mai sunt însurat, ceea ce a aflat abia recent. Este furios pe mine. Am încălcat toate regulile imaginabile din compania lui. Mă urăște din plin.

---

154 Carr, Carol. Soţia lui Terry Carr (1937–1987), faimos editor american de antologii SF.

Răcnește că va avea grijă să mă vadă închis în Leavenworth și vorbește cât se poate de serios. Brusc o iau la fugă și mă reped afară din biroul lui, trecând prin cancelarie, hol și camera de zi. Intru în cabina telefonică, închid ușa și mă așez pe podea, trăgând receptorul după mine. Telefonez interurban și cer Madison, statul Indiana. Ei mă caută. Jumătatea inferioară din șindrilă a cabinei mă ascunde din vedere. Mi se face legătura în Madison.

— Joe! zbier eu. Încearcă să mă bage la bulău… AJUTOR, JOE!

M-au localizat acum și încearcă să intre în cabină. Îmi țin piciorul complet întins din genunchi, ca să blochez ușa. Ei vin cu toporișca de incendiu și sparg sticla. Sunt târât afară; continui să mă agăț de receptorul în care urlu:

— AJUTOR, JOE!

Sunt târât înapoi în biroul căpitanului. El mă pune sub pază înarmată până vor fi întocmite documentele pentru Curtea Marțială.

— O să-ți putrezească târtița-n Leavenworth! urlă căpitanul în pragul apoplexiei.

În următoarele două ore, pe biroul căpitanului sosesc trei, ați citit bine, *trei,* apeluri din partea unor congresmeni. De ce-l hărțuiți pe soldatul Ellison? întreabă unul dintre ele. Lăsați-l pe soldatul Ellison în pace, spune al doilea. Soldatul Ellison are *prieteni,* avertizează al treilea. Apoi sosește apelul secretarului de Stat Stuart Symington și căpitanul știe că a fost înfrânt. Mă pedepsește cu spălatul ferestrelor cazărmii timp de o săptămână. Târtița mea nu va vedea niciodată interiorul lui Leavenworth. Căpitanul face o criză de nervi și este trimis în Bahamas să-și revină, dacă mai este posibil. Joe L. Hensley este în Madison, statul Indiana, și rânjește strâmb.

Carol Carr spune că Joe L. Hensley este un motănel. Mai bine s-o credem.

Hensley nu poate fi crezut. Este un fel de legendă a vremurilor sale. Unul dintre cei mai gigantici bărbați pe care i-am văzut vreodată. Înalt de aproape doi metri, este un bloc solid de sus până jos, cu o tunsoare periuță care-i face țeasta să semene cu un recipient din lut pe care-l puteți cumpăra din Woolworth ca să plantați semințe de iarbă, care crește după aceea și arată ca tunsoarea periuță a lui Joe. Are un chip făcut din plastilină și-i place să-l strâmbe în expresii imbecile, dând

impresia că-i retardat. Asta slujește la amăgirea opoziției într-un fals sentiment de securitate. Într-o seară, într-un bar din Evansville, statul Indiana, Joe și cu mine am fost încadrați de o pereche de matahale care doreau să se încaiere. Joe și-a afișat rânjetul strâmb, a început să scoată sunete guturale ca Lenny din *Șoareci și oameni*[155] și a bolborosit:

— Da, da, mie mi-ar plăcea să mă bat, da, da…

După care s-a dus la un perete din cărămidă și a început să-l izbească cu mâna lui „moartă” – cea cu terminațiile nervoase amorțite după ce a fost arsă într-un incendiu –, până ce cărămizile s-au spart și mâna i-a fost jupuită și zdrelită, iar oasele albe au ieșit prin pielea zdrențuită și sângele s-a împroșcat peste tot. Cei doi flăcăi bătăuși s-au înverzit brusc la față și unul dintre ei a murmurat:

— Tipu-i nebun!

Apoi au dispărut îngroziți. Eu cred că am vomitat.

Toate acestea sunt însă doar câteva nuanțe din personalitatea incredibilă a lui Hensley Devastatorul. În ciuda faptului că este încarnarea perfectă a lui Morgan/McMurphy/Yossarian/Sebastian Dangerfield/Gulley Jimson[156], toți ambalați într-o unică petardă, Hensley este un stâlp al comunității, un magistrat foarte respectat, al cărui dosar profesional sună cam așa:

Procuror districtual pentru Districtul Jefferson, statul Indiana, în 1960, jurist pentru Comisia de Sistematizare Urbană Madison între 1959 și 1962, ales în Adunarea Generală a statului Indiana în 1960, unde a servit în perioada 1961–1962, președinte al Comisiei Consultative Guvernamentale pentru Siguranța Traficului între 1961 și 1965, membru al Comisiei Codului Penal al statului Indiana, ales procuror-șef al Circuitului Judiciar V al statului Indiana. În 1966 a candidat din nou pentru legislatură

---

155 *Şoareci şi oameni.* Nuvelă (1937; RAO, 2005) de John Steinbeck, adaptată de mai multe ori pentru scenă şi marele ecran.

156 Morgan/McMurphy/Yossarian/Sebastian Dangerfield/Gulley Jimson. Eroi literari celebri: Randle Patrick McMurphy din *Zbor deasupra unui cuib de cuci* (1962; Polirom, 2008) de Ken Kesey (1935–2001); căpitanul Yossarian din *Catch-22* (1961; RAO, 1997; Polirom, 2010) de Joseph Heller (1923–1999); Gulley Jimson din *The Horse's Mouth* (1944) de Joyce Cary (1888–1957); Sebastian Dangerfield din *The Ginger Man* (1955) de J.P. Donleavy (n. 1926).

într-o zonă cu cinci districte și a pierdut jalnic la o diferență de 70 de voturi. Este posibil ca electorii să fi fost deciși de declarațiile lui în favoarea obscenității și pornografiei. A fost poreclită „Reacția Puritanilor”.

Joe s-a născut în Bloomington, statul Indiana, în 1926, și a crescut, a crescut și a tot crescut. A urmat Facultatea de Drept din Universitatea Indiana. A slujit în armată doi ani, peste hotare, în timpul Nasolelii Nr. 2 din Pacificul de Sud, și a fost rechemat pentru șaisprezece luni încântătoare în timpul prelungirii celui de-al Doilea Război Mondial – Coreea. Este însurat cu frumoasa Charlotte (și ea *trebuie* să fie frumoasă, pentru ca s-o plac cu un asemenea nume, care a fost numele primei mele soții, dar asta-i *cu totul* altă poveste) și are un băiat, Mike, în vârstă de doisprezece ani.

L-am cunoscut pe Hensley la o Convenție Science-fiction din Vestul Mijlociu de la mijlocul anilor 1950 și de atunci am rămas amici. Există unii care susțin că am fi încarnarea contemporană a eroilor literari americani Rover Boys[157]. Respectivii refuză să se prezinte înaintea noastră pentru a le acorda atenția personală cuvenită. Joe nu scrie nici pe departe atât de mult pe cât ar trebui. Talentul lui este o încântare naturală, nestructurat, ținut sub control în primul rând grație minții analitice de jurist. În același timp însă conținutul emoțional al textelor lui este de obicei cu câteva puncte mai sus decât producția majorității scribilor curenți. În acest moment îl voi lăsa pe nebun să vorbească în propria-i apărare:

„Am început să scriu în 1951 și am vândut unul dintre primele mele eforturi la *Planet Stories.* După aceea am intrat cu revista aceea într-o relație agreabilă și interesantă. Eu scriam un text și *Planet* îl cumpăra. Am încercat să vând proze și altor reviste și mi-au fost cumpărate de *Swank* (cu Harlan Ellison), *Rogue* (cu Harlan Ellison), *Amazing Stories* (cu Harlan Ellison), ca și majoritatea revistelor de science-fiction și pentru bărbați, ca *Gent, Dapper* și altele (fără Harlan Ellison). În 1960 am publicat romanul *The Color of Hate,* un altul, *Deliver Us to Evil,* face turul editurilor, iar un al treilea, *Privileged Communication* (titlu sugerat de Harlan Ellison), va fi terminat anul acesta.

---

157 Rover Boys. Serie populară de cărţi pentru copii scrisă de Arthur M. Winfield (pseudonimul lui Edward Stratemeyer, 1862–1930), care a constat din 30 de cărţi apărute între 1899 şi 1926.

Povestirea care urmează o consider a fi cel mai bun text pe care l-am scris, din toate timpurile. *În rest, martorul tăgăduiește.”*

Dumnezeul Randy, fiul meu

de Joe L. Hensley

S-a revoltat în seara în care a venit ordinul să părăsească locul cald și lichid; dar în acest fel era vulnerabil, iar natura era puternică. Afară veniră ploile; o furtună atât de formidabilă, încât meteorologii au luat-o ca punct de referință pentru tot timpul rămas. Luptă ca să rămână în pântecul lucrului-mamă, însă lucrul-mamă îl expulză și, de frică și de furie, răni subtil lucrul-mamă. Nori negri ascundeau stelele și copacii se aplecau numai înaintea vântului.

Cu o noapte înainte, Sam Moore îl lăsase pe fiul său, Randall, să se joace în curte până târziu, dacă asta putea fi numită „joacă”. Băiatul nu avea niciun fel de jocuri anume, iar copiii din vecini evitau zona în care se afla casa Moore. Uneori, câte un copil striga la el, înjurându-i din vreo ascunzătoare, însă, în prezent, de cele mai multe ori, se țineau la distanță.

Sam stătea în șezlong și privea plictisit, copleșit de autocompătimirea cu care-și scria propriul ferpar, punându-și întrebarea eternă: Cine-ai fost tu? Ce-ai făcut tu vreodată? Și de ce eu? De ce acum?

Urmărea copilul cu o repulsie mascată. Randall se deplasa fără zgomot de-a lungul liniei negre a gardului viu, ochii lui de băiețel privind precauți spre celelalte curți învecinate cu a sa. Fusese o vreme când printre copiii vecinilor era ca o lege să arunce o piatră în bătătura lor, când erau pe-aproape, până când cei doi băieți Swihart, care o luaseră la fugă după ce-și lansaseră proiectilele, au căzut într-un puț de a cărui existență nu știa nimeni în colțul acela. Foarte neplăcut pentru ei, însă Randall crescuse cu amintirea pietrelor aruncate și părea că nu are încredere în armistițiu. Sam privi cum băiatul își continua patrularea.

Durerea dinlăuntrul său fusese și mai rea în acea zi, iar acum Sam tânjea după uitarea din timpul somnului.

În cele din urmă, venise vremea.

Primul a venit în liniște, iar amintirile din acea noapte sunt pierdute în timp. Acela crescu ușor și singur, pentru că numai anii de mai târziu din viață au fost înregistrați de cronici. Poporul său a migrat, iar amintirea s-a spulberat într-un număr de legende. Dar sângele a rămas acolo.

Episod: Bătrânul se ocupase de grădinărit prin împrejurimi timp de câțiva ani. Era un bărbat gârbovit, cu un zâmbet blând și știrb, vorbea o engleză stricată și pomenea de lucruri din trecut: svastici, stele galbene, Buchenwald. Din când în când scria poezii necomplicate și le trimitea ziarului local, iar odată i-au publicat una. Era un bătrân prietenos și vorbea cu toată lumea, inclusiv cu una dintre frumusețile adolescente de prin împrejurimi. Aceasta preferă să-l înțeleagă greșit și să considere manierele sale prietenoase drept altceva.

În ziua aceea, exact acum un an, bătrânul săpa tufele de trandafiri din fața casei de peste stradă. Randall urmărise totul cu privirea, lingând înghețata de mentă pe care i-o dăduse bătrânul, lăsând zeama să-i curgă pe la colțurile gurii.

Mașina neagră opri scrâșnind și trei băieți hotărâți au sărit afară. Purtau svetere galbene. Pe spatele fiecăruia fusese țesut, cu mare măiestrie, un vultur, astfel că aripile brodate păreau să bată spre un nou zbor când se mișcau umerii. Fiecare băiat avea un lanț de ferăstrău mecanic, cu un mâner negru la capăt.

Randall îi privi cu un interes tot mai mare, dar fără să înțeleagă încă prea bine ce se întâmpla.

L-au bătut pe bătrân cu brațele lor puternice, ca la placajele din fotbal, iar el s-a ghemuit urlând într-o limbă străină, guturală. S-a terminat foarte repede. Bătrânul rămase grămadă jos, sângerând pe pământul afânat și întunecat. Băieții s-au înghesuit din nou în mașină și-au luat-o din loc în trombă. Randall îi putea auzi cum râd, un zgomot fluturând ca o flamură în urma lor.

Cu două cvartale mai încolo, pământul nu era potrivit pentru construcții. Era o pantă abruptă. Cauciucul s-a rupt acolo și mașina s-a avântat la vale câștigând viteză. S-a rostogolit pe pantă, azvârlind gheizere enorme de flăcări, un scrânciob în miniatură care o luase razna; iar focul răbufnea dinăuntru cu un vuiet asurzitor, care *aproape* că acoperea urletele.

Dimineața, Sam Moore se trezi fără a se fi odihnit. În acea sâmbătă, menajera-bonă veni la timp, ceea ce era o schimbare, și-i lăsă în sufragerie. La televizor bubuia un film sângeros de război, în care oamenii mureau într-un număr înspăimântător de mare. Randall era așezat pe podea, cu picioarele încrucișate, în fața televizorului, privind cu aviditate. Doamna Cable se uită spre ecran și refuză să-și încrucișeze privirile cu Sam, pierdută în propria sa lume amară. Era o vreme când Sam lăsa instrucțiuni înainte de plecare, însă acele zile se duseseră. Nu prea multe femei ar avea grijă de un copil retardat. Acum, cufundat în propria sa problemă, și pentru că nu-i prea mai păsa, spuse doar câteva vorbe. Dacă supravegherea era relaxată și siguranța copilului doar probabilă... totuși, se achitase de necesitățile formale, sociale, ale îngrijirii copilului.

Se uită la băiat și ceva dinlăuntrul său se întunecă. Ann fusese genială, iar sarcina sa absolut normală; însă nașterea fusese dificilă, iar băiatul devenise o problemă monstruoasă. Ea se schimbase. Băiatul, nu. Primele teste făcute lui fuseseră negative, însă fizic, acolo, în el, exista mereu o apatie, mișcări lente, ochii s-ar fi putut fixa pe ceva și să-l urmărească cu privirea, dar n-o făceau.

Nu se putea mobiliza să-l abordeze pe copil în această dimineață.

— La revedere, zise el, și primi o privire scurtă de jos în sus, cu doar semne minore de recunoaștere.

Un copil are trei ani o singură dată, dar ce se întâmplă când are opt ani și trei ani în același timp? Va rămâne pe veci la trei ani?

Pe ecranul televizorului, un soldat cu pielea întunecată și-a tras căpitanul alb din calea unui tanc în plină viteză. Sam își amintea scenariul. Era unul dintre filmele-mesaj ale Hollywoodului. Camaraderia va continua până când cel cu pielea neagră va avea nevoie de un alt fel de ajutor.

Afară nu izbuti să remarce farmecul zilei. Se opri în fața garajului și se gândi. Cu ușa rulantă coborâtă, garajul era un loc strâmt. Putea porni mașina, și-ar fi ușor. Asta era ceea ce făcuse Ann, soția sa, dar pentru un motiv diferit și într-un alt mod. Înghițise o cutie cu somnifere pe când el era plecat din oraș, lucrând la un caz. Asta se întâmplase cu mult timp în urmă,

după spitale și clinici, după ultimii tămăduitori prin rugăciuni, cu moralitatea lor hoțească, dubioasă, naturiștii încrezători și acaparatori, șarlatanii unsuroși și vracii la care, din disperare, dusese ea băiatul. Acum patru ani. De atunci, nimeni nu-l mai examinase pe Randall.

(Ea nu mai fusese, cu adevărat, *prezentă* după ce se născuse Randall. Rătăcise o vreme, ochii ei mari, sensibili, privind în zare dintr-un loc îndepărtat, cu mintea vraiște, ca un coș de gunoi, față de ce fusese odată.)

(„Doar să nu mă atingi, îi spusese ea. Știu că se spune că ar trebui să ne avem unul pe celălalt, dar nu... Te rog, Sam.” Și ceea ce mai trăia, parțial, în el murise. Știa că băiatul era de vină. Acum... nu-i vorba că n-o iubise, dar își putea aminti de fața ei numai prin cea a băiatului, mică și plină de ură, acel chip care ucisese ceea ce iubise.)

Ridică ușa garajului cu un zăngănit și plecă la cabinetul de avocatură. Încă o zi de lucru, poate încă un ban. Nu mai rămăseseră prea multe zile. Dr. Yancey vorbise de șase luni, până la un an, și asta fusese cu mai bine de patru luni în urmă; în ziua când l-au deschis și apoi l-au cusut repede la loc, pentru a ascunde masa de putreziciune din interior.

— A avansat prea mult, spusese Yancey, apoi adăugase acele vechi cuvinte de disperare, pe care mulți bărbați le aud, în cele din urmă: Nu mai putem face nimic.

Siddharta Gautama sosi cu ușurință în parc, cu amintirea elefanților. Legendele spun că arborii s-au plecat pe dinaintea lui. Mama lui, Maya, se simți susținută de un simțământ intens de forță. Sângele era puternic, însă copilul era încet și ocrotit, iar împlinirea n-a ajuns niciodată la capăt, darul s-a pierdut în ceață, nicicând folosit din plin.

Episod: Randall stătea sub un copac, în fața casei Moore. Privea lumea din jurul său cu o intensitate ciudată. O albină zbura prin apropiere, iar el urmări creatura cu o oarecare îngrijorare, însă aceasta nu-l atacă. Nu-l mai deranjau cine știe cât, de când îl înțepase una în primăvară, iar el le distrusese pe toate pe o rază de zece cvartale.

Putea auzi zgomotul lor puternic cu mult înainte să poată spune de unde venea. În apropiere izbucni gălăgia unui camion

cu difuzoare. În câteva clipe, camionul apăru la colțul casei lui Randall și încetini. Pe-o parte era imaginea țipătoare a unui bărbat înveșmântat în straie preoțești, ținând o pușcă la piept, iar ochii-i scăpărau în flăcări. Textul de dedesubt spunea: „Părintele Furtună combate comunismul”. Din difuzoare bubuia muzica, numărul de decibeli fiind peste limita admisă. Randall își acoperi urechile. Gălăgia îl durea.

Șoferul tăie muzica și mări volumul microfonului de mână.

— Miting mare deseară! strigă el. Ascultați-l pe Părintele Furtună cum va salva lumea și VĂ va spune cum să-i neutralizați pe infiltrații care ne-ar putea distruge. În sala de sport a liceului, la ora șapte.

Vocea dobândi o notă amenințătoare:

— Nu-i lăsați pe vecinii voștri să meargă acolo fără voi.

Pe celălalt loc, de lângă șofer, un om îmbrăcat în straie preoțești zâmbea, făcând gesturi de binecuvântare spre oamenii care se arătau pe la uși și ferestre.

Dintr-odată, pe cer apărură norii și căzură câteva picături de ploaie. Un trăsnet se abătu de sus, rată copacii înalți și lovi în plin camionul cu difuzoare. Se lăsă tăcerea, iar Randall își luă mâinile de la urechi. Oamenii alergau în stradă și, după un timp, băiatul putu auzi o sirenă.

Plecă din curtea din față și se duse la fereastra dintr-o parte a casei. De acolo o putea vedea pe doamna Cable. Reușise, cumva, să doarmă în pofida gălăgiei. Gura-i atârna căscată și sforăia ușor și ritmic. Televizorul era tot deschis, încins acum de o telenovelă. Randall începu să măsoare la pas gardul viu din spatele casei, păzindu-l. Fusese un băiat care părea prietenos și-i zâmbise, pentru ca mai apoi, cu viclenie, să-i facă tot felul de mici șicane, cum ar fi să-l piște sau să-l lovească atunci când nu-l vedea nimeni. Acela era băiatul cu pistolul cu aer comprimat, care împușcase veverița venită să-i mănânce lui Randall din palmă, cel care ucisese unul dintre peștii din iaz. Veverița mai trăia încă, dar acum era mult mai prudentă. Iar în heleșteu tot trei pești erau. Acolo fuseseră dintotdeauna trei pești, cu excepția acelei zile. Acum, unul dintre ei nu prea era el de aceeași culoare și formă ca și ceilalți.

Câinele cel mare intră în curte prin gardul viu și începură să zburde împreună. Randall îi zâmbi câinelui.

— Cățel frumos ce ești, zise el.

Un ciot de coadă se agită în semn de adorație.

Sam avu o zi îngrozitoare la birou, răstindu-se la secretara sa, fiind distant cu clienții. Nu mai era atât de ocupat cum fusese cândva. Refuza cazuri care ar fi putut bate pasul pe loc. Pe de-o parte, era din cauza acelui lucru străin care-i creștea în corp, iar pe de alta – simțea un soi de mândrie mohorâtă din cauza asta –, pentru că era prea bun în branșă. Se scufundase în muncă după ce s-a dus Ann, s-a contopit cu ea. Acum refuza avansurile oferite pentru a-i apăra sau a-i pune sub acuzare pe cei pe care știa că nu va trăi destul ca să-i însoțească până la capăt. Era o chestiune minoră, de etică, însă un individ ia mai mult la cunoștință chestiunile lipsite de importanță atunci când trage să moară.

Propriile lui decizii deveneau tot mai greu de îndeplinit, iar clienții citeau asta în ochii și glasul său. Mulțimea pestriță care invada altă dată biroul său se reduse la șoapte și, curând, se trezi că avea timp berechet. Se gândea la băiat. Știa că-l ignorase după moartea lui Ann, și, mai rău chiar, îl urâse, făcând legătura cu ea și știind că sinuciderea ei era un produs a ceea ce constituia băiatul.

Ziarul oferea o scăpare. Lumea devenea tot mai degradată, cu fiecare zi ce trecea, așa că părea mai ușor s-o părăsească. Astăzi, încă două țări se retrăseseră din cadrul Națiunilor Unite. Suedia raporta o creștere a căderilor radioactive. Se manifesta nehotărâre față de impunerea unui embargo asupra unui nou test nuclear. Două țări africane au anunțat dezvoltarea propriilor lor bombe atomice. În Mississippi, un membru al unei organizații a extremiștilor albi îl împușcase mortal pe un judecător itinerant, care pronunțase sentința în cazul a nouă bărbați acuzați și condamnați pentru linșarea unui apărător al drepturilor civile. În propriul lui stat, un amendament al constituției statale, menit să scoată în afara legii pedeapsa cu moartea, fusese respins cu o mare majoritate de voturi.

În drum spre casă, îl apucă o durere în spate care nu se mai manifestase niciodată acolo.

Ching-tsai visă profund în noaptea venirii. I se înfățișă chi-lin. Visă, și-i rată pe dragonii care pășeau pe cerurile tăcute. Încă o dată, copila fu lentă, ocrotită și ținută deoparte.

Episod: Doamna Cable continua să doarmă. Fiind încă departe de orele de maximă audiență, rezervate westernurilor, emisiunilor cu dezvăluiri, comediilor și altor spectacole de acest fel, televiziunea prezenta un program despre un proiect imobiliar la New York. Arăta cum erau înlocuite blocurile de locuințe; se vedeau străzi înguste și oameni murdari și obosiți. Camerele de televiziune filmau din unghiuri alese cum erau demolate clădirile și se construiau blocurile-turn, cu apartamente cu chirie redusă. Vocea reporterului era plată și laconică. Delincvența a continuat în zona reconstruită. Trucul favorit acum era să-l prinzi într-un lift pe unul dintre încasatorii de chirii, să-l dezbraci și să-i înghesui mărunțiș în rect. Numărul violurilor a crescut, pentru că apartamentele erau mai bine antifonate decât vechile locuințe.

Randall privea. Oamenii arătau tot obosiți și murdari.

După documentar, au dat încă o telenovelă. Doamna Cable se trezi și se uitară împreună. De data asta, era vorba de un bărbat și o femeie care se iubeau și erau căsătoriți, însă, din nefericire, nu unul cu celălalt.

Casa era încinsă și pustie. Sam se duse să deschidă fereastra și-i văzu. Doamna Cable era întinsă pe șezlong, ținând un ziar în dreptul ochilor, ca să se apere de soarele puternic. Randall era la heleșteul cu pești ornamentali, amenajat de Sam în vremuri mai fericite. De-abia dacă mai supraviețuiseră trei peștișori aurii ultimei ierni aspre și primăverii indiferente. Din ce trăiseră, Sam n-avea nicio idee. Știa doar că *el* nu-i hrănise.

Băiatul își ținea mânuțele deasupra bazinului și Sam îl privea din ascunziș. Era ca și cum copilul simțea ochii lui Sam ațintiți asupră-i, pentru că-și întoarse capul și zâmbi direct spre fereastră. Apoi se întoarse înapoi la iaz, agitându-și mânuțele prin apă, cu repeziciune. Cea dreaptă se ridică ținând cu grijă un peștișor auriu. Băiatul îl trecu dintr-o mână în alta, cercetându-i în vreme ce se zbătea, apoi îl lăsă în apă și mâna-i căută un altul.

Era ceva ce Sam nu mai văzuse înainte, dar băiatul o făcea cu aerul că era ceva ce se tot repeta. Randall avea o afinitate pentru animale. Sam își amintea de incidentul cu câinele. Vecinii din spate aveau un ciobănesc german mare și arțăgos, care fusese o teroare în vecinătate încă de la achiziție. Odată, pe

când Randall dispăruse într-una din evadările lui periodice de-acasă, Sam dăduse peste băiat, acesta fiind culcat peste câine. Sam rămăsese să privească, aproape așteptându-se ca animalul, pe care stăpânii lui îl țineau, de obicei, înlănțuit cu grijă, să se ridice și să sfâșie. Însă câinele nu făcu nicio mișcare agresivă și doar scâncise când Sam l-a luat pe băiat acasă.

Ulterior, comportamentul câinelui s-a îmbunătățit odată cu vârsta, pentru că Sam l-a văzut jucându-se, voios, prin împrejurimi.

Scrise un cec și i-l duse doamnei Cable. Era plata pentru o săptămână, iar ea îl acceptă cu mare bucurie. Ziua de plată era singura în care se îndrepta de spate și se arăta cu adevărat dispusă la conversație.

— O mulțime de nenorociri. Fulgerul a lovit un camion pe stradă. Eu dormeam, însă doamna Taldemp mi-a povestit, zise clătinând din cap în semn de nedumerire. Doi bărbați au murit. Chiar pe stradă, și eu am ratat.

Făcu un semn cu capul spre Randall.

— Se descurcă. Face lucruri pe care nu le făcea. Ăia mici și răi, care aveau obiceiul să arunce cu pietre, nu se mai apropie de locul ăsta. El obișnuia să încerce să alerge la ei și să le dea jucăriile sale, dar acum doar stă și se uită dacă vede vreunul. Se țin departe când e el pe-afară, explică femeia și dădu din cap. Nu vorbește el prea mult, dar uneori spune câte ceva tare și clar, atunci când nici nu mă aștept.

Râse cu râsul ei ascuțit.

— E păcat că nu se poate face nimic pentru el. Tot mai încercați să-l dați la școala aceea ajutătoare?

Sam se lupta cu durerea din interior.

— Fără prea mult succes, spuse el scurt. E plin. E printre ultimii pe lista de admiteri în școală.

O conduse până la ușa de la intrare. În majoritatea zilelor, ea păstra conversația la minimum, dar astăzi nu se grăbea.

— În mod sigur e agil. E o veveriță într-unul din copaci. M-am întors cu spatele și el era deja sus, hrănind-o. Cred că ați spus odată că bătrânul ulm e putred, nu?

Sam dădu din cap. Orice mișcare-i provoca un val de durere în spate.

— Păi, s-a cățărat pe el și mi-a trebuit amar de vreme până l-am dat jos. Mie nu mi se pare putrezit, mormăi ea.

Era putred. Murise în această primăvară și nu mai făcuse frunze. Sam îl putea zări vag prin fereastra din spate. Ceilalți copaci erau înfrunziți. Crezu că putea vedea muguri și frunzulițe pe ulm, dar știa că trebuie să i se fi părut.

În cele din urmă, reuși s-o conducă pe doamna Cable afară pe ușă, și-l sună pe doctorul Yancey. Apoi se lăsă cu grijă pe un scaun. Durerea se mai domolise. Băiatul stătea pe podea privindu-l cu acea ardoare curioasă, de copil, cu capul ușor ridicat, total degajat. Sam admise că băiatul era arătos. Avea trăsături regulate, trupul slab și musculos, puternic. Odată, Sam făcuse o vizită Căminului de Stat pentru Retardații Mintal, iar ochii copiilor au fost aproape tot ce și-a putut aminti. Marea majoritate erau goi și fără nicio sclipire în ei. Câțiva erau înșelători. Și ai lui Randall erau înșelători. Străluceau în sclipirea zăpezii înghețate, însă le lipsea implicarea în lumea din jurul lui.

— Te doare, Tată? se interesă Randall și schiță un gest cu mâna, ca și cum, dacă ar fi depus mărturie, ar fi descoperit un adevăr imediat și-ar fi fost surprins. Te doare, Tată, repetă, apoi arătă spre fereastră. Pe toți îi doare, rosti.

— Da, făcu Sam. Lumea întreagă are dureri.

Băiatul se răsuci, iar Sam auzi mașina rulând pe șosea. Era doctorul Yancey. Omul veni în pas vioi și Sam simți, pentru o clipită, o ură copleșitoare față de celălalt bărbat; acea invidie compactă, puternică a bolnavului față de cel sănătos.

Doctorul Yancey i se adresă prima dată băiatului.

— Bună, Randy. Cum te simți astăzi?

Pentru un moment, Sam nu crezu că băiatul va răspunde. Randall privi spre doctor cu un interes deosebit.

— Sunt tânăr, rosti el în cele din urmă, într-un falsetto.

— Uneori, spune asta oamenilor, explică Sam. Cred că asta înseamnă că-i bine.

Yancey se duse în bucătărie și reveni cu un pahar de apă și o pastilă galbenă.

— Asta n-o să te anestezieze.

Îi întinse pastila și apa, iar Sam le înghiți ascultător. Îl lăsă pe Yancey să-l ajute să meargă de pe scaun la canapea. Îl cercetară degetele lui pricepute. Copilul privi cu un oarecare interes.

— Ești umflat, dar nu există semne reale ale unor cedări masive a organelor. Ar trebui să fii internat în spital.

— Nu încă, șopti Sam. E băiatul aici, zise și aruncă o privire spre Yancey. Cât mai am, doctore?

Întrebase fără să-și dorească cu adevărat să știe, și totuși voia să știe.

— Nu prea mult timp, Sam. Cancerul s-a întins până la șira spinării, cred.

Vorbea cu glas scăzut și se întoarse să vadă dacă băiatul asculta. Randall se ridică de pe podea. Ieși din cameră neauzit și cu tact, mergând spre capătul coridorului. În camera de lucru se aprinse o lumină.

— E cam bizar, spuse Sam. Se duce în camera de lucru și ia niște cărți și le răsfoiește. Am acolo o enciclopedie de calitate și ceva cărți medicale, pe care le folosesc în caz de răniri. Presupun că-i plac imaginile. Uneori, petrece și câteva ore acolo.

Unii spun că Ubu'l Kassim l-a ucis pe tatăl său cu două luni înainte de venire. Șocul morții și nașterii a slăbit lucrul-mamă, care a murit la câțiva ani după aceea. Viața lui a fost neînchegată, se muta de la o rudă la alta, maturizarea i-a fost lentă. Ceva dinlăuntrul său s-a ascuns de lume până la primii ani de bărbăție.

Episod: Cărțile erau uluitoare. Erau atâtea în ele, în mod clar greșite, dar fără să fie vorba de autoflagelare, ci doar de prostie și neglijență. Și-o amintea pe mama-lucru și se întreba de ce-o rănise. Și lucrul-tată era rănit, însă nu de el. În lucrul-tată nu era iubire, dar lucrul-tată nu-l rănise niciodată.

Cărțile nu erau de niciun ajutor.

Singur, neajutat de ceea ce devenise lumea și de ceea ce însemna pentru el, luă hotărârea. O luă pentru o singură clipă și pentru un singur lucru, lăsând restul deoparte, întârziind totul.

Pastila a avut efect vreo câteva ore, apoi a început să-și diminueze puterea. Luă încă una și verifică ce era cu băiatul.

Kandall zăcea întins în patul său, un trup mic, pierdut între așternuturi, respirând încet, egal, cu ochii deschiși.

— Unde-i mama? întrebă el.

Existau două simțăminte. Sam își dorea să-l ucidă pe băiat și, pe de altă parte, simțea nevoia de a-l ridica și de a-l strânge în brațe. Nu făcu nimic. Îi rearanjă așternutul.

— A plecat departe de tot, îi spuse încet copilului.
Randall dădu din cap.
Sam făcu ordine în camera de lucru. Băiatul dăduse iar iama printre cărți. Le puse la loc, pe rafturi. Se băgă în propriul său pat. Adormi repede.
Afară, în împrejurimi, majoritatea luminilor erau încă aprinse. Oamenii se holbau neliniștiți la ecranele televizoarelor. Apăruse încă o confruntare, de data asta în Orientul Apropiat. Mâinile se apropiau tot mai mult de butonul roșu, acel buton făcut de om. Președintele a ținut un discurs și tensiunea s-a mai diminuat, pentru unii. Lumea, așa cum era și cum o făcuseră toți oamenii, va mai exista o vreme.
Sam avu un vis: chipurile a o mie de clienți se adunară și se amestecară într-un singur chip bolnav și stupid, frustrat, o față a unuia care „n-a avut niciodată” și „nici nu va avea”, care-și bocea nedreptățile de-o viață, pe când turna la copii care vor ajunge să trăiască din ajutoare de șomaj. Era un chip pe care Sam îl știa prea bine, o față care cerea divorțul și pensie alimentară și-a pus la cale un viol, mărturisind o crimă. Era o față care ura toate minoritățile și majoritățile, dacă nu era vreun membru de frunte al lor, care blestema soarta și escroca serviciul de ajutor social. Fața-i era parțial familiară și o cunoștea, pentru că era propria sa față.
A fost un vis construit pe cincisprezece ani de practică profesională. Nu era un coșmar, pentru că era, de departe, mult mai bun decât viața reală. Visul se potrivea totuși cu viața, iar în momentul visării, dacă ar fi putut face o alegere rațională, dacă instinctul de supraviețuire n-ar fi fost atât de puternic și integrat, ar fi ales moartea.
Aproape că se trezi o dată, însă alunecă înapoi în puțul în care se afla doar un cerculeț de lumină. Ann și băiatul erau acolo. Îl atingeau cu mâinile lor molatice. Îi prefăcu în cercul vieții și fețele lor puteau fi văzute, iar acele chipuri purtau aceleași semne ca și fața clientului care era el însuși, crudă, dementă, furioasă și chinuită. Mâinile lor încă-l mai atingeau, iar el se zbătea să scape de ele, revoltându-se la atingere. Simțind o durere oribilă și, sfâșiindu-se și arzând, vomită ghiftuiala dinlăuntrul său.
Se trezi.
Numai o pereche de mâini era adevărată. Randall stătea

lângă pat. Mâinile băiatului zăceau ușoare pe pat, odihnindu-se neclintite pe pieptul lui. Era ceva pe chipul băiatului, o anumită alerteţe, un simţământ. Sam nu-l putea descifra, însă acolo se vedeau o satisfacţie și o ușurare, poate chiar iubire. Apoi expresia i se disipă. Băiatul căscă și-și retrase mâinile. Plecă și Sam auzi, curând, foșnetul cuverturii de mătase din camera băiatului.

Îl lovi un spasm de durere surdă. Sam se ridică slăbit și izbuti să meargă până în bucătărie și lua încă o pastilă, rămânând o vreme așezat pe canapea, până-și făcu efectul. Se întoarse trecând prin dreptul camerei băiatului și privi înăuntru. Randall stătea lungit în pat. Pe fruntea copilului transpiraţia se întindea ca o peliculă strălucitoare. Avea ochii deschiși, privind și așteptând.

— Sunt tânăr, zise copilul din nou, tânguitor, fără a se adresa cuiva.

— Da, spuse Sam încet. Atât de tânăr.

— A fost ceva la cap, rosti Randall cu încetineală, căutându-și cuvintele. Căţeluș rănit.

Întinse un degetuţ și atinse încheietura lui Sam.

— Peștilor le este întotdeauna foame. Le-am dat.

Clătină din cap.

— Văd cuvintele, nu reușesc să le rostesc. Încrederea se strecură în glasul său.

— Am să cresc mai repede acum.

Își luă mâinile de pe încheietura lui Sam și le apropie de abdomen.

— S-a dus acum. A dispărut din toate locurile, spuse el, și imaginea camerei lui Sam reveni ca o fantasmă.

Sam privi fără să înţeleagă. Ochii reci, pierduţi îl priveau, iar următoarele cuvinte rostite îi îngheţară sângele în vene. Glasul băiatului crescu în volum și avea o ferocitate pe care Sam n-o mai întâlnise până atunci.

— Vezi lucruri pe la teve, la citești în cărţi și ziare, atâtea lucruri rele, toţi urăsc acolo, așa cum alţii mă urăsc pe mine.

Își atinse propriul său căpșor.

— Atâtea lucruri sunt aici și nu sunt gata.

Pleoapele se închiseră strâns și o lacrimă micuţă apăru la fiecare colţ al ochilor.

— Nu-mi pare rău. Am să cresc mai mare, spuse Randall, iar

glasul său era o promisiune crudă, inumană.

Și-a mai fost Altul, născut într-o iesle și mort pe o cruce. Acela a fost ferit o vreme, iar maturitatea i-a fost firească.

Însă Cel Nou, Acela născut pentru vremurile noastre, îl va vedea ura devastatoare a omului pentru toate celelalte, atât de devastatoare, încât se va întinde chiar și spre el. Vede asta prin Alabama și Vietnam, și chiar în lumea apropiată de El. Vede asta la televizor și citește despre ea prin ziare, iar apoi crește la lumina acestei lumi a comunicațiilor isterice, în masă.

Apoi plănuiește. Apoi decide.

Acesta va ajunge la maturitate și la o *furie pe deplin coaptă.*

Traducerea: Silviu Genescu

Postfață:

La apariția acestei povestiri, eu voi fi trecut de a patruzecea aniversare, un moment periculos în sine. Bănuiesc că este o povestire pe care am dorit s-o pun pe hârtie de foarte mult timp, dar scrierea și mai ales finisarea ei, lustruirea care transformă o poveste care poate fi narată verbal într-un text scris, au avut un efect deprimant asupra mea. Nu am fost capabil să-mi alung sentimentul că, oarecum, făceam paradă înaintea lui Dumnezeu. A existat o perioadă în care m-am gândit cu toată seriozitatea să retrag povestirea, dar acum mă bucur că n-am făcut-o. În felul său, „Dumnezeul Randy, fiul meu” este un text profund religios, care combină cea mai bună parte din mine cu acea parte a lumii pe care o recunosc ca fiind cea mai rea, dar, la urma urmelor, a fost dintotdeauna o lume rea, deși interesantă. Sunt avocat ca formație și admit că părți din secvența visului sunt intens personale.

Dacă un scriitor este vreodată încântat de o povestire, cu excepția „următoarei” pe care o *va scrie,* atunci eu sunt încântat de aceasta.

Poul Anderson
Eutopia

Introducere la „Eutopia”

Când a sosit momentul să scriu introducerea aceasta pentru povestirea lui Poul Anderson, am descoperit – și panica a gâlgâit prin mine – că, nu știu cum, lui Poul nu i se ceruseră date biografice care să fie integrate aici. Tuturor celorlalți scriitori le cerusem datele respective și ei le trimiseseră, însoțite de postfețe. Aveam o postfață pentru „Eutopia”, dar nimic despre Anderson. Pentru o clipă m-am întrebat de ce tocmai Poul, și nu și alții, fusese trecut cu vederea. După care mi-a devenit clar. N-ar fi trebuit să mă amenințați nici cu menghinele pentru degete, nici cu cizma spaniolă, pentru a recunoaște că mă dau în vânt după opera lui Poul Anderson. De asemenea, n-ar fi fost necesară exercitarea de presiuni asupra mea ca să recunosc că am citit cam tot ce a scris el în domeniul ficțiunii speculative în ultimii șaisprezece ani. Familiaritatea respectivă i-a indus de aceea antologatorului sentimentul subconștient că ar putea scrie o introducere complet lipsită de date biografice. Aș prefera să cred asta decât alternativa, și anume că sunt un imbecil uituc. La urma urmelor *trebuie* să ne agățăm de pietrele de temelie ale religiei personale.

La fel ca voi, am povestirile mele favorite de Anderson. Am recitit *Unman* și *Păzitorii timpului*[158] și povestirile Hoka (scrise cu Gordy Dickinson) și *Cruciadă in cosmos* și *Three Hearts and Three Lions,* de cel puțin trei ori pe fiecare, iar pe câteva de vreo șase ori. Când a devenit clar că va trebui să scormonesc după date biografice, am început să-mi scotocesc rafturile după volumele de Anderson; a fost o pradă modestă, fiindcă n-am reușit să scot decât treizeci și două de volume. Individul este *incapabil* să scrie lucruri neinteresante!

Dar, pe lângă informațiile evidente – a câștigat două Premii Hugo, este însurat, are o fiică, Astrid, și trăiește în Orinda, statul California, a absolvit Universitatea Minnesota cu diplomă în fizică, romanul lui polițist *Perish by the Sword* a câștigat primul Premiu Macmillan Cock Robin, în 1959 a fost Oaspete de Onoare la Convenția Mondială de Science-fiction, și-a publicat primele povestiri în 1947 (ambele erau nuvelete: „Tomorrow’s Children” și „Logic”) în *Astounding,* s-a născut în Bristol, statul Pennsylvania –, pe lângă toate aceste informații mai degrabă

158 *Păzitorii timpului.* Nemira, 1999.

banale (și informația interesantă că revista *Esquire,* renumită în toată lumea pentru profunzimea sensibilității și documentarea exhaustivă despre orice ar publica, a reușit cu inteligență – în numărul din ianuarie 1966 – să eticheteze fotografia color pe o pagină întreagă a lui Poul cu numele A.E. Van Vogt, iar fotografia lui Van a fost subintitulată Poul Anderson), există *secrete* atât de adânc îngropate, încât doar relația personală cu opera lui le-ar putea aduce la lumină. Așa că, pentru prima oară în lume, o viziune periculoasă în sine, vălul este sfâșiat și *adevărul* despre Poul Anderson poate fi spus:

Din cauza înălțimii extreme a lui Poul și a predilecției sale pentru povestirile cu eroi măreți și musculoși, dintre care mulți sunt fie reîncarnări, fie descendenți ai vikingilor cuceritori, a persistat zvonul că Anderson ar fi de obârșie nordică. Este cu totul neadevărat! Poul Anderson (pronunțat ca *Pul,* cu accentul pe ultima literă) este *de fapt* înalt de un metru când poartă ciorapi (și poartă niște șosete medicinale *odioase* cu floricele), îndesat și cu blană aurie, cu cap rotund cu rât turtit și ochi mici și negri. Cu excepția degetelor bondoace, seamănă perfect cu un ursuleț de pluș gigantic. Grație puterilor lui de convingere și bunătății celor din jur, se poate da drept un lungan slăbănog înalt de 1,90 m cu păr stufos și stil de povestitor atractiv, care gesticulează energic din mâinile de mărimea unor jamboane.

Poul Anderson n-a scris niciodată niciun cuvințel din povestirile care-i sunt puse în seamă. *Toate* au fost scrise de F.N. Waldrop, un funcționar de poștă astmatic, care lucrează în oficiul rural de coletărie din Muscatine, statul Iowa. Utilizând amenințări și calomnii personale, Anderson îl domină pe Waldrop de peste douăzeci de ani. Situația a fost complicată și mai mult de faptul că a răpit trei copii ai lui Waldrop în 1946.

Și, ca ultim neadevăr rizibil, Poul Anderson insistă că povestirea care urmează nu este „periculoasă” și că ar fi putut s-o vândă oricărei reviste. Spuneți-le-o celor de la *McCall’s* sau *Boy’s Life* după ce ați citit-o. Și, vă rog, trimiteți orice acționări în judecată pe adresa F.N. Waldrop, oficiul rural de coletărie Muscatine, Iowa.

Eutopia

de Poul Anderson

— *Gifthit nafn!*

Cuvintele în danske răbufniră din radioul mașinii în timp ce urletele unui reactor acoperiră zgomotul motorului și al cauciucurilor.

— Identifică-te!

Iason Philippou aruncă o privire în sus, prin cupolă. Văzu o fâșie de albastru între doi pereți zdrențuiți de verde, acolo unde pădurea de pini străjuia drumurile. Lumina soarelui se reflecta în părțile laterale ale mașinăriei ucigașe. Scoase niște vaiete, reveni, apoi descrise un cerc deasupra sa.

O transpirație rece i se scurse de la subsuori și se prelinse peste coaste. *Nu trebuie să intru în panică,* se gândi el într-un colțișor al minții. *Să mă ajute acum Dumnezeul.* Însă nu făcuse decât să-și invoce antrenamentul. Psihosomatica: controlul simptomelor, menținerea unei respirații regulate, impunerea încetinirii pulsului și frica de moarte deveneau ceva ce puteai controla. Era tânăr, și de aceea avea multe de pierdut. Însă filosofii din Eutopia își școleau bine copiii dați în îngrijirea lor. Vei fi bărbat, îi spuseseră ei, iar mândria omenirii este că nu suntem dependenți de instincte și reflexe; suntem eliberați de ele pentru că ne putem controla și singuri.

N-ar fi putut trece drept un cetățean obișnuit (nu, aici îi ziceau eretocrit[159]) al Norlandei. Dacă nu din alt motiv, atunci pentru că accentul său elenic era prea puternic. Dar l-ar putea prosti, câteva minute, pe pilotul acela încât să creadă că făcea parte dintr-un alt domeniu al acestei istorii. Își înăspri tonul, ca deghizare parțială, și-și asumă aroganța cuvenită:

— Cine ești? Ce vrei?

— Runolf Einarsson, căpitan al celei de-a treia companii a lui Ottar Thorkelsson, judele Norlandei. Urmăresc pe unul care și-a adus necazul asupră-i. Dă-mi numele tău.

Runolf, se gândi Iason. *Păi, da, îmi amintesc bine de tine, întunecat și vertical, cu acea sământă de Tyrker în moștenirea la, însă ai ochii albaștri, proveniți, cu multă vreme în urmă, din Thule.* Acea parte calmă din el stătea deoparte, privind: *Nu, aici încep să-mi amestec istoriile. Am să le spun autohtonilor erythrai, iar tu numești țara strămoșilor tăi europeni, Danarik.*

— Un om numit Xipec, un comerciant din Meyaco, zise el.

Nu încetini. Hotarul nu era la multe stadii distanță, cu atâta

159 Persoană desemnată să arbitreze un litigiu. *(n. tr.).*

furie condusese prin noapte, de când scăpase din castelul judelui. Avusese speranțe mici că va ajunge atât de departe, însă fiecare clipă cât se rostogoleau roțile îl ducea tot mai aproape. Pădurea se vedea neclară la viteza lui.

— Dacă-i așa, îmi pare rău că te opresc, păcăni glasul lui Runolf. Sună-l pe jude, iar el va face degrabă dreptate, pentru că ți s-au încălcat grav drepturile. Totuși, trebuie să te oprești și să ieși din mașină, ca să pot astfel să îndrept obiectivul spre fața ta.

— De ce?

Încă o clipă sau două câștigate.

— Am avut un vizitator din Patrie – adică din Europa, își zise Iason – care a venit la Ernvik. Ottar Thorkelsson l-a găzduit pe gratis. În schimb, acesta a făcut un lucru pe care numai moartea-l mai poate spăla. În loc să se întâlnească cu Ottar la Valfield, a furat o mașină, la fel ca a ta, și-a fugit.

— N-ar fi bine să fie declarat un ticălos înaintea poporului?

Măcar atât am învățat din obiceiurile lor barbare.

— Asta chiar că-i ceva neobișnuit să auzi de la un meyacan. Oprește imediat și ieși din mașină sau trag.

Iason își dădu seama că dinții-i erau încleștați și că-l dureau. Cum naiba să-și amintească cineva sutele de mici regiuni, fiecare cu rânduielile sale, în care era împărțit continentul? Westfallul era un balamuc mai mare decât întregul Pământ în acea istorie în care locul era numit America. *Ei bine,* își zise, *acum* o *să aflăm ce șanse sunt ca la audierea mea să fie numită din nou Eutopia.*

— Prea bine, zise el. Nu-mi dai nicio alternativă. Dar am să cer, într-adevăr, o compensație pentru această insultă.

Frână pe cât de încet se încumeta. Drumul se întindea înaintea lui ca o panglică dură, tăiată prin imensitatea pădurii. Nu știa dacă această pădure a fost defrișată vreodată. Poate că da, pe când oamenii albi au navigat prima dată prin apele Pentalimnei (numind-o Cele Cinci Mări) pentru a descoperi Ernvikul, acolo unde se aflau Duluthul în America și Lykopolisul în Eutopia. În acele vremuri, Norlanda se întindea maiestuoasă dincolo de ținutul lacurilor. Dar apoi au izbucnit războaiele cu cei din Dakota și cu magyarii, pentru trasarea unor granițe; iar dezvoltarea comerțului – cel mai recent fiind cel cu sintetice – a permis oamenilor să se folosească de zonele lor sălbatice pentru

vânătoarea care le plăcea cu atâta barbarie. În trei sute de ani s-ar putea reface la maximum pădurea.

Dintr-odată, pe dinaintea lui se contură priveliștea regiunii, așa cum o știa acasă: crânguri ordonate și grădini, sate proiectate pentru frumusețe, dar și pentru a fi folosite, trupuri sprintene și maronii pe terenurile de atletism, muzică sub lumina lunii… Chiar și America cea îngrozitoare era mai umană decât sălbăticia.

Dispăruseră, pierdute în multiplele dimensiuni spațio-temporale, era singur, iar moartea pășea pe cer. *Fără niciun fel de autocompătimire, imbecilule! Păstrează-ți energia pentru supraviețuire.*

Mașina se opri la marginea drumului. Iason își încordă mușchii, deschise ușa, țâșni afară. Poate că radioul din spatele lui aruncase vreun blestem. Avionul făcu viraje prin jur și intră în picaj ca un șoim. Gloanțele i se înfipseră pe la călcâie.

Apoi ajunse printre copaci. Îl acopereau cu o umbră străpunsă de soare. Trunchiurile lor se înălțau cu o măreață forță masculină, dintre crengile lor se desprindea un parfum pe care l-ar fi invidiat și o femeie. Acele de brad căzute îi amortizau zgomotul pașilor, o mierlă scotea triluri, o adiere firavă îi răcorea obrajii. Se aruncă la adăpostul unui trunchi și rămase acolo gâfâind și cu inima bătând nebunește, însă nimic nu reuși să acopere șuieratul sinistru de sus.

De fapt, se îndepărta. Runolf trebuie că luase legătura cu stăpânul său. Ottar va trimite cai și dulăi în acest loc, fiind singura cale de-al încolți. Dar Iason câștigase astfel câteva ore în avans.

Își adună forțele, se ridică și începu să chibzuiască. Dacă Socrate, simțind arsura cucutei, putea spune vorbe pline de înțelepciune tinerilor atenieni, Iason Philippou își permitea să-și cântărească propriile sale șanse. Pentru că nu era mort încă. Își examină dotarea. Un pistol local, cu proiectil; o busolă; un buzunar plin de monede de aur și argint; o mantie, care se putea folosi și ca pătură peste pantalonii-tunică și cizme, un costum din zona centrală a Westfallului. Și el însuși, instrumentul suprem. Avea un trup înalt și musculos – completat de părul deschis la culoare și nasul scurt, o moștenire a descendenței sale galice – și fusese antrenat de oameni care au câștigat laurii Olympeionului. Mintea sa, întregul său sistem

nervos, putea încă și mai multe. Pedagogii din Eutopia făcuseră ca logica, perspectiva și conștiința semantică să-i fie la fel de naturale precum respirația; avea un asemenea control asupra memoriei sale, încât nu-i trebuia vreo hartă. În pofida unei greșeli catastrofale, știa că era antrenat să facă față și celor mai bizare manifestări ale spiritului omenesc.

Și, da, înainte de toate, avea motive să trăiască. Depășeau orice dorință oarbă de continuare a unei identități; asta era ceva înscris în moleculele ADN-ului pentru a fabrica și mai multe molecule ADN. Avea o iubită la care să se întoarcă. Avea o țară: Eutopia, Tărâmul Bun, pe care poporul său o clădise cu două mii de ani înainte, pe un alt continent, abandonând ura și ororile Europei, ducând cu ei și lucrarea lui Aristotel și scriind, în cele din urmă, în Syntagma: „Obiectivul național este atingerea înțelepciunii universale”.

Iason Philippou se îndrepta spre casă.

Se ridică și începu să meargă spre sud.

Iar asta s-a întâmplat în Tetrade, numit Onsdag de către hăituitorii lui. Treizeci și șase de ore mai târziu, își dădu seama că nu se afla în Pentade, ci aproape de apusul lui Thorsdag. Se ascundea prin păduri, cu gura plină de praf străvechi, cu stomacul ca un neant gol, genunchii tremurând sub el, înconjurat de muștele ca un nor de furtună, tăbărând pe transpirația uscată de pe pielea sa, și auzi hămăitul îndepărtat al dulăilor.

Răspunse un corn, un mârâit lung, amenințător, strecurându-se printre bolțile de frunze. Îi adulmecaseră urma, nu-i putea depăși în viteză pe acești norsemani și nici nu va mai vedea stelele. Își coborî mâna pe armă. *Am să iau cu mine vreo doi dintre ei... Nu.* Încă era un elen, nu ucidea fără rost, nici măcar barbari care voiau să-l omoare pentru că le încălcase un tabu. *Voi sta sub cerul liber, voi încasa gloanțele lor și voi pleca în beznă amintindu-mi de Eutopia și de toți prietenii mei, și de Niki, pe care-l iubesc.*

Se dumiri, vag, că părăsise pădurea de pini și se afla printre fagii tineri, crescuți după reîmpădurire. Lumina le poleia frunzele și le mângâia trunchiurile albe și subțiri. Și ce era cu mârâitul acela din față?

Se opri. Poate a rămas un portal. Se ostenise până la

epuizare, însă organismul are o rezervă la care un om pe deplin integrat putea recurge. Elimină din conștient hămăitul câinilor, orice durere și oboseală. Inspiră din greu aerul, remarcându-i calmul și puritatea, vizualizând atomii de oxigen care pătrundeau prin țesuturile sale înfometate după el. Își făcu inima să nu mai bată nebunește, ca pulsul să-i fie lent și profund; își încordă și relaxă mușchii până când fiecare dintre ei funcționa iarăși normal. Durerea încetă să se mai hrănească din ea însăși și se disipă; disperarea făcu loc calmului și preciziei. O luă înainte.

Ogoarele defilau spre sud, pe dinaintea sa, cu grânele lor verzi strălucind în lumina oblică, aurie, dinspre apus. Nu departe se aflau clădirile unei ferme, lungi, joase și cu acoperișurile țuguiate. Fumul ieșit din coșuri păta cerul. Însă privirile sale se îndreptară spre bărbatul din apropiere. Omul cultiva pământul cu ajutorul unui tractor. Cu toate că motorul dielectric fusese inventat în această lume, folosirea lui nu se răspândise încă atât de departe spre nord, iar vaporii de benzină ajunseră la nările lui Iason. Crezuse că această duhoare era una dintre cele mai cumplite orori din America – cocina aceea căreia-i ziceau Los Angeles –, însă acum mirosul ajunse la el clar și puternic, și era speranța sa.

Conducătorul tractorului îl văzu, opri și scoase o pușcă. Iason se apropie cu palmele orientate înainte, semn că avea intenții pașnice. Omul se liniști. Era un magyar tipic: robust, cu pomeții ridicați, barba împletită, iar tunica-i era brodată în multe culori. *Așadar, am trecut frontiera!* jubilă Iason. *Am scăpat din Nordland și-am intrat în Voievodatul Dakoty.*

Înainte de a-l trimite aici, antropologii Institutului Paracronic de Cercetări îi făcuseră, desigur, o inoculare electrochimică a principalelor limbi vorbite în Westfall. (Păcat că nu-l învățaseră și despre moravuri. Dar, la urma urmelor, fusese recrutat în mare grabă pentru postul din Nordland, după moartea accidentală a lui Megasthenes; s-a presupus că experiența lui în America îi conferea abilități speciale pentru această istorie, care era și nonalexandrină și, pentru siguranță, singurul obiectiv al misiunilor ca a lui era doar aflarea modului în care se schimbau societățile pe diferite Pământuri.) Pronunță, cu ușurință, cuvintele în uralo-altaică:

— Multe salutări dumitale. Mă înfățișez cu o mare rugăminte.

Fermierul rămase tăcut, încordat, privindu-l și ascultând câinii aflați departe, în pădure. Pușca rămase la-ndemână.

— Ești vreun nelegiuit? întrebă el.

— Nu pe acest tărâm, omule liber (încă un nume și concept pentru noțiunea de „cetățean”). Eram un comerciant pașnic din Patrie, aflat în vizită la judele Ottar Thorkelsson, din Ernvik. Mânia sa s-a abătut asupră-mi atât de aprig, încât a încălcat sacra ospitalitate pentru a-mi lua viața, mie, oaspetele său. Acum hăituitorii săi sunt pe urmele mele. Îi poți auzi hăulind.

— Norlanderi? Dar asta-i Dakoty.

Iason dădu din cap. Își dezveli dinții, în mijlocul jegului și bărbii țepoase de pe fața lui.

— Chiar așa. Au pătruns în țara ta fără să se sinchisească să obțină permisiunea voastră. Dacă stai cu brațele încrucișate, au să intre pe proprietatea ta și-au să mă căsăpească, pe mine, care-ți cer ajutorul.

Fermierul își ridică arma.

— De unde știu eu că spui adevărul?

— Du-mă la voievod. În acest fel, respecți legea și-ți păstrezi onoarea.

Își scoase pistolul din toc cu mare grijă, întinzându-l fermierului, cu patul înainte.

— Îți rămân îndatorat pe vecie.

Îndoiala, teama și furia se succedară pe chipul bărbatului de pe tractor. Nu se atinse de armă. Iason aștepta. *Dacă l-am dibuit eu corect, înseamnă că am câștigat câteva ore de viață. Poate mai mult. Totul depinde de voievod. Singura mea șansă stă în folosirea propriului lor primitivism – segmentarea lor în state minuscule, ideea lor cretină de onoare, fetișizarea proprietății și a vieții intime – pentru a-i controla.*

Dacă dau greș, voi muri ca un om civilizat. Asta nu mi-o pot lua.

— Dulăii te-au adulmecat. Vor ajunge aici înainte să ne putem salva prin fugă, spuse magyarul cu greutate.

Ușurarea îl amețise pe Iason. Se împotrivi reacției și rosti:

— Îi putem ține la respect, pentru o vreme. Dă-mi niște benzină.

— Ah… asta-i!

Celălalt bărbat chicoti și sări jos.

— Bine gândit, străine. Și, apropo, mulțumesc! Viața era o

plictiseală pe-aici, de mult prea mulți ani.

Avea o canistră suplimentară pe tractorul său. O traseră înapoi de-a lungul drumului pe care venise Iason, pe o distanță considerabilă, stropind pământul și copacii. Dacă asta nu punea haita pe fugă, nimic nu putea.

— Acum, grăbește-te!

Magyarul i-o luă înainte în pas alergător. Clădirile fermei sale înconjurau o curte deschisă. Dinspre pătule răzbăteau izurile dulcege de fân și cele ale vitelor. Câțiva copii ieșiră să caște gura. Nevasta omului îi goni înapoi în casă, luă pușca soțului ei și-o așeză la-ndemână, lângă ușă, cu o expresie ușor schimbată.

Casa lor era una solidă, spațioasă, plăcută din punct de vedere estetic, dacă acceptai excesul de tapiserii și coloanele spoite. Deasupra șemineului era o nișă, pentru altarul familiei. Cu toate că majoritatea oamenilor din Westfall abandonaseră mitologia cu mult timp în urmă, acești țărani păreau să-l adore, în continuare, pe zeul triplu Odin-Atilla-Manitu. Însă bărbatul folosea un radio-telefon sofisticat.

— Eu n-am aparat de zbor, zise el, dar pot face rost de unul.

Iason luă loc și se puse pe așteptat. O fată se apropie timidă de el, aducând un urcior cu bere și o bucată de brânză, pe o felie de pâine neagră.

— Să-ți fie șederea binecuvântată, spuse ea.

— Sângele meu fie al tău, răspunse Iason mecanic.

Reuși să se înfrupte din bunătăți fără să se arate hulpav.

Fermierul se întoarse.

— Mai durează câteva minute, explică el. Eu sunt Arpad, fiul lui Kalman.

— Iason Philippou.

Nu părea indicat să-și dea un nume fals. Mâna pe care-o strânse era aspră și caldă.

— Ce te-a făcut să te cerți cu bătrânul Ottar? îl iscodi Arpad.

— Am fost momit acolo, spuse Iason cu amărăciune, să văd cât sunt de libere femeile nemăritate…

— Ah, da. Sunt apetisante femeile acelea danskar. Aproape la fel de nerușinate ca tyrkerele.

Arpad luă o pungă de tutun și ace de brad de pe o poliță.

— Fumezi?

— Nu, mulțumesc.

În Eutopia, nu ne deteriorăm singuri folosind droguri.

Dulăii se apropiau. Hămăiturile lor se transformară în scheunături nedumerite. Comurile răsunară ascuțit. Arpad își pregăti, calm, pipa, de parcă totul ar fi fost doar un spectacol.

— Ce le mai înjură! rosti cu un rânjet. Am să le recunosc danskarilor meritul de a fi poeți, de a-și respecta jurământul. Sunt bărbați curajoși, asta-i sigur. Am fost pe-acolo acum zece ani, când voievodul Bela a trimis oameni să-i ajute după ce-au fost loviți de inundații. I-am văzut râzând în timp ce se luptau cu puhoaiele. Și, în afară de asta, ne-au dat mult de furcă în vechile războaie.

— Crezi că vor mai fi războaie? întrebă Iason.

Se străduia din răsputeri să evite discuțiile despre propriile sale probleme. Nu era sigur cum ar putea reacționa gazda sa.

— Nu în Westfall. Sunt mult prea multe de făcut aici. Dacă clocotul sângelui tânăr nu-i ostoit suficient prin câte-un duel ocazional, atunci sunt destule războaie unde te poți tocmi să lupți, printre barbarii de peste mări. Sau oriunde pe alte planete. Băiatul meu cel mai mare se pregătește să plece acolo.

Iason își aminti că locuitorii zonelor dinspre sud își mobilizau resursele pentru eforturile lor din astronautică. Aflându-se cam la același nivel tehnic al istoriei americane, și fără a fi nevoiți să mențină programe militare sau sociale masive, au stabilit o bază pe Lună și-au trimis expediții pe Ares. Credea că, odată cu trecerea timpului, vor face ceea ce-au reușit elenii, acum o mie de ani, și să transforme Afrodita într-un nou Pământ. Dar vor constitui ei, cu adevărat, o civilizație – adică să fie oameni raționali, într-o societate planificată rațional – omenească? Plictisit, se îndoia de asta.

Un muget de motoare-l ridică pe Arpad în picioare.

— Ți-a venit trăsura, spuse el. Ar fi mai bine să pleci acum. Calul Roșu te va duce-n zbor până la Varady.

— Danskarii vor sosi aici imediat, își exprimă Iason îngrijorarea.

— N-au decât, răspunse Arpad dând din umeri. Am să-i alertez pe toți cei din preajmă, și nu sunt atât de proști încât să nu știe că am s-o fac. O să-i primim cu o ploaie de ocări, apoi am să le poruncesc să se care de pe pământurile mele. Rămas bun, drumețule!

— Aș… aș vrea să-ți răsplătesc bunătatea.

— Ei, na! A fost distractiv. În afară de asta, am avut șansa de

a mă înfățișa ca bărbat adevărat înaintea fiilor mei.

Iason ieși. Aparatul de zbor era un elicopter – nu descoperiseră dispozitivele anti-gravitaționale pe-aici – pilotat de un localnic tânăr și taciturn. Îl lămuri că era crescător de vite și că-l transporta pe străin nu atât pentru a-i face lui Arpad un serviciu, cât pentru a răspunde neobrăzării norlanderilor de a pătrunde în Dakoty fără permisiune. Iason era încântat că nu trebuia să-i facă și conversație.

Mașinăria de zbor se înălță zbârnâind în văzduh. În timp ce zbura spre sud, văzu cătunele grupate, câte-o vilă de-a câte unui magnat, altfel, doar câmpiile mănoase și unduitoare. Populația era menținută între hotarele Westfallului, la fel ca în Eutopia. Dar nu pentru că ar fi știut că oamenii aveau nevoie de spațiu și de aer curat, își zise Iason. Nu, acționau așa din lăcomie, pentru familia reificată. Un tată nu dorea să-și împartă averea între prea mulți copii.

Soarele apuse și peste marginea dinspre răsărit a lumii se ivi o lună aproape plină, uriașă și gălbuie ca un bostan. Iason se lăsă pe speteaza scaunului, simțind până-n oase vibrația motorului, aproape savurându-și oboseala, și privi. Nu era vizibil niciun semn al bazei lunare. Trebuia să se întoarcă acasă înainte de a vedea orașele strălucind pe Lună. Iar acasă era mai mult decât imposibil de departe. Putea călători spre cea mai îndepărtată dintre stelele care începuseră să clipească în lumina purpurie a asfințitului – dacă ar fi posibil să depășească viteza luminii – și să nu găsească Eutopia. Îl separau de ea dimensiuni și destinul. Nimic altceva decât distorsiunile spațio-temporale ale unui parachronion l-ar mai putea duce peste liniile temporale spre ale sale.

Se întrebă de ce era așa. O speculație găunoasă, însă creierul său obosit găsi o ușurare într-o astfel de copilărie. De ce voise Dumnezeu ca timpul să se ramifice și să se tot ramifice, enorm, pe ascuns, generând universuri precum Yggdrasil, din legendele danskare? Pentru ca omul să-și dea seama de întregul său potențial? Desigur că nu. Atât de multe dintre ele erau niște orori absolute.

Să presupunem că Alexandru cel Mare nu și-ar mai fi revenit după febra care l-a lovit în Babilon. Ce-ar fi fost dacă ar fi murit, în loc să fie cruțat, petrecându-și restul unei vieți îndelungate întărindu-și imperiul?

Ei bine, chiar așa *s-a petrecut,* și probabil în mai multe istorii decât viceversa. În acestea, imperiul său s-a prăbușit în urma unor războaie turbate pentru succesiune. Elada și întregul Orient s-au destrămat. Științele în formare s-au ofilit, transformându-se în metafizică și, în cele din urmă, în misticism curat. O lume mediteraneeană în convulsii a fost cucerită treptat de către romanii duri, cruzi, lipsiți de imaginație, care au pretins că sunt moștenitorii de drept ai Eladei, cu toate că au distrus Corintul. Un profet evreu, eretic, a înființat un cult misterios care a prins rădăcini peste tot, pentru că oamenii erau aduși la disperare de o astfel de viață. Iar acel cult nu cunoștea toleranța. Preoții săi negau toate celelalte căi în care putea fi privit Dumnezeu, în afară de una; au tăiat crângul sfânt, au luat din case umilele sale simboluri și i-au martirizat și pe ultimii oameni al căror spirit era liber.

Oh, da, își zise Iason, *cu timpul, și-au pierdut forța. S-a putut naște știința, cu aproape două milenii mai târziu decât a noastră. Însă otrava a rămas: ideea că oamenii trebuie să se supună nu numai prin comportament, dar și în credință. Acum, în America, numesc asta totalitarism. Și din această cauză, rachetele nucleare și-au făcut apariția lor coșmarească. Urăsc această istorie, cu mizeria, deșertăciunea, urâțenia, restricțiile, ipocrizia și demența ei. Nu voi avea niciodată o misiune mai grea decât atunci când pretind că sunt un american care ar putea să vadă din interior cum credeau acolo că-și organizează viața. Însă deseară... îți plâng de milă biată lume pângărită, neștiind dacă să nu-ți doresc s-o sfârșești curând, după cum e probabil să se și întâmple, sau să nădăjduiesc că, într-o bună zi, descendenții tăi se vor chinui să ajungă la ceea ce-am realizat noi cu o eră în urmă.*

Aici erau mai norocoși. Trebuie să recunosc. Creștinismul a căzut sub atacurile violente ale arabilor, vikingilor și magyarilor. După aceea, Imperiul Islamic s-a sinucis prin războaie civile, iar barbarii din Europa și-au putut vedea de treabă. Când au traversat Atlanticul, cu o mie de ani în urmă, nu aveau forța de a declanșa un genocid asupra băștinașilor; au fost nevoiți să cadă la înțelegere. Nu dispuneau, pe atunci, de industrie, ca să nenorocească întreaga emisferă. Vrând-nevrând, s-au insinuat treptat în teritoriu, luându-l apoi așa cum un bărbat își ia mireasa. Însă acele păduri imense și întunecoase, câmpiile

triste, deșerturile nepopulate și munții unde zburdau caprele sălbatice... le-au intrat în suflet cu toate. Întotdeauna, înlăuntrul lor, vor fi niște sălbatici.

Oftă, se cuibări pe scaun și se strădui să adoarmă. Niki îi bântui visele.

Acolo unde o cascadă marca începutul navigației pe acel mare fluviu cunoscut drept Zeus, Mississippi sau Puhoiul-cel-Mare, o populație eminamente agrară nu ajunsese la transportul aerian, cu toate că era sigur că în Eutopia ar fi ridicat un oraș. Comerțul și puterea militară au adus cu ele un guvern, arta, științele și învățământul. Varady avea o populație de peste o sută de mii de locuitori – nu se făceau recensăminte în Westfall –, ale căror case întoarse spre interior înconjurau castelul voievodului. Trezindu-se, Iason se duse până în balconul său și ascultă vuietul traficului. Dincolo de acoperișuri se aflau lucrările defensive. Se întrebă dacă o pace fondată pe un echilibru de forțe între stătulețe ar fi putut dura.

Dar dimineața era prea răcoroasă și strălucitoare pentru astfel de panseuri. Era aici, în siguranță, curat și odihnit. La sosire discutase puțin. Văzând halul în care se afla fugarul care-l căutase, fiul lui Bela Zsolt îl ospătase la cină și-l trimisese la culcare.

Vom discuta în curând, pricepu Iason, *și va trebui să fiu cât se poate de prudent, dacă vreau să mai trăiesc.* Dar sănătatea, care-i fusese restabilită, radia atât de puternic în el, încât nu simți niciun imbold de a-și tempera îngrijorările.

Un clopot răsună în interior. Se întoarse în încăpere, care era spațioasă și aerisită, însă excesiv de ornamentată. Amintindu-și că prin tradiție nuditatea era dezaprobată, se îmbrăcă într-o robă, nu fără a se cutremura înaintea modelului său în zigzag.

— Ești bine venit, rosti el în magyară.

Ușa se deschise și o femeie tânără intră cu micul său dejun.

— Noroc ție, oaspete, spuse ea, vorbind cu accent; era o tyrkeră și purta chiar și îmbrăcămintea brodată și îmbrobodită specifică poporului ei. Ai dormit bine?

— Ca un coiot după zburdălnicie, răspunse el râzând.

Ea-i zâmbi la rându-i, încântată de această sugestie, și puse masa. I se alătură la micul dejun. Oaspeții nu trebuiau să mănânce singuri. Găsi carnea de vânat un pic cam grea la această oră a zilei, însă cafeaua a fost delicioasă, iar fata a făcut

o conversație încântătoare. Era angajată ca menajeră, îi spuse ea, și economisea banii pentru o dotă, necesară când se va întoarce în teritoriul Cherokee.

— Mă va primi voievodul? întrebă Iason după ce terminară.

— Te așteaptă cu plăcere, zise, apoi sprâncenele-i fluturară. Dar nu trebuie să ne grăbim.

Începu să-și desfacă cingătoarea.

O ospitalitate atât de generoasă trebuia să fie rezultatul unei suprapuneri a seninătății danskare și a tyrkerilor, chiar și mai libertini, care-i influența pe mai austerii magyari. Iason se simțea aproape ca acasă, într-o lume în care indivizii se bucurau unii de ceilalți așa cum credeau ei de cuviință. Avea puțin timp. Dacă nu-și stabilea o poziție solidă, inflexibilă, înainte ca Ottar să-l sune pe Bela, era prins în capcană. Se aplecă peste masă și o bătu, ușurel, pe mână.

— Îți mulțumesc, scumpo, dar sunt sub jurământ.

Ea acceptă răspunsul la fel de firesc pe cât îi pusese și întrebarea. Această lume, care dispunea de mijloacele de a unifica, alesese, aproape deliberat, să rămână în sfere separate de cultură. Ceva din alienarea lui reveni pe când o privea deschizând ușa. Pentru că doar văzuse o frântură de libertate. Viața în Westfall rămânea un labirint de tradiții, maniere, legi și tabuuri. Care aproape că-l costase viața, reflectă el; ba, încă mai era posibil. Mai bine să se grăbească. Intră în hainele pregătite pentru el și se deplasă pe lângă încăperile lungi, din piatră. Un alt servitor îl îndrumă spre sala tronului voievodului. Mai multe persoane așteptau afară pentru a-și face cunoscute plângerile sau să le fie judecate disputele. Însă când se anunță, Iason fu lăsat să intre imediat.

Încăperea dinaintea sa era și cea mai veche din clădire. Coloane de lemn, crăpate de cât erau de bătrâne, zeități și eroi dăltuiți grotesc, susțineau un tavan jos. Fumul se înălța, unduitor, dintr-o vatră în podea, îndreptându-se spre o gaură; rămăsese însă destul prin încăpere încât să-l usture ochii pe Iason. Ar fi fost ușor să i se ofere magistratului lor șef un birou modern, se gândi, dar nu, strămoșii lui judecaseră tot în această cușcă, așa că și el trebuia să facă la fel. Lumina strecurată printre jaluzelele ferestrelor atingea trăsăturile aspre ale lui Bela și se pierdea apoi în umbră. Voievodul era solid și încărunțit; trăsăturile sale dezvăluiau o cantitate considerabilă de

cromozomi de tyrker. Ședea pe un tron din lemn, cu trupul înfășurat într-o pătură, iar pe cap avea coarne și pene. În mâna stângă ținea un baston cu o coadă de cal, iar în poală i se odihnea o sabie scoasă din teacă.

— Bun venit, Iason Philippou, spuse el pe un ton grav și arătă spre un scaun. Ia loc.

— Îți mulțumesc, stăpâne.

Eutopianul își aminti cum și ai săi folosiseră titluri mărețe.

— Ești pregătit să spui adevărul?

— Da.

— Bine.

Personajul se destinse brusc, își încrucișă picioarele și extrase un trabuc de sub pătură.

— Duhănești? Nu? Păi, eu am s-o fac.

Un zâmbet acoperi cu riduri fața tăbăcită.

— Pentru că ești un străin, nu mai trebuie să mă țin de ceremonialul ăsta afurisit.

Iason încercă să răspundă adecvat:

— Asta-i o ușurare. Noi nu prea avem ceremonialuri în Republica Peloponesiană.

— Țara ta natală, ei? Am auzit că lucrurile nu merg prea bine acolo.

— Nu. Patria îmbătrânește. Privim spre Westfall pentru viitorurile noastre.

— Aseară spuneai că ai venit în Norlanda ca și comerciant.

— Ca să negociez un acord comercial.

Iason se ținea, pe cât posibil, de povestea lui de acoperire. Nu le puteai destăinui despre diversele alternative ale istoriei și că elenii inventaseră parachronionul. În afară de faptul că se schimbau chiar condițiile care erau studiate, ar fi fost o cruzime prea mare să le spui oamenilor că alții trăiau în perfecțiune.

— Țara mea este interesată să cumpere cherestea și blănuri.

— Hmmm. Așadar, Ottar te-a invitat să stai la el. Cred că-mi pot imagina de ce. Nu prea vedem prea mulți de prin Patrie pe-aici. Iar în ziua următoare căta să-ți ia gâtul. Ce s-a întâmplat?

Iason ar fi putut pretinde că sunt chestiuni private, însă n-ar fi dat prea bine. Iar o minciună gogonată era periculoasă; aflat înaintea tronului, erai automat sub jurământ.

— Până la un punct, nu-i nicio îndoială, greșeala a fost a mea, rosti el. Una dintre fetele familiei sale, aproape de majorat, a

fost atrasă de mine – eu sunt departe de soția mea de mult timp și toată lumea mi-a povestit despre libertatea danskarilor înainte de căsătorie – și, ei bine, n-am avut nicio intenție rea. De-abia dacă am încurajat-o, însă Ottar a aflat și m-a provocat la duel.

— De ce nu i-ai acceptat provocarea?

Nu avea niciun rost să spui că un bărbat civilizat nu se angaja în acte violente atunci când existau alternative.

— Gândește-te, stăpâne, zise Iason. Dacă pierdeam, aș fi murit. Dacă aș fi câștigat, acesta ar fi fost sfârșitul proiectului companiei mele. Ottarssonii n-ar fi acceptat niciodată plata unei despăgubiri, nu? Nu, în cel mai bun caz, ne-ar pune interdicție de intrare pe teritoriile lor. Iar peloponesienii au nevoie de cheresteaua aceea. Mi-am zis că ar fi cel mai bine să fug. Ulterior, asociații mei se vor lepăda de mine înaintea Norlandei.

— Hmm… ciudat raționament. Însă, oricum, ești loial. Ce vrei de la mine?

— Numai asigurarea trecerii spre… Steinvik.

Lui Iason aproape că-i scăpase „Neathenai”. Își puse avântul sub control.

— Avem acolo o fabrică și o navă.

Bela scoase fum pe gură și se încruntă din cauza lentorii cu care se sfârșea trabucul.

— Aș vrea să știu de ce s-a înfuriat Ottar în asemenea hal. Nu-i stilul lui. Cu toate că, presupun, atunci când e vorba de fiica lui, un bărbat nu-i prea îngăduitor.

Se aplecă înainte.

— Pentru mine, spuse cu asprime, lucrul cel mai important este că norlanderii înarmați au trecut granița mea fără să ceară permisiunea.

— Este o încălcare nefericită a drepturilor voastre, da.

Bela slobozi o înjurătură ca de grăjdar.

— Nu pricepi deloc. Granițele nu-s sfinte pentru că așa vrea Attila, orice-ar bolborosi șamanii, ci pentru că asta-i singura cale de a menține pacea. Dacă nu condamn în mod deschis acest raid peste frontieră și-l pedepsesc pe Ottar pentru el, vreun cap înfierbântat ar putea fi tentat de ceva, într-o bună zi; și acum toată lumea are arme nucleare.

— Nu vreau un război din cauza mea! exclamă Iason, îngrozit. Trimite-mă, mai întâi, înapoi la el.

— Oh, nu, fără prostii din astea. Pedeapsa pe care i-o dau lui Ottar va fi că-l voi împiedica să se răzbune, indiferent de bunele și relele din cazul tău. O să înghită el hapul.

Bela se ridică. Își puse trabucul în scrumieră, ridică sabia și, dintr-odată, se transfigură. Parcă i s-ar fi adresat cine știe ce zeu păgân:

— De-acum înainte, Iason Philippou, ești ocrotit în Dakoty. Cât timp ești în paza noastră, orice rău ți se face ție mi se face mie, casei mele și poporului meu. Așa să-mi ajute cei Trei!

Autocontrolul lui se spulberă. Iason căzu în genunchi și bâigui mulțumirile.

— Ajunge, mârâi Bela. Să punem la punct transportul tău, cât de repede posibil. Am să te trimit pe calea aerului, cu o escadrilă a armatei. Dar, desigur, voi avea nevoie de permisiunea țărilor pe care le vei survola. Asta o să ia ceva timp. Du-te înapoi, relaxează-te. Te chem când totul va fi gata.

Iason plecă zgribulindu-se.

Petrecu vreo două ore plăcute rătăcind prin castel și prin curțile lui. Tinerii din suita lui Bela erau nerăbdători să se laude față de cineva din Patrie. Trebui să recunoască eleganța echitației lor, a luptelor, a concursurilor de tir; ceva se trezi în el în timp ce asculta poveștile despre expedițiile peste câmpii și prin păduri, pe râuri, în căutarea legendarei metropole a lui Unnborg; cânturile unui bard treziseră glorii care mergeau mai departe decât relata istoria, până la instinctele ucigașe ale omului maimuță.

Însă acestea sunt exact tentațiile sclipicioase cărora le-am întors noi spatele în Eutopia. Pentru că negăm că ne-am trage din maimuță. Suntem oameni cu rațiune. În asta constă umanitatea noastră. Plec acasă. Plec acasă. Plec acasă.

Un servitor îi atinse brațul.

— Te cheamă voievodul.

Era un glas înspăimântat. Iason se grăbi să se întoarcă. Ce s-o fi întâmplat? Nu l-au dus în sala tronului. În loc de asta, Bela îl aștepta lângă un parapet. În spatele lui, doi soldați stăteau în poziție de drepți, cu fețe inexpresive sub căștile lor cu panaș. Frumusețea zilei și blândețea adierii erau spulberate de aspectul lui Bela. Scuipă la picioarele lui Iason.

— M-a sunat Ottar, zise el.

— Eu… a spus el…

— Iar eu crezusem că n-ai încercat decât să te culci cu una. Nu să distrugi casa care te-a primit ca oaspete!

— Stăpâne…

— Nu te teme. Ai reușit să-mi smulgi un jurământ. Acum trebuie să treacă ani de zile ca să-mi ameliorez relațiile cu Ottar, pentru că l-ai înșelat.

— Dar…

Calm! Calm! Te-ai fi putut aștepta la asta.

— Nu vei călători cu un aparat militar. Da, vei avea o escortă. Însă aparatul care te transportă va trebui să fie ars după aceea. Acum du-te și așteaptă în grajduri, lângă un morman de bălegar, până suntem gata.

— N-am vrut să fac rău, protestă Iason. N-am știut.

— Luați-l de aici până nu-l omor, porunci Bela.

Steinvik era un oraș vechi. Acele străzi înguste, pietruite, acele case pustii văzuseră toate navele-dragon. Însă același vânt care aducea dinspre Atlantic mirosul sărat și proaspăt mătură și îmbufnarea lui Iason, venită cu el până aici. Își făcu loc prin mulțime fluierând. Un bărbat din Westfall sau din America s-ar fi fofilat. Nu dăduse el greș? Nu trebuia, oare, să fie înlocuit cu cineva a cărui poveste de acoperire n-avea nimic din Elada? Dar în Eutopia priveau asta limpede. Eșecul său era urmarea unei greșeli de bună-credință: o greșeală pe care n-ar fi săvârșit-o dacă l-ar fi instruit mai atent înainte de a-l trimite în misiune. Din greșeli se învață.

Amintirea oamenilor din Ernvik și Varady – oameni furtunoși, generoși, a căror prietenie ar fi vrut s-o păstreze – îl chinuise o vreme. Se descotorosi și de ea. Mai erau și alte lumi, nenumărate. O tăblie din lemn scârțâi în bătaia vântului. Frăția lui Hunyadi și Ivar, armatori. O acoperire bună într-un oraș unde aproape a doua întreprindere era legată de mare. Urcă la etajul al doilea. Treptele pocneau sub cizmele lui. Întinse palma înaintea unui marcaj de pe perete. Un scanner ascuns îi citi amprentele degetelor și se deschise o ușă mascată. Încăperea de dincolo de ea era lambrisată după moda locală, însă proporțiile sale precise aduceau aminte de casă; și o statuetă a lui Nike își întindea aripile pe un raft.

Nike… Niki… Mă întorc la tine! Inima-i bătea nebunește.

Daimonax Aristides își ridică privirile de pe biroul său. Uneori, Iason se întreba dacă exista ceva care să zgâlțâie calmul

individului.

— Ce bucurie! bubui glasul profund. Ce te aduce pe-aici?

— Mă tem că am vești rele.

— Cum așa? Atitudinea ta sugerează că problema nu-i o catastrofă.

Daimonax își părăsi scaunul, se duse la bufetul cu băuturi și umplu două pahare frumoase și limpezi, apoi se făcu comod pe o canapea.

— Hai, povestește-mi.

Iason i se alătură.

— Fără să știu, spuse el, am încălcat ceea ce pare a fi un tabu de prim ordin. Am fost norocos că am scăpat de acolo cu viață.

— Hmm, făcu Daimonax și își mângâie barba colilie. N-ai fi primul care face asta, nici ultimul. Bâjbâim pe drumul spre cunoaștere, însă realitatea ne va surprinde mereu. Păi, felicitări că ai scăpat teafăr. Nu mi-ar fi plăcut deloc să te jelesc.

Toastară solemn înainte de a bea. Omul rațional își recunoaște propria sa necesitate de ceremonial; și de ce n-ar extrage-o din abundența de mituri? În afară de asta, podeaua era rezistentă la pătare.

— Te simți pregătit să raportezi? întrebă Daimonax.

— Da, mi-am făcut ordine în datele din minte pe drum încoace.

Daimonax porni un aparat de înregistrare, rosti câteva cuvinte de marcare a fișierului și adăugă:

— Dă-i drumul.

Iason se felicitase pentru că declarația lui era bine organizată: clară, directă și completă. Însă, pe când vorbea, împotriva voinței sale, retrăi experiența prin care trecuse, nu mintal, ci organic. Vedea undele de amplitudine scânteind la cel mai mare nivel pe Pentalimne: traversă sălile din castelul Ernvik împreună cu energicul și iscoditorul tânăr Leif; se confruntă cu un Ottar devenit animalic, fură din cetate și bătu un străjer, apoi preluă controlul unui vehicul fluturându-și degetele; fugi pe un drum pustiu și se împletici printr-o pădure pustie. Bela scuipă, iar triumful său se întunecă brusc. La sfârșit nu se mai putu abține:

— De ce n-am fost informat? Aș fi avut grijă. Însă ziceau că aceștia-s oameni liberi și sănătoși, oricum, liberi înainte de mariaj. De unde să fi știut?

— O scăpare, căzu Daimonax de acord. Dar nu suntem în

această activitate de atât de mult timp încât să nu avem tendința de a nu pune prea multe la îndoială.

— De ce suntem aici? Ce trebuie să învățăm de la acești barbari? Cu un infinit de explorat, de ce ne mai pierdem vremea cu cea de-a doua cea mai înfiorătoare lume găsită de noi?

Daimonax opri înregistratorul. O vreme, între cei doi se lăsă tăcerea. Afară, se învârteau roțile, se auzeau râsete și un crâmpei de cântec se strecură pe fereastră, iar oceanul ardea în lumina soarelui care coborâse la orizont.

— Nu știi? întrebă Daimonax în cele din urmă, cu un glas moale.

— Păi, din interes științific, desigur, zise Iason gâtuit. Îmi pare rău. Institutul lucrează pe baza unor motive solide. În istoria americană observăm căile greșite care pot fi urmate de unii. Bănuiesc că și aici se poate.

Daimonax clătină din cap.

— Nu.

— Poftim?

— Studiem ceva mult prea prețios pentru a putea renunța. Lecția este umilitoare, dar înfumurata noastră Eutopia va merita puțină umilință. Nu erai conștient, pentru că, până acum, nu avem suficiente lucruri concrete pentru a publica vreo concluzie. Și în afară de asta, ești nou în meserie, iar prima ta misiune a fost în altă parte. Dar, înțelegi, avem motive suficiente să credem că Westfall este și Pământul Bun.

— Imposibil, șopti Iason.

Daimonax zâmbi și luă o înghițitură de vin.

— Gândește-te, rosti el. Ce-i trebuie omului? În primul rând, necesitățile biologice, mâncare, un adăpost, medicamente, sex, un mediu sănătos și sigur, într-o oarecare măsură, în care să-și crească copiii. În al doilea rând, omul trebuie să năzuiască, să învețe, să creeze. Ei, n-au aceste lucruri aici?

— S-ar putea spune la fel și despre oricare dintre triburile din Epoca de Piatră. Nu poți pune pe același plan mulțumirea cu fericirea.

— Bineînțeles că nu. Și dacă nu de altceva, nu-i ordonata, unificata, planificata Eutopia țara vacilor blânde? Am pus capăt tuturor conflictelor, până și pe acela dintre om și propriul său spirit; am luat în stăpânire planete, stelele sunt prea îndepărtate. Dacă Dumnezeu n-ar fi fost atât de bun încât să

facă posibil parachronionul, ce ne-ar mai fi rămas?

— Vrei să spui că…

Iason își căuta cuvintele. Își reaminti că nu era deloc sănătos să se simtă ofensat de orice afirmație, oricât ar fi fost de scandaloasă.

— În absența combaterii spiritului de clan, a superstițiilor, ritualurilor și tabuurilor… omul n-ar avea nimic?

— Mai mult sau mai puțin corect. Societatea trebuie să aibă structură și un sens. Însă natura nu dictează ce structură să fie, ce sens. Raționalismul nostru este o alegere nerațională. Biciuirea animalului dinlăuntrul nostru este, pur și simplu, încă un tabu. Putem iubi cum vrem, dar nu și urî după plac. Așa că suntem mai liberi decât oamenii din Westfall?

— Dar în mod sigur unele culturi sunt mai bune decât altele!

— Nu neg, spuse Daimonax. Eu doar subliniez că fiecare are un preț. Pentru ceea ce avem acasă plătim un preț aprig. Nu ne permitem nici măcar un simplu impuls pe negândite, de-abia exprimat. Prin excluderea pericolului și a greutăților, prin eliminarea deosebirilor dintre oameni, nu lăsăm nicio speranță de victorie. Ba mai rău, poate, este faptul că am devenit niște însingurați puri. Nu mai aparținem nimănui. Singura noastră obligație este negativă, să nu supunem pe nimeni altcineva niciunei constrângeri. Statul – o organizație planificată, un mecanism fără personalitate, fără exigențe – are grijă de necesitățile și suferințele fiecăruia. Unde-i loialitatea până la moarte? Unde-i intimitatea dintr-o viață întreagă împărtășită? Participăm la ceremonii, dar, pentru că știm că sunt gesturi arbitrare, ce valoare mai au? Pentru că ne-am făcut lumea unică, unde-s culoarea și contrastul, unde-i mândria de a fi, în mod ciudat, noi înșine?

Deci, acești oameni din Westfall, cu toate defectele lor, știu cine sunt, ce sunt, la ce aderă și ce le aparține. Tradiția nu-i îngropată în terfeloage, ci face parte din viața lor; așa că morții lor rămân cu ei, în aducerea lor aminte. Problemele lor sunt reale, deci și succesele lor sunt adevărate. Cred în ritualurile lor.

Familia, regatul, rasa sunt lucruri pentru care merită să trăiești și să-ți dai viața. Poate că-și folosesc mai puțin mintea – cu toate că nici eu nu sunt sigur că-i așa –, dar se folosesc de nervi, glande și mușchi mai mult ca noi. Așa că ei cunosc un aspect faptului de a fi om pe care lumea noastră prudentă l-a

respins. Dacă au reușit asta în timp ce au creat științele și tehnologia mașinăriilor, n-ar trebui să învățăm de la ei?

Iason nu avea niciun răspuns.

În cele din urmă, Daimonax spuse că s-ar putea întoarce și el în Eutopia. După o vacanță, ar putea fi repartizat într-o altă istorie, pe care ar putea-o găsi mai atrăgătoare. Se despărțiră prietenește.

Parachronionul bâzâia. Energiile pulsau între universuri. Poarta se deschise și Iason păși prin ea. Intră printr-o colonadă lucitoare. Neoatenieni albi se lăsară, cu grație și în pace, pe apă în jos. Bărbatul care-l întâmpină era un filosof. O tunică decentă și sandale atârnau prin apropiere, pregătite să fie purtate. De undeva răsună o liră.

În Iason tresălta bucuria. Leif Ottarsson îi dispăru din amintire. În singurătatea sa, fusese tentat de o asemănare întâmplătoare cu iubirea lui. Acum era acasă. Iar Niki îl aștepta, Nikias Demostheneou, cel mai frumos și încântător dintre băieți.

Traducerea: Silviu Genescu

Postfață:

Cititorii ar trebui să știe că scriitorii nu sunt responsabili pentru opiniile și comportamentul personajelor lor. Totuși mulți nu țin seama de asta. De aceea, eu, de pildă, am fost numit „fascist” în față. Neîndoios, povestirea de față mă va acuza de lucruri și mai rele. Și n-am dorit decât să istorisesc o poveste!

Mărturisesc, poate că a fost ceva mai mult. Asta nu se poate evita. Fiecare om vede lumea de pe platforma sa filosofică specifică și de aceea, în mod inevitabil, despre un scriitor care încearcă să descrie ceea ce vede se consideră că face propagandă. Ca regulă generală însă, propaganda se găsește sub suprafață. Iar asta este de două ori mai adevărat în cazul science-fictionului, care începe prin a transmuta realitatea în irealitate sinceră.

Așadar, ce am susținut eu aici? Nu o formă anume de societate. Dimpotrivă, omenirea mi se pare atât de splendid și ironic variabilă, încât o ordine socială perfectă nu poate exista. Suspectez totuși că puțini oameni sunt adaptați biologic la civilizație; gândiți-vă la repetatele ei colapsuri. Desigur, ideea

aceasta poate fi greșită. Chiar dacă ar fi adevărată, poate fi doar alt factor de care planificările noastre ar trebui să țină seamă. Mutabilitatea omului nu poate fi pusă însă sub semnul întrebării.

În felul acesta, toate aranjamentele pe care le face vor avea defectele lor, care, până la urmă, îl vor duce la ruină; dar toate vor avea de asemenea virtuțile lor. Eu unul nu cred că aici-și-acum este un loc chiar atât de rău în care să trăim. Dar alții o pot crede. În același timp nu putem nega că *unele* moduri de viață sunt, ca un fel de contrabalansare, ticăloase. Cele mai rele și mai periculoase sunt acelea care nu pot tolera nimic ce diferă de ele însele.

Prin urmare, într-o epocă a conflictelor avem nevoie de o înțelegere clară a propriilor noastre valori… și ale inamicilor. În mod similar trebuie să vedem cu aceeași limpezime cusururile ambelor societăți. Imperativul acesta este mai puțin moral și mai degrabă strategic. Doar de pe o asemenea bază putem ști ce ar trebui să facem și ce este posibil să facem.

Pentru că nu suntem prinși într-un coșmar absurd. Trăim într-o lume reală în care evenimentele au cauze inteligibile și cauzele au efecte. Nu am căpătat niciodată vreo misiune sacră și ar fi fatal să credem altceva. Avem în același timp dreptul la autoconservare. Totul este să știm ce dorim să conservăm. Iar apoi probabil că bunul simț și instinctele străvechi ne vor scoate la lumină.

Este o predică destul de plictisitoare cu care să încarc o povestire care a fost menită, la urma urmelor, ca divertisment. Ideea ei a fost formulată mult mai bine de către Robinson Jeffers[160]:

„Trăiască libertatea și la naiba cu ideologiile!"

David R. Bunch
Incident în Moderan & Evadarea

Introducere la „O pereche de bunch"

Un singur scriitor are două povestiri în antologia aceasta și –

160 Jeffers, Robinson (1887–1962). Poet american, considerat un simbol al mişcării ecologiste.

surpriză! – nu sunt eu acela. Este David R. Bunch[161], un scriitor a cărui operă o admir enorm. Și un scriitor care, în mod destul de ciudat, abia dacă a primit elogiile care i se cuvin. Prima dată i-am citit un text apărut într-un fanzin elegant care se numea *Inside* și era editat de Ron Smith. El dăduse peste Bunch (sau viceversa) și fusese intrigat de stilul lui neobișnuit, de simțul poetic, de viziunile aproape dadaiste pe care izbutea să le exprime în fantasy și science-fiction. Bunch a fost publicat cu regularitate în *Inside* și prozele lui au atras reacții variate. Unii critici foarte sensibili (ca John Ciardi[162]) au comentat cunoscători. Fanii prostovani s-au scărpinat în țeste și s-au întrebat de ce se irosea spațiu cu Bunch când ei ar fi putut citi analize mai multe și mai bune ale propulsiilor inerțiale așa cum erau utilizate în povestirile lui Ed Earl Repp sau altamărâtcael. Acum șase ani, atrăgătoarea și inteligenta fostă redactoare de la *Amazing Stories,* Cele Goldsmith Lalli, a început să publice povestiri de Bunch. O dată în plus, furoare și reacții amestecate. Însă Bunch găsise un cămin. Cu un curaj considerabil, el și Lalli au început să publice povestiri despre planeta roboților Moderan. Erau istorii în mod fățiș prevenitoare, cu degetul avertizor înfipt direct în ochiul sau în nasul cititorului. Am așteptat zece ani pentru a-l putea publica eu însumi pe Bunch. Iată de aceea, o *pereche* de Bunch, un mănunchi de Bunch, poate un buchețel.

Bunch este originar din statul Missouri. Are o educație vastă: șef de promoție în liceu, a fost răsplătit cu o bursă la Colegiul Central de Stat Missouri, unde a absolvit limba engleză cu materii secundare fizica și științele sociale, și a terminat cu diplomă Bachelor of Science; a primit diploma Master of Arts de la Universitatea Washington, unde s-a concentrat pe literatura engleză și americană. La un moment dat urmase cursul de admitere pentru doctorat, dar exact înainte de ultimul efort pentru efortul final a părăsit scrierea disertației pentru a se înscrie la Writer's Workshop de la Universitatea de Stat Iowa. După o vreme a abandonat însă chiar și acel tărâm sacrosanct al laurilor pentru a scrie în felul lui propriu, în timpul lui propriu.

---

161 Bunch, David Roosevelt (1925–2000). Prozator şi poet american de science-fiction, suprarealism şi satiră.

162 Ciardi, John (1916–1986). Poet, traducător şi etimolog american. Traducător al *Divinei Comedii* de Dante în engleză.

Nu s-a întors niciodată.

Plecarea nu se pare că l-ar fi afectat prea mult. A publicat în peste patruzeci de reviste: poezii și povestiri de o vastă varietate. Majoritatea materialelor i-au apărut în revistele „mici” sau în revistele science-fiction. Dintre primele amintesc *San Francisco Review, Southwest Review, New Mexico Quarterly, Chelsea, Perspective, Genesis West, The Smith, Shenandoah, New Frontiers, Simbolica, The Fiddlehead, Epos, The Galley Sail Review, Forum* și multe altele. A apărut în aproape toate publicațiile SF existente și a supraviețuit altor douăzeci. Judith Merril l-a onorat de trei ori în antologiile ei *Year’s Best SF.* O culegere a povestirilor lui a fost acceptată anul acesta pentru a fi publicată în ediție cartonată. Versurile i-au apărut în tot atât de multe reviste pe cât cele menționate mai sus și o culegere de poezii urmează să intre la tipar.

Este posibil ca Bunch să fie cel mai periculos vizionar dintre toți cei reprezentați aici. A fost așa pe toată durata carierei lui de scriitor speculativ, nu a scris în felul acesta doar pentru ocazia de față, ca unii dintre colegii din volum. Bunch scrie despre enigme, puzzle-uri, căutări, fabulele viitorului. El vorbește în ghicitori. Este în avantajul cititorului să încerce să le descâlcească.

Incident în Moderan

de David R. Bunch

În Moderan nu ne aflăm prea des între războaie, dar eram în timpul unui armistițiu. Se defectaseră două Fortărețe din nord – cred că era vorba de un soi de întrerupere a curelelor de transmisie din sistemul de transport al muniției – și votaserăm cu toții în favoarea unei încetări a războiului pentru o zi sau cam pe-atât, ca să le dăm ocazia să revină și să-și reia tirul. Nu mă înțelegeți greșit – nu era nici genul de fairplay imaculat și plin de dragoste, nicio ipocrizie din soiul iubește-Fortăreața-dușmanului-tău, cum s-ar fi putut întâmpla în Zilele de Demult. Era un compromis cutezător și de bun-simț, făcut cu realitatea. Cu cât mai de proporții și mai bine purtat e războiul, cu atât mai mari sunt șansele să urăști din belșug și să câștigi onoruri. Asta era tot.

Dar, în orice caz, între războaie făceam niște lucruri bizare,

exact dincolo de cel de-al unsprezecelea și cel mai dinafară zid al fortăreței mele. Ca să spun adevărul adevărat, în cea mai mare parte a timpului stăteam pur și simplu acolo, pe scaunul meu care-mi înconjura călduros șoldurile, savurând imaginea de berbec cețos a soarelui, văzută prin scutul de vapori maronii-roșcați al lunii iulie și spunându-i maestrului meu de arme ce să facă. În clipa aceea, se nimerise să lustruiască o placă onorifică de pe Zidul 11, care proclama că fortul nostru, Fortăreața 10, era PE PRIMUL LOC ÎN RĂZBOI, PE PRIMUL LOC PRINTRE CEI CE URĂSC ȘI PE PRIMUL LOC PRINTRE SPAIMELE DUȘMANILOR.

Totul era anost. Vreau să spun că această pierdere de vreme dintre războaie, când coordonam lustruirea plăcilor și moțăiam sub soarele filtrat al verii, începea să devină monotonă. Din pură plictiseală și, presupun, de dragul amuzamentului, mă pregăteam să-mi iau la bătaie maestrul de arme cu noul meu baston metalic umplut cu plumb. Nu fiindcă aș fi fost de părere că nu făcea o treabă excelentă, ci, înțelegeți, doar ca să am și eu ceva de făcut. Am fost scutit de acest expedient mai degrabă stupid și poate lipsit de sens, dar nicidecum pe de-a-ntregul neplăcut, de o mișcare remarcată pe al nouălea deal din dreapta mea. Mi-am ajustat repede viziunea de ansamblu a Moderanului, reducând-o la o imagine a detaliilor minuscule, mi-am dus la ochi micul periscop de buzunar și am detectat o creatură.

Când a ajuns la mine, bun, avusesem dreptate! Mi-am dat imediat seama că era ceva mișcător – om? animal? plantă umblătoare? – ei bine, ce se poate spune despre majoritatea acestor forme de viață mutante care cutreieră plasticul fără stăpân din Moderan? Când am văzut că stătea în fața mea, am fost tulburat. Într-un mod bizar, m-am simțit cumva vinovat și rușinat fiindcă era atât de încovoiat și de răsucit și fiindcă, din cauza cărnii, părea atât de moale. Oh, de ce nu pot fi cu toții duri, cu metalul strălucindu-le și curați, așa cum suntem noi, stăpânii Fortărețelor, cu un minimum de benzi de carne, pentru menținerea formei? Le-ar aduce o viață atât de bine ordonată, atât de fericit de plină de ură, dacă ar fi ca noi, stăpânii din Moderan, scânteietori și părând de oțel în toată splendoarea noastră, cu benzi de carne puține și lipsite de importanță, cu cea mai mare parte a grandioaselor noastre trupuri din aliaje metalice noi-nouțe. Dar presupun că e întotdeauna necesar să

existe și forme de viață inferioare, insecte pe care să le strivim sub tălpi… Am decis să-ncerc să vorbesc, fiindcă nu puteam sta pur și simplu acolo, cu el uitându-se la mine.

— Aici suntem între războaie, i-am spus, într-un stil neoficial. Două dintre puternicele Fortărețe ale Nordului s-au defectat, așa că am decis să facem o pauză.

El n-a scos niciun cuvânt. Se uita la plăcile onorifice de pe Zidul 11 și la maestrul de arme, care lustruia cuvintele trufașe.

— Nu e decât un mod de a umple golul dintre două misiuni, am spus eu. În plus, îmi oferă șansa să moțăi aici, sub soarele ăsta filtrat, în timp ce muncește maestrul de arme. Dar devine plictisitor. Înainte de sosirea ta, eram gata să-i trag o bătaie cu noul meu baston de metal umplut cu plumb, deși el e întregime metalic, din aliaje ale metalului-nou, și face o treabă excelentă, și probabil că oricum n-ar fi simțit loviturile. Dar, știi, trebuie pur și simplu să fac ceva. După cum îți dai pesemne seama, în Moderan niciun stăpân de fortăreață nu trebuie să presteze vreo muncă reală. Ar fi o încălcare a codului.

Am râs puțin, dar, straniu, am simțit o nervozitate în fâșiile mele de carne și, vag, de-a lungul marginilor îmbinărilor. De ce se uita așa la mine? Și, chiar dacă se uita, de ce mă afectau privirile unei forme de viață atât de insignifiante?

Putea să vorbească? Putea. Buzele moi, albăstrui, s-au îndepărtat una de cealaltă și o bucată de carne galben-rozalie, plină de zgârciuri, a tresăltat în sus și jos într-o zoaie umedă din gura lui roșie precum carnea jupuită. Când s-a încheiat această performanță cumva vulgară, în care erau implicate carnea și aerul, mi-am dat seama că tocmai spusese:

— Cu puțin timp în urmă, i-am făcut Fiului o înmormântare modestă. Am ciopârțit plasticul cu jalnicele noastre unelte improvizate pentru morminte l-am pus sub crustă la timp. Ne-am grăbit. Știam că nu poți să ne garantezi un armistițiu mai lung. Am venit să-ți mulțumesc pentru ceea ce ai făcut.

Acest discurs straniu mi-a produs o ușoară vibrație și m-am simțit emoționat, apoi mi-am revenit repede și mi-am fluturat cu nepăsare mâna de oțel.

— Consideră că mi-am primit mulțumirile. Dacă vrei o floare de oțel ca ornament, ia una.

Lui i s-au cutremurat toate părțile de carne lejeră.

— Am venit să-ți mulțumesc, mi-a spus, în ceea ce am

presupus că reprezenta, pentru tribul lui, un limbaj tăios, nu ca să fiu luat în râs.

În privirea lui se vedeau acum uimirea și îndoiala.

Am fost dintr-odată de părere că totul devenea mai degrabă absurd. Iată-mă pe mine, un bărbat din Moderan, între războaie, văzându-mi de propriile mele treburi și stând în afara celui de-al unsprezecelea Zid al Fortăreței mele în așteptarea reluării conflictului, iar un bizar bulgăre umblător de sentimentalitate, de a cărui existență habar n-aveam, vine de pe al nouălea deal din stânga mea ca să-mi mulțumească pentru o înmormântare.

— Ai avut una ca lumea? l-am întrebat.

Și am încercat, cu frenezie, să-mi aduc aminte cum era în Zilele de Demult. Convoiul îndoliaților s-a întins pe un kilometru și jumătate? Muzică – o grămadă? Flori – au troienit totul?

— Numai noi, a povestit el. Eu și mama lui. Și Fiul. Ne-am grăbit. Eram siguri că nu ne puteai da mult timp dintr-o perioadă atât de aglomerată. Îți mulțumim pentru ceea ce ai făcut – pentru decență.

Decență? Ei, ce cuvânt bizar! Ce-ar putea însemna?

— Decență? am întrebat.

— Respectarea ritualurilor. Doar știi! Am avut timp pentru o scurtă rugăciune. Am cerut să i se îngăduie Fiului să trăiască veșnic într-un cămin fericit.

— Ascultă, i-am spus, deja puțin cam sătul de toată povestea. Din Zilele de Demult nu-mi aduc aminte mai mult de jumătate din ce e necesar ca să discutăm despre asta. Dar voi, sărmani mutanți din carne, vă îngropați morții și apoi cereți să li se îngăduie să se trezească și să trăiască iarăși, fiind de douăzeci și cinci de ori mai ușori decât o bulă de aer din care s-a extras toată umezeala. Nu despre asta e vorba? Și nu înseamnă să-ți asumi un mare risc? De ce să nu dai dovadă de înțelepciune făcând-o cum o facem noi, stăpânii Moderanului? Treci pur și simplu printr-o operație când ești tânăr și viguros, arunci carnea care nu-ți trebuie, pui „în locul” tău „înlocuitori” în totalitate metalici, din aliajele metalului-nou, și trăiești la nesfârșit. Te hrănești cu extractul de miere-de-introven în stare pură descoperit de noi și e treabă ușoară, o să reușești. Știm ce am primit și știm cum să trăim… Și acum scuză-mă, te rog, conform raportului care sosește chiar în acest moment prin Avertizor, acele Fortărețe în care eșuase războiul par să fie din nou în

bună stare. Noi am încetat exploziile din cauza lor, așa că acum trebuie să mă pun în mișcare ca să pregătesc timpul-de-ură. Aș crede că tirul o să fie mai intens decât l-ai mai văzut vreodată.

În decursul ultimei părți a acestui discurs am privit ceea ce semăna a nedumerire și îndoială pâlpâind bizar pe fața lui împovărată de carne.

— Ai oprit războiul pentru că Fortărețele alea din nord au eșuat? N-ai... de fapt, n-ai făcut-o ca să putem îngropa Fiul și s-avem parte de decență?

Probabil că-l înconjurase un soi de convingere rece; părea să se contracte și să se zbârcească, scurtându-se cu mai mulți centimetri, chiar acolo, pe plastic. M-am minunat din nou de încercările grele la care se supuneau aceste ființe din carne din pricina emoțiilor și a palpitațiilor inimilor lor. În timpul unui soi de meditație, am bătut cu zgomot surd în pieptul meu „înlocuit” și le-am mulțumit stelelor de fier aducătoare de noroc din splendidele noastre noi ceruri satelit pentru starea mea de calm și sânge-rece.

— Vom deschide focul în scurt timp, am spus. Acum eliberăm liniile pentru prima numărătoare inversă și pentru o reluare generalizată. Vezi, încercăm să-ncepem cu toții de la același nivel. Pe urmă fiecare Fortăreață distruge pe cont propriu și-și folosește muniția cât mai repede cu putință.

El m-a privit vreme îndelungată, căutând un semn care să-i dea de înțeles că glumeam. După o vreme a spus pe un ton despre care presupuneam că le sugerează creaturilor de carne o mare tristețe și o imensă resemnare.

— Da, cred că într-adevăr nu v-ați oprit ca să putem îngropa Fiul și s-o facem cu decență. Cred c-a fost într-adevăr din cauza Fortărețelor care-au eșuat în nord. Acum înțeleg că am deslușit în toate astea ceva sincer și bun și că acest ceva nu era acolo. Așa că am bătut drumul ca să-ți mulțumesc pentru o decență... pentru nimic...

Probabil că auzind asta am dat ușor din cap, sau poate că n-am făcut-o, fiindcă în clipa aceea auzeam vocea, auzeam Avertizatorul spunând că totul era pregătit pentru începerea Marii Distrugeri și pentru ca stăpânii să-și reocupe pozițiile la panourile de comandă din Camerele de Război.

— Asta e! am spus, fără să-mi adresez cuvintele cuiva sau către ceva anume. Acum o să dublez tirul și lansările de

încărcături explozive pe toată durata zilei, până când vom recupera timpul pierdut, măsurat în unități de ură.

Tocmai când îi porunceam maestrului meu de arme să nu-mi uite scaunul și eram pe punctul să mă-ntorc cu spatele și să plec, grăbindu-mă către Camera mea de Război ca să reiau Marea Distrugere, prin oțelul meu a pătruns un sunet rece. Și ce era acel scâncet subțire care se răspândea pe plastic? Apoi am văzut. Era micul vagabond din carne. Își pierduse controlul emoțiilor, se prăbușise și hohotea cu adevărat de plâns.

— E OK, nu-ți fie teamă, am spus, întorcându-mă să plec în goană. Mergi prin zonele joase, evită chiar și dealurile care ating numai jumătate din înălțimea maximă și mișcă-te cu iuțeală. O s-ajungi cu bine. La început nu tragem decât în piscuri.

Dar, în timp de treceam dincolo de zid și-i porunceam maestrului de arme să ia toate măsurile de siguranță, am observat că micul carne-vagaboandă rămăsese trântit cu fața în jos, plângând în hohote pe plastic. De ce nu făcea niciun efort ca să plece și să se salveze? Și, dintr-odată, o veche Fortăreață Vecină din est s-a dezlănțuit, a trișat lovind prematur cu o asemenea forță, încât micul carne-vagaboandă a fost făcut piftie – ba chiar mai mult decât atât, fiind nimerit de o bombă Zump letală, despre care sunt singur că l-ar fi putut împinge până-n miezul pământului, chiar dacă l-a vaporizat și l-a spulberat în înaltul cerului și în cele patru vânturi, și am fost foarte încântat că proiectilul căzuse la o atât de mică distanță de complexul meu. Iar în timp ce mă uitam la devastarea fumegândă și la marele petic de nimic rămas acolo unde, cu o clipă înainte, pământul fusese acoperit cu plastic de bună calitate, n-am putut să nu mă bucur că războiul CONTINUA cu siguranță. Pentru carne-vagaboandă nici măcar n-am încercat să plâng, și nimic din mintea mea nu mi-a putut face inima să sângereze în timp ce am dat buzna în Camera Războiului și am împins manetele de lansare în jos dintr-o lovitură.

Traducerea: Ana-Veronica Mircea

Evadarea

de David R. Bunch

În mica mea cameră, cu un pat acoperit de o cuvertură roșie

și două ferestre cu storuri cenușii, trase, puteam vedea Turnul, și nu din amurgul amintirii, pentru că n-am fost niciodată acolo, ci doar în gândurile mele nocturne. Iar în mintea mea, era un lucru glorios, chiar dacă avea numai un metru douăzeci înălțime, iar lumina lunii lovea rezervorul unde se aflau lanțurile mele și suportul, îmbietor de gol. O siluetă înaltă se va arăta în stradă, pentru un moment, viguroasă și dreaptă, între gândurile de noapte (cu toate că sunt cu vreo doișpe centimetri mai scund decât înălțimea decentă), apoi se va întoarce și-o va lua la pas spre țintă, călcând hotărât, cu o repeziciune potrivită, lanțurile deplasându-se cu ușurință pe cele două mici cărucioare pe roți, în tăcere, și la marginea drumului. Într-o celebrare a strălucirii selenare am escalada Turnul până sus, în vârf, și ne-am așeza cu ușurință pe suportul de pe rezervorul metalic. Lanțurile ar aluneca fără zgomot de pe cărucioarele pe roți, prin fantele rezervorului, trăgându-ne picioarele după ele, până când ne-am așeza triumfător, în tăcere, judecând victoria înfăptuită. Deloc rușinați de micimea victoriei noastre, chiar deloc rușinați, am scoate baloanele în culori vesele, păstrate îndelung și răbdător pentru acest ceas al trebuinței. Umflând cele două balonașe, unul roșu și altul de un verde aproape imposibil de țipător, și legându-le de câte-o încheietură, am sta acolo înveseliți și victorioși în lumina lunii, cu lanțurile pe fundul rezervorului, cu capul sus, între stele, dar într-un turn înalt de un metru douăzeci... Așa că, vai și-amar de lumina lunii.

Cu un căscat de dimineață, soarele devine real, necruțător și strălucitor, pentru a ne amplifica lanțurile. Lumina lunii s-a dus, la fel și gândurile. Acum, totul este instinct, numai instinct și înverșunare, să-i confruntăm acolo unde mârâie. Desigur, am visat noi despre elefanți uriași și maronii, cu case aurite pe spate, iar noi în câte-o casă, în fiecare dimineață, mergând triumfal, pășind cu pasul maiestuos al elefantului spre rezervorul nostru și sărind atât de repede pe suport, încât nimeni nu ne-ar vedea lanțurile. Un zăngănit, o alunecare, un zornăit și s-au dus în rezervor, lanțurile-s dispărute pentru toată lumea, dar nu și pentru noi și stăm sus pe platformă, la un metru douăzeci înălțime, umflând baloanele și privind mulțimea cu nepăsare.

Iar mulțimea mormăie mânioasă, dezamăgită, într-un fel pervertită, și refuzând, în final, să creadă că victima lor s-a

debarasat cu adevărat de lanțurile sale. Îi pot vedea acum, legănându-și capetele tunse și unsuroase și cheloase și buclate și rase, cărunte, bătrâne, laolaltă, în pâlcuri îngrozite, îngrămădindu-și rușinea și trebuința lor infamă, dorindu-și să cunoască pe cineva, având o nevoie disperată să știe că, deși nu se arătau prin văzduh, cumva, lanțurile erau tot acolo. Trebuie! Oh, da, vor da ocol rezervorului; vor scotoci cu privirile și vor bate și, cu o înciudare copilărească, derizorie, vor da în elefantul meu și mă vor urî pentru că stau atât de încântat cu sărbătoarea mea cu baloane, biciuind cu un vânt proaspăt, de flori de cireș și măr, în acea zi de primăvară, înmiresmată și îmbucurătoare. Iar unul dintre ei, cel disperat de răutăcios și de genial, va gândi brusc totul, într-o clipă nenorocită de perversiune: „Se află în rezervor! Probabil. I-a vărsat acolo prin găuri!” Apoi asta îi va lovi pe toți, îi va lovi precum un val pe plajă, se va sparge peste ei și-i va cuprinde în gândul plăcut și depravat, „L-am prins iarăși! Sunt în rezervor. Probabil! I-a vărsat prin găuri!”

Ei bine, atunci va fi doar o chestiune minoră să aducă aparatele cu raze X, să facă radiografii din toate părțile și unghiurile și să confirme ce este de confirmat. După asta-și vor face drum în interior, cu marile lor aparate de tăiat cu acetilenă, iar unii vor sta departe de căldură, cu mici deschizătoare de conserve, lucrând intens, luându-se după marcaje, așa de grăbiți vor fi să între prin partea de jos, să mă expună și să confirme că încă mai aveam lanțurile. Lămpile cu acetilenă vor pătrunde înăuntru; deschizătoarele de conserve, nu. Dar va fi același lucru. Îmi vor scoate lanțurile afară pe la fundul rezervorului, prin găurile făcute de ei cu lămpile cu acetilenă, și-mi vor scoate și picioarele afară, pe cât va fi posibil s-o facă. Și știu că apoi voi oferi o imagine jalnică, baloanele mele sărbătorești zbătându-se cu eleganță și vioiciune deasupra, în străfulgerări verzi și roșii prin aerul înmiresmat de florile de măr și cireș, lanțurile de la picioarele mele, picioarele, descriind mici bucle inutile și banale, pendulându-se în jos din găurile rezervorului, iar eu, aflat între voioșie și rușinea ordinară, sumbru și dezgolit, hotărât… Așa că ajunge cu elefanții. Ajunge cu Turnurile și rezervoarele, în ceea ce mă privește. Dar să nu credeți că am fost învinși. Înfrânți? *Oh, nu!* Am eu o șmecherie pentru asta; special pentru astfel de lucruri. Am o șmecherie.

Se cheamă dezgolirea oului ceresc și prelucrarea aerului. Ceea ce facem este să fixăm o structură, cum ar fi un ou, una cu pereții netezi și maro și mici pete ca niște ferestre, sus pe cer, drept pe albastrul cerului, sus, sus de tot, aproape incredibil de sus, pe cât de sus putem, în orice gând. Apoi dăm o sarcină celui mai de jos dintre noi înșine – fiecare având cel puțin două personalități, după cum cred că s-a înțeles, fără tăgadă, la nivel universal – și-l punem pe mormanul de pietre al muncii sale. Eu însumi, cu lanțuri la picioare, acel eu care tânjește să urce pe un Turn mic, ca o victorie măruntă și o mascare a lanțurilor, însă n-o face niciodată, am fost desemnat aici, recent, pentru o ocupație care se numește înfășurarea aerului, sau o muncă pe cale să fie echivalentă cu înfășurarea aerului, aceasta fiind numită desfășurarea aerului. Oricare dintre aceste ocupații nu necesită decât foarte puțin efort fizic, poate chiar deloc, o forță mentală deloc prohibitivă, și oricare dintre ele poate ține eul unei persoane ocupat pentru o perioadă destul de îndelungată de timp. Și, uneori, gândindu-mă la ea, mă pomenesc că n-am nicio idee de ce acest tip, sau tip apropiat de muncă, n-ar fi idealul de viață al tuturor oamenilor.

Pentru a înfășură aerul, prima dată împart mental în două întregul aer din calupul meu, îl împart în fâșii uniforme și clare, fiecare fiind pe cât de lată, pe-atât de groasă doresc eu să fie, pentru a realiza acel fel de înfășurare pe care-l consider cel mai potrivit pentru întreaga misiune de împachetare a aerului din acea zi. Iar această feliere-de-aer, petrecută chiar când vorbesc de ea, își conferă un număr aproape infinit de variante de lățime și grosime. Pot face ca fiecare a doua fâșie să fie la fel, fiecare a treia la fel, fâșiile alăturate să fie la fel, să nu fie nicio fâșie la fel, sau să fie toate la fel, câte cinci la fel, apoi să le schimb câte patru, cinci sau șase și-așa mai departe. Dar întotdeauna încerc să păstrez un model recognoscibil, să dau un sens împărțirii în fâșii practicate de mine. Și nu declanșez niciodată înfășurarea propriu-zisă, decât după ce-am terminat întreaga operațiune de separare din calupul meu, sau după cum ați putea spune, întreaga mea zonă de aer, și mi-am însemnat-o în minte. Apoi, după ce-am feliat întreaga zonă de aer și-am marcat-o solid în mintea mea, rămâne doar misiunea veselă și amuzantă de a sta acolo, cu lanțurile mele, în mijlocul străzii, la marginea calupului în lucru și în mijlocul rânjetelor, tusei și vorbelor istețe ale

mulțimii, începându-mi rostogolirea și înfășurarea! Desigur, trebuie să fiu ascuțit la minte, la înălțime, cum se spune, pentru a ține fiecare fâșie așezată lângă sora sau fratele ei de aceeași mărime, fapt care poate avea o relevanță foarte mare pentru intensitatea muncii mele, atunci când intervine partea cu desfășurarea din sarcina mea. Pentru că, de fapt, fac asta mai mult ca un exercițiu ori ca o abatere de la realizările obișnuite, am putea spune, și pentru că n-am nicio intenție sau dorință de a rearanja permanent aerul din calupul în lucru sau, așa cum am spus, aerul din zona mea. Lăsând-o în acest fel, rearanjată în permanență, m-ar face, într-adevăr, să mă simt nevrednic, iar de la un asemenea act foarte repede m-aș simți foarte vinovat de încălcarea legilor naturii.

Iar sus, în oul ceresc din înalturi, sus de tot, sus, departe de problemele principale, de rezervoare, de sarcini și de toate capetele tunse, unsuroase, pleșuve, buclate sau rase, holbate – toate, toate! privitori răutăcioși – cum merge? Ei bine, totul merge ca lumea acolo. Și cum adică? Adică-i bine acolo. Hmmm… hmm… îhâmmm… mmm… Oh, bucuriile legănării într-un ou sus, pe cer.

Traducerea: Silviu Genescu

Postfață:

Când nu scriu povestiri literare (și versuri) care sunt plătite de obicei cu nimic sau foarte aproape de nimic, sau povestiri science-fiction-fantasy care sunt plătite de obicei cu mai aproape de nimic decât ar trebui, îmi câștig existența făcând diverse lucruri (în calitate de civil) pentru U.S. Air Force. Deoarece nu trebuie să depind de ceea ce scriu pentru a-mi duce traiul, nu trebuie să intru pe sub cămașa niciunui redactor sau editor când mă așez înaintea colii albe. Ceea ce nu înseamnă că nu mi-ar plăcea să-mi câștig existența ca scriitor. Dar mi-ar plăcea de asemenea să-mi păstrez intact sufletul de scriitor. Și pentru că nu sunt naiv în asemenea privințe, am acceptat un compromis. Este un compromis dificil, pentru că cealaltă activitate îmi ocupă timp și energie considerabile departe de masa de scris. Dar cred că aș putea spune că totul înseamnă un soi de compromis, întreaga dramă măruntă a

zbaterilor și agitațiilor dintre somnul lung de Înainte și somnul și mai lung de După.

Mai puțin în Moderan! În Moderan nu există somnul de După. Tipii aceia sunt concepuți pentru eternitate. Dacă ei fac compromisuri? Bineînțeles că nu! Ei stau înaintea panourilor de comandă cu comutatoare din Camerele de Război pentru lansarea non-stop a încărcăturilor explozive – *vrum vrum vrum* – în jocul lor principal de-a războiul. Iar când apare un armistițiu stânjenitor, nu plantează flori și nu fug la slujba de duminică. Ei sunt cu adevărat ticăloși. Ei știu cum să câștige puncte atât în pace, cât și în război. Și nici nu se înclină, nici nu se prefac. Ura le este principala virtute, tot așa cum războiul le este jocul principal. Și sunt cu totul admirabili, fiindcă nu există ipocrizie. Ei pășesc în față și o spun sub lumina reflectoarelor, vorbesc despre lansări bune, despre Fortărețe ciuruite și despre stivele de brațe și picioare ale inamicilor adunate lângă Zid.

De acord, am exagerat. Dar în amândouă aceste povestiri spun ceva despre adevăr și neadevăr, pentru că, realmente, ce altceva are vreodată în minte un scriitor serios? „Eul” din ambele texte este adevărat. În unul, „Eul” suferă foarte mult, fiind un visător, din cauza grijilor neînsemnate și sâcâitoare ale lumii cotidiene și locuitorilor ei. Însă scapă în cele din urmă spre adevăr în oul lui ceresc, după ce mai întâi își înfruntă torționarii și le spune ceva în propriul lui fel (sarcinile absurde de înfășurare și desfășurare a aerului) pe care, fără îndoială, ei nu le înțeleg. În cealaltă povestire, „Eul” a ajuns la adevăr cu mult timp în urmă. Fiind un maestru moderan, strălucitor și sigur, el cunoaște adevărul, adevărul rece și incontestabil al panourilor de comandă, Camerele de Război, „înlocuitoarele” pentru viață veșnică, introvenii, spre deosebire de speranțele absurde și nesiguranțele cărnii-vagaboande și de cuvintele sale despre decență, indiferent ce ar putea însemna un asemenea cuvânt străin în lumea lor! într-o povestire „Eul” trebuie să evadeze în fantastic pentru lumea adevărului pe care o dorește. În cealaltă nu este necesară o evadare. El are lumea pe care o vrea, singura lume pe care o cunoaște cu adevărat și singura pe care o poate vedea ca posibil funcțională pentru o viață satisfăcătoare de-a pururi. Lumea cărnii-vagaboande, completă cu speranțele și îndoielile ei, nu este decât o absurditate pe care moderanii au părăsit-o cu mult timp în urmă și hăt departe.

James Cross
Casa păpușilor

Introducere la „Casa păpușilor”

Actul întocmirii majorității antologiilor (am observat, anterior începerii lucrului la volumul acesta pe care-l țineți în mâini) este ridicol de ușor. Există bărbați și femei care și-au croit cariere din el. Un act cam la fel de complicat ca și dresul vocii. Pentru moment nu voi minimaliza distilarea gustului și selectivitatea pe care trebuie să le dețină antologatorul pentru ca volumul să fie plăcut și închegat – „rotund”, cum ne place să spunem; este singura calitate de care un cititor are nevoie pentru a deveni antologator. (Iar când nu există nici ea, atunci, desigur, cartea care rezultă nu merită să fie cumpărată.) Dar în esență, chiar și în cazul cel mai bun, asamblarea creațiilor altor persoane într-o grupare coerentă, sau „tematică”, nu-i o muncă foarte istovitoare. Necesită doar un catalog complet al cuprinsurilor vechilor reviste pulp, niște prieteni cu memorie eidetică și o legătură bună cu biroul de Copyright pentru a determina ce se află în domeniul public.

Cartea pe care o țineți în mâini este însă cu totul altceva. Nu intenționez să-mi asum cine știe ce merite ca antologator sau să sugerez că pentru a accepta slujba a fost nevoie de vreun tip special de bravură (doar de un tip special de stupiditate). Totuși volumul acesta a implicat îmboldirea și înghiontirea reală a unor scriitori anume pentru ca să se descătușeze, să se deschidă complet și să scrie texte pe care poate că au dorit mereu să le scrie, dar n-au simțit niciodată că le-ar putea vinde. A necesitat luni laborioase de cernere prin mormane de manuscrise pentru a găsi povestiri care să fie îndeajuns de neobișnuite și convingătoare ca să se ridice la nivelul publicității în avans pe care a primit-o volumul și să fie pe atât de bogate și explozive pe cât simțeam că trebuie să fie pentru a justifica existența VIZIUNILOR PERICULOASE. Nu era suficient să fie „încă o antologie”. N-a fost prin urmare simpla colectare a paginilor sfărâmicioase de hârtie pulp sau de copii indigo mucegăite din valizele scribălăilor, ci aproape crearea unei entități, a unei creaturi vii.

Lista inițială de colaboratori despre care sperasem că vor apărea în versiunea finală a fost constant refăcută. Un scriitor era teribil de bolnav, altul era în depresie de doi ani, al treilea era atât de încătușat de notele de plată către medicul soției lui, încât contractase scrierea unui roman de rahat sub numele altcuiva mai faimos, iar în sfârșit altul părăsise țara pentru a scrie un reportaj comandat de o importantă revistă stilată. Revizuiește, revizuiește, bâjbâie și revizuiește. Iar când a părut imposibil să clădesc cartea așa cum o doream – în etapele inițiale am intrat în panică mai repede decât acum –, am contactat agenții literari și le-am trimis prospectul antologiei, rugându-i să aleagă cu grijă propunerile.

De la un agent am primit maldăre de texte refuzate și legate cu sfoară, pescuite din sertarele pentru respingeri. (Un manuscris dintr-un lot avea înăuntru o notiță de respingere din partea lui Dorothy Meilwraith, editor al de mult defunctei reviste *Weird Tales.* Ezit să mă gândesc cât timp fusese plimbat prin edituri.) De la alt agent am primit materiale incredibil de slabe din partea unui profesionist de vârf din mainstream. De la al treilea am primit o povestire atât de ostentativ licențioasă, încât trebuie să fi fost scrisă cu siguranță pentru una dintre seriile „private” despre care auzim. Faptul că era teribil de slabă trebuie să fi fost motivul pentru care nu se vânduse, deoarece explicațiile sexuale din ea ar fi fost suficiente pentru a apărea măcar în *Eros.* Dar de la propriul meu agent, Robert R Mills (un agent cu adevărat foarte bun), am primit numai două propuneri. Și le-am oprit pe ambele. Una era de John Sladek[163] și o veți întâlni mai departe; a doua era „Casa păpușilor” de James Cross[164].

Mărturisesc că înainte de a primi povestirea aceasta nu auzisem niciodată de James Cross. Nu-mi era cunoscut ca scriitor de science-fiction, ceea ce nu-i ciudat pentru că, în mod obișnuit, el nu-i așa ceva. Mai exact, „James Cross” nu există. Este un pseudonim. El a cerut ca numele adevărat să nu-i fie dezvăluit și așa va fi, cel puțin aici. De aceea nu este de mirare

---

163 Sladek, John T. (1937–2000). Scriitor american de science-fiction. Premii SF importante: British SF Association 1984 pentru roman *Tik-Tok.*

164 Cross, James (1916–1997). Pseudonimul lui Hugh Jones Parry, educator, cercetător social şi autor britanic.

că am privit manuscrisul ca pe altă propunere rapidă, una dintre ofertele ce sunt lansate spre mai multe ținte, poate-poate o nimeri vreuna, pe care le primisem de la agenți. Ar fi trebuit să fi știut mai bine. Bob Mills nu lucrează așa. „Casa păpușilor" este un efort superlativ. Este o povestire la fel de incomparabilă și eficientă ca „Evening Primrose" de John Collier[165], „Born of Man and Woman" de Richard Matheson[166] sau „Miss Gentilbelle" de Charles Beaumont[167]. Este un eveniment unic. Este parțial science-fiction și aproape total fantasy și complet înspăimântătoare.

Despre „Cross", autorul scrie următoarele:

„De un an sunt profesor de sociologie la Universitatea George Washington și director-asociat al Grupului de Cercetări Sociale din cadrul universității, unde sarcina mea curentă este să conduc un studiu la nivel național asupra incidenței simptomelor psihosomatice și utilizarea drogurilor psihotrope de către populația adultă a Statelor Unite.

Anterior am fost implicat pentru mai bine de un deceniu în cercetări specializate în străinătate pentru U.S. Information Agency și alte departamente guvernamentale – activitate în care m-am ocupat cu colectarea de informații de natură sociologică și psihologică și de măsurarea eficienței propagandei. Acest tip specific de cercetare a reprezentat domeniul meu încă de la începutul celui de-al Doilea Război Mondial. Anterior am fost ziarist. Am diplome de la Yale, Columbia și California de Sud.

Locuiesc în Chevy Case, statul Maryland. Sunt căsătorit și fericit și am patru copii interesanți (chiar dacă uneori

---

165 Collier, John (1901–1980). Autor şi scenarist american de origine britanică. Premii SF importante: Internaţional Fantasy Award 1952 pentru ficţiune *Fancies and Goodnights.*

166 Matheson, Richard (n. 1926). Autor şi scenarist american. Premii SF importante: World Fantasy 1976 pentru roman *Bid Time Return,* World Fantasy Life Achievement 1984, World Fantasy şi Bram Stoker 1990 pentru culegere de povestiri *Richard Matheson: Collected Stories,* Bram Stoker Life Achievement 1991, World Horror Grandmaster 1993, Internaţional Guild Horror 2000, Geffen 2008 pentru carte SF *Sunt o legendă* (RAC), 2008).

167 Beaumont, Charles (1929–1967). Scriitor american de ficţiune speculativă şi scenarist. Premii SF importante: Bram Stoker 1989 pentru culegere de povestiri *Charles Beaumont: Selected Stories.*

deplorabili), cu vârste cuprinse între doi și optsprezece ani. Soția mea este un foarte bun consultant în domeniul relațiilor publice. În timpul liber, când nu scriu, citesc, dorm, mănânc, călătoresc, joc golf sau tenis sau privesc meciuri la televizor. În timpul vieții mele am fost agent de presă teatral, profesor la trei universități, jucător de baseball semiprofesionist (aruncător), ofițer naval și ulterior ofițer de contrainformații în străinătate; am scris scenariul și am jucat într-un serial educativ TV care a fost abandonat.

James Cross este un pseudonim. Am început să-l folosesc pentru că: (a) public articole în diverse reviste profesionale sub numele meu real și nu vreau să amestec cele două entități ori să le ofer recenzenților posibilitatea remarcii sarcastice că în calitate de scriitor de romane de suspans am fost un bun sociolog, iar în calitate de sociolog am fost un bun scriitor de romane de suspans, (b) majoritatea prozelor mele au fost realizate în timp ce lucram pentru guvern și trebuiau aprobate în avans… da, chiar și ficțiunea. «James Cross» a fost o modalitate prin care să devin neoficial.

Până în prezent am publicat patru romane: *Root of Evil, The Dark Road, The Grave of Heroes* și, în februarie 1967, *To Hell for Half-a-Crown* la Editura Random House, un roman de suspans a cărui acțiune se desfășoară pe scena internațională. Toate au apărut în ediții cartonate și au fost retipărite în ediții broșate, și au fost traduse franceză, italiană, suedeză, olandeză și norvegiană. *The Dark Road* a apărut în foileton în revista *Saturday Evening Post.* Două romane au fost lansate prin cluburi de carte, dar pentru că au fost edițiile suedeză și olandeză, tirajele au fost relativ limitate și nu m-au îmbogățit. Păcat."

Sunt Ellison din nou. În felul acesta „James Cross" ne pregătește pentru ceva pentru care nu există pregătire: o experiență autentică. „Casa păpușilor" este o povestire minunată.

După ce veți citi povestirea aceasta, aceia dintre voi care aveți fiice micuțe nu veți mai putea niciodată să le mai priviți jucându-se pe podea cu păpușile Barbie în căsuțele lor, fără un fior rece prin memorie.

Casa păpușilor

de James Cross

— Două sute cincizeci de dolari pentru păduchiosul tău de Fond de Absolvire, spuse Jim Eliot, ținând în mână cecul anulat. Ce dracu' crezi că vor face cu el – vor da numele tău unui edificiu, pasajul memorial Julia Wardell Eliot?

Soția lui îl privi cu răceală.

— Pentru simplul fapt că tu ai mers într-un loc care-și primește banii de la autoritățile legislative și unde toți profesorii sunt funcționari publici…

— Bine, bine, las-o baltă – însă data viitoare încearcă să verifici contul înainte de a te repezi la carnetul de cecuri; ai avut noroc că n-a fost considerat cec fără acoperire. Cât naiba-ți închipui c-avem în cont?

— De unde să știu eu? Tu ești marele creier, verifică tu contul.

— Vreo douăzeci și cinci de dolari, plus salariul meu care intră mâine – mai exact patru sute șaizeci și unu de dolari și douăzeci și nouă de cenți, după deduceri. Iar săptămâna viitoare trebuie să achităm ipoteca, gazul și curentul electric, și combustibilul, și doctorul, și dentistul, și ratele pentru mașină, și nota ta de plată pentru haine.

— Nota mea de plată! Ca și a ta, aia de două sute cincizeci de dolari de luna trecută, pentru costumul de cașmir. Și cea pentru crosele noi de golf, și prânzurile plătite cu cardul de credit… de ce nu faci și tu un cont de cheltuieli, ca toată lumea?

— Bine, spuse Eliot, obosit, numai lasă-mă să-l verific pe ăsta. Dacă sunt cecuri fără acoperire, măcar să știu de ele.

— Fă-o, iubitule, încuviință Julia. Mă duc să mă culc – să nu mă trezești când vii și tu.

Se întoarse și se îndreptă spre ușă, cu taftaua rochiei roșii de casă foșnind ca un roi de greieri – nouăzeci și nouă de dolari și șaptezeci și cinci de cenți, se gândi Eliot, cu ferocitate, Saks, Fif'th Avenue. Însă furia îl părăsi treptat când se gândi la facturi, în aceeași măsură ale lui, cât și ale Juliei și ale copiilor, impuse de modul american de viață. Ipotecă, club, școli, lecții – pentru numele lui Cristos, dans, și înot, și golf, și tenis, și balet, și trombon; doctorul Smedley, ortodontul, douăzeci și cinci de dolari de fiecare dată când strângea câte-un șurub la aparatul Pamelei; Michael la școala lui pregătitoare și hainele lui sport J. Press, din care trebuiau, în medie, patru în fiecare an; conturile deschise de Julia și cei treizeci de dolari pe oră ai doctorului

Himmerifarb, pentru că ea era plictisită sau speriată, și în curând avea să devină el însuși un candidat pentru canapeaua bunului doctor; și, își impuse să recunoască, propriile sale haine, notele de plată de la bar, de la cluburile de golf, femeile costisitoare cu care ieșea din când în când, spunându-i Juliei că era nevoit să mai rămână în oraș. Și, mai presus de toate, se gândi, eu, chiar eu, pentru că sunt de acord să trăim cu toții în stilul ăsta, când câștig cincisprezece mii de dolari pe an. Dar ce-aș putea să fac? se întrebă. Peste doi sau trei ani, când iese moș Carter la pensie, postul de vicepreședinte o să fie vacant; trebuie să trăiesc ca și cum l-aș fi ocupat deja, altfel nici n-o să fiu luat în considerare – „n-are cu adevărat stofă de director” – și-o s-o sfârșesc precum Charlie Wainwright – bătrânul Charlie – casierul-șef, cu micul lui ceas de aur și pensia și mai mică.

Se apropia o furtună, se întețea vântul, putea să-l simtă în casa prea mare, ipotecată a doua oară, scârțâind în bătaia lui și cerând bani și iar bani, nu doar împrumutul personal suplimentar, pentru care plătea o dobândă cămătărească, ci bani adevărați, un maldăr, un munte de bani.

Se așeză obosit la birou și începu să socotească. Dar, chiar și cu ipotetica primă de Crăciun, contul continua să rămână în zona roșie. Pentru o vreme ar fi putut să jongleze cu facturile, să uite de doctor și de dentist, să-i amâne pe creditori, dar, mai curând sau mai târziu, oricum aveau să se supere (vreme în care facturile ar fi continuat să curgă) și să-i poprească salariul, iar la bancă asta ar fi însemnat sfârșitul lui. Când se târî în pat, trecuse de ora două.

A doua zi era sâmbătă și se trezi devreme, încă amețit și obosit, în timp ce restul casei dormea. Lăsă un bilet pentru Julia, anunțând-o că avea să se-ntoarcă după-amiază, apoi se urcă în mașină și se îndreptă spre nord, către ultima sa speranță.

Care nu era cine știe ce. John Wardell, unchiul Juliei, nu-l găsise niciodată pe placul lui și nu-și ascunsese niciodată sentimentele. Îl lăsase întotdeauna pe Eliot să vadă că-l considera un *arivist* provincial, care avusese insolența să între, prin căsătorie, într-o familie veche și stilată din New England. Cu o catedră moștenită la Harvard și cu reputația sa de autoritate mondială în domeniul civilizațiilor clasice, îl făcea pe Eliot să se simtă ca un soi de barbar bărbos, în pantaloni, strecurat în senatul roman. Însă unchiul John ieșise la pensie; locuia, în bune

condiții, la o fermă veche din nordul statului; pleca în Grecia și în Italia în fiecare vară și ierna în Indiile de Vest. Ar fi trebuit să aibă o moștenire bogată pentru Julia, singura lui rudă, și Eliot voia să primească o parte în momentul acela, când aveau mare nevoie, nu mai târziu, când n-ar mai fi reprezentat decât un venit suplimentar.

Uriașul câine negru, care începu să-l latre cu sălbăticie, încordându-și lanțul, îi aminti de câinele de vânătoare roman din mozaicul din Pompei. *Cave canem*[168]*,* se gândi, trăgându-se înapoi cu un gest nervos și întinzând cu prudență o mână împăciuitoare în așteptarea cuiva care să potolească fiara. Peste un minut sau două, ușa din față se deschise și John Wardell apăru în cadrul ei, în pantaloni reiați și într-o cămașă roșie de flanel.

— Jos, Brennus, spuse, liniște, băiatule.

Câinele de vânătoare se retrase impasibil și Eliot trecu pe lângă el cu pași nervoși și cu brațele întinse.

— Ei, Jim, zise John Wardell, strângându-i de formă mâna. Nu te văd pe-aici prea des, probabil că ai necazuri. Intră să bei ceva.

Eliot avu nevoie de mult timp ca să-și dea drumul – de fapt de trei pahare – dar în final îi povesti totul bătrânului care-l ura.

— Nu e vorba de mine, e pentru Julia și pentru copii. Dacă nu primesc ajutor, suntem morți.

— Firește, firește, John, spuse celălalt, știu că nu te gândești la tine. Dar, în același timp, adăugă, cu un zâmbet malițios, nu văd nicio cale de ieșire – dacă nu-ncepi să furi de la bancă.

Capul lui Eliot zvâcni cu nervozitate, de parcă bătrânul i-ar fi citit gândurile. Pe urmă se sili să zâmbească.

— Mă gândeam că poate-o să ne-ajuți o vreme... unchiule John, adăugă el, serios și sincer.

John Wardell începu să râdă.

— Crezi că sunt plin de bani, Jim? Că Julia poate spera? Aștepți o moștenire? Doamne Sfinte, tot ce am e pensia mea, care nu reprezintă mare lucru, și renta pe care mi-am cumpărat-o cu ani în urmă. Asta rezolvă totul. Îmi ajunge ca să trăiesc și se termină când mor.

Eliot îl privi deznădăjduit și-i întinse paharul gol, așteptând să-i fie reumplut. Ignorând amuzamentul detașat și cinic al

168 Fereşte-te de câine (lb. Latină). *(n. tr.).*

bătrânului.

— La naiba, spuse cu voce tare. Dac-aș avea ceva bani, n-aș avea cum să pierd. Mi-aș putea asuma riscuri. Piața e în ascensiune. M-aș putea îmbogăți.

— Dar ai mai puțin decât nimic, Jim, datorezi mai mult decât posezi. Chiar dacă ai putea cunoaște viitorul, n-ai avea ce să pui în joc ca să câștigi.

— Dacă aș cunoaște viitorul, aș reuși cumva să fac rost de bani.

— Asta-i tot ce vrei, Jim? Atunci e într-adevăr foarte simplu. N-ai nevoie decât de un oracol pe care să-l poți consulta – sau de o sibilă, cum le numeau romanii. Pui o întrebare și zeul îți trimite răspunsul prin preoteasa lui. N-ar trebui să lipsească din nicio casă.

Eliot crezuse pentru o vreme că bătrânul devenise mai îngăduitor față de el. În clipa aceea, privindu-i buzele cinice, mult prea roșii, de sub nasul coroiat și de sub haloul de păr alb, știu că focul fusese doar ascuns sub cenușă.

— Nu ți-ar plăcea să ai propriul tău oracol, Jim?

— Dacă n-ai de gând să mă ajuți, nu mă lua în râs.

— În scrierile lui Petronius există o poveste despre un oracol aflat într-o sticlă din Cumae. Nu trebuie decât să hrănești sibila cu regularitate, și ea trăiește la nesfârșit. Ți-ar fi de folos ceva de genul ăsta?

— Plec, zise Eliot, străduindu-se să se ridice fără să se clatine pe picioare.

— Nu glumesc, Jim. De optsprezece ani vă sunt dator cu un dar de nuntă și acum mă gândesc să vă fac unul. Stai jos.

John Wardell ieși din încăpere și se întoarse peste două minute, aducând o căsuță pentru păpuși. O așeză cu băgare de seamă pe masă. Eliot o privi curios. Nu era una dintre cele standard, de genul vilelor din epoca victoriană, ci îi aducea în mod bizar aminte de ceea ce văzuse cu zece ani în urmă la Pompei, în timpul singurei sale excursii în Europa.

Bătrânul îl studie cu atenție.

— O recunoști? Casa Vetti din Pompei. Reprodusă la scară exactă. Uită-te la atrium, la bazin și la încăperile laterale. Am cumpărat-o de-acolo.

Eliot își coborî privirea, uitându-se prin poartă în atrium și la bazin. Din poziția aceea nu putea să vadă nimic altceva; dar își

aduse aminte că, la majoritatea caselor pentru păpuși, acoperișul era fixat cu balamale și îl puteai ridica, oferindu-ți o vedere de sus a interiorului. Pipăi pe bâjbâite părțile laterale ale modelului, în căutarea unui cârlig de fixare, pe care să-l desprindă. Pentru o clipă, crezu că auzise zgomotul unei mișcări grăbite din interior. Își retrase brusc mâinile, atingând casa în treacăt și fiind cât pe ce s-o răstoarne de pe masă.

— N-o atinge, spuse John Wardell, brusc și tăios. Nu te uita la sibilă, nu-i place. Să n-o faci niciodată, câte zile vei avea.

— Încerci să-mi spui că e ceva înăuntru?

— Nu e nevoie, ai auzit-o mișcându-se. Dar să nu deschizi niciodată casa.

— Atunci cum funcționează? întrebă Eliot, cântându-i în strună bătrânului.

— Vezi bazinul ăla gol de lângă atrium? Ei bine, îți scrii întrebarea pe o bucățică de hârtie, o împăturești și-o pui în el. Iei un vas minuscul, îl umpli cu lapte îndulcit cu miere și-l împingi înăuntru prin poartă. Pe urmă pleci și, în dimineața următoare, iei bucata de hârtie din bazin. Pe ea o să fie scris un răspuns.

— N-o poți face să lucreze mai repede?

— Uneori se poate, dar nu te-aș sfătui să-ncerci. Stârnește lucrurile.

— N-o poți face să funcționeze chiar acum? Arată-mi.

John Wardell ridică din umeri. Se duse în bucătărie și se întoarse cu o frunză uscată de dafin. O aprinse și o ținu în mână până când începu să împrăștie un fum aromat. Apoi o împinse în casa păpușilor, uitându-se cum unduiau prin ea vaporii cu miros pătrunzător.

— Și acum, ce vrei să știi? Orice. Scrie repede.

Eliot rupse o bucată de hârtie și scrise pe marginea ei: „Cine-o să câștige campionatul mondial de baseball?” Pe urmă o împături și o puse în bazinul gol.

— Bun, zise John Wardell, trebuie să ieșim. Ia sticla.

Peste o jumătate de oră, când se întoarseră, vaporii înțepători de dafin se risipiseră. John Wardell se aplecă și-și strecură mâna în casa păpușilor. O retrase scoțând bucata de hârtie împăturită, pe care i-o întinse lui Eliot.

Acesta o despături și se grăbi să citească. Pe urmă mai citi o dată, mai încet.

— *Fringillidae sunt,* câtă el. Ce soi de rahat mai e și ăsta?

— Al doilea cuvânt e ușor, răspunse bătrânul. Înseamnă ei (câștigătorii) sunt. Cât despre *Fringillidae,* așteaptă o clipă.

Scoase al treilea volum din cele douăzeci care alcătuiau un dicționar de limbi clasice, îl răsfoi un minut sau două, apoi clătină din cap.

— Pentru mine e un cuvânt nou. Nu l-am mai văzut niciodată.

— Atunci la ce naiba e bună chestia asta?

— Ar fi trebuit să-ți spun că oracolul folosește mai multe limbi și are tendința să se exprime într-un stil obscur. Știi – „Dacă regele Cresus trece râul Halys cu oastea sa, o să distrugă un imperiu puternic” – care imperiu? Ei bine, al lui, după cum s-a dovedit. Pur și simplu n-a interpretat corect.

— Nu-ți face griji pentru mine, pot să descifrez.

— Ei, în cazul ăsta n-ai nicio problemă.

Vocea unchiului John avea o tentă neplăcută, de batjocură, ca și cum ar fi știut ceva urât despre Eliot, ceva pe care bărbatul mai tânăr ar fi trebuit să-l intuiască de asemenea despre sine însuși și, mai presus de toate, de care ar fi trebuit să-l înfrâneze dacă deținea sensibilitatea necesară înțelegerii sau un simț al onoarei suficient de susceptibil ca să fie ofensat.

Pe urmă, brusc, Eliot își veni în fire. De fapt vorbea senilitatea avansată. El voia bani, ceva care să-i salveze viața, un cârlig, ca să se prindă de muntele de pe care aluneca, iar ticălosul ăla bătrân, nebun și ușor răuvoitor îi oferea vise și fantezii.

— Uite ce e, nu știu cum ai acționat-o pe această Casandră de două parale, dar, dacă osteneala nu e prea mare, n-ai vrea să-mi povestești cum stau lucrurile cu acest... acest *oracol*? Adică, ce naiba e? De unde-a apărut?

— Chiar nu știi? îl întrebă bătrânul. Nu, am uitat, firește că n-ai cum. Îmi imaginez că, la bufetul educațional pe care l-ai frecventat, obiectul tău principal de studiu a fost administrarea afacerilor, sau arta de a vinde, sau arta evaluării.

Ce mi-e nepoata, ce mi-e unchiul, medită Eliot cu înverșunare mare, aducându-și aminte de tachinările Juliei din seara precedentă. Ai zice că, fiindcă n-am învățat la Harvard, sunt un fel de sălbatic. Pe moment, se simți tentat să plece, dar nevoia lui de bani și disperarea erau prea mari; și, pentru prima oară de când se cunoșteau, își spuse că simțea ceva diferit față de batjocura glacială și ostilă cu care-l trata de obicei bătrânul, ca

și cum ar fi fost avansat de la statutul de nepoftit la acela de rudă inferioară și nepricepută, dar totuși rudă. Sau poate i se acordase statutul unui câine mare, prost și stângaci, cu obiceiuri supărătoare, dar nu cu desăvârșire străin.

— După cum ai fi știut dacă ai fi primit o educație decentă, despre sibila din Cumae se credea că este nemuritoare. La început fusese o tânără preoteasă a lui Apolo, iar zeul vorbea prin gura ei când se afla în transă, prezicând viitorul celor care-i puneau întrebări. Erau mai multe preotese care făceau același lucru, dar cea din Cumae îi plăcea zeului, care i-a oferit două daruri – pe al profeției și pe al imortalității. Ca orice alt îndrăgostit muritor, zeul se purta prostește în privința dragostei – dar nu cu desăvârșire: când, într-o noapte, și-a prins iubita în iarbă cu un pescar din partea locului, n-a putut să-i ia înapoi darurile pe care i le garantase, dar procedase înțelept abținându-se să-i dea cadou și tinerețea veșnică odată cu nemurirea. Și, ca să fie sigur că n-aveau să mai apară alți pescari tineri, a redus-o la dimensiunile unui șoarece mare, a închis-o într-o cutie și le-a încredințat-o preoților templului, ca s-o folosească o eternitate.

— Crezi toată tâmpenia asta?

Unchiul John aproape că ridică din umeri. În gestul său era prea multă nesiguranță ca să poată fi considerat o mișcare hotărâtă.

— De fapt nu știu. În scrierile lui Titus Livius există o poveste în care spune că al doilea rege al Romei a stat de vorbă cu un oracol nemuritor din Cumae, și asta s-a-ntâmplat în jurul anului 700 înainte de Cristos. Apoi, șapte sau opt sute de ani mai târziu, Petronius face o referință la contemporaneitate, indicând că aceeași persoană, sau poate creatură, era în viață în vremea lui, încă prezicând. Am încercat cu mai multe ocazii să aflu adevărul, să trec dincolo de legende, dar de fiecare dată am primit răspunsuri care m-au derutat și încă mai mult. Poate-a căzut pur și simplu din cer și n-a mai putut să se-ntoarcă. Poate că totul ți s-ar fi părut mult mai științific și mai rațional dacă ți-aș fi vorbit despre un alt continuum, despre un alt cadru iluzoriu, despre un alt…

„Oh, Cristoase, pune capăt acestor rahaturi”, spuse Eliot fără grai. Și adăugă cu voce tare:

— Ce e înăuntru – un gândac de bucătărie, un șoarece sau

ce? Cum face șmecheria cu scrisul? E ca unul dintre automatele alea vechi, cu monede?

— Atât timp cât nu-i ridici partea de deasupra ca să descoperi și atâta timp cât îți spune ce-o să se-ntâmple, ce importanță are? Dacă te simți mai bine crezând că sunt dresor de rozătoare sau de păduchi sau că decad către senilitate, fă-o. Sau dacă ai o concepție despre univers prea limitată ca să accepți un miracol – de pe Marte sau de pe Lună, din trecut sau din viitor, sau de oricând – atunci las-o neapărat baltă, și-o să considerăm amândoi că vizita asta n-a fost fructuoasă. Tot ce pot să-ți spun e că am cumpărat-o acum câțiva ani, de undeva dintre Cumae și ruinele Pompeiului, că am luat-o ieftin și că am văzut-o lucrând. *„La vecchia religione”* – vechea religie, a spus omul, și se grăbea s-o vândă – probabil o scosese la lumină în mod ilegal.

Bătrânul țăcănit chiar crede ce spune, se gândi Eliot. Se pomeni privindu-l pe celălalt cu tot mai multă neliniște. Nu-i trecea prin minte nici măcar pentru o clipă că în casa păpușilor se afla oracolul din Pompei sau din Cumae, sau de unde naiba provenea obiectul; dar bătrânul părea convins de asta și el învățase să nu-l subestimeze. Oare era cu putință? Noaptea se deschisese brusc, ca o gură imensă, exact dincolo de domeniul lui periferic de înțelegere, și lăsase să-i scape un miracol autentic? Se hotărî să accepte straniul...

— Uite, spuse, pe neașteptate. Te cred în privința banilor. N-ai decât pensia și renta. În rest ești falit. Așa cum sunt și eu. Dar îmi vinzi mie chestia asta? Acum nu-ți pot plăti, dar, dacă funcționează, o să am bani din belșug. M-am gândit deja la câteva perspective. Spune un preț.

— Nu, zise bătrânul. Ia-o ca pe-un cadou de nuntă întârziat. O poți avea. La vârsta mea, eu știu despre viitor tot ce vreau. Ca un prost, am întrebat anul trecut cât o să trăiesc – și nu e plăcut să știi.

Unchiul John Wardell tăcu și se uită la Eliot cu o expresie ciudată. Dar numai pe durata unei întreruperi foarte scurte, o secundă mai târziu își recăpătă privirea normală, controlată și prudentă; însă în clipa aceea trecătoare, Eliot, deși de obicei insensibil în privința sentimentelor neexprimate ale altora, îi citise disperarea rece și ura cuiva care urmează să moară împotriva celui care va continua să trăiască.

— Haide, ia-o, continuă bătrânul. Ține minte doar că în fiecare noapte trebuie să hrănești oracolul cu lapte și miere. Nu ridica partea de sus a casei. Ei nu-i place să fie deranjată sau privită. Lasă-ți întrebările seara, dar nu te aștepta să-ți răspundă înainte de a se face dimineață. Nu încerca s-o grăbești.

— Apreciez cu adevărat asta, zise Eliot.

— N-ai de ce, ripostă bătrânul, cu un zâmbet straniu. Încă nu-mi mulțumi. Îmi imaginez că poți găsi singur drumul către ușă.

Când ajunse acasă, Eliot descoperi cu surprindere că Julia era mai degrabă mișcată fiindcă se dusese singur să-l viziteze pe unchiul John. Îl tratā cu căldură și afecțiune și el reuși abia noaptea târziu, în timp ce ea dormea, să se furișeze până la mașină, să ia casa păpușilor și s-o ducă jos, în mica încăpere cu pereți de placaj din pivniță care era biroul lui personal și unde nu-l deranja nimeni.

Luni luă bucata de hârtie la biblioteca publică și ceru o traducere. În următoarele zile dădu zece telefoane infructuoase, în timp ce campionatul mondial se reducea la câte trei meciuri de fiecare și rata pariurilor fluctua nebunește. În cele din urmă, la două zile după încheiere, bucata de hârtie ajunse la un bibliotecar care studiase zoologia în anii studenției. Lui Eliot i se spuse că *Fringillidae* era numele unei familii de păsări, cea mai cunoscută dintre acestea fiind cardinalul din nordul Americii.

Rămase locului, scărpinându-se în creștet, cu două zile prea târziu ca să profite de victoria echipei St. Louis Cardinals. În momentul acela înțelese că răspunsurile oracolelor erau uneori prea obscure ca să fie valoroase, iar uneori le înțelegeai prea târziu ca mai folosească la ceva.

În următoarele săptămâni testă oracolul, punându-i în fiecare seară, cu fidelitate, vasul cu lapte și miere și așteptând cu răbdare răspunsul în fiecare dimineață după ce lăsa câte-o întrebare. Era din ce în ce mai mulțumit de rezultatele testelor.

La sfârșitul lunii octombrie întrebă cine avea să câștige alegerile prezidențiale și primi drept răspuns: *filius Johanni victor est.* Între timp își investise banii într-un dicționar latin și nu-i veni greu să traducă nu tocmai eleganta expresie latinească (la urma urmelor, sibila era grecoaică prin naștere): „Fiul lui John e învingătorul” cu o zi sau cam așa ceva înainte de a vedea numele în titlurile ziarelor: „Johnson Landslide”.

Dar continua să fie prudent. O săptămână mai târziu întrebă

dacă ar fi trebuit să cumpere acțiuni ale Space Industries, Ltd., din Canada, care se vindeau cu doi cenți bucata. Cele două cuvinte, *„caveat emptor”,* îl avertizară, așa că fu foarte puțin surprins o lună mai târziu, când citi că valoarea acțiunilor se redusese la zero și că întreaga conducere a companiei fusese pusă sub acuzare.

Ca un ultim test, întrebă oracolul când avea să moară John Wardell. Încă se mai uita la răspunsul *„ille fuit”,* când un apel interurban adresat Juliei îi anunță că bătrânul murise în somn, în noaptea aceea. Sărmanul, se gândi Elliot în timpul interminabilei slujbe de înmormântare. Am avut neînțelegerile noastre, dar către sfârșit cred că începusem să-i fiu pe plac. A ținut să-mi facă o favoare – în final.

Unul dintre cei mai buni clienți ai băncii, un bărbat cu care Jim Eliot trata de cinci ani, se afla la capătul afacerilor cu materiale nevopsite din industria textilă. Când îl auzeai pe Max Siegal vorbind despre asta, părea relativ simplu: cumpărai o mulțime de astfel de materiale – adesea pe credit – deduceai ce culori aveau să fie la modă în următorul sezon, apoi vopseai materialele și le revindeai cu profit. Însă era cu mult mai complicat și mai periculos. Dacă nu ghiceai, riscai să rămâi cu câteva sute de mii de dolari investiți în materiale de culori greșite. În acest caz, puteai să aștepți, suportând costurile stocării, ani de-a rândul, până ce ajungeau culorile la modă, puteai să le vinzi în pierdere sau puteai să le revopsești, sperând din tot sufletul că n-aveai să fii scos din afaceri de costurile acestei operațiuni. Max Siegal dăduse dovadă de o abilitate supranaturală în privința anticipării culorilor la modă, iar banca era încântată să-i acorde împrumuturi pe termen scurt, devreme ce banii erau întotdeauna înapoiați înainte de scadență.

— Bun, Max, spuse Jim Eliot în timpul prânzului, când erau la al doilea martini, nu vor fi probleme cu împrumutul. Știi că ai un credit bun. Apropo, care e culoarea anul ăsta?

— Te gândești să-ncerci o investiție speculativă, Jim? Las-o baltă, ești plătit cu regularitate la fiecare două săptămâni. Pune-ți banii la bancă.

— Vreau să-i ofer Juliei o previziune în materie de modă.

— Ei, eu merg pe verde, de nuanța pădurii.

În seara aceea, Eliot îi puse oracolului întrebarea, și dimineața

avu răspunsul: *„ex Tyre ad Caesarem”.* Era destul de ușor de tradus – „de la Tyr la Cezar” – dar pentru el n-avea niciun sens. Încercă din nou la bibliotecă și de data asta află în zece minute că în orașul Tyr se fabrica o vopsea purpurie rară, rezervată pentru împărații romani.

Eliot se ocupa de câteva fonduri de investiții, dintre care cel mai bun era de aproximativ cinci sute de mii de dolari și îi aparținea unei fete bătrâne din afara orașului pe care o vedea rar, o femeie în vârstă, obișnuită să lase totul la latitudinea băncii, cu condiția ca rata rentabilității să ajungă la peste cinci la sută. În orice moment, circa o treime din sumă se afla în conturi de economii, așteptând să fie transferată către o investiție mai profitabilă; o altă zecime era în bani gheață, într-un seif, așa cum insista bătrâna. Eliot făcea asta pentru prima oară, așa că mâinile îi tremurau când luă zece mii de dolari din seiful acela.

Cumpără țesături nevopsite investind toți banii și se înțelese apoi cu un vopsitor pentru un credit de treizeci de zile. Când specifică și culoarea – purpuriu regal – omul îl privi ca și cum ar fi dorit să anuleze înțelegerea. Dar Eliot era acum mai presus de teamă.

— Purpuriu, spuse el, purpuriu regal, tot materialul.

Trecuse o săptămână când îl invită Max Siegal la prânz.

— Jim, spuse el, am dat de-un necaz serios. Tocmai am văzut avanpremiera din *Vogue,* și anul ăsta culoarea e purpuriul, purpuriul regal, iar eu m-am blocat cu verdele-pădure.

— Vrei un alt împrumut, Max?

— E prea târziu. Până vopsesc materialele, piața o să fie deja inundată. Toată lumea o să schimbe între timp; însă dacă aș reuși să pun mâna pe niște material purpuriu, aș putea măcar să-mi recuperez banii fără să pierd.

— Și dac-ai face rost de materiale în valoare de zece mii de dolari care-au fost vopsite în purpuriu regal?

— Aș plăti douăzeci și cinci de mii și tot aș scoate un profit bun.

În lunea următoare, Eliot încasă cecul lui Siegal, plăti vopsirea, puse zece mii de dolari înapoi, în seif, și își mări contul de cecuri cu restul. Era suficient ca s-achite cele mai presante datorii, să plătească o mare parte din a doua ipotecă și întregul împrumut de la compania de finanțare personală; dar, în final,

continua să fie falit și facturile continuau să sosească. O singură lovitură nu era de-ajuns.

Printre acțiunile cel mai frecvent tranzacționate la bursă se numărau cele ale unei mine de aur din Asia, care fluctuau zilnic între un dolar și un dolar și jumătate. În Wall Street știa toată lumea că, dacă prețul aurului creștea vreodată, se putea câștiga o avere. Eliot îi puse oracolului întrebarea și primi răspunsul, de data asta în engleză. „Marea va fi la fel de plină de aur cum e de pește.” Formularea avea ceva ciudat, așa că el așteptă. În săptămâna următoare află, bătând recunoscător în lemn, de apariția unui nou procedeu de extragere a aurului din apa de mare, motiv pentru care prețul prețiosului metal avu o cădere bruscă în toată lumea.

Eliot nu se găsea într-o poziție în care simpla evitare a pierderilor să fie suficientă. Ceea ce îi trebuia era un răspuns favorabil, unul în baza căruia să poată acționa. Facturile continuau să curgă și contul bancar ajunsese din nou la un deficit de vreo sută de dolari. Se săturase de răspunsurile obscure ale oracolului, ca și de cele în limbi străine. Scrise un bilet prin care cerea răspunsuri clare, în engleză. În dimineața următoare primi replica: *„Vox dei multas linguas habet”* [Vocea zeilor vorbește în multe limbi].

Foarte amuzant, se gândi el; și în seara aceea neglijă în mod deliberat hrana zilnică. Vasul fu pus la locul lui, dar fără lapte și fără miere. Își repetă cererea. Arse frunze de dafin. Dimineața tot nu apăruse niciun răspuns. Continuă astfel timp de o săptămână. Din când în când își apropia urechea de casa păpușilor și auzea pe cineva foindu-se înăuntru, iar la un moment dat avu impresia că auzise o voce firavă țipând. Dar nu sosea niciun răspuns și el înțelese că acel ceva care putuse să trăiască două mii de ani putea să rabde de foame un timp destul de îndelungat.

Seara de vineri fu una foarte rea. Uitase să răspundă la scrisoarea unuia dintre clienții săi și bătrânul domn indignat îi scrisese direct președintelui băncii ca să se plângă. Când ajunse acasă, găsi o scrisoare de la școala lui Michael, prin care era anunțat că întârziase cu plata taxei pe anul în curs. Pe urmă, Julia, foarte frumoasă în niște colanți noi din lame auriu și într-un pulover la fel de nou, din piele de leopard, își ridică privirea de la vasul cu martini în care amesteca și îi adusese la

cunoștință că o înscrisese pe Pamela la un curs de dicțiune – „e din cauza aparatului, iubitule, o face să mormăie”- și la unul de socializare; că mașina de spălat se stricase definitiv; că familia Durkees de alături avea un automobil nou; că era timpul să-și ia o menajeră nouă, una care să locuiască la ei, chiar dacă pentru asta trebuiau să mai adauge casei încă o cameră; și în sfârșit că Pongo, motanul, avea nevoie de un tratament cu vitamine injectabile.

Eliot bău cinci pahare cu martini înainte de cină și apoi moțăi pe scaun. Când se trezi, era trecut de ora unu; Julia adormise deja. Își turnă apă rece pe față și pe gât. Pe urmă își pregăti un scotch mare și rămase pe gânduri. Apoi se îndreptă spre pivniță, cu Pongo, motanul castrat, gras și ursuz, zbătându-se sub brațul lui și mieunând.

Unul dintre capriciile Juliei era să se plimbe cu Pongo în lesă, ca și cum ar fi fost un cățel. În drum spre pivniță, Eliot scotoci într-un sertar din bucătărie, găsi lesa ornamentată cu fire de argint răsucite și o atașă de zgarda presărată cu imitații de diamante a animalului. Când ajunse lângă casa păpușilor, legă bine capătul lesei de o țeavă. Pongo rămase locului, lingându-se alene.

Eliot se duse la casa păpușilor și își plimbă mâna de-a lungul unei laturi a acoperișului în căutarea micului cârlig de fixare, pe care-l săltă cu un bobârnac. Pentru o clipă, își aduse aminte cum îl avertizase bătrânul Wardell să nu se uite în casă. Apoi roti acoperișul în balamale. Aplecă un lampadar și se uită cu atenție în interior. Într-una dintre încăperile mici de lângă atrium văzu ceva care semăna cu o bătrână minusculă întinsă pe o canapea. Avea vreo cincisprezece centimetri înălțime și purta o robă neagră. Își întoarse capul și se uită lung la Eliot, cu o privire glacială și răutăcioasă.

El o ridică, ținând-o strâns între degetul mijlociu curbat și cele două alăturate, așa cum țin pescarii un țipar; dar ea se zbătea foarte slab. Pe urmă o aduse lângă motan. Pentru o clipă, crezu că Pongo avea să rupă lesa. Se repezi înainte încordându-se și exprimându-și prin urlete oribile dorința de a-și înfige dinții în creatura mică și caldă. Pe cei doi nu-i despărțeau decât vreo câțiva centimetri. Eliot vedea fălcile felinei frustrate mișcându-se și-i auzea clănțănitul turbat al dinților. O aduse pe femeia-păpușă și mai aproape, atât de aproape, încât el simțea

respirația motanului și stropii lui de scuipat pe dosul mâinii. Trupul micuț dintre degetele lui era cuprins de un tremur slab. Pe urmă Pongo începu să urle. O clipă mai târziu, Eliot o așeză pe sibilă la loc, pe canapeaua ei, și închise acoperișul. Lăsă același mesaj pe care-l punea de mai multe nopți, însă nu umplu nici de data asta vasul pentru mâncare.

A doua zi dimineață găsi o replică: „Întreabă și ți se va răspunde.”

În seara aceea reîncepu să hrănească sibila.

A doua zi împrumută cinci mii de dolari din același cont pe care-l mai folosise și seara își puse întrebarea. Nu era timp s-aștepte creșterea unor acțiuni sau o oportunitate de afaceri; ajunsese în pragul falimentului; avea să fie într-adevăr falit când soseau toate facturile. Nu voia decât trei învingători; trei cai pe care să parieze. Chiar dacă erau cu toții favoriți, putea să câștige în jur de o sută de mii de dolari, să pună la loc ceea ce împrumutase, să-și achite datoriile și să rămână cu un capital pe care să-l folosească.

Dimineață, pe bucata de hârtie erau cele trei nume. El le copie cu grijă pe un blocnotes: Rază-de-Soare, Nimicitorul-Șerpilor și Apolo: prima, a doua și a treia cursă de pe hipodromul din localitate.

La ghișeul cu bilete de o sută de dolari, cumpără cincizeci pariind pe Rază-de-Soare și, câteva minute mai târziu, de pe locul său din prima linie, văzu rata pariurilor scăzând de la 5–3 la 3–2. Chiar și așa, calculă el, ar fi însemnat douăsprezece mii cinci sute de dolari pe care să-i parieze la cursa a doua. Nici măcar nu așteptă să vadă finalul. Pe ultima porțiune în linie dreaptă, Rază-de-Soare era cu șapte lungimi înainte și continua să câștige teren. Eliot se afla în fruntea cozii câștigătorilor care-și încasau banii pe bilete.

Și-i primi cu o mică întârziere. Se văzu nevoit să-și dea numele și adresa, care i-au fost comparate cu datele din permisul de conducere – „pentru băieții de la impozite”, se scuză casierul, numărându-i cei douăsprezece mii cinci sute de dolari. Oh, Cristoase, se gândi Eliot, de asta am uitat, n-o să-mi mai rămână prea mult după ce-și ia statul partea leului. Data viitoare, își spuse, data viitoare o să mă profilez pe câștigurile de capital, imediat ce-o să ies din gaura asta.

La ghișeul cu bilete de o sută de dolari, parie totul pe

Nimicitorul-Șerpilor. Pentru o clipă, se întrebă dacă n-ar fi fost mai sigur să păstreze cei cinci mii de dolari inițiali, pe care trebuia să-i pună la loc a doua zi; dar în momentul acela n-avea rost să joace prudent, se implicase prea mult. Nimicitorul-Șerpilor nu-i plăcu. Pariul lui odată înregistrat, nu putea obține nimic mai mult decât dublarea banilor; dar în a treia cursă îl avea pe Apolo cu 10–1 și, chiar după ce punea el douăzeci și patru de mii de dolari, rata pariurilor tot avea să rămână de cel puțin 4–1 sau 5–1.

La a doua cursă nu-și părăsi locul mai devreme. Rămase acolo, înghețat de frică, în timp ce Nimicitorul-Șerpilor și o mânză necunoscută se luptau bot lângă bot. Pe urmă îi văzu numărul apărând pe afișaj și știu că el câștigase. Respirația i se acceleră, transpirația scursă în ochi îi încețoșă vederea și se prăbuși în scaun.

Apoi alergă la ghișeul unde se făceau plățile, simțindu-și mima bătând cu putere. Nu mai era mult timp până la a treia și, pentru el, ultima cursă. I se ceru din nou să se identifice și se grăbi să-și dea numele și adresa.

Peste două minute era în drum către ghișeul cu bilete de o sută de dolari, cu douăzeci și cinci de mii pe care să le parieze pe Apolo, și își îndesă curând în buzunar o fâșie imensă de bilete. Pentru o jumătate de secundă, se îndemnă din nou, în gând, să nu joace cele cinci mii luate inițial din cont. Mâine dimineață se întorc înapoi, își spuse, asta o să fac mai întâi. Își ridică ochii spre afișaj: după suma imensă pe care-o pariase, încă mai arăta 5–1; o sută douăzeci și cinci de mii pentru el, peste vreo cinci minute. De data asta nici măcar nu se mai duse lângă pistă, rămase acolo, alături de casieri, urmărind afișajul și așteptând să apară numărul 11, Apolo. Totul se desfășură cu mare repeziciune. Auzi strigătul care întâmpină startul; apoi un crescendo inegal, înălțându-se pe măsură ce dispăreau caii dincolo de curbă; apoi ceva care se apropia de tăcere când numărul 11 își făcu apariția pe afișaj. Eliot se întoarse cu spatele spre acesta și se îndreptă grăbit spre casier, întinzându-și biletele. Banca mea are o filială chiar la hipodrom, se gândi. O să pun banii imediat, cu excepția celor cinci mii. Dar, Dumnezeule, în contul meu separat de economii. Nu unde ar fi la-ndemâna Juliei.

— O clipă, spuse casierul. Există o reclamație la adresa lui

Apolo.
El zâmbi, încrezător. Zâmbetul continua să-i lumineze chipul și când se întoarse casierul din nou spre el.
— E ziua ta cu ghinion, amice. Tocmai l-au descalificat pe Apolo. Mai bine rupe biletele.
Eliot se uită în jur și văzu numărul 11 dispărând, înlocuit de numărul 4, calul care fusese pe locul doi.
— Nu se poate, zise, ea mi-a spus…
Se trase deoparte împleticindu-se și rămase vreme îndelungată cu ochii la afișaj, sperând că, realizându-se imposibilul, avea să apară o reclamație împotriva reclamației. Dar nu se întâmplă nimic și, după o vreme, plecă acasă.
În tren, citi din nou întregul mesaj. „Aceștia vor alerga mâine cel mai repede: Rază-de-Soare, Nimicitorul-Șerpilor, Apolo.” Oh, Cristoase, se gândi, cățeaua m-a păcălit iarăși – „vor alerga cel mai repede”, nimic despre descalificări. De data asta o să las motanul să se joace puțin cu ea.
Acasă nu găsi pe nimeni. Doar un bilet de la Julia. „Pamela e la o petrecere în pijama, la familia Evans. Eu mă duc să văd niște filme. Ai mâncare în frigider. Pongo e în pivniță, asigură-te că-l scoți de acolo.”
Se așeză, după ce-și luase în grabă ceva de băut. O pierdere de cinci mii de dolari. N-avea cum să-i pună la loc. Două ipoteci pe casă; nimic de obținut de pe urma mașinilor; se împrumutase deja în contul asigurării sale de viață. Și într-una din zilele acelea domnișoara Winston avea să apară pe neașteptate la bancă, așa cum făcea de obicei, să-și numere banii. Sau aveau să-și facă inspectorii verificările. Numai dacă ar fi avut cum să fie sigur de prezicerile păduchiosului de oracol. În seif încă mai erau destui bani. Ar fi putut încerca din nou. Dacă mă prind, n-o să primesc cine știe ce condamnare pe un timp îndelungat. De data asta, își spuse, o s-o înfometez de-a binelea; o s-o las la bunul-plac al motanului până când o să mă strige ca să-mi ceară ajutor.
Se îmbătase de-a binelea când își aduse aminte de biletul Juliei și coborî în pivniță. La început nu-l observă cu adevărat pe Pongo într-un colț al biroului său; luă doar notă că se afla acolo, întrezărindu-l scurt cu coada ochiului în timp ce se îndrepta spre casa păpușilor, cu lesa într-o mână.
Se uită la casă. Intrarea se transformase într-o ruină. Lemnul

subțire și pasta de hârtie fuseseră sfâșiate și putu să vadă zgârieturile adânci din jurul bazinului, unde căutaseră ghearele motanului. Deschise repede închizătoarea și săltă acoperișul. Canapeaua pe care se stătuse sibila zăcea într-un colț al încăperii, răsturnată și făcută bucăți. În casa păpușilor nu era nimeni.

În colțul opus, Pongo torcea extaziat. Eliot se apropie încet de el, în timp ce animalul se ghemuia, apărând ceva pe care-l ținea cu amândouă labele și care semăna cu o bucată mototolită de stofă întunecată la culoare. Eliot îl lovi cu sălbăticie peste umeri cu lesa și îl privi cum alerga afară, abandonând obiectul cu care se jucase.

El îl ridică. Nu era decât un tub sfâșiat de stofă neagră, cu ceva zdrobit în interior. Dacă n-ar fi simțit petele întunecate de pe veșmânt și dacă nu și-ar fi ridicat degetul în lumină ca să vadă mica urmă de sânge de pe el, ar fi putut crede că nu era decât o păpușă fără cap.

Printre maniile Juliei se număra și frica de hoți, într-o măsură exagerată; iar imediat ce cumpărase Eliot butucănosul revolver de calibrul 0,38 Bankers Special, îl convinsese să-l păstreze, dar nu în noptiera de lângă pat – îi era tot atât de frică și de arme –, ci încuiat într-unul dintre sertarele biroului lui de la subsol.

Avea cheia pe inel, alături de celelalte, așa că deschise repede sertarul și cântări arma în mână. Se aplecă peste casa păpușilor învârtindu-l în mână. Se uită încă o dată înăuntru, cu nebuneasca și imposibila speranță că bătrâna sibilă se afla încă acolo, că reușise cumva să scape de motan.

Dar casa era goală sau, mai degrabă, aproape goală; fiindcă într-un colț al bazinului se găsea o bucățică de hârtie.

O ridică. Când o să mor, se gândi, și citi ultimul mesaj pe care avea să-l mai primească: *„ille die* [astăzi]”.

Declanșându-se în pivnița închisă, revolverul răsună cu tot atâta putere ca o lovitură de tun.

La cinematograful ales de Julia rulau două filme la prețul unuia singur. Niciunul nu i se părea grozav, dar era cumpătată în privința lucrurilor mărunte și, odată ce-și plătise biletul, putea să privească ore de-a rândul banalități plictisitoare. Când se întoarse acasă, își parcă mașina și intră în bucătărie prin ușa care răspundea în garaj. Locul arăta ca după un chef nebunesc.

Pe rafturi, cutiile și sticlele erau trântite pe-o parte. Dulăpiorul cu mirodenii atârnat pe perete era strâmb, iar pe masă se revărsase conținutul aromat al unei cutii cu frunze de dafin.

Le adună cu gesturi mecanice, aproape fără niciun gând, apoi își căută bărbatul. Nu era nici în camera de zi, nici în dormitor, așa că, în final, coborî în biroul din pivniță. Când intră, luminile din porțiunea principală erau stinse, dar zări o strălucire gălbuie, palidă, pătrunzând pe sub ușa biroului. Aprinse becul de deasupra capului ei.

Pongo zăcea pe podea, nemișcat, într-o poziție dizgrațioasă, înconjurat de o baltă de sânge. Pentru o clipă, Julia se întrebă ce se întâmplase; apoi văzu revolverul aruncat alături de țeasta sfărâmată a motanului. Se îndreptă spre ușa biroului. Nu reuși să audă decât niște cuvinte pe care nu le înțelese, repetate monoton, cu voce scăzută. Deschise ușa încet, cu prudență.

Pentru început, o izbiră mirosul aromat și aspru de frunze de dafin arse și dâra de fum albastru-cenușiu înălțată dintr-o scrumieră mică, de cupru.

Într-un colț al încăperii, soțul ei stătea îngenuncheat în fața unei case mari pentru păpuși. Ținea în mâna stângă un bol mic, de lemn, și, cu totul absurd, în dreapta avea o sticlă de lapte pe jumătate plină, din care turna în vas. Îl strigă cu voce ascuțită, dar el nu răspunse. Ea înaintă. Acoperișul casei era ridicat. Până atunci nu se mai uitase niciodată înăuntru, așa că-și întinse gâtul, nerăbdătoare. Nu văzu decât o curte cu un bazin gol, înconjurată de mai multe încăperi. Într-una zări o canapea antică, pe care zăcea ceva. O clipă mai târziu, Eliot se întoarse spre ea, privind-o fără s-o vadă. Pe urmă își strecură mâna în casă și luă de pe canapea ceva care părea o păpușă minusculă, de cârpă. Începu să-i vorbească, fredonând într-o limbă neînțeleasă de Julia, pe care o ignoră cu desăvârșire. Când urcă ea la etaj, Eliot era tot în genunchi, fredonând, și tot așa îl găsi mult mai târziu, la sosirea ambulanței.

Traducerea: Ana-Veronica Mircea

Postfață:

Recrearea pașilor ce duc la scrierea unei povestiri necesită în mod normal ceva similar unei memorii eidetice, cu excepția

cazului în care sunteți unul dintre acei scriitori foarte metodici, care își notează meticulos într-un carnețel idei pentru texte, dezvoltare și progres. În cazul „Casei păpușilor” însă, am amintiri destul de exacte a felului cum a pornit totul.

Eram cu fiul meu Brian, care pe atunci avea doi ani, și ne uitam la incredibila casa de păpuși din clădirea veche a Muzeului Smithsonian. Brian era fascinat de unele marionete din casa de păpuși și a întrebat dacă erau „oameni reali”, dacă umblau și așa mai departe. M-am gândit la povestea lui M.R. James despre casa de păpuși din secolul al XVIII-lea, în care păpușile se trezeau la viață după miezul nopții într-un chip foarte macabru; dar, evident, n-am putut-o refolosi ca idee. Fără vreun motiv anume, m-am gândit după aceea la Palazzo Vetti din Pompei și la faptul că o vilă estivală romană frumoasă ar fi fost o casă de păpuși minunată. Iar apoi, deoarece tot mă aflam mintal în zona Napoli, mi-am amintit istoria din Petronius despre oracolul care fusese capturat și întemnițat într-o sticlă. După care m-am gândit din nou la întrebarea fiului meu și diversele direcții de gândire s-au amestecat între ele și au căpătat o formă și o configurație aproximativă. (Toate acestea au durat vreo treizeci de secunde.) Pe drumul spre casă am început să mă gândesc mai hotărât și sistematic, iar până am ajuns îmi formasem destul de bine în minte ideea unei povestiri. Acesta este felul în care descopăr că trebuie să dezvolt majoritatea povestirilor – utilizând toți stimulii și fiecare crâmpei de timp disponibil; deoarece am avut mereu o slujbă permanentă și am scris pentru plăcere și relaxare, deoarece îmi este greu *să nu* scriu.

Partea de pericol din „viziunea periculoasă” a povestirii mele există de fapt de la bun început. Jim Eliot este un arivist aspirant care nu a confirmat, un individ cu un viitor măreț în urma lui. El ar dori să fie „mobil în sens ascendent”, așa cum se exprimă sociologii, și, în mod concret, nu doar ca temperament. S-a însurat pentru a parveni, locuiește într-o zonă rezidențială foarte scumpă cu speranța că venitul îi va ajunge într-o bună zi din urmă modul de viață – tot așa cum unele culturi primitive cred că exprimarea practică a efectelor ce urmează unei cauze va determina realmente cauza: dacă te uzi, va ploua. El continuă să aibă viziunea periculoasă care-i ghidează viața – viziunea Țării Minunilor, peluza prelungă, bancnotele noi-nouțe care cad

lin din copacii-bani ca niște frunze uscate, iar între timp, chiar înainte de a căpăta casa de păpuși, el se comportă ca și cum viziunea ar fi adevărată. Iar soția lui se ocupă de ceea ce el însuși nu poate cheltui. El se îndatorează, jonglează cu creditorii, ajunge la capătul limitelor, umblă pe o frânghie suspendată, se află în preajma colapsului. De aceea este de acord să creadă incredibilul. De aceea este avid să accepte un cadou dubios de la un muribund care îi este în mod evident dușman. Și de aceea nu este oprit nici chiar de un obstacol sau două – avertismente clare –, ci continuă să aibă viziunea periculoasă a mecanismului perfect care va deschide ușile Monetăriei SUA.

„Stă în obiceiul zeilor, i-a spus Cezar regelui Ariovistus, de a-i ridica pe oameni mult, astfel încât căderea să le fie cu atât mai teribilă.” Jim Eliot nu ajunge nici măcar atât de sus, decât doar pentru câteva minute, însă prăbușirea lui este la fel de teribilă.

Constat că majoritatea romanelor și povestirilor mele se învârtesc mult în jurul banilor, sexului și statutului. Proza de față este despre bani și simbolurile pentru care îi schimbă oamenii; despre banii lesne câștigați și eterna viziune periculoasă – că undeva, chiar după colț, în altă țară, în alt timp, în altă dimensiune, există o modalitate perfect sigură de a-i obține.

Carol Emshwiller
Sexul și/sau Domnul Morrison

Introducere la „Sexul și/sau Domnul Morrison”

Nimeni nu scrie precum Carol Emshwiller. Absolut nimeni. Și nimeni n-a scris *vreodată.* Ea este stăpână pe sine, are propriu-i glas, desfide comparațiile, testează zone considerate de obicei periculoase și este scriitoarea cea mai apropiată de artistul pur pe care l-am cunoscut vreodată.

Este greu să vorbești despre Carol… tot așa cum este greu să vorbești despre textele ei, fiindcă nu se aliniază obișnuitelor simbologii și standarde. Iar Carol (față de străini) are dificultăți în a-și susține punctele de vedere. În analizele critice, are tendința de a recurge la gesturi și murmure, bâjbâind după sunete. Șovăiala aceasta nu apare în povestirile ei. (Poate că într-adevăr trebuie să rescrie de mai multe ori pentru a găsi

limbajul unei povestiri anume, dar asta-i *ex post facto.* Ideea exista acolo și meșteșugul scriitorului constă în a accepta și respinge diversele elemente vibratoare până se obține armonia specială.) Din această discrepanță, trag o concluzie firească: Carol Emshwiller vorbește cel mai elocvent prin textele ei. Așa se întâmplă frecvent cu scriitorii cei mai buni. Așa se întâmplă frecvent cu oamenii foarte speciali.

Cât despre apropierea de artistul pur, Carol este primul scriitor pe care l-am cunoscut care afirmă că scrie pentru a-i plăcea ei; și o cred. Genul de texte pe care le produce sunt rareori comerciale, ci, mai degrabă, sincer vorbind, viziuni personale. (Am susținut mereu că un scriitor trebuie să învețe mai întâi elementele de bază ale meșteșugului, maniera comercială de a spune o poveste în modurile cele mai simple, mai directe, înainte de a încerca să încalce regulile și să stabilească abordări noi. Carol este, din nou, o excepție de la regula aceasta. A fost o inovatoare, o experimentatoare, de la primul ei text pe care l-am citit. Fie că știe regulile atât de bine, în mod intrinsec, încât le poate accepta sau respinge în funcție de necesitățile proiectului, fie că este – așa cum suspectez – un talent natural pe care nu-l guvernează aceleași reguli ca pe noi ceilalți. Toată asta-i teorie, bineînțeles, fiindcă dovada rezidă în lectură. Ea reușește de fiecare dată.) „Viziunile" ei nu sunt niciodată complet substanțiale, ci se schimbă și tremură aidoma curcubeielor de ulei pe o baltă de apă. Este aproape ca și cum textele i-ar coti în altă dimensiune. Doar o porțiune din întregul intenționat este vizibilă. Ceea ce poate spune *în realitate* este pe jumătate întrevăzut, adumbrit, captivant, o chemare din cețuri. Nu-i ca partea vizibilă a unui aisberg sau ca înțelesul ascuns al unui haiku, sau ca orice altceva ce ați întâlnit anterior. O dată în plus, este singular. Dar pentru o explicație convenabilă, voi rămâne la cotirea în altă dimensiune.

Calitatea de artist „pur" nu-i însă doar un produs al *genului* de creații pe care le realizezi. Este, din capul locului, o stare mentală. Și este infinit mai greu, în mod clar, să prășești răzorul *acela* decât pur și simplu să aspiri să vinzi ceea ce scrii. Carol pare neinteresată de vinderea povestirilor – cel puțin în felul în care sunt interesați majoritatea scriitorilor. În mod firesc, ea dorește să-și vadă creațiile tipărite, dar dacă asta înseamnă să scrie ceea ce nu vrea să scrie, va renunța. Ea și-a impus o

ștachetă înaltă a calității, a cărei atacare se apropie de limita imposibilului. Și scrie textele perfect conștientă de posibilitatea ca acestea să nu se poată vinde niciodată. Nu este în niciun caz o scriitoare izolată într-un turn de fildeș, care să scrie strict pentru sertar, care să fie prea nesigură pe sine pentru a-și expune creațiile criticilor publice. Nimic din toate astea nu se regăsește în Carol. Ea cunoaște totuși foarte bine realitățile vieții editoriale. Mult prea puține reviste și redactori sunt dispuși să riște experimentul, neconvenționalul, individualul, când pot continua să se târâie la limita câștigării existenței, vânzând mizerii de fantasy antediluvian. Nimic din toate astea n-o înspăimântă pe Carol. Ea își continuă drumul, scriind magnific.

Întâmplător, geniul talentului Emshwiller (și folosesc cuvântul „geniu” fiind perfect conștient de toate implicațiile definiției sale) nu se limitează la Carol. Așa cum știu cei mai mulți, ea este soția talentatului artist plastic și regizor Ed Emshwiller, ale cărui filme avangardiste le-am savurat de mai mult timp decât puștameții și cinefilii underground care în mod eronat îl asociază pe Ed cu Warhol, Brakhage[169], Anger[170] și David Brooks[171]. Geniul Emshwiller – soț și soție deopotrivă – este o combinație de excelență profesională folosită cu zgârcenie în crearea de artă minimalistă, imprevizibilă și ocazional lugubră, atât în ficțiune, cât și în film. Ar fi o inevitabilitate fericită dacă Ed ar traduce pentru ecran opera lui Carol.

În autodescrierea ei, informațiile pertinente oferite de Carol o zugrăvesc ca pe o nevastă din Levittown – trei copii, gospodină jalnică, poate găti dacă face efortul și la răstimpuri îl face – și suspectez că este o imagine cultivată cu grijă. Carol-gospodina este o persoană pe care Carol-scriitoarea este silită s-o păstreze separat. Însă dedesubtul superficialităților se pot afla lucruri fascinante despre ea: „Cândva am detestat absolut tot ce avea legătură cu scrisul, deși dacă ar fi existat cineva care să-mi

---

169 Brakhage, Stanley James (1933–2003). Cineast american, considerat unul dintre cei mai importanţi creatori din filmul experimental în secolul al XX-lea.

170 Anger, Kenneth (n. 1927). Cineast american experimentalist, actor şi autor.

171 Brooks, David (1915–1999). Actor, cântăreţ, regizor şi producător american, care a jucat un rol important pe scena teatrului avangardist.

ofere cel mai mic indiciu referitor la ce este scrisul de fapt, cred că l-aș fi iubit pe cât de mult îl iubesc în prezent. Aproape că am picat examenul de limba engleză din primul an la facultate și din cauza notei proaste a trebuit să urmez un semestru suplimentar, care mi s-a părut agonizant. (Am păreri foarte ferme despre modul prost în care se predă în general tot ce ține de literatură.) Am început școala de muzică, cântând la vioară, după care am trecut la arte plastice. Am fost o muzicantă slabă, dar o pictoriță bună. L-am întâlnit pe Ed în Școala de Artă din cadrul Universității Michigan. Am obținut o bursă Fulbright în Franța. Abia după ce am cunoscut niște scriitori, ulterior, în New York, am început să înțeleg ce însemna scrisul. Vizionez cât de multe filme underground pot. Îmi plac eșecurile interesante mai mult decât lucrările în care artistul știe întotdeauna exact ce anume face”.

Povestea pe care Carol o spune aici nu-i în niciun caz un eșec, ci un succes complet. Este în mod clar cea mai stranie povestire sexuală scrisă vreodată, care în același timp funcționează din punct de vedere science-fiction. Ajunge considerabil mai departe decât majoritatea povestirilor pe care Carol le-a publicat în revistele comerciale și se numără printre prozele ce se apropie de „chestia nouă” din cartea aceasta. O recomand scriitorilor mai tineri care încep cariera și caută direcții noi.

Sexul și/sau Domnul Morrison

de Carol Emshwiller

Îmi pot potrivi ceasul după cum pășește pe scări domnul Morrison, nu fiindcă ar fi el foarte precis, dar e destul de precis pentru mine. Este aproximativ 8:30 (ceasul meu o ia, oricum, înainte). Coboară zilnic, tropăind, iar eu dau ceasul înapoi cu zece, opt sau șapte minute. Presupun că aș putea face asta la fel de bine și fără el, dar ar fi păcat să irosesc bunătate de tropăit, icnetele acelea și oftatul care însoțesc consumarea energiei doar pentru a coborî la parter, așa că mi-am potrivit viața după acest ritm matinal. Un tempo de îngropăciune, s-ar putea spune, dar este de îngropăciune numai pentru că domnul Morrison este gras și, din această cauză, încet. De fapt, este un bărbat foarte simpatic, pe cât pot fi bărbații. Zâmbește întotdeauna.

Uneori aștept jos, privind în sus, iar alteori, ținându-mi deșteptătorul. Ofer un zâmbet despre care sper să nu fie la fel de trist ca al lui. Fața rotundă, ca luna, a domnului Morrison are ceva din Mona Lisa. Cu siguranță trebuie să aibă și el secrete.

— Îmi potrivesc ceasul după dumneavoastră, domnule M.

— Ehehe… măi să fie – geamăt, icnet. Păi… – își umflă burta în partea dreaptă. Sper că…

— Oh, sunteți suficient de punctual pentru *mine.*

— Ehehe… Oh, da.

Greutatea întregii lumi apasă, desigur, asupra lui, ori poate că-i zdrobit și făcut una cu pământul de sute de kilometri cubi de aer? Oare câte kilograme pe centimetru pătrat îl apasă? Nu dispune de energia interioară pentru a opune rezistență. Toți mușchii i se împrăștie ca o piftie pe sub piele.

— Nu-i timp de discuții, spune. (Nu are timp niciodată.)

Și pleacă. Îmi place de el și de accentul lui bostonian, repezit, însă știu că-i prea mândru chiar și să fie prietenos. Mândru nu-i cuvântul potrivit, așa că-i mai bine timid. Păi, mai bine-o las așa.

Se întoarce îmbufnat, apoi îmi face cu ochiul, ca și cum ar vrea să mai îndulcească hapul. Poate că e doar un tic. Probabil, când se gândește la mine, dacă se gândește vreodată, își zice: Oare ce mi-ar putea spune și ce-aș putea eu spune vorbind cu ea? Ce-ar putea ea ști fără ca eu să nu știu deja? Așa că iese pe ușă cu mers de rață, cu genunchii apropiați.

Și-acum începe ziua.

Chiar există un anumit număr de lucruri pe care le pot face. Adesea, îmi petrec timpul în parc. Uneori, închiriez o barcă și vâslesc până acolo unde pot să dau de mâncare la rațe. Îmi plac muzeele, și mai sunt și galeriile de artă unde se intră pe gratis, și mă mai zgâiesc pe la vitrine, iar dacă sunt foarte atentă cu bugetul, din când în când mai pot să merg și pe la câte-un matineu. Dar nu-mi place să fiu în oraș după ce domnul Morrison se întoarce acasă. Mă întreb dacă-și încuie camera cât timp e la lucru.

Camera lui este direct deasupra celei ale mele și este prea masiv ca să nu fie gălăgios. Casa geme sub el și se reașază când coboară el din pat. Podelele trosnesc sub pașii lui. Chiar și pereții scârțâie, iar tapetul pocnește din lipiciul său uscat. Dar să nu vă gândiți că mă plâng de larmă. Îl țin astfel sub observație. Uneori, aici, dedesubt, îi imit mișcările, de la pat la

dulap, pășesc bufnind de la dulap la debara și înapoi. Mi-l imaginez acolo, cu platfusul lui. Îmi închipui că-s el. Doar îmi imaginez acele picioare imense alunecând în pantaloni, grosimea lor zeiască (pentru că niciun om obișnuit n-ar putea avea astfel de picioare), acele picioare ca de Thor în deschizătura unor craci de lățimea unor caverne. Imaginați-vă aceste două peisaje, vag atinse de perișori de culoarea spicului de grâu, croindu-și, orbește, drum prin acele lucruri de lățimea unui trunchi omenesc, din lână maro, încă umede după ziua de ieri. Oooo. Ah. Se ridică și jartierele. Cred că-l pot auzi de aici cum respiră.

Îmi pot pieptăna părul și de trei ori până și-l piaptănă el o dată și pot să ies și să-l aștept la capătul treptelor până când deschide el ușa.

— Îmi potrivesc ceasul după dumneavoastră, domnule M.

— N-am timp. N-am timp. Am plecat. Ei bine…

Și închide ușa cu atâta grijă, încât ai putea crede că-i este teamă de propriile lui mâini grase.

Și-așa, după cum am spus, începe ziua.

Întrebarea este (și probabil că este întrebarea pentru astăzi): Cine-i el cu adevărat, vreunul dintre Normali sau unul dintre Ceilalți? Nu va fi ușor de aflat, când cineva-i atât de gras. Mă întrebam dacă aș fi în măsură să fac ceva. Totuși, sunt dispusă să merg până la o anumită limită și sunt încă sprintenă. Tot vâslitul acela și plimbările de colo-colo și recent petrecuta noapte ghemuită sub un tufiș din Central Park, târâșul afară pe o scară de incendiu, cățărarea pe acoperiș și-napoi (însă n-am văzut cine știe ce și nu pot fi, încă, sigură de Ceilalți).

Nu cred că debaraua va fi utilă pentru că nu există gaura cheii, cu toate că aș putea să crăp ușor ușa și poate să-mi strecor pantoful acolo. (E mărimea dublu A.) S-ar putea să nu-l observe. Există un pat sub care m-aș putea băga. Este adevărat că sunt slabă și mică, aproape ca un copil, după cum ar spune unii, totuși nu va fi prea ușor, dar n-a fost ușor nici să-mi caut iubiții pe acoperiș.

Uneori, mi-aș dori să fi fost o șopârliță mică și fâșneață, de un verde spălăcit sau de un galben maroniu. M-aș putea strecura pe sub nasul lui, când ar deschide ușa, și nici gând să mă vadă, cu toate că are ochii pe atât de vioi, pe cât îi sunt de greoaie picioarele. Și totuși, aș fi mai rapidă. Aș fugi și m-aș ascunde pe

după bibliotecă ori în dosul biroului său, ori poate că aș rămâne nemișcată într-un colț, pentru că, în mod sigur, nu prea vede el podeaua. Camera lui nu-i mai mare decât a mea, iar prezența sa trebuie că o umple, ori, mai degrabă, burta lui și picioarele gigantice. Vede tavanul și tablourile de pe perete, suprafața noptierei, pupitrul și biroul, însă podeaua și partea de jos a tuturor lucrurilor ar fi sigure pentru mine. Nu, nici măcar nu va trebui să regret că nu sunt o șopârlă, cu excepția posibilității de a intra. Dar dacă nu-și încuie camera, nu va fi nicio problemă și-aș putea să petrec o zi întreagă căutând ascunzișuri. Mai bine mi-aș aduce și ceva de ronțăit, dacă mă hotărăsc că asta-i noaptea ce mare. Nu biscuiți și nici nuci, ci chestii necrănțănitoare, cum ar fi brânza și fursecurile.

Acum că mă gândesc la asta, mi se pare că l-am lăsat pe domnul Morrison la urmă de tot, cum ar păstra un copil prăjitura glazurată s-o mănânce după ce petrecerea s-a terminat. Dar îmi dau seama că am fost o smintită, pentru că, din moment ce oferă cele mai mari perspective, ar fi trebuit să-l pun pe primul plan.

Și-așa începe astăzi noua zi, cu adunarea de provizii și o expediție de explorare până sus.

Camera este în dezordine. Nu există nicio bibliotecă, ci sute de cărți și reviste. Verific după teancuri. Verific debaraua, plină de haine atârnate, sacouri uriașe, în care m-aș putea ascunde cu ușurință. Nu văd decât cum umerii se întind peste umerașele obișnuite. Mă uit sub pat și prin gaura cheii biroului. Mă ghemuiesc pe sub măsuța de noapte. Mă cuibăresc printre cămășile murdare și ciorapii aruncați într-un colț. Oh, e mai bine decât în Central Park în materie de ascunzișuri. Mă decid să le folosesc pe toate.

E ceva foarte simpatic în faptul că mă aflu aici, pentru că-mi place de domnul Morrison. Chiar și numai mărimea lui e confortabilă; e destul de masiv pentru a fi tatăl tuturor.

Camera lui reconfirmă asta prin toate lucrurile de mărimi părintești. Mă simt trândavă și tânără aici. Mănânc niște fursecuri în timp ce mă așez în pantofii lui din debara, pantofi moi și lați, cu marginile lăsate, toți având mai mult forma unor perne decât de pantofi. Apoi trag un pui de somn între cămășile murdare. Par să fie vreo cincisprezece, așa ceva, dar nu sunt decât șapte și niște ciorapi pe deasupra. După aceea, mă bag

până la genunchi în gaura din birou, strângându-mi genunchii, și mă pun pe așteptat, începând să mă încolțească îndoielile. Pot să spun deja că burta tremurândă va fi mai mare decât toate așteptările mele. Probabil că nu va exista nimic care să nu poată fi pus într-un con de umbră sau ascuns de ea, așa că de ce să stau aici pe vine, bătând darabana cu unghiile pe piciorul pupitrului, când aș putea ieși să hrănesc porumbeii? Pleacă acum, îmi spun. Ai de gând să-ți petreci toată ziulica, poate și noaptea, înghesuită și blocată aici? Păi, n-am mai făcut-o și în ultima vreme de nu știu câte ori și întotdeauna de pomană? De ce să nu mai încerc încă o dată? Pentru că domnul Morrison este, cu siguranță, cel mai promițător dintre toți. Ochii lui, felul în care grăsimea aceea-i împinge osânză sub ei, de arată aproape ca un chinez. Are un nas roman, și plasat pe o față obișnuită ar fi dominator, însă aici se pierde. E minimalizat.

— Salvați-mă! scheaună nasul, mă scufund.

Aș încerca eu, însă am îndatoriri mult mai importante de făcut, după ce se întoarce domnul Morrison. Îndatorirea este și pentru binele tuturor, și chiar asta vreau să spun, adică pentru *toți,* dar să nu credeți că aș fi câtuși de puțin prejudiciată de asta.

Vedeți, am fost la un matineu acum câteva săptămâni. Am văzut spectacolul de dans susținut de Royal Ballet, *Riturile primăverii,* și-atunci mi-a trecut prin minte că... Ei bine, *ce-ați* crede dacă i-ați vedea purtându-și costumația, care ar trebui să fie pielea goală? Costumele goliciunii, le-am zis eu. Și toți acei oameni bine îmbrăcați, educați, aplaudându-i, acceptându-i, chiar dacă știau cât se poate de bine că... ei bine, că sunt ca și în hainele cele noi ale împăratului, dar invers. Acum, gândiți-vă doar, sunt numai două sexe și fiecare dintre noi *aparține* unuia sau altuia și, cu siguranță, e de presupus că așa e, știm câte ceva despre celălalt. Dar poate că aici am comis eu o eroare. Ați putea crede că... păi, tocmai la *asta* am început să mă gândesc: că trebuie să fie Ceilalți printre noi.

Însă nu de frică sau dezgust m-am apucat să-i caut. Sunt deschisă și nu am idei preconcepute. Puteți să vă dați seama că așa sunt când vă spun că n-am văzut niciodată (nu pare cam ciudat?) organele care m-au conceput, nici pe ale mamei și nici pe ale tatălui meu. Numai Dumnezeu știe ce *erau* și ce-ar putea asta să însemne pentru mine.

Așa că aștept aici, bătând cu vârful degetelor în interiorul papucilor mei și rozându-mi unghiile. Contemplu partea de jos a pupitrului, nelăcuită. Trec cu degetul mare pe suprafața ei. Mai mănânc fursecuri și mă gândesc dacă n-ar trebui să-i fac patul, dar decid că nu. Îmi tot sug pielea de pe braț până devine roșie, la curbura moale din interiorul cotului. Timpul se urnește la fel de încet precum cel indicat de un ceas școlar, iar eu mă târăsc de-a lungul podelei și mă întind în spatele cărților și revistelor. Citesc primele paragrafe din zeci de exemplare. Cu tot praful de-aici și cu zăcutul de dinainte printre cămăși și ciorapi, dobândesc un anumit miros și un soi de puf cenușiu, ca de animal, care mă face să mă simt mai în siguranță, ca și cum locul meu chiar ar fi aici, în această încăpere, și să cred că m-aș putea strecura de jur-împrejur fără a fi remarcată deloc de domnul Morrison, decât atunci când aș primi o bătaie pe cap, atunci când aș trece pe lângă el.

Bufnitură... pauză. Tropăit... pauză. Nu puteai să nu-i recunoști pasul. Casa întreagă urlă de prezența lui. Podelele se trezesc scârțâind și se apleacă spre scară. Balustrada alunecă din mâinile lui unsuroase, ca șunca. Tapetul pare, dintr-o dată, plin de gândaci. Trebuie că-și zice: Ei bine, de data asta nu se mai chiorăște la mine de după ușă. Ce ușurare. Mă pot concentra cu totul asupra urcării treptelor. Să-mi ridic picioarele, aflate sub asemenea greutate. Uuuu. Ump. Pauză, pare să se uite la tabloul de pe perete.

Mă furișez la loc sub birou.

Este ciudat că primul lucru pe care-l face este să-și pună ziarul pe birou și să ia loc, cu genunchii aproape de nasul meu, deveniți ca pereții, niște cuptoare, radiind căldură și umezeală, răspândind o miasmă cu un iz delicat de lână udă și transpirație. Ce rotunjime generoasă au acești genunchi. Ca niște sâni de mamă, care împung către mine. Probabil, la fel de moi. Oare de ce nu-mi pot lipi obrajii de ei? Observ cum poate să stea atât de nemișcat, fără să bată din vârful picioarelor, fără să-și contracteze, ritmic, coapsele. Nu-i ca și ceilalți dintre noi, dar poate un astfel de om să facă lucruri *mărunte?*

Cum se adună dovezile circumstanțiale, însă este tot ce am până acum și a venit vremea pentru lucruri concrete. Doar unul singur, doar un singur fapt, este tot ce-mi trebuie. Citește și-și potrivește stofa la vintre, reluându-și cititul. Respirația-i

împrăștie izuri de cârnați cu usturoi, și-mi amintesc că acum e după cină, așa că-mi scot brânza și mănânc pe cât de încet pot, cu mușcături mici, ca de iepure. Fac ca o bucățică de brânză să țină jumătate de oră.

În cele din urmă, se duce pe hol, spre baie, iar eu mă pitesc la loc pe după cămăși și ciorapi și-mi dezmorțesc picioarele. Ce-ar fi dacă se dezbracă așa cum făcea bunică-mea, pe sub cămașa de noapte? Asta să însemne pentru el o desfășurare gigantică de pânză, ca pentru un pat dublu?

Dar n-o face. Își agață haina de micul umeraș, iar cravata de cea mai apropiată clanță. Încasez eu cămașa lui și trebuie să-mi fac singură o gaură prin care să-l spionez. Apoi își dă jos pantofii și ciorapii. Se duc și pantalonii imenși, cu un efort lent, neglijabil (se uită pe geam). Începe cu chiloții lui îngălbeniți, scărpinându-se mai întâi pe la spate, stârnind niște cutremure de-a latul feselor.

De unde-o fi cumpărat indispensabilii aceia elefantini? În ce magazin or fi stat împăturiți pe raft? În ce fabrică au stat femeile în fața mașinilor de cusut, scoțând de-acolo, unul după altul, unul după altul, acest articol nepământesc? Pe Marte? Venus? Pe Saturn, mai degrabă. Sau, poate, într-un locșor mic, vreun satelit al lui Jupiter, cu mai puțină atmosferă pe centimetru pătrat de piele și mai puțină gravitație, unde domnul Morrison poate sări trei trepte odată, și poate sări și peste garduri (pentru că nu-i cu adevărat bătrân) și să dănțuiască toată noaptea cu fete pe mărimea sa.

Își mijește ochii lui orientali spre lumina din tavan și-și dă jos chiloții, lăsându-i să cadă grămadă la podea. Văd despărțiturile Allegheny[172] dintre pulpă și fesă. Cum poate un bărbat ca el să stea dezbrăcat înaintea unei oglinjoare? Sunt cu totul absorbită, hipnotizată. Este imposibil să precizezi culoare pielii sale, la fel cum se întâmplă cu ochii de un albastru cenușiu sau cu oceanul. Cât este de bronzată, de trandafirie, măslinie, roșie și, uneori, de un cenușiu bătucit, elefantin. Ochii lui trebuie că sunt obișnuiți cu astfel multiplicități și cu o astfel de aglomerație, cu un conglomerat, cu o opulență de sine, cu o exuberanță nestăpânită, cu universalul, astronomicul.

Mă consider de o banalitate totală. Zac în coconul meu alcătuit din cămăși, fără măcar să tremur. Ochii mei nu percep

---

172 De la râul Allegheny, din Pennsylvania. *(n. tr.).*

ceea ce văd. Este dincolo de posibilitatea mea de înțelegere. Vă puteți imagina cât de subțiri trebuie să i se pară încheieturile mele? Se gândește (dacă se gândește vreodată la mine) că probabil oi fi de pe altă lume. Cât de ciudate sunt gleznele și oasele picioarelor ei. Cât îi sunt de bulbucați ochii. Cât de verzui îi este tenul în umbra marginii feței sale. (Pentru că trebuie să recunosc că s-ar putea să fiu la fel de departe pe scala normalului omenesc, pe cât este și el.)

Dintr-o dată, simt muzica. Respirația-mi toarce în gât imnuri la fel de lente pe cât le-ar putea intona domnul Morrison. Să fie asta dragostea, mă întreb? Prima mea dragoste *adevărată*? Dar n-am fost eu întotdeauna interesată de oameni la modul pasional? Sau, mai degrabă, de cei care mi-au căzut cu tronc? Dar acest simțământ nu-i mai altfel? Oare poate dragostea să mă atingă atât de târziu în viață? (Tra, la, la, la de la cine curg aceste toate binecuvântări.) închid ochii și-mi ascund capul între cămăși. Rânjesc în ciorapii murdari. Vi-/ puteți imagina făcând dragoste cu *mine*?

Mă târăsc pe coate și genunchi în spatele cărților vechi, cu mult sub privirile lui pierdute spre tavan. Un loc mai sigur pentru a mă debarasa de prostii. Păi, sunt destul de bătrână pentru el ca (dacă m-aș fi măritat vreodată) să-mi fie cel mai tânăr dintre fii. Da, dacă ar fi vreun fiu de-al meu, cum ar fi putut crește așa de mare? Îmi dau seama că nu l-aș putea urma niciodată (la fel pe toți fiii). Trebuie să-l iubesc tot așa cum un șoarece de laborator iubește mâna care-i curăță cușca, tot dincolo de înțelegere, pentru că, desigur, nu văd aici decât o parte din el. Simt că e mai mult. Simt o dimensiune mai amplă. Simt un exces în masivitate, pe care nici nu mi-l pot imagina încă. Rotunjimile unor imagini remanente îmi rămân pe retină. În colțurile încăperii pare să fie o întunecime misterioasă, iar umbra lui acoperă, în același timp, fereastra de pe un perete și oglinda de pe celălalt. Cu siguranță, e ca un aisberg, cu șapte optimi din masă aflate sub apă.

Însă acum s-a întors spre mine. Îl spionez de după cărți, ținând o revistă deasupra capului, așa cum faci când plouă. Procedez așa ca să mă feresc mai degrabă de prea mult din el, decât pentru a mă ascunde. Și iată-ne, înfruntându-ne unul pe altul, ochi în ochi. Ne holbăm, iar el pare să nu mă înțeleagă mai mult decât îl înțeleg eu pe el, dar, ca de obicei, mintea lui este

cu un pas înaintea celei ale mele, eschivându-se prin fraze neterminate. Ochii săi nu sunt nici măcar meditativi și nici surprinși, încă. Dar buricul său este o altă poveste. Aici, în cele din urmă, se află ochiul Domnului. S-a cuibărit pe un cer vast, tern, ca un soare pe curbura universului, trimițându-mi străfulgerarea unui semn cu ochiul, o clipire benignă, măreață. Ochiul burții acceptă și înțelege. Ochiul burții mă recunoaște și mă privește, așa cum mi-am dorit întotdeauna să fiu privită. (Mda, cu toate că pășesc prin valea umbrei morții.) Acum te văd.

Dar îl văd acum. Pielea-i atârnă flască, în pliuri ca de plastic, și mai are și-un mic cerc de culoare arămie, ca o fisă de cincizeci de cenți, făcută din monede de un penny. În centrul său este o gaură, iar la margine are o culoare verzuie, corodată. Acesta trebuie să fie un fel de „costum la pielea goală" și ar putea fi niște organe sexuale, ascunse în spatele acestei imitații de piele, fierbinte, ciupite și pătate.

Privesc ochii aceia ai lui, ca de fată, și-i văd orbi, ca și cum globii oculari ar fi complet albi, la fel de orbi de parcă n-ar avea niciun sex, ca niște ouă fără gălbenuș, de parcă ar fi construit ca o păpușă, cu o gaură de evacuare a apei.

Doamne, îmi spun. Nu sunt o fire religioasă, dar mă gândesc, Doamne, apoi mă ridic în picioare și, oarecum într-o fugă șchiopătată, ies de-acolo și cobor pe scări de parcă aș zbura. Trântesc ușa camerei mele și mă bag sub pat. Cea mai evidentă ascunzătoare, însă după ce ajung acolo nu mai îndrăznesc să ies. Rămân întinsă și trag cu urechea așteptând bubuiturile de pe scară, mugetele pașilor săi spărgând treptele, mâna sa azvârlind balustrada.

Știu ce-am să spun:

— Accept, accept, am să zic. Am să iubesc, deja iubesc, indiferent ce-ai fi.

Zac întinsă și ascult, privind marginile atârnând ale cuverturii în liniștea absolută din casă. Cum poate fi cineva aici, într-o tăcere atât de stranie? Trebuie, oare, să mă îndoiesc de propria mea existență?

— Dumnezeu știe, am să spun, dacă și eu sunt normală. (Cum de-ar putea ști cineva una ca asta, când totul este ascuns?) Spune-le tuturor că acceptăm. Spune-le că acele costume de goliciune sunt urâte. Bling-blingurile tale, ridurile, șanțurile tale,

proeminențele și umflăturile tale, le acceptăm, indiferent despre ce-i vorba. Lațurile tale, corzile, viermii, buricele, fursecurile, cireșele, petalele de floare, micile tale contururi de țestoasă, verzui și pline de negi, limbile tale de pisică sau cozile de șobolan, scoicile tale, chiorul dintre picioarele tale, șerpii de jartieră, melcii, acceptăm tot. Credem că adevărul tău e adorabil.

Dar ce liniște prelungă s-a lăsat. Pe unde-i? Fiindcă trebuie (sau oare nu?) să vină după mine, pentru că am văzut. Dar unde s-a dus? Poate că-și închipuie că mi-am zăvorât ușa, dar n-am făcut-o. N-am făcut-o.

De ce nu vine?

Traducerea: Silviu Genescu

Postfață:

Blake[173] a scris: „Capul – Sublim, inima – Patos, organele genitale – Frumusețe, mâinile și picioarele – Proporție".

Ar fi frumos să trăim într-o societate în care organele genitale ar fi considerate cu adevărat Frumusețe. Mi se pare că orice alt fel de a vedea lucrurile este obscen. La urma urmelor, astea sunt. De ce să nu ne placă? Nu ne putem ascunde fără ca tinerii care cresc să nu considere că există un motiv pentru tăinuirea aceea. (Și chiar că pare o societate bolnavă când te gândești că toate animalele, sau aproape toate animalele, din lume au apărut pe lume prin intermediul unui cuvânt „urât", așa cum îl numim.)

Eu am scris mai multe texte pe tema aceasta. „Sexul și/ sau domnul Morrison" mi-a apărut realmente în minte pe când asistam la baletul *Încoronarea primăverii* la Opera Metropolitan. Mărturisesc că nu-i tocmai genul meu de spectacole, dar primisem biletele cadou. Balerinii purtau costume „de nuditate", costume de culoarea pielii mulate pe corp, pe care existau amprente palmare și dungi care imitau vopsele tribale. Stând acolo, printre toți oamenii cu aspect matur, cu aspect căsătorit din sală (fiecare dintre ei de un sex sau altul și există numai

173 Blake, William (1757–1827). Poet, pictor, gravor şi vizionar britanic, considerat un personaj important în istoria poeziei şi artelor vizuale ale epocii romantice.

două… pentru Dumnezeu, numai două!), mi-am reamintit brusc că în copilărie crezusem cu adevărat că oamenii trebuie să fie atât de secretoși tocmai pentru că difereau complet între ei. Gândisem că trebuia să existe o opoziție generală mascul-femelă, știți cum, masculii pe afară, femelele pe dinăuntru (deși cred că la vârsta aceea gândeam masculii pe afară, femelele nimic), dar aceea era toată similitudinea care putea exista. Iar dacă oamenii n-ar fi purtat haine, mă gândisem, ce lucruri minunate și aparte am vedea!

Toate acelea mi-au revenit în minte în timp ce urmăream baletul. În mod brusc mi s-a părut foarte straniu să avem pe scenă niște costume care simulau nuditatea, ca și cum ceea ce crezusem în copilărie era unica explicație posibilă și logică pentru toată secretomania. Altfel de ce ar fi trebuit adulții, și mai ales spectatorii aceștia – cu aspect educat și destul de vârstnic, fiecare de un sex sau altul și părând căsătoriți între ei – să urmărească un spectacol care pretindea că balerinii sunt în pielea goală? Ridicol!

Damon Knight

Și te va slăvi zădărnicia?

Introducere la „Și te va slăvi zădărnicia?”

Cumva, în mod inexplicabil, am ajuns să țin destul de mult la Damon Knight, primul președinte și fondator al asociației Science Fiction Writers of America. După ce m-am gândit bine, mi-am spus că ar trebui să pun asta pe seama faptului că-i însurat cu Kate Wilhelm[174], care-i o scriitoare mai bună decât mine, ceea ce mă ofensează, totuși este unul dintre acele

---

174 Wilhelm, Kate (n. 1928). Scriitoare americană de science-fiction, fantasy şi mister. Premii SF importante: Nebula 1969 pentru povestire „The Planners”, Hugo 1977 pentru roman *Unde, cândva, suave păsări cântătoare* (Pygmalion, 1994), Prix Apollo 1981 pentru roman *Juniper Time,* Nebula 1987 pentru nuveletă „The Girl who Fell into the Sky”, Nebula 1988 pentru povestire „Forever Yours, Anna”, Kurt Lasswitz 1997 pentru roman străin *Death Qualified: A Mystery of Chaos (Inseln im Chaos),* Hugo 2006 pentru carte asociată genului *Storyteller: Writing Lessons and More from* 27 *Years of the Clarion Writers' Workshop.*

adevăruri pe care trebuie în cele din urmă să le înfrunți. De asemenea, ea este mult mai drăguță. Ergo, deoarece Kate este o scriitoare mai bună decât mine, recunosc că-i și o persoană mai bună decât mine și, fiind o persoană mai bună, trebuie să vadă *ceva* la Damon care să-l facă demn de iubire și prețuire, iar din respect și admirație pentru Kate am lăsat ca toate astea să se răsfrângă și peste Damon. O situație dificilă și complet scandaloasă, în cel mai bun caz.

Există unii care afirmă că Damon Knight are merite în sine. În calitate de autor al *Hell's Pavement, The Analogs* și *Mind Switch,* despre care mulți susțin că sunt romane sclipitoare de ficțiune speculativă pură. În calitate de editor al *A Century of Science Fiction, Cities of Wonder,* 13 *French Science Fiction Stories* și alte unsprezece antologii, omagiate ca vârfuri stilistice în domeniu. În calitate de critic SF, definit prin culegerea de eseuri *În Search of Wonder,* care l-a ajutat să câștige un Premiu Hugo în 1956 pentru „Cel mai bun recenzent de carte science-fiction". Toate astea sunt spuse în apărarea lui Damon Knight. Pot să existe și merite în ele.

Și totuși dacă așa stau lucrurile, dacă Knight este într-adevăr exemplul de excelență care ar dori fanii lui să credem că este, explicați-mi următoarele:

Knight, într-un restaurant, alături de prieteni, ne privește complet stupefiat pe James Blish[175] și pe mine la altă masă, unde Blish gesticula și mima o caricatură amuzantă dintr-un ziar, izbucnește în lacrimi când Blish refuză să-i explice înțelesul mișcărilor lui bizare de mâini…

Knight, după ce a atras furia unei gloate de scriitori care participau la Conferința Scriitorilor SF din Milford, statul Pennsylvania (al cărei fondator și director este din anul 1956), găsește doi pari din stejar lungi de patru metri vârâți prin parbrizul din spate și din față al mașinii sale, însă nu scoate niciun cuvânt de mânie sau de protest, ci doar rămâne ursuz vreme de două zile…

Knight reușește nu numai *să vândă The Man in the Jar* unei reviste de top, ci are tupeul s-o includă în culegerea lui cea mai recentă, *Turning On,* fără să fi corectat logica specioasă a

175 Blish, James (1921–1975). Autor şi critic american de science-fiction. Premii SF importante: Hugo 1959 pentru roman *Un caz de conştiinţă* (Cristian, 1993).

deznodământului…

Knight, având un surplus de povestiri excepționale scrise de Kate Wilhelm pe care le cumpărase deja pentru seria lui *Orbit* de antologii de SF-uri originale, refuză să vândă o *nestemată* perfectă a unei povestiri de Kate pentru volumul de față și o silește pe sărmana femeie să i-o vândă *lui* pentru o culegere nebuloasă și foarte îndepărtată pe care o concepea…

Toate aceste ciudățenii împing spre concluzia că Damon Knight este o persoană care strică cheful altora. Ce ziceți de *acest* cusur?

Persoana care strică cheful altora s-a născut în Baker, statul Oregon, în 1922. A fost semieducat în școlile publice din Hood River, Oregon. După liceu a petrecut un an studiind la Centrul de Arte WPA din Salem, Oregon, după care s-a mutat în New York și în 1941 s-a alăturat fraternității timpurii de pasionați de science-fiction The Futurians. A creat unele ilustrații SF (despre care recunoaște că erau proaste), a lucrat pentru Editura Popular Publications în calitate de redactor-șef adjunct al revistelor pulp, apoi ca lector pentru Agenția Literară Scott Meredith. Din 1950 este scriitor liber-profesionist, făcând grimase în tot acest timp.

La optsprezece ani și-a vândut prima povestire (în urma unei intimidări flagrante, combinată cu crize de isterie) lui Donald Wollheim (în prezent editor la Ace Books) pentru *Stirring Science Stories;* de atunci a publicat aproape o sută de povestiri, cinci romane, patru culegeri de povestiri și antologiile anterior amintite și așa mai departe.

Despre acest text al lui Damon Knight: mi l-a trimis în ciuda faptului că i-am spus deschis că nu exista loc pentru genul *lui* de individ într-o astfel de culegere augustă. Mi-a plăcut destul de mult, însă mă pregăteam să i-l returnez doar pentru a-i demonstra că nimănui nu-i place unul care face pe deșteptul, când am primit o scrisoare de la Kate. Mi-a spus că îi făcea viața insuportabilă. Ei doi locuiesc într-o „reședință nobiliară victoriană, mare și delicată din Milford, cu trei băieți hiperactivi, trei motani și un număr nedeterminat de pești tropicali”, iar Damon a fost cu adevărat furios pe Kate fiindcă îi cerusem *ei,* nu lui, o povestire și o amenințase că, dacă povestirea *lui* va fi respinsă și a *ei* acceptată, o va îmbarca pe un vapor de sclavi albi în direcția Marrakech.

Nu mai trebuie să precizez că el și-a impus voința, ca de obicei. Așa se face că în antologia aceasta veți găsi o povestire de Damon Knight și niciuna de Kate Wilhelm. Vom prezenta cazul înaintea următoarei Inchiziții a Science Fiction Writers of America.

Și te va slăvi zădărnicia?

de Damon Knight

Ziua Mâniei a sosit. Văzduhul vibra de chemările chinuitoare ale trompetelor. Peste tot s-au ridicat pietrele uscate, recăzând la loc între sfărâmături. Apoi cerul s-a deschis și în lumina orbitoare a apărut un tron din foc alb, pe un curcubeu care ardea cu flăcări verzi. Luminile licăreau spre orizont. În jurul tronului pluteau șapte apariții maiestuoase, drapate în alb, cu brâie aurii împrejurul pieptului; și fiecare purta în mâna-i imensă un flacon care fumega în văzduh.

Din strălucirea tronului se auzi un glas:

— Plecați pe cărările voastre și goliți pe pământ clondirele cu mânia Domnului.

Și primul înger s-a năpustit în jos și și-a golit clondirul într-un torent de beznă, care se împrăștie fumegând pe suprafața pământului. Și se lăsă liniștea.

Apoi, cel de-al doilea înger zbură spre pământ și se avântă într-o parte și-n alta, cu flaconul său plin, strigând:

— Doamne, al meu trebuie vărsat asupra mării. Dar unde-i marea?

Și din nou se lăsă tăcerea. Pentru că stâncile uscate și prăfuite ale pământului se întindeau cât cuprinde sub cerul nesfârșit; și acolo unde se aflaseră oceanele, erau albiile săpate în piatră ale unor pâraie, la fel de uscate și secate ca restul.

Cel de-al treilea înger a glăsuit:

— Doamne, al meu este pentru râuri și fântânile de apă.

Apoi a strigat și cel de-al patrulea înger:

— Doamne, lasă-mă să mi-l golesc pe al meu.

Și-și vărsă clondirul spre soare, iar soarele se încinse într-o clipită cu o strălucire îngrozitoare, umflându-se și dezumflându-se, lăsându-și lumina să cadă pe pământ. După o vreme, se întoarse la tron. Și, din nou, se pogorî liniștea.

Apoi, dinspre tron, se auzi un glas spunând:

— Să fie.

Pe sub bolta imensă a cerului nu zbura nicio pasăre. Nicio creatură nu se târa sau mișca pe fața pământului; nu erau copaci și niciun fir de iarbă.

Glasul spuse:

— Aceasta-i ziua hărăzită. Să coborâm.

Apoi Dumnezeu păși pe pământ ca în vremurile străvechi. Avea forma unui stâlp de fum mișcător. Iar în urma Lui mărșăluiau cei șapte îngeri albi, cu flacoanele lor, murmurând. Erau singuri, sub cerul galben-cenușiu.

— Cei morți au scăpat de mânia noastră, spuse Domnul Dumnezeu Iehova. Totuși, nu vor scăpa și de judecată.

Valea seacă în care se aflau era Grădina Edenului, acolo unde primului bărbat și primei femei li se dăduse fructul pe care n-ar fi trebuit să-l mănânce. Înspre răsărit, era o trecătoare prin care jalnica pereche fusese condusă în sălbăticie. La mică distanță spre apus, au văzut stâncile zimțate ale muntelui Ararat, unde se așezase Arca, după Potopul purificator.

Iar Domnul rosti cu vuiet mare:

— Să fie deschisă cartea vieții, să-i lăsăm pe morți să se ridice din mormintele lor și din adâncurile mării.

Glasul Lui se rostogolea pe sub cerul mohorât. Și iarăși pietrele seci s-au ridicat și-au căzut la loc; însă morții n-au apărut. Doar praful s-a învârtejit, de parcă numai asta s-ar fi ales miliardele de pământeni, vii și morți.

Primul înger ținea o carte uriașă, deschisă în mâinile sale. După ce liniștea dăinui o vreme, închise cartea, iar pe fața lui se citea frica; cartea-i dispăru din mâini.

Ceilalți îngeri murmurau și oftau la unison. Unul zise:

— Doamne, îngrozitor e sunetul liniștii, când urechile noastre ar trebui să fie pline de tânguieli.

Iar Dumnezeu spuse:

— Aceasta-i vremea hărăzită. Și totuși, o singură zi în paradis e cât o mie de ani pe pământ. Gabriel, spune-mi, după cum socotesc oamenii timpul, câte zile au trecut de la Ziuă?

Primul înger deschise o carte și zise:

— Doamne, după cum socotesc oamenii, timpul a trecut numai o zi de la Zi.

Printre îngeri se răspândi un murmur de uimire. Întorcându-se de la ei, Domnul spuse:

— Numai o zi: o clipă. Și, cu toate astea, încă nu apar.

Cel de-al cincilea înger își umezi buzele și rosti:

— Doamne, oare nu ești Tu Dumnezeu? Să poată fi ascunse taine de Creatorul tuturor lucrurilor?

— Pace! spuse Dumnezeu, iar tunetele bubuiră spre orizontul întunecat. Într-un anotimp bun, am să fac ca aceste pietre să fie martore. Haideți, să mergem mai departe.

Cutreierară peste munții uscați și prin canioanele secate ale mării. Iar Domnul zise:

— Mihail, tu ai fost pus să veghezi asupra acestor oameni. Cum și-au petrecut ultimele lor zile?

S-au oprit lângă vârful crăpat al Vezuviului, care, într-un eon de neatenție cerească, erupsese de două ori, arzând de vii mii de oameni.

Cel de-al doilea înger răspunse:

— Doamne, ultima dată când i-am văzut se pregăteau de un mare război.

— Nelegiuirile lor au fost de necrezut, spuse Domnul. Care au fost țările celor care au pregătit războiul?

Cel de-al doilea înger răspunse:

— Doamne, se numeau Anglia și Rusia și China și America.

— Păi, haidem în Anglia.

Peste valea secată care fusese Marea Mânecii, insula era o întindere de piatră spartă și dezolantă. Peste tot piatra era sfărâmicioasă și fără consistență. Iar Domnul se mânie tot mai tare și strigă:

— Să vorbească piatra!

Apoi pietrele cenușii erupseră, transformate în praf, dezvelind cavernele și tuneluri, la fel ca încăperile unui furnicar părăsit. Iar în unele locuri licărea un metal strălucitor, întins ca niște fire, frumoase, dar fără nicio noimă, ca și cum metalul se topise și cursese ca apa.

Îngerii murmurau, dar Domnul zise:

— Așteptați. Asta nu-i totul.

Porunci din nou:

— Vorbiți!

Iar pietrele se înălțară iarăși, pentru a dezgoli o încăpere și mai adâncă. Și, în tăcere, Domnul și îngerii se așezară în cerc în jurul hăului și se aplecară să vadă ce licărea acolo.

În peretele acelei încăperi mai adânci, cineva dăltuise un șir

de litere. Și când mașinăria din acea încăpere fusese distrusă, metalul încins se împrăștiase și umpluse literele de pe perete, așa că acum licăreau în beznă precum argintul.
Și Dumnezeu citi cuvintele: NOI AM FOST AICI. TU UNDE ERAI?

Traducerea: Silviu Genescu

Postfață:

Povestirea aceasta a fost scrisă cu niște ani în urmă și tot ce-mi amintesc despre ea este că agentul meu de atunci mi-a returnat-o cu dispreț și mi-a spus că aș putea, poate, s-o vând la *Jurnalul ateilor* din Moscova, dar nicăieri altundeva.
Întrebarea pusă în povestire este frivolă pentru mine, pentru că nu cred în Iehova, care mi se pare un personaj cu totul improbabil; dar consider că este o întrebare importantă pentru cineva care crede cu adevărat.

Theodore Sturgeon
Dacă toți bărbații ar fi frați, l-ai lăsa pe unul să se-nsoare cu sora ta?

Introducere la „Dacă toți bărbații ar fi frați, l-ai lăsa pe unul să se-nsoare cu sora ta?"

Aceasta va fi cea mai scurtă introducere din carte. Pentru că, dintre toți scriitorii din antologie, Theodore Sturgeon nu are *cu adevărat* nevoie de nicio introducere? Da, desigur, este un aspect. Pentru că nimic din ce ar putea spune cineva nu i-ar putea pregăti pe cititori pentru ce va urma – prima povestire scrisă de Sturgeon după mai bine de trei ani? Este un punct valid. Pentru că fiecare povestire de Sturgeon este o experiență îndelung așteptată, neexistând două la fel, așa că de ce să te mai deranjezi să poleiești caviarul? De acord, o să accept asta.
Totuși, nimic de mai sus nu reprezintă motivul pentru care nu sunt în stare să scriu o introducere la fel de masivă precum celelalte din antologia aceasta. Motivul este pur și simplu faptul că Sturgeon mi-a salvat viața recent. Literalmente.
În luna februarie 1966, am comis una dintre acele incredibile gafe din viață care sfidează explicațiile sau analizele. M-am

căsătorit cu o femeie… o persoană… o „ceva” a cărei minte îmi era la fel de străină pe cât putea fi mintea unui marțian. Căsnicia a fost un dezastru, un coșmar de patruzeci și cinci de zile care m-a adus mai aproape decât fusesem vreodată de marginea prăpastiei. Exact în momentul acela, când mă gândeam că în niciun caz nu-mi voi putea păstra controlul asupra niciunui crâmpei din persoana mea, am primit o scrisoare de la Ted Sturgeon. Făcea parte din schimbul epistolar care a dus la obținerea acestei povestiri pentru antologie, dar se referea în totalitate la ceea ce mi se întâmpla. Aduna laolaltă firele răzlețite și scămoșate ale vieții mele. A fost unul dintre momentele acelea de îngrijorare autentică, de care (dacă are noroc) oricine se va agăța într-o perioadă teribilă de neajutorare și disperare. Scrisoarea demonstrează cea mai evidentă caracteristică a creației lui Sturgeon – iubirea. (Noi doi am discutat odată despre asta și ne-a devenit clar că eu nu știam practic nimic despre iubire, dar eram perfect familiar cu ura, pe când Ted nu știa aproape nimic despre ură, însă cunoștea complet iubirea în aproape toate manifestările ei.) Cu permisiunea lui, voi cita din scrisoarea aceea. Va spune infinit mai multe decât aș putea încerca eu să spun despre opera lui și despre ceea ce-l motivează. De aici încolo vorbește Sturgeon.

„Dragă Harlan,

De două zile n-am izbutit să mă gândesc la altceva decât la situația grea în care te găsești. Poate că ar fi mai exact să spun că situația grea în care te găsești îmi obsedează mintea ca o fărâmă cu muchii ascuțite de inconfort care nu se desprinde, nu se dizolvă și nici nu cade, dar care mă zgândărește când mă mișc, când gândesc sau când înghit ceva.

Presupun că aspectul care mă zgândărește cel mai tare este «nedreptatea». Nedreptatea nu-i o zonă izolată și omogenă, și același lucru se poate spune despre dreptate. Legea este lege și poate fi încălcată sau nu, dar dreptatea este reciprocă. Faptul că așa ceva a trebuit să ți se întâmple tocmai ție este o nedreptate mai mare decât dacă s-ar fi întâmplat membrilor celor mai reprezentativi ai acestei populații aflate în plină explozie demografică.

Știu de asemenea și motivul exact pentru care s-a întâmplat așa. Este o nedreptate, pentru că tu ești de partea îngerilor

(care, apropo, în clipa de față nu pun o vorbă pentru tine). Tu faci parte din grupul mic al Băieților Buni. Ești așa nu prin vreun proces de intelectualizare și decizie, ci în mod reflex, instantaneu, care ține de glande, indiferent dacă demonstrezi asta la casa de marcat dintr-un supermarket unde te confrunți cu anticomuniștii, într-o sală de biliard învingând un huligan sau prin smulgerea propriilor tale măruntaie cu ambele mâini și aruncarea lor pe tamburul mașinii de scris.

În lume nu există o lipsă de iubire, dar există o penurie profundă de locuri în care s-o plasezi. Nu cunosc motivul, însă majoritatea persoanelor care, ca tine, dețin o abilitate inerentă de a se cățăra cu ghearele și cu dinții pe stâncile cele mai abrupte din jur au puțină iubire ori s-au înconjurat într-atât cu spini și ghimpi din fier, încât n-o poți vedea. Când iubirea se zărește într-o asemenea persoană – așa cum se zărește în tine –, când o luminează, ar trebui respectată și ocrotită. Aceasta este chiar esența nedreptății care ți s-a făcut ție. N-ar fi trebuit să se întâmple deloc, însă dacă trebuia să se întâmple, n-ar fi trebuit să ți se întâmple ție.

Harlan, să știi că ai motive pentru multe sentimente: furie, indignare, regret, suferință. Theodor Reik[176], care a realizat disecții sclipitoare ale iubirii, afirmă că sfârșitul ei nu rezidă în niciunul dintre ele; dacă iubirea se sfârșește, există o posibilitate însemnată ca unul, unele sau toate sentimentele acelea să fi existat de la bun început. Iubirea se sfârșește prin *indiferență* – se sfârșește cu adevărat prin indiferență reală. Acesta este unul dintre lucrurile cele mai triste pe care le cunosc. În toată viața mea am cunoscut un singur scriitor care, cândva, a fost capabil să descrie momentul exact al sfârșitului iubirii și de aceea este scrierea cea mai tristă pe care am citit-o vreodată. Ți-o dăruiesc acum ție, în tristețea ta. Principiul dinapoia darului se numește terapie prin contra-iritare. Citește-o și fii sănătos… în cele din urmă. Dacă te va ajuta și susține câtuși de puțin, o să te bucuri de respectul și afecțiunea mea.

Al tău, T.H. Sturgeon.”

Așa se termina scrisoarea care m-a ajutat și m-a susținut. În același plic cu ea era inclus poemul nr. 20 din *Twenty Love*

176 Reik, Theodor (1888–1969). Psihanalist american, unul dintre primii elevi ai lui Freud în Viena.

Poems based on the Spanish of Pablo Neruda, de Christofer Logue. Din *Songs,* Ed. Hutchinson & Co., Londra 1959. Libertatea aceasta de a dărui, capacitatea și nerăbdarea de a întâlni iubirea și de a o dărui fără restricții în toate formele ei fac din Sturgeon o creatură legendară. Complex, torturat, zbătându-se, binecuvântat cu o blândețe incredibilă și, mai presus de toate, enorm de talentat – ceea ce ați citit mai devreme este sufletul lui Theodore Sturgeon. Vă rog acum să continuați cu lucrul cel mai bun care poate fi găsit la toți scriitorii: o mostră a operei care motivează viața care este dusă. Și vă mulțumesc!

Dacă toți bărbații ar fi frați, l-ai lăsa pe unul să se-nsoare cu sora ta?

de Theodore Sturgeon

Soarele a devenit nouă în anul 33 D.E. „D.E.” Înseamnă „După Exod”. Ați putea spune că Exodul a fost cam la un secol și jumătate D.P., dacă „D.P.” Înseamnă „După Propulsie”. Pentru a evita jargonul tehnic, Propulsia era un dispozitiv cumva mai simplu decât Femeia și considerabil mai complicat decât sexul, care făcea ca un vehicul să înceteze să mai existe *aici* și simultan să apară *acolo,* șuntând limitele impuse de viteza luminii. Cineva ar putea realiza o descriere destul de impresionantă a astrogației implicate de Propulsie, cu toate detaliile de orientare *aici* și *acolo* și dificultățile oarecum filosofice ale stabilirii relațiilor dintre ele, dar aceasta nu-i o povestire science-fiction de genul respectiv.

Scopurilor noastre se potrivește mai degrabă mențiunea că Soarele a devenit nouă după avertizări suficient de timpurii, că primii cincizeci de ani D.P. Au fost petrecuți în îmbunătățirea Propulsiei și explorarea cu sonde automate, care au localizat numeroase planete corespunzătoare pentru colonizarea de către oameni și că următoarea sută de ani a fost petrecută cu pregătirea omenirii pentru plecare. În mod firesc au apărut mai multe grupări ideologice cu o varietate foarte interesantă de planuri pentru Societatea Perfectă, majoritatea fiind la cuțite ascuțite cu toate celelalte. Propulsia oferise însă Pământului atât de multe planete noi, cu distanțe subiective insignifiante între ele și planeta-mamă, încât disidenții nu trebuiau să facă prea mult caz de disidența lor, ci ajungea pur și simplu să

solicite altă planetă și o căpătau. Comparațiile între diversele teorii culturale sunt destul de fascinante, dar aceasta nu-i o povestire science-fiction nici de genul respectiv. Nu tocmai.

Ca să nu mai lungesc vorba, în puțin mai mult de trei decenii Terra s-a depopulat prin miile de nave ce au pornit spre sute de planete (lăsând în urmă, bineînțeles, unii încăpățânați care au murit, bineînțeles, cu certitudine) și noile planete au fost populate cu diverse grade de bravură și o reprezentare destul de largă pe scara succesului.

S-a întâmplat însă (în feluri mult prea obscure pentru a fi descrise în genul acesta de povestire science-fiction) că Propulsia Centrală de pe Pământ, un calculator central, n-a fost numai unicul mijloc de ținere a evidenței tuturor planetelor, ci și unicul mijloc de ținere a evidenței reciproce; iar când instalația aceasta și-a adăugat punctulețul efemer strălucitor în oceanul strălucirii novei, n-a mai existat pur și simplu niciun mijloc prin care planetele să se găsească una pe cealaltă fără extenuantul proces de căutare cu nave-Propulsie automate. A durat mult până când una dintre planetele noi și-a dezvoltat tehnologia necesară, și încă mai mult până aceasta a fost productivă operațional, dar în cele din urmă, pe planeta care se autointitula Terradeo (sufixul sugerând atât „deopotrivă”, cât și „2”), pentru că se întâmpla să fie a treia planetă a unei stele de tip Go, a apărut ceva numit Arhivele, un fel de index și oficiu de cliring pentru toate planetele locuite cunoscute și dispecerat comercial general – o înlesnire majoră pentru toate. Un rezultat secundar, desigur, a fost convingerea celor de pe Terradeo că, întrucât planeta lor era o centrală de comunicații, era de asemenea centrală pentru univers și ca atare ar fi trebuit să-l controleze, dar la urma urmelor acesta este riscul profesional al tuturor entităților înzestrate cu rațiune.

Ne găsim acum în poziția de a determina ce gen de povestire science-fiction este de fapt aceasta.

— Charli Bux, s-a răstit Charli Bux, la Maestrul Arhivelor.

— Sigur că da, a spus fata drăgălașă de la recepție pe tonul rece rezervat de fetele drăgălașe pentru vizitatorii grăbiți și indignați, care nu-și dau în mod evident seama sau cărora nu le pasă că fata este drăgălașă. Aveți fixată o întâlnire?

În ciuda grabei și indignării, părea un tânăr amabil. Totuși,

felul în care și-a mascat amabilitatea prin oprirea în cele din urmă a ochilor mijiți asupra chipului ei ridicat, fără să dovedească nici acum vreo apreciere a drăgălășeniei ei, o făcea nu tocmai drăgălașă, tot așa cum el era nu tocmai amabil.

— Aveți o agendă de întâlniri? a întrebat-o el tăios.

Ea nu i-a răspuns la întrebarea aceea, deoarece avea o asemenea agendă deschisă chiar în față. A pus o unghie ca o scoică aurie pe numele lui înscris acolo, a comparat numele și chipul lui cu un entuziasm negativ, apoi a deplasat unghia la ora notată. A privit cadranul ceasului inserat în tăblia biroului, a trecut mâna peste un buton și a spus:

— Maestre, vă caută un domn Charli… ăăă… Bux.

— Trimite-l înăuntru, a răspuns butonul.

— Puteți intra.

— Știu, a replicat el scurt.

— Nu-mi place de dumneavoastră.

— Poftim? a spus el, dar se gândea la altceva și înainte ca fata să fi putut repeta remarca, dispăruse prin ușa interioară.

Maestrul Arhivelor activa de suficient timp ca să se aștepte la curtoazie, respect și supunere, să le primească și să-i facă plăcere. Charli Bux a dat buzna în încăpere, i-a trântit un dosar pe birou, s-a așezat neinvitat, s-a aplecat în față și a răgit roșu la față:

— La dracu'…

Maestrul Arhivelor n-a fost surprins, pentru că fusese avertizat. Plănuise exact cum să-l trateze pe tânărul acesta obraznic, dar, confruntat cu dimensiunile temperamentului lui Bux, a constatat că planurile îi erau mai degrabă inutile decât lipsite de valoare. Acum era surprins, deoarece o singură privire aruncată spre gura lui căscată și mâinile ce fluturau slab – un gest despre care crezuse că-l pierduse și uitase de mult – a obținut ceea ce n-ar fi putut niciun fel de planuri anterioare.

— Oh-h… rahat, a mormăit Bux și furia l-a părăsit în mod vizibil. Rahat răsfirat, răvășit și răpănos, a continuat și s-a uitat la sprâncenele îngrozite ale bătrânului și a surâs orbitor. Cred că nu-i vina dumneavoastră.

Surâsul a dispărut.

— Dar dintre toți cretinoizii hidrocefali, evazivi și băloși pe care i-am văzut vreodată, el a fost cel mai imbecil. Știți în câte birouri am intrat și am ieșit cu ăsta – a lovit în dosarul gros – de

când m-am întors?

Maestrul Arhivelor știa, dar…

— În câte? a întrebat el.

— În prea multe, dar nici jumătate din câte intrasem înainte de a pleca pe Vexvelt.

După care a închis gura cu un pocnet și s-a aplecat din nou înainte, lansându-și spre bătrân ochii luminoși și pătrunzători ca două lasere. Maestrul Arhivelor s-a pomenit străduindu-se să nu fie primul care-și ferește privirea, dar efortul l-a făcut să se lase încetișor înapoi, tot mai înapoi, până s-a proptit în capitonajul fotoliului, cu bărbia ceva mai ridicată. Începuse să se simtă ușor ridicol, de parcă ar fi fost înșelat să practice wrestling indian cu valetul unui necunoscut.

Charli Bux a fost cel dintâi care și-a ferit privirea, dar nu a fost victoria bătrânului, pentru că uitătura i s-a desprins de pe ochii acestuia la fel de tangibil ca o palmă apăsătoare care i s-ar fi putut ridica de pe piept și literalmente s-a năruit înainte când apăsarea a dispărut. Dacă fusese însă victoria lui, a părut cu totul indiferent în privința respectivă.

— Cred, a rostit după o pauză prelungă și concentrată, că o să vă povestesc despre asta… despre cum s-a-ntâmplat să ajung pe Vexvelt. N-am vrut… sau cel puțin n-am fost pregătit să vă spun decât atât cât consideram că trebuie să știți. Dar mi-am reamintit prin ce a trebuit să trec pentru a ajunge acolo și știu prin ce am trecut de când m-am înapoiat, și mi se par totuna. Ei bine, nu va fi totuna! Aici și acum, am terminat cu eschivările. Nu știu ce le va lua locul, dar mă jur pe toate strigătele bufnițelor din Iad că mi s-a umplut paharul. Ați înțeles?

Dacă aceea fusese o rugăminte pentru a-și da acordul, Maestrul Arhivelor nu știa pentru ce și-ar fi dat acordul. A rostit diplomatic:

— Cred că ar fi bine să începi de *undeva.*

După care a adăugat fără să ridice glasul, dar cu autoritate imensă:

— Și fără gălăgie.

Charli Bux a hohotit răsunător.

— Încă n-am petrecut mai mult de trei minute cu cineva care să nu-mi ceară să șoptesc. Bine ați venit în Clubul Amuțirii lui Charli: membri – jumătate de univers, membri potențiali – toți ceilalți. Și regret că m-am născut și am crescut pe Biluly, unde

nu există nimic altceva decât alizee, râpe despicate în stânci și surf, iar singurul fel prin care poți șușoti este să urli. Acum însă nu vorbesc despre felul acela de șoptit, a continuat el ceva mai încet. Ci despre un lucrușor de-aici și un lucrușor de-acolo, pe care le cumulez și formez ideea că există o planetă despre care nimeni nu știe nimic.

— Există mii de...

— Mă refer la o planetă despre care *nimeni* nu vrea să știi nimic.

— Cred că ai auzit despre Magdilla.

— Da, cu paisprezece soiuri de microspori halucinogeni risipiți în atmosferă și cancerigeni în apă. Nimeni nu vrea să se ducă acolo, nimeni nu vrea ca oricine altcineva să se ducă acolo... totuși nimeni nu te oprește să capeți informații despre Magdilla. Nu, mă refer la o planetă care nu-i 99 Terrană Optimă, sau 99,99, ci cu atâția 9 după virgulă, încât ai putea la fel de bine să-ți schimbi baza de referință și să afirmi despre Terra că-i cam 97 prin comparație.

— Asta ar aduce nițel cu a spune „102 normală”, a rostit Maestrul cu un aer de superioritate.

— Asta dacă scările statistice vă plac mai mult decât adevărul, a mormăit Bux. Aer, apă, climă, floră și faună indigenă, resurse naturale cu șase 9 după virgulă sau mai mult, iar acolo se ajunge la fel de ușor ca în oricare alt loc... totuși nimeni nu știe nimic despre ea. Sau, dacă știe, se preface că nu știe. Iar dacă insiști, te trimit la alt departament.

Maestrul Arhivelor a desfăcut brațele.

— Aș zice că circumstanțele dovedesc validitatea. Dacă nu există niciun fel de comerț cu această planetă... ăăă... remarcabilă, asta indică faptul că indiferent ce anume ar exista acolo este la fel de ușor de obținut prin rutele deja stabilite.

— Pe sânge de porc și coa... a început Bux să strige după care s-a oprit și a clătinat din cap îndurerat. Îmi cer din nou scuze, Maestre, dar pur și simplu sunt prea înfuriat în privința asta de prea mult timp. Ceea ce tocmai ați spus sună ca dialogul dintre doi troglodiți care stau cu brațele încrucișate și zic că n-are niciun rost să construiască o casă, fiindcă toți locuiesc în peșteri.

Văzând ochii închiși și degetele lungi și albe ale Maestrului apăsându-i ușor tâmplele albe, Bux a adăugat:

— Am spus deja că regret că am zbierat.

— În toate orașele, a spus Maestrul Arhivelor răbdător, pe toate planetele colonizate de oameni din universul cunoscut, există clinici publice gratuite unde în mod rapid, eficient și demn pot fi diagnosticate și tratate toate reacțiile la stres. Cred că nu vei considera drept o încălcare a intimității tale dacă voi face observația, recunosc, neprofesionistă (observi, nu pretind că sunt un terapeut), că există momente când un cetățean nu conștientizează că trece prin momente de stres, deși asta poate fi clar, ba chiar dureros de evident pentru alții. Nu ar fi o impolitețe, nu-i așa, sau o barbarie, pentru ca un străin înțelegător să-i sugereze unui asemenea cetățean că…

— Ceea ce spuneți, învăluit în multe cuvinte, este c-ar trebui să mă caut la scăfârlie.

— În niciun caz. Nu sunt calificat pentru așa ceva. În același timp însă cred că o vizită la o clinică de felul acela – una se află la numai câțiva pași de aici – ar putea îmbunătăți… ăăă… comunicarea între noi. Aș fi încântat să-ți programez altă întâlnire, pentru când te vei simți mai bine. Altfel spus, când vei fi… ăăă…

A încheiat cu un surâs mohorât și s-a întins către butonul de apelare.

Mișcându-se aproape ca o navă-Propulsie, Bux a părut că încetează să mai existe pe scaunul pentru vizitatori și a reapărut instantaneu lângă birou, blocând butonul cu mâna masivă de la extremitatea unui braț lung și gros.

— Ascultați-mă mai întâi, a zis el încet.

Realmente încet. A fost chiar mai uluitor decât dacă Maestrul Arhivelor ar fi trâmbițat ca un elefant.

— Ascultați-mă. Vă rog.

Bătrânul și-a retras palma, dar a acoperit-o cu cealaltă și le-a așezat pe amândouă pe marginea biroului. Părea un gest de încăpățânare.

— Timpul destinat ție este limitat, iar dosarul, foarte gros.

— Este gros pentru că sunt obsedat de detalii – nu-i o laudă, ci un defect: uneori nu știu pur și simplu când să mă opresc. Pot să prezint totul destul de rapid – toate materialele din dosar nu fac decât să susțină cazul. Poate că ar fi suficiente doar o zecime din ele, dar, înțelegeți, eu… ei bine, chiar îmi pasă. Realmente îmi pasă din plin, de sus, de jos și din toate părțile.

Oricum – tocmai ați apăsat butonul cuvenit din Charli Bux. „Să îmbunătățim comunicarea între noi.” Perfect, în regulă! N-o să-njur, n-o să zbier și voi fi succint.

— Poți să faci toate astea?

— Ce pi… alo, Charli!

Și-a etalat zâmbetul de trei sute de mii de lucși, după care a plecat capul și a inspirat adânc. L-a ridicat iarăși și a rostit încet:

— Cu certitudine pot, domnule.

— Bine, atunci.

Maestrul Arhivelor i-a făcut semn să revină în scaunul pentru vizitatori; Charli Bux, chiar un Charli Bux pocăit, era pur și simplu prea înalt și prea voinic. Dar odată așezat a rămas tăcut atât de mult, încât bătrânul s-a foit nerăbdător. Charli Bux a ridicat ochii alert și a rostit:

— Aranjam totul în minte, domnule. Auzind multe din cele ce voi spune, m-ați putea diagnostica bun pentru o injecție calmantă și o internare îndelungată în sanatoriu, de acord, iar asta fără a mai fi modest în privința cunoștințelor dumneavoastră profesionale. Am citit cândva o poveste despre o fetiță care se temea de întuneric, pentru că în șifonierul ei trăia un pitic lățos și purpuriu, cu dinți veninoși, iar toți îi spuneau nu, nu, nu există așa ceva, fii rațională, fii curajoasă. Așa se face că au găsit-o moartă, acoperită cu mușcături ca de șarpe, iar câinele ei a omorât o chestie mică lățoasă și purpurie și așa mai departe. Dacă v-aș spune acum că există un soi de conspirație care să mă oprească să obțin informații despre o planetă și că în cele din urmă m-am enervat suficient pentru a merge acolo și a vedea totul cu ochii mei, iar „Ei” s-au străduit să mă oprească – „Ei” mi-au înmânat premiul unei călătorii gratuite altundeva, care mi-ar fi consumat timpul de concediu. Când am refuzat premiul, „Ei” mi-au spus că pe orbita planetei aceleia nu exista niciun Ghid Propulsie și că era mult prea departe pentru a ajunge la ea în spațiul real (dar asta-i o *minciună* de tot căca… ăăă… de cacao, domnule!), iar când am găsit o modalitate de a ajunge acolo prin salturi succesive, „Ei” mi-au zăpăcit conturile ca să nu pot cumpăra bilet –, ei bine, n-aș putea spune că v-aș învinui dacă m-ați clasifica paranoic și ați acționa spre binele meu pentru a mă vedea vindecat. Atâta doar că lucrurile acelea s-au întâmplat cu adevărat și n-au fost produse ale imaginației, indiferent ce ar fi crezut toată lumea

plus două treimi din Charli Bux (până ce „Ei” au terminat cu mine). Aveam un gram de dovezi și credeam în ele. Aveam o tonă de opinii care spuneau contrariul. Vă spun, domnule, *trebuia* să mă duc. Trebuia să stau până la genunchi în iarba dulce de pe Vexvelt cu aroma de cedru a unui foc de tabără și o briză caldă care să-mi sufle în față *(și mâinile mele în mâinile unei fete pe nume Tyng, alături de inima mea și speranța mea și o uimire amețitoare de culoarea răsăritului de soare și cu gustul lacrimilor),* înainte de a-mi îngădui să cred că avusesem dreptate tot timpul și că există o planetă Vexvelt și că are într-adevăr toate lucrurile despre care știam că le avea *(și mai multe, mai multe, oh, mai multe decât îți voi spune vreodată, bătrâne!).*

A amuțit, cu ochii feriți și luminoși.

— Ce te-a făcut să pornești în această... căutare?

Charli Bux și-a lăsat pe spate capul masiv și a privit în depărtare și în trecut, la un detaliu aproape uitat.

— Ha! Aproape că rătăcisem asta prin talmeș-balmeș. Lucram pentru Interworld Bank și alimentam un calculator în oficiul de cliring. Nu-i chiar pe atât de monoton pe cât ați putea crede. Întâmplător am fost mineralog o vreme și transporturile însemnau pentru mine ceva mai mult decât un nume, o cantitate și un preț. Ha! — a urmat o mică explozie surprinsă de tipul „am descoperit”. Vă pot spune și produsul. Feldspat. Este utilizat la porțelanuri și sticlărie realizate în stil antic. Cred că am o minte cu lipici. Atât timp cât am fost acolo, feldspatul pisat și ambalat se vindea în docuri cam cu douăzeci și cinci de credite tona. Însă un client îl aducea cu opt și jumătate livrare franco. Am sunat firma, doar ca să verific; repet, nu că mi-ar fi păsat cine știe ce, dar un preț ca ăla ar fi putut colora pentru ani de zile sinteza statistică a importurilor și exporturilor. Contabilul lor a rulat o verificare și a descoperit că era corect: opt și jumătate tona, feldspat de grad superior, pisat și ambalat. Fusese un broker de pe Lethe, pe care nu mai reușiseră să-l contacteze de atunci.

Nu era ceva care să merite să fie ținut minte, până când m-am lovit de altceva. De data aceea, niobiu. Unii îi spun columbiu. Printre altele, se utilizează la obținerea oțelului inoxidabil. Nu văzusem niciodată o cotație sub o sută treizeci și șapte de credite la containerul de bare, dar aici era un stoc – nu

mult, atenție! – cu nouăzeci de credite *inclusiv livrarea.* Și niște tablă, de asemenea, cam cu 30 mai puțin decât văzusem vreodată, navlul plătit în avans. Am verificat-o și pe ea. Era corectă. Purificat prin topire, a zis omul. Am dat uitării și cazul acela, sau așa mi-am spus. A urmat apoi spațialul ăla.

(Moxie Magiddle – pe cuvânt! – așa-l chema. Un tip mititel cu ochi mijiți, care râdea în hohote, de strâmba pereții clubului de noapte din spațioport. Bea numai alcool și n-atingea niciodată acul. Mi-a spus-o p-aia cu tipul care avea în ombilic un cap mare de șurub din aur. Mi-a povestit despre episoade și locuri de peste tot – era plin de istorioare, avea cu adevărat un dar minunat de povestitor.)

A menționat în treacăt că Lethe era unul dintre locurile unde cuvântul de lege era „Distrează-te!” și că nimeni nu-l încălcase niciodată. Totul nu era decât un punct uriaș de transfer, odihnă și relaxare. O planetă acvatică, cu un singur petic de uscat, la tropice. Mereu cald, mereu destins. Fără industrie, fără agricultură, doar… mă rog, servicii. Mii de bărbați cheltuiau sute de mii de credite, câteva zeci încasau milioane. Toți erau fericiți. Am pomenit de feldspat, cred c-am făcut-o doar pentru ca să arăt că știam și eu câte ceva despre Lethe.

(Și am dat cu bâta-n baltă. Moxie m-a privit de parcă nu mă mai văzuse până atunci și nu-i plăcea ce vedea. Dacă spusesem o minciună, atunci era una prostească. „Feldspatul nu se scoate din smârcuri, amice. Ori mă iei peste picior, ori te-amăgești singur.” Și o seară perfectă s-a spulberat în vânt.)

A spus că era imposibil să fi provenit de pe Lethe, care-i o planetă acvatică. Cred c-aș fi putut da uitării și asta, dacă n-ar fi fost boabele de cafea. Cafeaua Blue Mountain, așa-i zicea; compania pretindea că marca descindea în linie neîntreruptă de pe Vechiul Pământ, de pe insula jamaica. Mai spunea că putea fi cultivată numai pe terenurile înalte și răcoroase de la tropice – era o adevărată plantă muntoasă. Mi-a plăcut mai mult decât orice altă cafea pe care o gustasem vreodată, dar când m-am întors să mai iau, o vânduseră pe toată. L-am rugat pe manager să caute în documentele de expediție și a urmărit-o de la angrosistul de pe Terradeo, până la broker și apoi la importator – vorbesc serios când spun că mi-a *plăcut* cafeaua aia!

Și, potrivit documentelor, provenea de pe Lethe. Ținut muntos înalt și răcoros și toate celelalte. Portul de pe Lethe era

tropical, de acord, dar ca să fie răcoros ar fi trebuit să aibă înălțimi care să fie chiar munți.

Feldspatul care provenise de pe Lethe, deși n-ar fi putut – și la prețul ăla! –, mi-a reamintit de niobiu, așa încât am întreprins o investigație și în direcția respectivă. Bineînțeles – tot Lethe. Totuși nu poți – pur și simplu nu *poți*! — să obții bare și table de niobiu pur fără să ai mine, topitorii și laminoare.

Următoarea zi liberă am petrecut-o aici, în Arhive, și am citit istoria lui Lethe până aproape de Ylem și, mă jur, de Big Bang. Era un smârc, practic dintotdeauna fusese un smârc, și ceva era în neregulă.

Sigur că da, era doar un fleac și probabil că exista o explicație cât se poate de simplă, dar, fleac sau nu, m-a deranjat.

(În plus, mă făcuse s-arăt un tăntălău în fața unui om tare de treabă. Moșule, dacă ți-aș spune cât timp am pierdut, învârtindu-mă prin spațioport în căutarea gnomului ăluia spațial mic și crăcănat, m-ai opri imediat și ai trimite după injecțiile calmante. Pentru că eram obsedat – nu genul de obsesie care să creeze dependență, ci mai degrabă așchia aia mică, dar intrată adânc într-un deget la picior, care nu te doare cine știe ce, dar care-ți amintește de ea la fiecare pas. Apoi, într-o bună zi – oho, după niște luni –, Moxie Magiddle a reapărut și a scos așchia aia. Pfiu! Moxie nu m-a recunoscut la început… realmente. Individul avea mintea reglată să uite orice nu-i plăcea – pe cuvântul meu că le uita. Chestia aia cu feldspatul, când un tip cu care-i plăcuse să bea și să-i îndruge povești s-a dovedit a fi un mincinos care le știa el pe toate și prea prostovan ca să-și dea seama că nu putea scăpa cu așa ceva – păi aia-l calificase pe Charli la valoarea zero, minus prețul a cinci ore de băutură. După aceea, când l-am încolțit – numai că nu l-am lipit cu umerii de podea – și i-am povestit despre feldspat, niobiu și cafeaua plantată pe munți, totul verificat și răsverificat, facturat, ambalat, expediat și asigurat – absolut totul provenind de pe Lethe și uite și blestematele de dovezi, atunci a-nceput să râdă până l-a luat plânsul, un pic de el însuși, un pic de situație în sine și foarte mult de mine. Apoi am petrecut o noapte lungă, eu am băut alcool și, știi ceva? n-o să aflu în viața mea cum poate Moxie Magiddle să reziste la atâta băutură. Mi-a spus însă de unde proveneau transporturile acelea și mi-a oferit o idee vagă a motivului pentru care nimeni nu voia să recunoască

proveniența lor. Și cum le spuneau ei masculilor vexvelteni.)

I-am povestit într-o zi unui hamal și el mi-a soluționat misterul: feldspatul, niobiul și cafeaua proveneau de pe Vexvelt și fuseseră transbordate pe Lethe de către brokerii locali, care, în majoritatea cazurilor, își opreau o parte din produse și le vindeau ca să câștige ceva credite pentru ei.

Dar orice planetă care putea obține profit de pe urma unor produse de asemenea calitate la astfel de prețuri – și încă transbordate! – s-ar putea descurca evident mai bine cu vânzări directe. În plus, niobiul este elementul chimic 41 și, în conformitate cu Ipoteza lui Elkhart, pe orice planetă pe care găsești elemente din perioadele trei, patru și cinci, există șanse mari să le găsești pe toate. Și cafeaua aia! Stăteam treaz nopțile și mă întrebam ce băutură aveau ei pe Vexvelt care le plăcea prea mult ca s-o exporte, dacă tratau cu atâta indiferență cafeaua aia.

Bineînțeles, a fost absolut firesc să vin aici, ca să mă interesez despre Vexvelt. Da, figura în banca de date, însă, dacă existaseră vreodată tranzacții comerciale, înregistrările fuseseră șterse de mult – la fiecare cincizeci de ani noi ștergem articolele inactive din celulele de memorie. Ca atare, știu măcar că au fost șterse de patru ori, dar este posibil ca la ultimele trei ori să fi fost deja goale. Ce date credeți că conțin Arhivele despre Vexvelt?

Maestrul Arhivelor n-a răspuns. El *știa* ce date conțineau Arhivele despre Vexvelt. El știa unde erau datele și unde nu erau. El știa de câte ori tânărul acesta încăpățânat se întrebase în privința misterului, câte abordări ingenioase încercase pentru a soluționa problema și cât de puține obținuse… și mai știa că ar fi obținut încă și mai puține dacă ar fi încercat, el sau oricare altul, chiar azi. N-a spus nimic.

Charli Bux a ridicat mâna ca să numere pe degete.

— Din punct de vedere astronomic: nicio observație pe o rază de doi ani-lumină. În interiorul acelei raze nu există decât planete-surori (toate moarte) și sateliți. Din punct de vedere cosmologic: lipsesc videoscanările, dacă au fost efectuate vreodată (dar trebuie să fi fost efectuate, altfel blestemăția n-ar fi figurat în banca de date!), și n-au fost niciodată completate. Ca atare nu există nicio modalitate de a afla măcar unde se află în spațiul real. Din punct de vedere geologic: niciun raport.

Din punct de vedere antropologic: niciun raport. Există doar niște chestii despre valorile locale de hidrogen și emisiile de la steaua-mamă, dar nu sunt de mare ajutor. Iar sinteza din Extrapolarea Comercială: fără legături comerciale. Raportată indezirabilă. Niciun cuvânt despre cine a raportat-o ca atare sau de ce a considerat-o așa.

Am încercat s-o iau pe ocolite, căutând expedițiile cu echipaj uman, dar n-am găsit decât trei nume de astronauți asociate cu Vexvelt. Primul: Troshan. A intrat în niște buclucuri după ce a revenit de acolo și a fost executat – știați că acum șase-șapte sute de ani obișnuiam să-i executăm pe unii criminali? –, însă nu cunosc motivul. Oricum, se pare că s-a întâmplat înainte ca el să-și fi completat raportul. Al doilea: Balrou. Ei bine, Balrou și-a completat raportul. Vi-l pot recita integral, cuvânt cu cuvânt: „Ținând seama de condițiile de pe Vexvelt, nu este recomandat contactul”, punct. Judecând după numărul de cuvinte, trebuie să fie raportul cel mai scump care a fost completat vreodată.

Așa-i, a spus Maestrul Arhivelor, dar n-a rostit-o cu glas tare.

— Apoi cineva pe nume Allman a explorat Vexvelt, dar – potrivit exprimării din raport – „la revenirea lui s-a constatat că suferea de oboseală claustrofobică și că judecata i-a fost atât de serios afectată, încât raportul nu i-a fost validat”. Asta înseamnă că a fost distrus, Maestre?

Da, a gândit bătrânul, însă a rostit:

— Nu pot preciza.

— Deci asta-i situația, a spus Charli Bux. Dacă doresc să prezint un caz clasic de mania persecuției, așa cum o numeau vechile cărți, ar trebui să povestesc lucrurile exact cum s-au întâmplat. Am dreptul să suspectez, măcar, că „Ei” m-au ales ca țintă perfectă și au plasat indiciile acelea – feldspatul ieftin, cafeaua de înaltă calitate – ca pe niște momeli pe care nu le puteam rata și la care nu puteam rezista? Am dreptul să mă întreb dacă nu cumva o caricatură vie cu nume desprins din comedii – Moxie, pentru Dumnezeu! Magiddle! – lucra pentru „Ei”. Și apoi, ce s-a întâmplat după ce, în mod deschis și onest, am cerut ca Vexvelt să fie destinația următorului meu concediu? Mi s-a spus că pe orbita lui Vexvelt nu exista niciun Ghid Propulsie – că până acolo nu se putea ajunge decât prin spațiul normal. Întâmplător asta-i o minciună, dar este imposibil de verificat aici sau chiar pe Lethe – Moxie habar nu avusese. Am

cerut atunci să ajung la Vexvelt via Lethe, prin spațiul real și mi s-a spus că Lethe nu era recomandată ca escală turistică și că oricum de acolo nu existau servicii pentru spațiul real. Am cerut după aceea să merg la Botil, despre care *știu* că este escală turistică și despre care știu că are navete pentru spațiul real și vehicule-charter, și pe care hărțile stelare o numesc Kricker III, în timp ce Lethe este Kricker IV, și atunci am câștigat căca... ăăă... marele premiu și călătoria gratuită pe superba, pe minunata Zeenip, paradisul paradisurilor, cu două parcursuri de golf indoor cu 36 de găuri și îmbăieri gratuite în lapte. Am donat-o unei organizații de caritate, nu mai știu care anume, și am mers să-mi iau biletul pentru Botil, așa cum plănuisem. A trebuit să iau totul de la început, fiindcă tranzacțiile fuseseră șterse după ce se aflase despre câștigarea marelui premiu. Părea logic, dar a durat atât de mult până am aranjat iarăși totul, încât am ratat cursa regulată și am pierdut o săptămână din concediu. Apoi, când m-am dus să achit călătoria, contul meu arăta zero și am avut nevoie de altă săptămână în care să descâlcesc eroarea aceea regretabilă. Până atunci mai exista doar un singur loc liber la bordul cursei și, ținând seama de faptul că drumul dus-întors mi-ar fi depășit cu două săptămâni durata concediului, îmi șterseseră din nou solicitarea... fuseseră siguri că nu m-ar mai fi interesat în condițiile respective.

Charli Bux și-a privit mâinile și le-a încleștat. În Biroul Arhivelor a răsunat un trosnet. Bux n-a părut să-l remarce.

— Cred că până atunci orice persoană întreagă la minte ar fi priceput mesajul, dar „Ei” mă subestimaseră. Dați-mi voie să vă spun exact ce înțeleg eu prin asta. *Nu* că aș fi un om din oțel și că, dacă am decis ceva, așa rămâne. Și nici nu mă fălesc cu bravura convingerilor mele. Aveam foarte puține în privința cărora să fiu convins, atât doar că exista un șir de coincidențe pe care nimeni nu dorea să le explice, chiar dacă explicația era probabil prostesc de simplă. Și nu m-am considerat niciodată deosebit de curajos.

Am fost pur și simplu... speriat. Oho-ho, eram frustrat și mânios, dar în majoritate eram speriat. Dacă cineva ar fi venit cu o explicație rezonabilă, aș fi dat totul uitării. Dacă cineva ar fi revenit de pe Vexvelt și ar fi fost o planetă toxică (cu un singur filon de feldspat bun și un singur versant muntos curat), aș fi râs și aș fi dat totul uitării. Dar întreaga derulare a evenimentelor –

mai ales ultima parte, încercarea de a cumpăra un bilet până acolo – m-a speriat realmente. Am ajuns în punctul în care unicul lucru care m-ar fi convins că nu eram nebun ar fi fost să păşesc pe Vexvelt şi *să ştiu* ce era. Iar acel unic lucru îmi era interzis. De aceea nu-mi puteam obţine dovada fermă şi cine poate spune că nu mi-aş fi petrecut următorii două sute de ani întrebându-mă când mă voi alege cu următoarea aşchie înfiptă adânc în deget? Maestre, un bărbat poate suferi de o afecţiune, dar în acelaşi timp poate suferi şi de frica de a suferi de o afecţiune. Nu, eu eram speriat şi aveam să rămân speriat până nu lămuream despre ce era vorba.

— Vai, vai!

Bătrânul tăcuse, ascultând de atât timp, încât glasul lui a sunat surprinzător.

— Mi se pare că exista o cale mult mai simplă. În toate oraşele de pe toate planetele colonizate de oameni există clinici gratuite, unde…

— Este a doua oară că spuneţi asta, a replicat chicotind Charli Bux. Am şi eu ceva de comentat în privinţa respectivă, dar n-o voi face acum. Cât despre posibilitatea de a mă duce la un sanatoriu unde să mă repare, ştiţi la fel de bine ca mine că n-ar fi schimbat nimic. Ei te fac doar să te simţi bine pentru că eşti aşa cum eşti.

— Nu izbutesc să văd deosebirea… sau ce este greşit, dacă există o deosebire.

— Am avut un prieten care-a venit la mine şi mi-a spus c-o să moară de cancer în următoarele opt săptămâni, „la timp”, a zis, şi mi-a tras o scatoalcă atât de puternică, încât am văzut stele vezi, „la timp pentru înmormântarea mea”, după care s-a-ndepărtat pe stradă, hohotind ca un descreierat.

— Ar fi fost mai bine dacă ar fi stat ghemuit în pat, îngrozit şi pradă durerilor?

— Nu pot răspunde la genul acesta de întrebare, dar ştiu că ceea ce am văzut este la fel de greşit. Oricum… există ceva numit Vexvelt şi nu m-aş simţi cu nimic mai bine dacă aş trece printr-o maşină din care să ies crezând că nu există ceva numit Vexvelt, şi să nu-mi spuneţi că nu asta mi-ar face curăţitorii ăia de pete prietenoşi!

— Înţelege însă că atunci n-ai mai fi…

— Spuneţi-mi „înapoiat”. Spuneţi-mi „radical”, dacă vreţi, sau

„ignorant”!

Glasul sonor al lui Charli Bux reîncepuse să crească în intensitate și părea destul de furios ca să nu-i pese.

— Știți vorba aia veche că „în fiecare grăsan există un slăbănog care țipă să iasă”? Eu nu-mi pot alunga pur și simplu ideea că, dacă ceva este *așa,* mă poți înțepa, scutura și prelucra până când voi râde, mă voi scărpina, voi chicoti și voi admite că la urma urmelor nu-i așa, dar undeva în străfund va exista un „eu” ferecat la gură și legat la mâini, care se va zbate înlăuntrul meu, străduindu-se să iasă și să spună că totuși este *așa.* De ce vorbim însă despre mine? Am venit aici ca să vorbesc despre Vexvelt.

— Mai întâi, spune-mi ceva – chiar crezi că au existat niște „Ei” care doreau să te oprească?

— *La dracu’,* nu! Cred că mă ciocnesc de o stupizenie străveche, care s-a împământenit și a devenit obișnuință, și de aceea nu există informații în fișiere. Nu cred că cineva poate fi atât de stupid în ziua de azi. Îmi place să cred că oamenii de pe planeta asta pot privi deschis adevărul, fără să-i îngăduie să-i sperie. Și că-l pot înfrunta, chiar dacă-i sperie. Cât despre toată nebunia aia cu rezervarea de locuri pentru concediu, pentru fiecare eveniment care s-a petrecut pare să existe un motiv perfect valid. Știința și matematica s-au descurcat destul de bine pentru a explica mecanica „lanțului de ghinioane” și a „șirului de succese”, dar niciunul dintre ele n-a fost vreodată anulat.

— Așa… a făcut Maestrul, după care și-a unit vârfurile degetelor de la ambele mâini și le-a studiat cu atenție. Cum ai izbutit totuși să ajungi pe Vexvelt?

Bux și-a etalat surâsul larg și strălucitor.

— Am auzit multe despre societatea liberă în care trăim și că există mereu cineva care să găsească o scurtătură pe aici sau să taie un colț pe acolo. Poate că există un adevăr în asta, dar deocamdată nu s-a reușit să i se ia omului libertatea de a se face complet de râs. De exemplu, libertatea de a-și părăsi slujba. Tocmai am povestit că a fost un lanț îngrozitor de ghinioane, dar ghinioanele pot fi păcălite la fel de ușor ca niște „Ei” atotputernici și influenți. Eu cred că majoritatea ghinioanelor se petrec potrivit tiparului individual. Dacă omul se defazează de tipar, fiecare pas pe care-l face nimerește între

pietrele cu ajutorul cărora ar trebui să traverseze râul. Dacă nu se poate re-faza și dacă încearcă să-și păstreze viteza de înaintare, în fața lui se întinde un șir de pietre, astfel puse încât să-și julească tibiile de toate. Pentru a scăpa de asta electric ar trebui să pornească în amonte. Poate că teritoriul acela îi este necunoscut și poate că acolo există pericole, dar este sigur că nu va mai trebui să sufere de pe urma unei suite de agonii absolut sigure, absolut plănuite.

— Cum ai ajuns pe Vexvelt?

— V-am spus.

Bux a așteptat, apoi a zâmbit.

— O să vă mai spun o dată. Mi-am dat demisia de la slujbă. „Ei”, sau „lanțul de ghinioane”, sau soarta afurisită, sau ceea ce mă luase la ochi... mă puteau împiedica fiindcă știau întotdeauna unde eram, când voi fi în locul viitor și ce doream. Așa că mă așteptau mereu. De aceea am pornit în amonte. Am așteptat până mi s-a terminat concediul și am plecat de acasă fără niciun bagaj, m-am dus la banca locală și mi-am lichidat contul înainte să pot avea un ghinion major. După care am luat un jumper-Propulsie spre Lunadeo și am cumpărat un loc într-un semicargobot spre Lethe.

— L-ai cumpărat, dar nu te-ai îmbarcat în nava respectivă.

— Știați?

— Am pus o întrebare.

— Aha, a zis Charli Bux. Da, n-am călcat niciodată în cabina aceea micuță și elegantă. În loc s-o fac, mi-am dat drumul pe toboganul de mărfuri și m-am îngropat într-o tonă de ovăz din Cala 2. M-am aflat într-o poziție interesantă, Maestre. Cumva mi-a părut rău că nu m-a dezgropat nimeni ca să mă ia la întrebări. Nu ai voie să te îmbarci clandestin la bordul unei nave, dar legea spune – și știu cu exactitate ce spune – că un pasager clandestin este acela care s-a îmbarcat fără să fi plătit prețul transportului. Eu însă rezervasem biletul, îl achitasem și aveam toate documentele în regulă pentru locul către care mă îndreptam. Lucrurile au fost și mai mult simplificate de faptul că în locul către care mă îndreptam nimeni nu-i prea interesat de documente.

— Te-ai gândit că ai putea ajunge pe Vexvelt via Lethe.

— M-am gândit că aș fi avut o șansă și oricum nu știam alta. Mărfurile de la Vexvelt *fuseseră* descărcate pe Lethe, altfel eu n-

aș fi fost atras într-acolo. Nu știam dacă transportorul era vexveltean sau un vagabond (dacă ar fi fost o cursă regulată, aș fi aflat despre ea), când ar fi putut apărea sau dacă se va îndrepta către Vexvelt după ce va pleca de la Lethe. Știam doar că Vexvelt expediase aici mărfuri și că acesta era unicul loc în care s-ar fi putut să reapară. Știți ce se petrece pe Lethe?

— Are o anumită reputație…

— *Știți* sau nu?

Bătrânul a trădat o urmă de iritare. Alături de dovezile de respect și supunere, devenise obișnuit să întrebe, nu să fie întrebat.

— Toți știu despre Lethe.

Bux a clătinat din cap.

— Nu, nu știu, Maestre.

Bătrânul a ridicat palmele, apoi le-a lăsat pe masă.

— Chestia aceea are funcția ei. Întotdeauna oamenii vor…

— Aprobați atât Lethe, cât și ce se petrece acolo.

— Nici nu aprob, nici nu dezaprob, a spus rigid Maestrul Arhivelor. Știu ce se petrece, recunosc că pentru unele segmente ale speciei noastre este necesară o asemenea supapă, înțeleg că Lethe nu pretinde a fi altceva decât ceea ce este și apoi… accept și trec mai departe. Cum ai ajuns pe Vexvelt?

— Pe Lethe, a urmat Charli Bux implacabil, poți să faci orice dorești, cu orice fel de ființă umană sau cu orice număr sau combinație de ființe umane, atât timp cât poți să plătești.

— Nu mă îndoiesc. Așadar, următoarea etapă a călătoriei…

— Există bărbați, a rostit Charli Bux, brusc și șocant de încet, care pot fi atrași de boli… de plăgi, Maestre, de cioturile unor membre amputate. Pe Lethe există oameni care cultivă boli pentru a atrage asemenea bărbați. Hoaște cu pielea tăbăcită și murdară și băieți și…

— Încetează cu relatarea aceasta gre…

— Doar un minut! Una dintre tradițiile nescrise și inviolabile de pe Lethe este că, dacă cineva a plătit pentru ceva, oricine altul poate plăti să-l privească.

— *Ai terminat?*

Nu Bux fusese cel care răcnise acum.

— Voi acceptați societatea Lethe. O scuzați.

— Nu am spus că eu o aprob.

— Faceți comerț cu ea.

— Da, bineînțeles că facem. Asta nu înseamnă că am…

— În a treia zi – mai precis, noapte, când am fost acolo, a spus Bux stăpânindu-și ceea ce avea cu certitudine să se preschimbe într-o vorbire necontrolat de rapidă, am cotit de pe un bulevard principal pe o străduță. Știam că s-ar putea să nu fie un gest tocmai înțelept, dar în clipa aceea între mine și colțul bulevardului izbucnise o încăierare violentă, în care se trăgea chiar și cu arme. Dorisem oricum să cotesc la dreapta și să merg spre celălalt bulevard, pe care-l puteam vedea perfect la capătul străduței. Nu pot descrie cât de rapid s-a petrecut, ori să explic de unde au apărut – erau opt, cred, pe o străduță destul de întunecoasă și foarte strâmtă, al cărui capăt îl putusem zări cu numai un minut în urmă. Am fost înșfăcat practic de toate părțile corpului, ridicat, trântit pe spate, după care o lumină puternică mi-a fost vârâtă în ochi. O femeie a spus: „Rahat, nu-i el”. Glasul unui bărbat a cerut să fiu ridicat. M-au ridicat. Cineva a început chiar să mă scuture de praf. Femeia care ținuse lanterna s-a scuzat. A făcut-o destul de elegant. A spus că auziseră că ar fi fost un… Maestre, mă-ntreb dacă să folosesc cuvântul acela.

— Dacă apreciezi că este necesar…

— Mda, cred că nu-i nevoie; îl cunoașteți de altfel. Pe orice navă, în orice echipă de constructori, în orice comunitate agricolă – oriunde unde muncesc sau se adună bărbații, este glonțul acela verbal care va declanșa și care trebuie să declanșeze o bătaie. Dacă nu se întâmplă așa, victima nu-și va mai recâștiga niciodată statutul. Femeia l-a utilizat perfect nepăsător, așa cum ar fi spus terran sau lethean. A spus că exista unul în oraș și că voiau să pună mâna pe el. Am replicat: „I-auzi ce chestie”. Este singura frază pe care o cunosc care poate fi spusă oricând și despre orice. Altă femeie a spus că eram un tip mare și voinic și a întrebat dacă n-aș fi vrut să-l calc în picioare. Un bărbat a zis „perfect”, dar a cerut s-o fac pe cap. Altul l-a contrazis în privința asta, iar a treia femeie și-a scos pantoful și i-a lovit pe amândoi peste față cu talpa murdară dintr-o singură mișcare. Le-a spus să-și țină fleanca, altfel data viitoare îi va pocni cu tocul. Cealaltă femeie, cea cu lanterna, a chicotit și spus că Helen era Foalte Bună în chestii de-astea. Vorbea cu accent cultivat, elegant. A spus că Helen poate să

scoată un ochi cu iscusința unui chirurg. A treia femeie a strigat pe neașteptate: „Rahat de câine!” A cerut lumină. Rahații de câine erau foarte uscați. Un bărbat s-a oferit să-i ude. Femeia a zis nu – erau rahații ei de câine și avea s-o facă ea însăși. După care s-a lăsat pe vine chiar acolo. A cerut lumină, a zis că nu putea vedea să țintească. Ei au întors lumina spre ea. Era una dintre cele mai frumoase femei pe care le-am văzut vreodată. S-a întâmplat ceva, Maestre?

— Aș dori să-mi spui cum ai intrat în contact cu Vexvelt, a rostit bătrânul cu răsuflarea oarecum întretăiată.

— Asta și fac! a replicat Charli Bux. Un bărbat a răzbătut printre ceilalți, toți icnind de ardoare, și a început să amestece mizeria cu mâinile goale. Pentru ca după aceea, parcă mânată de un al șaselea simț, lanterna s-a stins și ei au… *pierit* pur și simplu! Au dispărut. O mână s-a ivit de niciunde și m-a tras, lipindu-mă de zidul unei case. Nu s-a auzit niciun sunet… nici măcar o respirație. Abia după aceea vexvelteanul a intrat pe străduță. Nu am habar cum știuseră ei că venea.

Mâna care mă trăsese aparținea femeii cu lanterna, așa cum mi-am dat seama în câteva secunde. Pur și simplu nu mi-a venit să cred că mâna ei dorise să fie acolo unde am găsit-o. Am apucat-o și am ținut-o, dar ea și-a tras-o și a pus-o înapoi. După aceea am simțit lanterna lovindu-mă de picior. Iar bărbatul venea către noi. Era masiv, se ținea drept și purta haine în culori deschise, ceea ce mi s-a părut mai degrabă prostesc decât curajos. Pășea cu grijă și părea să privească în toate direcțiile… totuși nu ne-a zărit.

Dacă toate acelea s-ar fi întâmplat în clipa asta, după cele ce am aflat despre Vexvelt – și despre Lethe –, n-aș fi ezitat, aș fi știut cu exactitate ce să fac. Trebuie să înțelegeți însă că la momentul acela nu știam absolut nimic. Poate că mă nemulțumea că eram opt contra unu.

Charli Bux a tăcut gânditor, apoi a urmat:

— Poate că de vină a fost cafeaua aceea. Vreau să spun că, atunci, în ignoranța mea, am făcut ceea ce aș face și acum, știind ceea ce știu. Am smuls lanterna din mâna femeii și din două salturi m-am îndepărtat de ea cu vreo șase metri. Am aprins-o și am îndreptat-o în direcția din care venisem eu. Doi bărbați se cățăraseră pe peretele clădirii aidoma unor insecte și erau pregătiți să sară asupra victimei. Femeia frumoasă era

ghemuită, încordată pe vârfurile picioarelor și atingea cu o mână pământul; cealaltă mână, plină cu mizerie, era gata să azvârle. A scos un sunet realmente animalic și și-a aruncat conținutul mâinii, mai degrabă zadarnic. Ceilalți s-au lipit de zid și de gard, iar sub raza lanternei, vreme de o secundă interminabilă, s-au aplatizat parcă și mai tare, clipind. Am rostit peste umăr: „Ai grijă, prietene. Cred că tu ești oaspetele de onoare”.

Și știi ce-a făcut? A izbucnit în râs. Eu am continuat: „Nu-i voi lăsa să treacă imediat. Șterge-o!” „De ce?, a zis el și a trecut pe lângă mine. Nu sunt decât opt.” Și s-a dus drept spre ei.

Ceva s-a rostogolit și mi-a atins piciorul; când am ridicat obiectul, era o jumătate de cărămidă. După care cealaltă jumătate, probabil, m-a lovit în stern. N-am putut să nu țip de durere. Vexvelteanul mi-a spus să stâng lumina, fiindcă eram expus ca țintă. L-am ascultat și am zărit un atacator conturat pe fundalul bulevardului, în capătul îndepărtat al străduței, apărând dinapoia unei pubele. Ținea un cuțit lung cât jumătate din antebraț și s-a sculat când vexvelteanul a trecut pe lângă el. Am azvârlit bucata de cărămidă și l-am lovit drept în ceafă. Vexvelteanul nici măcar nu s-a întors când l-a auzit căzând și cuțitul a zburat cât colo, zăngănind. A trecut pe lângă una dintre muștele umane de parcă uitase că se aflau acolo, dar nu uitase. A ridicat brațele, l-a prins de glezne și l-a smuls de pe zid pe individul care urla, ținându-l ca pe un îmblăciu cu care l-a măturat pe al doilea și i-a trântit pe amândoi peste restul bandei.

A rămas locului pentru câteva clipe, cu mâinile în șolduri, fără ca măcar să fi răsuflat mai greoi, și s-a uitat la oamenii care gemeau și înjurau, căzuți pe pavajul străduței. Am venit lângă el. Un atacator, apoi încă unul s-au ridicat în picioare și au fugit, șchiopătând. O femeie a început să zbiere – blesteme, presupun, dar nu puteai distinge cuvintele. Am îndreptat lumina lanternei spre fața ei și a amuțit imediat.

„Ai pățit ceva?” m-a întrebat vexvelteanul.

„Mi-a făcut o gaură-n piept, i-am spus, dar e-n regulă, pot ține paharul acolo când stau întins în pat.” El a râs, a întors spatele agresorilor și m-a condus pe drumul pe care venise. A spus că se numea Vorhidin și că era de pe Vexvelt. I-am spus cine eram. I-am spus că mă aflam în căutarea unui vexveltean, dar înainte

de a putea continua, o gaură neagră s-a deschis în stânga și cineva a șoptit: „Repede, repede”.

Vorhidin și-a pus palma pe spatele meu și m-a împins ușor.

„Haide, intră, Charli Bux de pe Terradeo.”

Și am intrat amândoi, iar eu m-am împiedicat și m-am poticnit în jos pe niște trepte despre care nu știam că erau acolo, apoi din nou, pentru că nu mai erau acolo. O ușă mare a bubuit și s-a închis înapoia noastră. S-a aprins o lumină galbenă slabă. În fața noastră era un omuleț cu piele măslinie și mustață pe oală, strălucitoare, ca dată cu grăsime.

„Pentru Dumnezeu, Vorhidin, ți-am spus să nu intri în oraș, c-o să te-omoare!”

Vorhidin a spus doar: „El este Charli Bux, un prieten”.

Omulețul a înaintat cu un aer neliniștit și a început să-l pipăie pe Vorhidin pe brațe și pe coaste, ca să vadă dacă nu fusese rănit.

Vorhidin a râs și l-a împins la o parte.

„Bietul Tretti! Se teme mereu că se va-ntâmpla ceva! Lasă-mă, alarmistule. Ai grijă mai bine de Charli. A-ncasat în piept o lovitură care era menită pentru mine.”

Micuțul Tretti a scos un soi de chițăit și, înainte de a-l putea opri, mi-a descheiat cămașa, mi-a luat lanterna din mână, a aprins-o și a îndreptat-o asupra vânătăii.

„Următoarea ta femeie poate să admire un amurg”, a comentat Vorhidin.

Tretti a dispărut, s-a întors înainte de a putea clipi din ochi și a pulverizat ceva răcoros și plăcut, iar durerea a dispărut.

„Ce ai pentru noi?” a întrebat Vorhidin și Tretti a luat-o înainte cu lanterna, intrând în altă odaie.

Acolo erau maldăre de obiecte, în majoritate scule și instrumente. Exista un morman mare de cartușe trideo, cele mai multe cu muzică și piese noi, dar și ceva romane. Restul erau însă în general unicate. Vorhidin a luat o ladă de douăzeci de kilograme și a rotit-o de două ori, ținând-o de colțurile opuse, până s-a oprit cu eticheta spre el ca să poată citi.

„Spectroscop molecular. N-avem de fapt nevoie de cele mai multe din chestiile astea, dar ne place să vedem ce se mai produce, cum sunt concepute. Uneori ale noastre sunt mai bune, alteori nu. Ne place să vedem, asta-i tot.”

A pus-o jos cu grijă, a scotocit prin buzunar și a scos o duzină

de pietricele care sclipeau de te dureau ochii. Una dintre ele era albastră, emana propria ei lumină. L-a prins pe Tretti de mână, l-a tras spre el și i le-a turnat în palmă.

„Ajunge pentru transportul ăsta?”

N-am putut să mă abțin, am privit prin încăpere, am evaluat și am făcut o estimare aproximativă. Dacă ar fi fost o sută de obiecte din fiecare model de acolo și tot n-ar fi echivalat cu pietricica aceea albastră. Tretti rămăsese cu ochii holbați. Nu mai putea scoate niciun cuvânt. Vorhidin a clătinat din cap, a râs și a spus: „Bine, atunci.”

A băgat mâna în buzunarul pantalonilor și a mai scos patru-cinci. Am crezut că Tretti va izbucni în plâns. Am avut dreptate. A început să plângă.

Am mâncat ceva și i-am povestit lui Vorhidin cum se întâmplase să ajung acolo. A zis că ar fi bine atunci să mă ia cu el. L-am întrebat unde și mi-a zis că pe Vexvelt. Am început să râd. I-am spus că-mi spărsesem creierii, încercând să găsesc un motiv prin care să-l determin să spună asta și el a râs de asemenea și a replicat că-l găsisem, ba că găsisem chiar două motive.

„În primul rând, îți sunt dator, mi-a zis și a indicat din cap spre străduța de lângă încăperea în care ne aflam. Iar în al doilea rând, n-ai supraviețui nopții, dacă ai rămâne pe Lethe.”

Am dorit să știu de ce credea asta, fiindcă din câte văzusem încăierările erau permanente, pentru ca după o oră să-i vezi pe mardeiași bând laolaltă. Mi-a spus că nu era același lucru. Pe un vexveltean nu-l ajuta nimeni, decât alt vexveltean. Iar pe Lethe, dacă-l ajutai pe unul, însemna că erai și tu la fel. Așa încât am vrut să știu ce avea Lethe împotriva lui Vexvelt, iar el s-a oprit din mestecat și m-a privit prelung, ca și cum nu m-ar fi înțeles. După care a spus: „Chiar că nu știi nimic despre noi, așa-i?”

I-am răspuns că nu știam mare lucru. „Atunci, a zis el, acum există trei motive bune ca să te iau cu mine.”

Tretti a deschis ușile duble din capătul opus al magaziei. Dincolo de ele se afla un trailer, apoi altă ușă, care dădea în stradă. Am încărcat lăzile, apoi am suit și noi. Vorhidin a trecut la comenzi, iar Tretti a urcat o scăriță, a privit printr-un ocular și a învârtit o rotiță.

„Periscop, mi-a explicat Vorhidin. Din exterior seamănă cu o antenă.” Tretti a fluturat din mână spre noi. Pe obraji îi curgeau

din nou lacrimi. A apăsat un buton și ușa s-a deschis.

Trailerul a ieșit cu roțile scrâșnind, dar după aceea Vorhidin a condus ca o băbuță. Geamurile erau unidirecționale. La răstimpuri m-am întrebat ce ar fi făcut gloatele de bețivi și ciudați dacă ar fi putut vedea înăuntru.

„De ce se tem ei?” l-am întrebat, dar n-a părut să înțeleagă întrebarea. Am continuat: „Când oamenii se adună împotriva cuiva o fac în general pentru că se tem, într-un fel sau altul. Ce cred ei că le veți lua?”

El a râs și a răspuns: „Decența.” Și asta a fost toată conversația până la spațioport.

Nava vexvelteană se afla la mulți kilometri de terminal, al naibii de departe, practic la capătul asfaltului, lângă niște copaci. În preajmă ardea un foc. Când ne-am apropiat am văzut că nu era în preajmă, ci chiar sub ea. Se vedea de asemenea o mulțime mare, vreo cincizeci de oameni, în majoritate femei, în majoritate bete. Dansau, se bălăbăneau de colo-colo și târau lemne sub navă, care stătea pe coadă ca vechile rachete cu combustibil chimic din basme. Vorhidin a mormăit „Idioții” și a mișcat ceva de pe încheietura mâinii. Racheta a început să huruie și toți au fugit, zbierând. A urmat o explozie puternică de aburi, lemnele au zburat în toate părțile și pentru un timp asfaltul a fost plin de oameni care fugeau, cădeau și țipau, iar motociclete și mașini de teren se ciocneau reciproc. După un timp s-a făcut liniște și ne-am apropiat. Trapa mare a navei s-a deschis și o rampă s-a extins și a coborât pe sol. Vorhidin a oprit, a desfăcut încuietorile trailerului, mi-a făcut semn să vin lângă el, s-a întins și a reglat comenzile de pe bordul trailerului, după care a atins din nou obiectul de pe încheietură. Tot containerul de pe trailer a pornit în sus, ducându-ne și pe noi, iar trailerul a plecat spre depozit.

— Unicul ei echipaj, a spus Charli Bux apăsat, era o radiofonistă tânără.

(*Cu păr negru, lung și strălucitor, ca două aripi de* o *parte și cealaltă a capului, și cu crâmpeie de cer în ochii pieziși, cu gură plină și întrebătoare. L-a îmbrățișat pe Vorhidin foarte mult timp, foarte strâns, iar râsetul ei era un mesaj pentru care nu existau cuvinte: el era teafăr.*

— Tamba, el este Charli. Este de pe Terradeo și a luptat pentru mine.

Apoi ea a venit și l-a îmbrățișat și pe Charli, și l-a sărutat; gura aceea incredibilă, gura aceea caldă, puternică și moale, ah, el și ea au împărțit-o vreme de o oră; vreme de o oră i-a simțit buzele pe ale lui, deși ea îl sărutase doar o secundă. Vreme de o oră, buzele ei n-au putut fi mai aproape de ea decât fuseseră de propria lui carne uimită.)

Nava a decolat și a pornit în direcția soarelui și a nordului celest. A menținut cursul acela pentru două zile. Lethe are doi sateliți naturali, dintre care cel mai mic nu-i decât un simplu bolovan, un asteroid. Vorhidin a egalat vitezele și a rămas plutind la o jumătate de kilometru depărtare.

(Și în prima noapte el își mutase hamacul pe batardoul pupa și stătuse acolo, apăsat de accelerația jeturilor și de accelerația inimii și a vintrelor sale. Niciodată nu văzuse o asemenea femeie – mai precis, abia devenită femeie. Atât de veselă, atât de total și de firesc ea însăși. La jumătate de oră după decolare:

— Hainele încurcă într-o navă, nu crezi? Totuși, Vorhidin a zis c-ar trebui să te-ntreb, fiindcă obiceiurile diferă mult de la o planetă la alta, așa-i?

— Aici trăim după obiceiurile voastre, nu ale mele, izbutise Charli să spună și ea îi mulțumise, îi mulțumise! Și atinsese punctul care-i strălucea la gât, iar hainele îi căzuseră.

— În felul ăsta-i mai multă intimitate, îi spusese și-l părăsise. O ușă închisă înseamnă mai mult pentru cel dezbrăcat; este închisă pentru un motiv real și nu pentru că poți fi văzută în furou.

Își dusese apoi hainele în una dintre cabine. A lui Vorhidin. Charli se rezemase fără putere de perete și închisese ochii.

Sfârcurile ei îi erau ca gura, pline și rugătoare. Vorhidin umbla nepăsător în pielea goală, dar Charli își păstrase hainele, iar vexveltenii nu comentaseră nimic. Noaptea fusese foarte lungă. Pentru o vreme, o parte din apăsarea simțită de Charli se preschimbase în furie, ceea ce fusese util. Bătrân nemernic, cu tâmplele grizonante! Era îndeajuns de vârstnic pentru a fi tatăl ei. Totuși iritarea aceea nu putuse dura și el zâmbise în barbă. Își amintise prima lui vizită într-o stațiune de schi. Oamenii de acolo erau de tot felul, tineri, bătrâni, bogați, muncitori, intelectuali, totuși exista o diferență. Fiindcă era ceea ce era, stațiunea îi elimina pe buhăiți, gârboviți, sedentari fără capacitate pulmonară și sibariți dolofani. În jurul lui se vedeau

numai ochi senini, spinări drepte și epiderme care nu aveau alte cosmetice decât efectele gerului și ale distracției. Cei care mergeau pe jos nu se plimbau alene, ci se îndreptau iute către o destinație. Cei care stăteau se relaxau fericiți, cuprinși de oboseală binemeritată. Exact aceea era și aura lui Vorhidin – nu era vorba doar despre ținută, culoare sănătoasă și ochi limpezi, deși cu certitudine le avea pe toate, ci calitățile acestea se regăseau până în măduva oaselor și-i radiau din minte. Dificil de exprimat și în același timp minunat să-i fi în preajmă. În dimineața celei de-a doua zile, Vorhidin se apropiase mult de el, pe când erau singuri în cabina de comandă, și-l întrebase dacă nu dorea să se culce cu Tamba în seara aceea. Charli icnise, ca și cum pe abdomen i-ar fi fost lipită pe neașteptate o pungă plină cu cuburi de gheață. În același timp se înroșise și zisese:

— Dacă ea, dacă ea...

În același timp se gândise cu disperare cum s-o abordeze pe fată. Fusese însă inutil, deoarece Vorhidin răcnise:

— Ar fi-ncântat, scumpo!

Tamba scosese capul pe coridor și-i zâmbise lui Charli.

— Mulțumesc foarte mult, spusese ea.

Iar apoi (după noaptea lungă) avea să urmeze ziua cea mai lungă pe care o trăise el vreodată, însă ea făcuse ca totul să se petreacă în chiar ora următoare, dulce, intens, fără grabă. După aceea Charli rămăsese întins, privind-o cu asemenea uimire totală și interminabilă, încât ea izbucnise în râs. Îi acoperise fața cu părul ei negru și apoi cu sărutări, apoi întregul corp cu puterea ei suplă; de data aceea fusese sălbatică și insistentă, până ce, cu un strigăt, el se năruise de pe piscul fericirii drept și direct în somnul cel mai total pe care-l cunoscuse vreodată. După douăzeci de minute deschisese ochii și-și descoperise privirea afundată în minunăție albastră, cu ochii ei atât de aproape, încât genele li se contopeau. Mai târziu, stând de vorbă cu Tamba în careul ofițerilor, ținând-o de ambele mâini, se întorsese și-l zărise pe Vorhidin în pragul ușii. Ajunsese lângă ei dintr-un singur pas mare și-i cuprinsese cu brațele după umeri. Nimeni nu spusese nimic. Ce s-ar mai fi putut spune?)

— Am discutat mult cu Vorhidin, îi spuse Charli Bux Maestrului Arhivelor. N-am mai întâlnit niciodată un bărbat atât de sigur pe sine în privința dorințelor, preferințelor și credințelor. Primul lucru pe care l-a zis când am pomenit de posibilitatea

comerțului a fost: „De ce?” De când mă știu pe lume, nu m-am gândit vreodată să pun întrebarea asta legat de comerț. Tot ce-am făcut, tot ce fac de altfel toți, a fost să-ncerc să stabilesc relații comerciale acolo unde puteam și să-ncerc să le dezvolt cât mai mult. „De ce?” a vrut el să știe. M-am gândit la pietrele prețioase date în schimbul mizeriilor produse în masă pe care le încărcase în cala navei și la niobiul pur vândut la prețul manganului. Un comerciant ar fi numit asta ignoranță, altul i-ar fi spus o afacere excelentă și ar fi pus mâna pe tot ce ar fi reușit – mărgele de sticlă în schimbul fildeșului. Se știe totuși că societățile au inițiat relații comerciale și din motive religioase sau etice – să dai întotdeauna mai mult decât primești în valuta celuilalt. Sau poate că ei erau pur și simplu… *bogați.* Poate că pe Vexvelt exista atât de multă bogăție, încât singurul lucru pentru care o puteau folosi era… ei bine, așa cum spusese chiar el: să cumpere obiecte fabricate de masă, pentru a putea examina designul „uneori, mai bune decât ale noastre, alteori nu”. Ca atare… l-am întrebat.

M-a privit prelung, ceea ce, de la niciun metru și jumătate depărtare, era exact ca (*înecarea în lacurile imposibil de albastre ale ochilor lui Tamba, dar ai grijă, nu te gândi la asta când vorbești cu bătrânul)* încremenirea în spatele unui ecran pentru o radiografie. În cele din urmă a spus: „Da, bănuiesc că suntem bogați. Nu există multe lucruri de care să avem nevoie”.

I-am zis totuși că ar fi putut obține prețuri mult mai bune pentru puținul pe care-l comercializa. A râs ușor și a clătinat din cap: „Trebuie să plătești pentru ceea ce capeți, altfel nu-i bun. Dacă «faci comerț bun», cum spui tu, sfârșești prin a avea mai mult decât cu cât ai pornit; practic n-ai plătit. Așa ceva este la fel de nenatural ca deplasarea nivelurilor energetice de la mic la mare, este contrar ecologiei și entropiei”. După care a adăugat: „Tu nu înțelegi”.

N-am înțeles atunci și nu înțeleg nici acum.

— Continuă.

— Ei au propriul lor lansator Propulsie înapoia satelitului lui Lethe și propriul lor Ghid pe orbita lui Vexvelt. V-am spus – tot timpul crezusem că planeta era în apropierea lui Lethe; ei bine, nu este.

— Este rândul *meu* să nu înțeleg ceva. Lansatoarele și Ghizii sunt utilități publice. Ai zis că ați călătorit două zile. De ce nu l-a

utilizat pe cel din portul Lethe?

— N-aș putea răspunde la întrebarea asta, domnule. Decât dacă…

— Da?

— Mă gândeam pur și simplu la gloata aceea de bețivi care aprinsese un foc sub navă.

— Ah, da. Poate că lansatorul de lângă satelit este totuși o precauție înțeleaptă. Am știut dintotdeauna, și tu ai subliniat în mod clar, că indivizii aceia nu sunt populari. Perfect – așadar ați făcut un salt cu Propulsia.

— Am făcut un salt cu Propulsia.

Charli a tăcut pentru o clipă, retrăind secunda de răsuflare oprită, de revelație, când spațiul cosmic negru, prăfuit cu talc, și micuțul satelit diform dispăruseră, înlocuite de curbura uriașă a unui orizont cu halo purpuriu, străbătut de vinișoare verzi, aurii, argintii și albastru sclipitor, cu o lumină cromată reflectată din oceanul planetei.

— Un remorcher staționa în apropiere și am coborât fără probleme.

Spațioportul fusese micuț chiar comparativ cu cel de pe Lethe – opt-zece docuri, dedesubtul cărora se aflau antrepozitele, înconjurate de spațiile pentru pasageri și echipaje, dedesubtul unei platforme vaste.

— N-au existat formalități… bănuiesc că traficul spațial nu-i suficient de abundent ca să le justifice.

— În tot cazul, nu existau extraplanetari, a comentat bătrânul plin de sine.

— Am debarcat direct pe platformă și am pornit.

(Tamba coborâse prima. Era o zi însorită, cu vânt cald, iar dacă între gravitația de acolo și cea de pe Terradeo existase vreo diferență semnificativă, picioarele lui Charli n-o putuseră detecta. În aer însă diferența era însemnată. Niciodată până atunci nu cunoscuse un aer atât de clar, atât de îmbătător, atât de curat… cu excepția cazurilor când era ger pătrunzător, pe când aici era cald. Tamba a rămas lângă rampa silențioasă, care „suia” rapid, privind peste poalele munților spre cel mai măreț lanț muntos pe care-l văzuse Charli vreodată, pentru că avea tot ce ar fi trebuit să aibă un munte desprins din albumele foto: piscuri înalte și netede, perfect conturate, păduri lățoase, stânci spectaculoase cenușii, maronii și ocru, și o pânză imaculat de

albă de zăpadă alpină întinsă pe vârfuri, parcă pentru a se usca la soare. Înapoia lor se afla o câmpie lată, mărginită într-o parte de un râu, iar în cealaltă de poalele unor dealuri, după care urma oceanul, cu plajă aurie și largă, care curba un braț iubitor în jurul apei verzui. Când Charli s-a apropiat de fata gânditoare, briza caldă s-a învolburat și a râs ușor deasupra lor, iar rochia ei scurtă i-a unduit de pe umeri ca fumul, apoi a coborât. I-a oprit pasul, răsuflarea și inima preț de o bătaie, într-atât de minunată era vederea ei. Și venind lângă Tamba, privind oamenii de dedesubt, oamenii care suiau pe o rampă și coborau pe alta, el a înțeles că în locul acesta hainele nu aveau decât două reguli: comoditate și frumusețe. Bărbați, femei, copii purtau ceea ce alegeau, panglici sau robe, saboți, diademe, centuri sau kilturi, sau doar un inel, ori o plasă de păr, sau absolut nimic. Și-a reamintit un vers minunat, aparținând unui înțelept pre-Nova pe nume Rudofsky, și l-a murmurat: Modestia nu-i o virtute la fel de simplă ca onestitatea. *Tamba s-a întors și i-a zâmbit; crezuse că erau propriile lui cuvinte. El i-a răspuns la zâmbet și a lăsat-o să creadă ca atare.*

— Te deranjează să aștepți puțin? Tata va veni imediat și apoi vom pleca. Tu vei sta cu noi. Este bine?

Dacă-l deranja… Dacă ar fi așteptat, încadrat de culorile răsunătoare ale muntelui și de adagioul oceanului… Dacă este bine…

Nu exista nimic, nicio modalitate, niciun cuvânt prin care să-și exprime răspunsul, ci doar să-și ridice pumnii încleștați pe cât putea de sus și să răcnească pe cât de tare putea, iar apoi să-și schimbe răcnetul în râs și lacrimi.

După ce și-a terminat declarațiile vamale, Vorhidin li s-a alăturat înainte ca Charli să fi terminat. Își pironise privirea în a fetei, care i-a surâs și i-a strâns antebrațul între palmele ei, mângâindu-l, iar el a râs și a râs din nou.

— A băut prea mult Vexvelt dintr-odată, i-a spus ea lui Vorhidin.

Vorhidin a pus o mână mare și caldă pe umărul lui Charli și a râs împreună cu el, până a terminat. După ce el își recăpătase răsuflarea și lacrimile i se uscaseră din ochi, Tamba a zis:

— Acolo vom merge.

— Unde?

Ea a arătat, cu multă atenție. Trei copaci zvelți și întunecați,

aidoma unor plopi, se înălțau dintr-un hățiș vesel de sălcii de un verde-luminos.

— La copacii aceia.

— Nu văd nicio casă…

Vorhidin și Tamba au izbucnit amândoi în râs; replica lui îi încântase.

— Haide.

— Trebuia să-l așteptăm pe…

— Nu mai trebuie să așteptăm. Haide.)

— Casa aceea, a spus Charli, se afla la distanță mică de mers pe jos, dar n-o puteai vedea din spațioport și nici spațioportul nu-l puteai vedea din ea. Era totuși mare și înconjurată de arbori, ba chiar existau arbori care creșteau prin casă. Am stat acolo, cu familia, și am lucrat.

A lovit cu palma în dosar:

— Tot ce-i aici! Am căpătat tot ajutorul de care aveam nevoie.

— Ai căpătat, *într-adevăr.*

Maestrul Arhivelor părea mai interesat de partea aceasta decât de tot ce auzise până atunci. Sau poate că era un tip diferit de interes.

— Te-au ajutat, da? Ai zice că erau nerăbdători să facă comerț?

În mod vădit, răspunsul la întrebarea aceasta era important.

— Tot ce pot spune, a răspuns Charli Bux cu precauție, este că am cerut această informație – un catalog al resurselor comerciale de pe Vexvelt și estimări ale prețurilor de livrare franco bord. Niciunul dintre ele nu este foarte departe de un acord practic și funcțional, și absolut toate sunt mai mici decât ale concurenței. Există mai multe motive. În primul rând, bineînțeles, resursele în sine – incredibil de bogate, aproape pe toată linia. Au metode de exploatare minieră cum nici n-ați visat măcar, de recoltare, de conservare… o listă practic interminabilă. La prima vedere pare o planetă pastorală, dar nu-i așa! Este un tezaur natural care a fost sistematizat, exploatat, planificat și înțeles ca pe nicio altă planetă din universul cunoscut. Oamenii aceia n-au purtat niciodată războaie și n-au trebuit niciodată să-și schimbe planul cultural inițial; el funcționează, Maestre, *funcționează*! Și a produs un popor sănătos mintal, care, când se apucă de o treabă, o execută cu determinare și cu – știu că poate suna oarecum straniu în

context, dar este singurul care se potrivește – bucurie... îmi dau seama că nu vreți să auziți toate astea.

Bătrânul a deschis ochii și l-a privit direct. Înaintea cascadei de cuvinte a lui Bux, își ferise chipul, închisese ochii, răsfrânsese buza, ridicase palmele la tâmple, aproape de urechi, ca și cum ar fi depus un efort suprem din a se opri să le astupe.

— Aud doar că o planetă care a fost respinsă de multe rase, și care s-a păstrat izolată, te folosește pentru a promova un contact pe care nu-l dorește nimeni. Oare ei îl vor? Nu-l vor căpăta, desigur, dar au ei habar de felul cum ar deveni planeta lor dacă asta – a arătat spre dosar – este adevărat? Cum cred că i-ar putea controla pe speculanți? Au poate vreo apărare specială, așa cum au în toate celelalte privințe?

— Să fiu sincer, nu știu.

— Ei bine, eu știu! Bătrânul era mai furios decât îl văzuse Bux vreodată. Singura lor apărare este exact ceea ce sunt ei! Nimeni nu se va apropia *niciodată* de ei, *niciodată!* Nici dacă și-ar exploata toate zăcămintele de pe planetă, le-ar rafina prelucra, transporta la spațioport pe propria lor cheltuială și dărui gratuit.

— Nici chiar dacă ar putea lecui cancerul?

— Aproape toate formele de cancer sunt vindecabile.

— Ei pot vindeca *toate* formele de cancer.

— Metode noi sunt descoperite la fiecare...

— Ei au deja metodele respective, de nici nu mai știu câți ani. De secole! *La ei nu mai există cancerul.*

— Știi tu în ce constau tratamentele respectiv?

— Nu, nu știu, însă o echipă de medici n-ar avea nevoie de mai mult de o săptămână ca să afle.

— Analizele clinice nu sunt relevante pentru formele incurabile de cancer. Acestea sunt considerate psihosomatice.

— Știu. Exact asta ar fi aflat și echipa de medici.

A urmat o tăcere prelungă, pulsatilă.

— Tinere, n-ai fost complet sincer cu mine.

— Așa este, domnule.

Altă tăcere.

— Implicația este că ei sunt sănătoși și nu au cancere mulțumită societății pe care au stabilit-o.

De data aceasta Bux n-a răspuns, ci a lăsat cuvintele bătrânului să atârne în aer pentru a fi reauzite, recitite. Până la urmă Maestrul Arhivelor a vorbit din nou, aproape în șoaptă,

tremurând de furie:

— Abominabil! Abominabil!

Pe bărbie i-au apărut stropi de salivă, dar n-a părut să-și dea seama.

— Aș… prefera… să… mor… mâncat… de… viu… de… cancer… și delirând *dement* decât să trăiesc sănătos în felul acela.

— Poate că alții n-ar fi de aceeași părere.

— N-ar exista nimeni care să nu fie de aceeași părere! Vrei să-ncerci? Încearcă! Te vor face fărâme! Asta i-au făcut lui Allman. Asta i-au făcut lui Balrou! Noi înșine l-am omorât pe Troshan – el a fost primul și pe atunci nu știam că gloata este dispusă s-o facă-n locul nostru. Asta s-a-ntâmplat acum o mie de ani, înțelegi? Iar după încă o mie de ani, gloata ar fi la fel de dispusă s-o facă-n locul nostru! Și asta… *mizeria* asta va merge în fișierele secrete alături de celelalte, iar într-o bună zi alt nebun cu prea multă curiozitate și insuficientă decență, și cu mintea putregăită de perversiuni, va asta aici, cu alt Maestru al Arhivelor, care-l va da afară, așa cum te dau eu afară, și-i va spune să-și țină gura și să-și salveze viața, ori s-o deschidă și să fie linșat. *Afară*! *Afară*! *Afară*!

Glasul i s-a ridicat la nivelul unui răcnet, apoi s-a transformat într-un soi de bocet și s-a diminuat, până a fost doar o șoaptă silită cu durere să iasă printre buze, după care absolut nimic; ochii bătrâni au sclipit și bărbia era umedă.

Charli Bux s-a ridicat încet. Era alb la față de șoc. A rostit încet:

— Vorhidin a încercat să-mi spună și eu n-am crezut. N-am putut să cred. I-am zis: „Știu mai multe decât tine despre lăcomie: nu vor fi în stare să reziste la prețurile alea.” Și i-am mai zis: „Știu mai multe decât tine despre frică: ei nu vor fi în stare să reziste în fața leacului final pentru cancer.” Vorhidin a râs de mine și mi-a oferit tot ajutorul de care aveam nevoie. Am început să-i spun că știam mai multe despre judecata sănătoasă care există în noi toți și într-o măsură foarte mare în unii dintre noi, și că ea s-ar putea să prevaleze. Dar în timp ce vorbeam, am știut că mă-nșelam. Acum știu că m-am înșelat în toate privințele, până și în cea a lăcomiei și a fricii, și că el a avut dreptate. Iar el susținuse că Vexvelt deține apărarea cea mai puternică și mai ieftină care a fost inventată vreodată –

echilibrul mental. A avut dreptate.

Charli Bux și-a dat seama că bătrânul, care-l fixa fioros cu privirea în timp ce vorbea, își decuplase cumva auzul. Stătea locului cu capul înclinat spre un umăr, gâfâind ca un câine istovit în deșert, până când, în cele din urmă, a apreciat că putea să zbiere din nou. N-a putut. A putut doar să șuiere, a putut doar să croncăne șoptit:

— Afară! Afară!

Charli Bux a ieșit. A lăsat dosarul acolo unde era; ca și Vexvelt, el se auto-apăra fiindcă era imiscibil – în limbajul chimiei –, fiindcă era un element nobil.

În cele din urmă, nu Tamba, ci Tyng îi răpise inima lui Charli.

Când au ajuns la casa frumoasă, atât de aproape de toate și în același timp atât de privată, atât de izolată, el a cunoscut familia. Părul roșu strălucitor, radiant – aproape radiind căldură – al lui Breerho și Tyng dovedea că erau mamă și fiică. Vorhid și Stren erau fiii, unul copil, celălalt adolescent, cu spinări drepte, umeri lați ca tatăl lor și, judecând după trăsăturile frumoase și înclinarea ochilor, erau frați cu Tyng și Tamba.

Mai erau apoi doi copii, o puștoaică drăguță de doisprezece ani pe nume Fleet, care cânta când au intrat ei și pentru al cărei cântec s-au oprit și au amânat prezentările, și un băiețel vioi și bondoc ca un gândăcel, pe nume Handr, poate ființa omenească cea mai fericită pe care avea s-o vadă vreodată unul dintre ei. Cu timpul Charli i-a întâlnit și pe părinții celor doi, iar bruneta Tamba a părut să semene mai mult cu mama lor decât cu Breerho cu părul de foc.

La început a fost un torent de nume și chipuri, reținute doar parțial, care i se roteau caleidoscopic în minte, așa cum și făceau de altfel în cameră, și care-l făceau să se comporte reținut. Totuși în odaia aceea exista mai multă iubire decât în momentele de vârf pe care le cunoscuseră mintea și inima lui, și mai multă grijă și atenție.

Înainte ca după-amiaza și seara să se încheie, el devenise apropiat, acceptat și vrăjit. Iar pentru că Tamba îi atinsese inima și-i uluise trupul, toate sentimentele îi creșteau pe dinăuntru, se focalizau și se orientau spre ea, fierbinți și emoționate, și într-adevăr ea părea să fie încântată de Charli și s-a menținut tot timpul în apropierea lui. Dar când cei mici au plecat, căscând, urmați de ceilalți, și ei au rămas aproape singuri, el a rugat-o, a

implorat-o să vină în patul lui. Tamba a fost pe cât de amabilă și de iubitoare a putut, dar în același timp fermă în refuzul ei.

— Scumpule, acum nu pot pur și simplu. Nu pot. Am fost plecată pe Lethe, m-am întors și i-am *promis.*

— Cui i-ai promis?

— Lui Stren.

— Dar crezusem…

Charli crezuse prea multe lucruri pe care nu le ordonase și nici măcar nu le izolase reciproc. Perfect, poate că nu înțelesese relațiile de aici – la urma urmelor, erau patru adulți și șase copii, și avea să deslușească mâine cine era cine, fiindcă altfel ea… ah!

— Vrei să zici că i-ai promis lui Stren că n-o să te culci cu mine.

— Nu, prostuțul meu drag. În noaptea asta o să mă culc cu Stren. Te rog, scumpule, nu fi necăjit. Vor fi și alte ocazii. Mâine. Mâine dimineață?

A râs, i-a cuprins obrajii în palme și i-a scuturat tot capul, ca și cum ar fi putut să-i alunge încruntătura de la locul ei.

— Mâine dimineață *foarte* devreme?

— N-am vrut să mă comport așa în chiar prima mea noapte petrecută aici, iartă-mă, cred că-s multe chestii pe care nu le înțeleg, a bolborosit el jalnic.

Apoi nefericirea a răbufnit în el și nu i-a mai păsat de gazde, oaspeți obiceiuri noi și toate celelalte.

— Te iubesc, a strigat, n-o știi?

— Bineînțeles, bineînțeles că mă iubești. Și eu te iubesc și ne vom iubi amândoi mult, mult timp. Nu crezi c-am știut?

Mirarea îi era atât de reală, încât Charli a putut-o vedea chiar prin pâcla de suferință. Pe atât de aproape de lacrimi pe cât simțea că ar putea ajunge vreodată un adult, a spus că bănuia pur și simplu că nu înțelesese cum stăteau lucrurile.

— O să-nțelegi, iubitule, o să-nțelegi. Vom discuta despre asta până vei înțelege, indiferent cât de mult ar dura.

După care a adăugat cu o cruzime absolut nevinovată:

— Începând de mâine. Acum însă trebuie să mă duc: Stren așteaptă. Noapte bună, iubire adevărată.

L-a sărutat pe creștetul capului pe care el îl ferise, după care a fugit iute, desculță.

Tamba îi atinsese ceva din interior, astfel încât îi era imposibil

să fie furios pe ea. Putea doar să sufere. Până în acele ultime două zile nu știuse că putea să simtă atât de multe ori să îndure atâta durere. Și-a îngropat fața în pernele sofalei lungi din – living? –, oricum din locul unde interiorul și exteriorul erau la fel de învălmășite ca inima lui, însă mai armonios… și s-a lăsat în voia durerii lacrimogene.

După un timp cineva a îngenuncheat lângă el și l-a atins ușor pe gât. A întors capul atât cât să poată vedea. Era Tyng, cu părul aproape luminos în semiîntuneric și cu fața, în măsura în care putea s-o vadă, plină de compasiune. A rostit:

— Vrei să stau cu tine în locul ei?

Cu onestitatea absolută a celui rănit, Charli a strigat:

— Nimeni n-o poate-nlocui!

Tristețea ei, autenticitatea sentimentului, a fost neîndoielnică. Ea i-a spus asta, l-a mai atins o dată și s-a îndepărtat. Cândva în timpul nopții, Charli s-a trezit îndeajuns pentru a găsi odaia care-i fusese repartizată și a descoperit suspendarea gândurilor în epuizarea complet întunecată.

La lumina zilei și-a căutat cealaltă evadare, care era munca, și a început catalogarea resurselor. La un moment sau altul toți au încercat să comunice cu el, dar dacă nu era ceva asociat muncii, nu le-a răspuns (exceptându-l, desigur, pe irezistibilul Handr, care i-a devenit iute prieten pe viață). A găsit-o tot mai des pe Tyng în preajma lui, și încă în mod util; nu devenise chiar atât de ursuz încât să refuze un stilus sau o carte de referință (deschisă exact în locul cuvenit), când îi erau puse în mână tocmai atunci când avea nevoie de ele. Tyng i-a fost alături multe ore, alertă, dar perfect tăcută, înainte ca bărbatul să cedeze suficient pentru a-i cere o informație sau pentru a o întreba despre greutăți, măsuri și calcule ore/om făcute în mod vex (ani) veltian. Dacă nu știa răspunsul pe loc, ea îl afla cu minimum de întârziere și claritate absolută. În același timp însă știa mai multe decât bănuise el. Așa încât a sosit și vremea când Charli turuia ca un papagal, plănuind entuziast următoarea zi de muncă împreună cu ea.

Nu i-a vorbit niciodată lui Tamba. Nu voia s-o rănească, dar îi putea simți dorința de a-i răspunde și n-o putea îndura.

Din respect, ea a încetat să mai încerce.

O structură statistică foarte încâlcită l-a făcut să lucreze două zile și două nopți fără pauză. Tyng a ținut pasul cu el fără să se

plângă, până când, în zorii celei de-a treia dimineți, a dat ochii peste cap și s-a prăbușit. El s-a împleticit pe picioarele amorțite de prea multă ședere și-a scuturat statisticile din ochi și a așezat-o pe covorașul gros din blană, îndreptându-i genunchiul răsucit. În lumina slabă revărsată de veioza cu abajur abandonată pe masă, ea era superbă, mai ales din cauza faptului că Charli știa deja că era superbă în lumina cea mai strălucitoare. Umbrele sporeau alabastrul și buzele ei inerte și palide nu mai erau mai întunecate decât chipul, astfel că părea straniu de statuară și nevie. Purta un soi de rochie de inspirație cretană, cu corsajul strâns pe abdomen pentru a-i susține sânii goi, din care pornea o fustă diafană. Temându-se că corsajul i-ar fi putut stânjeni respirația, Charli l-a desfăcut și l-a pus deoparte. Acolo unde o strânsese, pielea mijlocului dezgolit era, pentru degete, dacă nu pentru ochi, cutată și încrețită. A masat-o cu blândețe și a urmărit gânduri indefinibile prin pâcla oboselii: pirofilit, Lethe, fratele, săruri de vanadiu recuperabile, Vorhidin, precipitat, Tyng mă privește. Tyng îl privea în semiîntuneric. Și-a desprins ochii de la fața ei și i-a coborât spre mâna lui. Se oprise din mișcare cu un timp neștiut în urmă, lunecând în propria-i amorțeală. Oare ochii ei erau acum deschiși sau închiși? S-a aplecat ca să vadă mai bine și s-a dezechilibrat. Au adormit amândoi cu buzele atingându-se, dar fără să se fi sărutat.

Anticul, pre-Nova, Platon spune că primii oameni au fost patrupezi cu două sexe. Într-o noapte teribilă, în timpul unei furtuni declanșate de forțele răului, toți oamenii au fost rupți în două și de atunci își caută jumătatea. Laolaltă, oricare două dintre sexele opuse pot reuși ceva, dar de obicei sunt incomplete într-un fel sau altul. Însă când o parte își găsește jumătatea adevărată, nicio putere de pe lume nu le mai poate ține departe și nici despărți odată ce s-au reunit. Așa s-a petrecut în noaptea aceea, începând dintr-un moment în care erau atât de adânciți în somn, încât niciunul nu și-a putut reaminti vreodată. Amândoi au ajuns în locuri cu totul noi și necunoscute, unde nimic nu existase până atunci și a dăinuit apoi pe vecie. Esența unei asemenea întâmplări este acceptarea și, pentru a nu fi judecat, Charli Bux a încetat să judece chiar așa mult și a început să învețe câte ceva despre felurile cum se desfășura viața din jurul său. În mod evident, viața din jurul său

ascundea foarte puține. Copiii se culcau acolo unde alegeau. Jocurile lor sexuale nu erau cu certitudine nici mai entuziaste, nici mai frecvente decât orice alte jocuri... și nici mai tăinuite. Despre sex se vorbea mult mai puțin decât auzise el vreodată în orice colectivitate, de orice vârstă. A continuat să muncească susținut, dar a încetat să închidă ochii înaintea celor din jur. A văzut multe lucruri pe care nu-și îngăduise să le vadă anterior și, spre surprinderea sa, a constatat că, la urma urmelor, nu însemnau sfârșitul lumii.

A mai avut parte de un episod foarte, foarte neplăcut. Uneori el dormea în odaia lui Tyng, alteori ea dormea în odaia lui. Într-o dimineață devreme s-a trezit singur, amintindu-și o parte subtilă a muncii sale, s-a sculat și s-a dus încetișor spre camera ei. A înțeles ce însemnau sunetele încete și melodioase când a fost prea târziu ca să le mai ignore; abia mult mai târziu a fost în stare să-și înțeleagă furia față de descoperirea că sunetele acelea speciale nu i se adresau exclusiv lui. A intrat în camera lui Tyng înainte de a se putea controla, apoi a ieșit, tremurând și orbit.

Când l-a găsit Vorhidin, stătea pe pământul umed din depresiunea înverzită, sub o salcie. (N-a aflat niciodată cum reușise Vorhidin să-l găsească și, de fapt, nici cum ajunsese el însuși acolo.) Privea fix înainte și o făcuse de atâta vreme încât globii oculari i se uscaseră și agonia îi plăcea. Își înfipsese cu atâta putere degetele în sol, încât erau îngropate până la încheieturi. Trei unghii se îndoiseră spre spate și se rupseseră, dar el continua să apese.

La început Vorhidin n-a rostit absolut nimic, ci doar s-a așezat lângă el. A așteptat cât a simțit că era îndeajuns, apoi i-a rostit încetișor numele. Charli nu s-a clintit. Vorhidin i-a pus atunci o mână pe umăr și rezultatul a fost extraordinar. Charli Bux nu s-a mișcat vizibil, ci doar mușchii gâtului și maxilarul au făcut-o, iar la prima atingere a mâinii vexvelteanului a vomitat. A fost ceea ce medicina numește „regurgitare proiectil”. Împroșcat și îmbibat de la șolduri până în tălpi, Charli a continuat să stea nemișcat. Vorhidin, care înțelesese ce se întâmplase și poate că se așteptase, a rămas de asemenea nemișcat, tot cu mâna pe umărul lui.

— Spune ce ai de spus! a rostit el apăsat.

Charli Bux și-a rotit capul ca să-l privească pe bărbatul voinic.

A mijit ochii și a clipit, apoi a clipit iarăși. A scuipat acreala din gură și buzele i s-au crispat și au tremurat.

— Spune odată, a zis Vorhidin încet, însă apăsat, deoarece știa că Charli nu putea ține cuvintele în el, dar că le vomitase pentru a nu le pronunța. Spune odată!

— T-t...

Charli a trebuit să scuipe din nou.

— Tu... a croncănit el. Tu... ești *tatăl* ei! a răcnit și într-o fracțiune de secundă a fost apucat de frenezie, o moară de vânt, un îmblăciu dublu, un polifag urlător.

Mâinile pline de argilă, mânjite de sânge înnoroiat, erau atât de lipsite de control din cauza furiei, încât n-au devenit niciodată pumni. Vorhidin s-a ghemuit și i-a primit pe toți. N-a încercat să se apere, exceptând câte o ocazională mișcare infimă din cap, pentru a-și proteja ochii. El se putea vindeca de aproape orice puteau cauza loviturile acelea, dar Charli Bux ar fi putut să nu se mai vindece niciodată dacă nu se descărca, lovind. A durat mult timp, pentru că Charli nu arăta obosit, probabil că nici nu se simțea așa. Când i-a pierit și ultima resursă, colapsul a fost brusc și total. Vorhidin a îngenuncheat icnind, s-a ridicat cu greutate în picioare și s-a aplecat, picurând sânge, peste pământeanul leșinat. L-a ridicat în brațe și l-a purtat cu blândețe în casă.

Vorhidin a explicat totul, în timp. A fost nevoie de mult timp, deoarece la început Charli n-a putut accepta absolut nimic de la nimeni, iar apoi nimic de la Vorhidin, iar după aceea doar doze mici. Sintetizată din peste cincizeci de conversații, esența este următoarea:

— Un antic necunoscut a scris odată, a zis Vorhidin, „Nu te doare ceea ce nu știi, ci ceea ce știi că nu-i așa”[177]. Răspunde-mi la câteva întrebări fără să stai și să te gândești. (Asta-i o prostie. Nimeni din exteriorul lui Vexvelt nu stă vreodată să se gândească la incest. Ei vor spune multe – cum să nu! – și încă repede, dar nu vor gândi.) Eu o să te întreb, iar tu să-mi răspunzi. Câte specii bisexuale – și le includ pe toate: păsări, animale, pești și insecte – dovedesc semne de tabu în privința incestului?

— Nu pot răspunde la așa ceva. Nu-mi amintesc să fi citit despre asemenea subiect, dar, pe de altă parte, cine ar scrie

177 Mark Twain. *(n. tr.).*

despre așa ceva? Aș zice că… destul de multe. Ar fi absolut natural.

— Greșit! Ba chiar greșit de două ori. Întâi: *Homo Sapiens* deține patentul tabuului incestului, Charli. În tot universul, de la un capăt la celălalt, doar omenirea îl utilizează. Apoi: nu-i ceva natural. N-a fost, nu este și nu va fi niciodată ceva natural.

— Este o chestiune de semantică, da? Eu i-aș zice natural. Vreau să spun că apare în mod natural. Nu trebuie să fie învățat.

— Greșit! Trebuie să fie învățat. Îți pot oferi exemple în privința asta, dar n-o voi face – poți să cauți prin bibliotecă mai târziu. Acceptă ideea de dragul argumentării.

— De dragul argumentării, fie…

— Mulțumesc. Cam care crezi că ar fi procentajul de oameni care nutresc sentimente de natură sexuală vizavi de frații și surorile lor?

— La ce segment de vârstă te referi?

— Nu contează.

— Sentimentele de natură sexuală nu apar decât de la o anumită vârstă, nu-i așa?

— Oare? Și tu care zici că ar fi vârsta respectivă, în medie?

— Păi… depinde de la individ la individ, dar ai zis „în medie” nu? Haide să zicem pe la opt ani. Nouă, poate…

— Greșit! Așteaptă până vei avea propriii tăi copii și atunci vei afla. Eu zic că de la vârsta de două-trei minute. Aș fi gata să pun prinsoare că apar de fapt cu mult înainte. Cu câteva săptămâni înainte.

— Nu cred!

— Știu că nu crezi, a încuviințat Vorhidin, totuși este adevărat. Ce părere ai despre sentimentele sexuale față de părintele de sex opus?

— În privința asta cred ar trebui să se atingă un stadiu al conștiinței capabil să cunoască diferența între sexele părinților.

— Bravo, n-ai mai greșit ca de obicei, a zis Vorhidin cu blândețe, dar vei fi uimit cât de devreme poate să fie. Pruncii pot mirosi diferența aceea cu mult înainte de-a o putea vedea. De la vârsta de câteva zile, de o săptămână.

— N-am știut asta.

— Nu mă-ndoiesc. Îți propun în continuare să dăm uitării tot ce ai văzut aici. Să presupunem că te afli înapoi pe Lethe și că

eu te întreb cum crezi că s-ar dezvolta o societate, dacă toți membrii ei ar avea acces imediat și bine-venit la toți ceilalți?

— Te referi la accesul *sexual*?

Charli a râs și sunetul acela a sunat mai degrabă nervos.

— I-aș spune exces sexual.

— Nu există așa ceva, a replicat sec celălalt bărbat. În funcție de organismul și de sexul tău, o poți face doar până nu mai poți, sau poți continua până ce, finalmente, nu se întâmplă nimic. Un bărbat se poate descurca perfect cu o descărcare sexuală moderată de două ori pe lună sau mai puțin, în vreme ce altul poate, în mod perfect normal, s-o caute de opt-nouă ori pe zi.

— Cu greu aș putea numi „normal” așa ceva.

— Eu nu. Poate că-i neobișnuit, dar este 100 normal pentru persoana respectivă, atâta timp cât nu-i un caz patologic. Capacitatea rămâne capacitate, indiferent dacă ne referim la degetar, la calul-putere sau la plafonul de zbor. Poți să fii la fel de bine om sau mașină, dar nu faci niciun rău dacă operezi în cadrul parametrilor tăi funcționali. Cu adevărat rele – foarte rele și printre cele mai periculoase – sunt însă sentimentele de vinovăție și de păcătuire, atunci când păcatul se dovedește a fi o predispoziție naturală. Am citit despre cazuri de băieți care s-au sinucis din cauza unei poluții nocturne sau pentru că au cedat tentației de a se masturba după cinci-șase săptămâni de auto-refuz – un refuz care în sine, bineînțeles, îi face de-a dreptul obsedați de ceva care n-ar trebui să aibă mai multă importanță decât dresul vocii. (Aș dori să pot spune că genul acesta de poveste de groază există doar în textele antice, dar în realitate continuă chiar în clipa asta, pe multe planete.)

Sentimentele de vinovăție și de păcătuire pot fi mai lesne de înțeles, dacă sunt examinate în exteriorul domeniului sexual. Există ortodoxii religioase care cer o dietă foarte specifică și excluderea absolută a anumitor alimente. Dacă îndoctrinezi pe cineva suficient timp în privința respectivă, va sfârși prin a mânca numai (o să folosesc niște termeni născociți) „flim”, în timp ce „flam” este interzis. Individul va subzista doar cu puțintel flim mucegăit, trăind pe jumătate lihnit într-un depozit plin cu vârf de flam proaspăt și delicios. Îl poți îmbolnăvi – ba-l poți chiar omorî, dacă ești abil –, pur și simplu convingându-l că flimul pe care tocmai l-a înghițit era de fapt flam camuflat. Sau îl poți face să sufere de psihoză, strecurându-i sugestii, până

ajunge să-i placă cu adevărat flamul, să-și facă rost de o provizie, s-o ascundă și să ciugulească din ea, pe furiș, de fiecare dată când se luptă cu ispita și pierde.

Imaginează-ți așadar puterea vinovăției, când nu încalci un gen de ortodoxie flim-flam fabricată artificial, ci o presiune reală, aflată undeva în adâncul celulelor. Într-o structură a vinovăției construită pe temeiuri etice, care interzice sau inhibă cedarea în fața nevoii de vitaminele B-complex sau de potasiu, este ceva la fel de nebunesc, și la fel de periculos, ca grefele.

— Stai, stai, l-a întrerupt Charli, acum te referi la niște necesități vitale – la factori de supraviețuire.

— Bineînțeles c-asta fac, a replicat Vorhidin în stilul lui Charli și a imitat scurt și ilar – dar în același timp foarte exact – zâmbetul orbitor al celuilalt. Acum este momentul să repet unele lucruri pe care le-am menționat anterior și care pot face mult mai mult rău decât ignoranța: „lucrurile despre care știi că nu sunt așa”.

A râs brusc și a urmat:

— Știi, mi se pare chiar amuzant. Am fost pe multe planete și unele diferă de restul într-o mie de feluri, cu o excepție – ceea ce-ți voi demonstra în continuare, această reacție particulară de închidere a ochilor și decuplare a creierului de care poți avea parte oriunde te-ai duce. Ești pregătit? Spune-mi atunci: ce este greșit în privința incestului?

Stai, nu-mi răspunde încă – tu mă cunoști pe mine, așa că nu vreau să-mi răspunzi mie. Gândește-te că te adresezi unui străin, unui dependent de nicotină sau alcool din barul unui spațioport.

Și-a întins ambele mâini, cu degetele astfel curbate, încât parcă puteai vedea cum scânteiază sticla paharului imaginar pe care-l ținea.

— Ia zi, st’ăine, ce-i g’eșit la incestu’ ăsta, ha?

A închis un ochi și l-a rotit pe celălalt spre Charli.

Charli a tăcut, gândindu-se.

— Din punct de vedere moral sau cum?

— Să sărim peste segmentul ăsta. Binele și răul depind de prea multe lucruri de la un loc la altul, deși eu am unele teorii personale. Nu – noi doi stăm într-un bar, suntem de acord că incestul este ceva îngrozitor și discutăm de-aici mai departe. Ce anume este greșit în privința lui?

— În urma încrucișărilor între rude foarte apropiate se obțin copii cu defecte genetice. Idioți, prunci morți fără capete și toate chestiile alea.

— Știam eu! a răcnit vexvelteanul voinic. Știam eu! Nu-i minunat? Din adâncurile stâncoase ale unei societăți din Epoca Pietrei, trecând prin civilizațiile brocarturilor și ale pantalonilor bufanți demni de opera clasică, și până la tehnocrațiile calculatoarelor, care le lipesc electrozi de scalpuri și-i restricționează să gândească în cadrul închis al unei cutii – pui întrebarea asta și capeți răspunsul ăsta. Este ceva ce pur și simplu *știe* toată lumea. Nu trebuie să examinezi dovezile.

— Și de unde obții dovezi?

— De la masă, de pildă, unde vei mânca purcelul idiot sau vita slabă de minte. Orice crescător de șeptel îți va spune că odată ce ai o tulpină pe care vrei s-o păstrezi și s-o dezvolți, încrucișezi tatăl cu fiica și cu nepoata, iar apoi fratele cu sora. Continui așa la nesfârșit, până ce trăsătura dorită ajunge recesivă și atunci te oprești. Dar s-ar putea să nu ajungă niciodată. În tot cazul, este cu adevărat rar să se întâmple ceva prost în chiar prima generație; dar tu, stând în bar, ești total convins că așa va fi. Și ești gata să spui că toți retardații mintal sunt produsele unor uniuni incestuoase? Ar fi bine să n-o faci, pentru că vei răni sentimentele unor oameni cât se poate de drăguți. Este o tragedie care se poate întâmpla oricui și mă îndoiesc că probabilitatea de apariție este mai mare în cazul unor părinți înrudiți.

Cu toate acestea, continui să nu vezi partea cea mai interesantă… sau poate că-i pur și simplu partea cea mai stranie a lucrului acela despre care știi pur și simplu că nu-i așa. Activitatea sexuală este un subiect destul de popular pe majoritatea planetelor. Aproape toate aspectele sale care sunt consemnate vreodată n-au absolut nicio legătură cu procrearea. Aș zice că la o singură menționare a sarcinii sau nașterii se înregistrează sute de menționări ale actului sexual în sine. Amintește însă de incest, iar răspunsul va fi întotdeauna legat de progenituri. Întotdeauna! Pentru a lua în socoteală și discuta despre o relație de satisfacere a plăcerii sau de iubire între rude de sânge, se pare că trebuie să întreprinzi un efort mintal special pe care nimeni, de niciunde, nu pare capabil să-l facă cu ușurință – iar unii nu-l pot face deloc.

— Trebuie să recunosc că eu unul nu l-am făcut niciodată. Spune-mi tu atunci – ce *anume* este greșit în privința incestului, urmat sau nu de sarcină?

— Ignorând considerațiile morale, vrei să zici? Considerațiile morale ne spun că așa ceva este un gând oribil, și este un gând oribil pentru că așa a fost dintotdeauna. Din punct de vedere biologic însă, aș zice că nu există nimic greșit în privința incestului. Nimic! Aș merge chiar un pas mai departe și aș pomeni despre doctorul Phelvelt… ai auzit vreodată de el?

— Nu cred.

— A fost un biolog teoretician, autor al mai multor cărți, dintre care una a izbutit performanța de a fi interzisă pe planete care până atunci nu cenzuraseră nimic – chiar și pe planete care aveau ca pietre de boltă absolute ale societății lor știința, libertatea cercetării și libertatea de exprimare. Phelvelt a avut o minte cu totul specială, mereu dispusă să facă următorul pas indiferent unde l-ar fi purtat acesta, fără să insiste că ceva ar exista acolo unde nu exista de fapt. Gândea bine, scria bine și avea o cunoaștere vastă în afara specialității lui, alături de abilitatea reală de a dezgropa ceea ce se întâmpla să nu știe. El este autorul denumirii „factor de supraviețuire” pentru tensiunea sexuală dintre rudele de sânge.

— Cum a ajuns la o asemenea noțiune?

— Mergând pe mai multe poteci distincte, care s-au reunit în același loc. Toți știu (*asta* chiar este adevărat!) că schimbările intraspecie se datorează presiunilor evolutive, dar despre forțele stabilizatoare nu s-au scris multe (înainte de Phelvelt). Nu înțelegi însă că reproducerea între rudele de sânge este una dintre ele?

— Nu, fără dovezi nu înțeleg.

— Bine, fii atent! Putem lua ca exemplu foarte bun o cireadă. Taurul își ocrotește vacile, iar când nasc viței, îi ocrotește și pe ei. Uneori se ajunge la a treia, ba chiar la a patra generație de viței înainte ca taurul să fie înlăturat de altul mai tânăr. În tot acel timp caracteristicile cirezii sunt purificate și consolidate. Nu-i ușor să obții animale cu metabolisme puțin diferite, care pot manifesta tendința de a se îndepărta de terenul de hrănire folosit de celelalte. Nu vei obține vaci cu fundurile foarte înalte, care ar necesita ca Măria Sa să se suie pe ceva când se ajunge la împerechere.

Charli a izbucnit în râs, iar vexvelteanul a urmat:

— Iată așadar că obții stabilitate, purificare și valoare de supraviețuire superioară – toate în urma presiunii de împerechere între rude de sânge.

— Am înțeles, am înțeles. Și același lucru ar fi valabil pentru lei, pești, broaște sau…

— Sau orice alte animale. S-au spus multe despre natură, că este implacabilă, crudă, irositoare și așa mai departe. Mie îmi place să cred că este… rezonabilă. Sunt de acord că uneori ajunge la starea respectivă prin cruzime, irosire și toate celelalte, dar are capacitatea de a veni cu soluția pragmatică, cu cea care funcționează. Capacitatea de a construi în condiții de presiune care tind să standardizeze și să purifice o etapă de succes, și de a apela la exogen, la infuzia de sânge proaspăt, doar o dată la câteva generații – asta mi se pare aspectul cel mai rezonabil.

— Comparativ cu ceea ce am făcut noi dintotdeauna, a zis Charli, dacă privești așa lucrurile. Fiecare generație nouă înseamnă exogen nou… sângele este mereu amestecat… toate organismele noi sunt supuse la presiuni, fără să fi avut absolut nicio șansă de integrare în mediu.

— Ai putea susține, a continuat Vorhidin, că tabuul incestului este răspunzător pentru neastâmpărul care a scos omenirea din grote, dar asta ar fi cam simplist pentru mine. Aș fi preferat o omenire care să se fi mișcat ceva mai lent, cu ceva mai multă siguranță pe sine și care să nu fi regresat niciodată. Cred că pentru alt gen de neastâmpăr este responsabilă exogamia rituală, care considera relațiile sexuale între rudele de sânge ca fiind un delict, iar „sora soției decedate”, o lege împotriva incestului.

A devenit brusc foarte serios.

— Există o teorie potrivit căreia anumite șabloane de comportament normal ar trebui lăsate să-și urmeze cursul. Să luăm de pildă reflexul suptului. S-a spus că pruncii înțărcați prea devreme se vor chinui toată viața cu activități orale – vor mesteca scobitori, vor fumă pipe cu substanțe intoxicante, vor prefera să bea din sticlă, nu din pahar, vor avea ticuri care implică buzele și așa mai departe. Ținând seama de analogia asta, poate că ar fi interesant să reexaminezi neastâmpărul omenirii de-a lungul istoriei. Cine alții decât un cârd de frustrați,

cărora nu le-au fost permise niciodată toate modurile de iubire din cadrul familiei, ar fi putut născoci un concept ca „patria-mumă”, pentru care să fie gata și dispuși să-și sacrifice viețile? Există un impuls major de iubire a Tatălui și un altul de răsturnare a lui. Oare omenirea nu și-a instalat la putere Tătucii, Frații cei Mari, nu i-a iubit, adulat și murit pentru ei, pentru ca după aceea să se răscoale, să-i omoare și să-i înlocuiască? De acord, foarte mulți dintre ei o meritau pe deplin, dar ar fi fost mai bine dacă s-ar fi făcut asta ținând seama de meritele personale, nu pentru că fuseseră îmboldiți de un talaz pornit din adâncuri, absolut sexual, despre care nu puteau vorbi, deoarece fuseseră învățați că era de nerostit.

Același fel de curenți există și în interiorul unității familiale. Așa-numita „rivalitate între frați/surori” este prea bine cunoscută ca s-o mai descriu, iar frecvența certurilor violente dintre frați/surori constituie, în majoritatea societăților și a creațiilor lor literare, un soi de clișeu. Doar foarte puțini psihologi au cutezat să înainteze explicația evidentă că, în majoritatea cazurilor, fricțiunile respective sunt sentimente de iubire răsturnată, bine asezonate cu oroare și vinovăție. Este un șablon care aproape certifică conflictul dintre frați/surori și reprezintă o problemă care, odată enunțată, își descrie propria soluție... L-ai citit vreodată pe Vexworth? Nu? Ar trebui... cred că l-ai găsi fascinant. A fost ecolog și în felul lui un gigant de talia lui Phelvelt.

— Ecologia se ocupă de formele de viață și de mediu, nu?

— Ecologia studiază formele de viață și mediul ca pe niște forțe care acționează și se controlează reciproc. Nu mai trebuie amintit că țelul principal al tuturor formelor de viață este supraviețuirea optimă, dar „supraviețuirea optimă” este un termen lipsit de înțeles dacă nu ții seama de mediul în care trebuie să se petreacă. Pe măsură ce mediul se schimbă, organismele trebuie să-și schimbe căile și mijloacele, ba chiar și designul de bază. Oamenii sunt notorii pentru schimbarea mediului și în majoritatea istoriei noastre din majoritatea regiunilor am întreprins schimbările respective fără considerații ecologice. Asta a însemnat de fiecare dată dezastru. A însemnat suprapopulație, care a depășit capacitățile de a produce suficientă hrană și adăpost. A însemnat siluirea resurselor naturale, care nu pot fi înlocuite. A însemnat contaminarea

alimentării cu apă. Și a însemnat de asemenea deformarea și stăvilirea necesităților psihosexuale în mediul emoțional. Vexvelt a fost ctitorită de aceștia doi – de Phelvelt și Vexworth – și de aceea poartă numele lor. Din câte știu, este singura societate care a fost concepută vreodată pe direcții ecologice. Șabloanele noastre sexuale rezultă din fundamentul ecologic și reprezintă de fapt doar o parte foarte mică a structurii noastre. Cu toate acestea, pentru acest unic aspect al vieților noastre, suntem evitați și ocoliți și în general nemenționați.

Charli a avut nevoie de mult timp pentru a lăsa ideile acelea să-i pătrundă în minte, și de încă și mai mult timp pentru a le cerceta și absorbi. Dar în același timp a trăit înconjurat de frumusețe și împlinire, de oameni, tineri și bătrâni, capabili de concentrare totală asupra artei, învățării, clădirii și procesării, de oameni care-și acordau unul celuilalt, dar și pământului, aerului și apei ceva mai mult decât primiseră. El și-a încheiat activitatea de catalogare a resurselor în principal pentru că o începuse; pentru o vreme a fost nesigur despre ce va face cu ea.

Când în cele din urmă a venit la Vorhidin și i-a spus că dorea să se stabilească pe Vexvelt, bărbatul voinic a zâmbit, însă a clătinat din cap.

— Știu că vrei asta, Charli… dar tu o știi?

— Nu-nțeleg ce vrei să spui.

Și-a îndreptat ochii spre trunchiul întunecat al unui plop vexveltean; Tyng era acolo ca o floare, ca o orhidee.

— Este mai mult decât atât, a continuat el, mai mult decât dorința mea de a fi un vexveltean. Voi aveți nevoie de mine.

— Noi te iubim, a declarat simplu Vorhidin. Dar… să avem nevoie?

— Ce crezi că s-ar alege de Vexvelt, a întrebat Charli Bux, dacă m-aș întoarce și Terradeo ar pune mâna pe raportul meu despre resursele planetei?

— Spune-mi tu.

— Terradeo ar sosi aici ca să facă comerț, după care ar fi urmată de alte și alte planete, care apoi s-ar lupta între ele și s-ar lupta cu voi. Aveți nevoie de cineva care să știe toate astea, care să le știe cu adevărat și care să le poată răspunde adecvat când vor începe. Să știi că vor începe chiar și fără raportul meu; mai devreme sau mai târziu cineva o să-mi calce pe urme: un transport de feldspat… o foaie de metal pur… Ei vă vor distruge.

— Nu se vor apropia niciodată de noi.

— Așa crezi tu. Ascultă-mă, indiferent cât v-ar dezaproba celelalte planete, există o forță superioară – lăcomia.

— Nu și în cazul acesta, Charli. Asta-i ceea ce doresc să poți înțelege tu, până în adâncul celulelor tale. Dacă n-o vei face, nu vei putea trăi niciodată aici. Noi suntem ocoliți, Charli. Dacă te-ai fi născut aici, asta n-ar fi contat prea mult pentru tine. Dacă ni te alături, va trebui să fie o dedicare totală, însă n-ar trebui să iei o asemenea decizie până n-ai înțeles cât de complet vei fi exclus din tot ce ai cunoscut vreodată.

— Ce te face să crezi că nu știu asta chiar acum?

— Tu afirmi că avem nevoie de apărare. Afirmi că vom fi exploatați de comercianți extraplanetari. Asta înseamnă doar că nu înțelegi. Ascultă-mă, Charli! întoarce-te pe Terradeo. Susține cea mai convingătoare prezentare de care ești capabil pentru comerțul cu Vexvelt. Vezi cum reacționează ei. După aceea vei ști... după aceea vei putea decide.

— Și nu-ți este teamă că s-ar putea să am dreptate și că, din cauza mea, Vexvelt va fi spoliată și distrusă?

Vorhidin a scuturat din capul lui mare, a surâs și a zis:

— Nicio clipă, Charli Bux. Nicio clipă.

Așa încât Charli s-a întors și a fost primit în audiență (după o tărăgănare firească) de către Maestrul Arhivelor și a aflat ceea ce a aflat, după care a ieșit din clădire și s-a uitat în jurul său, la planeta sa natală, și dincolo de ea, la toate planetele aidoma ei; apoi s-a dus în locul secret unde era andocată nava vexvelteană și ea și-a deschis trapa. Acolo erau Tyng, Tamba și Vorhidin. Charli a spus:

— Duceți-mă acasă.

În ultimele secunde înainte de a efectua saltul Propulsie, când a putut vedea prin hublou pentru ultima dată în viața sa fața strălucitoare a lui Terradeo, Charli a întrebat:

— De ce? De ce? Cum au ajuns oamenii să urască acest unic lucru în asemenea măsură, încât ar prefera să moară nebuni și în agonie decât să-l accepte? Cum s-a întâmplat, Vorhidin?

— Nu știu, a răspuns Vorhidin.

Traducerea: Mihai-Dan Pavelescu

Postfață:

Acum știi ce fel de povestire science-fiction este aceasta și poate că ai aflat ceva ce n-ai știut până acum despre povestirile science-fiction.

M-a fascinat dintotdeauna capacitatea minții umane de a ajunge la un adevăr și de a mai face încă un pas după aceea (cu adevărat, secretul fundamental al progresului omenirii), ca și incapacitatea atâtor oameni de a învăța asta. Studiu de caz: „Intenționăm să scoatem mizeria aceea din chioșcurile de ziare și din librării!” Întreabă-i care-i motivul și majoritatea acelor cruciați vor indica pur și simplu spre „mizerie” și se vor minuna că ai pus o asemenea întrebare. Totuși câțiva vor face și pasul ulterior, răspunzând: „Pentru că s-ar putea să ajungă în mâinile tinerilor”. Asta îi va satisface pe cei mai mulți, dar dacă vei întreba mai departe „Și ce dacă va ajunge?”, o minoritate încă și mai mică va gândi un pic în continuare, până la: „Pentru că-i rău pentru ei!” Întreabă din nou „În ce fel este rău pentru ei?” și o mână de oameni poate să ajungă la: „Îi va excita!” De acum probabil că au dispărut toți cruciații, dar dacă mai există vreo doi, întreabă-i „” n ce fel excitarea îl poate vătăma pe un copil?” și, dacă-i poți determina să facă și pasul acela suplimentar, ei vor fi nevoiți să părăsească sfera convingerilor emoționale și să pătrundă în cea a cercetării științifice. Astfel de studii sunt disponibile și, în mod invariabil, arată că o asemenea excitare este complet inofensivă – ba chiar, se poate spune că există ceva anormal la indivizii care nu sunt sau nu pot fi excitați în felul acesta. Unica nocivitate posibilă care poate rezulta nu provine din reacția sexuală în sine, ci din atitudinea de incriminare și pedepsire a mediului social – în primul rând acea parte a sa care se erijează în cruciați.

Privind în jur după un domeniu mai mult sau mai puțin neatins în care să exersez tehnica „pasului suplimentar”, am nimerit peste SF. Asta s-a petrecut cu mai bine de douăzeci de ani în urmă și a trebuit să aștept până acum pentru a găsi o primire cu brațele deschise pentru ceva atât de tulburător. Sunt, desigur, foarte recunoscător. Sper că povestea va stârni unele discuții rodnice.

Ce geneză torturantă și plină de suspans! Cred că, una peste alta, obsesia a fost dorința mea disperată de a-ți oferi lucrul cel

mai bun de care eram capabil, cât mai aproape posibil de ținta ta pentru antologie, un sentiment amplificat de vestea pe care am căpătat-o de la Mills la un moment dat, că fuseseși foarte dezamăgit de unele texte pe care le primiseși, de unde și dorința mea de a compensa lipsurile altora. Toate acestea s-au suprapus peste o serie de experiențe personale zguduitoare, care au inclus o distrugere aproape completă .1 textului pe 4 septembrie și un proces foarte dificil (deși încununat de succes) de reconstruire ulterior. Proza scrisă pentru tine este prima după mult, mult timp și ca atare are o semnificație aparte pentru mine; sper că va fi la fel și pentru tine.

Sâmbăta aceea, pe 12, a fost a treia zi din trei zile și trei nopți în care trudisem la povestire, dar cel puțin mergea în felul în care dorisem. Și am niște prieteni buni și amabili, pe care-i voi numi Joe și Selma (pentru că am senzația – foarte intensă – că-i vei cunoaște într-o bună zi). Sunt prieteni apropiați, săritori și admiratori (și admirați) și au fost alături de mine pe toată durata strădaniilor mele, deși ei locuiesc în Kingston. Când a venit amiaza (de sâmbătă) și a trecut, ei au fost aici, au pregătit cafea și aproape că mi-au strigat încurajări, mi-au spus să nu-mi mai fac griji cu ratarea ridicării corespondenței de la oficiul poștal Woodstock, pentru că ei vor sta aici până terminam, apoi aveau să gonească la sediul central al poștei din Kingston, unde corespondența se ridica sâmbătă seara târziu. La un moment dat Selma a trebuit să plece, dar Joe a rămas. După ora 18, Selma a telefonat să afle cum mergea treaba, fiindcă propriile lor probleme începuseră să devină presante: Joe trebuia să plece cu autobuzul la Stroudsburg, unde avea să petreacă o săptămână. El i-a spus să-i pregătească bagajul, fiindcă va sosi cu timp destul la dispoziție. În cele din urmă am terminat, el a înhățat plicurile (unul pentru Ashmead și unul pentru tine), a sărit în mașină și a ajuns la timp. Am fost atât de epuizat, încât n-am mai putut adormi și am petrecut aproape toată noaptea cu ochii pe pereți; când ai telefonat a doua zi, cred că deliram.

A venit apoi… ce zi a fost, joi? Revenisem la o stare ceva mai normală și-mi rodeam unghiile, întrebându-mă cât de mult ți-a plăcut sau nu povestirea, așa că ți-am telefonat, ca să aflu, spre oroarea mea cât se poate de reală, că n-o primiseși!

Și la mine evenimentele fuseseră destul de complexe: soția îmi plecase în Mexic și eu trebuia să-i îngrijesc pe cei patru

copii. După ce am terminat de vorbit cu tine, l-am sunat pe Ashmead și am aflat că nici el nu primise manuscrisul, după care am încercat să găsesc o alternativă la pierderea completă a minților. Mă simțeam cumva ca personajul acela din povestire care povestea ce-i făceau „Ei”. I-am telefonat apoi Selmei și i-am povestit, iar ei nu i-a venit pur și simplu să creadă. Mi-a spus că va reveni. A sunat la Stroudsburg și i-a spus lui Joe, care a fost la fel de oripilat. Se părea că el ajunsese acasă în ultima clipă, își schimbase grăbit hainele și fusese dus la autobuz. Crezuse că Selma pusese plicurile la poștă, iar ea crezuse că Joe le pusese. Dar *unde erau* plicurile?

Am suit în automobil și m-am dus la ei acasă, unde Selma era în ceea ce pot numi eufemistic „criză nervoasă”. Și-i mulțumesc Domnului pentru asta, fiindcă, domolind criza ei nervoasă, am izbutit să evit eu însumi o criză nervoasă. Ideea trebuie să ne fi venit la amândoi în același timp, pentru că practic ne-am izbit cap în cap, sărind în sus pentru a căuta în mașina lor, iar blestematele de plicuri, acoperite de abțibilduri alb-roșii pentru prioritate și urgență, erau acolo; lunecaseră între scaunele din față și sfârșiseră sub scaunul de lângă șofer. Pot chiar să le reconstitui traiectoria exactă. Joe este voinic și are picioare lungi, pe când Selma este mititică, iar sâmbătă seara el a ieșit în fugă din casa mea și a pus plicurile pe scaunul de alături, de unde au lunecat între scaune. După aceea, când Selma a suit la volan ca să-l ducă la autobuz, a glisat scaunul în față, iar plicurile au ajuns dedesubt. Oricum am izbutit s-o conving să-mi promită că nu se va sinucide decât după ce va vorbi din nou cu mine și atunci poate c-o vom face împreună și am gonit înapoi la Woodstock, unde știam că voi prinde mașina care lua corespondența.

Iar toată relatarea asta, fiind adevărată, este prea incredibilă pentru orice carte de ficțiune și de aceea nu reprezintă materialele de postfață pe care mi-ai spus că le-ai dori. Sunt ușor neclar în privința cuvintelor tale exacte, dar parcă doreai o biografie (ah, da, îmi amintesc că ți-am spus că ideea în sine mă face amnezic) și câteva cuvinte despre circumstanțele care au produs textul. Perfect, voi încerca să le rezolv pe ambele: vezi anexa.

Oricum, Harlan, indiferent dacă povestirea îți va plăcea sau nu, mă bucur că mi-ai cerut-o și mă bucur că am scris-o. A spart

tot felul de gheţuri. M-am întors la povestirea pentru *Playboy* şi le voi expedia în sfârşit texte cu regularitate. Am recitit povestirea de două ori: o dată mi s-a părut groaznică şi o dată mi s-a părut minunată. Are o structură pe care n-am mai utilizat-o niciodată; de obicei, folosesc un personaj „punct de vedere”, care este singurul care gândeşte, simte şi-şi reaminteşte, şi cu care cititorul se identifică, pe când toate celelalte personaje *se comportă* furios, *spun* lucruri triste sau nu au amintiri, până când el le rosteşte cu glas tare. Acum însă am rămas (mai mult sau mai puţin) în minţile personajelor minore şi am privit eroul principal prin ochii lor. De asemenea, voi lustrui, perfecţiona şi reutiliza şmecheria aceea de auto-întrerupere prin folosirea cursivelor. Vreau să-ţi spun că mi-ai readus instrumentele în mâini şi că le-am simţit minunat. Aşa că, mulţumesc! Chiar dacă povestirea nu-ţi place. Dacă aşa vor sta lucrurile, o să-ţi restitui avansul. Eu scriu din nou şi pot spune asta cu toată seriozitatea.

Larry Eisenberg
Ce s-a întâmplat cu Auguste Clarot?

Introducere la „Ce s-a întâmplat cu Auguste Clarot?”

Nu am absolut nimic de spus despre Larry Eisenberg[178]. Decât că el ar trebui închis. Nu am absolut nimic de spus despre *chestia* asta care urmează, decât că, pentru faptul că am cumpărat-o, *eu* ar trebui să fiu închis. Iar dacă voi veţi reacţiona pe atât de emoţional pe cât am făcut-o eu când am citit-o, atunci voi ar trebui să fiţi închişi, pentru că blestemăţia este lipsită de sens şi nu-mi pasă dacă am încercat *cu adevărat* s-o resping de şaptesprezece ori şi nu-mi pasă dacă Larry Ashmead de la Doubleday a avut aceeaşi reacţie şi a spus „dă-i drumul şi cumpăr-o”, pentru că toţi ştiu că Ashmead ar fi trebuit să fi fost închis de ani buni!

Eisenberg spune despre sine următoarele: „Am publicat povestiri încă din 1958, mai întâi umoristice, apoi science-fiction, apoi science-fiction umoristic. *Dr. Belzov’s Kasha Oil Diet* (un ghid pentru obezi) a apărut în revista *Harper’s. The Pirokin Effect* (în care demonstrez că există evrei pe Marte) face parte din a X-a antologie anuală *The Year’s Best SF* concepută de

178 Eisenberg, Larry (n. 1919). Scriitor american de science-fiction.

Judith Merril. În jurul lunii iulie 1966, *Limericks for the Loc, o* culegere de limerick-uri licențioase originale (scrise împreună cu George Gordon), a fost tipărită în Anglia. *Games People Shouldn't Play* (același coautor) a fost publicat în America în noiembrie 1966. Pentru a-mi întreține soția și cei doi copii, efectuez cercetări în domeniul aparaturii electronice biomedicale".

O povestire verosimilă, într-adevăr! Iar pentru cei care ar putea întreba de ce un asemenea *gunoi* precum cel care urmează ar trebui publicat într-o carte despre „viziuni periculoase", dați-mi voie să vă asigur că-i chestia cea mai periculoasă de la febra tifoidă încoace, fiindcă i-a convins *pe toți* care l-au citit că *trebuie* publicat în cartea aceasta. Voi țineți-l bine… eu o să chem gaborii.

Ce s-a întâmplat cu Auguste Clarot?

de Larry Eisenberg

(Cine dintre noi n-a făcut speculații în privința judecătorului Crater? La Paris, dispariția lui Auguste Clarot a făcut valuri la fel de mari.)

Când am fost convocat de urgență în dezordonatul birou al lui Emile Becque, fiorosul editor al ziarului *L'Expresse,* am știut în adâncul meu că mă așteaptă o sarcină de proporții extraordinare. Când am intrat, Becque s-a uitat urât la mine, cu apărătoarea verzuie pentru ochi înclinată în față, ca un enorm cozoroc.

Am stat acolo, fără să scoatem niciunul o vorbă, căci Becque crede cu putere în telepatie. După mai multe momente, nu-mi transmisese decât valuri de ură pentru un decont umflat și apoi, dintr-o dată, am știut. Era afacerea Clarot. Am sărit în picioare, strigând:

— N-am să te dezamăgesc, Emile.

După care am ieșit din birou, împleticindu-mă (aproape orbit de lacrimi).

Era o misiune fascinantă și nu-mi venea să cred că-mi revenise mie. Dispariția lui Auguste Clarot, chimist câștigător al premiului Nobel, cu vreo cincisprezece ani în urmă, pusese pe jar tot Parisul. Până și mama mea, o burgheză egocentrică, ce e

în stare să strivească roșiile pe furiș ca să le scadă prețul, îmi spusese că era puțin probabil ca un om de știință atât de eminent să fi intrat în pământ.

M-am dus la nimereală să-i vizitez soția, pe madame Ernestine Clarot, o femeie formidabilă, cu o mustață neagră și un piept proeminent. M-a primit cu demnitate, ceai de mușețel și un portret încadrat în crep al soțului ei. Am încercat s-o provoc să scape porumbelul, făcând aluzii la zvonurile cum că Clarot plecase la Buenos Aires cu o puicuță din Montmartre. Deși ochii ei s-au umplut de lacrimi la această insultă teribilă, madame Ernestine a apărat cu calm onoarea soțului ei. Am roșit până-n vârful urechilor, mi-am cerut scuze de o mie de ori și chiar m-am oferit să mă duelez cu oricine ar alege ea, dar n-a vrut să mă cruțe de chinul umilinței.

Mai târziu, la cafeneaua Père-Mère, am discutat chestiunea cu Marnay, un om fermecător, nonșalant, dar total nedemn de încredere. Mi-a spus, pe cuvânt de onoare, că ar putea să afle pentru mine (contra cost) unde se află Clarot. Știam că minte și el știa că știu că minte, dar, cu o pornire sadică, i-am acceptat oferta. A pălit, și-a băut pernodul dintr-o înghițitură și a început să bată darabana pe masă cu degete furioase. Era evident că acum simțea că onoarea îl silește să-l găsească pe Clarot, dar nu știa cum s-o facă.

Mi-am luat curtenitor rămas-bun de la Marnay și am părăsit cafeneaua. Marnay era atât de tulburat, încât n-a observat că nota era neplătită până când aproape dispărusem din raza lui vizuală. I-am ignorat semnele disperate și am agățat o fecioară încântătoare care patrula pe Bulevardul Sans Honneur.

Dimineața, când m-am trezit, fata fugise cu portofelul meu, care conținea, printre altele, cinci sute de franci noi și o sumedenie de afrodiziace pe care le cumpărasem de la o țigancă. Am avut de furcă îngrozitor cu administratorul, care n-a crezut nicio clipă că povestea mea e adevărată. S-a apucat să mă ocărască vehement când am descris cele întâmplate și a început să mă cotonogească peste gât și brațe cu o sticlă de Chianti de pe care, din păcate, îndepărtase învelișul de paie.

M-am așezat pe bordură, deznădăjduit și abătut, fără o lețcaie și fără să am habar cum aș putea să procedez. Nu puteam să mă întorc la Emile Becque și să-i spun cum am fost păcălit. Onoarea nu îmi permitea un comportament atât de umilitor. Dar

soarta a intervenit, sub forma unui card de credit pierdut de un turist american. După câteva ceasuri, mă cinstisem cu mâncare și băutură, îmbrăcat la patru ace de la selecta galanterie Manchoulette.

Inhalam aerul înviorător, cu mireasmă de vin, al Parisului și stăteam acolo, studiind fesele săltărețe ale energicelor femei care se îndreptau grăbite către aventuri romantice. Dintr-odată, am văzut un chinez enorm, clătinându-se sub teribila povară a unor rufe. Mi-a tras cu ochiul și mi-a îndesat snopul de rufe în mâini, pe neașteptate, răsturnându-mă la pământ. Când m-am ridicat, dând din picioare și luptându-mă să mă eliberez de scârboasele pânzeturi, dispăruse într-un chioșc din apropiere.

M-am holbat la mănunchi, gândindu-mă îngrozit ce ar putea conține, dar, în cele din urmă, mi-am făcut curaj și am desfăcut nodurile duble. Nu cuprindea nimic, în afară de patru perechi de izmene și unsprezece cămăși murdare, cu două gulere care trebuiau întoarse. În interior, un bilet, aproape dureros în intensitatea lui, implora evitarea scrobelii în cazul izmenelor.

În timp ce cugetam la semnificația ascunsă a acestei întâmplări, Marnay și-a făcut apariția în fața mea, ca o nălucă materializându-se din fum. Mi-a aruncat o privire aspră, cu ochii brăzdați de cele mai ciudate firișoare roșii, a ridicat o carte de vizită din hârtie albă gofrată și apoi s-a prăbușit pe burtă, victimă (după cum am aflat ulterior) a unei explozii vezicale, un eveniment medical înregistrat ultima oară cu mai bine de un secol în urmă.

Am luat cartea de vizită și mi-am fluturat pe sub nas marginea ei albă, teșită. Dintr-odată a adiat spre mine un parfum amețitor și în același timp respingător. Cartea de vizită purta numele A. Systole, 23 Rue de Daie. După ce am vârât cu grijă cadavrul sub o tufă de măceș, unde vreun câine îndrăzneț avea, cu siguranță, să-l descopere înainte de primii zori, mi-am croit drum către reședința domnului Systole. Era, am descoperit, o clădire întunecoasă din piatră roșiatică, nu mai înaltă de doisprezece metri, dar bine îngrijită de către un proprietar meticulos și statornic.

Urcam către bătătorul de ușă cu cap de balaur tocmai când un pudel mic, care trecea pe trotuar, s-a întors și a mârâit la mine în cel mai neprietenos mod. M-am mândrit întotdeauna cu o relație misterioasă cu pudelii și am fost luat de-a dreptul luat

prin surprindere de violența totală a acestei creaturi nevrotice. Am bătut la ușă o dată, de două ori, extrem de ușor, dar totuși ferm, pentru că lesa pudelului era roasă și ar fi putut ceda la smuciturile lui insistente.

O față rumenă și-a făcut apariția în spatele panoului glisant de mahon, o față prea bine hrănită și prea îndestulată. Unul dintre ochii imenși mi-a clipit și apoi ușa s-a dat în lături și niște degete puternice m-au ajutat să intru, trăgându-mă de cot. Mai târziu, la un pahar de aniset arzător, Clarot, căci era el, într-adevăr, mi-a spus totul.

— Ați văzut-o pe soția mea? m-a întrebat el, făcându-mi semn cu capul, încurajator.

— Fără îndoială, am răspuns, pe un ton de scuză.

— Atunci vă puteți da seama de ce am șters-o de-acasă. Dar cum aveam să mă descurc? Dacă m-aș fi angajat la o farmacie, m-aș fi expus cu siguranță. Am hotărât să-mi îndrept eforturile către o afacere îndrăzneață, creativă și lucrativă în același timp, însă care nu necesită o investiție prea mare.

— Ați reușit, desigur! am strigat, incapabil să mă abțin.

— Frumușel, a declarat Clarot.

S-a ridicat în picioare, întinzându-și trupul îmbuibat, ca o monstruoasă pisică.

— Veniți după mine și veți vedea, a adăugat el, plin de sine.

I-am urmat pasul șchiopătat dintr-o cameră în alta, toate decorate în stilul chinezesc modern, ferindu-mi privirea de exemplele mai extreme. Jos, în pivniță, se afla cel mai dărăpănat laborator posibil, cu retorte sparte împrăștiate peste tot, un arzător Bunsen zăcând leneș într-o parte și un mojar în care erau substanțe chimice solidificate, cu un pisălog înfipt în pasta întărită.

— În această carceră sacră am descoperit substanța care incită toții câinii, a zis Clarot. O singură boare și cel mai blând cățel de salon devine un monstru turbat, hotărât să mă atace și să mă sfâșie-n bucăți.

— Și la ce naiba ar putea folosi o asemenea substanță aromatică? am strigat.

Clarot și-a așezat degetul pe-o parte a nasului, cu un aer înțelept.

— Mă mușcă iar și iar, a răspuns el, cu un zâmbet strâmb.

— Mușcă? Dumnezeule milostiv!

— Uiți legea, bunul meu amic. Sunt judicios, firește, și îmi las cracul impregnat al pantalonului doar în preajma celor mai minusculi câini. Cu toate acestea, unii dintre micii cerșetori mușcă al dracului. Clarot s-a aplecat și și-a masat fluierul piciorului, dus pe gânduri. Dar proprietarii, a continuat el, plătesc generos, în fața amenințării cu un proces. Cel puțin majoritatea. Trăiesc frumușel din câștiguri, după cum puteți vedea.

— Așadar, mirosul de pe cardul dumneavoastră?

— Era substanța aromatică Clarot.

— Nu vă deranjează dacă toate acestea apar în *L'Expresse*? am întrebat, căci orice reporter bun, care-și merită pâinea, dorește să-și protejeze sursele.

— Să mă deranjeze? a zis Clarot nepăsător. De ce naiba m-ar deranja? în timp ce trăncăneam aici, ți-am stropit din belșug pantalonii cu substanță aromatică. Atunci când o să apăs butonul verde-aprins de pe peretele ăsta, o să dau drumul la copoii mei hipertensivi, care se vor apuca să te sfâșie în bucățele.

A fost o greșeală grosolană din partea lui Clarot. Viața molcomă îi slăbise teribil puterile și n-a trebuit să mă lupt și să lovesc cu picioarele decât foarte puțin, ca să-l deposedez de pantaloni și să-i îmbrac picioarele goale cu ai mei. Apoi am apăsat butonul verde-aprins și am ieșit din încăpere, ignorând strigătele lui Clarot care cereau îndurare.

Când am părăsit casa de piatră roșiatică, am fost izbit peste ceafă de o cocotă mioapă, înșelată de Clarot, care m-a confundat cu el din cauză că-i purtam pantalonii cafenii. Lovitura ei m-a aruncat pe bordură, unde era cât pe ce să fiu călcat de un Funke albastru, o mașină sport britanică.

Am zăcut în aripa pentru săraci a spitalului Trois Balles, amnezic vreme de mai bine de trei luni. Memoria mi-a revenit, am alergat spre redacția *L'Expresse* și am descoperit că Emile Becque fusese strangulat de chinezul enorm care-i interpretase greșit tăcerea telepatică în fața pretențiilor sale de a-și plăti factura restantă la spălătorie.

Noul redactor, un breton ursuz, mi-a ascultat explicația bâlbâită cu o neobosită atenție. Când am terminat, m-a condus la ușă și mi-a tras un șut în fund cu vârful de fier al pantofului, ajutându-mă să plec cu o viteză extraordinară.

N-am avut de ales decât s-o caut din nou pe madame Clarot. După ce am curtat-o pătimaș o scurtă perioadă, m-a însoțit în apartamentul meu de deasupra Tavernei celor Patru Grifoni. Nu mai soarbe ceai de mușețel și îmi amintesc cu mare nostalgie ziua când m-a întâmpinat cu o sobrietate rece. Dar, pe de altă parte, îi datorez *măcar* atât lui Clarot.

Traducerea: Laura Bocăncios

Postfață:

S-ar putea ca, fără s-o știu, „Auguste Clarot” să abunde în simbolism indirect. Poate că eu nu pot să scriu despre creșterea camaraderiei în Vietnam, exploatarea egală, dar separată, a oamenilor de culoare și clișeele hiperbolice articulate de mari și mici deopotrivă. „Auguste Clarot” a însemnat un catharsis fericit pentru mine și, sper, pentru cititori.

Henry Slesar
Surogat

Introducere la „Surogat”

Opusă în mod peremptoriu colaborării între amanți, colaborarea între scriitori este satisfăcătoare doar după ce ia sfârșit, niciodată în timp ce se desfășoară. A fost iritarea și plăcerea mea să fi colaborat cu poate o jumătate de duzină de scriitori în cei unsprezece ani de când am devenit liber-profesionist. (N-am fost niciodată amant cu vreunul dintre ei.) Cu Avram Davidson[179] am scris o aiureală à la Ring Lardner[180], atât de abundentă în glume personale și referințe literare, încât am fost nevoit să scriu un articol de 30 de pagini care să explice

---

179 Davidson, Avram (1923–1993). Scriitor şi redactor american de science-fiction. Premii SF importante: Hugo 1958 pentru povestire „Mimetism” *(JSF* nr. 165), Hugo 1963 pentru cea mai bună revistă (*F&SF*), World Fantasy 1976 pentru culegere de povestiri *The Enquiries of Doctor Eszterhazy,* World Fantasy 1979 pentru ficţiune scurtă „Naples”.
180 Lardner, Ring (1885–1933). Editorialist sportiv american şi autor de proză scurtă, cunoscut pentru stilul satiric.

povestirea și care să însoțească ficțiunea de 20 de pagini înainte de a putea fi vândută. Deloc imprevizibil, povestirea s-a numit „Up Christopher to Madness”, iar articolul s-a intitulat „Scherzo for Schizoids”. Cu Huckleberry Barkin, am scris pentru *Playboy* o povestire de seducție umoristică (ceea ce recunosc că este o contradicție) numită „Would You Do It for a Penny?”, iar cu Robert Silverberg, o povestire polițistă intitulată „Ship-Shape Pay-Off”. Ba chiar am scris cândva o povestire împreună cu Budrys[181].

Totuși, colaborarea este în general o trudă deprimantă, care abundă în capcane de felul dezacordurilor conceptuale, conflictelor stilistice, leneviei incipiente, verbozității, confuziei și scrierii pur și simplu proaste. Nu voi reuși niciodată să-nțeleg pe deplin cum au reușit Pratt[182] cu De Camp[183] sau Nordhoff[184] cu Hall[185]. Au existat însă și doi scriitori cu care am putut colabora cu ușurință, iar produsele au fost ceva mai mult decât ceea ce ar fi putut obține singur fiecare dintre noi. Cel dintâi este Joe L. Hensley, care mai apare în cartea aceasta și despre care sunt multe de spus; dar altundeva. Al doilea este Henry Slesar, despre care sunt multe de spus chiar aici. Sunt încântat de ocazia de a spune lucrurile respective, fiindcă mi-au fost în minte de mulți ani și, întrucât se apropie de a fi un poem de

---

181 Budrys, Algis (1931–2008). Autor, critic şi editor american de science-fiction.
182 Pratt, Fletcher (1897–1956). Scriitor american de science-fiction, fantasy şi istorie, care a colaborat frecvent cu Sprague de Camp în domeniul fantasy.
183 De Camp, Sprague (1907–2000). Autor american de science-fiction, fantasy, nonficţiune şi biografii. A colaborat frecvent cu Fletcher Pratt în domeniul fantasy. Premii SF importante: Internaţional Fantasy Award 1953 *Lands Beyond,* SFWA Grand Master 1979, World Fantasy Life Achievement 1984, Hugo 1997 pentru carte non-ficţiune *Time & Chance: An Autobiography,* deFord, Miriam Allen (1888–1975). Scriitoare, editoare şi feministă americană.
184 Nordhoff, Charles (1887–1947). Romancier şi explorator american. Împreună cu James Norman Hall a scris mai multe articole, apoi romane şi scenarii de succes pentru cinematografie, printre care *Revolta de pe Bounty.*
185 Hall, James Norman (1887–1951). Împreună cu Charles Nordhoff a scris mai multe articole, apoi romane şi scenarii de succes pentru cinematografie, printre care *Revolta de pe Bounty.*

iubire, nu sunt în mod evident genul de lucruri pe care să i le spui unui bărbat în față.

(Conceptul de afecțiune între bărbați a fost atât de emasculat – literalmente –, încât etalarea oricărei dovezi de bucurie față de prezența, tovărășia sau înțelegerea altui bărbat este considerată, de grobieni, ca un semn sigur al poponarismului. Aleg să nu onorez implicația, totuși voi declara sec că nu subscriu la teoria calpă potrivit căreia între Batman și Robin există și altceva decât sentimentul frățesc de ocrotire. Unii indivizi sunt orientați realmente pe un singur făgaș.)

Cred că prietenia este elementul operabil în orice colaborare de succes. Prietenia bazată pe respect, admirație și încredere în moralitatea celuilalt, în măiestria literară și în obiectivitatea lui. Pentru a accepta judecata altui scriitor despre forma și direcția unei povestiri, trebuie mai întâi să respecți și să admiri ce a făcut el pe cont propriu; trebuie să-și fi obținut statutul prin trudă. Apoi trebuie să te simți în siguranță la nivel subconștient pentru a-i urma instinctele în privința celor ce declară textul în termeni mai largi – ai eticii și moralității. Abia atunci te simți sigur să îngădui creației neformate să fie modelate de alte mâini. Iar în cele din urmă, prin extinderile și implicațiile prieteniei, știi că celălalt dorește un tot unificat, un produs a *două* minți și talente individuale, nu doar o povestire furată din magazia de flecuștețe a altuia. Da, cred că pentru reușita colaborării trebuie să fie prezentă prietenia. Henry Slesar și cu mine suntem prieteni de mai bine de zece ani.

L-am cunoscut pe Henry după o prelegere pe care am ținut-o în 1956 la Universitatea New York. Aroganța de a le spune studenților unui curs de scriere creativă cum să opereze în arena comercială, după ce aveam la activ numai un an de activitate profesională, era amețitoare. Se părea însă că, până atunci (îmi spusese de multe ori Henry), li se predaseră cantități masive din obișnuitele bălegare literare, o mulțime de teorie culeasă din texte inepte, dar foarte puține sfaturi practice despre cum să vândă pentru publicare textele scrise. Întrucât eram un scriitor care-și vindea prozele – chiar dacă de relativ puțin timp, la momentul respectiv –, m-am simțit justificat să le spun unde puteau câștiga cel mai bine și să evite să fie trași pe sfoară, în loc de felul cum să îmbrace mantaua lui Cehov. (Comentariu: după cum demonstrează preponderența de

scriitori în *numai* acest volum, scriitorii memorabili se nasc, nu se fac. Cred asta cu toată tăria. Da, este posibil să înveți să mânuiești limba engleză într-o modalitate competentă, ba este chiar posibil să înveți să proiectezi intrigi cu toată imaginația unui proiectant. Eu însă vorbesc despre altceva: vorbesc despre diferența dintre a fi un autor și a fi un scriitor. Cel dintâi își trece numele pe cărți, cel din urmă scrie. Dintre toate cursurile de scriere creativă la care am participat – ca student, lector invitat sau simplu ascultător interesat –, am întâlnit numai un conferențiar care părea să știe despre ce era vorba: Robert Kirsch de la UCLA. El a anunțat din primele zece minute că, dacă participanții nu puteau scrie deja, atunci ar fi fost preferabil să se înscrie la alt curs, deoarece el era pregătit și capabil să-i învețe aspectele superficiale, însă scânteia creativității trebuia să existe, altfel aveau să termine doar masturbându-se. Născut, nu făcut, în ciuda celor spuse de agențiile literare care lecturează contra cost sărmanelor lor victime amețite.)

După prelegere, Henry și cu mine ne-am întâlnit de multe ori. Pe atunci el era director creativ la agenția de publicitate Robert W. Orr. (Henry este tipul care a creat reclama Life Saver, care consta pur și simplu dintr-o pagină de acadele înșiruite pe rânduri, cu subtitlul „Nu linge pagina asta”. A fost o reclamă câștigătoare de premii, ca și Henry.) Dar dincolo de înregistrările lui Bix Beiderbecke[186], impulsul cel mai mare din viața lui Henry a fost către scris. N-am cunoscut niciodată alt om care să dorească într-atât să aștearnă cuvinte pe hârtie și care, de la bun început, să aibă un mod atât de talentat și de sigur pe sine în care s-o facă. În chiar primul an al carierei, a vândut proze la *Ellery Queen’s Mystery Magazine, Playboy* și o duzină de reviste de top. Ne întâlneam serile, fie în apartamentul meu micuț de pe West Eighty-second Street, lângă Amsterdam Avenue, fie în reședința lui lăbărțată cu vedere spre West End Avenue și, după obișnuitele câteva ore de flecăreli între noi și nevestele noastre (la momentul acela eram însurat cu Zona Dezastru nr. 1), dispăream în biroul lui Henry, unde produceam o povestire. Una întreagă, complet, într-o singură seară. De obicei proze SF sau polițiste: „The Kissing Dead”, „Sob Story”, „Mad Dog”, „RFD 2”,

---

186 Beiderbecke, Bix (1903–1931). Legendar cornist, pianist şi compozitor de jazz american, unul dintre cei mai influenţi solişti ai genului în anii 1920.

„The Man with the Green Nose”. Lucram bine împreună, deși nu pe de-a întregul rațional. Uneori eu începeam cu titlul și un prim paragraf, scriind câte ceva atât de bizar și straniu, încât era imposibil să dezvolți o intrigă inteligentă. Sau Henry începea povestirea și scria trei pagini de urzeli încâlcite și iscusite, oprindu-se în mijlocul unei fraze. Uneori, foarte rar, schițam totul împreună înainte de a ne apuca de scris. Dar indiferent ce formă sau direcție am fi utilizat, întotdeauna ne alegeam de pe urma colaborării cu un text care putea fi vândut. Am vândut tot ce am scris împreună vreodată. Era un truc de salon, un hobby răsplătit prin satisfacție și bani de țigări.

Henry Slesar s-a născut în 1927, în Brooklyn. Este personificarea calității, tactului și onoarei într-un domeniu remarcabil de sărac în asemenea direcții: el lucrează în domeniul publicitar. A fost vicepreședinte și director de creație la trei agenții newyorkeze de vârf, iar acum este președinte și DC la propria sa firmă: Slesar & Kanzer, Inc., înființată în 1965. Ca scriitor, a publicat peste 600 de povestiri, romane etc. În *Playboy, Cosmopolitan, Diners Club Magazine,* în toate revistele pentru bărbați, în reviste polițiste și în majoritatea revistelor de science-fiction. Textele i-au fost antologate de cincizeci și cinci de ori, a scris trei romane, printre care *The Grey Flannel Shroud* (Ed. Random House), care a câștigat în anul 1959 Premiul Edgar decernat de organizația Mystery Writers of America pentru „Cel mai bun roman polițist de debut”. A publicat două culegeri de povestiri, ambele prefațate de Alfred Hitchcock, care-l privește cu mare bunăvoință pe Henry al nostru, autor a peste șaizeci de scenarii pentru televiziune, dintre care multe pentru serialele Hitchcock cu episoade de o oră și de o jumătate de oră. A scris de asemenea pentru serialele 77 *Sunset Strip, The Man from U.N.C.L.E., Run for Your Life* și o jumătate de duzină de episoade-pilot, populare și foarte bine plătite, ca și scenariile a patru filme de lungmetraj pentru Warner Bros.

Henry este însurat cu una dintre cele mai minunate neveste de scriitori – O. Din pseudonimul lui O.H. Leslie – și are o fiică – Leslie din același pseudonim. Trăiesc toți împreună în New York, ceea ce este foarte plăcut.

Povestirea lui Henry Slesar din antologie nu are decât puține pagini. Cam jumătate din lungimea introducerii mele, îmi dau seama acum. În privința acestui fapt bizar pot fi făcute două

comentarii. Mai întâi, admirația și prietenia mea pentru Slesar nu cunosc limite – nici chiar simplele limite de verbozitate. Al doilea comentariu este mai important. Henry Slesar este un maestru al povestirilor foarte scurte. Vă poate ucide într-un singur rând. Îi ajung puține pagini pentru a face ceea ce scriitorii mai puțin talentați storc în de zece ori mai mult. Dacă în America de azi există un scriitor mai bun de povestiri foarte scurte, eu nu-mi amintesc numele lui și am o memorie dată dracului.

Surogat

de Henry Slesar

Existau o mie șase sute de Baze de Pace în cel de-al optulea an al conflictului, contribuția puținilor civili rămași pe continentul american. O mie șase sute de adăposturi antiatomice unde luptătorul itinerant putea să găsească mâncare, băutură și odihnă. Cu toate acestea, sergentul Tod Halstead, în cinci luni sumbre de pribegie prin ținuturile pustii din Utah, Colorado și New Mexico, abandonase speranța de a găsi vreunul. În armura sa de aluminiu plumbuit, semăna cu un robot-războinic perfect ambalat, însă carnea din interiorul strălucitoarei carcase era firavă, nespălată și sătulă de corvoada solitară, monotonă de a căuta un prieten cu care să se însoțească sau un dușman pe care să-l ucidă.

Era un port-rachetă de categoria a treia, acest grad indicând faptul că slujea drept platformă umană de lansare pentru cele patru rachete cu hidrogen fixate pe spatele lui, ale căror amorse puteau fi aprinse de către un port-rachetă de categoria a doua, la comanda și numărătoarea inversă a unui port-rachetă de categoria întâi. Tod pierduse celelalte două treimi ale unității sale cu luni în urmă: unul dintre membrii acesteia chicotise și își vârâse o baionetă în beregată, celălalt fusese împușcat mortal de o țărancă de șaizeci de ani, opunând rezistență disperatelor lui avansuri amoroase.

Apoi într-o dimineață devreme, după ce se convinse că lumina de la răsărit era soarele, și nu focul atomic al inamicului, înaintă târându-și picioarele pe drumul prăfuit și văzu, dincolo de valurile tremurătoare de căldură, o clădire albă, pătrățoasă, așezată în mijlocul unui crâng de copaci cenușii desfrunziți. Se

împletici într-acolo și știu că nu era un miraj al deșertului creat de om, ci o Bază de Pace. În ușa ei, un bărbat cărunt, cu o față de Moș Crăciun, îi făcu semn zâmbind și îl ajută să între.

— Slavă Domnului! zise Tod, prăbușindu-se într-un scaun. Slavă Domnului. Aproape renunțasem…

Jovialul bătrân bătu din palme și doi băiețandri cu lațele ca niște cuiburi de vultur pătrunseră în goană în încăpere. Aidoma unor mecanici auto, se năpustiră asupra lui Tod și se apucară sârguincioși de treabă, scoțându-i casca și cizmele, desfăcându-i armele. Îi făcură vânt, îi masară încheieturile, îi puseră o loțiune răcoroasă pe frunze. Câteva minute mai târziu, ochii lui Tod se închiseră și, în timp ce se cufunda în somn, simți o mână blândă pe obraz, iar când se trezi, barba-i nerasă de luni în șir dispăruse.

— Așa, spuse administratorul bazei, frecându-și satisfăcut palmele. Te simți mai bine, soldat?

— Mult mai bine, răspunse Tod, rotindu-și privirea prin camera austeră, dar confortabilă. Cum e războiul pentru tine, civilule?

— Greu, zise omul, pierzându-și voioșia. Însă ne străduim, slujind luptătorii cum putem mai bine. Dar relaxează-te, soldat, mâncarea și băutura vor sosi în curând. N-o să fie nimic deosebit: rezervele noastre de surogat sunt puține. Avem un nou fel de vită chimică din care am pus deoparte, asta poți mânca. Cred că e făcută din scoarță de copac, dar nu-i rea deloc la gust.

— Ai o țigară? întrebă Tod.

Administratorul îi întinse un cilindru maro.

— Tot surogat, mă tem. Fibre de lână tratate. Dar, oricum, arde.

Tod aprinse țigara. Fumul înțepător îi pârjoli gâtul și plămânii. Tuși și o stinse.

— Îmi pare rău, zise cu tristețe administratorul bazei. Mai bune n-avem. Totul, totul este surogat: țigările, mâncarea, băutura… războiul ne încearcă greu pe toți.

Tod oftă și se lăsă pe spate. Când femeia intră pe ușă, aducând o tavă, Tod se ridică în capul oaselor și ochii i se îndreptară prima dată spre mâncare. Nici măcar nu observă cât era femeia de atrăgătoare, cum rochia jerpelită, aproape transparentă, i se mula pe rotunjimile sânilor și ale coapselor.

Când se aplecă spre el, întinzându-i un castron de supă ciudat mirositoare, părul ei blond căzu în față și îi atinse obrazul. Tod ridică privirea și îi întâlni ochii. Aceștia se plecară sfioși.

— O să te simți mai bine după asta, spuse ea, cu glas răgușit, mișcându-și trupul într-un fel care amorți pofta de mâncare a lui Tod, stârnind un alt fel de foame. Erau patru ani de când nu mai văzuse o femeie ca asta. Războiul le luase primele, cu bombe și pulbere radioactivă, toate tinerele femei care rămăseseră în urmă, în timp ce bărbații scăpaseră mergând la luptă, un loc comparativ mai sigur. Tod gustă din supă și o găsi scârboasă, dar o dădu pe gât până la ultima picătură. Vita pe bază de lemn era tare și gumoasă, dar era mai bună decât rațiile de conserve cu care se obișnuise. Pâinea avea gust de alge, dar o unse cu un strat gros de margarină râncedă și uleioasă și mestecă bucăți mari.

— Sunt obosit, declară el, în cele din urmă. Aș vrea să dorm.

— Da, sigur, zise administratorul Bazei de Pace. Pe aici, soldat, vino pe-aici.

Tod îl urmă într-o cămăruță fără ferestre, mobilată doar cu un pat de campanie din metal ruginit. Sergentul se prăbuși obosit pe salteaua de pânză groasă și administratorul bazei închise încetișor ușa în urma lui. Însă Tod știa că n-avea să doarmă, în ciuda faptului că era sătul. Avea mintea prea plină și sângele îi curgea prea repede prin vene, iar trupul său tânjea cumplit după femeie.

Ușa se deschise și ea intră.

Nu scoase nicio vorbă. Se apropie de pat și se așeză lângă el. Se aplecă și-l sărută pe gură.

— Mă cheamă Eleonora, șopti femeia și el o cuprinse cu sălbăticie în brațe. Nu, așteaptă, protestă ea, smulgându-se sfielnică din încleștarea lui. Se ridică de pe pat și se retrase în colțul camerei.

Tod o privi lepădându-și hainele cu mișcări alunecoase. Când își trase rochia peste cap, părul blond îi căzu rebel și buclele îi atârnară răvășite peste frunte. Femeia chicoti și își aranjă părul la loc. Apoi duse mâna la spate și își desfăcu sutienul, care căzu pe podea, dezvăluindu-i pieptul plat și păros. Era pe cale să-și dezbrace restul lenjeriei de corp, când sergentul începu să țipe, fugind spre ușă. Ea întinse mâna, îl apucă de braț și îngână vorbe rugătoare de dragoste. Tod lovi cu toată forța pumnului și

făptura căzu la podea, plângând cu amărăciune, cu fusta ridicată sus, pe picioarele musculoase, păroase. Sergentul nu se opri să-și recupereze armura sau armele. Ieși din Baza de Pace în pustiul plin de fum, unde moartea îi așteaptă pe cei neînarmați și disperați.

Traducerea: Laura Bocăncios

Postfață:

„Surogat” este o povestire respinsă. Mi-a fost returnată de un editor, care a spus simplu: „Nu-mi plac chestiile cu războaie din viitor”. Nu-i singurul cu atitudinea asta. Unii editori consideră că războaiele din viitor nu constituie realmente o „viziune periculoasă” și preferă ca autorii lor să evite subiectul. Conflictele atomice sunt „uzate”. Holocausturile post-atomice sunt „clișee”. Armaghedonul este „fumat”. În lumea ficțiunii, cel puțin, există opinia că ne-am vindecat de criza de anxietate atomică și că cititorii ar prefera să nu li se mai amintească de ruine și radiații. Însă terenul de joacă al science-fictionului este viitorul, iar viitorul trebuie să fie extrapolat din ingredientele prezentului. Și dacă socotiți că ingredientele acelea ale apocalipsei nu mai sunt în jurul nostru, atunci radiourile voastre au nevoie de tranzistori, trebuie să vă schimbați rețetele de medicamente și aveți dopuri de ceară-n urechi. Eu sper că autorii noștri, mai cu seamă scriitorii de science-fiction care au privilegii și talente speciale, vor continua să bombardeze lumea cu cuvinte noi despre subiect, să ne facă întruna să ne temem de ce ar putea fi și să ne preocupe întruna de prevenire și vindecare. Pentru mine viziunea cea mai periculoasă dintre toate are culoarea roz și sunt recunoscător că ochelarii antologatorului acestui volum sunt din sticlă incoloră.

Sonya Dorman
Du-te, du-te, du-te, spuse pasărea

Introducere la „Du-te, du-te, du-te, spuse pasărea”

A o cunoaște pe Sonya Dorman[187] înseamnă a o iubi, dacă-mi

187 Dorman, Sonya (1924–2005). Scriitoare americană de science-

veți ierta glumița proastă. L-ar putea irita și pe soțul ei, Jerry, posesorul unor antebrațe foarte puternice, împreună cu care Sonya Dorman crește și prezintă Akita (o rasă de câini japonezi cât niște ponei, care arată ca și cum ar dori să-ți smulgă jugulara cu totul din corp, dar care în general nu vor decât să bălosească peste tine cu o prietenie voioasă și lipsită de minte) în Parnassus Kennels, crescătoria lor din Stony Point, New York, care ar trebui să fie o sintaxă interzisă de când Victor Hugo a scris o frază de douăzeci și două de pagini în *Cocoșatul de la Notre-Dame,* a cărei formă o are fraza aceasta.

Răspunzând la o cerere pentru bunătățuri autobiografice, Sonya Dorman scrie: „Povestea mea este atât de absurdă, încât abia dacă știu ce să-ți spun. Nu am avut o educație clasică. Am urmat școli private (progresiste) din statul Noua Anglie, în urma cărora am foarte puțină educație și stau mizerabil cu cultura universală. Am crescut în jurul cailor, dar acum nu mi-i mai pot permite și de aceea cresc și prezint Akita – câinele receptiv pentru oamenii sensibili –, iar între timp scriu poezii și povestiri. Am fost bucătăreasă, recepționeră, instructoare de călărie, dansatoare de flamenco și măritată. Îmi place ficțiunea speculativă deoarece cred că arta și știința ar trebui să fie amanți, nu inamici sau adversari”.

Desigur, nimic dintre cele de mai sus nu vă va pregăti pentru horrorul autentic și caracterul direct ale textului scris de blânda și micuța Sonya. O povestire care poate fi comparată, și încă pe departe, doar cu opera lui Shirley Jackson[188]. Nu vă vor spune de asemenea nimic despre reputația serioasă pe care ea a dobândit-o în ultimii ani, în calitate de colaborator la reviste foarte diverse, precum *Cavalier, Galaxy, Redbook, The Saturday Evening Deundenaibaofi* și *The Magazine of Fantasy & Science Fiction* și excelenta antologie de texte originale *Orbit I,* întocmită de Damon Knight.

---

fiction şi poetesă.

188 Jackson, Shirley (1916–1965). Scriitoare americană, care a influenţat autori ca Neil Gaiman, Stephen King şi Richard Matheson. În 2008 a fost înfiinţat premiul anual care-i poartă numele şi care răsplăteşte „literatura de suspans psihologic, horror şi fantastic sumbru”.

Puteți să citiți proze de Leigh Brackett[189], Vin Packer[190] sau C.L. Moore[191] și să vă gândiți „Doamne, ce musculoase sunt prozele astea”, pentru ca mai apoi, când descoperiți că toți autorii aceștia sunt femei, să vă gândiți „Doamne, scriu ca bărbații, zdravăn”. Sau puteți să citiți proze de Zenna Henderson[192] și să vă gândiți „Doamne, scrie exact ca o femeie, numai culori pastelate”. Sau puteți să citiți proze de Ayn Rand[193] și să vă gândiți „Doamne...”

Dar asta-i altă direcție de critică.

Însă când citiți proze de Sonya Dorman, nu vă gândiți la cât de musculoase sunt textele masculine. Le citiți ca fiind scrise de o femeie, însă nu există prefăcătorie. Nu există nicio încercare de a emula atuurile specifice prozelor masculine. Rațiunea și abordarea sunt pur feminine, dar sunt *puternice.* Un fel aparte de tensiune. Ceea ce se înțelege prin creația unei femei strașnice. Genul de proză pe care *numai* o femeie îl poate scrie. Carol Emshwiller, care apare altundeva în antologia aceasta, deține ceva similar, însă cel mai perfect germinată este a lui S. Dorman. Ea abordează realitatea în modul ferm cu care o vor *aborda* femeile când nu se mai masturbează ele ori cei care le privesc. Și recunosc că asta-i cu atât mai iritant din cauza adevărului necruțător pe care-l oferă.

Povestirea care urmează este memorabilă și nu oferă decât o fațetă a talentului care scrie sub semnătura banală S. Dorman. Este o semnătură de ținut minte pe viitor.

Du-te, du-te, du-te, spuse pasărea

de Sonya Dorman

---

189 Brackett, Leigh (1915–1978). Scriitoare americană de science-fiction şi scenarista unor filme celebre ca *Somnul de veci, Rio Bravo* şi *Imperiul contraatacă.*

190 Packer, Vin (n. 1927). Unul dintre pseudonimele folosite de Marijane Meaker, scriitoare americană polivalentă.

191 Moore, Catherine Lucille (1911–1987). Scriitoare americană de science-fiction şi fantasy. Premii SF importante: World Fantasy Life Achievement 1981.

192 Henderson, Zenna (1917–1983). Scriitoare americană de science-fiction şi fantasy.

193 Rand, Ayn (1905–1982). Romancieră, filosoafă, dramaturgă şi scenaristă americană de origine rusă, creatoare a curentului filosofic al obiectivismului.

Du-te, du-te, du-te, spuse pasărea: omenirea Nu poate suporta prea multă realitate.
T.S. Eliot

Reținând țipătul în dinții ei pătați, o luă la goană, în ciuda vocilor care strigau în urmă din fiece crăpătură și fațadă strălucitoare. Fețele de la ferestrele sparte deveniră o colecție de rânjete, în vreme ce ea fugea, ținând încă țipătul între dinți, hotărâtă să nu-l lase să-i scape. O dureau călcâiele de la tropăitul pe autostrăzile din beton, saltul peste crăpături și spărturi săpate în ceea ce fusese cea mai străbătută cale rutieră din țară.

— Oh, nu, se văicări ea în timp ce alerga.

Buruienile încâlcite o apucau de glezne, iar ea și le smulgea cu degete grăbite, continuând să fugă.

La marginea drumului se arătau opțiunile, intrările spre vizuini, bordeie. La un moment dat, ceva zbură și ateriză lângă ea, atrăgându-i atenția, dar își strânse în dinți țipătul pe ducă și privi drept înainte, de-a lungul terasamentului părăginit, cu cărările năpădite de vegetație, aflate de-o parte și de alta. Își va continua drumul în direcția evidentă, de teamă să nu se rătăcească dincolo de orice speranță.

— Hei, puicuță, puicuță, vino aici, puicuțo, strigă o bătrână, făcându-i semn, rânjind, oferindu-i o ascunzătoare, probabil, în schimbul pielii ei, pentru că era tânără și suculentă.

— Nu, nu, nu, gâfâi ea din fugă.

Pentru că avea numai treizeci de ani și era unică, să fie mâncată era în ordine, pentru că oamenii trebuie să existe, dar să moară era îngrozitor. Pur și simplu, nu voia să moară. Nu acum, când fugea să-și salveze pielea, și nici atunci, când, inevitabil, îi va veni vremea, dar era preocupată acum de prezent, iar viitorul va trebui să se îngrijească singur. Chiar și când alerga, începu să tremure pentru viitor, ca și cum prezentul n-ar fi fost destul de rău.

Ia gândește-te, conversă cu ea însăși, între gâfâieli adânci, sărind peste o crăpătură, acolo unde calea spre sud se detașase de principala șosea. Gândește-te, insistă ea, de-abia mai găsindu-și răsuflarea, însă incapabilă să-și țină mintea sub control, care galopa mai repede decât picioarele ei obosite.

N-am decât treizeci de ani, sunt unică, nu există nimeni pe lumea asta, în acest univers, care să fie tot eu, cu amintirile mele.

Amintirea nr. 1

Ninsese. Ea stătea sub bolta intrării, pregătită pentru iarnă, cu jambierele de blană, și-l aștepta pe Marn. Vor pleca să vâneze vreun animal de băgat în oală. Ea vedea lucrurile în negativ, dacă te luai după lumina lunii: copaci albi, adâncituri întunecate în zăpadă. O pană părea să respire lângă ea.

— Hei, haide, zise Marn, luând-o de umăr, și alunecară, precum doi fulgi întunecați, pe iarba pudrată, spre pădure. O să-l afumăm, spuse Marn încrezător, iar ei îi lasă gura apă.

Afumătoria era încinsă și întunecată, un pântec din care se rostogoleau bunătățile spre a fi distribuite. Avea ea noroc că era femeia șefului de trib. Copiilor ei le era mai puțin frig și erau mai puțin înfometați. Totuși, se simțea cam slinoasă, cumva, atunci când auzea plânsetele celorlalți copii. Marn zicea că asta se întâmpla pentru că era tânără.

Blănurile ei aveau dungi laterale, precum cele de tigru. Era încă de șef de trib și soață de șef de trib. Era înaltă, învățată, privilegiată, iar între blănurile pentru dormit ardea ca grăsimea din focul lui Marn.

— Haide, odihnește-te un picuț, îi strigă o fetiță. Însă ea o rupse și mai tare la goană, pentru că dinții fetei luceau ca niște pumnale și, în timp ce fugea, bocea încet (economisindu-și energia pentru fugă), nu, nu pot muri, nu sunt pregătită să mor. Oh, nu, nu, și era același sunet pe care-l scosese în acea iarnă când:

Amintirea nr. 2

Livezile n-au rodit, iar căprioarele au murit de foame. Toate animalele s-au refugiat înapoi, între munți, cu excepția celor măcelărite acolo unde curgea apa care nu înghețase. Pe la solstițiu, nu mai exista nicio apă neînghețată. Peștii dormeau pe fundul lacului. Nu se ridicau spre găurile reci, albastre, tăiate în gheață de pescari. Pieile trosneau și se crăpau sub pașii lor, hornul afumătoriei nu mai respira, majoritatea locurilor se

stingeau.

În această foamete, s-a născut cel de-al treilea copil al ei, având un picior strâmb.

— Nu-i bun, spuse Marn, ținându-l în aer, și-i rupse gâtul.

— Oh, nu! urlă ea, acoperindu-și cu palmele abdomenul umflat și simțind sângele scurgându-i-se pe coapse în jos. Nu, nu! țipă spre șeful tribului, bărbatul ei.

După nouă luni de așteptare în întunericul fierbinte să ajungă aici? Aici ajungem cu toții?

Marn îi dădu bebelușul mort unei femei bătrâne, care-l duse afară, în afumătorie. Ea rămase în sângele ei, plângând, așteptând grăsimea sfârâindă a copilului ei. Apoi, ochii secară, ai ei și ai copilului, în fumul focului, și simți că era tot ce i se putea cere oricărei femei.

Când betonul se despărți într-o răscruce, o parte mergând spre sud, alta spre vest, s-ar fi oprit, ca să-și cântărească avantajele, însă la furca drumului apărură doi puștani cu cuțite.

Ea voia, mai mult decât orice altceva, să se oprească și să se odihnească. Nu i se ofereau niciun fel de alternative, ori trebuia s-o rupă la fugă, ori se oprea și era ucisă. Nu-și putea împiedica mintea să le pună în cumpănă pe amândouă, chiar dacă știa că nu avea nicio alegere de făcut.

— Mai trage-ți și tu răsuflarea, îi aruncară puștanii zeflemitori, în vreme ce ea o luă pe drumul spre vest, fără măcar să se gândească.

Unul dintre ei aruncă la nimereală cu cuțitul după ea, lama crestându-i pielea umărului. Neluând în seamă sângele apos care-i curgea, își văzu de drum. Nu pot muri acum, se gândi ea. Nici măcar n-am să mor. Sunt singura de pe lumea asta. Știa că era de pierdut prea mult din ea, ceva ce nu va fi niciodată în altcineva, și totul era prețios și de neînlocuit. De ce nu-și dădeau seama cât era de important ca ea să supraviețuiască? Conținea:

Amintirea nr. 3

După iarna cea grea, lumea de fier s-a crăpat și florile au ieșit la suprafață. Trecu pe lângă locul unde era îngropat ultimul oscior al lui Marn (numai unei căpetenii i se îngropa craniul intact, cu maxilarul încă atașat, ca și cum s-ar fi adresat

comunității) și coborî pe malul râului, unde se scăldau copiii. Neely al ei se înzdrăvenise în primăvară. În ciuda lipsei de alimente din timpul iernii, crescuse. Cel puțin, fiertura zilnică îl ajutase să se hrănească și să-i dea vlaga din această primăvară.

— Ah, primăvara, rosti un glas leneș.

Sub salcie stătea Tichy. Ar fi putut fi următorul șef, însă era prea leneș și mai mult ca sigur destinat afumătoriei dacă nu-și vedea de treabă. Și totuși, mai mulți membri ai comunității descoperiseră că era mai rapid și mai aprig decât se presupunea, și chiar Marn însuși murise sub ciocanul lui Tichy.

— Oh, da, cu siguranță că-i primăvară, spuse ea, pășind foarte încet, apropiindu-se de el cu mare grijă.

Dacă-l eliminase atât de repede pe bărbatul ei și lenevea aici, privindu-i fiul, ce mai urma? Tichy întinse palma spre ea și fu surprinsă să i-o accepte și s-o afle atât de caldă. Apoi urmă încă o surpriză, pentru că o trase repede, cu îndemânare, și căzu pe trupul său întins.

— Oh, nu, zise ea, pe jumătate sufocată în barba lui. Nu, Tichy, pentru că dinții lui ajunseseră la ea și nu știa, așa strânsă în brațele și picioarele lui, dacă urma să fie iubită sau mâncată, ori și una, și alta, ori de ce.

— Pe naiba, da, spuse Tichy. În fond, de ce nu?

Era rezonabil. O lăsase să folosească cea mai bună pătură din coliba lui din lemn de esență tare, iar când nu putea găsi destule mirodenii pentru tocana din ceaun, o mânca și-așa, fără s-o bată.

Înfrânându-și disperată urletul, acel țipăt de sirenă menit să-i aducă pe toți la ea, ținându-l între dinți, continuă să fugă, iar respirația-i șuiera în gâtlejul răgușit.

Se va întoarce la Tichy. Nu va muri. Nu putea exista nimic pe lume care să-i ceară cu adevărat moartea. Oare? Neely o luase pe fiica lui Gancho, o fată cu pielea întunecată și vulgară, cu un simț ciudat al dreptății. Nu-i rău, se gândise ea. Era foarte bine pentru Neely. Trebuie să mă întorc înainte să-i toarne vreun copil. Cine s-o mai ajute? Nu trebuie să-l nască singură pe primul, numai eu o pot ajuta. Sunt necesară, chiar, fără îndoială, sunt foarte necesară. Va fi singură, singurică pentru că:

Amintirea nr. 4

Mai spre toamnă, când nici cele mai slabe ploi nu făceau să răsară încă o tulpină de sparanghel sălbatic, Neely și Tichy s-au luat la bătaie pe dealul din nord, unde era livada moartă. Tichy i-a dat lui Neely o lovitură cu ciocanul său, care l-a doborât pe tânăr și-ar fi putut să-l dea gata. Totuși, Neely s-a ridicat încă o dată în picioare, cu buzele trase de pe gingiile negre, dezvelindu-i cei cinci dinți din gură. Privind de pe acoperișul colibei solide, ea-l văzu pe Neely ridicându-se pe vârfuri și crăpând scăfârlia lui Tichy.

— Așa, băiatul meu! strigă ea din toți rărunchii.

Apoi, Neely a adus acasă fata tuciurie, care mârâia când făcea dragoste cu ea, nu obosea niciodată și ținea podeaua măturată. Era bine să mai fie o femeie în casă, în special una care înțelegea ce era drept și ținea tradițiile. În fond, era fiica șefului și nu putea fi înlocuită.

— Te-am prins! țipă femeia, aproape căzând peste ea când coti de-a lungul unui rambleu.

O lovi pe femeie în burtă și auzi geamătul ei furios în timp ce-și continuă fuga.

— Nu, nu m-ai prins, icni ea, răspunzând nu numai geamătului femeii, ci tuturor, lumii.

Ce-o făcuse să creadă că se va întoarce la Tichy, care era mort, la hârcă și la toate celelalte? Nepoții i-ar saluta venirea. Erau copii buni, sfrijiți, dar duri ca fierul, semănând cu Neely. S-ar bucura s-o vadă, pe ea, cea care-i săltase pe genunchi, îi hrănise cu tot felul de bunătăți, amestecase tocana din ceaun în locul fetei oacheșe, în vreme ce ea și cu Neely se duceau la vânătoare. Dacă se întorceau căprioarele, le gătea o friptură. Seceta fusese atât de năprasnică toată vara, încât apăruseră șerpii. Prima dată, șerpii-mocasin, cu mirosul lor de usturoi, chiar în sezonul de împerechere, precum niște viermi maro, pe pietrele lumii vechi. Apoi șerpii cu clopoței, cu alarma lor isterică, răsunând prea târziu. Carnea otrăvită era mai rea decât lipsa cărnii. De cele mai multe ori, o persoană mușcată de șarpe era dezmembrată înainte ca otrava să apuce să se împrăștie.

Acum, în timp ce alerga, vedea semnele către casă care-i răzbăteau prin minte. Peisajul deveni încântător de familiar,

pentru că vânase aici, cu Marn, apoi cu Tichy. Nu va muri, nu de data asta, nu acum; desigur, va continua, pentru că era unică, deplină, splendidă!

— Te-am prins! strigă cineva în urechea ei, și simți lovitura zdrobind-o.

Rămase năucită la marginea drumului, cu mușchii încă funcționând. Amintirile începură să-i licărească prin minte; anotimpurile anului, oameni pe care-i cunoscuse, fiii ei, fiicele, ea însăși, mai presus de toate, unica, eu, singura existentă în lumea stelelor.

— Nu, nu, gemu ea, în timp ce bărbatul îi ridică securea deasupra frunții.

— Oh, ba da, zise el rânjind încântat.

În urma lui apărură și restul vânătorilor. Erau Neely, cu fata oacheșă, și cei doi copii sfrijiți ai ei.

— Neely! strigă ea. Salvează-mă, sunt mama ta!

Neely rânji și el și spuse:

— Suntem înfometați cu toții.

Securea căzu, spărgându-i imaginile în bucăți. Căzură la pământ precum fulgii de zăpadă, iar acolo se ridică puțin praf, care se reașeză, încet, la loc. Copilașii începură să se certe pe oasele degetelor mari.

Traducerea: Silviu Genescu

Postfață:

Poate că am scris povestirea fiindcă uneori așa pare lumea să fie sau poate fiindcă sper că, atunci când va crește, generația fiicei mele nu va fi nevoită sau nu va dori să fugă pentru a-și salva viața, sau poate pentru că în secolul al XVII-lea Jeremy Taylor[194] a scris: „…când se pune întrebarea dacă o asemenea persoană este sau nu un om bun, răspunsul nu este ce crede persoana aceea sau ce speră ea, ci ceea ce iubește ea”. Amin!

John T. Sladek
O specie fericită

---

194 Taylor, Jeremy (1613–1667). Cleric englez, care a devenit faimos ca autor în timpul protectoratului lui Oliver Cromwell.

Introducere la „O specie fericită”

Aceasta este a doua dintre cele două povestiri pe care le-am cumpărat de la scriitori ale căror proze nu le cunoșteam. „O specie fericită” a sosit, împreună cu alt text, de la Robert Mills, propriul meu agent literar. Nota care o însoțea anunța simplu: „O să-ți placă cum gândește”. În domeniul nostru, asta se numește publicitate mascată. Pe când eram mai tânăr și lucram într-o librărie din Times Square, o zonă unde a fost inventat (sau cel puțin perfecționat) marketingul agresiv, am folosit publicitatea mascată – sau „momeala”, cum îl numeam – numai cu două obiecte. Primul dintre ele era o carte intitulată *Femeia alcoolică (The Alcoholic Woman).* Aparent era un volum de cazuri pentru studenții la medicină, care trata aberații psihiatrice asociate femeilor alcoolice. Exista însă un pasaj, la pagina 73, dacă îmi amintesc bine, care era foarte pasional. Ceva despre lesbianism, relatat destul de grafic chiar de către femela amețită. Când intra unul dintre comis-voiajorii cu palmele cele mai umede din Mashed Potato Falls, statul Wyoming, în căutare de „lecturi stimulatoare” (pentru că nu putuse agăța nicio târfuliță într-un bar, pentru descărcarea de seară), îl conduceam spre partea din spate a librăriei și scoteam cartea din raft. În mod invariabil se deschidea la pagina 73. „Ia, citește de oriunde”, îi spuneam și-i îndesam nasul, ca pe o grămăjoară de plastilină, drept în paragraful cu pricina. Ochii i se umezeau. Erau ca două ouă ochiuri fierte în apă. Întotdeauna cumpăra cartea. Îi jecmăneam de paisprezece dolari pentru ea. (Cred că acum există și în ediție broșată, la vreo jumătate de dolar, dar asta se întâmpla în zilele dinaintea lui Fanny Hill.) La pagina 73 exista singura acțiune cu adevărat „stimulatoare” din carte. Restul era o junglă de terapie prin șocuri electrice și clisme pentru golirea stomacului. Însă momeala funcționa minunat.

Celălalt obiect era un brici italian lung de treizeci de centimetri, din vitrina armelor albe. Când un client dorea să vadă un cuțit, descuiam vitrina și-l scoteam. Ridicam briciul, închis, și arătam că nu avea niciun buton cu arc, după care șfichiuiam neglijent încheietura mâinii într-o mișcare bruscă, în jos, și lama se deplia, vibrând. De obicei se oprea la cinci centimetri sub nodul cravatei clientului. Ochi holbați. Ouă

ochiuri fierte în apă. Etc. O vânzare de șapte dolari. De fiecare dată!

Poți să folosești momeala cu încredere doar atunci când știi cu absolută siguranță că ai un obiect câștigător, ceva care nu le va da drumul din gheare. Bob Mills a fost inteligent să utilizeze momeala cu mine. „O specie fericită” de John T. Sladek este o povestire dată dracului.

Sladek s-a născut în statul Iowa pe 15/12/1937 și după 19 ani a urmat Universitatea din Minnesota, ca studentul nr. 449731. A studiat ingineria mecanică, apoi literatura engleză. A părăsit facultatea, ca să lucreze (CNP 475–38–5320) ca scriitor tehnic, barman și acarul nr. 17728 pentru Great Northern Railway. A hoinărit prin Europa cu pașaportul nr. D776097, până a ajuns la coadă la cantina săracilor din Saint-Severin, în Paris. A lucrat ca desenator tehnic în New York, după care s-a întors în Europa. Trăiește acum în Anglia, înregistrat ca Emigrant nr. E538368. Textele i-au fost publicate în *New Worlds, Escapade, Ellery Queen’s Mystery Magazine* și în alte locuri. Tocmai și-a terminat primul roman de ficțiune speculativă, *The Reproductive System.*

Singura momeală la Sladek sau povestirea sa este incapacitatea lui pentru cifre. Mergeți mai departe.

O specie fericită

de John T. Sladek

1987 d.Hr.

— Nu știu, rosti James, ridicându-se de pe pernele împrăștiate pe podea ca niște frunze strălucitoare. Nu pot spune dacă sunt cu adevărat, știți voi, *fericit.* Gin sau ceva preparat?

— Pfui, omule, nu-mi da de ales, dă-mi de băut, răspunse Porter.

Stătea întins pe șezlongul negru, cu ciucuri, pe care-l numea „canapeaua intrată la apă” a lui James.

— Atunci e gin.

James apăsă pe un buton și un pahar de martini, rece și părând comestibil, alunecă în nișa din perete și se umplu. I-l întinse lui Porter ținându-l de picior și ridică din sprâncenele zbârlite, cu ochii la Marya.

— *Nada,* zise ea.

Stătea răsfirată pe un scaun, o adevărată sculptură, iar unul

dintre picioarele ei goale se întinsese ca s-atingă gamba lui Porter.

James își pregăti un martini și îl privi cu dezgust. Dacă spargi paharul ăsta, se gândi, n-o să-i rămână nicio muchie ascuțită cu care, să zicem, să-ți tai venele.

— Despre ce vorbeam? Oh – nu pot spune că sunt cu adevărat *fericit,* dar, pe de altă parte, nu sunt nici... ăă...

— Trist? propuse Marya, uitându-se pe sub borul șepcii ei cu urechi.

— Deprimat. Nu sunt deprimat. Prin urmare, trebuie să fiu fericit, încheie el, ascunzându-și deruta în spatele paharului.

În timp ce sorbea, o studie pe ea, de la pulpele cu formă armonioasă până la șapca urâtă, maronie. Exact cu un an în urmă, purtase o șapcă de baseball albastră cu margini aurii. Era ușor să și-o aducă aminte, fiindcă în prezent toate fetele din Village purtau șepci de baseball. Marya Katyovna era întotdeauna înaintea haitei, atât în privința hainelor, cât și a tablourilor ei.

— Cum poți să știi că ești fericit? întrebă ea. Săptămâna trecută am crezut și eu că eram fericită. Tocmai îmi terminasem cea mai bună lucrare și am încercat să mă-nec. Mașina a desfundat scurgerea. Pe urmă am fost tristă.

— De ce-ai încercat să te sinucizi? se interesă James, străduindu-se să-și mențină atenția concentrată asupra ei.

— Mi-a intrat în cap ideea că, după o operă perfectă, artistul ar trebui distrus. Dürer obișnuia să-și distrugă plăcile gravurilor după ce le imprima de câteva ori.

— O făcea pentru bani, bombăni Porter.

— Bine, atunci ca arhitectul ăla din Arabia. După ce și-a creat acel *magnum opus,* sultanul a pus să i se scoată ochii, ca să nu poată face copii ieftine. Înțelegeți ce vreau să spun? Viața unui artist trebuie să ducă spre capodopera lui, nu să se îndepărteze de ea.

Porter deschise ochii și rosti:

— Există! Sfârșitul vieții e viața. Există, zău, asta-i tot ce trebuie să faci.

— Sună a existențialism ieftin, mârâi ea, retrăgându-și piciorul. Porter, începi să semeni din ce în ce mai mult cu blestemații ăia de musulmani.

El zâmbi furios și închise ochii.

Era timpul să schimbe subiectul.

— Ați auzit-o pe-aia cu marțianul care se credea pământean? întrebă James, folosindu-și tonul plăcut, profesional. Ei bine, s-a dus la psihiatru…

În timp ce spunea bancul, îi studie pe cei doi. Pentru Marya n-avea de ce să-și facă griji, chiar și cu încercările ei dramatice de sinucidere. Dar cu Porter era un dezastru.

O. Henry Porter era un nume pe de-a-ntregul adoptat, după al unui scriitor minor din anii precedenți. Și Porter era scriitor, sau fusese. Până cu numai câteva luni în urmă, fusese considerat un geniu – unul dintre puținele din secolul al XX-lea.

Ceva se întâmplase. Poate era vorba de declinul general al lecturii. Poate avea în el un element al autoînfrângerii. Din indiferent ce motiv, Porter ajunsese nu cu mult mai mult decât o legumă. Chiar și când vorbea, scotea cele mai ieftine clișee ale vechiului „hip”, în vogă cu douăzeci de ani în urmă. Și vorbea din ce în ce mai puțin.

James lega asta, vag, de Mașini. Porter fusese expus la Mașinile Mediului Terapeutic mai mult decât cei mai mulți și poate că geniul lui era răvășit de indiferent ce vindecau ele. James își întrerupsese prea mult activitatea de practician ca să-și dea seama cum stăteau lucrurile, dar își aducea aminte de cazuri similare gen bebeluș/apa din copaie.

— Atunci de-aia strălucește în întuneric, încheie el.

După cum se așteptase, Marya râse, iar Porter se sili doar să zâmbească, pe lângă obișnuitul lui zâmbet afectat, de beatitudine mistică.

— E un banc vechi, se scuză James.

— Tu ești un banc vechi, proclamă Porter. Un doctor de nebuni fără nebuni pe care să-i trateze. Ce naiba faci toată ziua?

— Ce te roade? îl întrebă Marya pe fostul scriitor. Ce te-a scos din profunzimi?

James aduse un alt pahar plin din nișa din perete.

— Cred că am nevoie de niște prieteni noi, spuse, înainte de a și-l ridica la buze.

Imediat după plecarea lor, își regretă mojicia. Însă, cumva, părea să nu mai aibă din ce motiv să se poarte omenește. Nu mai era psihiatru, iar ei nu erau pacienții lui. Orice traumă minoră pe care-ar fi putut s-o provoace avea să fie înlăturată repede de Mașinile lor. Cu toate astea, ar fi trebuit să facă un

efort suplimentar ca să evite nevrozele prietenilor săi, dacă nu era în stare să formeze PRIETENI și să primească un set nou.

Nu trecuseră decât vreo câțiva ani de când începuseră Mașinile să se ocupe de fericirea, sănătatea și continuitatea speciei umane, dar abia dacă mai reușea să-și aducă aminte cum era viața înainte de apariția Lor. În oglinda prăfuită a memoriei sale nefolosite mai rămăseseră doar câteva pete clare. Își aminti de munca lui de psihiatru la testările Mediului Terapeutic.

Îi veni în minte discuția în contradictoriu cu Brody.

— Sigur, se ocupă de câteva cazuri de probă. Dar până acum gadgeturile astea n-au făcut nimic pe care nu l-ar fi putut face un psihiatru competent, spuse James.

— De acord, încuviință superiorul său. Dar n-au făcut nici greșeli. Doctore, oamenii ăștia sunt vindecați. Mai mult decât atât, sunt fericiți!

Pe toată fața gravă a doctorul Brody era înscrisă o invidie sinceră. James știa că șeful lui avea din nou probleme cu soția.

— Dar, doctore, începu el, oamenii nu sunt învățați cum să facă față mediului în care trăiesc. Mediul e învățat să le facă față lor. Asta nu e medicină, e un soi de mură-n gură!

Când cineva e deprimat, primește ritalin, melodii săltărețe pe Muzik, iar un prieten drag îl vizitează pe neașteptate. Dacă e maniac sau violent, primește torazină, muzică suavă, povești melancolice la televizor și, poate, o baie rece. Dacă e plictisit, primește distracții; dacă e frustrat, primește ceva pe care să-l distrugă; dacă…

Brody îl întrerupse:

— Bine. Dă-mi voie să-ți pun întrebarea de șaizeci și patru de dolari: tu te-ai descurca mai bine?

Nimeni nu se putea descurca mai bine. Vastul Complex de Mașini ale Mediului Terapeutic ajunse, într-un an, la un nivel al medicinei mai avansat cu un mileniu. Guvernul preluă controlul, asigurându-se că oricine, cu mijloace bănești oricât de modeste, avea acces la specialiștii de vârf din țară, care foloseau cele mai noi informații și tehnici. De fapt, acești specialiști erau de serviciu, douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, în casa fiecărui pacient, menținându-l în viață, sănătos și rezonabil de

fericit.

Și nu se limitau la tratamente. Mașinile aveau extensii ce-și înfigeau ghearele prin junglele lumii, spionându-i pe vraci și învățând o medicină nouă. Cercetările legate de medicamente și diete ajunseră domeniul lor, ca și agricultura științifică și controlul nașterilor. În 1985, când deveni evident că Mașinile puteau conduce, și chiar conduceau totul mai bine, și că aproape toți locuitorii țării doreau să fie pacienți, guvernul Statelor Unite capitulă în fața lor. Alte națiuni îi urmară exemplul.

Din câte știa James, în momentul acela nu mai muncea nimeni. Aveau cu toții o singură datorie: să fie fericiți.

Și erau. Fericirea cuiva era garantată de fiecare releu și de fiecare tranzistor, începând cu acelea care-i asigurau aerul condiționat și terminând cu cele din MEDCENTRAL, complexul de computere conducător din Washington – sau acum se afla la Haga? James nu mai citea ziare de când încetaseră oamenii să se mai ucidă unii pe alții și de când știrile se împuținaseră, referindu-se numai la starea vremii și la sport. De fapt, încetase să le mai citească de când începuseră să apară anunțurile medicilor care își căutau de lucru.

Nu mai existau slujbe, cu excepția Slujbelor Fericite – simulacre inventate de Mașini. Când aveai o asemenea slujbă, nu te loveai niciodată de o problemă insolubilă – ba nici măcar de una dificilă. Îți încheiai ziua de lucru fără să-ți obosești mintea sau trupul. Munca nu mai era muncă, era terapie, recompensată fără întrerupere ca atare. Primeai fericire, normalitate. James văzuse personalitățile tuturor oamenilor lăsându-se în voia vântului, ca o mulțime de fulgi de zăpadă de numeroase forme complicate ce cad în final într-un troian comun, inform.

— Sunt beat, asta-i tot, își spuse, cu voce tare. Alcoolul e un calmant. Îmi trebuie încă un pahar.

Traversă încăperea în direcția nișei, clătinându-se ușor. Probabil că podeaua detectase acest lucru, fiindcă, atunci când apăsă pe buton, nu mai primi un martini, ci i se luă sânge din deget. Peretele îi făcu analiza într-o singură clipă și îi oferi un pahar cu lichid. Apăru și un mesaj luminos: „Bea totul dintr-o înghițitură. Pune paharul în chiuvetă”.

Sorbi lichidul cu gust plăcut și îl cuprinse pe loc o senzație de moleșeală și de căldură. Reuși cumva să ajungă în dormitor, ușa deschizându-se ca să-l lase să treacă, și căzu în pat.

Imediat ce James R. Fairchild, AAAAGTR-RHO1A, adormi, Mașinile intrară în acțiune ca să-i salveze viața. Ceea ce nu însemna că s-ar fi aflat într-un pericol imediat, dar MED 8 raportă scăderea speranței sale de viață cu 0,00005 ani, ca urmare a unei toleranțe excesive față de propriile slăbiciuni, iar MED 19 îi evaluă comportamentul, înregistrat pe bandă magnetică, apreciind că era vorba de o creștere a indicelui sinuciderii cu cincisprezece puncte periculoase. O unitate de diagnosticare se detașă din peretele camerei de baie și se înclină pătrunzând în dormitor, unde se opri alături de el, silențioasă și cu mare precizie. Îi luă mai mult sânge, îi verifică pulsul, temperatura, respirația, inima și tiparul undelor craniene, apoi îi făcu o radiografie a abdomenului. Nefiind instruită să treacă și la reflexele patelare, se autoambală și se îndepărtă cu viteză.

În camera de zi, o menajeră zumzăia în timp ce-și vedea de treabă, distrugând pernele portocalii, sculptura, canapeaua și covorul. Culoarea pereților căpătă un ton aproape imperceptibil mai cald. Noul covor se asorta cu ei.

Mobila – aleasă și livrată fără știința bărbatului adormit, era Queen Anne, în cantitate suficientă ca s-aglomereze locul. Husele ei de polietilenă rămaseră la locul lor în timp ce era dezinfectată camera.

În bucătărie, FARMO 9 comandă și primi un nou stoc de antidepresive.

Pe Lloyd Young îl trezea întotdeauna zgomotul unui tractor, care nu-l înveselea mai puțin fiindcă știa că fusese generat artificial. Aproape că-i făcea ziua să-nceapă așa cum ar fi trebuit. Rămase întins și-l ascultă o vreme înainte de a deschide ochii.

La naiba, tractoarele adevărate nu mai făceau absolut niciun zgomot. Lucrau noaptea, arând într-o oră un câmp la care un om ar fi lucrat douăsprezece zile. Mașinile pompau în sol chimicale noi și stranii și îl încălzeau, silindu-l să dea două recolte complete de porumb în scurta vară din Minnesota.

Nu erai de mare folos ca fermier, dar el își dorise întotdeauna

o fermă, iar Mașinile spuneau că poți avea ceea ce-ți dorești. În momentul acela, Lloyd era cam unicul om din partea locului care mai locuia la țară, singur cu douăsprezece vaci și cu un câine pe jumătate orb, Joe. N-avea mare lucru de făcut, fiindcă Ele se ocupau de toate. Putea să se uite cum erau mulse vacile sau să meargă împreună cu Joe să-și ridice corespondența sau să se uite la televizor. Dar totul era liniștit și calm, așa cum îi plăcea lui.

Cu excepția Lor și a pisălogelilor Lor. Voiau să-i dea lui Joe o nouă pereche de ochi mecanici, dar Lloyd spuse nu, fiindcă, dacă bunul Dumnezeu ar fi vrut să vadă, nu l-ar fi orbit. Tot așa le răspunsese și în privința operației pe cord. Era aproape ca și cum Ele n-ar fi avut destule lucruri cu care să-și ocupe timpul. Își făceau întotdeauna griji pentru el, care-și purtase foarte bine singur de grijă în tot timpul petrecut la M.I.T.[195] și în cei douăzeci de ani de inginerie.

Își pierduse slujba când automatizaseră Ele totul, dar nu le putea purta pică. Dacă Mașinile erau ingineri mai pricepuți decât el, ei bine, spor la treabă!

Deschise ochii și văzu c-avea să-ntârzie la muls dacă nu se grăbea. Fără ca nici măcar să se gândească, își alese din dulap salopeta de un roz-deschis, își îndesă pe cap o pălărie albastră de pai și alergă spre bucătărie.

Găleata lui era lângă ușă. În ziua aceea era cea argintie – cu o zi în urmă fusese cea aurie. Decise că argintiul îi plăcea mai mult, fiindcă făcea laptele să pară rece și alb.

Ușa bucătăriei nu se clinti și Lloyd înțelese că i se cerea să-și pună pantofii. La naiba, i-ar fi plăcut să se ducă desculț. Da, la naiba.

I-ar fi plăcut și să mulgă el însuși, dar Ele îi explicaseră cât de periculos era. Puteai să fii lovit cu copita în cap chiar înainte să-ți dai seama! Mașinile îi îngăduiseră, ezitând, să mulgă în fiecare dimineață o vacă anesteziată, cu picioarele legate de un cadru de oțel.

Își puse niște bocanci albaștri, confortabili, și luă din nou găleata. De data asta ușa se deschise cu ușurință, timp în care se auzi cântecul îndepărtat al unui cocoș.

Da, în fața lui Lloyd se închiseseră multe uși. Destul de multe ca să-l amărască, dacă n-ar fi existat Ele. Știa că erau demne de

195 Massachusetts Institute of Technology. *(n. tr.).*

încredere, deși în o mie nouă sute șaptezeci îl lăsaseră fără slujbă. Vreme de zece ani stătuse degeaba, încercase să găsească de lucru într-o fabrică, indiferent ce. Ajunsese să nu mai poată suporta, până când îl ajutaseră Ele.

În grajd, Betsy, vaca lui preferată, din rasa Jersey, fusese anesteziată și încătușată înainte de sosirea lui. Muzik emitea o melodie săltăreață, veselă, numai bună pentru muls.

Nu, știa că lucrurile murdare nu ți le făceau Mașinile. Le săvârșeau oamenii. Oamenii și animalele, creaturile vii încercau întotdeauna să-ți dea în cap. Oricât de mult i-ar fi plăcut Joe și Betsy, adică mai mult decât îi plăceau oamenii, nu avea cu adevărat încredere în ei.

Puteai să ai încredere în Mașini. Îți purtau întotdeauna foarte bine de grijă. Cu Ele, singura problemă era că... ei bine, știau prea multe. Erau mereu atât de-al naibii de deștepte și de ocupate. Te făceau să te simți, cumva, inutil. Aproape ca și cum Le-ai fi stat tot timpul în lumină.

Se bucură, în total, de zece minute încântătoare și, când intră în răcoarea din lăptărie să verse găleata într-un recipient care ducea Dumnezeu știa unde, Lloyd simți un impuls ciudat. Voia să guste laptele cald, un lucru pe care promisese că n-avea să-l facă. Îl avertizaseră în privința bolilor, dar în dimineața aceea se simțea pur și simplu prea bine ca să-și facă griji. Își înclină găleata argintie către buze...

Și un trăsnet i-o smulse, trântindu-l la podea. Sau cel puțin se simți ca trăsnit. Încercă să se ridice și descoperi că nu putea să se miște. O ceață verzuie începea să fie pulverizată din tavan. Asta ce naiba mai era? se întrebă, și îl fură somnul în băltoaca de lapte vărsat.

Prima unitate MED raportă că nu existau răni superficiale. Lloyd G. Young, AAAAMTL-RHO1AB, se odihnea bine, avea pulsul ridicat, respira normal. MED 8 dezinfectă întreaga zonă și îndepărtă urmele de lapte crud. În timp ce MED 1 făcea spălături ale stomacului și îi tampona nasul, gâtul, esofagul și traheea. MED 8 îi tăie și îi distruse toate hainele. O unitate calorică de urgență îl încălzi până când i se confecționară haine noi. Deși podeaua era capitonată, în cădere pacientul își rupsese un deget de la picior. Se decise să nu fie mutat, ci să i se construiască la fața locului un pat și un sistem de tracțiune.

MED 19 recomandă o pedeapsă terapeutică.

Imediat ce Lloyd se trezi, televizorul prinse viață, înfățișându-i un bărbat cu figură prietenoasă și cu părul alb.

— Te bucuri de toată simpatia mea, spuse acesta. Tocmai ai supraviețuit, scăpând din ceea ce numim „Accidentul Mortal Numărul Unu”, o căzătură urâtă în locuința personală. Și asta datorită într-o măsură Mașinilor noastre, care ți-au salvat viața și te-au ferit de o…

Bărbatul ezită, în timp ce în spatele lui apăru brusc un mesaj scris: „INFECȚIE BACTERIANĂ”. Pe urmă continuă:

— …prin îndepărtarea fizică de pericol. Fiind singurul mod de acțiune la care puteam apela, rănirea ta nu putea fi evitată. *Decât de tine însuți.* În ultimă instanță, tu ești *singura* persoană care poate face toată știința modernă să-ți fie de folos.

Bărbatul arătă spre Lloyd.

— Și singura persoană care poate ajuta la reducerea numărului șocant al deceselor. O să cooperezi, nu-i așa? Mulțumesc.

Ecranul se întunecă, iar aparatul îi oferi o broșură.

Era relatarea completă a accidentului său, plus o avertizare în privința laptelui nepasteurizat. Îl anunța că trebuia să stea în pat o săptămână și-l îndemna să-și folosească telefonul și PRIETENII.

Profesorul David Wattleigh stătea în apa călduță a piscinei sale din sudul Californiei și își dorea să înoate. Dar înotul era interzis. Gadgeturile aflau cumva ce face, presupunea el, fiindcă, de fiecare dată când se afunda în apă astfel încât să-i treacă de piept, motorul resuscitatorului lansa o avertizare hârâită de pe marginea piscinei. Suna ca mârâitul unui câine ciobănesc. Sau, reflectă el, cu al unui Câine al Cerului[196], un anti-Mefisto venit să-l ademenească pe calea virtuții.

Wattleigh rămase perfect nemișcat pentru o clipă, apoi își scoase fără tragere de inimă din apă trupul rozaliu și rotofei. Ah, nu era cu nimic mai presus decât o baie în cadă. Intrând în casă, aruncă o privire disprețuitoare și dezgustată către Mașina bondoacă.

---

196 *Hound of Heaven,* poem de Francis Thompson (1859–1907). *(n. tr.).*

Se părea că tot ce-și dorea să facă era interzis. Din ziua când fusese silit să abandoneze literatura engleză a secolului al XIX-lea, *mechanica* își îngrămădise constrângerile în jurul lui, despărțindu-l, rând pe rând, de toate vechile plăceri. Îi dispăruseră pipa și vinul de Porto, prânzurile îmbelșugate, înotul de dimineață. În locul bibliotecii avea acum un soi de distribuitor automat, care-i „distribuia” câte două pagini dintr-un Dickens pe de-a-ntregul cenzurat. Vesele și pline de culoare, pasajele spirituale erau tipărite cu litere mari, de manual școlar. Îl deprimau cu desăvârșire.

Însă nu se lăsase înfrânt pe de-a-ntregul. Arunca anatema asupra Mașinilor în toate scrisorile pe care i le adresa Delphiniei, o cunoștință imaginară, și ducea o luptă neostoită cu sufrageria în privința prânzurilor sale.

Dacă nu-i refuza efectiv mâncarea, sufrageria făcea tot posibilul ca să-i alunge pofta de mâncare. În diverse rânduri îi vopsise pereții în culoarea gălbuie a fierii, îi pusese o muzică zgomotoasă, hârșâită, îi proiectase pe pereți nudurile unor grăsani. În fiecare zi îi făcea o nouă șmecherie și în fiecare zi Wattleigh se dovedea a fi mai șmecher decât ea.

Își puse roba academică și intră în încăpere pregătit de luptă. Văzu că, în ziua aceea, sufrageria era capitonată cu catifea verde și luminată de un candelabru de aur. Masa era mare, din stejar masiv, negeluit. Pe ea nu se găsea nici măcar o fărâmă de mâncare.

În schimb era o femeie blondă, atrăgătoare.

— Salut, spuse ea, sărind de pe masă. Ești profesorul David Wattleigh? Ți-am găsit numele prin PRIETENI și am venit pur și simplu să te văd.

— Sunt… încântat de cunoștință, se bâlbâi el.

În loc de replică, ea își desfăcu fermoarul rochiei.

MED 19 aprecie ceea ce urmă drept o tendință de a atenua influența amăgirii dăunătoare numite „Delphinia” MED 8 calculă rezultatele unui an de tratament și descoperi că pierderea în greutate rezultată putea mări speranța de viață a pacientului Wattleigh cu nici mai mult, nici mai puțin de 0,12 ani.

După ce Helena se duse la culcare, profesorul făcu câteva partide cu Șahistul Ideal. Fusese cândva membru într-un club de șah și nu voia să rupă cu desăvârșire legătura cu jocul. Puteai

rugini cu ușurință. Fu uluit văzând de câte ori trișă Șahistul Ideal ca să-l poată lăsa să câștige.

Dar câștigă, joc după joc, și partenerul său își legănă de fiecare dată capul de plastic dintr-o parte într-alta, chicotind:

— Ei, de data asta chiar m-ai bătut, Wattleigh. Mai facem una?

— Nu, răspunse el, în cele din urmă dezgustat.

Mașina își plie supusă tabla de șah și plecă altundeva, deplasându-se pe rotile.

Wattleigh se așeză la biroul său și începu o scrisoare către Delphinia.

„Draga mea Delphinia”, scrise, cu vechiul său stilou de oțel, pe hârtie fină, liniată. „Azi, în timp ce (înotam) făceam o baie la Brighton, mi-a trecut ceva prin minte. Ți-am povestit adesea, plângându-mă la fel de des, despre purtările servitorului meu, M… Creatura, fiindcă nu mă pot convinge să-i spun «el» sau «ea», se poartă deplorabil în ceea ce privește scrisorile pe care ți le adresez, ajungând chiar să-mi turtească penițele stilourilor sau să-mi ascundă hârtia. N-am concediat-o din cauza acestui spectacol dizgrațios, pentru că sunt legat de această creatură – da, *legat,* printr-o soartă stranie (și teribil de secretă), care mă face uneori să mă-ntreb cine e stăpânul și cine e sluga. Îmi aduce aminte de o comedie veche în care stăpânul și servitorul și-au schimbat rolurile, exact ca și stăpâna și servitoarea, apoi s-au întâlnit, aceasta întâmplându-se, firește, în prozele lui…”

Aici se încheie de fapt misiva, fiindcă profesorul nu reuși să găsească adevăratul autor. După ce scrise, tăind apoi cu câte o linie „Dickens, Dryden, Dostoievski, Racine, Rousseau, Camus” și încă vreo alte douăsprezece nume, i se termină cerneala din stilou. Știa că n-avea rost să ceară alta, fiindcă Mașina era cu înverșunare împotriva acelei scrisori…

Uitându-se pe fereastră, văzu o ambulanță cu dungi strălucitoare, roz și aurii. Prin urmare, doctorul de alături pleca spre un ținut al zombilor, nu? Sau, folosind denumirea corectă, la Sanatoriul pentru Asociali. În est li se spunea „musulmani”; în vest le spuneau „zombi”, dar era vorba de unul și același lucru; de morții vii, care n-aveau nevoie nici de case sofisticate, nici de jocuri, nici de cerneală. Le trebuia doar hrană intravenoasă, și încă destul de puțină. Draperiile se traseră singure și Wattleigh știu că doctorul era scos din casă. Își încheie gândul întrerupt.

…și, în orice caz, el unul era pe de-a-ntregul nemulțumit de scrisoarea aceea. Nu pomenise de Helena, de prânz, de resuscitatorul care mârâia la el și de atât de multe altele. Ar fi putut să umple volume întregi, dacă ar fi avut cerneală, dacă nu l-ar fi lăsat memoria când se așeza să scrie, dacă nu…

James stătea cu coatele sprijinite de placa de marmură a șemineului din apartamentul Maryei, trecându-i în revistă și evaluându-i pe ceilalți oaspeți. Printre ei era un fermier din Minnesota, incredibil de obtuz, care pretindea că fusese cândva inginer, dar care abia dacă știa ce e o riglă de calcul. Marya se afla în compania unui tânăr musculos, un fost matematician pe nume Dewes sau Clewes, care îi displăcuse lui James de la prima vedere. Ea se pregătea să joace șah cu un californian puțin cam prea rotofei, în timp ce prietena acestuia, Helena Hershee, o făptură blondă, frumoasă, stătea alături, în chip de chibiț.

— Sunt practic un campion, explică Wattleigh, aranjând piesele. Așa că poate aș putea să joc fără o tură sau chiar fără amândouă.

— Cum vrei, răspunse Marya. Eu n-am mai jucat de ani. Nu-mi amintesc aproape nimic altceva în afară de Matul cu Nebunul.

James se apropie fără grabă și rămase lângă Helena, privind jocul.

— Sunt James Fairchild, se prezentă, adăugând, aproape sfidător: Doctor în medicină.

Buzele Helenei, prea strălucitoare din cauza rujului, se deschiseră.

— Am auzit de tine, murmură ea. Ești doctorul Fairchild cel agresiv, care-și schimbă foarte repede prietenii, nu-i așa?

Marya își ridică privirea de la tabla de joc. Ochii ei păreau să fie lipsiți de pupile și James ghici că era îndopată cu ritalin.

— James nu e nicidecum agresiv. Dar se-nfurie când nu-l lași să te psihanalizeze.

— Nu perturbați jocul, le ceru Wattleigh.

Își puse ambele coate pe masă, într-o atitudine care sugera concentrarea.

Helena nu auzise remarca Maryei. Se întorsese să-l privească pe matematicianul musculos, care-i ținea o prelegere lui Lloyd.

— La naiba, da. Mașinile trebuie să se ocupe de tot ce are

legătură cu nașterea și creșterea copiilor. Altminteri am avea o explozie demografică, înțelegi? Vreau să spun că am rămâne fără hrană…

— Îi alegi într-adevăr cu grijă, Marya, comentă James arătând către tânăr. Ce s-a-ntâmplat cu „scriitorul” ăla? Porter, nu? Cristoase, parcă-l aud zicând: „Există, zău!”

Râse zgomotos.

Capul Maryei se ridică din nou, cu lacrimi în ochii fără pupile.

— Porter a ajuns la spital. Acum e musulman, răspunse, radiind. Aș vrea să simt ceva pentru el, dar Ele nu mă lasă.

— …e ca legea lui Maltus sau a cui o fi. Animalele se înmulțesc mai repede decât plantele, continuă matematicianul, adresându-i-se fermierului.

— Șah mat, zise Marya, și sări în picioare. James, ai o țigară cu zahăr? Cu ciocolată?

El scoase un trabuc de un portocaliu strălucitor.

— Mă tem că numai portocală amară. Cere-i Mașinii.

— Azi mi-e frică să-i cer ceva. Mă tot îndoapă cu medicamente… James, pe Porter l-au luat acum o lună și de-atunci nu mai sunt în stare să pictez. Crezi că sunt nebună? Mașina e de părere că da.

— Mașina, spuse el retezând capătul trabucului cu dinții, are întotdeauna dreptate.

Văzând că Helena plecase să se așeze pe canapeaua chinezească a Maryei, își ceru scuze cu o înclinare a capului și o urmă.

Wattleigh continua să studieze Matul cu Nebunul.

— Nu înțeleg. Pur și simplu nu înțeleg, zise el.

— …e ca în povestea cu iepurele și broasca țestoasă, tună matematicianul, iar Lloyd dădu din cap cu un aer solemn. Cel lent nu-l poate ajunge niciodată pe celălalt din urmă, înțelegi?

— Ei, e un punct de vedere corect, vorbi Lloyd. Un punct de vedere corect. Însă eu credeam că învingătorul e cel lent.

— Oh.

Dewes (sau Clewes) căzu într-o tăcere meditativă.

Marya umbla prin încăpere, atingând fețele ca o oarbă în căutarea unui cunoscut.

— Dar nu înțeleg! repetă Wattleigh.

— Înțeleg eu, murmură James, cu trabucul în gură.

Simțea fumul dulce-amărui în gură, dens ca un lichid.

Înțelegea, chiar foarte bine. Se uită la toți pe rând: un fost matematician care avea probleme când trebuia să facă diferența dintre aritmetică și geometrie; un fost inginer, idem; un pictor căruia nu i se îngăduia să picteze, și nici măcar să aibă sentimente; un fost „campion” la șah, care nu era în stare să joace. Și mai rămânea Helena Hershee, amanta sărmanului idiot Wattleigh.

— Înainte de Mașini...? începu el.

— Eram judecătoare, răspunse ea, plimbându-și provocatoare degetele pe ceafa lui. Dar tu? Ce fel de doctor ai fost?

1988 d.Hr.

— Era în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, spuse Jim Fairchild.

Stătea întins pe canapeaua lungă, cu dungi de tigru, având un exemplar din *Hot Rod Komiks* peste ochi.

— Credeam c-a început abia în anii șaizeci, zise Marya.

— Da, dar denumirea de „musulman” a apărut în lagărele de concentrare naziste. Acolo erau oameni care nu puteau – înțelegi – să suporte. Încetau să mai mănânce, să mai vadă și să mai audă. Toată lumea le spunea „musulmani”, fiindcă semănau cu mahomedanii, mistici...

Vocea i se stinse, fiindcă se gândea la al Doilea Război Mondial. La zilele bune de demult, când omul își definea propriile reguli. Fără Mașini care să-i spună ce e de făcut.

Trăia deja cu Marya de câteva luni. Ea era iubita cuiva, exact cum Marya cealaltă, din *Hot Red Komiks,* era iubita celuilalt El, Jim (Iadul-pe-Roți) White. *Komiks* avea ceva ciudat. Era viață adevărată, fiind, în același timp, mai bună decât viața adevărată.

Marya – Marya lui – nu era intelectuală. Nu-i plăcea să citească și să gândească, cum îi plăcea lui, dar era OK, fiindcă bărbații trebuiau să facă tot ce însemna lectură, gândire, luptă și omor. Marya stătea într-un colț, pe un scaun de culoarea levănțicii, cu spătar profilat, desenând cu creioanele sale. Jim își ridică trupul lung și zvelt de pe canapea cu mișcări leneșe și veni în spatele ei, să-i vadă desenul.

— Femeia asta are nasul strâmb, comentă el.

— Nu contează, prostule. E un desen de modă. Singurul lucru important e rochia.

— Bine, și cum se face că are părul galben? Oamenii n-au păr galben.

— Helena Hershee îl are.

— Nu, nu-i adevărat!

— Ba da!

— Ba nu, nu e galben, e... nu e galben.

Tăcură amândoi, fiindcă Muzik cânta melodia lor preferată. Fiecare avea un cântec favorit – al lui Jim era *Blap,* iar al Maryei, *Da, știu că țin cu-adevărat la tine!* –, dar aveau și unul pe care-l preferau amândoi. Se intitula *Tragedie personalizată,* unul dintre cele în care Muzik imita vocile lor, cântând în armonie:

Jim Gunn avea o slujbă personalizată
Și Marya era iubita lui.
Se iubeau c-o dragoste atât de minunată
Cum alta-n lume nu-i.
Dar lui nu i se permitea să-și conducă mașina,
Iar oarba Marya n-avea s-o vadă niciodată;

Tragedie per-so-na-a-a-li-i-za-tă-ă-ă.

Cântecul continua, povestind cum își dorea Jim Gunn, mai mult decât orice pe lume, să poată plăti o operație pentru ochii iubitei sale, care-și dorea să admire mașina personalizată. Așa să s-a urcat la volan și s-a dus să jefuiască un magazin, dar cineva i-a recunoscut mașina. Poliția l-a împușcat, dar:

El i-a dat Maryei un ultim sărut;
Polițistul a tras atunci și în ea.
Dar ea spus: Să-ți văd mașina am putut!
E aurie și albastră ca marea!
El a zâmbit și-apoi strângând-o-n brațe a murit,
Fericit că văzuse și ea mașina o dată.

Tragedie per-so-na-a-a-li-i-za-tă-ă-ă.

Bineînțeles că, în viața reală, Marya vedea foarte bine, Jim n-avea mașină și nu existau polițiști. Dar pentru ei era oricum adevărat. Într-un anumit sens, pe care nu puteau să-l explice, simțeau că dragostea lor era o tragedie.

Știind că Jim se simțea singur și trist, Marya se apropie și-l

sărută pe ureche. Se întinse lângă el și adormiră imediat amândoi.

Bilanțul întocmit de MEDCENTRAL raporta că NORDAMER avea o populație de 250.000.000, stabilizată. Cu excepția câtorva defecțiuni ale incubatoarelor și a unei cuve cu embrioni infestați în mod accidental, se aștepta un progres, cu rata natalității egală cu a mortalității. Comportamentul mediu se deplasase din nou către asocial, iar CONTROLUL UTERIN arăta că 90,2 la sută dintre adulți fuseseră admiși în ambele sanatorii de importanță majoră.

Anormalilor incisivi li se provoca regresul către adolescență, pentru că nu exista nicio altă metodă complet satisfăcătoare de normalizare fără terapie de șoc și fără contraindicațiile implicate.

Lloyd își scoase ceasul din buzunarul pieptarului salopetei. Mâinile lui Chicken Licken[197] arătau drept în sus, ceea ce însemna că era exact ora când trebuia adusă corespondența, înainte să-nceapă la televizor serialul de desene animate *Ferma.* Lăsându-se în voia unui impuls, Lloyd își puse ceasul în gură și-l mestecă. Era delicios, dar îi oferi puțină plăcere. Totul era prea simplu, prea blând. Voia să i se-ntâmple lucruri excitante, ca în *Ferma,* când Angus cel Negru încerca să-l ucidă pe erou, pe Micul Lloyd, stricându-i Mașina, și Micul Lloyd îl înjunghia cu o seringă în formă de furcă și-l trimitea la sanatoriu.

Știind că e timpul să plece după corespondență, Joe cel Mecanic apăru în fugă din spatele casei. Începu să dea din coadă și să scheaune nerăbdător. Faptul că nu era un câine adevărat nu schimba nimic, se gândi Lloyd în vreme ce se îndreptau agale spre cutia poștală. Lui Joe îi plăcea când îi scărpinai urechile. Puteai să-ți dai seama, după privirea ochilor lui. Era mai vioi și mai amuzant decât primul Joe.

Lloyd se opri o clipă, aducându-și aminte ce trist fusese când murise Joe. Era un gând de o melancolie plăcută, dar Joe cel Mecanic țopăia acum în jurul lui și lătra nerăbdător. Își continuară drumul.

Cutia poștală era plină-ochi. Găsi un komik nou, intitulat

---

197 Lanț de restaurante fast-food din Africa de Sud, al carui simbol este un cocos haios.

Fermierul Lloyd și Joe, și o cutie mare, plină cu jucării noi.

Cu toate acestea, mai târziu, după ce citi komikul, se uită la serialul *Ferma* și se jucă o vreme cu setul lui de construcții, își simți cumva sufletul greu, deprimat. Nu era bine să fii singur tot timpul, hotărî el. Poate-ar fi trebuit să plece la New York, să-i vadă pe Jim și pe Marya. Poate că Mașinile lor erau altfel, nu atât de autoritare.

Pentru prima oară îi trecu prin minte un alt gând, unul bizar. Poate-ar fi trebuit să *locuiască* în New York.

DRAGĂ DELPHINIA, (tastă Dave). ASTA VA FI ULTIMA MEA SCRISOARE CĂTRE TINE, FIINDCĂ NU TE MAI IUBESC. ACUM ȘTIU CE MĂ FĂCEA SĂ NU MĂ SIMT BINE; ERAI TU. DE FAPT, TU EȘTI MAȘINA MEA, NU-I AȘA? HA, HA. FAC PARIU CĂ NU TE-AI GÂNDIT CĂ ȘTIU.

ACUM O IUBESC PE HELENA MAI MULT DECÂT PE TINE ȘI PLECĂM LA NEW YORK, SĂ NE VEDEM CU O MULȚIME DE PRIETENI, SĂ MERGEM LA O MULȚIME DE PETRECERI ȘI SĂ NE DISTRĂM O GRĂMADĂ ȘI PUȚIN ÎMI PASĂ DACĂ N-O SĂ TE MAI VĂD NICIODATĂ.

SĂRUTĂRI ȘI MULT NOROC PENTRU O FATĂ EXCELENTĂ,

DAVE W.

După un cutremur care nimici șaptesprezece milioane de ocupanți ai Sanatoriului de Vest, MEDCENTRAL ordonă să fie mutați toți ceilalți în est. Toți anormalii care nu locuiau în apropierea sanatoriului din est se lăsară de asemenea convinși să părăsească New York-ul. Se apelă la următoarele metode de convingere:

Umiditatea și presiunea atmosferică urcară treptat până la un disconfort de 0,9, în timp ce pe toate suprafețele din jurul pacienților erau proiectate intermitent imagini subliminale ale New York-ului.

Dave și Helena veniseră cu metroul din LA și erau obosiți și supărați. Drumul propriu-zis nu durase decât două sau trei ore, dar, ca să ajungă la Jim și Marya, petrecuseră încă o oră într-un taxi.

— E un taxi electric, le explică Dave, nu merge decât cu un kilometru și jumătate pe oră. Eu unul sunt sigur că n-o să mai repet niciodată călătoria asta.

— Mă bucur că ați venit, zise Marya. Ne-am simțit cumplit de singuri și de triști.

— Da, adăugă Jim, și am o idee. Putem înființa un club, înțelegeți, împotriva Mașinilor. Am calculat totul. O să…

— Păpușel, povestește-le despre zombi – adică despre musulmani, spuse Helena.

Dave vorbi cu o privire excitată, sălbatică:

— Isuse, da, în tren aveau un milion de vagoane cu ei, și toți stăteau în sticle. La început n-am fost sigur ce erau, înțelegeți, așa că m-am dus să mă uit la unul. Era un bărbat ciolănos, fără păr, într-o sticlă din interiorul altei sticle. Arăta foarte ciudat.

În onoarea sosirii lor, Muzik cântă melodiile preferate de toți patru: *Zorik, Da, știu că țin cu-adevărat la tine, Blap, Iată-l pe păpușelul meu,* în timp ce pereții deveniră pentru o clipă transparenți, arătând o priveliște a turnurilor aurii ale New York-ului care-ți tăia răsuflarea. Lloyd, care nu vorbea cu nimeni, stătea într-un colț, bătând tactul muzicii. El n-avea niciun cântec preferat.

— Vreau să-l numesc Clubul Jim Fairchild, spuse Jim. Scopul lui va fi să scăpăm de Mașini. Să le dăm afară în șuturi!

Marya și Dave se așezară pentru un joc de șah.

— Știu cum o putem face, continuă Jim. Iată care e planul meu: Cine a adus la început Mașinile aici? Guvernul Statelor Unite. Ei bine, guvernul ăsta nu mai există. Prin urmare, Mașinile sunt ilegale. Corect?

— Corect, răspunse Helena.

Lloyd continua să bată din picior, deși Muzik nu mai cânta.

— Sunt proscrise, zise Jim. Trebuie să le ucidem!

— Dar cum? întrebă Helena.

— Încă n-am pus la punct detaliile. Dați-mi timp. Fiindcă, știți, Mașinile ne fac rău.

— Cum așa? întrebă Lloyd, parcă de foarte departe.

— Am avut cu toții posturi bune, am fost inteligenți. Cu mult timp în urmă. Acum ne prostim. Știți?

— E adevărat, încuviință Helena.

Deschise o sticluță minusculă și începu să-și vopsească unghiile de la picioare.

— Cred, adăugă Jim, uitându-se urât în jur, că Mașinile vor să ne facă pe toți musulmani. Vrea vreunul dintre voi să fie îndesat într-o sticlă? Eh?

— Într-o sticlă din altă sticlă, îl corectă Dave, fără să-și ia ochii de la tabla de joc.

Jim continuă:

— Cred că Mașinile ne droghează ca să ne facă musulmani. Sau au, poate, un soi de rază care ne prostește. Poate o rază X.

— Trebuie să facem ceva, spuse Helena, admirându-și unghiile.

Marya și Dave începură să se certe în privința modului în care se mută pionii.

Lloyd continuă să bată din picior, măsurând timpul.

1989 d.Hr.

Jimmy avea o idee bună, dar nimeni nu voia să-l asculte. Își aducea aminte că, o dată, când era el un băiețel, o Mașină pentru Ouă le scotea din coji și le punea în plastic – în niște chestii de plastic. O făcea într-un mod amuzant. Jimmy nu știa de ce era atât de amuzant, dar râse și tot râse, doar gândindu-se la asta. Ouă proaste, proaste, proaste.

Mary avea o idee, una într-adevăr bună. Numai că nu știa cum s-o descrie, așa că luă un creion și desenă o Maaare! imagine a Mașinilor: mami Mașina și tati Mașina și toți micuții copilași Mașină.

Loy-Loy vorbea. Construia o casă din cuburi.

— Acum îi pun ușa, spuse. Iar acum... de ce e fereastra mai mică decât casa? Nu știu. Uite coșul de fum și asta e turla și deschide ușa și unde-s toți oamenii? Nu știu.

Helena avea un ciocan de lemn și bătea toate cuiele. Bang! Bang! Bang!

— Un, doi, trei! zise ea. Banga-banga-bang!

Davie scosese piesele de șah și le aliniase în rânduri de câte două. Ar fi vrut să le pună câte trei, dar, cumva, nu era în stare. Asta îl înfurie și începu să plângă.

Pe urmă una dintre Mașini veni și-i îndesă ceva în gură, și toată lumea voia așa ceva și cineva țipa și veniră mai multe Mașini și...

Mesajul codificat sosi la MEDCENTRAL. Ultimii cinci anormali fuseseră vindecați și toate funcțiile fizice și mentale le fuseseră reduse la caracteristicile standard. Toate informațiile importante despre ei fuseseră comutate în RESURSELE UTERINE, care înregistraseră primirea la ora 4:00 GMT, ziua 1, anul 1989.

MEDCENTRAL se declară de acord cu reperele temporale, apoi se autodeconectă.

Traducerea: Ana-Veronica Mircea

Postfață:

„O specie fericită” este o versiune a ceea ce-mi place să consider a fi Utopia Oribilă. Piesa *Cântăreața cheală* de Ionescu[198] prezentase deja o lume lipsită de rău. Dintr-un punct de vedere, acesta a fost modelul meu; am încercat să prezint o lume lipsită de durere. În ambele cazuri, se obțin aceleași fenomene: fără rău sau durere, preferințele și alegerile sunt lipsite de sens, personalitățile se încețoșează, chipurile se contopesc cu fundalurile lor, iar gândirea devine superfluă și dispare. Cred că acestea sunt rezultatele inevitabile ale atingerii Utopiei, dacă facem greșeala să presupunem că Utopia este egală cu fericirea perfectă. La urma urmelor, în capetele tuturor există un centru al plăcerilor. Implantați un electrod acolo și probabil că vom fi perfect fericiți, constant, în schimbul unui consum zilnic de electricitate în valoare de câțiva bănuți.

Din ce material să ne construim Utopia, dacă nu din fericire? Poate din evitarea durerii? Din protecția perfectă împotriva bolilor, accidentelor, dezastrelor naturale? Pe acestea le câștigăm doar cu prețul contactului cu mediul nostru – finalmente, cu costul umanității noastre. Devenim „eterizați”, în ambele sensuri ale cuvântului propuse de Eliot[199]: amorțiți și ireali.

Povestirea aceasta le poate părea unora ireală și ipotetică. Pot doar să atrag atenția că în prezent zeci de firme inventează și dezvoltă noi echipamente electronice de diagnoză; în scurt timp, medicii vor depinde aproape total de mașini pentru diagnostice corecte. Nu există niciun motiv pentru care ar trebui

198 Ionescu, Eugen/Eugene Ionesco (1909–1984). Scriitor de limbă franceză originar din România, protagonist al teatrului absurdului şi membru al Academiei Franceze.

199 Eliot, Thomas Stearns (1888–1965). Poet anglo-american, dramaturg şi teoretician literar, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în 1948. Decorat cu Legiunea de Onoare şi Ordinul de Merit britanic.

să se oprească acolo, mai exact înainte de a produce medici artificiali.

Dacă vom opta să construim mașini care să ne vindece, trebuie să fim siguri că știm ce putere le încredințăm și ce le cerem în schimb. În „O specie fericită”, elementul prin intermediul căruia se manifestă lumea anesteziată este un soi de duh din clondir: Sclavul Apăsării de Buton. Este un duh cu o minte extrem de literală, care ne va da *exact* ceea ce vom cere – nici mai mult și nici mai puțin. Norbert Wiener[200] a remarcat similitudinea dintre comportamentul mașinilor cu gândire literală și cel al elementelor magice din basme, mituri, povești cu fantome, ba chiar din glumele moderne.

Semele s-a gândit că vrea ca Zeus să facă dragoste cu ea exact așa cum ar fi iubit el o zeiță… și a fost fulgerată. Ucenicul vrăjitorului a crezut că-și va transfera munca unui ajutor magic. Wells a scris despre un funcționar destul de lipsit de imaginație, care a oprit brusc mișcarea de rotație a Pământului. La un capăt al spectrului se află povestiri horror ca „Partenerul de dans[201]” sau „Laba de maimuță[202]” iar la celălalt se găsește gluma lui Lennie Bruce despre vânzătorul care a lăsat un djinn să se ocupe de prăvălia sa. Iar primul client i-a cerut djinului: „Tratează-mă cu o ciocolată topită”.

Dacă decidem că de fapt dorim sănătate, securitate, absența durerii, atunci trebuie să fim dispuși să ne oferim individualitatea pentru așa ceva. Utilizarea oricărei unelte implică o pierdere a libertății, așa cum Freud a subliniat în *Disconfort în cultură.* Când a început să folosească toporul, omul a pierdut libertatea de a se cățăra sau de a umbla în patru labe, dar, mai important, a pierdut libertatea de a nu folosi toporul. Acum ne-am pierdut libertatea de a ne descurca fără computere și deja nu se mai pune problema de a le oferi putere asupra noastră, ci doar câtă putere, de care fel și de cât de repede o vom ceda.

Un profesor de la Universitatea Minnesota mi-a povestit

---

200 Wiener, Norbert (1894–1964). Matematician american, recunoscut ca întemeietorul ciberneticii.

201 „Partenerul de dans”. „The Dancing Partner” (1893) povestire fantastică de Jerome K. Jerome (1859–1927).

202 „Laba de maimuţă”. „The Monkey’s Paw” (1902) povestire fantastică horror de W.W. Jacobs (1863–1943).

cândva că întârziase cu acordarea notelor la sfârșitul unui semestru. Secretara catedrei îi telefona întruna, întrebându-l dacă nu era gata. În cele din urmă l-a sunat un funcționar de la administrație, care, aflând că nu atribuise încă notele, a exclamat exasperat: „Domnule profesor, dar mașinile așteaptă!”

Așteaptă, într-adevăr.

Jonathan Brand

Întâlnire cu un țărănoi

Introducere la „Întâlnire cu un țărănoi”

Prima dată când l-am văzut pe Jonathan Brand era întins pe un promontoriu ierbos în Milford, statul Pennsylvania, și purta bocanci de drumeție, rucsac în spate, cuțit de vânătoare cu șase lame la brâu și ecuson cusut pe cămașa albastră, care anunța că era membru al Asociației Pădurarilor Americani, sau așa ceva. Stătea întins, proptit în coate, cu un fir de iarbă între buze, și privea cum o jumătate de duzină dintre giganții mai vârstnici, mai sofisticați ai science-fictionului se împroșcau reciproc cu bere pe peluza reședinței lui Damon Knight. Jonathan Brand era amuzat.

Bunătatea mea înnăscută îmi interzice să explic motivul pentru care James Blish, Ted Thomas[203], Damon și Gordy Dickson[204] țopăiau într-o manieră atât de scandaloasă. Bunătatea și suspiciunea că inocența aceea a copilăriei sau a naturii este cea care oferă însuflețirea pentru excelentele lor proze. Doamne ferește!

Jon se afla în Milford pentru a 1l-a Conferință anuală a

---

203 Thomas, Theodore (n. 1920). Inginer şi avocat american, care între anii 1950 şi 1980 a scris peste 50 de povestiri şi două romane science-fiction.

204 Dickson, Gordon (1923–2001). Scriitor american de science-fiction. Premii SF importante: Hugo 1965 pentru povestire „Soldier, Ask Not”, Nebula 1967 pentru nuveletă „Call Him Lord”, British Fantasy 1977 pentru roman *The Dragon and the George,* Hugo 1981 pentru nuveletă „The Cloak and the Staff”, Hugo 1981 pentru nuvelă „Lost Dorsai”. Alte apariţii în româneşte: *Furtuna de timp* (Nemira, 1997), *Lup şi fier* (Nemira, 1997).

scriitorilor de science-fiction, o săptămână de discuții, seminare și ateliere de lucru, în care membrii breslei au făcut schimb de idei, informații de piață și tricouri ude pentru a se descurca mai ușor în profesia aleasă.

El a făcut o impresie remarcabilă participanților. Umorul prompt, familiaritatea cu SF-ul și, în primul rând, majoritatea textelor pe care le-a prezentat ca să fie evaluate în atelierele de lucru l-au făcut o voce nouă, care merita să fie ascultată. Proza pe care a propus-o pentru a fi comentată – un act extrem de apropiat de harachiri – a fost citită de toți scriitorii prezenți, iar criticile au fost aspre. Așa se întâmplă întotdeauna. Iadul gol-goluț și predilecțiile declarate ale unei adunări de vizionari reputați nu garantează mângâierea unui suflet creativ sau convingerea sa că ar trebui să fie altceva decât calfă de cărămidar. Însă Jon și povestirea lui au scos-o la capăt destul de bine. Laudele au fost oneste și cu foarte puține rezerve. Jon a ieșit atât de bine, încât l-am întrebat dacă i-aș putea cumpăra textul pentru antologia aceasta. A făcut câteva modificări editoriale minore și povestea apare aici.

Jonathan Brand recunoaște că urmează cam de prea multă vreme cursurile postuniversitare la Carnegie Tech. Trăiește singur, în timpul semestrului merge zilnic pe jos la școală, hibernează vara, nu are telefon, iubește tramvaiele, detestă să vorbească ori să asculte, îi place să citească și să scrie, refuză să-și mărturisească vârsta, condiția de servitute maritală, educația sau orice altă blestemăție care ar face introducerea aceasta să fie mai interesantă decât simplul anunț că Jonathan Brand a scris o povestire foarte amuzantă, ușor dementă, ireverențioasă și în mod clar periculoasă pentru cartea aceasta.

Întâlnire cu un țărănoi

de Jonathan Brand

De unde să știu eu ce l-a scos din sărite pe țărănoiul ăla nerod? Era bătrân. Era nerod. Era ultimul dintre țărănoi. Dumneata nu ți-ai ieși din sărite? Dar, oricum, o să-mi sprijin poliția locală, o să depun mărturie despre conversația care a precedat sfârșitul drăgălașului patriarh. Cine știe, *post hoc, ergo propter hoc*?

Bine, bine, sunt serios. Zău. Dacă ai impresia că nu sunt

serios, poți să-mi studiezi diplomele și cărțile de credit. Am o licență, un masterat, am vreo zece doctorate. Tata pune în funcțiune o mulțime de planete, au o grămadă de universități. Și uite-așa am ajuns eu să particip la această conferință deosebit de stilată care are loc chiar aici, pe bătrâna voastră planetă pitorească, și anume Colocviul Academiei Universale de Științe, Octantul de Nord-Vest.

Eu unul n-aș zice că sunt tocmai un erudit. Am mai degrabă experiență la improvizație și droguri, dar mă pasionează mediul academic. Tipii ăia vorbesc, îți spun Onorate judecător, Domnule Ofițer, Distinse Domn etc., totul într-o singură frază, nu se lasă împiedicați, fără punctuație, fără sens, dar, oh, ritmul, structura și echilibrul! Acum, aceste lucruri constituie, de asemenea, judo, fără a mai pomeni de improvizație, fără a mai pomeni de sex, care sunt, toate, elemente-cheie în șuvoiul vieții.

Cum adică... „nu te abate de la subiect”? Mă căznesc să-ți ofer o imagine de ansamblu sau o prezentare generală a acestui cadru doct în care a fost înglobată întreaga întâlnire interpersonală, vreau să spun eu și prietena mea Patsy și acest țărănoi bătrân, cu barba lui care e sută la sută păr uman, eu, ea și el stând toți la un pahar în Barul Continuum din Hotelul Trans-Port, locul unde se ține sus-menționatul colocviu. Da, știu că știți, Sanctitatea Voastră, Domnule Magistrat și/sau Judecător de Pace.

Acum simți nevoia să știi despre Patsy? Treaba cu Patsy este că are un tată care e, înainte de toate, un om bogat și, de asemenea, se ocupă de construcții, ca și tatăl meu, iar cei doi babaci sunt nerăbdători să-și unească dinastiile, tânjesc să strângă în brațe, să legene și să ajute să eructeze un moștenitor cârlionțat, așa că ne-au trimis pe Patsy și pe mine împreună într-o croazieră. Toată povestea asta e un plan transparent, relația noastră trebuie să se coacă și să devină dragoste. Înaintea oului a fost găina, ha-ha! Ai răbdare, Șerifule, Omule al legii, Pistolarule, nu da din mână și nu flutura brațul lung al legii, ajung la subiect. O să fiu extrem de recunoscător dacă și când n-o să-ți sară țandăra. O dată pe zi îmi ajunge cu vârf și îndesat.

OK, dacă totul e în regulă, nu te mai crispa acum și-o să încep să-mi amintesc de-a fir a păr toată conversația în urma căreia bătrânul țărănoi țicnit a luat-o razna, și anume s-a culcat pe covoraș și l-a molfăit, făcând simultan spume la gură și

plângând. Pentru început, vine la mine în bar, se prezintă, eu am o față prietenoasă, nu resping oamenii simpli. Cum aș putea să-mi amintesc numele bătrânului țăran? Era Doctor cumva. Tipul ăsta bătrân pare a fi floarea intelectualității de pe planeta sa, cel mai de soi vlăstar, vreau să zic vârful în tehnologie, muzică, chirurgie, politică, poate și improvizație și sex, nu mai știu. Îmi dă impresia că planeta lui e strict iarbă albastră, adică-i un exportator de mărgele de sticlă și rogojini, dar în același timp oamenii își comasează creditele, populația feminină își topește cerceii de aur, îl expediază pe boșorogul ăsta la Colocviu. Bagă de seamă, nu arunc cu noroi în această dorință lăudabilă, și anume ca Universitatea Podunk să trimită un profesor la Colocviu, îndrăznesc să spun că e un mare câștig pentru U. Podunk.

Așadar, făceam conversație, eram destul de prietenoși, eu plătesc și, văzând că se ocupă și de teologie, iar eu nu desconsider subcultura populară, zic: „Ei bine, spune, stârnește în mine un amestec de milă și teroare, povestește-mi unul dintre vechile voastre mituri, fără îndoială frumoase”. Iar căruntului muzician/preot/chirurg îi convine, se lansează într-un mit al creației, despre care-aș zice (fiindcă am urmat nu câteva cursuri în trecut, ci cursuri în „Trecut”, ha-ha) că e mai minunat decât orice. Dar pe la jumătatea nobilului său recital, consacrat de secole, transmis pe cale orală de dinastii de barzi orbi, mă cuprinde dintr-odată senzația distinctă că planeta lui este una dintre cele construite de firma tatălui meu!

Așadar, asta chiar e o coincidență și, fără să stau să mă gândesc, în entuziasmul meu juvenil, scot o broșură care face reclamă companiei tatălui meu, care a deschis calea procesului Evoluției fotosintetice accelerate. Ca să fiu suficient de concis, acesta este un proces pentru crearea unor planete locuibile din orice pendulează în acea zonă de temperatură care permite tipurilor antropoide să se plimbe de colo-colo fără haine, ceea ce este o experiență-cheie, după părerea mea, vreau să zic ca drogurile și sexul și chiar ca improvizația. Procesul propriu-zis de creație este angrenat la rotația planetară, trebuie prima dată s-o faci să se învârtă, muncești tot timpul în partea dinspre soare, observând cum procesul necesită două sau trei miliarde de ergi, care reprezintă o unitate de măsură pentru energie. Există efectiv șase faze complete, așa că termini toată treaba la timp

pentru weekend, învârtindu-te o dată în jurul planetei la fiecare rotație. Ritmul e chiar accelerat. Mă mai urmărești? La drept vorbind, nici mie unul nu mi-e foarte clar, trebuie să mărturisesc că detaliile îmi sunt confuze, dar totul se află în broșura noastră. În prima zi îți aduci echipamentul, în cea de-a doua reglezi rotația, în a treia consolidezi fundația, în a patra aduci pământ, apă și plasmă germinativă, aici e șmecheria, pui în funcțiune treaba asta cu Evoluția fotosintetică accelerată, produci cicluri accelerate de forme de viață, în ziua a patra ai plante terestre, stabilizezi vremea într-a cincea, în a șasea populezi oceanele și faci rost de animale.

Zău, e o rutină interesantă, ieftină și rapidă, uite cartea de vizită a firmei, în caz că vei avea nevoie vreodată de un serviciu, nu-i mare lucru, mai trebuie doar un strat frumușel de sol argilos, afânat (pe care îl aducem pe gratis), singura tărășenie este că, din când în când, dezgropi produse secundare ale acestei Evoluții accelerate, bucățele de os petrificat și alte chestii, dar nu-i osteneală cu asta. În orice caz, în a șasea zi ești gata pentru colonizare, aduci un tip și-o gagică, urmează un mic ritual și sunt pe cont propriu. Și se apucă să lucreze la partea cu fecunditatea, vreau să zic ăsta este un lucru general uman.

Bine, bine, nu mă sâcâi. Unde eram? Da, când isprăvesc să-i povestesc asta venerabilului țărănoi filosof/preot/chirurg, e limpede că nu e atât de încântat pe cât speram. Presupun că i-am călcat nițeluș în picioare neprețuita moștenire culturală. N-am avut nicio intenție rea, însă l-am lezat, oricum. Sincer să fiu, mititelul bătrân e scos din minți, adică mult mai furios decât ești dumneata acum, e stacojiu la față și tremură din cap până-n picioare. De asemenea, din pricina celor șapte sau opt halbe de cumis și suc de legume V8 îngurgitate, pe care le-am plătit eu, acest doctor/filosof/bard/zilier melancolic și ridat e cherchelit de-a binelea. Mi se pare că văd pe fruntea lui semnul pâlpâitor care indică ÎN EMISIE, și se ridică în picioare, întinde un deget bătrân și cioturos, spunând – și îi citez nobilele bătrâne cuvinte simple: „Încinge-ți mijlocul ca un viteaz; ca Eu să te întreb și tu să Mă înveți”. (Vezi, încerc să reproduc coloratul său limbaj mort până în cele mai mici detalii. Ar fi trebuit să-mi iau notițe. Ce disertație!) „Cine a zămislit toate lucrurile care sunt în ceruri? Toate stelele care luminează, cerul cerurilor și apele care sunt mai presus de ceruri – cine a poruncit și ele au fost create? Cine

a așezat stelele pe bolta cerească, să reverse lumină asupra pământului? Cel ce îmi întunecă planurile să răspundă.”

Aceste cuvinte au fost compuse și declamate însuflețitor (bătrânul țărănoi avea tot ce-i trebuia în domeniul ăsta, mai ales cu barba aia), dar întâmplător au fost ultimele sale cuvinte, căci, imediat după asta, bătrânul aerian a dat ortul popii.

Liniștește-te, acum, *Gendarme, Polizei,* Ostaș, nu te agita, nu ascund nicio iotă și/sau virgulă, chiar nu știu ce anume l-a supărat, tot ce pot face este să relatez care a fost ultimul lucru pe care l-am făcut înainte de prăbușirea lui spectaculoasă și regretabilă.

— O chestiune foarte bună și concludentă, doctorașule, pe care mă bucur că ai ridicat-o, zic și mă întorc cu spatele la decrepitul politician/preot/chirurg/fermier de subzistență și încep să scotocesc în mica poșetă fără fund a lui Patsy, care se află pe tejghea.

— Ce cauți, dropie? răcnește Patsy, încercând cu succes să-mi contuzioneze glezna cu pantoful stâng.

Cred că deja povesteam cum tăticul ei are mai mulți bani decât alții necazuri, adică o grămadă. Și tatăl meu e bogat, face afaceri în domeniul dezvoltării rezidențiale, are mai mult de două sute de galaxii, e președintele asociației locale Kiwanis, e un om puternic, dar tatăl lui Patsy, el e mai mare decât noi toți, el conduce procesul de Creație Continuă, care este proprietatea lui patentată și sursă de venit, oh, o veritabilă afacere profitabilă. Iar acum eu sunt în situația de a-ți spune cuvânt cu cuvânt tot ce am spus înainte ca bătrânul fanatic să-și dea spectacolul suprem, când își lovește călcâiele, se răstoarnă de pe taburetul de bar și se jertfește pe podea, într-un Armaghedon de bețe pentru cocktailuri.

Mă întorc spre Patsy, cozonăcelul meu, și zic:

— Pace, prăjiturică mea. Lasă-mă să-ți caut în poșetă. N-ai auzit că noul nostru prieten vrea să vadă o fotografie a tatălui tău?

Traducerea: Laura Bocăncios

Postfață:

Cred în Isus, Thoreau[205] și Mao Zedong… și nu cred în Dumnezeu. Încerc totuși să mă gândesc cu tot atâta seriozitate la ultimul cu cât mă gândesc la primii trei. Povestirea mea se referă la eroarea evidentă în argumentația pentru prima cauză, care presupune o conexiune între creatorul universului și sursa moralei și mântuirii. Credința că acest creator al universului este în mod necesar superior moral omului este la fel de naivă precum credința că un constructor de zgârie-nori este mai măreț decât un dulgher pur și simplu fiindcă realizarea lui este mai mare.

Revenind pe Pământ, trebuie să mulțumesc Conferinței anuale a scriitorilor de science-fiction de la Milford din 1966, fără de care povestirea aceasta n-ar fi acolo unde este și nici tocmai ceea ce este.

Kris Neville[206]
De la tipografia guvernului

Introducere la „De la tipografia guvernului”

Nimeni dintre cei care le-au citit nu va uita prea repede minunatele proze ale lui Kris Neville, „Bettyann” sau „Special Delivery”. Au fost scrise cu peste cincisprezece ani în urmă, dar continuă și acum să fie republicate în antologiile cu cele mai bune povestiri din SF. Kris Neville este un individ jovial cu un accent sudist greu de plasat. El afirmă că ar fi un accent Missouri, dar să fiu al dracu’ dacă nu sună a texan. Kris Neville este ceea ce autorii de texte pentru copertele cărților numesc „un bărbat care trudește din greu”. Asta înseamnă că el exploatează fiecare minut. Vorbește la nesfârșit despre nenumărate subiecte, poate să bage sub masă la băutură oricare trei scriitori de science-fiction în viață (cu posibila excepție a lui George O. Smith[207]) și izbutește să vină cu puncte de vedere inedite în privința unor teme care în general sunt

205 Thoreau, Henry Davis (1817–1862). Filosof american, eseist, scriitor, naturalist, transcendentalist.
206 Neville, Kris (1925–1980). Scriitor american de science-fiction. Apariţii în româneşte: *Nepământenii* (Europontic, 1996).
207 Smith, George Oliver (1911–1981). Scriitor american de science-fiction.

considerate bine stoarse. Un asemenea caz este povestirea care urmează, scrisă în urma comentariului antologatorului că în VIZIUNI PERICULOASE lipsea un text bun pe tema educației.

Kris Neville (a existat oare vreun nume mai perfect pentru un scriitor? Vreau să zic că, dacă ați fi avut de ales între a fi cunoscut ca Bernard Malamud sau Louis Auchincloss[208], *voi* n-ați fi ales Kris Neville?) s-a născut în 1925, în Carthage, statul Missouri, a servit în armata americană în al Doilea Război Mondial și a absolvit engleza la UCLA în 1950. Prima lui povestire science-fiction a fost publicată în 1949 („The Hand from the Stars” în revista *Super Science Stories)* și de atunci a vândut cam cincizeci alte proze. Unele au fost într-adevăr *foarte* stranii.

Timp de unsprezece ani, Kris a fost implicat în cercetarea rășinilor epoxidice. În limbajul de specialitate asta se numește „aderență la încăpățânare”. Scuze…

În colaborare cu Henry Lee, a publicat două cărți pe această temă la Editura McGraw-Hill, dintre care una (la prețul de 32,50, în cazul în care ați avea nevoie) este un volum masiv care se dorește o prezentare exhaustivă. În plus, împreună cu doctorii Lee și Stauffey, a scris un volum despre noii polimeri superiori termoplastici, care urmează să fie publicat anul acesta. A contribuit la mai multe volume de comunicări și enciclopedii și este autorul unui „patent care a adus contracte de milioane”. Ultima lui slujbă industrială a fost ca manager de programe în cercetare-dezvoltare, unul dintre subiectele cele mai interesante fiind folosirea materialelor plastice în aplicațiile dentare pentru Institutul Național de Sănătate.

Kris este autorul romanului science-fiction *The Unearth People* și de la începutul anului 1966 a devenit scriitor liber-profesionist. Locuiește în Los Angeles cu nevasta și copiii.

De la tipografia guvernului

de Kris Neville

---

208 Auchincloss, Louis (1917–2010). Avocat, romancier, istoric şi eseist american. Cunoscut ca romancier prolific, care a explorat viaţa clasei patriciene de pe Coasta de Est a Americii. Membru al Academiei Americane de Arte şi Litere, recompensat cu Medalia Naţională pentru Arte.

La trei ani și jumătate, pare logic ca adulții să poarte ochelari ca să-și păstreze ochii calzi. Ochii reci sunt o boală a adulților care nu diferă de celelalte boli ale lor, multe și la fel de neînțeles.

Adulții vorbesc întotdeauna prea tare. Un bum sonic în loc de o șoaptă. Urechile mici aud mișcarea moleculelor de aer în tăcerea nopții, în vreme ce ascultă așteptând să se-ntâmple altceva.

Adulții trăiesc prea repede. Ceea ce trece drept gândire e o deprindere. Apasă un buton. Ascultă. Apasă un buton. Ascultă. Deschid un sertar. Unul dintre nemernicii mari o face fără să gândească, de fapt nu-i pasă ce e înăuntru, caută ceva anume, închide sertarul și n-a văzut nimic din el. Mâini micuțe, ochi privind peste margine, zărind mica lume stranie din sertar. Nu e timp destul pentru trecerea în revistă a conținutului. Eliberează butonul. Aici e un obiect care seamănă a cheie. Uite ce mare e. O! Cu ce se potrivește? Cu ceva enorm! Nimeni n-a mai văzut vreodată un obiect atât de mare! Unde îl țin?

Și, uite, aici e ceva: un obiect pentru care nu se poate concepe nicio întrebuințare. Are părți care se mișcă, dar nu face nimic. Nu există nimic la care să-l poți conecta. Pariez că e făcut de iepuri. Găinile fac ouă.

— Ia mâna din sertarul ăla! Pleacă de-acolo!

A apărut ea. Știam eu. Era prea frumos ca să dureze. Ce stricam? Întreabă ce e asta, și ei pur și simplu nu vor să răspundă. Apăsă butonul. Ascultă. Îți spune prostii. Poate-o să plece. Ei, asta ce e? Arată interesant. Ce crezi că…

— *Ia* mâna de-acolo!

Pfui, la naiba! O să-ncerc s-o conving. Poate reușim s-avem o discuție.

— Bomboane înăuntru.

— Acolo nu-i nicio bomboană.

De unde poate ști? Acolo nu-i nicio bomboană, sigur că da! Dumnezeule, uite câte lucruri sunt aici. Cum poate ea să spună că nu-i nicio bomboană: nici măcar nu s-a uitat. Și nici măcar nu e sertarul ei. E al lui tati.

— Pentru ce e asta?

— Nu e bomboană. Las-o jos.

N-am avut noroc. Câteodată te poți totuși înțelege cu ei vorbind despre bomboane. De cele mai multe ori, ca și acum, nu

gândesc deloc. O să plâng. Începe silențios: s-ar putea să dureze mult. Mai întâi câteva picături, pic, pic, uaa. Te face să te simți rău, dar nu te ambala, o să te istovești prea repede. Ar putea fi necesar să continui mult timp, ia-o ușurel. Ea o s-aștepte, să vadă cât de serios sunt. E ușor dac-o iei pe-ndelete. Fă-o bine, și trupul preia controlul: închide ochii și ascultă. Sunetele sunt încântătoare. Ca o muzică. O voce frumoasă. Cu multe variațiuni, urcă și coboară. Aș putea s-o țin așa toată ziua.

La trei ani și jumătate, ești aici dintotdeauna, și n-a fost totul bine, câtuși de puțin.

Totul a fost întotdeauna prea mare. Greu, dificil de manevrat. Ce tare obosești! Totul e de dimensiuni nepotrivite. Ei sunt mari și tâmpiți, nu poți discuta cu ei despre nimic important. Cui îi pasă cum fac ei copii? Dar vrei să te uiți, și ei nu te lasă. Tu stai treaz, și aștepți și iar aștepți în timp ce ei șoptesc, tare ca niște bumuri sonice:

— A adormit?

Închizi ochii și mai aștepți puțin. Poate se tem c-o să râd de ei: probabil arată ca niște proști.

Totuși, ascultă, o faci pe deșteptul. Încerci pur și simplu să te abții. Au cartea aia specială. Însă uneori nu e din cauza cărții: e ca acum, cu sertarul. Nu sunt răutăcioși, sunt doar tâmpiți, o parte din timp.

Însă, din cauza conspirației puse la cale în carte, fac totuși lucruri al naibii de îngrozitoare. Când am învățat să merg la toaletă: aveau de gând să mă arunce în WC și să tragă apa. Am crezut c-aveau s-o facă. Am crezut cu adevărat. Am fost speriat de moarte. Dar, spre norocul meu, ceva n-a mers bine și, până la urmă, n-au făcut-o. Cred că trebuie să le fiu recunoscător fiindcă mă mai aflu încă aici. Și tot nu știu de ce n-au făcut-o. Aveau de gând.

Au fost și lucruri mai rele. Farsele pe care mi le joacă noaptea. Nu trebuie să-i crezi. Eu i-am crezut o dată, și n-am putut să dorm deloc, am stat numai și am așteptat pe întuneric. A trebuit să dorm ziua. Acum e mai bine. Dorm mai mult. I-am întrebat pe ceilalți copii, pe terenul de joacă; stăm de vorbă. Facem câteva cuvinte să-nsemne foarte multe. Știm mai multe cuvinte decât putem folosi corect, așa că puținele pe care le avem la dispoziție trebuie să trudească din greu pentru noi. Și părinții lor au cărți speciale.

Mi-e totdeauna teamă că-i vor face ceva penisului meu. Transpir tot când mă gândesc la asta. De aceea mi-e atât de al naibii de frică noaptea. E unul dintre motive.

Când nu eram atât de bătrân, am încercat să mă-mprietenesc cu ei. La un moment dat, am încercat să mă urc în patul lor. Instalaseră sistemul ăla de alarmă; sau a venit odată cu cartea, sau făcea parte din cursul ăla pe care-l aduce poștașul, așa cred. Oh, s-a declanșat, cu tot soiul de sunete, lumini pâlpâitoare și senzații bizare. Și iată-mă acolo, prins în cursă, expus vederii singur pe podea, la jumătatea drumului până la patul lor, și tocmai făcusem pipi pe tot covorul.

— Oh, Cristoase! E două noaptea!

Asta a spus el. Eram acolo, cum nu se poate mai speriat, stând locului, clipind, și el a rostit ceva atât de stupid.

— Fă-l să se simtă vinovat, a zis ea. Așa scrie în carte.

— Ești un rahat scârbos! a zbierat el la mine.

Presupun că sunt. Trebuie să existe vreun motiv ca să vrea să-mi taie penisul. I-am auzit odată spunând că adevărata educație se face înainte de a împlini patru ani; până atunci ți se formează caracterul. Cred că poate-o să reușesc. Mai e încă atât de mult până atunci, atât de mult, atât de mult. Dar poate-o să reușesc într-adevăr, deși am nervii la pământ.

Așa că nu sunt prea încântat de mine. Ar fi putut fi și mai rău.

Există un loc numit India. Îl vezi la emisiunile de știri. Mi-a fost teamă să nu mă trimită acolo. Nu știu de ce, dar așa am crezut. Și asta m-a ținut treaz. Am răbdat de foame într-o zi, n-am mâncat deloc, ca să văd dacă rezist. N-am putut. Nici ei nu pot. Mor. Mor de foame cu milioanele, chiar acum. Nu știu exact cât înseamnă asta. E mai mult decât zece.

Dar s-ar părea că n-au avut niciodată de gând să mă trimită în India.

Nici în China.

Nici într-un loc numit Africa de Sud.

Iar unde trăiesc eu, oamenii nu mor de foame. Decât în mahalale, ceea ce înseamnă altceva. Indiferent ce-ar fi mahalalele. Așa că măcar de asta am scăpat. Ar fi putut fi mai rău.

La știri vezi mașini uriașe care adună mormane mari de oameni, fac pipi peste ele și le ard.

— De ce-i ard pe oamenii ăia, mami?

— Sst! E prea cumplit. Se înmulțesc ca muștele și nu sunt în stare să se *hrănească.*

Cum se înmulțesc muștele? Ce-a vrut să spună cu asta? Dar cred că ar trebui să mă lase să mă uit: doar ca să fiu sigur că nu se-nmulțesc și ei ca muștele și că sunt în stare să continue să se hrănească. Însă i-aș hrăni eu, dacă s-ar ajunge de-adevăratelea la asta. Uneori mă gândesc la copiii din India. De ei nici măcar nu amintește nimeni, niciodată. Poate că nu există.

Muștele se potrivesc cumva în toate astea, dar mie nu mi-e prea clar. Astă-vară chiar a fost ceva cu muștele. Mami zicea că nu puteau arde oamenii destul de repede, și asta era cauza, și era epidemie mondială și-mi amintesc ce frică le era că n-o s-o putem ține la distanță. Toată lumea omora muște. Vedeam peste tot la știri.

A continuat până când a devenit monoton. De fapt, după o vreme, cele mai multe știri difuzate nu mai sunt interesante. Schimbă mereu locurile, dar sunt în continuare mașini uriașe, care împing grămezi de oameni și le dau foc. Îmi plac mai mult cele despre programul spațial. Avem o colonie pe Marte.

Trebuie să avem.

Din anumite motive.

Majoritatea oamenilor ies în fiecare zi, ies tot tăticii, și ovaționează programul ăsta. Nu i-am văzut niciodată făcând-o, dar cred că e ca un meci de fotbal. Se numește muncă. Lui îi plătesc pentru ea bani, iar mama scrie cecuri ca să plătească pentru cardurile de credit cu banii ăia. Probabil știu ei ce fac.

Eu fac progrese cu încercările mele de a-i înțelege. Din când în când, mă gândesc că pricep.

Cred că au undeva o mașină care face timp, sau poate o presă care-l tipărește ca pe o carte. Nu vorbesc niciodată despre asta. Poate c-o să-nvăț mai întâi cum fac electricitatea. Ei spun c-o să-ncep în curând să-nvăț lucruri.

Și trebuie-ntr-adevăr să-ți dai silința să-i înțelegi pe nemernicii mari. Nu mă-ntrebați de ce. Trebuie. În privința lor nu e nimic de făcut. Continuă să te toace la cap. Să-ți modeleze personalitatea, așa se cheamă. Dar trebuie să-ncerci în continuare, să speri în continuare. Foarte rar, ai parte de câte-o conversație cu ei. De obicei despre bomboane, din nefericire. Însă înveți să-ți placă bomboanele, și cred că asta e ceva. Uneori mă gândesc că e cel mai important lucru din lume.

Măcar dacă s-ar opri pur și simplu și ar gândi din când în când! Dacă ar lăsa-o mai încet și ați discuta, ar fi mai bine. Însă nu se opresc ca să gândească. Sunt întotdeauna pe fugă. Vă dau un exemplu. Am pornit un soi de instalație electronică de la subsol. Ne-am luat un curățător electronic. Am pus în el așternuturile mele. Cearșafuri, pătură, pernă. Să nu credeți c-a fost treabă ușoară! Le-am coborât pe două șiruri de trepte pe care e un curent groaznic. Le-am scăpat, le-am ridicat, totul încercând să nu fac niciun zgomot. Casa e tăcută. E într-adevăr devreme. Toată lumea doarme.

Instalația pornește! Frumos!

Însă nu vrea să se-oprească. Cum face pentru mami. Aud cum sunt sfâșiate așternuturile. Prr, prr-prr, prr. Mai bine mă duc să le spun.

Intru în camera lor. Sunt încă adormiți. Mă îndrept spre mami mergând pe vârfuri. Poate că ea n-o să facă atât de urât ca tati.

Bum! Dau peste prostia aia, noul ecran contra țânțarilor, pe care l-au pornit și de care eu am uitat. Mă zgâlțâie al naibii de tare, și încep să plâng. Tati sare în sus și zbiară:

— Rahat scârbos!

— Cât e ceasul? întreabă mami.

Nu-nțeleg cum vine toată chestia asta cu ceasul, dar îi spun despre cearșafuri.

Se reped în josul scărilor, amândoi goi-pușcă. Se-mpiedică unul de altul.

Mă iau încet după ei. Un băiețel are foarte mult de furcă ori câte ori trebuie să coboare niște trepte înalte, încercând să se grăbească. Trebuie să fii atent să nu cazi.

Tati oprește instalația.

— A fost cât pe ce. Ar fi putut s-arunce în aer jumătate de casă.

— Rahat scârbos! țipă mami la mine.

— Taci, Hazel, asta-i o chestie gravă. Puștiul și-ar fi putut găsi moartea.

Mi se ține pe loc o predică lungă despre pericolul pe care-l reprezintă mașinăriile moderne. Eu vreau să-mi arate cum să umblu cu ea, ca să nu mai greșesc altă dată, dar sunt prea tâmpiți pentru așa ceva.

— Nu, să nu te mai *atingi* de asta!

Cum să-nvăț dacă nu mă lasă niciodată să fac nimic? De ce

cred ei c-am adus eu, în primul rând, așternuturile aici, jos?

Mami zice:

— Mai întâi trebuie să-ți oferim o personalitate – trebuie s-o definitivăm, ca să poți crește devenind acel gen de om pe care ți-l dorești. Pe urmă, adică după asta, mergi la școală și înveți lucruri. Când o să ai patru ani, începi școala și înveți. Acum n-ai decât trei și jumătate!

Știți cât timp ai trei ani și jumătate? Durează la nesfârșit. Timpul nu există. Cu presa lor de tipărit s-a-ntâmplat ceva rău, și ei habar n-au.

— Ce gen de om îmi doresc să fiu?

— Țara are nevoie de oameni de știință, spune tati. Am luat de la guvern un curs care se numește „Cum să faci Savanți”. Cum să modelezi personalitățile care vor să înțeleagă cum merg lucrurile – care vor să priceapă întotdeauna totul și care nu sunt fericite până ce n-o fac. E o personalitate bună. De-acum înainte să nu te mai joci cu instalația asta electronică, dacă nu vrei să fii ucis.

Deci asta urmează să devin, om de știință. Nu știu care sunt celelalte opțiuni, dar presupun că e oricum prea târziu. Ar fi putut alege ceva mai rău, sau cel puțin mie-mi place să cred asta. Cum ar fi mersul în India.

Pe terenul de joacă, noi, copiii, vorbim tot timpul despre nemernicii mari. Cândva au fost ca noi. Dar li s-a întâmplat ceva care i-a făcut să uite cum să gândească.

Cred c-o să uit și eu. O să mă fac mare, ca ei, și n-o să-mi mai amintesc nimic din povestea asta. Deja nu mai sunt în stare să-mi aduc aminte o serie de lucruri. A fost o vreme, cu atât de mult timp în urmă încât aproape l-am uitat, când mami și tati mă iubeau. A fost la început. Dar cred că și partea asta e scrisă în carte. Atunci era mai frumos, dar am uitat atât de mult. Așa cum o să uit și toate astea. Fiindcă încă nu sunt cu adevărat eu. Încă mă mai construiesc.

În clipa asta, mă gândesc foarte mult la oamenii ăia din India, nu știu de ce. Mă gândesc că ar fi logic să-i așezi la masă și să-i hrănești. Cred că ar fi un lucru bun. Însă presupun că, atunci când o să devin interesat să-nvăț cum merg lucrurile, n-o să mai gândesc așa. Și o să uit toate astea.

Sunt încă aici, plângând lângă sertarul deschis, plin cu o întreagă lume de obiecte stranii. Am reușit în cele din urmă să

capăt atenția ei.

— Ce vrei?

E prea târziu ca să mai pot afla dacă înăuntru sunt într-adevăr bomboane. A fost întotdeauna prea târziu. Ea n-o să-și petreacă niciodată atâta timp cotrobăind aici împreună cu mine. E prea târziu ca să mai aflu la ce servește obiectul ăsta pentru care nu-mi pot imagina nicio întrebuințare. Am plâns atât de mult, încât simt că plânsul mă doare și nu mă pot opri.

— Ce *vrei*?

Vreau să-ncep să uit. Să uit, de exemplu, ce-mi fac uneori, noaptea, ca să-mi modeleze personalitatea. N-o să vă vină să credeți cât de tare îmi doresc să uit asta. Și mai e atât de mult timp, atât de mult, mult, mult. Câteodată nu știu dac-o să pot rezista. Trebuie să grăbesc și să-ncep să uit.

— Vreau să mă grăbesc, să am mai repede patru ani!

Traducerea: Ana-Veronica Mircea

Postfață:

În „De la tipografia guvernului”, am încercat să proiectez un viitor în care educația copiilor implică terorizarea lor, cu speranța producerii de mai mulți indivizi creativi. Poate că asta seamănă cu ce am făcut noi dintotdeauna, prin basmele înspăimântătoare despre vrăjitoare, spiriduși, spirite rele și amenințări cu infernul. După părerea mea, copiii sunt rodul nostru cel mai important și ar trebui tratați cu mai multă atenție, dar în tot cazul este suficient să-i ascultăm cu atenție vorbind pentru a auzi istoria viitorului.

R.A. Lafferty
Ținutul cailor măreți

Introducere la „Ținutul cailor măreți”

Priviți afară pe fereastră. Ce vedeți? Bătaia dintre găștile de la colț, cu adolescenții care-și crestează fețele cu bricege, ascuțitorul de foarfeci cu căruciorul multicolor și clopoțeii clincănitori, o femeie durdulie într-o rochie cu imprimeuri prea scurtă pentru picioarele ei grase, care mărunțește pământul cu

sapa pe peluză, o alarmă de incendiu cu copii prinși la etajul al patrulea, un câine turbat agățat de piciorul unuia care distribuie pliante pentru Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea, o iminentă răzmeriță rasială cu un reprezentant al sanitarilor voluntari într-o camionetă cu megafoane pe acoperiș. Vreo scenă sau toate? Nu sunt necesare puteri de observare speciale pentru a clasifica inclasificabilul. Acum mai priviți o dată. Ce vedeți? Ce vedeți de obicei? O stradă pustie. *Acum* clasificați:

Borduri, în absența cărora automobilele ar sui pe peluzele din fața caselor. Cutii poștale, fără de care legătura cu lumea ar fi diminuată. Stâlpi și sârme de telefon, fără de care comunicarea s-ar opri scrâșnind. Rigole, canale și guri de scurgere, fără de care ați fi inundați la ploi. Asfalt, fără de care mașinile nu v-ar rezista nici măcar o lună pe criblură. Briza, fără de care, cum să spun, orice zi ar fi diminuată. Ce sunt toate acestea? Ele sunt lucrurile evidente. Atât de evidente, încât devin invizibile. Pe lângă câți hidranți și câte cutii poștale ați trecut azi? Pe lângă niciunul? Greu de crezut. Ați trecut pe lângă zeci, dar nu le-ați văzut. Ele sunt articolele principale, incredibil de valoroase, absolut necesare, total ignorate ale unei comunități bine conduse.

Ficțiunea speculativă este o comunitate restrânsă. Își are rezidenții ei vizibili și flamboaianți. Knight, Sheckley[209], Sturgeon, Bradbury, Clarke, Vonnegut. Îi vedem, ținem seama de ei și știm de ce sunt în stare. Dar comunitatea n-ar funcționa nicio miime din cât de bine o face fără scriitorii discreți, cei care produc povestire după povestire, nu texte mediocre, ci cu adevărat excelente, în mod repetat. Texte dintre cele care, după ce le terminați, vă fac să vă lăsați pe spate și vă gândiți, spunându-vă: „Asta a fost o povestire *bună”.* Și uitați imediat cine a scris-o. Poate că mai târziu vă reamintiți de ea. „Ah, da, o mai ții minte pe aia despre…”, după care vă încruntați și ziceți: „Cum naiba se numea tipu’ ăla care-a scris-o? A avut mai multe chestii, știi, un scriitor destul de bun…”

Problema ține de cumulare. Fiecare povestire este remarcabilă, privită în sine, dar cumva nu alcătuiește niciodată

209 Sheckley, Robert (1928–2005). Scriitor american de science-fiction. Premii SF importante: SFWA Autor Emerit 2001. Apariţii în româneşte: *Immortality, Inc* (Valdo, 1992), *Omega* (Valdo, 1992), *Monştrii* (Nemira, 1995), *Transfer mental* (Nemira, 1999).

o totalitate, imaginea unui scriitor, a carieră în perspectivă. Aceasta este realitatea tristă, însă evidentă, despre locul lui R.A. Lafferty în ficțiunea speculativă.

El este un individ de substanțialitate, ale cărui creații sunt de vârf. Nu doar ficțiuni competente, ci ficțiuni realmente exemplare. Scrie de... câți ani au trecut oare? Mai mult de șase, dar mai puțin de cincisprezece? Cam așa ceva. Cu toate acestea este rareori menționat când fanii se adună ca să discute despre Scriitori. Deși a fost antologat de multe ori, a fost inclus în câteva rânduri în seria *Year's Best SF* alcătuită de Judith Merril și de două ori în antologiile *World's Best* de Carr-Wolheim, și a apărut în aproape toate revistele de science-fiction. El este omul invizibil.

Asta se va rectifica aici. Raphael Aloysius Lafferty va apărea, va cuvânta, se va declara și atunci veți citi altă proză extra-sclipitoare scrisă de el. Și, la dracu', de data aceasta *să țineți minte*!

Din scrisoarea lui Lafferty: „Sunt, nu neapărat în ordinea aceasta, în vârstă de cincizeci și unu de ani, burlac, electrician, grăsan.

Născut în Iowa, am sosit în Oklahoma pe când aveam patru ani și, cu excepția a patru ani în armată, mi-am petrecut aici toată viața. De asemenea, am fost un an într-un post minor de funcționar civil în Washington D.C. Educația mea superioară se limitează la cei doi ani de seral la Universitatea din Tulsa, cu mult timp în urmă, unde am studiat în principal matematica și germana. Am petrecut aproape treizeci de ani lucrând pentru angrosiști de echipamente electrice, în achiziții și prețuri de cotare. În cel de-al Doilea Război Mondial am fost pe rând în Texas, Carolina de Nord, Florida, California, Australia, Noua Guinee, Morotai (Indiile Olandeze, actualmente Indonezia) și Filipine. Am fost un sergent *bun,* iar la un moment dat puteam vorbi destul de *pasar* în malay și tagalog (din Filipine).

Ce spune un om despre sine? Niciodată lucrurile importante. Câțiva ani am fost băutor serios și am abandonat acum șase ani. Asta a lăsat un gol: când renunți la tovărășia băutorilor celor mai interesanți, renunți la pitoresc și fantastic. Așa că am substituit băutura cu science-fictionul. Ceva ce am citit într-o revistă a scriitorilor mi-a oferit ideea stupidă că SF-ul ar fi ușor de scris. Nu este, pentru mine. N-am fost crescut cu așa ceva,

așa cum par să fi fost majoritatea scriitorilor din genul acesta literar.

Hobby-ul meu sunt limbajele. Orice limbaje. Am investit cel puțin o mie de dolari în gramatici, dicționare și ghiduri autodidacte, ca și în cursuri Linguaphone și Cortinaphone. Pot citi cam în toate limbile din familiile latină, germană și slavică, plus irlandeza și greaca, dar de fapt singurele pe care le citesc cu viteză respectabilă sunt spaniola, franceza și germana. Sunt catolic din varietatea prematură sau conservatoare. În privința politicii, sunt unicul membru al Partidului Centrist American, ale cărui doctrine le voi expune într-o bună zi într-un text despre o Utopie ironică. Sunt un plimbăreț compulsiv; lăsați-mă singur într-un oraș necunoscut și într-o săptămână îi voi explora toate colțișoarele, mergând pe jos. Nu mă consider un tip foarte interesant."

Intervine iar antologatorul pentru un comentariu final. Lafferty este la fel de neinteresant ca și povestirile lui. Ceea ce înseamnă că nu-i deloc neinteresant. Iar ca martor împotriva afirmației lui R.A. Că ar fi insipid, acuzarea aduce la bară textul următor, unul dintre favoritele mele din această carte.

Ținutul cailor măreți

de R.A. Lafferty

„Au venit și ne-au luat țara", ziceau oamenii întotdeauna. Dar nimeni nu-i înțelegea.

Doi englezi, Richard Rockwell și Seruno Smith, se deplasau cu un buggy prin deșertul Thar. Era un teritoriu mohorât, roșiatic, mai mult bolovăniș decât nisip. Arăta ca și cum învelișul i-ar fi fost înlăturat și teritoriul dezgolit de dedesubt ar fi fost lăsat la vedere.

Auziră tunetul, iar asta-i nedumeri. Se uitară unul la celălalt, blondul Rockwell și întunecatul Smith. Nu tuna niciodată în întregul ținut între New Delhi și Bahawalpur. Din ce putea să tune în acest deșert din nordul Indiei?

— Hai să trecem de colinele astea, îi spuse Rockwell lui Smith, și o luă pe o pantă în sus. Nu plouă niciodată pe-aici, dar o dată am fost prins într-o vale, într-o țară unde nu plouă nicicând. Era cât pe ce să mă înec.

Tună încă o dată, greu și prelung, ca pentru a fi se confirma că tot ce auzeau era aievea.

— Această albie se cheamă Kuti Tavdavi, Râulețul, zise Smith sumbru. Mă întreb de ce.

Apoi zvâcni înapoi, ca și cum s-ar fi speriat de el însuși.

— Rockwell, de ce-am spus asta? N-am văzut niciodată albia asta până acum. Cum mi-a venit în minte un nume ca ăsta? Dar albia asta s-ar transforma într-un râuleț, dacă ar ploua vreodată în acest ținut. Acest teritoriu nu poate beneficia de nicio cantitate semnificativă de ploaie. Nu există niciun loc înalt unde să-ți poți da seama de gradul de umiditate.

— Îmi fac probleme despre asta de fiecare dată când vin aici, zise Rockwell și-și ridică mâna spre înălțimile strălucitoare – Ținutul Cailor Măreți, faimosul miraj. Dacă ar fi cu adevărat acolo, ar atrage umezeala. Ar transforma întreaga regiune într-o savană luxuriantă.

Erau mineralogi, studiind detaliile solului în zonele promițătoare ale unei cercetări aeriene. Problema cu Thar era că avea de toate: plumb, zinc, antimoniu, cupru, cositor, bauxită, dar în cantități nerentabile. Nu renta în niciun loc anume, însă per ansamblu aproape că merita.

Acum fulgera pe la culmile mirajului și nu mai văzuseră asta înainte. Acolo se înnorase și plafonul de nori coborâse. Tuna în valuri grele, deși nu existau miraje sonore.

— Ori e vorba acolo de o pasăre foarte mare și ocupată, ori o să plouă, zise Rockwell.

Și începu să plouă, slab, dar cu nădejde. Era plăcut, și-și petrecură amiaza dând târcoale în vehiculul lor. Ploile din deșert erau întotdeauna ca un premiu. Smith începu să intoneze un cântecel vesel, într-una din limbile din nord-vestul Indiei, un cântecel cam fără perdea, cu toate că Rockwell nu-i înțelegea cuvintele. Era plin de rime duble și cuvinte încărcate de vocale, cum numai un copil ar putea născoci.

— Cum naiba știi limbile astea atât de bine? întrebă Rockwell. Eu le consider dificile, și am o bună pregătire lingvistică.

— N-a trebuit să le învăț, spuse Smith. Doar să mi le amintesc. Toate se grupează în jurul celei numite *boro jib.*

— În jurul a ce? Câte limbi cunoști?

— Le știu pe toate. Cele Șapte Surori, numite punjabi, khashmiri, gujarati, marathi, sindhi, hindusa.

— Cele Șapte Surori ale tale sunt doar șase, remarcă Rockwell.

— Se zice că a șaptea dintre surori a fugit cu un samsar de cai. Însă cea de-a șaptea fătucă încă mai este întâlnită ici-colo prin lume.

Adesea făceau opriri ca să studieze solul. Chiar și culorile noilor pârâiașe erau semnificative pentru niște mineralogiști, iar asta era pentru prima dată când întâlneau apă curgătoare în acest ținut. Continuară studiul sporadic și cu încetineală, străbătând câțiva kilometri de sol noroios.

Rockwell icni dintr-o dată și aproape căzu din vehicul. Văzuse un om cu totul necunoscut alături de el, ceea ce l-a șocat. Apoi observă că era Smith, cel dintotdeauna, dar era năucit de această iluzie. Și, în curând, va fi și de altceva.

— Ceva nu-i deloc în ordine pe-aici, rosti Rockwell.

— Ba chiar este foarte în ordine, îi răspunse Smith, și-apoi începu un alt cântec într-o limbă indiană.

— Ne-am rătăcit, se văicări Rockwell. Nu putem vedea nimic la distanță din cauza ploii, iar aici n-ar trebui ca terenul să urce. Nu-i pe hartă.

— Cu siguranță că este, intonă Smith. E Jalo Char.

— Jalo ce? De unde-ai mai scos numele ăsta? Harta nu indică nimic și teritoriul ar trebui să fie ceva marcat.

— Atunci înseamnă că harta nu-i bună. Omule, aici se află cea mai plăcută vale din lume. Ne va conduce până sus. Cum poate harta să uite de ea? Cum de-am putut noi, cu toții, să uităm de ea atâta vreme?

— Smith! Ce s-a întâmplat cu tine? Ești matolit rău.

— Totu-i cum nu se poate de bine, îți spun eu. Am fost renăscut acum un minut. E o întoarcere acasă.

— Smith! Mergem prin iarbă verde!

— Mor după ea. Aș putea s-o pasc, ca un cal.

— Stânca aceea, Smith! N-ar trebui să fie atât de aproape. E parte din mir…

— Păi, cum, sir, asta-i Lolo Trusul.

— Dar nu-i reală! Nu apare pe nicio hartă topografică!

— Hartă, sir? Eu sunt doar un biet *kalo,* care nu știe nimic despre astfel de lucruri.

— Smith! Ești un cartograf calificat!

— Se pare că m-am ținut de o activitate cu acest nume. Dar

stânca este destul de reală. Am escaladat-o în timpul copilăriei mele. Iar această minunăție, sir, este Drapengoro Rez, Muntele Ierbos. Și platoul înalt din fața noastră, pe care am început să urcăm, este Diz Boro Grai, Ținutul Cailor Măreți.

Rockwell opri buggy-ul și sări afară. Smith îl urmă într-o stare de amețeală fericită.

— Smith, ești nebun de legat! icni Rockwell. Iar eu ce sunt? Cumva, ne-am rătăcit îngrozitor. Smith, uită-te peste diagrama de parcurs și peste înregistratorul de direcție.

— Diagrama de parcurs, sir? Eu sunt un biet *kalo,* n-am cum să știu…

— Luate-ar naiba, Smith, tu ai *făcut* aceste instrumente. Dacă au dreptate, atunci suntem cu două sute de metri prea sus și am parcurs șaisprezece kilometri în urcare, pe un platou despre care se presupune că ar face parte dintr-un miraj. Aceste stânci n-au cum să fie aici. Noi nu putem fi aici. Smith!

Dar Seruno Smith o luase la plimbare, ca un țăcănit.

— Smith, unde te duci așa la trap? Nu mă auzi?

— M-ați chemat, sir? întrebă Smith. Și folosind un asemenea nume?

— Am înnebunit amândoi, oare, la fel ca țara asta? gemu Rockwell. Lucrez de trei ani cu tine. Nu te numești Smith?

— A, da, sir, cred ar putea fi anglicizat ca Horse-Smith sau Black-Smith, dar numele meu este Pettalangro și mă duc acasă.

Iar bărbatul care fusese Smith începu să urce spre Ținutul Cailor Măreți.

— Smith, urc în buggy și mă întorc, strigă Rockwell. Sunt speriat de moarte de țara asta care se tot schimbă. Când un miraj devine realitate, este vremea s-o lași baltă. Vino acum! Ne întoarcem la Bikaner până mâine-dimineață. Au un doctor acolo și un bar cu tării. Avem nevoie de unul sau de altul.

— Mulțumesc, sir, dar trebuie să mă duc la mine acasă, intonă Smith. A fost drăguț din partea dumneavoastră să faceți atâta drum cu mine.

— Te las baltă, Smith. Un smintit e mai bun decât doi.

— Ashava, Sarishan, strigă Smith, îndepărtându-se.

— Smith, lămurește-mi o ultimă chestiune, strigă Rockwell, încercând să găsească o fărâmă de normalitate de care să se agațe. Care-i numele celei de-a șaptea surori?

— Țiganca Profundă, lălăi Smith, și ajunse pe platoul înalt

care fusese întotdeauna un miraj.

Într-o încăpere de sus, dintr-o casă de pe Olive Street, St. Louis, Missouri, un cuplu mixt discuta în păsărească.

— *Rez* s-a *riser*, spuse bărbatul. Pot să *cânt* ca *brishindo.* Hai să *jal*.

— Prea bine, încuviinţă nevastă-sa, dacă tot eşti *awa.*

— La naiba, pariez că pot să *richer* căcălău de *bano* pe *beda* ce-avem aici. Îl pun pe *kakko* să vină s-o *kinnasaro.*

— Cu puţin *bachi* am putea *jal* pe la *areat.*

— *Nashiva,* femeie, *nashiva!*

— Bine, făcu nevastă-sa, şi începu să pregătească valizele.

În Camargo, în statul mexican Chihuahua, un mecanic ambulant şi-a vândut afacerea pentru o sută de pesos şi i-a spus soţiei să facă bagajele; îşi luau tălpăşiţa.

— De ce să pleci acum, când treaba merge atât de bine? întrebă ea.

— N-am decât o maşină de reparat şi n-o pot repara, răspunse bărbatul.

— Dar dacă o păstrezi destul de mult timp, te va plăti să i-o montezi la loc, chiar dacă nu-i reparată. Aşa a făcut şi ultima oară. Şi mai ai şi un cal de potcovit.

— Mi-e frică de calul ăla. Cu toate că nu s-a întors. Hai să mergem.

— Eşti convins că ai să-l găseşti?

— Bineînţeles că nu-s sigur. O să urcăm în căruţa noastră, iar calul nostru bolnav o s-o tragă.

— De ce să luăm căruţa, când avem o maşină sau aşa ceva?

— Nu ştiu de ce. Dar o să plecăm cu căruţa şi-o să batem în cuie de scândura de sus a coviltirului potcoava aia veche şi uriaşă.

Un angajat al unui circ din Nebraska îşi ridică nasul şi adulmecă prin aer.

— Se întoarce, rosti el. Am ştiut întotdeauna că o să aflăm. Mai e vreun ţigan pe-aici?

— Ce *pârţ* am în mine, zise unul dintre colegii lui. Oricum, toate aceste numere *narvelengero* nu-s decât un circ de doi bani. O să-i spunem bossului să şi-l bage undeva şi plecăm.

În Tulsa, un dealer de mașini la mâna a doua, numit Țiganul Roșu, anunță cea mai a naibii ofertă:

— Totul pe gratis! Plec. Luați hârtiile și plecați cu ele. Nouă rable noi și treizeci de bucăți bune. Toate pe gratis.

— Ne crezi tâmpiți? îl întrebară oamenii. Trebuie să fie vreun clenci.

Roșu puse jos, pe pământ, documentele tuturor mașinilor și așeză o cărămidă peste ele. Urcă în cea mai proastă și plecă pentru totdeauna.

— Toate-s pe gratis, țipă el îndepărtându-se. Luați hârtiile și dispăreți cu mașinile.

Sunt încă acolo. Credeți că oamenii-s nebuni să se lase prostiți de ceva care, probabil, are un clenci pe undeva?

În Galveston, o barmaniță pe nume Margaret îi întreba pe marinarii de pe vasele de transport care-i cea mai bună cale spre Karachi.

— De ce tocmai Karachi? o întrebă unul dintre ei.

— M-am gândit că ar fi cel mai apropiat port important, răspunse ea. Se întoarce, știi?

— Am cam simțit și eu în dimineața asta că s-a întors, zise el. Și eu sunt un *chal.* Sigur, găsim noi ceva până acolo.

În mii de alte locuri, bărbați oacheși și femei care se îndeletniceau cu ghicitul, kakki-baskos și hegeduși, clovni și comisionari, Conții Prezervativului și Ducii Micului Egipt, și-au dăruit jetoanele și s-au pregătit de plecare.

În toate țările, bărbații și familiile au luat decizii subite. *Athinganoii* s-au adunat pe dealurile din jurul Salonicului, în Grecia, și li s-au alăturat frați din Serbia, Albania și munții Rodopi din Bulgaria. *Zingarii* din nordul Italiei și de prin Pavia au început să se îndrepte spre Genova, să ia vaporul. *Boemioșii* din Portugalia au coborât în Porto și Lisabona. *Gitanoșii* din Andaluzia și tot sudul Spaniei au venit la Sanlucar și Malaga. *Ziguenerii* din Turingia și Hanovra s-au adunat la Hamburg, ca să afle o cale de plecare pe mare. *Giobongaii* și verii lor corciți, *Sheltaii,* din fiece *cnoc* și *coill* de pe cuprinsul Irlandei, au găsit nave la Dublin, Limerick și Bantry. Din adâncul Europei, *țiganii* au început să se deplaseze pe jos, spre est. Oamenii veneau din sute de locuri de pe continent și străbăteau mii de drumuri,

multe dintre ele de mult uitate.

Balauroși, koloi, manuși, meleloi, țigani, moro, romi, flamenco, sinto, gicara, seminții cu multe alte nume pribegeau cu miile. *Împărăția Romani* se punea în mișcare. Două milioane de țigani din întreaga lume se duceau acasă.

La Institut, Gregory Smirnov discuta cu prietenii și asociații săi.

— Vă amintiți de teza pe care v-am prezentat-o cu câțiva ani în urmă, că acum o mie și ceva de ani Vizitatori Extratereștri au aterizat pe Pământ și au luat cu ei o fâșie din planeta noastră. Toți ați considerat ipoteza caraghioasă, dar am ajuns la această concluzie folosind analiza isostatică și eustatică, efectuată cu toată grija. Nu există niciun dubiu că asta s-a întâmplat.

— Lipsește o fâșie din planeta noastră, spuse Aloysius Shiplap. Ai presupus că fâșia luată este o regiune de circa douăzeci și șase de mii de kilometri pătrați, cu nu mai mult de doi kilometri în partea sa cea mai lată. Socoteai că voiau să cerceteze această halcă desprinsă de pe Pământ în laboratoarele lor, ca probă de sol. Ai ceva noutăți în privința fâșiei lipsă?

— Închid cercetările, rosti Gregory. Au adus-o înapoi.

Chiar era simplu, *jekvasteskero,* țigănesc de simplu. *Gadjo,* lumea nețigănească, oferea răspunsuri complicate pentru lucrurile simple.

— Au venit și ne-au luat țara, au susținut întotdeauna țiganii, și asta s-a și întâmplat.

Vizitatorii Extratereștri au plasat ceva dedesubtul fâșiei și au ridicat-o încet, s-o debaraseze de fauna agitată, apoi au luat-o cu ei pentru studiu. Ca un marcaj, au lăsat în loc un simulacru imaterial al acelui ținut la înălțime, tot așa cum și noi dăm diverse denumiri unor etichete de fotografii, pentru a ști unde vor fi plasate acestea ulterior. Simulacrul a fost văzut adesea de către oameni ca un miraj. De asemenea, Vizitatorii Extratereștri au plantat un simulacru în mintea faunei superioare, fugită de pe pământul pus în mișcare. Aceasta va funcționa ca un instinct de revenire, inhibând fixarea lor permanentă, oriunde, până când va veni vremea pentru o reașezare; coroborate cu acest instinct, existau unele premoniții, capacități de ghicire și

tălmăciri.

Acum, Vizitatorii au adus înapoi bucata de pământ, iar vechea sa faună a început să se îndrepte spre ea.

— Și ce vor face acum… ăăă… Vizitatorii, Gregory? întrebă cu un zâmbet superior Aloysius Shiplap la Institut.

— Păi ce să facă, Aloysius, presupun că vor lua o altă halcă de pământ la studiat, răspunse Gregory Smirnov.

Los Angelesul și împrejurimile fură zguduite de cutremure de mică intensitate timp de trei zile. Întreaga regiune a fost evacuată. Apoi a urmat un șuierat puternic din văzduh, ca și cum s-ar fi atras atenția: „La țărm, asta ajunge pe țărm”.

Apoi, suprafața solului, la mică adâncime, și toate suprastructurile sale au fost luate. Au dispărut. Și după aceea au fost uitate repede.

Extras din ENCICLOPEDIA COMPREHENSIVĂ A SECOLULUI DOUĂZECI ȘI DOI, Vol. 1, pagina 389:

ANGELENOS. (Vezi și *Țiganii Automobilelor și Culegătorii de Prune.)* Un grup etnic amestecat, de origine necunoscută, interesat mult de pribegia în automobile. Se avansează ideea că vor fi ultimii utilizatori ai acestor vehicule, iar mai multe modele arhaice, cromate, sunt încă produse pentru această piață. Acești oameni nu sunt cerșetori; mulți dintre ei sunt de o inteligență superioară. Adesea, ei se ocupă cu afaceri, de obicei ca antreprenori în domeniul imobiliar, de jocuri de noroc, îți câștigă încrederea, sunt managerii unor fabrici de diplome obținute prin poștă și promotorii afacerilor de tot felul. Rareori rămân multă vreme într-un loc.

Hobby-urile lor sunt bizare. Conduc mașinile, cu orele și zilele, pe intersecții în formă de frunză de trifoi și pe autostrăzi. S-a spus că marea majoritate sunt consumatori de droguri, însă Harold Freelove (care a trăit câteva luni ca un angeleno) a dovedit falsitatea acestui lucru. Ceea ce inhalează ei pe la distracțiile lor (smog și baliverne) este fumul negru de carbon și reziduuri de petrol, căruia i se adaugă monoxid de carbon. Scopul inhalării nu este lămurit.

Religia angelenos constă dintr-o mixtură din vechile culturi cu un element escatologic foarte solid. Motivul Paradisului este reprezentat prin referințe la un mistic „Sunset Boulevard”.

Limbajul angelenos este un argou plin de culoare și referințe rasiale. Relatările lor despre originile lor sunt vagi: „Au venit și ne-au luat preșu’ de sub picioare”, afirmă ei.

Traducerea: Silviu Genescu

Postfață:

Suntem toți înrudiți. Eu nu cred în reîncarnare, dar unicul sistem de reîncarnare corect ar face ca toate ființele să devină succesiv (sau uneori simultan) toate celelalte ființe. Asta ar necesita câteva miliarde de vieți; scriitorul cu compasiune pentru semeni încearcă s-o facă într-o singură viață.

Suntem toți romi, ca în parabola de aici, și avem încorporată o capacitate de întoarcere acasă și amintirea unui loc mai cald și minunat, o realitate care se camuflează sub forma unui miraj. Nu știu dacă locul minunat se află aici ori este anterior sau ulterior sau dacă va fi lumea noastră imediată când va fi suficient de animată, totuși există o intuiție în privința lui, care, uneori, străbate întreaga comunitate. Există, sau ar trebui să existe, niște piscuri scânteietoare și ele ne aparțin. Controversa (sau polaritatea) este între noi ca indivizi și ca membri ai speciei incandescente, confruntată cu escatologicul. Aș exprima totul mai inteligent, dacă aș ști cum.

Nu am scris totuși povestirea ca să subliniez ideea aceasta, ci pentru ca să strecor un nume. Există *într-adevăr o* barmaniță Margaret – nu cea din povestire, bineînțeles (pentru că trebuie să respectăm jurământul „Orice asemănare cu persoane reale, în viață sau nu, este pur întâmplătoare”), ci alta cu același nume – și ea este romă. „Pune-mi numele într-o povestire, pur și simplu barmanița Margaret. Nu-mi pasă ce va fi, poți să-i spui și unui câine așa.” „Dar tu nu vei ști, am răspuns, tu nu citești nimic și nici cei cu care umbli.” „Voi ști sigur, când altul va citi povestirea într-o bună zi și va ajunge la barmanița cu numele Margaret. Eu știu lucruri din astea.”

Margaret va căpăta intuiția nu de la mine, ci de la cineva care o citește aici și ambele părți vor ști. „Hei, va zice Margaret, ăl bătrân a făcut-o.” Nu știu ce va spune ori ce va gândi cititorul-emițător prins la mijloc.

Sunt încântat să fiu un membru al acestei companii auguste,

deși uneori destrăbălate, care joacă aici, în producția aceasta. Are un aer de excelență și o parte din ea se va prinde și de mine. Suntem, cu toții, Conții Prezervativului și Ducii Micului Egipt.

J.G. Ballard
Recunoașterea

Introducere la „Recunoașterea"

Eu am o teorie. De fapt am un hambar plin cu teorii, dar am o teorie *anume* despre bărbații care ajung lideri de mișcări. Nu m-ar surprinde să aflu (poate prin descoperirea unor noi manuscrise de la Marea Moartă) că în mod brusc și neașteptat Isus s-ar fi răsucit (ca să zic așa) pe cruce, ar fi privit în jos și ar fi zis: „Cum naiba m-am băgat în chestia asta?" Oare el a crezut cu adevărat că va deveni conducătorul unei mișcări foarte importante? Dar Gandhi? Dar Hitler? Mda, mă rog, poate că el da, totuși la ce te poți aștepta de la un zugrav scund și urât? Dar Stokeley Carmichael? Dar J.G. Ballard? Hopa! Uite c-am ajuns!

Jim Ballard, care mi se pare că scrie texte caracteristic ballardiene – sunt greu de identificat că ar aparține unui stil, teme sau abordări specifice, au toate foarte distincta marcă Ballard –, este liderul recunoscut al „școlii britanice de science-fiction". Sunt sigur că, dacă i-ați spune asta lui Ballard (care vrea ca numele să-i fie pronunțat Ba*-lard),* v-ar privi ca pe un excentric. Cu certitudine el nu scrie ca liderul vreunei mișcări, fiindcă în general o mișcare implică exemple lesne citabile, șovinism, caracter evident și o doză serioasă de predictibilitate. Nimic din toate acestea nu este prezent în opera lui J.G. Ballard.

Printre cărțile lui cele mai omagiate se numără *The Drowned World, The Wind from Nowhere, Terminal Beach, The Voices of Time, The Burning World, Billenium* și *The Crystal World.* Niciuna dintre ele nu conține idei atât de revoluționare sau de frapante încât să includă un motiv fundamental pentru a fi „o mișcare nouă". În același timp, însă, în *totalitate* ele prezintă o scriitură îmbogățită, o abordare mai sumbră, dar în același timp cumva mai clară – poate că termenul potrivit este „sfâșietoare" –, a materialelor literaturii speculative. În textele lui Ballard există un iz de suprarealism. Ba nu, nu-i nici asta, ci mai degrabă ele

sunt, din unele puncte de vedere, semne, așa cum filosofia orientală este senină. Resemnate, dar în același timp pline de viață. Aparent există o realitate care acoperă fantasticul pur de la temelia concepției ballardiene. Sincer vorbind, proza lui Ballard desfide clasificările sau analizele atente. Este ca o litografie în patru culori. La o examinate tot mai amănunțită, cel mai remarcabil peisaj de Wyeth[210] începe să semene cu pointilismul, pentru ca, în cele din urmă, să nu fie nimic altceva decât o mulțime de puncte colorate, fără legături între ele. La fel se întâmplă cu povestirile lui Ballard, care, atunci când sunt supuse examinării insensibile a analizei reci, obiective, se fragmentează în părți deconectate. Când sunt citite, când sunt asimilate sub forma în care ne-au fost oferite, devin însă ceva mai mult decât suma părților.

O asemenea proză este cea pe care o veți citi în continuare. Este un exemplu superlativ de Ballard în forma lui cea mai misterioasă, cea mai convingătoare. Ea spune tot ce trebuie spus despre Ballard scriitorul. Cât despre Ballard omul, informațiile sunt la fel de puține ca și povestirile: s-a născut în 1930, în Shangai, China, din părinți englezi; în timpul celui de-al Doilea Război Mondial a fost internat într-un lagăr japonez, iar în 1946 a fost repatriat în Anglia; ulterior a studiat medicina la Universitatea Cambridge.

Așa cum se afirmă altundeva în volumul de față despre altă povestire, habar n-am dacă este science-fiction, fantasy, alegorie sau proză avertisment. Știu cu certitudine doar că este foarte antrenantă, provocatoare de gânduri și că se potrivește perfect cu ceva ce Saul Bellow a declarat despre motivația pentru existența unei povestiri. În 1963, el a spus:

„...o povestire trebuie să fie interesantă, foarte interesantă, cât mai interesantă cu putință – să absoarbă în chip inexplicabil. Nu poate exista nicio altă justificare pentru vreo ficțiune”.

Recunoașterea

de J.G. Ballard

De sărbătoarea Solstițiului de Vară, un mic circ a vizitat orășelul din West Country unde îmi petreceam vacanța. Cu trei

---

210 Wyeth, Andrew (1917–2009). Pictor realist american, unul dintre cei mai cunoscuţi artişti plastici de la mijlocul secolului al XX-lea.

zile înainte, bâlciul ambulant, mai mare, care venea întotdeauna vara, echipat cu o roată mare, căluşei şi o mulţime de tarabe şi pavilioane de tir, îşi ocupase locul obişnuit, pe terenul public din centrul oraşului, iar acest al doilea sosit a fost nevoit să-şi aşeze tabăra pe terenul viran de după depozitele înşirate pe malul râului.

Pe înserat, când am hoinărit prin oraş, roata mare se învârtea deasupra luminilor colorate şi oamenii se dădeau în căluşei ori se plimbau la braţ pe drumurile pietruite care înconjurau terenul. Departe de această hărmălaie, străzile care duceau spre râu erau aproape pustii şi am fost bucuros să mă plimb singur printre umbrele din preajma vitrinelor închise cu scânduri. Solstiţiul de Vară mi se părea nu doar un moment de sărbătoare, dar şi unul de reflecţie, de observare atentă a mişcărilor de transformare ale naturii. Când am traversat râul, a cărui apă întunecată străbătea oraşul ca un şarpe aurit, şi am intrat în pădurea ce se întindea într-o parte a drumului, am avut senzaţia limpede că pădurea se pregăteşte şi că pe tărâmul ei tainic până şi rădăcinile copacilor se strecoară prin pământ şi îşi testează puterea.

Întorcându-mă din această plimbare, pe când traversam podul, am văzut micul circ itinerant sosind în oraş. Procesiunea, care se apropia de pod pe un drum lăturalnic, era formată doar din şase căruţe, fiecare transportând o cuşcă înaltă cu gratii şi fiind trasă de doi cai vlăguiţi. În frunte, o tânără cu faţa palidă şi braţele goale călărea un armăsar sur.

M-am sprijinit de balustradă în mijlocul podului şi am privit procesiunea ajungând lângă dig. Tânăra a ezitat, trăgând de frâul gros de piele, şi s-a uitat peste umăr când căruţele s-au apropiat. Au început să urce podul. Deşi panta era lină, caii păreau aproape incapabili să ajungă sus, clătinându-se pe picioarele neputincioase, şi am avut timp berechet să fac o primă examinare a acestei stranii caravane care avea să mă preocupe mai târziu.

Îndemnându-şi armăsarul obosit, tânăra femeie a trecut pe lângă mine – cel puţin, atunci mi se părea tânără, dar vârsta ei depindea la fel de mult de starea ei de spirit ca şi a mea. Aveam s-o văd în câteva ocazii: uneori părea o copilă abia trecută de doisprezece ani, cu o bărbie neconturată şi ochi miraţi deasupra obrajilor osoşi. Pe urmă, avea să se înfăţişeze ca o femeie care

se apropia de vârsta mijlocie, cu părul cărunt și pielea albă scoțând la iveală craniul osos de dedesubt.

La început, în timp ce o priveam de pe pod, am presupus că are cam douăzeci de ani, probabil fiica proprietarului acestui circ jerpelit. În timp ce înainta, cu o mână pe hățuri, luminile bâlciului îndepărtat au strălucit intermitent pe fața ei, dezvăluind un nas acvilin și o gură fermă. Deși nu era nicidecum frumoasă, avea acel șarm ciudat pe care l-am remarcat adesea la femeile care lucrează pe la bâlciuri, o sexualitate subtilă, în ciuda hainelor și ambianței sărăcăcioase. În timp ce trecea, m-a privit de pe cal, fixând cu ochii ei liniștiți un punct amorțit din zona feței mele. Am zărit în treacăt fân îmbâcsit, dincolo de gratii, și un mic adăpost, într-un colț, dar animalele nu erau de văzut. Am presupus că erau prea lihnite de foame ca să facă altceva decât să doarmă. Când a trecut ultima căruță, am dat cu ochii de singurul membru al trupei, în afară de femeie, un pitic cu o jachetă de piele, care mâna din spate caravana de lemn.

Am traversat podul în urma lor, întrebându-mă dacă nu cumva erau niște întârziați la bâlciul care se desfășura deja. Dar, din felul cum au ezitat la piciorul podului, tânăra uitându-se în stânga și-n dreapta, în timp ce piticul ședea gârbovit în umbra cuștii din fața lui, era limpede că nu aveau nicio legătură cu strălucitoarea roată și cu distracțiile de pe terenul comunal. Până și caii, stând șovăitori, cu capetele plecate ca să se ferească de luminile colorate, păreau conștienți de această excludere.

După un moment de cumpănă, au pornit pe drumul îngust care se întindea pe dig, căruțele legănându-se într-o parte și-n alta, cu roțile de lemn alunecând pe marginea acoperită de iarbă. La mică distanță, se afla un petic de teren viran care despărțea depozitele din apropierea cheiului de ansamblul de case de la poalele podului. Un singur felinar, în partea de nord, proiecta o lumină slabă peste terenul acoperit de zgură. Înserarea se lăsase deja peste oraș și părea să izoleze acest teren sordid, care nu mai era însuflețit în niciun fel de unduirea râului.

Procesiunea s-a îndreptat către această incintă întunecată. Tânăra călare a părăsit drumul și a condus căruțele peste zgură către zidul înalt al primului depozit. Aici s-au oprit, cu căruțele

tot în șir și caii vizibil bucuroși să se ascundă în întuneric. Piticul a sărit jos și a alergat către locul unde femeia își descăleca armăsarul.

În acest moment, treceam la pas de-a lungul digului, la mică distanță în spatele lor. Ceva mă intriga la această mică trupă, deși acum, privind în urmă, poate că ochii calmi ai tinerei, când s-a uitat la mine de pe cal, acționaseră ca un îndemn mai puternic decât mi s-a părut atunci. În orice caz, mă nedumerea ceea ce îmi părea extrema inutilitate a existenței lor. Puține lucruri sunt atât de dezolante ca un circ sărac, dar acesta era atât de vlăguit și deprimat, încât nu avea nicio șansă să facă vreun profit. Cine erau această ciudată femeie cu părul spălăcit și piticul ei? Oare chiar își imaginau că ar veni cineva pe acest petic jalnic de pământ de lângă depozite să le vadă tainicele animale? Poate că doar duceau un grup de viețăți bătrâne la un abator specializat în animale de circ și se opreau aici să înnopteze înainte de a-și continua drumul.

Totuși, așa cum bănuiam, tânăra și piticul aranjau deja căruțele în forma inconfundabilă a unui circ. Femeia trăgea caii de căpăstru în timp ce piticul țâșnea printre picioarele ei, biciuind gleznele cailor cu pălăria lui de piele. Docile, animalele își trăgeau căruțele și, în cinci minute, cuștile erau aranjate într-un cerc dezlânat. Caii au fost deshămați, iar piticul, ajutat de tânăra femeie, i-a condus către râu, unde au început să pască liniștiți iarba întunecată.

În cuști s-a stârnit o agitație și una sau două siluete palide s-au vânzolit în fân. Piticul a urcat în goană treptele rulotei și a aprins un felinar deasupra unei sobe pe care am putut s-o văd în prag. A coborât cu o găleată de metal și a trecut prin fața cuștilor. A turnat puțină apă în fiecare căldare și le-a împins spre adăposturi cu o mătură.

Femeia l-a urmat, dar părea la fel de puțin interesată de animalele din cuști ca piticul. Când acesta a lăsat găleata deoparte, ea i-a ținut scara și el a urcat pe acoperișul rulotei. A dat jos un pachet de panouri de lemn, legate cu o fâșie de pânză groasă. După ce le-a desfăcut, piticul le-a dus la cuști. A urcat din nou scara și a început să fixeze panourile pe zăbrele.

În lumina slabă a felinarului, am deslușit doar imaginile decolorate, pictate cu ani în urmă, în stilul tradițional al intrărilor de iarmaroc, cu modelele florale și chenarele acoperite de un

scris de copil. Apropiindu-mă de cuști, am ajuns la marginea terenului viran. Tânăra s-a întors și m-a văzut. Piticul fixa ultimul panou, iar ea a rămas lângă scară, cu o mână pe cadrul ei, inspectându-mă cu o privire neclintită. Poate că era din cauza atitudinii ei protectoare față de mica făptură care se mișca deasupra, dar părea mult mai în vârstă decât atunci când și-a făcut apariția, cu menajeria ei, la marginea orașului. În lumina palidă, părul ei devenise aproape alb și brațele-i goale păreau ridate și ofilite de muncă. Când m-am apropiat și mai mult, trecând de prima cușcă, femeia s-a întors, urmărindu-mă cu privirea, ca și cum ar fi încercat să-și manifeste interesul față de apariția mea.

În vârful scării s-a stârnit o agitație. Alunecând printre degetele piticului, placarda s-a răsturnat de pe acoperiș și a căzut pe pământ, la picioarele femeii. Răsucindu-și brațele și picioarele scurte, piticul a sărit de pe scară. S-a adunat de pe jos, bălăbănindu-se ca un titirez, în timp ce-și recăpăta echilibrul. Și-a șters ghetele de praf cu pălăria, și-a pus-o înapoi pe cap, după care a început să urce din nou scara.

Femeia l-a apucat de braț. A mutat scara mai departe, de-a lungul cuștii, încercând s-o proptească de zăbrele. Sub imboldul momentului, mai mult sau mai puțin din compasiune, m-am apropiat.

— Vă pot ajuta? am întrebat. Poate reușesc să ajung la acoperiș. Dacă-mi dați panoul…

Piticul a ezitat, uitându-se la mine cu ochi triști. Părea dispus să mă lase să-l ajut, dar stătea acolo, cu pălăria într-o mână, de parcă l-ar fi împiedicat să-mi vorbească o serie de circumstanțe nerostite, un segment al vieții la fel de convențional și de impenetrabil ca acelea ale celor mai rigide caste.

Femeia, însă, mi-a făcut semn către scară, întorcându-și fața în partea cealaltă, când am proptit cadrul de gratii. Prin lumina slabă, s-a uitat la caii care pășteau pe malul râului.

Am urcat scara și apoi am luat placarda pe care mi-a ridicat-o piticul. Am fixat-o pe acoperiș, apăsând-o cu două jumătăți de cărămizi lăsate acolo în acest scop, și am citit explicațiile vopsite pe scândura deformată. În timp ce descifram cuvintele „minuni” și „spectaculos” (evident, inscripțiile nu aveau nicio legătură cu animalele din cuști și fuseseră furate de la un alt circ sau găsite în cine știe ce morman de gunoaie), am observat

o mișcare bruscă în cușca de sub mine. Prin fân era un tunel și o vietate scundă, cu pielea albă, s-a retras în vizuina ei.

Această răvășire a fânului – dacă animalul a țâșnit afară de frică sau în încercarea de a mă alunga, n-am de unde să știu – eliberase un miros puternic și vag familiar. A stăruit în jurul meu, înăbușit, dar ușor neplăcut, în timp ce coboram scara. Am încercat să arunc o privire în cușcă, să văd animalul, dar acesta îngrămădise fânul în ușă.

Femeia și piticul mi-au făcut semn cu capul, când m-am întors cu spatele la scară. Nu era pic de ostilitate în atitudinea lor – piticul era mai curând pe punctul de a-mi mulțumi, mișcându-și gura într-un rictus mut –, dar, dintr-un anumit motiv, păreau să se simtă incapabili să intre în vreun fel în contact cu mine. Femeia stătea cu spatele la felinar și fața ei, cu trăsăturile atenuate de întuneric, părea acum mică și abia conturată, ca aceea a unui copil nețesălat.

— Ați terminat, am zis, pe jumătate în glumă. Arată foarte frumos, am adăugat cu un oarecare efort.

Când am văzut că nu răspund, am aruncat o privire către cuști. Vreo două animale stăteau în fundul adăposturilor lor, cu siluetele palide nedeslușite în lumina slabă.

— Când deschideți? am întrebat. Mâine?

— Am deschis acum, a răspuns piticul.

— Acum?

Neștiind dacă nu cumva era o glumă, am dat să arăt către cuști, dar era evident că afirmația fusese cât se poate de serioasă.

— Înțeleg… deschideți în seara asta, am adăugat.

Neștiind ce să spun – păreau pregătiți să stea acolo, cu mine, la nesfârșit – am continuat:

— Când plecați?

— Mâine, mi-a răspuns femeia cu glas scăzut. Trebuie să plecăm de dimineață.

Ca și cum din aceste vorbe și-ar fi dat seama ce au de făcut, cei doi au început să se miște de colo-colo prin mica arenă, adunând într-o parte bucăți de ziar și alte gunoaie. Când am plecat, fără să înțeleg tot sensul acestei jalnice menajerii, terminaseră și stăteau între cuști, în așteptarea clienților. M-am oprit pe mal, lângă caii care pășteau, ale căror siluete tăcute păreau la fel de ireale ca a piticului și a stăpânei lor, și m-am

întrebat ce logică bizară i-a adus în oraș, când un al doilea bâlci, aproape infinit mai mare și mai vesel, era deja în toi.

Gândindu-mă la animale, mi-am amintit mirosul ciudat care stăruia în preajma cuștilor, vag neplăcut, dar amintind de un parfum pe care eram sigur că-l cunoșteam bine. Din nu știu ce motiv, eram, de asemenea, convins că acest miros familiar era cheia naturii stranii a acestui circ. Lângă mine, caii răspândeau un miros plăcut de tărâțe și sudoare. Capetele lor plecate, coborâte spre iarba de la marginea apei, păreau să-mi tăinuiască un secret ascuns în ochii lor strălucitori.

M-am întors în centrul orașului, ușurat să văd suprastructura iluminată a roții mari învârtindu-se deasupra acoperișurilor. Călușeii, jocurile, pavilioanele de tir și tunelul dragostei făceau parte dintr-o lume cunoscută. Chiar și vrăjitoarele și vampirii pictați pe pereții casei groazei erau coșmaruri dintr-un pătrar previzibil al cerului serii. Prin contrast, tânăra femeie – oare era tânără? – și piticul ei erau călători dintr-o țară necunoscută, un tărâm gol unde nimic nu avea niciun înțeles. Această absență a unei explicații inteligibile mi se părea deconcertantă la ei. M-am plimbat prin mulțime, pe sub reclame, și, cu o pornire de moment, am decis să mă dau în roata mare. Mi-am așteptat rândul cu grupul de tineri și tinere, gondolele electrificate ale roții s-au ridicat în aerul serii, astfel că toată muzica și lumina bâlciului păreau desprinse din cerul înstelat.

Am urcat în gondola mea, împărțind-o cu o femeie tânără și fiica ei și, câteva momente mai târziu, ne învârteam prin aerul strălucitor, cu bâlciul întins la picioarele noastre. În timpul celor două sau trei minute de învârtit, am fost ocupat să-i vorbesc strigat femeii și copilei sale, în timp ce ne arătam unii altora repere cunoscute din oraș. Cu toate acestea, când ne-am oprit și am rămas în partea de sus a roții, în vreme ce pasagerii de dedesubt coborau, am observat pentru prima oară podul pe care îl traversasem mai devreme în seara acea. Urmărind cursul râului, am văzut singurul felinar care lumina peste vastul teren din apropierea depozitelor unde își așezaseră circul rival femeia palidă și piticul. Când gondola noastră s-a mișcat mai departe și a început să coboare, am zărit două dintre căruțe conturându-se vag într-un spațiu dintre acoperișuri.

O jumătate de oră mai târziu, când bâlciul a început să se închidă, am pornit din nou spre râu. Mici grupuri de oameni se

plimbau braț la braț pe străzi, dar, când au început să se zărească depozitele, erau aproape singur pe drumurile pietruite care șerpuiau printre șirurile de case. Apoi au apărut felinarul și, dincolo de el, cercul de căruțe.

Spre surprinderea mea, câțiva oameni chiar vizitau menajeria. Am rămas pe drum, sub felinar, și am urmărit cele două cupluri și un al treilea bărbat care se plimbau printre cuști și încercau să identifice animalele. Din când în când, se duceau lângă gratii și se uitau printre ele, și se auzea un hohot de râs când una dintre femei se prefăcea că se retrage speriată. Bărbatul care o însoțea lua câteva fire de paie în mână și le arunca la ușa adăpostului, dar animalul refuza să-și facă apariția. Grupul își relua turul cuștilor, mijindu-și ochii în lumina difuză.

În acest timp, piticul și femeia au rămas tăcuți deoparte. Femeia stătea lângă treptele rulotei, uitându-se după vizitatorii ei de parcă nu i-ar fi păsat dacă vin sau nu. Piticul, cu fața ascunsă sub pălăria-i uriașă, stătea răbdător în cealaltă parte a arenei, mutându-și locul pe măsură ce vizitatorii își continuau turul. Nu avea nici geantă pentru încasări, nici vreun teanc de bilete, și părea probabil, chiar dacă rezonabil, să nu existe nicio taxă de intrare.

Ceva din strania atmosferă sau poate eșecul lor de a scoate animalele din adăpostul lor părea să se transmită grupului de vizitatori. După ce a încercat să citească inscripțiile, unul dintre bărbați a început să agite un băț între gratii. Apoi, pierzându-și brusc interesul, au plecat cu toții împreună, fără să arunce măcar o privire înapoi, nici spre femeie, nici spre pitic. Când a trecut pe lângă mine, bărbatul cu bățul s-a strâmbat și și-a fluturat o mână în fața nasului.

Am așteptat până ce au plecat, apoi m-am apropiat de cuști. Piticul părea să-și aducă aminte de mine – cel puțin a făcut efortul de a pleca repede, dar m-a urmărit întruna cu privirea. Femeia s-a așezat pe treptele rulotei, privind în gol peste terenul acoperit de zgură, cu expresia unui copil obosit care nu se gândește la nimic.

M-am uitat într-o cușcă, două. Nu era niciun semn al prezenței animalelor, însă mirosul care alungase precedentul grup de vizitatori era, într-adevăr, pronunțat. Cunoscutul miros înțepător mi-a ațâțat nările. M-am apropiat de tânăra femeie.

— Ați avut ceva vizitatori, am comentat.

— Nu mulți, a răspuns ea. Au venit puțini.

Eram pe cale să subliniez că nu se putea aștepta la un public numeros, dacă niciunul dintre animalele din cuști nu era pregătit să-și facă apariția, dar privirea oropsită a fetei m-a oprit. Partea de sus a rochiei ei dezvăluia un piept mic, ca de copil, și părea imposibil ca această tânără palidă să ducă în cârcă o asemenea afacere sortită eșecului. Căutând un pretext s-o consolez, am spus:

— E destul de târziu, e și bâlciul celălalt… Și mirosul acela, am zis și am arătat către cuști. Poate că voi sunteți obișnuiți cu el, dar s-ar putea să alunge oamenii.

M-am străduit să zâmbesc:

— Îmi cer scuze, n-am vrut să…

— Înțeleg, a spus ea cu detașare. De aceea trebuie să plecăm atât de curând.

A făcut semn cu capul către pitic:

— Le curățăm în fiecare zi.

Eram pe cale să întreb ce animale se află în cuști – mirosul îmi amintea de casa cimpanzeilor de la grădina zoologică –, când s-a auzit o hărmălaie dinspre malul râului. Câțiva marinari, însoțiți de două, trei fete, veneau legănându-se pe cărarea de lângă țărm. Când au văzut menajeria, au salutat-o cu strigăte gălăgioase. Braț la braț, au urcat digul clătinându-se, apoi au mers cu pas apăsat până la cuști. Piticul s-a dat la o parte din calea lor și i-a urmărit din umbrele dintre două căruțe, cu pălăria în mână.

Marinarii s-au apropiat de una dintre cuști și și-au lipit fețele de gratii, dându-și coate și fluierând, într-un efort de a scoate vietatea din adăpostul ei. S-au dus la cușca următoare, smucindu-se unul pe altul, ca într-o încăierare.

Unul dintre ei i-a strigat femeii, care ședea pe treptele rulotei:

— E închis sau ce? Pacostea nu vrea să iasă din vizuină!

Au izbucnit râsete sălbatice. Un alt marinar a zornăit poșeta uneia dintre fete și apoi și-a scotocit buzunarele.

— Scoateți mărunțișul, fetelor. Cine-i cu biletele?

L-a zărit pe pitic și a aruncat un peni către el. O clipă mai târziu, mai multe monede zburau prin aer în jurul capului piticului. A început să fugă de colo-colo, ferindu-și capul cu pălăria, dar nu s-a ostenit să adune banii.

Marinarii s-au apropiat de cea de-a treia cușcă. După un efort

zadarnic de a atrage animalul spre ei, au început să clatine căruța. Începeau să-și piardă buna dispoziție. Când am plecat de lângă tânăra femeie și am trecut pe lângă cuști, mai mulți marinari începuseră să se cațere pe gratii.

În momentul acela, una dintre uși s-a dat în lături. Când s-a izbit zăngănind de gratii, gălăgia s-a oprit. Toată lumea s-a dat înapoi, de parcă s-ar fi așteptat ca un uriaș tigru vărgat să sară afară la ei din adăpostul lui. Doi dintre marinari au înaintat și au întins ușor mâna către ușă. În timp ce o închideau, unul dintre ei a aruncat o privire înăuntru. Brusc, a sărit în cadrul ușii. Ceilalți au strigat la el, dar marinarul a dat fânul la o parte cu piciorul și a traversat cușca, înspre adăpost.

— La naiba, e gol!

În timp ce striga asta, ceilalți răcneau încântați. Trântind ușa – destul de ciudat, zăvorul era pe dinăuntru –, marinarul a început să țopăie prin cușcă, scoțând sunete nearticulate, ca un babuin, printre zăbrele. La început am crezut că poate se înșală și mi-am întors privirea către tânăra femeie și către pitic. Dar aceștia se uitau la marinar fără să dea vreun semn că exista vreun pericol din partea animalului dinăuntru. Când al doilea marinar a fost lăsat în cușca zăbrelită și a târât cușca-adăpost până la gratii, am văzut, fără niciun dubiu, că nu era ocupată.

M-am pomenit holbându-mă fără să vreau la femeie. Așadar, aceasta era ideea ciudatei și jalnicei menajerii: că nu existau deloc animale, cel puțin în majoritatea cuștilor, și că pur și simplu nu era expus nimic, doar cuștile singure, esența încarcerării, cu toate ambiguitățile ei? Era, oare, o grădină zoologică virtuală, un fel de comentariu bizar despre semnificația vieții? Totuși, nici tânăra femeie, nici piticul nu păreau destul de subtili pentru asta și probabil că ar exista o explicație mai puțin trasă de păr. Probabil că avuseseră cândva animale, dar au murit, iar fata și tovarășul ei descoperiseră că oamenii veneau oricum să se uite la cuștile goale, cu aproape aceeași fascinație ca vizitatorii cimitirelor părăsite. După o vreme, n-au mai încasat bani de la nimeni, doar au hoinărit fără țintă dintr-un oraș în altul…

Înainte de a-mi putea continua acest șir al gândurilor, am auzit un urlet în spate. Un marinar a trecut în goană, frecându-se de umărul meu. Descoperirea cuștii goale înlăturase orice sentiment de reținere și marinarii îl alergau pe pitic printre

căruțe. La acest prim semn al violenței, femeia s-a ridicat și a dispărut în rulotă, iar bietul pitic a fost lăsat să se apere singur. Unul dintre marinari i-a pus piedică și i-a smuls pălăria din cap, în timp ce mica făptură zăcea în praf cu picioarele în aer.

Marinarul din fața mea a prins pălăria și era cât pe ce s-o arunce în sus, pe una dintre căruțe. Apropiindu-mă, l-am apuca t de braț, dar el s-a smucit. Piticul dispăruse și un alt grup de marinari încerca să răstoarne una dintre căruțe și s-o împingă către râu. Doi dintre ei ajunseseră printre cai și ridicau femeile pe spinările lor. Armăsarul care condusese procesiunea peste pod o luă brusc la sănătoasa de-a lungul malului. Alergând după el, prin harababură, am auzit un strigăt de avertizare în spatele meu. Au urmat un bubuit de copite pe iarba udă și țipătul unei femei, în timp ce calul a făcut un salt lateral deasupra mea. Am fost izbit în cap și umăr și doborât la pământ.

Trebuie să fi trecut vreo două ore până când m-am trezit, culcat pe o bancă lângă mal. Sub cerul nopții, orașul era liniștit și auzeam sunetele susurate ale unui șobolan de apă care înainta pe râu și clipocitul îndepărtat al apei în preajma podului. M-am ridicat în capul oaselor și am șters roua care mi se formase pe haine. Ceva mai departe, pe malul râului, căruța circului stătea în întunericul care se risipea, iar siluetele estompate ale cailor erau neclintite lângă apă.

Adunându-mă, am stabilit că, după ce m-a doborât calul, marinarii mă căraseră pe bancă și mă lăsaseră acolo, să-mi revin când și cum pot. Având grijă cum îmi mișc capul și umerii, am privit împrejur, căutând să dau de urma grupului, dar malul era pustiu. Ridicându-mă în picioare, am pășit încet înapoi spre circ, cu speranța vagă că piticul m-ar putea ajuta să ajung acasă.

După douăzeci de metri, am văzut ceva mișcându-se într-una dintre cuști, o siluetă albă trecând în fața gratiilor.

Nu era nici urmă de pitic ori de tânăra femeie, dar căruțele fuseseră împinse la loc.

Stând în mijlocul lor, am privit nedumerit împrejur, conștient că ocupanții lor ieșiseră, în sfârșit, din adăposturi. Trupurile gri, costelive, erau nedeslușite în întuneric, dar îmi erau la fel de familiare ca mirosul înțepător care venea dinspre cuști.

O voce a țipat în spatele meu, un singur cuvânt obscen. M-am

întors să-i caut sursa și am văzut unul dintre ocupanții cuștilor privindu-mă cu ochi reci. În timp ce mă uitam înmărmurit, a ridicat mâna și și-a mișcat degetele într-un gest pervers.

O a doua voce a strigat, urmată de un cor de huiduieli batjocoritoare. Cu un efort, am reușit să-mi limpezesc capul, apoi am început să mă plimb cu grijă în jurul cuștilor, delectându-mă pentru ultima oară cu identitatea locatarilor lor. Cu excepția cuștii din capăt, care era goală, celelalte erau ocupate. Siluetele sfrijite stăteau la vedere în fața gratiilor care le apărau de mine, cu fețele palide strălucind în lumina difuză. Cel puțin recunoscusem mirosul care venea dinspre cuști.

În timp ce mă îndepărtam, vocile lor batjocoritoare au strigat după mine, iar tânăra femeie, ridicată din patul ei din rulotă, m-a urmărit în tăcere de pe trepte.

Traducerea: Laura Bocăncios

Postfață:

„Recunoașterea” exprimă o neplăcere cordială față de rasa umană… nu în mod impropriu. Spiritul epocii pare să fie de iubire de sine, chiar dacă într-un fel straniu: Caliban adormit peste o oglindă pătată de vomă. Dar poate că povestirea ilustrează de asemenea paradoxul că adevărata libertate poate fi găsită doar într-o temniță. Uneori este greu de precizat de care parte a zăbrelelor ne aflăm – adevăratele spații dintre zăbrele sunt liniile de sutură ale propriilor noastre cranii. Inițial m-am jucat cu ideea ca naratorul să pătrundă într-o cușcă și să se alăture circului, dar în felul acesta s-ar fi distrus un punct important. Povestea nu este de fapt o mizantropie câștigată cu greu, ci un comentariu asupra unora dintre opiniile cele mai neobișnuite care ne separă. Personajele cele mai importante, ale căror motive sunt o cheie pentru text, sunt tânăra femeie și piticul ei. De ce continuă ele cu circul acesta lugubru în turneul său interminabil?

John Brunner
Iuda

Introducere la „Iuda”

Pe când stăteam la dreapta lui Dumnezeu, mi s-a cerut:

— Definește-l printr-un singur cuvânt pe cunoscutul romancier englez de science-fiction John Brunner.

M-am gândit pentru o clipă și am sugerat „politicos”. Dumnezeu a surâs binevoitor, dar n-a fost în mod evident mulțumit de răspunsul acela inițial.

— Afabil? am propus.

Dumnezeu a făcut o mică *moue* de iritare.

— Cavaler? Rafinat? Cult? Elegant?

Dumnezeu mi-a aruncat una dintre privirile *acelea.*

— Fermecător? am sugerat cu glas stins.

Dumnezeu mi-a oferit un zâmbet dat dracului și m-a pocnit pe spinare cu un gest de camaraderie.

— Excelent, Harlan, excelent! a rostit cu vocea lui prietenoasă.

— Mulțumesc, domnule Brunner, am replicat.

Am auzit pentru prima dată de John Brunner în 1952. Ocupa jumătate din publicația cunoscută ca Two *Complete Science-Adventure Novels.* (*Cred* că acesta era titlul. Au trecut destui ani de atunci. În același timp însă îmi amintesc că textul care ocupa cealaltă jumătate a publicației era o epopee de Poul Anderson.) Nu mai țin minte numele nuvelei (pe care, în mod invariabil, le numeau „romane complete”), dar a fost publicată de Editura Fiction House, așa că trebuie să fi fost ceva de felul „Regii sexului din domurile plăcerii de pe Pluton”. Era scrisă de Killian Huston Brunner. *Ha-ha,* Brunner, acum te-am prins! [Și comentariul lui John Brunner: „Amintirile tale despre numărul din *TESAN* în care mi-ai citit pentru prima dată numele sunt ușor eronate. Anul nu era 1952, ci 1953. Cealaltă jumătate era ocupată de *Misiune la Marakee* de Brian Berry, nu de o povestire de Poul Anderson. Numele era – și este – (John) Kilian Houston Brunner (nu Killian Huston). Iar dacă interesează pe cineva, povestirea se numea *Furia lui Argus*.”]

John Brunner s-a născut în 1934, în Oxfordshire, Anglia. Este autorul romanului *The Whole Man,* care a fost sclipitor și a fost nominalizat la Premiul Hugo. În 1940 a găsit în grădinița lui un exemplar din *Războiul lumilor* de Wells și a fost fascinat. Este autorul lui *The Long Result,* care a fost un succes aproape total.

În 1943 a început (dar n-a terminat) să-și scrie prima povestire SF, fiindcă nu putea găsi suficiente pe care să le citească. Este autorul romanului *Orașul ca un joc de șah*[211], care este o micuță capodoperă de tehnică literară. În 1947 a primit cea dintâi scrisoare de respingere, iar în 1951 și-a publicat prima carte broșată în Marea Britanie. Este autorul lui *The Dreaming Earth,* care se dezintegrează rău în ultima secțiune, dar care este fascinantă până acolo. În 1952 a fost publicat pentru prima dată în reviste americane, iar între 1953 și 1955 a fost ofițer (recrutat fără entuziasm) în RAF. Este autorul lui *Wear the Butchers' Medal,* un roman incredibil de aventură și suspans. În 1956 a fost recenzent tehnic la o revistă editată de „John Christopher", iar între 1956 și 1958 a fost redactor literar sub Jonathan Burke. Este autorul lui *The Space-Time Juggler, Astronauts Must Not Land, Castaways' World, Listen! The Stars!* și a alte zece romane, toate pentru aceeași editură, care a trântit numele insipide de mai sus pe cărți care poate că nu sunt clasice ale genului ficțiunii speculative, dar care sunt, absolut toate, bine scrise și agreabile, și merită să fie citite, și de aceea este rușinos că sunt mânjite de asemenea titluri hidoase. Însă din 1958, când s-a căsătorit și a devenit scriitor liber-profesionist, John Brunner a publicat peste patruzeci de cărți, așa încât s-a obișnuit deopotrivă cu dulcele și cu amarul.

A scris în principal ficțiune speculativă, dar și thrillere și romane mainstream. A publicat în aproape toate revistele pe care le vedeți în chioșcurile de ziare, a scris o mulțime de cântece „folk" satirice, inclusiv unul înregistrat de Pete Seeger[212], și a izbutit până acum să viziteze paisprezece țări străine. („Am totuși impresia că pierd teren, scrie el. De fiecare dată când crestez pe răboj una nouă, alta își declară independența, astfel încât numărul celor nevizitate rămâne constant").

Locuiește în Hampstead, Londra, orașul lui favorit, șofează un Daimler V-8 decapotabil și-i place atât de mult ceea ce face, încât scrisul pare aproape ca un hobby pentru el. Ambiția lui curentă: să construiască o vilă în Grecia și să scape de iarna britanică, care este aproape întotdeauna umedă.

---

211 *Oraşul ca un joc de şah.* Ovidiu, 1994.

212 Seeger. Pete (n. 1919). Cântăreţ folk american, distins cu 3 Premii Grammy.

Povestirea pe care o veți citi a fost a treia lui propunere pentru VIZIUNI PERICULOASE. Să nu credeți că vreuna dintre primele două nu s-ar fi potrivit în mod minunat, dar au existat unele încurcături minore. În privința celei dintâi, „The Vitanuls”, am avut temeritatea să-l contrazic pe John în privința prezentării unui concept absolut sclipitor și original. I-am expediat vreo cinci pagini, scrise la un rând, de comentarii sensibile, inteligente, pline de miez, schițând o serie de revizuiri, și, cu obișnuita lui eleganță, și aproape cu exces de *panache,* mi-a răspuns și m-a trimis la naiba.

Așa s-a rezolvat cu *aceea.* Nemernicul stupid nu recunoaște un nou Maxwell Perkins[213] când îl vede. Dar, măreț în mărinimia mea, am acceptat o a doua propunere din partea agentului lui Brunner, o comedie neagră nebunesc de hilară, intitulată „Nobody Axed You”, și mă găseam pe punctul de a-i trimite cecul, când am fost informat de agentul destul de jenat că exista o… ăăă… mică… minoră… ăăă… ba chiar neînsemnată problemă cu publicarea textului acela ca fiind proză originală nouă-nouță, care nu mai văzuse niciodată lumina tiparului. Fusese publicată în Anglia. Dar asta nu conta, s-a grăbit agentul să mă liniștească. La urma urmelor, apăruse doar într-o revistă britanică, astfel încât niciunul dintre cititorii antologiei nu ar fi *putut* s-o fi citit. Așa s-a rezolvat cu *aceea.*

După încă o lună, Brunner, spășit și după ce primise o telegramă din partea sanatoriului în care fusesem internat și eram ținut permanent sub sedative, mi-a expediat direct o povestire. Textul acela, „Iuda”, începe mai jos.

V-ar plăcea Brunner. Este tăcut, dar letal. Ca o săgeată cu vârful muiat în curara, suflată printr-o sarbacană, care vă lovește în ceafă.

Iuda

de John Brunner

Liturghia de vineri seara se apropia de sfârșit. Razele soarelui slab de primăvară pătrundeau pieziș prin plasticul policrom al ferestrelor și se lungeau pe pardoseala naosului aidoma unei

---

213 Perkins, Maxwell (1884–1947). Cel mai faimos editor literar din toate timpurile, care s-a ocupat de manuscrisele lui Hemingway, Scott Fitzgerald şi Thomas Wolfe.

pete de petrol vărsat pe o șosea umedă. Pe oțelul lustruit al altarului, o roată din argint se învârtea întruna, scânteind între două lămpi cu vapori de mercur de-a pururi arzătoare; deasupra ei, conturată pe cerul răsăritean întunecat, se afla o statuie a Domnului. Corul ecleziast cânta un imn – *Și Cuvântul S-a făcut oțel* –, iar preotul asculta cu bărbia sprijinită în palmă, întrebându-se dacă Domnul fusese de acord cu predica pe care tocmai o ținuse despre A Doua Venire.

Majoritatea congregației numeroase era fermecată de muzică. Dintre cei prezenți, un singur bărbat, aflat în extremitatea ultimului rând de strane simple din oțel, se foia agitat, flexionând cu degete nervoase rezemătoarea din cauciuc pentru frunte din fața sa. Trebuia să-și țină mâinile ocupate, pentru că altfel reveneau mereu la umflătura din buzunarul interior al sacoului cafeniu banal. Ochii de-un albastru apos se plimbau fără astâmpăr în lungul liniilor ascendente triumfătoare ale templului din metal și se fereau de fiecare dată când ajungeau la motivul roții, pe care arhitectul – probabil Dumnezeu însuși – îl încorporase oriunde era posibil.

Imnul s-a sfârșit într-o disonanță pătrunzătoare și enoriașii au îngenuncheat, cu frunțile pe rezemătorile din cauciuc, în timp ce preotul a intonat binecuvântarea Roții. Bărbatul în cafeniu nu asculta de fapt, totuși a prins câteva fraze: „Fie să vă călăuzească pe căile sfințite... să vă fie pivot etern... să vă aducă în cele din urmă la pacea adevăratei rotații veșnice...”

După aceea s-a ridicat odată cu ceilalți, în timp ce corul a mărșăluit afară în strădaniile orgii electronice. Preotul dispăruse prin ușa sacristiei, adoratorii începuseră să-și târască picioarele spre ieșirile principale. El singur a rămas așezat în strană.

Nu era genul de om la care să privești de două ori. Avea păr nisipiu și chip uzat, obosit; dinții îi erau pătați și neregulați, hainele îi cădeau prost și ochii îi erau puțin defocalizați, ca și cum ar fi avut nevoie de ochelari. În mod vădit, liturghia nu-i adusese pacea minții.

În cele din urmă, după ce toți plecaseră, s-a sculat și a aranjat rezemătoarea din cauciuc cu precizie scrupuloasă. Pentru o clipă ochii i s-au închis și buzele s-au mișcat fără sunet; ca și cum gesturile acelea i-ar fi insuflat curajul pentru luarea unei decizii, a părut să-și îndrepte statura, ca un plonjor încordat pe trambulina mare. A ieșit brusc din strană și a pășit – silențios pe

covorul din cauciuc al naosului – spre ușa mică din oțel care purta un singur cuvânt SACRISTIE.

Lângă ea se găsea un clopoțel. Bărbatul a sunat.

În scurt timp ușa a fost deschisă de un băiat de cor, un tânăr în robă gri țesută din verigi metalice care zornăiau la fiecare mișcare, cu mâinile în mănuși gri strălucitoare, cu scalpul ascuns sub o calotă din oțel neted. Cu ton impersonal dobândit prin practicare repetată, l-a întrebat:

— Dorești povață?

Bărbatul în cafeniu a încuviințat din cap și s-a foit ușor nervos de pe un picior pe celălalt. Prin ușă se vedeau multe picturi și statui religioase; și-a plecat privirea înaintea lor.

— Cum te numești? a întrebat coristul.

— Karimov, a răspuns bărbatul în cafeniu. Julius Karimov.

S-a încordat infim când a vorbit și ochii i-au alergat peste chipul tânărului în căutarea unei reacții. Niciuna nu s-a ivit și el s-a relaxat la porunca scurtă a celuilalt de a aștepta până îl informa pe preot.

Imediat cum a rămas singur, Karimov a traversat sacristia și a examinat un tablou de pe peretele opus: *Imaculata Manufacturare* de Anson, care descria legendara origine a Domnului – trăsnetul orbitor din ceruri care izbise un lingou de oțel pur. Era excelent realizat, bineînțeles; artistul utilizase cu măiestrie vopsea electro-luminiscentă, mai ales în reprezentarea trăsnetului. Lui Karimov însă îi stârnea o greață fizică și după numai câteva secunde a fost nevoit să-i întoarcă spatele.

În cele din urmă preotul a apărut, îmbrăcat în roba oficială care-l identifica drept unul dintre cei mai apropiați Unsprezece de Dumnezeu, dar fără acoperământul de cap – care în timpul liturghiei îi ascunsese țeasta rasă –, cu mâinile subțiri jucându-se cu o reprezentare a Roții bătută în pietre prețioase, care-i atârna în jurul gâtului pe un lanț din platină. Karimov s-a răsucit fără grabă pentru a-l întâmpina, cu brațul drept ușor ridicat într-un gest nedus până la capăt. Își asumase un risc calculat când își destăinuise adevăratul nume; credea că acesta continua să fie un secret. Însă adevăratul lui chip…

Nu, niciun indiciu de recunoaștere. Preotul s-a mulțumit să rostească cu glas profesional, răsunător:

— Ce pot face pentru tine, fiul meu?

Bărbatul în cafeniu și-a îndreptat umerii și a răspuns simplu:
— Vreau să vorbesc cu Dumnezeu.
Preotul a oftat cu aerul resemnat al cuiva obișnuit să primească asemenea solicitări.
— Dumnezeu este foarte ocupat, fiul meu, a murmurat el. Trebuie să se îngrijească de binele spiritual al întregii rase umane. Nu te-aș putea ajuta eu? Există vreo problemă specifică în privința căreia ai nevoie de povețe sau cauți călăuzire divină generală în programarea vieții tale?
Karimov l-a privit șovăielnic și a gândit: *Omul acesta crede cu adevărat! Credința lui nu-i doar o prefăcătorie orientată spre profit, ci o credință onestă, adânc înrădăcinată și mai terifiantă decât orice altceva ar trebui să creadă până și cei care au fost cu mine la început!*
După o pauză scurtă, a spus:
— Ești binevoitor, Părinte, dar am nevoie de ceva mai mult decât simple povețe. M-am – s-a poticnit când a rostit cuvântul – rugat mult și am căutat ajutor la mulți preoți, totuși nu am atins pacea adevăratului rotund. Odată, cu mult timp în urmă, am avut privilegiul de a-l vedea pe Dumnezeu în oțel; aș dori s-o fac din nou, asta-i tot. Nu am nicio îndoială, desigur, că El mă va recunoaște.
A urmat o tăcere prelungă, în decursul căreia ochii negri ai preotului au rămas fixați asupra lui Karimov. În cele din urmă a zis:
— Să te recunoască? Oh, da, cu certitudine te va recunoaște! Dar acum și *eu* te recunosc!
Glasul îi tremura de furie incontrolabilă și s-a întins către un clopoțel de pe perete.
Putere născută din disperare a curs prin făptura costelivă a lui Karimov. S-a repezit către preot, îndepărtând printr-o lovitură brațul ajuns la numai câțiva centimetri de ținta sa, l-a răsturnat pe bărbatul înalt, căzând peste el, i-a prins lanțul solid de la gât și a tras cu toate fărâmele lui de putere.
Lanțul a mușcat adânc în pielea palidă; ca și cum ar fi fost posedat, Karimov a strâns și a strâns din nou, l-a răsucit, și-a mutat priza și a strâns iarăși. Ochii preotului s-au bulbucat, gura a bolborosit mormăieli hâd de informe, pumnii au lovit în brațele atacatorului său… apoi loviturile au devenit tot mai slabe, până au încetat.

Karimov s-a retras, tremurând înaintea a ceea ce făcuse, și s-a străduit să se ridice, nesigur, în picioare. A murmurat o scuză bolnavă către fostul coleg, aflat acum dincolo de orice speranță de a auzi, după care s-a calmat prin răsuflări adânci și s-a apropiat de cealaltă ușă din încăpere.

Pe tronul său, sub baldachinu-i de oțel în formă de roată, stătea Domnul Dumnezeu. Membrele lui lustruite sclipeau sub luminile discrete, capul îi era minunat plăsmuit astfel încât să sugereze un chip uman fără a poseda măcar o singură trăsătură umană – nici chiar ochi.

Orb și insensibil, a gândit Karimov după ce a închis ușa îndărătul lui. În mod reflex mâna i-a atins ceea ce ținea în buzunar.

Vocea era de asemenea mai mult decât perfect umană, un ton adânc și pur, de parcă ar fi glăsuit o orgă.

— Fiul meu…

Și s-a oprit.

Karimov a slobozit un suspin audibil de ușurare și nervozitatea a căzut de pe el ca o mantie. A înaintat relaxat și s-a așezat în scaunul central din cele unsprezece dispuse în potcoavă în fața tronului, în vreme ce privirea oarbă și strălucitoare a robotului s-a oprit asupra lui și întregul cadru metalic a încremenit uluit.

— Ei bine? a întrebat Karimov sfidător. Cum îți place când mai întâlnești și pe câte cineva care nu crede în tine?

Robotul s-a mișcat aidoma unui om, destinzându-se. Degete din oțel s-au încrucișat sub bărbie și l-a examinat pe intrus cu interes, nu cu uimire. Vocea a răsunat din nou:

— Așadar tu ești, Black!

Karimov a încuviințat cu un surâs ușor.

— Așa obișnuiau să mă numească pe vremuri. Mie unuia mi se părea o exagerare prostească să le atribui nume false savanților care lucrau la proiecte strict secrete. S-a dovedit însă a avea avantaje, cel puțin pentru mine. I-am spus propriul meu nume, Karimov, ucenicului tău… ăăă… răposat de afară și n-a însemnat nimic pentru el. Și dacă tot vorbim despre nume reale: cât a trecut de când nu ți-a mai spus nimeni A-46?

Robotul a tresărit.

— Este un sacrilegiu să faci referire la mine cu termenul acela!

— Fac ceva pe el de sacrilegiu. Voi merge mai departe și-ți voi reaminti ce înseamnă A din A-46. Android! O imitație de om! Un ansamblu asexuat și insensibil de părți metalice la proiectarea căruia am ajutat și care-și spune Dumnezeu!

Disprețul usturător i-a însoțit cuvintele biciuitoare:

— Tu și fanteziile tale despre Imaculata Manufacturare! Creat de un trăsnet ceresc dintr-un bucată de oțel neatins de vreo sculă! Cine vorbește despre oameni creați după chipul lui Dumnezeu… tu, un „Dumnezeu” creat după chipul omului!

Încorporaseră în designul lor până și capacitatea de a ridica din umeri, își reaminti Karimov surprins, când robotul o folosi.

— Ignorând atunci sacrilegiul pentru moment, a spus mașina, există vreun motiv real pentru care să negi că eu aș fi Dumnezeu? De ce n-ar fi posibil ca a doua întrupare să fie o Înferrare – în oțel nepieritor? Cât despre credința ta ignorantă și autoamăgită că ai fi creat partea mea din metal – care este oricum suprem neimportantă, întrucât doar spiritul singur este etern –, s-a spus de mult că nimeni nu-i profet în țara sa și deoarece înferrarea s-a petrecut în apropiere de stația ta experimentală… Poftim!

Karimov a izbucnit în râs.

— Să fiu al dracului! Am impresia că tu însuți crezi ce spui!

— Neîndoios, ești în mâinile dracului. Pentru o clipă am sperat, văzându-te cum intri în sala tronului meu, că ai învățat cât de greșite sunt căile pe care ai pornit și că ai venit pentru a-mi recunoaște în cele din urmă divinitatea. Cu milostenia mea infinită, îți voi acorda o ultimă asemenea șansă, înainte de a-mi chema preoții să te îndepărteze. Acum ori niciodată, Black sau Karimov sau oricum alegi să te numești: te căiești și crezi?

Karimov nu asculta. Privea în gol, pe lângă mașina strălucitoare, în vreme ce degetele îi mângâiau umflătura din buzunar. A rostit cu glas scăzut:

— Am plănuit mulți ani momentul acesta – douăzeci de ani, încă din clipa când te-am activat și am început să suspectez că am comis o eroare. Până acum însă n-am putut face nimic. Iar între timp, pe când asudam și căutam o cale pentru a te opri, am asistat la umilirea finală a omenirii. Am fost sclavii uneltelor noastre încă de când primul om al peșterilor a creat cel dintâi cuțit care să-l ajute să-și obțină cina. După aceea n-a mai existat cale de întoarcere și am tot construit, până ce mașinile

noastre au fost de zece milioane de ori mai puternice decât noi înșine. Ne-am dăruit automobile, deși am fi putut învăța să alergăm, am construit avioane, deși ne-am fi putut crește aripi, apoi… inevitabilul. Am făcut dintr-o mașină Dumnezeul nostru.

— Și de ce nu? a bubuit robotul. Poți numi vreun singur fel în care să nu vă fiu superior? Sunt mai puternic, mai inteligent și mai durabil decât un om. Am puteri mintale și fizice care desfid orice comparații. Nu simt nicio durere. Sunt nemuritor și invulnerabil, totuși afirmi că nu sunt Dumnezeu. De ce? Din perversitate!

— Nu, a rostit Karimov cu sinceritate teribilă, ci pentru că ești nebun. Ai fost apogeul unui deceniu de muncă a echipei noastre: cei mai sclipitori doisprezece ciberneticieni în viață din lume. Visul nostru era să creăm un analog mecanic al ființei umane, care să poată fi programat direct, cu inteligență provenită din tiparele propriilor noastre creiere. În privința aceea am reușit – și încă mult prea bine! În ultimii douăzeci de ani am avut timp destul ca să înțeleg unde anume am apucat-o pe o cale greșită. A fost vina mea, iartă-mă, Doamne! – adevăratul Dumnezeu, dacă El există, nu tu, un impostor mecanic! Tot timpul cât am lucrat la proiectul tău, undeva în fundul minții mele a existat gândul că a construi mașina pe care o preconizasem ar însemna să devenim ca Dumnezeu: să producem o inteligență creativă, ceea ce nimeni cu excepția Lui nu mai reușise! Asta însemna megalomanie și mi-este rușine s-o spun, dar *a existat* în mintea mea și de acolo a fost transferată în mintea ta. Nimeni n-a știut de existența ei; până și mie mi-a fost teamă s-o recunosc față de mine însumi, pentru că rușinea este o binecuvântare omenească salvatoare. Dar tu?! Ce puteai tu să știi despre rușine, despre autoreținere, despre empatie și dragoste? Odată ce a fost implantată în complexul tău de neuroni artificiali, mania aceea a crescut până n-a mai cunoscut limite și… iată-te. Nebun și cu sete de glorie divină! Cum altfel să explic doctrina Cuvântului Făcut Oțel și imaginea Roții, forma care nu apare nicăieri în natură? Cum altfel să explic eforturile pe care le depui pentru a trasa paralele între existența ta păgână și cea a Omului cel mai măreț care a trăit vreodată?

Karimov a continuat să vorbească pe același ton scăzut, dar ochii îi fulgerau de ură.

— Tu nu ai suflet, însă în același timp mă acuzi de sacrilegiu.

Ești un maldăr de sârme și tranzistori, totuși te autointitulezi Dumnezeu. Blasfemie! Numai un om poate fi Dumnezeu!

Robotul s-a foit cu zăngănit de membre metalice și a replicat:

— Toate astea nu sunt numai simple nonsensuri, ci și o irosire a timpului meu prețios. Acesta este motivul pentru care ai venit aici – să delirezi în prezența mea?

— Nu, a spus Karimov. Am venit ca să te ucid.

În cele din urmă mâna i s-a afundat în buzunarul umflat și a extras obiectul pe care-l ascundea: o armă mică și ciudată, lungă de nici cincisprezece centimetri. Un tub metalic scurt se întindea înainte; din patul ei, un tub flexibil se extindea înapoi și dispărea în sacoul bărbatului; sub degetul lui mare se vedea un butonaș roșu.

— Am avut nevoie de douăzeci de ani, a zis Karimov, ca să proiectez și construiesc asta. Pentru corpul tău, noi am ales oțel pe care numai o bombă atomică l-ar putea distruge; cum însă ar fi putut un om ajunge în prezența ta, purtând o bombă nucleară? A trebuit să aștept până am dispus de o modalitate de a-ți tăia oțelul tot atât de lesne pe cât un cuțit taie carnea moale a omului. Iat-o... și acum pot să anulez răul pe care l-am făcut propriei mele specii!

A apăsat butonul.

Robotul, nemișcat până în clipa aceea de parcă ar fi fost incapabil să creadă că cineva ar fi putut dori cu adevărat să-i facă rău, a tresărit în sus, s-a răsucit pe jumătate și a rămas paralizat când o găurică a apărut în metalul din flancul său. Oțelul a început să formeze picături micuțe în jurul orificiului; zona înconjurătoare a strălucit roșie, iar picăturile au curs ca apa... sau ca sângele.

Karimov a menținut arma nemișcată, deși îi frigea palmele. Sudoarea i-a apărut pe frunte. Încă o jumătate de minut și avaria avea să fie ireparabilă.

Îndărătul lui s-a auzit bubuitura unei uși care s-a deschis. A blestemat în barbă, fiindcă arma lui nu avea efect asupra oamenilor. A păstrat-o ațintită până în ultima clipă; apoi a fost prins din spate și imobilizat, iar arma a fost smulsă din tubul flexibil, aruncată pe pardoseală și călcată în picioare până a fost distrusă.

Robotul nu s-a clintit.

Tensiunea a douăzeci de ani încărcați de ură s-a destrămat și

ușurarea lui a clocotit în râs isteric, pe care s-a luptat să-l înăbușească. Când a reușit până la urmă, a văzut că cel care-l oprise fusese tânărul corist care-l primise în sacristie, și că în jur erau și alți oameni, necunoscuți, care priveau în tăcere absolută la Dumnezeul lor.

— Uitați-vă la el, a croncănit Karimov, uitați-vă la el! Idolul vostru n-a fost decât un robot, iar dacă omul poate face ceva, îl poate și distruge. A spus că era divin, dar n-a fost nici măcar invulnerabil! V-am eliberat! Nu înțelegeți? *V-am eliberat!*

Însă coristul nu-l băga deloc în seamă. Se holba fix la păpușa metalică monstruoasă și-și umezea buzele, până ce, finalmente, a rostit cu glas care nu era nici ușurat, nici îngrozit, ci doar copleșit:

— Gaura din Coastă!

Un vis a început să moară în mintea lui Karimov. Inert, i-a privit pe ceilalți care s-au apropiat de robot și au studiat gaura, după care l-a auzit pe unul întrebând:

— În cât timp o poți repara?

Iar altul i-a răspuns nonșalant:

— Ah, cred că-n trei zile!

Și atunci i-a fost clar ce făcuse.

Nu era aceasta o zi de vineri, în primăvară? Nu știuse el însuși că robotul trasase cu atenție paralele între propria lui carieră și cea a omului pe care-l parodia? Felul cum atinsese climaxul: fusese o moarte și avea să fie o înviere – în a treia zi…

Iar cleștele Cuvântului Făcut Oțel n-avea să fie nicicând anihilat.

Pe rând, bărbații din jur au făcut semnul Roții și au ieșit, până a mai rămas doar unul. Încruntat, el a coborât de pe tron, s-a oprit în fața lui Karimov și l-a întrebat pe coristul care-l ținea într-o încleștare rigidă.

— Cine este el, de fapt?

Coristul s-a uitat la silueta năruită inert pe scaun, strivită de greutatea tuturor erelor, și buzele i s-au rotunjit, deschizându-se într-un „O” de înțelegere. A rostit:

— *Acum* am înțeles! El își spune Karimov. Dar adevăratul lui nume trebuie să fie Iscariotul.

Traducerea: Mihai-Dan Pavelescu

Postfață:

Nu știu realmente cum a apărut „Iuda”, dar bănuiesc că își are rădăcinile în tendința pe care am observat-o la mine, dar și la alții, de a atribui mașinilor trăsături antropomorfe. Am avut cândva un automobil sport Morgan, o dulceață de mașină cu o personalitate distinctă și destul de irascibilă, care avea o vechime de opt ani când a ajuns pe mâinile mele. Jur că detesta traficul la orele de vârf și că se lamenta amar când era parcat, dacă nu-l consolam pentru toate supraîncălzirile și înaintările palmă cu palmă în viteza întâi, făcând un ocol pe o bucată de șosea unde-l puteam lăsa să zburde cu o sută de kilometri la oră.

Sper că obiceiul nostru tot mai răspândit de a ne preda noilor gadgeturi strălucitoare nu numai corvezile, ci și capacitatea de decizie nu va culmina în adularea literală a mașinilor, dar în eventualitatea în care o va face… aceasta este povestea.

Keith Laumer
Test de rezistentă la distrugere

Introducere la „Test de rezistentă la distrugere”

Am scris atât de multe variante despre cine și ce este Keith Laumer (dintre care nu cea din urmă este o introducere prolixă și sentențioasă la culegerea sa de povestiri *Nine by Laumer,* publicată de editura Doubleday), încât, cu toată sinceritatea, nu știu ce să mai spun care să nu fi fost spus deja. Totuși…

Laumer este un individ înalt, colțuros, destul de arătos, dacă admirați genul de gură crudă și ochi micuți și mărgelați de saguin. A scris câteva volume de povestiri despre Retief, un diplomat din viitorul galactic; nu este nicio coincidență în faptul că Laumer a fost diplomat în serviciul consular al SUA. Totuși, povestirile cu Retief sunt ușurele și mulți cititori n-au băgat în seamă (așa cum am atras atenția plictisitor de îndelungat în introducerea pe care am scris-o pentru culegerea amintită) textele serioase ale lui Laumer. Numeroasele lui alegorii ale lumii în care trăim – povestiri care privesc încruntat, uneori cu alarmă la ceea ce ne facem unii altora. Povestirile lui asemănătoare unor imagini surprinse cu film dynachrome, cu

inerentele avertismente despre era computerelor. Aventurile lui, cu urmăriri prin Societatea Structurată, în care omul este sortit pieirii din capul locului, totuși continuă să-și joace rolul, pentru că *este* un om. *Aceste* proze îl definesc pe adevăratul Laumer și este păcat că el poate să vândă cu atâta ușurință textele cu Retief, fiindcă îi îngăduie să devieze, să relateze practic anecdote lungi, în loc să abordeze temele mai complexe, așa cum este cea din povestirea pe care o veți citi în continuare.

Laumer este un individ aparte. Este o masă de contradicții, un talent ambițios, un stâlp de putere, un bărbat care prețuiește și înțelege etica și moralitatea aproape la nivel celular. Asta se dovedește în prozele lui. Este un scriitor care refuză să ignore realitatea, chiar și când scrie fantezii interstelare. În Univers există elemente fundamentale care sunt imutabile pentru el. În adâncul inimii mele nu-l pot contrazice. Iubirea, curajul și determinarea sunt bune; războiul, lenevia și ipocrizia sunt rele. Dacă aș putea numi un om pe care l-am cunoscut și care mi s-a părut incoruptibil, nu poate fi decât Laumer. (Sunt totuși precaut în privința unor asemenea judecăți de valoare. De prea multe ori am ridicat pe piedestal niște simpli muritori, doar pentru a descoperi că sunt la fel de puternici și de slabi ca toți ceilalți simpli muritori, inclusiv eu însumi. Laumer poate fi însă o excepție.)

Notele biografice ale lui Keith sunt destul de interesante. Le includ aici exact așa cum mi-au fost trimise, deoarece cred că reflectă adevărul a ceea ce tocmai am spus despre el.

„M-am născut în statul New York și am locuit acolo până la doisprezece ani, după care m-am mutat în Florida. În felul acesta am putut vedea Războiul Civil din perspectiva ambelor tabere. Poate că asta stă la temelia incapacității mele de a crede cu adevărat în orice cauză populară. (Descopăr că oamenii pot fi împărțiți doar în două categorii principale: decenți și nemernici; ambele tipuri par să fie egal distribuite prin toate formele, culorile, mărimile și naționalitățile.)

În 1943, la vârsta de optsprezece ani, am intrat în armată. Am văzut Texasul, Georgia, Germania, Franța, Belgia, Olanda, Luxemburgul și alte locuri stranii. Toate par să fie populate de același tip de inși josnici, lacomi, atrăgători/detestabili pe care-i cunoscusem acasă. În 1946, m-am pomenit în campusul Universității Illinois, studiind arhitectura. După cinci ani aveam o

soție, doi puști și două diplome. Între timp îmi formulasem concluziile finale ale teoriilor despre oameni, după ce întâlnisem nemernici atât albi, cât și negri, buni creștini și buni evrei. Niciunul dintre ei nu părea să se bazeze pe virtute sau ticăloșie.

În 1953 am păcălit autoritățile intrând în forțele aeriene ca locotenent-major, înainte de a mă putea recruta pentru al Treilea Război Mondial, pe atunci iminent. Ele m-au păcălit la rândul lor retrăgându-se din război. Am petrecut un an de solitudine pe o insulă stâncoasă în Labrador. În 1956 am părăsit forțele aeriene și am intrat în serviciul diplomatic. Am descoperit acolo o preponderență minusculă de nemernici. Am moțăit doi ani în Birmania și am descoperit (surpriză!) că eram scriitor. În 1960 m-am întors în forțele aeriene, am făcut un stagiu la Londra, mi-am părăsit slujba în 1965 ca să devin scriitor liber-profesionist și n-am mai intenționat niciodată să-mi schimb slujba."

Keith neglijează să menționeze cărți ca *Embassy, Catastrophe Planet, Envoy to New Worlds, Worlds of the Imperium, Retief's War* și *Earthblood* (scrisă cu Rosei G. Brown). Neglijează de asemenea să menționeze că este unul dintre foarte puținele noi talente importante care au apărut în ultimii cinci ani în domeniul ficțiunii speculative. Putem însă atribui toate acestea modestiei lui incredibile.

Ceva mai devreme am comentat despre natura serioasă a prozelor lui celor mai bune. Povestirea „Test de rezistență la distrugere", care urmează, este o dovadă a acestei seriozități. Însă Laumer nu-i un simplu Edgar Guest[214] al science-fictionului – un formulator de platitudini de felul „viața este reală, viața este cinstită" –, pentru că el ne oferă o viziune periculoasă asupra naturii fundamentale a omului. Și faptul că această povestire despre moralitate este îmbrăcată în forma onorată de timp a aventurii cu acțiune și urmărire este un comentariu asupra ambiției lui de a deveni povestitorul complet.

Test de rezistentă la distrugere

de Keith Laumer

---

214 Guest, Edgar (1881–1959). Prolific poet american de origine britanică, foarte popular în prima jumătate a secolului al XX-lea, când a devenit cunoscut ca „Poetul Poporului".

Unu

Ascuns în întunericul de la intrarea aleii înguste, Mallory își simțea fața, deasupra gulerului ridicat, izbită de ploaia rece ca gheața purtată de vântul sfârșitului de octombrie.

— E o ironie, Johnny, murmură bărbatul mărunțel, cu figură îndârjită, care îi stătea alături. Tu – omul care ar fi trebuit să fie în seara asta Conducătorul Lumii – te furișezi pe străzi dosnice, în timp ce Koslo și bătăușii lui beau șampanie în Palatul Executivului.

— E în ordine, Paul, spuse Mallory. Poate c-o să fie prea ocupat să-și sărbătorească victoria ca să-și mai facă griji pentru mine.

— Și poate că n-o să fie, ripostă mărunțelul. N-o să-și găsească liniștea atâta vreme cât știe că trăiești și că i te opui.

— Au mai rămas numai câteva ore, Paul. La ora micului dejun, Koslo o să știe că alegerile lui măsluite n-au dat rezultatul scontat.

— Dar dacă te dă gata înainte, o să fie sfârșitul, Johnny. Fără tine, *lovitura de stat* o să fie anihilată ca un balon de săpun.

— Nu plec din oraș, spuse Mallory, cu voce plată. Da, există un anumit risc, dar fără să-ți asumi niciunul n-ai cum să răstorni un dictator.

— Tu nu trebuia să ți-l asumi pe ăsta, nu era nevoie să te-ntâlnești personal cu Crandall.

— O să fie de folos dacă mă vede, dacă știe că mă implic în toate până la capăt.

Cei doi bărbați rămaseră în tăcere, așteptând sosirea celui care conspira împreună cu ei.

Doi

La bordul cuirasatului interstelar care naviga la o jumătate de parsec distanță de Pământ, creierul combinat Ree studia îndepărtatul sistem solar.

Radiații pe mai multe lungimi de undă dinspre a treia planetă, celulele Perceptive direcționară impulsul către cele șase mii nouă sute treizeci și patru de unități cuprinse de creierul segmentat care conducea nava. *Modulații din spectrul gândirii de peste patruzeci și nouă, acoperind toată gama, până la*

nouăzeci și unu.

O parte a tiparului e caracteristică inteligenței manipulatorii exocosmice, extrapolară informațiile Analizoarele. *Alte indicații se încadrează într-o complexitate situată pe toate nivelurile, de la unu la douăzeci și șase.*

Situația e aberantă, cugetară Amintitoarele. *Ține de natura esențială a unei Prime Inteligențe să distrugă toate formele mintale mai puțin competitive, exact așa cum am făcut eu/noi, sistematic, anihilându-le pe cele întâlnite în timpul explorării Brațului Galactic.*

Înainte de a trece la acțiune, e esențială clarificarea fenomenului, subliniară Interpretatoarele. *Pentru extragerea și analizarea unei unități mintale reprezentative, va fi necesară apropierea până la o distanță care să n-o depășească pe cea parcursă de radiații într-o secundă.*

În acest caz, nivelul de risc crește până la încadrarea în categoria Suprem, anunțară impasibile Analizoarele.

NIVELURILE DE RISC NU SE MAI IAU ÎN CONSIDERARE, puse capăt discuției puternicul impuls emis de Egon. NAVELE NOASTRE EXPLOREAZĂ ACUM UN SPAȚIU NOU, CĂUTÂND LOCURI PENTRU EXPANSIUNEA UNEI SPECII GRANDIOASE. ORDINUL DE NEALTERAT A CEEA CE ESTE MĂREȚ IMPUNE URMĂRIREA CERCETĂRII MELE/ NOASTRE PÂNĂ LA LIMITA CAPABILITĂȚII LUI REE, TESTÂND ABILITATEA MEA/NOASTRĂ DE A SUPRAVIEȚUI ȘI DE A DOMINA. NU SUNT ADMISE NICI TIMIDITATEA, NICI SCUZELE PENTRU EȘEC. ACUM SĂ INTRĂM PE O ORBITĂ JOASĂ DE SUPRAVEGHERE.

Într-o tăcere deplină și cu o viteză cu un kilometru pe secundă mai mică decât viteza luminii, cuirasatul Ree se îndreptă fulgerător spre Pământ.

Trei

Mallory se încordă când, la o stradă distanță, sub strălucirea puternică a unui poliarc, își făcu apariția o siluetă întunecată.

— Iată-l pe Crandall, șuieră mărunțelul. Mă bucur…

Se întrerupse când pe bulevardul pustiu răsună brusc huruitul puternic al unui motor cu turbină. O mașină de poliție țâșni de pe o stradă laterală și viră cu un scârțâit strident al

giroscoapelor suprasolicitate. Bărbatul din lumină se întoarse s-o ia la fugă – și strălucirea de un albastru intens a unei puști SURF clipi întretăiat dinspre mașină. Rafala de gloanțe îl prinse din urmă pe fugar, îl izbi de un zid de cărămidă, îl trânti din picioare și îl rostogoli, totul înainte ca bubuiturile armelor să ajungă la urechile lui Mallory.

— Dumnezeule! L-au ucis pe Tony! izbucni mărunțelul. Trebuie să scăpăm de-aici!

Mallory se retrase cu vreo șase pași în interiorul aleii și înlemni când în capătul opus al acesteia apărură brusc lumini. Auzi cizme lovind pavajul și un glas răgușit lătrând un ordin.

— Ni s-a tăiat retragerea, spuse, revenindu-și.

La nici doi metri distanță era o ușă din lemn grosolan. Făcu un salt către ea și se aruncă, izbind-o cu toată greutatea trupului său. Ușa rezistă. El se retrase cu un pas, o izbi cu piciorul și își împinse însoțitorul în fața lui, într-o încăpere întunecoasă, cu miros de pânză de sac mucegăită și de excremente de șobolan. Împleticindu-se și bâjbâind prin beznă, Mallory deschise drumul, traversând o porțiune de dușumea plină de gunoaie, înaintă de-a lungul unui perete pipăindu-i, găsi o ușă atârnată într-o singură balama. Se împinse pe lângă ea, ajungând într-un coridor cu podeaua acoperită de linoleum ondulat, vizibil în lumina sărăcăcioasă filtrată prin fereastra în formă de evantai de deasupra unei uși masive, cu gratii. Se întoarse, alergând către ușa mică din capătul opus. Era la o distanță de trei metri când panoul central al acesteia din urmă explodă spre interior, într-o grindină de așchii de lemn care-l zgâriară, sfâșiindu-i haina ca o greblă cu gheare. În spatele lui, mărunțelul scoase un sunet sugrumat; Mallory se răsuci la timp ca să-l vadă lovindu-se cu spatele de perete înainte de a se prăbuși, cu pieptul și stomacul sfâșiate de o mie de gloanțe din pușca SURF a poliției, care-l nimeriseră în plin.

Prin spărtura ușii apăru un braț, bâjbâind după zăvor. Mallory făcu un pas, îi înșfăcă încheietura mâinii și smuci de ea cu toată puterea, până simți cum se făcea praf articulația cotului. Urletul polițistului rănit se pierdu într-o a doua rafală a armei cu tragere rapidă – dar Mallory, deja retras dintr-un salt, se prinsese de balustrada unei scări și se trăsese în sus. Urcă treptele câte cinci odată, trecu de un palier plin de cioburi și de sticle goale, își continuă drumul și ajunse pe un coridor cu uși deformate,

lăsate în jos, și cu pânze de păianjen. La etajul de sub el, podeaua trosnea sub picioare, polițiștii scoteau strigăte furioase. Mallory intră în prima încăpere și rămase alături de ușă, cu spatele lipit de perete. Pe scări răsunară pași grei, se opriră, se apropiară de el…

Mallory se încordă și, când polițistul trecu pragul, ieși înălțându-și mâna și coborându-și-o într-o lovitură piezișă la baza gâtului, dată cu fiecare dram de putere pornită din umeri. Bărbatul păru să se scufunde cu capul înainte și el îi prinse arma care nu apucase încă s-atingă podeaua. Făcu trei pași și goli un încărcător întreg trăgând în josul treptelor. Când se întoarse s-o rupă la fugă spre capătul opus al coridorului, dedesubt răbufni tirul de răspuns.

O bâtă mânuită de un uriaș îl lovi în lateral, îi goli plămânii de aer și îl azvârli, răsucindu-l, într-un perete. Își reveni, continuă să fugă; căută cu mâna și descoperi o scobitură adâncă, sângerând în voie. Glonțul abia dacă-l zgâriase.

Ajunse la ușa către scara de serviciu și se trase brusc înapoi când ceva de un cenușiu murdar țâșni din întuneric repezindu-se la el cu un urlet – cu o clipă înainte se zări străfulgerarea unei arme care răsună în spațiul îngust, împrăștiind praf de tencuială de pe tavanul de deasupra capului lui. Un bărbat îndesat, în uniforma neagră a Poliției Securității, urcă scările în goană, se opri o clipă când zări arma din mâinile lui Mallory – și, înainte să-și revină, acesta roti pușca descărcată și-l pocni, trântindu-l pe treptele pe care se rostogoli până pe palier. Salvatorul vieții lui Mallory – un motan imens, plin de cicatricele luptelor pisicești – zăcea pe podea, cu jumătate de cap spulberată de rafala pe care-o interceptase. Îl fixa cu singurul său ochii galben; iar ghearele îi râcâiau podeaua, de parcă, până și mort, ar fi înaintat, gata să atace. Mallory sări peste animalul lovit și-și continuă drumul în susul scării.

După alte trei grupuri de trepte, scara se termina într-un pod ticsit cu pachete de ziare și de cartoane putrezite, de sub care ieșiră în fugă șoareci speriați de apropierea lui. Nu exista decât o singură fereastră, opacizată de murdărie. Mallory aruncă arma inutilă, cercetă tavanul în căutarea unui chepeng pentru ieșirea în caz de urgență, nu găsi nimic. Durerea din lateralul corpului era cumplită.

De dincolo de prag se auziră pași implacabili. Se retrase din

nou într-un colț al încăperii – iar urletul asurzitor de strident al unei puști SURF răsună iarăși, și ușa fragilă căzu, dezintegrată. Pentru o clipă, se lăsă o liniște deplină. Apoi:

— Ieși cu mâinile sus, Mallory, mârâi o voce metalică.

În întuneric, flăcări palide lingeau hârtiile legate în pachete, aprinse de torentul de gloanțe cu înveliș de oțel. Fumul se înălța îngroșându-se.

— Ieși înainte de-a te prăji, strigă vocea.

— Să plecăm de-aici, zbieră altcineva. Gunoiul ăsta o să ardă ca iasca!

— Ultima ta șansă, Mallory! se auzi din nou primul bărbat și flăcările hrănite cu hârtia uscată se întindeau acum către plafon, vuind pe măsură ce creșteau.

Mallory se îndreptă spre fereastră mergând pe lângă perete, smulse jaluzeaua rulantă ruptă, trase de cadru. Care nu se clinti. Sparse geamul dintr-o lovitură, își trecu un picior peste pervaz și ieși pe o scară de incendiu ruginită. Cinci niveluri mai jos, lumina băltea pe betonul murdar, peste fețele întoarse în sus ca tot atâtea puncte albe – și o jumătate de duzină de mașini de poliție blocau strada udă de ploaie. Se lipi cu spatele de balustradă și se uită în sus. Scara de incendiu se prelungea, înălțându-se de-a lungul a trei sau poate chiar patru etaje. Își aruncă un braț peste față, ferind-o de flăcările tălăzuitoare, și își sili picioarele să-l ducă în sus, urcând câte trei trepte metalice odată.

Nivelul cel mai înalt se afla sub o cornișă proeminentă, de care-l despărțeau aproape doi metri. Mallory se urcă pe balustradă, se prinse cu ambele mâini de marginea de piatră cioplită și își făcu vânt în afară. Se balansă pentru o clipă la vreo treizeci de metri deasupra străzii; apoi se trase în sus, ajunse cu un genunchi pe creastă și se rostogoli pe acoperiș.

Rămase întins și studie întunericul din jur. Zona plană nu era întreruptă decât de carcasa unui ventilator și de o gheretă care adăpostea partea de sus a casei scării sau a unui lift.

Se orientă și descoperi că hotelul era plasat la un colț de stradă, având în spate o parcare. Pe partea dinspre alee, acoperișul de alături se afla la trei metri mai jos și dincolo de un gol lat de cinci metri. În timp ce se uita către partea opusă a acestuia, un huruit puternic făcu să vibreze terasa de sub picioarele sale: unul dintre etajele clădirii vechi se surpa, cu

stâlpii de susținere mistuiți de foc.

Fumul se înălța, înconjurându-l acum din toate părțile. În partea dinspre parcare, flăcări sumbre se înălțau cu aproape zece metri mai sus de el, urmate către cerul ploios al nopții de o cascadă de scântei inversată. Se apropie de casa scărilor și găsi ușa metalică încuiată. În lateralul supraînălțării era prinsă o scară ruginită. O smulse și o duse în partea dinspre alee. Avu nevoie de întreaga lui putere ca să desfacă toate clemele ruginite, după care extinse scara până la lungimea ei maximă. Șase metri, aprecie el. Era suficient – poate.

Îi împinse capătul în afară și se strădui din greu ca s-o poată sprijini de acoperișul de dedesubt. Când începu să se târască pe podul șubred, acesta se curbă sub greutatea lui. Înaintă cu grijă, ignorând legănarea suportului său fragil. Când mai avea aproape doi metri până la celălalt acoperiș, simți metalul corodat sfărâmându-se sub el; se avântă înainte, făcând un salt disperat. Numai faptul că acoperișul se afla mai jos îl salvă. Se cățără peste jgheabul din coală de tablă, auzind împușcăturile trase dedesubt când scara se sfărâmă la impactul cu pavajul de cărămidă.

Ghinion, se gândi. *Acum au aflat unde sunt...*

Pe acoperiș exista o trapă grea. O ridică, coborî pe niște trepte de fier în întuneric, găsi drumul către un coridor, merse de-a lungul lui către o scară. De jos se auzeau zgomote estompate. Începu să coboare.

Când era la etajul al treilea, jos se aprinseră lumini, răsunară glasuri, tropăituri de picioare. La etajul al doilea părăsi scara, colindă pe un culoar, intră într-un birou abandonat. Proiectoarele de pe stradă aruncau umbre piezișe pe pereții decolorați.

Își continuă drumul, trecu de un colț, intră într-o cameră dinspre alee. Printr-o fereastră fără geam pătrunse un val de aer rece, duhnind a fum. Sub el, străduța îngustă părea pustie. Cadavrul lui Paul dispăruse. Scara ruptă zăcea acolo unde aterizase. Mallory aprecie că se afla la șase metri deasupra pavajului din cărămizi; chiar dacă se lăsa în jos atât cât îi permitea lungimea brațelor și sărea apoi, și-ar fi putut rupe un picior...

La sol se clinti ceva. Un polițist în uniformă stătea exact sub fereastră, cu spatele sprijinit de perete. Fața lui Mallory se

crispă într-un zâmbet răutăcios. Dintr-o singură mișcare, își lăsă trupul să alunece în afara pervazului, cu pieptul înainte, rămase așa o clipă, văzu chipul uluit de dedesubt răsucindu-se spre el, cu gura deschisă pentru un strigăt…

Se aruncă; picioarele i se izbiră de spatele bărbatului de jos, amortizându-i căderea. Se rostogoli într-o parte și se săltă în capul oaselor, pe jumătate amețit. Polițistul era întins pe burtă, cu brațele și picioarele depărtate și cu șira spinării răsucită sub un unghi nefiresc.

Mallory se ridică… și fu cât pe ce să cadă la loc când îl înjunghie durerea în glezna dreaptă. Era luxată, sau ruptă. Înaintă de-a lungul zidului, strângând din dinți ca să-și înăbușe durerea. Apa rece ca gheața, scursă din burlanul din fața lui, i se învârtejea în jurul gleznelor. Alunecă și aproape că se prăbuși pe cărămizile vâscoase. Întunericul mai puțin dens din parcarea aflată în spatele clădirii îi apăru înainte. Dacă putea s-ajungă acolo, s-o traverseze – ar fi avut totuși o șansă.

Trebuia să reușească – pentru Monica, pentru copil, pentru viitorul unei lumi.

Încă un pas, și încă unul. Era ca și cum o durere imensă l-ar fi luat în stăpânire la fiecare respirație. Cămașa și picioarele pantalonilor, tot atât de murate-n sânge, atârnau lipite de el, reci ca două sloiuri. Încă trei metri și apoi putea să alerge către…

Doi bărbați în uniformele negre ale Poliției Securității Statului îi tăiară calea și rămaseră cu puștile cu explozie la nivelul pieptului lui. Mallory se împinse, îndepărtându-se de perete, și-și adună puterile în așteptarea rafalei care avea să-i curme viața. În schimb, o rază de lumină străpunse ploaia cețoasă, orbindu-l.

— O să vii cu noi, domnule Mallory.

Patru

Încă niciun contact, raportară Perceptivele.

Minților de prim-nivel de sub noi le lipsește coeziunea; pâlpâie și pleacă în mare viteză, chiar dacă le ating/atingem.

Inițiatoarele veniră cu o propunere: *folosind armonii corespunzătoare, putem crea un câmp de rezonanță capabil să fortifice toate mințile native care funcționează după ritm analogic.*

Eu/noi considerăm că un șablon al următorului caracter s-ar potrivi cel mai bine… Se afișă un grup complex de simboluri.

PERSEVERAȚI ÎN MODUL PE CARE L-AȚI DESCRIS, ordonă Egonul. TOATE FUNCȚIILE NEESENȚIALE VOR FI ÎNTRERUPTE PÂNĂ LA OBȚINEREA SUCCESULUI.

Cu un scop absolut unic, senzorii Ree se desprinseră de nava întunecată și tăcută și sondară spațiul, în căutarea unei minți omenești receptive.

Cinci

Camera de interogatoriu era un cub cu desăvârșire gol, cu pereții acoperiți de smalț alb. În centrul său geometric, sub un panou de-o strălucire albă orbitoare, se afla un scaun masiv, din oțel lustruit, care arunca o umbră neagră ca noaptea.

Se scurse un minut de liniște; pe urmă, pe coridor răsună zgomotul unor pași. Un bărbat înalt, într-o tunică militară neagră, intră pe ușa deschisă și se opri, studiindu-și prizonierul. Fața lui lată, cu mușchii căzuți, era cenușie și sumbră ca o piatră de mormânt.

— Te-am avertizat, Mallory, mormăi, cu voce profundă.

— Faci o greșeală, Koslo, spuse Mallory.

— Fiindcă-l arestez în văzul lumii pe eroul poporului?

Koslo își arcui buzele groase, cenușii, într-un zâmbet de hârcă.

— Nu te amăgi. Nemulțumiții nu vor face nimic fără liderul lor.

— Sigur ești pregătit să-ți pui regimul la-ncercare atât de curând?

— Sau o fac, sau aștept, în vreme ce partidul tău devine tot mai puternic. Aleg calea mai rapidă. Mallory, nu m-am priceput niciodată la fel de bine ca tine să rămân în expectativă.

— Ei bine… până dimineață o să afli.

— Atât de curând?

Koslo își coborî pleoapele grele, strângând din ochi la fiecare scânteiere a luminii. Mârâi.

— Până dimineață o să aflu multe. Îți dai seama că poziția ta e lipsită de orice speranță?

Ochii i se îndreptară spre scaun.

— Cu alte cuvinte, ar trebui să trădez acum totul în fața ta, în schimbul a… ce? Al încă uneia dintre promisiunile tale?

— Alternativa e scaunul, spuse Koslo, cu voce plată.

— Ai mare încredere în mașini, Koslo, mai mare decât în oameni. E marea ta slăbiciune.

Mâna lui Koslo se întinse, mângâind metalul neted al scaunului.

— E un aparat științific creat pentru a îndeplini o anumită sarcină, cu minimum de dificultăți pentru mine. Creează în sistemul neural al subiectului condiții care-l conduc la o reamintire amănunțită, amplificând în același timp subvocalizarea care însoțește o activitate cerebrală intensă. Subiectul devine, totodată, foarte receptiv la sugestiile verbale.

Făcu o pauză.

— Dacă te împotrivești, o să-ți distrugă mintea – dar nu înainte de a-mi dezvălui totul: nume, locuri, date, moduri de organizare, planuri de acțiune, totul. Ar fi mai simplu pentru amândoi dacă ai accepta inevitabilul și mi-ai spune de bunăvoie tot ce vreau să știu.

— Și după ce primești informațiile?

— Știi că regimul meu nu poate tolera opoziția. Cu cât am informații mai complete, cu atât mai puțin necesară e vărsarea de sânge.

Mallory clătină din cap.

— Nu, spuse fără ocolișuri.

— Nu fi prost, Mallory! Ăsta nu e un test al bărbăției tale!

— Poate că e, Koslo: omul împotriva mașinii.

Ochii lui Koslo îl studiară. Gesticulă grăbit cu mâna.

— Legați-l.

Așezat pe scaun, Mallory simți cum metalul rece îi sugea căldura corpului. O serie de curele îi imobilizară brațele, picioarele, trunchiul. Un inel lat, din sârmă împletită cu plastic, îi fixă strâns capul de tetiera cu formă potrivită. Fey Koslo se uita din partea opusă a încăperii.

— Gata, excelență, spuse un tehnician.

— Dați-i drumul.

Mallory se încordă. Un soi de incitare morbidă îi răscoli stomacul. Auzise de scaun, de puterea cu care cutreiera nestânjenit mintea unui om, lăsând în urmă o carcasă care nu mai emitea decât sunete nearticulate.

Numai o societate liberă, se gândi el, *poate produce acea*

tehnologie care face posibilă tirania...

Se uită cum se apropia un tehnician în halat alb, cum întindea mâna către panoul de comandă. Nu-i mai rămăsese decât o singură speranță: să poată lupta cu puterea mașinii, să prelungească interogatoriul, să-l întârzie pe Koslo până în zori…

O menghină plină de ace îi strânse tâmplele. Mintea i se umplu instantaneu de imagini care se învârtejeau, febrile. Își simți gâtlejul îngustându-se într-un țipăt eșuat. Degete de forță pură îi izbiră creierul, dislocând amintiri vechi, deschizând răni închise de timp. Era conștient că undeva se auzea o voce, întrebând. Cuvintele îi tremurau în gât, tânjind să fie strigate cu glas tare.

Trebuie să rezist! Gândul îi fulgeră prin minte și dispăru, luat de un flux de impulsuri exploratoare care-i măturau creierul ca pe un canal de moară. *Trebuie să rezist... destul de mult... să le dau celorlalți o șansă...*

Șase

La bordul navei Ree, pe panoul care înconjura centrul de comandă se aprinseră și clipiră lumini palide.

Am simțit o minte nouă – un emițător de mare putere, anunțară brusc Perceptivele. *Dar imaginile sunt neclare. Am simțit o luptă, împotrivire...*

IMPUNEȚI CONTROLUL STRICT, ordonă Egonul. ÎNGUSTAȚI FOCALIZAREA ȘI EXTRAGEȚI O FRACȚIUNE DE PERSONALITATE REPREZENTATIVĂ!

E dificil. Am simțit curenți neurali puternici, în contradicție cu ritmurile cerebrale fundamentale.

LUPTAȚI ÎMPOTRIVA LOR!

Mintea Ree se întinse iarăși, strecurându-se în matricea de câmp care era mintea lui Mallory, și începu, cu migală, să-i identifice și să-i întărească simetriile înnăscute, îngăduind ca mozaicul egoului său să iasă la suprafață, eliberat de năucitoarele impulsurile contrare.

Șapte

Fața tehnicianului se albi ca varul când trupul lui Mallory deveni rigid sub curelele care-l imobilizau.

— Idiotule!

Vocea lui Koslo îl sfâșie ca o lovitură biciuitoare de nuia.

— Dacă moare înainte de a vorbi…

— Se… se împotrivește cu foarte mare putere, excelență.

Ochii bărbatului trecură în revistă cadranele instrumentelor.

— De la alfa până la delta, toate ritmurile sunt normale, deși exagerate, murmură el. Indicele metabolic 99…

Trupul lui Mallory zvâcni. Ochii i se deschiseră, i se închiseră. Buzele i se mișcau.

— De ce nu vorbește? se răsti Koslo.

— S-ar putea să mai fie nevoie de câteva minute, excelență, pentru ajustarea curentului care se scurge la o rezonanță de zece puncte…

— Atunci continuă, omule! Am riscat prea mult arestându-i, nu pot să-l pierd acum!

Opt

Degete albe, fierbinți, de forță pură, se lansară dinspre scaun de-a lungul traseelor neuronale din creierul lui Mallory – și întâlniră rezistența de nezdruncinat a sondei Ree. În confruntarea care urmă, conștiința de sine stâlcită a lui Mallory ajunse să fie aruncată ca o frunză în bătaia vijeliei.

Luptă! Fărâma rămasă din partea conștientă a intelectului său se adună laolaltă…

… gâfâia, încapsulat, măturat, dus în sus și în lateral. Era conștient că se rotește printr-o ceață învârtejită de lumină albă străbătută de străfulgerări și de serpentine roșii, albastre, violete. Avea senzația că-l apăsau forțe puternice, aruncându-i încoace și încolo, extrăgându-i mintea ca pe un fir de sârmă ductilă, până când i se întinse în toată galaxia. Filamentul se lăți, se extinse, devenind o diafragmă care împărți universul în două. Planul își asumă și o grosime, se umflă, înconjurând întregul spațiu-timp. Simți, anemică și îndepărtată, tumultoasa curgere a energiilor care se năpusteau dincolo de impenetrabila membrană de forță…

Sfera care-l întemnița se contractă, presându-l în interior, silindu-i conștiința de sine să se să se focalizeze asupra unui punct cât un vârf de ac. Știa, fără să știe cum era posibil s-o știe, că era întemnițat într-o cameră etanșă și fără aer, care se

comprima, era claustrofob, izolat de toate sunetele, lipsit de toate senzațiile. Inspiră, pregătindu-se să țipe...

Nu reuși să inspire. Nu simțea decât pulsul anemic al spaimei, estompându-se rapid, parcă amortizat de o mână inhibitoare. Singur în întuneric, Mallory așteptă, cu toate simțurile încordate, monitorizând golul din jurul său...

Nouă

Îl am/avem! Perceptivele pulsară și se retraseră. În mijlocul încăperii, capcana pentru minte pulsa în ritmul energiilor curgătoare ce izolau și controlau profilul cerebral al captivului.

TESTUL VA ÎNCEPE IMEDIAT. Egonul mătură impulsurile interogatoare din segmentele minți preocupate de speculații, înlăturându-le. SE VOR APLICA STIMULII INIȚIALI ȘI SE VOR CONSEMNA REZULTATELE. IMEDIAT!

Zece

...și era conștient de existența unei licăriri de lumină palidă în partea opusă a camerei: conturul unei ferestre. Clipi și se săltă într-un cot. Arcurile patului scârțâiră. El fornăi. În aer plutea un miros usturător, de fum. Părea să se afle într-o cameră de hotel ieftină. Nu-și amintea cum ajunsese acolo. Aruncă pătura aspră și simți sub tălpile goale scândurile podelei deformate...

Erau fierbinți.

Sări în picioare, se duse la ușă, apucă mânerul – și retrase mâna cu o zvâcnire. Metalul îi bășicase palma.

Alergă la fereastră, dădu deoparte perdelele de tifon îmbățoșat de murdărie sfâșiindu-le, deschise foraibărul dintr-o lovitură și smuci de ramă. Care nu se clinti. Se trase înapoi și sparse geamul cu un șut. Prin cadrul gol pătrunse instantaneu o spirală de fum. Mallory se folosi de perdea ca să-ndepărteze cioburile rămase, își avântă un picior peste pervaz, ieși împleticindu-se pe scara de incendiu. Metalul ruginit îi tăie tălpile goale. Coborî pe bâjbâite o jumătate de duzină de trepte – și se retrase când sub el tălăzui o pânză de flăcări roșii.

Pe deasupra balustradei văzu strada, luminile ca niște bălți pe betonul murdar, aflat cu zece etaje mai jos, fețe albe, ca tot atâtea puncte decolorate, întoarse în sus. La treizeci de metri

distanță, o scară extensibilă se legănă, apropiindu-se de o altă aripă a clădirii în flăcări, fără să se sinchisească de el. Era pierdut, abandonat. Nimic nu-l putea salva. Pe vreo doisprezece metri sub el, scara de fier era un infern.

Ar fi mai ușor, mai rapid să te arunci peste balustradă, să scapi de durere, să mori curat, îi veni în minte un gând de o claritate înspăimântătoare.

Auzi ceva spărgându-se cu un țiuit și fereastra de deasupra lui explodă în afară. O ploaie de cenușă fierbinte îi căzu pe spate. Simțea fierul fierbinte sub tălpi. Trase aerul adânc în piept, își acoperi fața cu un braț și se avântă în jos, prin flăcările biciuitoare…

Se târa, cădea de pe o treaptă necruțătoare pe alta. Durerea care-i străbătea fața, spatele, umerii, brațele era ca un fier încins, aplicat și uitat. Își întrezări brațele, jupuite, supurând, cu contururi negre…

Palmele și tălpile nu mai erau ale lui. Își folosea genunchii și coatele, cădea peste o altă margine, aluneca spre palierul următor. Fețele erau acum mai aproape; mâini se întindeau în sus. Bâjbâi, se ridică în picioare, simți ultima porțiune a scării legănându-se și prăbușindu-se sub greutatea lui. Avu senzația că pielea bășicată i se desprindea de pe coapse. O femeie țipă.

— …Dumnezeule, ars de viu și încă mai merge! croncăni o voce subțire.

— …mâinile lui… niciun deget…

Ceva se înălță, îl izbi cu putere, o lovitură fantomatică, în timp ce întunericul i se strângea în jur…

Unsprezece

Răspunsul entității a fost aberant, raportară Analizoarele. *Stăruința cu care se agață de viață e enormă! Confruntat cu o aparentă distrugere fizică iminentă, a ales chinul și mutilarea, numai ca să supraviețuiască pentru o foarte scurtă perioadă de timp.*

E posibil ca un asemenea răspuns să reprezinte un simplu mecanism instinctiv, de o *formă neobișnuită,* subliniară apoi.

Dacă așa stau lucrurile, ar putea fi un pericol. E nevoie de mai multe informații în această privință.

VOI/VOM RESTIMULA SUBIECTUL, ordonă Egonul. PARAMETRII

DORINȚEI DE SUPRAVIEȚUIRE TREBUIE STABILIȚI CU PRECIZIE, RELUĂM TESTUL!

Doisprezece

Mallory se zvârcoli în scaun, apoi deveni inert.
— E…?
— E viu, excelență. Dar ceva nu e în ordine! Nu pot ajunge la un nivel de vocalizare. Mi se împotrivește cu un soi de complex de fantezii personale!
— Scoate-i-l din cap!
— Am încercat, excelență. Nu pot ajunge la el. E ca și cum ar fi interceptat sursele de energie ale scaunului, folosindu-le ca să-și consolideze propriul mecanism defensiv!
— Treci peste comenzile lui!
— Am încercat… dar are o forță fantastică!
— O să utilizăm mai multă energie!
— E… periculos, excelență.
— Nimic nu e mai periculos decât eșecul!
Cu o expresie sumbră, tehnicianul modifică reglajele panoului de comandă, mărind fluxul de energie care străbătea creierul lui Mallory.

Treisprezece

Subiectul se agită! izbucniră Perceptivele. *Câmpul mental e inundat de energii noi, imense.*
MENȚINEȚI CONTROLUL ASUPRA SUBIECTULUI! RESTIMULAȚI-L IMEDIAT, CU MAXIMUM DE FORȚĂ, PENTRU SITUAȚII DE URGENȚĂ!
În timp ce captivul se încorda și se zbătea în legături, mintea segmentată a extraterestrului își concentră forțele, trimițând stimuli noi în câmpul lui mental agitat.

Paisprezece

…Soarele fierbinte îi izbea spatele. O adiere ușoară unduia iarba înaltă de pe panta unde-și găsise o ascunzătoare leul rănit. Lipite de firele lungi, picături trădătoare din sângele de un purpuriu întunecat marcau traseul felinei. Trebuia să fie acolo,

lipită de pământ sub pâlcul de arbuști țepoși, cu ochii galbeni îngustați de durerea adusă în piept de glonțul de calibrul 9,5 milimetri, așteptând, sperând că torționarul său avea să vină pe urmele sale…

Sub cămașa kaki jilavă, inima îi bătea nebunește. Pușca grea părea o jucărie în mâinile lui – inutilă împotriva furiei primitive a fiarei. Făcu un pas; gura i se strâmbă într-o grimasă ironică: Ce voia să dovedească? Acolo nu era nimeni care să știe că preferase să se-ntoarcă, să stea sub un copac și să tragă o dușcă din termos, să lase o oră sau două să se scurgă cu viteza melcului – timp în care animalul avea să sângereze până la moarte – și apoi să plece în căutarea leșului. Făcu al doilea pas. Și iată-l înaintând fără ezitare. Pe fruntea lui, adierea vântului era rece. Își simțea picioarele ușoare, puternice. Inspiră prelung, savurând dulceața aerului de primăvară. Viața nu i se păruse niciodată mai prețioasă…

Se auzi o tuse groasă, astmatică, și fiara uriașă țâșni din umbră, cu colții galbeni dezgoliți, cu mușchii umflându-i-se sub blana cenușiu-cafenie, cu sângele întunecat strălucindu-i de-a lungul coastelor…

El se propti bine pe picioare, ridică arma și și-o lipi de umăr în timp ce leul cobora panta în goană. *Ca la carte,* se gândi, sardonic. *Țintește exact deasupra sternului, ține-l astfel în bătaia puștii până când ești sigur…* Când nu-i mai despărțeau decât treizeci de metri trase – chiar în clipa când animalul vira spre stânga. Glonțul îl nimeri cu mult mai în spate, de-a lungul coastelor. Felina se opri la jumătatea unui pas, își reveni. Arma zvâcni și tună iarăși, și fața cu colții dezgoliți explodă într-o mască roșie… Dar carnivorul muribund continuă să se-apropie. El clipi ca să scape de transpirația scursă în ochi, ținti cu atenție proeminența umărului…

Trăgaciul era blocat. O simplă privire îi arătă că tubul cartușului anterior se înțepenise în mecanism. Înclină zadarnic arma, rămânând pe poziție. În ultima clipă se trase într-o parte și monstrul care se năpustea alunecă pe lângă el, căzând mort în țărână. Și în clipa aceea îi trecu brusc prin minte că, dacă l-ar fi privit din mașina de la poalele dealului, Monica n-ar mai fi râs de el și de data asta…

Cincisprezece

Reacția e din nou discordantă față de orice concepție despre raționalitate din experiența mea/noastră, exprimară celulele Reamintitoare paradoxul reprezentat de mintea captivă în viziunea inteligenței Ree. *Avem de-a face cu o entitate care se agață de supraviețuirea individuală cu o ferocitate fără corespondent – însă înfruntă riscurile din categoria Suprem fără să fie necesar, reacționând ca urmare a unui cod abstract al simetriei comportamentale.*

Postulez/postulăm că segmentul de personalitate selectat nu reprezintă, în cazul acestui subiect, adevăratul analog al Egonului, sugerară Speculativele. *E evident incomplet, neviabil.*

Să încercăm o retragere selectivă a controlului către regiunile periferice ale câmpului mintal, propuseră Perceptivele. *Asta va permite o concentrație mai mare a stimulilor în matricea centrală.*

Printr-o adaptare a energiilor la mintea captivă, îi vom putea monitoriza ritmurile și vom deduce care e cheia controlului său total, stabiliră cu mare repeziciune Calculatoarele.

Asta implică bineînțeles riscul spargerii matricei și al distrugerii specimenului.

RISCUL TREBUIE ASUMAT.

Cu o enormă precizie, mintea Ree îngustă sfera de acțiune a sondei sale, adaptându-i forma la circumvoluțiunile de pe conturul creierului lui Mallory și transformându-i relația cu fluxurile masive de energie emise de scaunul de interogare într-o corespondență biunivocă.

Echilibru, raportară în final Perceptivele. *Însă e precar.*

Următorul test trebuie creat astfel încât să dezvăluie aspecte noi ale sindromului de supraviețuire al subiectului, subliniară Analizoarele.

Urmă propunerea unui șablon al stimulilor și acceptarea acestuia. De la bordul navei de pe orbita sublunară se lansă din nou fasciculul mintal Ree, pentru a atinge creierul receptiv al lui Mallory…

Întunericul se retrase, lăsând în locul său o lumină lăptoasă. Auzi un huruit surd și simți pietrele trepidându-i sub tălpi. Prin vârtejul de stropi, zări pluta și silueta măruntă agățată de ea: un copil, o fetiță de vreo nouă ani, ghemuită în patru labe,

țintuindu-l cu privirea.

— Tati!

Un țipăt înalt, subțire, de groază pură.

Pluta se înclină, fiind azvârlită în curentul dezlănțuit. Mallory făcu un pas, alunecă, aproape căzu pe pietrele pline de mâl. Rece ca gheața, apa i se învârteji în jurul genunchilor. La treizeci de metri în aval, râul se arcuia, căpătând sclipiri de un gri metalic, cobora învăluit în ceața propriei sale prăvăliri vijelioase. Se răsuci, se cățără pe mal, alergă de-a lungul lui. Acolo, în față, se proiecta în afară un vârf de stâncă. Poate că…

Pluta tresăltă și se învârti, la cincisprezece metri distanță. Prea departe. Văzu figura mică, palidă, ochii imploratori. Îl inundă spaima, scabroasă, îngrețoșătoare.

Avu viziuni ale morții, ale trupului său zdrobit tresăltând sub apele cascadei, zăcând pe o lespede, palid precum ceara, dormind, pudrat și calp, într-o cutie căptușită cu satin, deformându-se în bezna apăsătoare de sub țărâna indiferentă…

Făcu un pas înapoi tremurând.

Pentru o clipă, îl străbătu o senzație stranie de irealitate. Își aduse aminte de întuneric, de senzația cumplită dată de claustrofobie – și de o cameră albă, de o față care se apropia aplecându-se…

Clipi și, prin stropii împroșcați deasupra cataractelor, întâlni ochii copilului fără scăpare. Mila îl izbi ca o bâtă. Mârâi, simți flama de un alb imaculat a furiei de care și-o stârnea el însuși, a dezgustului față de propria frică. Închise ochii și făcu un salt lung, izbi apa și pătrunse sub ea, ieși la suprafață gâfâind. Mișcările viguroase ale brațelor îl purtară către plută. Curentul îl aruncă peste o piatră și simți puterea loviturii, se sufocă sub stropii mărunți care-i biciuiau fața. Se gândi că nu mai contau nici coastele rupte, nici aerul de respirat. Nu trebuia decât să se urce pe plută înainte de a ajunge la margine, pentru ca sufletul acela mic și înfricoșat să nu coboare singur… în marele întuneric…

Se agăță cu degetele de lemnul neprelucrat. Se trase deasupra, prinse trupul mărunt și îl lipi de el în clipa când lumea se prăvălea și vuietul se înălța, asurzitor, ieșindu-i în întâmpinare…

— Excelență! Am nevoie de ajutor!

Tehnicianul cerea sprijinul dictatorului încruntat.

— Torn în creierul lui energie suficientă pentru uciderea unui om obișnuit – și el continuă să se împotrivească! Jur că acum o secundă a deschis pentru o clipă ochii și s-a uitat exact prin mine! Nu-mi pot asuma răspunderea…

— Atunci deconectează-l, ageamiu idiot!

— Nu îndrăznesc, întreruperea bruscă ar putea să-l ucidă!

— Trebuie… să… vorbească! scrâșni Koslo. Controlează-l! înfrânge-l! Sau îți garantez o moarte lentă, cumplită!

Tehnicianul modifică reglajele tremurând. Mallory stătea țeapăn pe scaun, fără să se mai zbată în legături. Părea cufundat în gânduri. Transpirația îi izvora de sub linia părului, i se prelingea în josul feței.

Șaisprezece

În captiv se agită iarăși curenți noi, anunțară alarmate Perceptivele. *Resursele minții lui sunt cutremurătoare!*

ECHILIBRAȚI-I! le dirijă Egonul.

Resursele mele/noastre energetice sunt deja suprasolicitate! exclamară Calculatoarele.

RETRAGEȚI ENERGIA DIN TOATE FUNCȚIILE PERIFERICE! MICȘORAȚI NIVELUL DE PROTECȚIE! A SOSIT MOMENTUL TESTULUI SUPREM!

Mintea Ree se grăbi să se supună.

Captivul e sub control, anunțară Calculatoarele. *Dar trebuie să specific/specificăm că această legătură are acum un canal vulnerabil în caz de atac.*

RISCUL TREBUIE ASUMAT.

Mintea continuă să se agite chiar și acum, împotrivindu-se controlului meu/nostru.

LUAȚI-O ÎN STĂPÂNIRE!

Mintea Ree se strădui cu îndârjire să păstreze controlul asupra creierului lui Mallory.

Șaptesprezece

În clipa asta nu era. Apoi, brusc, există. *Mallory,* se gândi. *Acest simbol mă/ne reprezintă pe mine/noi…*

Gândul extraterestru se estompă. El îl captă, reținu simbolul. Mallory. Își aminti forma trupului său, senzațiile date de craniul

care-i înconjura creierul, lumina, sunetele, căldura – dar acolo nu erau sunete, nu era lumină. Doar întunericul în care era cuprins, impenetrabil, etern, neschimbat…

Dar unde era acest acolo?

Își aduse aminte de încăperea albă, de vocea aspră a lui Koslo, de scaunul de oțel…

Și de vuietul cumplit al apei ce se năpustea asupra lui…

Și de ghearele felinei enorme, întinse către el…

Și de chinul mistuitor, printre flăcările care-i lingeau trupul…

Dar nu exista nicio durere, nu, nicio neplăcere – nicio senzație, de niciun fel. Atunci asta era moartea? Respinse imediat ideea, ca pe o inepție.

Cuget, deci exist. Sunt prizonier – unde?

Simțurile i se treziră, cercetând golul, lipsa senzațiilor. Se încordă către exterior – și auzi sunete; voci, rugăminți, ordine. Deveneau tot mai puternice, reverberând în imensitate:

— …vorbește, lua-te-ar naiba! Cine sunt principalii tăi complici? La ce ajutor te-aștepți din partea forțelor armate? Ce generali sunt de partea ta? Armament…? Organizare…? Puncte inițiale de atac…?

Paraziții orbitori cădeau peste cuvinte ca o zloată, umpleau universul, se estompau. Mallory fu pentru o clipă conștient de curelele care-i tăiau antebrațele încordate, de banda care-i înconjura chinuitoare capul, de durerea din mușchii contractați…

… fu conștient de plutirea imponderabilă într-o mare de energii scânteietoare, străfulgerătoare. Amețeala crescu; se strădui, nebunește, să-și găsească echilibrul într-o lume haotică. Întinse mâna prin vârtejul de întuneric, găsi o matrice de direcționare pură, intangibilă, dar care oferea, pe fundalul unor fluxuri de schimbătoare de energie, o rețea orientatoare. Se prinse de ea, rămase agățat…

Optsprezece

Desprindere de extremă urgență! își strigară Receptoarele ordinul către toate cele șase mii nouă sute treizeci și patru de unități ale minții Ree – și se retraseră, șocate. *Mintea captivă aderă la contact. Nu ne putem elibera!*

Vibrând din cauza șocului enorm produs de eliberarea

prizonierului, extraterestrul se odihni în timpul fracțiunii de nanosecundă necesare pentru restabilirea echilibrului intersegmențial.

Deși de o intensitate fără precedent, puterea dușmanului nu e suficient de mare ca să poată sfărâma integritatea câmpului meu/nostru mintal, spuseră încordate Analizoarele. *Dar trebuie să ne retragem imediat!*

NU. INFORMAȚIILE NU SUNT SUFICIENT DE MULTE CA SĂ JUSTIFICE RETRAGEREA ÎN FAZA UNU, contramandă Egonul ordinul. AICI AVEM O MINTE CONDUSĂ DE IMBOLDURI CONFLICTUALE DE MARE PUTERE. CARE DINTRE ELE DEȚINE SUPREMAȚIA? ASTA E CHEIA ÎNFRÂNGERII SALE.

EU/NOI TREBUIE SĂ INVENTĂM O SIMULARE COMPLEXĂ, CARE LE VA STIMULA PE AMÂNDOUĂ, ADUCÂNDU-LE ÎNTR-O OPOZIȚIE LETALĂ.

Microsecunde prețioase se scurseră în timp ce mintea compusă o scana pe a lui Mallory, în căutarea unor simboluri din care să asambleze structura gestalt necesară.

Gata, anunțară Perceptivele. *Dar trebuie subliniat că nicio minte nu poate supraviețui prea mult, intactă, în timpul unei confruntări directe cu aceste imperative antagonice. Simularea trebuie continuată în punctul în care refacerea devine imposibilă?*

AFIRMATIV. Tonul Egonului era caracteristic unei hotărâri definitive. TEST DE REZISTENȚĂ LA DISTRUGERE.

Nouăsprezece

Iluzii, își spuse Mallory. *Sunt bombardat cu iluzii...* Simți apropierea unui nou front de undă masiv, ca un talaz imens din Pacific. Se agăță cu înverșunare de firava lui orientare, dar impactul zdrobitor îl învârti, trimițându-l în întuneric.

Undeva, departe, în fața lui apăru un inchizitor mascat.

— Durerea nu poate fi folosită împotriva ta, spuse vocea lui înăbușită. Amenințarea cu moartea nu te impresionează. Și totuși există o cale...

O cortină alunecă într-o parte, și Monica era acolo, înaltă, zveltă, debordând de viață, frumoasă ca o căprioară. Și, alături de ea, fetița.

— Nu! strigă el, și se repezi înainte, dar lanțurile îl reținură.

Se uită, neputincios, în timp ce mâini brutale înșfăcau femeia, umblând pe trupul ei cu nepăsare, cu prea multă intimitate. Alte mâini apucară fetița. Mallory îi văzu teroarea de pe fața mică, spaima din ochi…

Spaima pe care o mai văzuse…

Bineînțeles că mai văzuse fetița. Era fiica lui, prețiosul vlăstar adus pe lume de el și de femeia suplă…

Monica, se corectă singur.

… mai văzuse ochii aceia, prin ceața învârtejită, suspendați deasupra cataractei…

Nu. Fusese un vis. Un vis în care el însuși avusese parte de o moarte violentă. Și mai fusese încă un vis, în care înfrunta leul rănit ce se năpustea asupra lui…

— Ție n-o să ți se facă niciun rău.

Vocea inchizitorului părea să vină de foarte departe.

— Dar o să porți cu tine, pentru totdeauna, amintirea dezmembrării lor, de vii…

Atenția lui se întoarse către femeie și copil cu o tresărire. Îi văzu despuind trupul bronzat și subțire al Monicăi. Ea rămase goală în fața lor, refuzând să se umilească. Dar la ce mai folosea acum curajul? Cătușele de la mâinile ei erau legate de un cârlig înfipt în peretele de piatră jilavă. Fierul incandescent i se apropie de carnea albă. Îi văzu pielea înnegrindu-se și bășicându-se. Fierul se împlântă. Ea se crispă, țipă…

O femeie țipând.

— Dumnezeule, ars de viu, croncăni o voce subțire. Și încă mai merge!

Se uită în jos. Nu existau nicio rană, nicio cicatrice. Pielea era neatinsă. Dar în minte îi apăru amintirea pasageră a flăcărilor care trosneau mistuindu-l împreună cu agonia albă care era tragerea lor în plămâni…

— Un vis, spuse, cu voce tare. Visez. Trebuie să mă trezesc!

Închise ochii și scutură din cap…

Douăzeci

— A scuturat din cap! se sufocă tehnicianul. Excelență, e imposibil, dar jur că omul ăsta iese de sub controlul mașinii!

Koslo îl dădu cu brutalitate într-o parte. Puse mâna pe maneta de comandă, o împinse înainte. Mallory se crispă. Începu să

respire hârjâit, sacadat.

— Excelență, o să moară...!

— N-are decât! Nimeni nu mă sfidează scăpând nepedepsit!

Douăzeci și unu

Îngustați focalizarea! Perceptivele transmiseră fulgerător ordinul către cele șase mii nouă sute treizeci și patru de segmente producătoare de energie ale minții Ree. *Controversa nu mai poate continua prea mult! în plus, aproape că l-am pierdut pe prizonier...!*

Sonda se îngustă, înfigându-se în inima vie a creierului lui Mallory, impunându-și tiparele alese...

Douăzeci și doi

...fetița scânci când lama lungă de treizeci de centimetri se apropie de pieptul ei fragil. Pumnul noduros care ținea cuțitul îl plimbă aproape cu dragoste de-a lungul pielii cu vinișoare albăstrii. Sângele se revărsă, stacojiu, din rana superficială.

— E adevărat că, dacă-mi dezvălui secretele Frăției, camarazii tăi de arme vor muri, zumzăi vocea fără chip a inchizitorului. Dar, dacă te încăpățânezi să refuzi, femeia și copilul tăi vor suferi tot ce poate să inventeze ingeniozitatea mea.

El se încordă, trăgând de lanțuri.

— Nu pot să-ți spun, protestă, cu voce hârâită. Nu înțelegi, nimic nu merită să săvârșești o asemenea oroare! Nimic...

Nu putea face nimic care s-o salveze. Se ghemuia pe plută, condamnată. Dar putea să i se alăture...

Nu și de data asta. Lanțurile de oțel îl țineau departe de ea. Smuci de ele, cu ochii orbiți de lacrimi...

Fumul îl orbea. Se uită în jos, zări fețele întoarse către el. O moarte ușoară era cu siguranță de preferat în locul arderii de viu. Dar își acoperi fața cu brațele și începu să coboare...

— Să nu-ți trădezi niciodată încrederea!

În celula îngustă, glasul femeii răsună limpede, ca o trompetă.

— Tati! țipă fetița.

— Nu putem muri decât o singură dată! strigă femeia.

Pluta se afundă în haosul clocotitor...

— Vorbește, dracu' să te ia!

Vocea inchizitorului căpătase un timbru nou.

— Vreau numele, locurile! Cine sunt complicii tăi? Ce planuri aveți? Când o să-nceapă revolta voastră? Ce semnal așteaptă ceilalți? Unde?… Când…?

Mallory deschise ochii. Ascunzând lumina albă, un chip schimonosit se contura amenințător în fața lui, privindu-l uluit.

— Excelență! E treaz! A ieșit din transă…

— Îndoapă-l cu energie la intensitatea maximă! Silește-l, omule! Silește-l să vorbească!

— Mă tem, excelență! Manipulăm cel mai puternic instrument din univers: un creier omenesc! Cine știe ce am putea crea…

Koslo îl lovi, dându-l deoparte, și împinse maneta de control până la capăt.

Douăzeci și trei

…întunericul explodă într-o lumină scânteietoare, din care se contură o încăpere. În fața lui stătea un bărbat transparent, pe care-l recunoscu drept Koslo. Îl privi pe dictator întorcându-se spre el, cu fața contorsionată.

— Acum vorbește, lua-te-ar dracu’!

Vocea lui avea ceva ciudat, fantomatic, de parcă n-ar fi reprezentat decât un singur nivel al realității.

— Da, articulă clar Mallory. O să vorbesc.

— Și dacă minți…

Koslo scoase din buzunarul tunicii sale simple un pistol urât, automat.

— Îți trimit cu mâna mea un glonț în creier.

— Principalii mei complici din complot, începu Mallory, sunt…

În timp ce vorbea, se detașă – era primul cuvânt care-i venise în minte – cu blândețe de scena din jur. Era conștient de existența nivelului pe care i se auzea vocea, depănând fapte pe care celălalt bărbat era atât de însetat să le afle. Și se întinse, canalizând energia turnată în el de scaun… acoperind distanțe vaste, comprimate acum într-un plan fără dimensiuni. Își continuă cercetările cu delicatețe, pătrunzând într-o rețea stranie, pâlpâitoare, de energii vii. Apăsă, găsi punctele slabe, turnă în interior mai multă forță…

O încăpere rotundă țâșni într-o zonă de o vizibilitate fantomatică. În jurul ei se înșiruiau lumini care clipeau și

străluceau. Din mii de celulele ierarhizate, împungeau, boante, având forma unor viermi albi, capete fără ochi…

E AICI!

Egonul lansă avertizarea țipând strident și azvârli un fulger de forță mintală pură în canalul de contact, unde întâlni un contra-fulger de energie, care trecu prin el pârjolindu-l, îl înnegri și carboniză circuitul organic complicat al creierului, lăsând în șirul de celule un buzunar care fumega. Mallory se opri o clipă, simțind șocul și uimirea care treceau prin segmentele minții Ree, rămase fără conducător. Simți imboldul automat către moarte care le lua în stăpânire pe măsură ce înțelegeau că supra-puterea călăuzitoare a Egonului dispăruse. Sub ochii lui, o unitate se mototoli în ea însăși și se stinse. Și o alta…

— Opriți-vă! ordonă el. Preiau controlul complexului mintal! Lăsați segmentele să-și creeze legături cu mine.

Segmentele lipsite de voință ale minții Ree se supuseră, ascultătoare.

— Schimbați cursul, porunci Mallory.

Le dădu instrucțiunile necesare, apoi se retrase prin canalul de contact.

Douăzeci și patru

— Așadar… marele Mallory a cedat.

Koslo se legănă pe călcâie în fața trupului captiv al dușmanului său. Râse.

— Ai fost lent la început, dar, odată ce te-ai pornit, ai cântat ca o turturică. Acum o să dau ordinele mele și, până în zori, din revolta voastră inutilă n-o să mai rămână decât un morman de cadavre carbonizate, stivuite în piață ca învățătură de minte pentru alții!

Își ridică pistolul.

— Încă n-am terminat, zise Mallory. Complotul se întinde mai în profunzime decât crezi tu, Koslo.

Dictatorul își trecu o mână peste fața cenușie. Ochii lui demonstrau prin ce tensiune cumplită trecuse în ultimele ore.

— Atunci continuă, mârâi. Repede!

În timp ce vorbea, Mallory își transferă din nou conștiința primară, intrând în rezonanță cu inteligența Ree subjugată. Prin senzori, văzu planeta albă crescând în fața lui. Încetini nava și o

aduse pe o traiectorie parabolică lungă, care atinse ușor stratosfera. La o sută zece kilometri deasupra oceanului, intră într-un strat de ceață înaltă și încetini din nou când simți încălzirea carcasei.

Sub nori, trimise nava în viteză de-a lungul coastei. Coborî la nivelul vârfurilor copacilor, scană zona…

Timp de o clipă îndelungată, studie peisajul ce se întindea mai jos. Apoi înțelese dintr-odată…

Douăzeci și cinci

— De ce zâmbești, Mallory?

Vocea lui Koslo scrâșnea; arma era îndreptată spre capul prizonierului.

— Spune-mi ce glumă îl poate face pe un om să râdă când stă pe scaunul condamnaților pentru trădare.

— O să afli peste numai o clipă…

Se întrerupse când din afara încăperii se auzi zgomotul unei prăbușiri. Podeaua vibră și se cutremură, făcându-l pe Koslo să se clatine. O bubuitură surdă reverberă. Ușa se deschise brusc și larg.

— Excelență! Capitala e atacată!

Bărbatul se prăbuși cu fața în jos, expunându-și vederii rana imensă din spate. Koslo se răsuci către Mallory…

Cu un zgomot asurzitor, unul dintre pereții încăperii se bombă și se prăbuși în interior. Prin spărtura din zid își făcu apariția ceva scânteietor, de forma unei torpile, un obiect complicat, neted, din metal lustruit, plutind pe fascicule de lumină albastru-alburie. Arma din mâna dictatorului se ridică și detunătura răsună, asurzitoare în spațiul închis. La prova invadatorului apăru o licărire roz. Koslo se răsuci și căzu cu putere pe burtă.

Lung de șaptezeci de centimetri, cuirasatul Ree se opri în fața lui Mallory. O lance de lumină țâșni și străpunse prin ardere panoul de comandă al scaunului. Legăturile căzută.

Eu/noi așteptăm următorul tău/nostru ordin.

În tăcerea copleșitoare, mintea Ree vorbise fără să scoată niciun sunet.

Douăzeci Și Șase

De la referendumul care-l făcuse pe John Mallory Conducătorul Primei Republici Planetare trecuseră trei luni.

Se afla într-o cameră a spațiosului său apartament din Palatul Executivului, încruntându-se la femeia zveltă, cu părul negru, care-i vorbea cu seriozitate.

— John, mi-e frică de această… de mașina asta infernală, care planează la nesfârșit, așteptându-ți ordinele.

— Dar de ce, Monica? Datorită acestei mașini infernale, cum îi spui tu, au fost posibile alegerile libere și, chiar și acum, e singura care ține vechea organizație a lui Koslo în șah.

— John…

Mâna ei îi strânse brațul.

— Cu… obiectul… ăsta întotdeauna la cheremul tău, poți controla pe oricine și orice de pe Pământ! Nicio opoziție nu-ți poate face față!

Îl privi drept în ochi.

— John, nu e corect să dețină cineva o asemenea putere. Nici măcar tu. Nicio ființă omenească n-ar trebui supusă unui asemenea test!

Fața lui se încordă.

— Am folosit-o în mod greșit?

— Nu încă. Tocmai de aceea…

— Insinuezi că o voi face?

— Ești om, cu toate slăbiciunile firii omenești.

— Propun numai ce e bun pentru oamenii de pe Pământ, spuse el, cu voce tăioasă. Ai vrea s-arunc de bunăvoie singura armă care poate apăra libertatea noastră dobândită cu atâta greutate?

— Dar, John, cine ești tu ca să fii unicul arbitru când e vorba de ceea ce e bun pentru oamenii Pământului?

— Sunt Președintele Republicii…

— Ești totuși ființă omenească. Oprește-te, cât încă te mai poți numi astfel!

El îi studie chipul.

— Nu-ți place succesul meu, nu-i așa? Ce-ai vrea să fac? Să demisionez?

— Vreau să trimiți mașina asta de-aici – înapoi, indiferent de unde-o fi venit.

El râse scurt.
— Ți-ai pierdut mințile? N-am început să extrag secretele tehnologice reprezentate de nava Ree.
— Nu suntem pregătiți pentru secretele astea, John. Specia noastră nu e pregătită. Pe tine te-a schimbat deja. În final nu va reuși decât să distrugă omul din tine.
— Prostii. O controlez în întregime. E ca o extensie a mințit mele…
— John, te rog. Dacă n-o faci de dragul meu sau de al nostru, fă-o pentru Dian.
— Ce legătură are fetița cu asta?
— E fiica ta. Abia dacă te mai vede o dată pe săptămână.
— E prețul pe care-l plătește fiindcă e moștenitoarea celui mai mare om… adică… la naiba, Monica, responsabilitățile mele nu-mi permit să mă răsfăț savurând toate deprinderile populației suburbane.
— John.
Vocea femeii era o șoaptă de o intensitate dureroasă.
— Expediaz-o de-aici.
— Nu. N-o s-o expediez.
Fața ei era palidă.
— Bine, John. Cum dorești.
— Da. Cum doresc.
După ce ea părăsi încăperea, Mallory rămase vreme îndelungată în picioare, fixând cu privirea, prin fereastra înaltă, nava minusculă care plutea în văzduhul albastru, la cincisprezece metri distanță, tăcută, pregătită.
Apoi:
Minte Ree, trimise el chemarea. *Cercetează apartamentele femeii, ale Monicăi. Am motive să bănuiesc că pune la cale trădarea statului…*

Traducerea: Ana-Veronica Mircea

Postfață:

Procesul scrierii unei povestiri este adesea la fel de iluminator pentru mine, pe cât este, sper, pentru cititor.
Am început s-o scriu pe aceasta pornind de la ideea supunerii unui om la un test final, în același fel în care un inginer va

încărca o grindă până se va rupe, pentru a-i examina condițiile de distrugere. Ne confruntăm cu testele cele mai severe în situații emoționale: teama, iubirea, furia ne impulsionează spre eforturile cele mai intense. În felul acesta cadrul povestirii s-a sugerat de la sine.

Pe măsură ce povestirea a evoluat, a devenit evident că orice putere care încearcă să testeze omenirea – așa cum au făcut Koslo și Ree – își pune în balanță propria-i soartă.

În final, Mallory a dezvăluit adevărata putere a omului, folosind puterea inamicilor săi împotriva lor. El și-a câștigat nu numai libertatea și sănătatea mintală, ci și puteri noi, imense, asupra celorlalți oameni.

Abia atunci a devenit evident pericolul unei asemenea victorii totale. Testul final al abilității omului de a se controla.

Este un test în care, până acum, noi am dat greș.

Norman Spinrad
Îngerii Carcinom

Introducere la „Îngerii Carcinom”

Aceasta a fost ultima introducere pe care am scris-o, deși nu este ultima din carte. Ultima pe care am scris-o, pentru că am tot amânat-o, de nenumărate ori. Și nu pentru că n-ar fi existat materiale care să fie scrise despre Norman Spinrad, ci pentru că sunt foarte multe. Un redactor important de la o editură specializată în ediții cartonate afirmă că Norman este cel mai sclipitor nou talent care a apărut de mulți ani în domeniul ficțiunii speculative. Editorul unei reviste spune că Norman este un scriitor abominabil (deși îi cumpără textele… înțelegeți *asta,* dacă puteți). Eu cred că Norman scrie ca un lunatic. Când nu scrie bine, este imposibil de citit, ceea ce nu se întâmplă frecvent. Când scrie bine, abordează teme și stiluri pe care numai un dement le-ar aborda (știind dinainte că sarcina este imposibilă) și are intrepiditatea de a le prezenta în mod spectaculos.

Să luăm de pildă contribuția lui la antologia aceasta. Este o povestire amuzantă despre cancer. Ia spuneți-mi acum că n-ar fi

un domeniu nou, neabordat de Leacock[215], Benchley[216] sau Thurber[217].

Spinrad este un produs al Bronxului. Este un copil al străzii, cu foamea clasică după realizare, statut și bunuri lumești care-i împinge pe săraci spre vârf. El simte cu adevărat că nu există nimic ce n-ar putea face, nimic ce n-ar putea scrie. El nu scrie romanul *ăsta* sau povestirea *asta,* ci scrie o carieră, care pulsează din el în volum după volum. La douăzeci și șase de ani are șanse reale de a fi primul scriitor din domeniu care să evadeze cu succes în literatura mainstream după Bradbury și Clarke. Își poartă ambițiile ca pe haine și ele se manifestă în moduri evidente. Dacă balanța contului bancar îi scade sub o mie de dolari, devine agitat, își schimbă practic dispoziția ca un Jekyll-Hyde, devine insuportabil, obsedat. Dacă îi vine o idee de aur curat, se plimbă înainte și înapoi, dă ochii peste cap, se scarpină în barbă, încremenește în mijlocul camerei cu picioarele împletite unul în jurul celuilalt ca o uriașă pasăre roșcată gata să-și ia zborul. Este o creatură a emoțiilor, etalate în termenii cei mai largi. Iubirea îl va determina să șofeze de-a curmezișul unui continent. Prietenia îl va prăbuși într-un vârtej emoțional, mai degrabă decât să abandoneze pe cineva aflat în impas. Ura îl va împinge la excese de limbaj și la imboldul ucigaș de a arunca alte mașini de pe șosea. Curiozitatea îl trimite acolo unde n-ar păși nici îngerii, *nici* nebunii. Facultățile critice îi sunt atât de ascuțite, încât l-am văzut postulând în mod corect o teorie pentru comportament social care era indicat doar printr-o ocurență cu totul întâmplătoare. Este credul. Este cinic. Știe unde se găsește în termenii epocii sale și nu are nici cea mai vagă idee când este tachinat. Este cu adevărat un om înțelept și este bufonul absolut. Oamenii nu-l înțeleg, totuși au existat momente când l-am văzut pe Norman complet redus la

---

215 Leacock, Stephen (1869–1944). Profesor de ştiinţe politice canadian de origine britanică, scriitor şi umorist. La începutul secolului al XX-lea a fost cel mai cunoscut umorist în lumea vorbitoare de engleză.

216 Benchley, Robert (1889–1945). Umorist american cunoscut pentru activitatea de editorialist şi de actor de film.

217 Thurber, James (1884–1961). Autor american, caricaturist şi umorist, faimos pentru caricaturile şi povestirile pe care le-a publicat în majoritate în revista *The New Yorker.*

tăcere de practicanți inepți ai formei de artă. Primul lui roman (*Solarienii*[218], 1966) este atât de prost, încât nu poate fi citit. Al treilea lui roman (*Oameni în junglă*[219]) este atât de sclipitor, încât arde ca suprafața soarelui.

S-a născut în 1940 în New York și a absolvit, după numărul obișnuit de ani, Liceul de Științe din Bronx, „un laborator de idei mult supraevaluat pentru producerea de savanți nebuni, genii adolescente nevropate, anarhiști piromani și a lui Stokeley Carmichael, care a absolvit la un an după mine”. În 1961 a terminat City College din New York cu singura diplomă Bachelor în Science în Ezoterism care a fost acordată vreodată de instituția respectivă. (Programa lui de studiu acolo a constat din cursuri precum Civilizația japoneză, Literatura asiatică, Tehnica scrierii povestirilor și Geologie.)

Pe când era în ultimul semestru la CCNY, profesorul de tehnica scrierii povestirilor a solicitat texte care să încalce *realmente* toate tabuurile, foarte asemănător cererii mele pentru acest volum. Norman i-a înmânat nebănuitorului cadru didactic o povestire atât de decadentă, încât n-a fost publicată nici până *acum.* Profesorul a fost totuși impresionat și i-a sugerat s-o trimită la *Playboy.* Revista iubitorilor de iepurași a respins-o (deși de atunci și-a corectat miopia în chestiuni spinradiene; a se vedea „Death-watch”, *Playboy,* noiembrie 1965), dar Spinrad n-a avut nevoie decât de un imbold pentru a începe să trimită revistelor textele pe care le scrisese. Părea mult mai recomandabil decât să le îndese în crăpăturile din pereți, pentru izolare. (Și acum un simplu salt de logică. Dacă revista cumpără textele, luați *banii* și-i îndesați în crăpăturile din pereți, pentru izolare.)

După absolvire a plecat în Mexic, unde a contractat diverse boli fără nume și a agravat o boală mai veche care avea un nume. În mod inexplicabil, asta l-a convins să devină scriitor. A revenit în New York, a sfârșit prin a locui și lucra în Greenwich Village și a băgat în alertă spitalul, unde a *contractat* ceva numit hepatită toxică, a avut temperaturi de 41 de grade vreme de cinci zile la rând, timp în care a halucinat și i-a ținut la respect pe medicii rezidenți cu o ploscă în timp ce telefona la Pentagon (cu taxă inversă, normal, nu era chiar *atât* de nebun) și a trezit

218 *Solarienii.* Nemira, 1992.
219 *Oameni în junglă.* RAO, 1998.

un general la ora 2 noaptea, căpătând astfel ideea pentru povestirea lui din această antologie: interacțiunea dintre universurile mitic-subiective externe și interne. Indiferent ce dracu' ar putea însemna.

Și-a publicat prima povestire, „The Last of the Romany", în 1962 în *Analog* (declanșând astfel zvonul că ar fi un „scriitor Campbell", pe care Spinrad îl neagă cu vehemență peste tot, mai puțin în prezența lui John W. Campbell, redactorul-șef al *Analog,* când tot ce face este să rânjească infatuat și să spună „Da, John". Nu este o dezaprobare. Nu cunosc *niciun* scriitor care să fie un scriitor Campbell sau măcar un scriitor care să scrie pentru Campbell [două lucruri complet diferite, vă asigur], care să nu fie un DaJohn. Eu n-am fost niciodată un DaJohn. De asemenea nu am publicat niciodată în *Analog*) și de atunci a fost scriitor liber-profesionist cu excepția unei perioade petrecute într-o agenție literară și a unei luni petrecute ca investigator social (după ce furase atât de mult de la ei, a simțit că-i de datoria lui să remedieze situația, intimidând alți băieți săraci și pe copiii lor tuberculoși). (Există persoane care spun că Norman este scriitor cu normă redusă, pentru că norma lui întreagă este de fapt de *chisălog*!)

I s-a publicat un al doilea roman în ediție broșată – cu excepția *Solarienilor,* care a fost deja menționat peiorativ – și *Oameni în junglă,* ambele în anul acesta. Cel din urmă este o experiență cu adevărat originală, o carte apărută la editura Doubleday care s-a dezvoltat dintr-o povestire gândită pentru antologia aceasta și o îngrijorare profundă față de morala și tactica așa-ziselor „Războaie de eliberare națională" care se desfășoară în stilul Vietnam.

La momentul scrierii acestor rânduri se ocupă de un roman nou intitulat *Bug Jack Barron*[220]*,* despre care Spinrad spune că este „un roman-sinteză, scris pentru a satisface cererile diferite – deși nu neapărat incompatibile – ale literaturii mainstream avangardist serioase, da, din șef, și science-fiction; cumva un «Nova Expres[221]» coerent". Spinrad este purtat de propriul său talent. Am citit părți din *Bug Jack Barron.* Nu este un roman-sinteză despre cum-vreți-să-i-spuneți sau avangardă sau

220 *Bug Jack Barron.* Adevărul, 1993.
221 *Nova Expres.* Referire la romanul SF al lui William S. Burroughs apărut în 1964.

mainstream sau nimic din toată abureala aia. În esență, *Bug Jack Barron* este *groaznic de porno.* Se va vinde ca pâinea caldă.

Dar până ce mințile vă vor putea fi impurificate în mod cuvenit de totala splendoare a vulgarității lui Spinrad, vă sugerez să vă pervertiți doar ușor cu „Îngerii Carcinom”, o povestire amuzantă.

Îngerii Carcinom

de Norman Spinrad

La vârsta de nouă ani, Harrison Wintergreen a descoperit pentru prima dată că are lumea la picioare, când a privit-o pieziș. Era anul când au fost *introduse* cartonașele cu jucători de baseball. Puștiul cu cea mai mare colecție de cartonașe era *cel mai cel.* Harry Wintergreen a decis să devină *cel mai cel.*

Harry a economisit un dolar și a cumpărat o sută de cartonașe cu jucători de baseball la întâmplare. A avut noroc: unul dintre ele era un foarte rar Yogi Berra. În trei tranzacții separate, a schimbat celelalte nouăzeci și nouă pentru singurele trei cartonașe Yogi Berra care mai existau în cartier. Și-a redus colecția la patru cartonașe, dar a ajuns să dețină monopolul pentru Yogi Berra. A forțat urcarea prețului pentru acesta până la exorbitanta sumă de optzeci de cartonașe. Cu fondul secret astfel acumulat, a acaparat succesiv piața de cartonașe Mickey Mantie, Willy Mays și Pee Wee Reese și a devenit un adevărat J.P. Morgan al cartonașelor de baseball.

Harry a trecut prin școală ca gâsca prin apă, prin simplul tertip de a stăpâni o singură materie: arta de a da teste. În ultimul an, reușea să păcălească orice autor de teste cu fițuica lui legată la spate și a câștigat șapte burse cu o ușurință absurdă.

La liceu, Harry a descoperit fetele. Fiind suficient de chipeș și suficient de plăcut, ar fi făcut, fără îndoială, destule cuceriri și dacă lucrurile ar fi decurs în mod obișnuit. Dar nu așa lucra mintea lui Harrison Wintergreen.

Harry și-a cultivat cu grijă o bâlbâială, pe care o putea porni sau opri după bunul-plac. Puține fete puteau rezista farmecului unui băiat arătos, cumpănit, iscusit la vorbă, care purta însă cu el cine știe ce rană interioară care îl făcea să se bâlbâie. Multe au fost fetele care au încercat să exploreze secretul lui Harry, în

timp ce el le explora *pe ele.*

În al doilea an de liceu, Harry a început să se plictisească de școală și s-a gândit că soluția era să devină Putred de Bogat. A studiat cu asiduitate romane erotice timp de o lună și a scris trei în următoarele două, pe care le-a vândut imediat cu o mie de dolari bucata.

Cu cei trei mii de dolari astfel dobândiți, și-a cumpărat o decapotabilă modernă și strălucitoare. A condus noua mașină până la granița mexicană și dincolo, într-un oraș de graniță rău famat. A contactat imediat un tânăr lustragiu dubios și a cumpărat o jumătate de kilogram de marijuana. Lustragiul, firește, le-a dat pontul polițiștilor de frontieră și, când Harry a încercat să treacă podul către State, l-au dezbrăcat până la piele. N-au găsit nimic și Harry a trecut granița. Nu scosese clandestin nimic din Mexic și de fapt aruncase marijuana de îndată ce o cumpărase.

Totuși, profitase de embargoul mexican asupra mașinilor americane și vânduse ilegal în Mexic decapotabila, cu cincisprezece mii de dolari.

Harry s-a dus cu cei cincisprezece mii de dolari ai săi în Las Vegas și și-a petrecut următoarele șase zile dând de băut unuia și altuia, împrumutând bani jucătorilor faliți, comportându-se în general ca un Moș Crăciun cu barbă, câștigând încrederea bețivanilor potriviți și spulberând cinci mii de dolari.

La sfârșitul celei de-a șasea săptămâni, avea trei ponturi grozave de afaceri care i-au transformat cei zece mii de dolari rămași în patruzeci de mii, în următoarele două luni.

Harry a cumpărat patru sute de jeepuri vechi vândute de guvern în patru loturi de o sută de jeepuri, a câte zece mii de dolari lotul, și le-a vândut imediat cu o sută de mii de dolari unui guvern de proastă reputație din America Centrală.

A luat cei o sută de mii de dolari și a cumpărat o insulă în Pacific atât de lipsită de valoare, încât niciun guvern nu s-a ostenit vreodată s-o revendice. Și-a instalat propriul regim independent, fără niciun fel de taxe, și a vândut douăzeci de parcele de câte un acru către douăzeci de milionari care căutau un paradis fiscal, cu o sută de mii de dolari parcela. A scăpat de ultima parcelă cu trei săptămâni înainte ca Statele Unite, cu sprijin din partea ONU, să revendice insula și s-o treacă sub administrarea Departamentului Financiar al Statului.

Harry a investit o mică parte din cele două milioane de dolari ale sale și a închiriat pentru douăsprezece ore un computer uriaș. Computerul a construit o schemă de pariuri pe baza căreia Harry și-a transformat cele două milioane de dolari în douăzeci, câștigând la loteria sportivă britanică suma de optsprezece milioane de dolari.

Cu cinci milioane de dolari a cumpărat o monstruoasă bucată de deșert inutil de la un sultanat arab sărăcit. Cu alte două milioane a creat o imensă campanie de zvonuri cum că acest petic de deșert plutește efectiv pe petrol. Cu alte trei milioane a înființat o corporație fantomă care s-a dat drept mare companie petrolieră și i-a făcut public oferta de a-i cumpăra deșertul cu șaptezeci și cinci de milioane de dolari. După o negociere aprigă, o mare companie petrolieră americană a fost lăsată să supraliciteze oferta corporației fictive și a cumpărat două mii șase sute de kilometri pătrați de nisip cu o sută de milioane de dolari.

Harrison Wintergreen era, la vârsta de douăzeci și cinci de ani, Putred de Bogat, după propriile-i standarde. Și-a pierdut interesul față de bani. Acum a decis că vrea Să Facă Bine. A Făcut Bine. A răsturnat șapte guverne dezagreabile din America Latină și le-a înlocuit cu șase guverne social-democrate și o dictatură benevolentă. A convertit la rozicrucianism un trib de barbari din Borneo. A înființat douăsprezece aziluri pentru târfele vârstnice și a organizat un program de control al natalității prin care au fost sterilizate douăsprezece milioane de femei indiene fertile. A reușit să facă o altă sută de milioane de dolari din inițiativele de mai sus.

La vârsta de treizeci de ani, Harrison Wintergreen se săturase Să Facă Bine. S-a hotărât Să Își Lase Urmele pe Nisipurile Timpului. Și-a Lăsat Urmele pe Nisipurile Timpului. A scris un roman de răsunet internațional despre Regele Farouk. A inventat Filtrul Wintergreen, o membrană prin care apa proaspătă trece liber, dar care oprește sărurile. Odată pusă în funcțiune, o Instalație de Desalinizare Wintergreen putea să desalinizeze o cantitate nelimitată de apă la un preț pe metru cub apropiat de zero absolut. A pictat un tablou pe care i s-au oferit două sute de mii de dolari. L-a donat Muzeului de Artă Modernă, gratis. A dezvoltat un virus mutant care distruge bacteria sifilisului. Asemenea sifilisului, se răspândește prin

contact sexual. Era un afrodiziac ușor. Sifilisul era înlăturat în optsprezece luni. A cumpărat o insulă lângă coasta Californiei, un colț de stâncă țâșnind din Pacific. A comandat sculptarea ei în forma unei statui înalte de o sută cincizeci de metri reprezentându-i pe Harrison Wintergreen.

La vârsta de treizeci și opt de ani, Harrison Wintergreen Lăsase suficiente Urme pe Nisipurile Timpului. Era plictisit. Privea însetat împrejur, căutând noi lumi de cucerit.

Așadar, acesta era omul care, la vârsta de patruzeci de ani, a fost informat că are o formă avansată, foarte extinsă și incurabilă de cancer și că mai are doar un an de trăit.

Wintergreen și-a petrecut prima lună a ultimului său an căutând un tratament existent pentru cancerul în fază terminală. A vizitat laboratoare, școli de medicină, spitale, clinici, Mari Doctori, vraci, oameni care se vindecaseră miraculos de cancer, vindecători prin credință și Asociația Bătrâneilor în Teniși. Nu exista niciun tratament cunoscut pentru cancerul în fază terminală, respectabil sau altfel. Avea să fie nevoit să-l realizeze chiar el.

Și-a petrecut următoarea lună organizând lucrurile în așa fel încât să-l realizeze chiar el. A comandat construirea unei vile cu aer condiționat, înconjurate de ziduri, în mijlocul deșertului Arizona. Vila avea o bucătărie complet automatizată și mâncare suficientă pentru un an. Avea un laborator biologic și biochimic în valoare de cinci milioane de dolari. Avea o bibliotecă microfilmată în valoare de trei milioane de dolari, care cuprindea fiecare cuvânt scris vreodată pe tema cancerului. Avea o farmacie a tuturor farmaciilor: un adevărat depozit care conținea la propriu fiecare leac din lume: otrăvuri, analgezice, halucinogene, balsamuri anti-mătreață, antiseptice, antibiotice, antivirale, remedii pentru dureri de cap, heroină, chinină, curara, ulei de șarpe, tot. Farmacia a costat douăzeci de milioane de dolari.

Vila mai avea și un radiotelefon unidirecțional, o rezervă mare de substanțe chimice de bază, inclusiv radioactive, *Coranul, Biblia, Tora, Cartea morților, Știință și sănătate cu referire la Scriptură, I Ching* și operele complete ale lui Wilhelm Reich și Aldous Huxley. Mai avea și un computer foarte mare și extrem de costisitor. Când vila a fost gata, rezervele financiare

frumușele ale lui Wintergreen erau aproape epuizate.

Având la dispoziție zece luni pentru a realiza ceea ce lumea medicală considera imposibil, Harrison Wintergreen a intrat în citadela sa.

În primele două luni a devorat biblioteca, dormind trei ore pe zi și administrându-și regulat benzedrină. Biblioteca nu-i oferea nimic în afară de date. A digerat datele și a continuat cu farmacia.

În următoarea lună, a încercat aureomicină, bacitracină, fluorură stanoasă, resorcinol, cortizon, penicilină, hexaclorofen, extract din ficat de rechin și 7312 alte diverse miracole ale științei medicale moderne, totul în zadar. A început să aibă dureri, pe care le-a amorțit imediat și a continuat să le amorțească cu morfină. Dependența de morfină era pur și simplu o pacoste.

A încercat substanțe chimice, radioactive, antivirale, știință creștină, yoga, rugăciune, clisme, leacuri universale, ceaiuri de plante, vrăjitorii și diete cu iaurt. Toate acestea au irosit încă o lună, timp în care Wintergreen a continuat să se șubrezească, dormind din ce în ce mai puțin și luând din ce în ce mai multă benzedrină și morfină. Nimic nu funcționa. Mai avea șase luni.

Era pe punctul de a deveni disperat. A încercat altă cale. S-a așezat într-un scaun comod și și-a studiat ombilicul timp de patruzeci și opt de ore consecutiv.

Meditațiile sale au avut drept rezultat o formă severă de astenopie și două cuvinte semnificative: „remisiune spontană”.

În cele două luni de cercetare, Wintergreen dăduse peste numeroase cazuri în care un cancer în fază terminală regresase și pacientul, căruia nimeni nu-i mai dădea nicio speranță, se vindecase. Nimeni n-a știut niciodată de ce. Nu era ceva previzibil, nu putea fi provocat artificial, dar, totuși, se întâmpla. Din nevoia unei explicații, i s-a spus „remisiune spontană”. „Remisiune” însemnând vindecare. „Spontană” însemnând că nimeni nu știa ce anume a provocat-o.

Ceea ce nu însemna că nu avea o cauză.

Wintergreen se simțea încurajat. Era de-a dreptul exuberant. Știa că unii pacienți bolnavi de cancer în fază terminală se vindecaseră. Prin urmare, cancerul în fază terminală putea fi vindecat. Prin urmare, problema era scoasă de pe tărâmul imposibilului și era acum doar de domeniul maximei

improbabilități.

Și realizarea maximei improbabilități era specialitatea lui Wintergreen.

Cu șase luni de viață estimată rămase, s-a apucat jubilând de treabă. Din biblioteca sa completă despre cancer, a selectat fiecare caz cunoscut de remisiune spontană. Le-a codificat pe toate în calculator: date despre istoricul medical al pacienților, despre tratamentele utilizate, despre vârsta lor, sex, religie, rasă, credință, culoare, naționalitate, temperament, stare civilă, ratinguri Dun & Bradstreet, nevroze, psihoze, mărci de bere preferate. Profilul complet al fiecărei ființe umane cunoscute vreodată care a supraviețuit cancerului în fază terminală a fost introdus în computerul lui Harrison Wintergreen.

Wintergreen și-a programat computerul să efectueze o serie completă de corelații între zece mii de factori separați și distincți de remisiune spontană. Dacă fie și un singur factor – vârsta, cota de credit, mâncarea preferată, orice – era în corelație cu remisiunea spontană, factorul spontaneitate avea să fie exclus.

Wintergreen scosese din buzunar o sută de milioane de dolari pentru computer. Era cel mai bun afurisit de computer din lume. În două minute și 7,894 secunde își realizase sarcina. Într-un cuvânt, i-a dat lui Wintergreen răspunsul: „Negativ”.

Remisiunea spontană nu se corela cu *niciun* factor extern. Rămânea spontană, cauza era necunoscută.

Un om mai mărunt ar fi fost distrus. Un om mai convențional ar fi fost consternat. Harrison Wintergreen era în culmea fericirii.

Eliminase întregul univers exterior ca factor în remisiunea spontană, dintr-o singură lovitură. De aceea, într-un fel misterios, trupul și/sau psihicul uman erau capabile să se vindece singure.

Wintergreen a început să-și exploreze și să-și cucerească propriul univers interior. S-a întors în farmacie și a preparat o poțiune formidabilă. În cea mai mare seringă a sa, a decantat următoarele: novocaină, morfină, curara, *vlut,* o otravă rară din Asia Centrală, care inducea orbirea temporară, olfactorcaină, un anihilant ultra-secret de miros, folosit de crescătorii de sconcși, timpanolină, un medicament care amorțea temporar nervii auditivi (folosit inițial de senatorii obstrucționiști), o doză mare de benzedrină, acid lisergic, psilocibină, mescalină, extract de

peyota, șapte alte halucinogene cât se poate de experimentale și la fel de ilegale, ochi de triton și deget de câine.

Wintergreen s-a întins pe cea mai comodă canapea a sa. Și-a tamponat vena de la îndoitura mâinii stângi și și-a injectat vrăjitoreasca licoare.

Inima a pompat. Sângele a năvălit, purtând substanțele chimice oculte către fiecare parte a trupului său. Novocaina a amorțit fiecare nerv senzorial al trupului său. Morfina a eliminat toate senzațiile de durere. *Vlutul* i-a întunecat vederea. Olfactorcaina i-a anihilat simțul mirosului. Timpanolina l-a făcut surd ca un judecător al unui tribunal de poliție. Curara l-a paralizat.

Wintergreen era singur în propriul său trup. Niciun stimul extern nu ajungea la el. Era într-o stare de totală privațiune senzorială. Pornirea de a se cufunda într-o binecuvântată inconștiență era irezistibilă. Wintergreen, deși avea o voință puternică, n-ar fi putut rămâne lucid fără ajutor. Dar doza masivă de benzedrină nu-l lăsa să doarmă.

Era treaz, lucid, singur în universul propriului trup, fără niciun stimul extern de care să se ocupe.

După aceea, unul câte unul, iar apoi în combinație, ca pumnii unui boxer bun și agil de categorie grea, halucinogenele au lovit.

Organele senzoriale ale lui Wintergreen au fost blocate, dar centrii creierului care recepționau datele senzoriale continuau să fie activi. În acești centri cerebrali a acționat atacul amestecului de halucinogene. Wintergreen a început să vadă culori fantomatice, siluete, lucruri fără nume ori formă. A auzit simfonii stranii, ecouri-fantomă, urlete cumplite. Un milion de mirosuri imposibile i-au răscolit creierul. O mie de dureri și presiuni false l-au sfâșiat, de parcă i-ar fi fost amputat întregul trup. Centrii senzoriali din creierul lui Wintergreen erau ca un radio foarte puternic, fixat pe o bandă goală – plin de bruiaje vizuale, auditive, olfactive și senzoriale fără noimă.

Narcoticele îi mențineau simțurile amorțite. Benzedrina îl menținea treaz. Cei patruzeci de ani în care fusese Harrison Wintergreen îl mențineau impasibil și pe poziție.

O perioadă nedeterminată de timp, a încercat să se adapteze, încercând pe bâjbâite să perceapă acest straniu non-mediu nou. Apoi, treptat, șovăitor la început, dar cu încredere crescândă,

Wintergreen s-a străduit să capete controlul. Mintea lui a construit analogii, false, dar folositoare, pentru acțiuni care nu erau acțiuni, stări care nu erau stări, date senzoriale diferite de orice date senzoriale recepționate de creierul uman. Analogiile, pe care subconștientul lui le construia într-un fel de nebunie calculată, cu scopul instinctiv de a face palpabil ceea ce era de nepătruns, i-au permis, de asemenea, să-și trateze non-mediul ca și cum ar fi fost un mediu, transpunând schimbări mintale în analogii de acțiuni.

A întins o mână analogică și a reglat radioul figurat înspre interior, dinspre banda de frecvență goală a universului exterior spre banda de frecvență, nefolosită deocamdată, a propriului său trup – universul interior care era singura posibilitate de evadare din haos a minții sale.

A răsucit butonul, a ajustat, a forțat, s-a luptat, a simțit cum mintea lui apasă o interfață de dimensiunea unui atom. S-a izbit de această interfață, o membrană analogică translucidă între mintea lui și universul său lăuntric, o membrană care s-a întins, s-a îndoit, s-a bombat înspre interior, s-a subțiat… și, în cele din urmă, s-a rupt. La fel cum a trecut Alice prin Oglinda Fermecată, trupul lui analogic a pășit înăuntru și s-a așezat de cealaltă parte.

Harrison Wintergreen era în interiorul propriului său trup.

Era o lume minunată și dezgustătoare, splendidă și grotescă. Unghiul de vedere al lui Wintergreen, pe care mintea sa îl compara cu un trup în interiorul adevăratului său trup, era înăuntrul unei vaste rețele de artere care pulsau, ca un monstruos sistem de autostrăzi. Analogia s-a cristalizat. Era cu adevărat o autostradă, și Wintergreen conducea pe ea. Din pungi umflate erau aruncate lucruri în traficul aglomerat: hormoni, reziduuri, nutrienți. Celule sanguine albe se înclinau înspre el ca niște taximetre nebune. Corpusculi roșii treceau constant cu mașina pe lângă el, ca niște orășeni apatici. Traficul se rărea și se aglomera, ca într-un oraș la ora de vârf. Wintergreen a mers mai departe, căutând, căutând.

A cotit la stânga, a tăiat trei benzi și a luat-o la dreapta către un ganglion limfatic. Și apoi l-a văzut: un morman de celule albe, ca o coliziune de douăsprezece mașini și, gonind înspre el, un motociclist care rânjea.

Neagră motocicleta. Negru costumul de piele. O lumină pură,

mohorâtă și neagră în mâna lui. Dragoni sălbatici negri, cu ochii roșii ca sângele. Iar pe pieptul și pe spatele jachetei de motociclist, ca un blazon din ținte, era înscrisă legenda: „Îngeri Carcinom”.

Cu un strigăt sălbatic de luptă, Wintergreen și-a accelerat mașina analogică de-a lungul autostrăzii ipotetice, direct către motociclistul imaginar, celula canceroasă.

Poc! Bum! Buf! Mașina lui Wintergreen a strivit motocicleta și motociclistul a explodat într-un nor de praf negru, fin.

Wintergreen cutreiera în susul și-n josul autostrăzii sistemului său circulator, alergând de-a lungul arterelor, gonind în josul venelor, strecurându-se prin capilare înguste, căutând motocicliștii în negru, Îngerii Carcinom, măcinându-i sub roți…

Și s-a pomenit în pădurea jilavă și întunecată a plămânilor săi, călare pe un cal analogic alb ca zăpada și în mână cu o lance imaginară, din lumină pură. Din spatele capsulelor noduroase ale uriașilor copaci ai sacilor alveolari, alunecau dragoni negri, sălbatici, cu ochi sângerii și limbi roșii, agitate.

Așa că Wintergreen a dat pinteni calului, a coborât lancea și a înfipt-o în monștrii șuierători, rând pe rând, până când, în cele din urmă, sfânta pădure a plămânilor a fost eliberată de dragoni…

Zbura printr-o vastă peșteră umedă, având deasupra contururile vagi ale unor organe gigantice, iar dedesubt vasta întindere a unei strălucitoare câmpii cleioase peritoneale.

Din spatele învelișului imensei sale inimi bubuitoare, o formație de avioane negre de luptă, purtând ca însemn pe aripi și fuzelaje un „C” stacojiu, coborau vuind înspre el.

Wintergreen a ambalat motorul și s-a înălțat, zburând până deasupra banditților, potopindu-i cu mitralierele, și, unul câte unul, iar apoi în grupuri, s-au prăbușit în flăcări, către peritoneul de dedesubt…

În sute de forme și înfățișări, lucrurile negre și roșii au atacat. Negru, culoarea uitării, roșu, culoarea sângelui. Dragoni, motocicliști, avioane, creaturi ale mării, soldați, tancuri și tigri, în vase de sânge și plămâni și splină și torace și vezică – Îngeri Carcinom toți.

Iar Wintergreen și-a purtat bătăliile analogice într-un număr egal de încarnări, ca șofer, cavaler, pilot, scafandru, soldat, conducător de elefanți, cu un zâmbet larg și o bucurie sălbatică,

mânjind câmpurile de luptă ale trupului său cu praful negru al Îngerilor Carcinom căzuți.

A luptat și a luptat, a ucis și a ucis și, în cele din urmă…

În cele din urmă s-a pomenit vârât până la genunchi în marea sucurilor sale digestive, care sălta pe pereții grotei reci și umede care era stomacul său. Și, alergând către el, pe picioare chitinoase, un monstruos crab negru, cu ochi sângerii, scârbos, îndesat, primitiv.

Țăcănind, păcănind, crabul a alergat de-a curmezișul stomacului său, înspre el. Wintergreen s-a oprit, a rânjit lacom și a săltat sus, în aer, aterizând cu ambele picioare direct pe carapacea neagră și tare.

Ca o tărtăcuță uscată de soare, casantă, seacă, goală, crabul a fost strivit sub greutatea lui și s-a făcut țăndări, într-un milion de bucățele prăfoase.

Iar Wintergreen era singur, în sfârșit singur și victorios, primul și ultimul dintre Îngerii Carcinom fiind acum înlăturat, alungat și, în sfârșit, înfrânt.

Harrison Wintergreen, singur în trupul său, victorios și căutând iarăși lumi noi de cucerit, așteptând să treacă efectul leacurilor, așteptând să se întoarcă în lumea pe care a avut-o mereu la picioare.

Așteptând, așteptând, așteptând…

Mergeți la cel mai bun sanatoriu din lume și acolo îl veți găsi pe Harrison Wintergreen, cel care s-a făcut Putred de Bogat, Harrison Wintergreen, cel care A Făcut Bine, Harrison Wintergreen, cel care și-a Lăsat Urmele pe Nisipurile Timpului, Harrison Wintergreen, legumă catatonică.

Harrison Wintergreen, cel care a pătruns în interiorul propriului trup, ca să se lupte cu Îngerii Carcinom și a învins.

Și nu mai poate să iasă.

Traducerea: Laura Bocăncios

Postfață:

Cancer. Cancerul a devenit un cuvânt șoptit, un cuvânt mitic, un cuvânt magic, un cuvânt vulgar; cancer, iertați-mi termenul, este Sifilisul Secolului al XX-lea. Personalitățile Publice Proeminente sunt singurele care scapă de dezastrele lui, așa

cum vă va spune orice rubrică de ferpare din ziare: „răposat după o lungă și grea boală” sau „decedat după o îndelungată suferință”. Racul Cancer și-a pierdut până și numele în unele rubrici astrologice mai sensibile, felia lui din tortul zodiacal fiind înlocuită de „Copiii Lunii” – după ce directorii publicațiilor respective au decis că a-i aminti unei douăsprezecimi din cititorii lor că s-a născut sub semnul nebuniei celulare nu face bine la circulație, ca să nu mai pomenim de tubul digestiv.

Bun, deci care-i treaba cu cancerul? (Până acum ați citit de cinci ori cuvântul „cancer”. Ați găsit vreo aluniță suspicioasă?) Sondajul Gallup arată că 70 din americani preferă să aibă sifilis terțiar, decât cancer. O asemenea nepopularitate trebuie să fie meritată, dar din ce motiv? Doar pentru că este propriul vostru corp care se autodevorează ca o hienă rănită? Pentru simplul fapt că este psihoză la nivel celular? Numai pentru că-i inexplicabil și incurabil la nivelul realității obiective?

Ah, dar ce putem spune despre nivelul realității mitice? Cum altfel vă puteți aștepta de fapt să vă luptați cu un mit? Împotriva Magiei Negre trebuie să lupți cu Magia Albă. Nu s-ar putea ca boala să fie psihosomatică (un cuvânt magic, incontestabil), manifestarea fizică a unui vampirism psihic? La urma urmelor, cancerul este Canibalismul Final – corpul care se mănâncă pe sine, celulă cu celulă.

N-ați prefera mai degrabă să uitați de acest subiect morbid și neplăcut și să vă gândiți la ceva mai drăguț, cum ar fi camerele de gazare, Thalidomida[222] sau războiul termonuclear limitat preventiv?

La urma urmelor, așa cum spune Henry Miller în prefața sa la *The Subterraneans*[223]: *„Cancer! Șmancer!* Care-i diferența, cât timp ești sănătos?”

Roger Zelazny
Autodafe

---

222 Thalidomida. Sedativ introdus la sfârşitul anilor 1950 în SUA, despre care s-a constatat că le ajuta pe femeile însărcinate cu eliminarea greţurilor matinale. În 1962, a fost retras de pe piaţă, după ce s-a constatat că producea malformaţii pruncilor.

223 *The Subterraneans.* Mini-roman de Jack Kerouac (1922–1969), publicat în 1958.

Introducere la „Autodafe”

Este înviorător să te testezi periodic și să afli din ce material dur ești alcătuit. Un asemenea test se încheie prin cartea aceasta. Tentația de a începe cu A-de-la-Asimov și a termina cu Z-de-la-Zelazny era aproape îndeajuns ca să mă facă să tresar de încântare. Am păstrat totuși ultimul loc din antologie pentru „Chip” Delany, din motive care vor fi explicate în introducerea *lui* și l-am mutat pe Roger Zelazny pe poziția penultimă. Factorul decisiv a fost gradul de apreciere. Delany are nevoie de expunere. Zelazny a ajuns deja la nivelul de divinitate și nu are nevoie de alte ajutoare.

Roger Zelazny este un bărbat emaciat, cu aspect ascetic, de origini polonezo-irlandezo-pennsylvaniano-olandeze, cu comportament rezervat și blând, care camuflează un simț al umorului pe care Torquemada l-ar fi putut invidia. S-a născut, ca și editorul acestei antologii, în statul Ohio. Mai precis, Roger este originar din localitatea Euclid, un orășel deprimant, unde, cândva, exista o cofetărie care oferea trei cornete cu înghețată pentru nouă cenți, dar asta cu mult timp în urmă. Comentariul lui Zelazny referitor la cariera sa înainte de a deveni scriitor este următorul: „A suit rapid spre obscuritate în instituțiile de stat, ca specialist în politicile de revendicare din Administrația Securității Sociale”. A urmat universitățile Western Reserve și Columbia. Dumnezeu știe dacă s-a ales cu vreo diplomă și nici nu contează prea mult. Unicul scriitor în viață cu o utilizare mai extraordinară a limbii engleze este Nabokov. Actualmente Zelazny locuiește în Baltimore cu o soție excepțional de drăguță pe nume Judy, care-i mult prea bună pentru el.

Autor al unor povestiri multipremiate ca „Plăsmuitorul”, „A Rose for Ecclesiastes”, „And Call Me Conrad” și „The Doors of His Face, the Lamps of His Mouth”, Zelazny are prostul gust de a fi lacom după premii. Romanul lui *Lordul luminii* va fi publicat în scurt timp de editura Doubleday. La vârsta de douăzeci și nouă de ani a obținut deja un Premiu Hugo și două Premii Nebula, umilind astfel capete mai vârstnice, mai grizonante și mai înțelepte din domeniu, care munciseră de trei ori mai mult, de cinci ori mai intens și care scriu cam de douăzeci de ori mai puțin bine pe cât scrie el. Este indecent pentru un individ atât de tânăr.

Iar asta este, de fapt, straniu. Pentru că în proza lui Zelazny nu există nimic tânăr. Povestirile lui sunt afundate până la genunchi în maturitate și înțelepciune, în tehnică literară superlativă care încalcă reguli despre care majoritatea scriitorilor doar presupun că ar exista. Conceptele lui sunt proaspete, atacurile îndrăznețe, rezolvările în general tranșante. Ceea ce ne conduce astfel, inexorabil, la concluzia că Roger Zelazny este reîncarnarea lui Geoffrey Chaucer.

Rareori un scriitor este recunoscut și lăudat atât de complet în etapele lui de creștere (mai ales în imbeciloid de capriciosul domeniu al science-fictionului), pe cât este Zelazny. Apariția numelui său pe o poziție de vârf pe orice listă a principalilor scriitori actuali de ficțiune speculativă este un tribut adus tenacității, talentului și viziunilor lui personale despre lume. Ne putem încânta la posibilitatea multor ani de proze minunate ieșite din mașina lui de scris, iar ca text cel mai recent, citiți comentariul ironic care urmează, o extrapolare pătrunzătoare a culturii noastre „mobile”.

Autodafe

de Roger Zelazny

Încă îmi amintesc soarele fierbinte pe nisipul lui Plaza del Autos, strigătele vânzătorilor de băuturi răcoritoare, gradenele cu spectatori stivuite vizavi de mine, pe latura însorită a arenei, cu ochelarii de soare ca niște cavități în fețele lor strălucitoare.

Încă îmi amintesc mirosurile și culorile: roșu și albastru și galben, izul înțepător mereu prezent al vaporilor de gazolină în văzduh.

Încă îmi amintesc ziua aceea, ziua cu soarele în mijlocul cerului și semnul Berbecului, arzând în înflorirea anului. Îmi amintesc pașii dansați ai pompatorilor, cu capetele date pe spate, fluturând din brațe, sclipirile albe ale dinților încadrați de buzele surâzătoare, lavete ca niște cozi colorate ieșind din buzunarele de la spate ale salopetelor, și claxoanele – îmi amintesc vacarmul a o mie de claxoane care acopereau difuzoarele, pornit și oprit, oprit și pornit, mereu și mereu, din nou, apoi o tremurătoare notă finală, susținută, care să sfâșie urechea și inima cu puterea ei infinită, cu patosul.

Apoi s-a lăsat liniște.

Văd totul acum, așa cum am văzut în ziua aceea, cu atâta vreme în urmă…

El a intrat în arenă și strigătele care s-au înălțat au scuturat cerurile albastre de pe pilaștrii lor de marmură albă.

— *Viva! El mechador! Viva! El mechador!*

Îmi amintesc chipul lui, smead și trist și înțelept.

Lungi îi erau falca și nasul, iar râsul îi era precum vuietul vântului, și gesturile îi erau ca muzica de teremin și tobă.

Salopeta îi era din mătase albastră, mulată pe trup și brodată peste tot cu fireturi negre. Jacheta îi era mărgelată și solzi îi scânteiau pe piept, pe umeri, pe spinare.

Colțurile buzelor i s-au ridicat în surâsul unui om care a cunoscut multă glorie și care deține puterea ce-i va aduce și mai multă.

S-a răsucit după aceea, descriind un cerc, fără să-și ferească ochii de soare.

El era mai presus de soare. El era Manolo Stillete Dos Muertos, cel mai măreț *mechador* pe care-l văzuse vreodată lumea, cu cizme negre în picioare, pistoane în coapse, degete cu precizia micrometrelor, un nimb de cârlionți întunecați deasupra capului și îngerul morții în brațul lui drept, acolo, în centrul cercului pătat de unsoare al adevărului.

A fluturat din braț și alte strigăte s-au înălțat iarăși.

— Manolo! Manolo! Dos Muertos! Dos Muertos!

După doi ani de absență din arenă, alesese data aceasta, aniversarea morții și retragerii sale, pentru a reveni – pentru că avea în sânge gazolină și metil, iar inima îi era o pompă șlefuită cu dorință și curaj. Murise de două ori în arenă și de două ori medicii îl refăcuseră. După a doua moarte, se retrăsese și unii spuseseră că o făcuse deoarece cunoscuse frica. Asta nu putea să fie adevărat.

A fluturat din braț și numele lui s-a rostogolit peste el.

Claxoanele au sunat iarăși: trei semnale prelungi.

Apoi s-a lăsat liniștea și un pompator înveșmântat în roșu și galben i-a adus capa și i-a luat jacheta.

Dublajul din staniol al capei a scânteiat în soare când Dos Muertos a rotit-o.

Iar după aceea s-au auzit notele finale, scurte și ascuțite.

Ușa mare a glisat în sus, retrăgându-se în perete.

El și-a pus capa pe braț și s-a întors spre poartă.

Lumina de deasupra porții era roșie și dinăuntrul întunericului de acolo s-a auzit sunetul unui motor.

Lumina a devenit galbenă, apoi verde, după care a răzbătut zgomotul de viteze schimbate grijuliu.

Mașina a intrat încet în arenă, s-a oprit, a mai înaintat puțin, s-a oprit din nou.

Era un Pontiac roșu, cu capota demontată, cu motorul ca un cuib de șerpi, încolăciți înapoia tremurului circular al ventilatorului invizibil. Antena bifurcată i s-a rotit și s-a rotit, după care s-a fixat asupra lui Manolo și a capei sale.

El alesese unul masiv pentru debut, lent la întoarceri, pentru a-i oferi posibilitatea să se încălzească.

Tambururile creierului său, care până atunci nu mai înregistraseră niciodată un om, se roteau.

Apoi conștiința semenilor lui a preluat conducerea și a avansat.

Manolo a rotit capa și l-a lovit cu piciorul în aripă când a vuit pe lângă el.

Ușa garajului mare s-a închis.

Când a ajuns în partea opusă a arenei, automobilul s-a oprit și a scos din viteză.

Strigăte de dezgust, huiduieli și fluierături s-au ridicat din mulțime.

Pontiacul a rămas însă nemișcat.

Doi pompatori cu gălეți au ieșit dinapoia gardului de sârmă și i-au aruncat noroi pe parbriz.

A mugit atunci și l-a urmărit pe cel mai apropiat, izbindu-se în gard. După aceea s-a întors brusc, l-a zărit pe Dos Muertos și a atacat.

Veronica lui l-a transformat într-o statuie cu fustă de argint. Entuziasmul mulțimii a fost uriaș.

S-a întors și a mai năvălit o dată și m-am minunat de dibăcia lui Manolo, pentru că s-a părut că nasturii lui zgâriaseră vopsea cireșie de pe portiere.

Apoi Pontiacul s-a oprit, a învârtit roțile în gol și a gonit în cerc în jurul arenei.

Mulțimea a răcnit când a trecut pe lângă ea și a mai descris un cerc.

După care s-a oprit din nou, la cincisprezece metri depărtare.

Manolo s-a întors cu spatele la el și a fluturat din braț spre

mulțime.

... Din nou, ovațiile și scandarea numelui.

El a făcut un gest către cineva dinapoia gardului.

Un pompator a ieșit și i-a adus, pe o pernuță din catifea, cheia lui universală placată cu crom.

El s-a întors după aceea din nou și a pornit către Pontiac.

Automobilul a stat locului tremurând și Manolo i-a desfăcut capacul radiatorului.

Un jet de aburi a țâșnit în aer și mulțimea a urlat. După aceea a lovit partea frontală a radiatorului și a izbit în fiecare aripă.

S-a întors din nou cu spatele la el și a rămas nemișcat.

Când a auzit scrâșnetul pinioanelor, s-a răsucit iarăși și Pontiacul a trecut pe lângă el, dar nu înainte de a-l fi lovit de două ori cu cheia pe portbagaj.

S-a dus în partea opusă a arenei și a scos din viteză.

Manolo a ridicat brațul spre pompatorul dinapoia gardului.

Bărbatul cu pernuța a apărut și i-a adus șurubelnița cu mâner lung și capa scurtă. I-a luat cheia universală și capa lungă.

Altă liniște a coborât peste Plaza del Autos.

Parcă simțind toate astea, Pontiacul s-a întors încă o dată și a claxonat de două ori. Apoi a șarjat.

Pe nisip se vedeau pete întunecate, acolo unde radiatorul picurase. Fumul de eșapament s-a ridicat ca un spectru înapoia sa. S-a năpustit cu viteză teribilă.

Dos Muertos a ridicat capa în fața lui și a pus lama metalică a șurubelniței pe antebrațul stâng.

Când se părea că va fi cu siguranță călcat, mâna i-a țâșnit înainte, atât de iute, încât ochiul abia dacă a putut s-o urmărească, și el a pășit într-o parte când motorul a început să tușească.

Pontiacul a continuat totuși cu o inerție letală, a virat brusc fără să frâneze, s-a rostogolit, a derapat în gard și a început să ardă. Motorul i-a tușit și a murit.

Piaza s-a cutremurat de ovații. I-au acordat lui Dos Muertos ambele faruri și țeava de eșapament. Le-a ridicat deasupra capului și a mers fără grabă în jurul arenei. Claxoanele au răsunat. O doamnă i-a aruncat o floare de plastic și el a trimis un pompator să-i dăruiască țeava de eșapament și s-o invite să cineze cu el. Mulțimea a ovaționat și mai sonor, pentru că se știa că era un mare cuceritor, și nu era ceva atât de neobișnuit

în zilele tinereții mele, pe cât este acum.

Următorul a fost un Chevrolet albastru, cu care s-a jucat așa cum un copil se joacă cu un pisoi, chinuindu-l să atace, apoi oprindu-l pentru totdeauna. A primit ambele faruri. Cerul se înnorase deja și s-a auzit un murmur îndepărtat de tunet.

Al treilea a fost un Jaguar XKE negru, care necesită cea mai înaltă măiestrie și la care nu beneficiezi de mult timp pentru aplicarea loviturii finale. Înainte de a-l termina, pe nisip era și sânge, nu numai gazolină, deoarece oglinda laterală a Jaguarului se extindea mai mult decât ai fi crezut și de-a curmezișul torsului său a apărut o dungă roșie înainte de a fi terminat. I-a smuls însă sistemul de aprindere cu atâta grație și artă, încât mulțimea a clocotit, revărsându-se în arenă, și au fost chemați paznicii ca să-i lovească pe spectatori cu bâte și să-i mâne cu bastoane electrice spre locurile lor.

Desigur, după toate astea, nimeni n-ar fi putut spune că Dos Muertos cunoscuse vreodată frica.

A pornit o briză răcoroasă, iar eu am cumpărat o băutură răcoritoare și l-am așteptat pe ultimul.

Ultimul lui automobil a țâșnit afară pe când lumina semaforului era încă galbenă. Era un Ford decapotabil de culoarea muștarului. Când a trecut pe lângă el prima dată, a claxonat și a pornit ștergătoarele de parbriz. Toți au ovaționat, pentru că au putut vedea că era temperamental.

După care s-a oprit brusc, a băgat în marșarier și s-a repezit spre el cu șaizeci și cinci de kilometri la oră.

Manolo s-a ferit, sacrificând grația în favoarea iuțelii și Fordul a frânat scurt, a trecut într-o viteză inferioară și s-a năpustit din nou înainte.

El a fluturat capa și i-a fost smulsă din mâini. Dacă nu ar fi sărit îndărăt, ar fi fost izbit.

Atunci cineva a strigat:

— L-a descentrat!

Manolo s-a ridicat însă în picioare, a recuperat capa și l-a înfruntat din nou.

Se povestește și acum despre cele cinci pase care au urmat. Niciodată nu mai existase un asemenea flirt cu bara și cu masca! Niciodată pe tot Pământul nu existase o astfel de întâlnire între *mechador* și mașină! Decapotabilul a mugit ca zece secole de moarte aerodinamică și parcă însuși spectrul lui

St. Detroit stătea pe scaunul șoferului, rânjind, în timp ce Dos Muertos l-a înfruntat cu capa dublată cu staniol, l-a intimidat și a cerut cheia universală. Fordul și-a domolit motorul supraîncălzit și a acționat geamurile sus și jos, sus și jos, curățindu-și în același timp toba, cu zgomote de toaletă și mult fum negru.

Începuse deja să plouă, ușor, blând, și tunetul continua să se rostogolească peste noi. Mi-am terminat băutura.

Până atunci Dos Muertos nu-și folosise niciodată cheia universală asupra motorului, ci doar asupra caroseriei. Însă de data aceasta a aruncat-o. Unii experți spun că țintise distribuitorul; alții spun că încercase să-i strice pompa de combustibil.

Mulțimea l-a huiduit.

Ceva vâscos a picurat din Ford pe nisip. Dâra roșie a strălucit mai intens pe abdomenul lui Manolo. Ploaia a început.

El nu s-a uitat la mulțime. Nu și-a desprins ochii de la automobil. A întins mâna dreaptă, cu palma în sus și a așteptat.

Gâfâind, un pompator i-a pus șurubelnița în mână și a fugit înapoi spre gard.

Manolo s-a deplasat în lateral și a așteptat.

Fordul a sărit și el a lovit.

S-au auzit alte huiduieli.

Ratase lovitura decisivă.

Nimeni n-a părăsit însă tribuna. Fordul i-a dat ocol într-un cerc strâns, iar din motorul lui ieșea acum fum. Manolo și-a frecat brațul și a ridicat șurubelnița și capa pe care le scăpase. Au răsunat alte huiduieli.

Până ce automobilul a ajuns lângă el, flăcări i se ridicau din motor.

Unii spun acum că Manolo a lovit, că a dat greș din nou și s-a dezechilibrat. Alții spun că începuse lovitura, dar apoi s-a speriat și s-a retras. Iar alții, în sfârșit, spun că, poate pentru o clipă, ar fi încercat o milă fatală față de adversarul lui curajos și că asta i-ar fi oprit mâna. Eu spun că fumul a fost prea des pentru ca vreun spectator să poată spune cu certitudine ce s-a întâmplat.

Fordul însă a virat și Manolo s-a prăbușit în față și a fost purtat pe motorul învăpăiat precum catafalcul unui zeu, pentru a se întâlni cu a treia lui moarte când s-au izbit laolaltă de gard și au izbucnit în flăcări.

Au existat multe dispute în privința ultimei *corrida,* dar ceea

ce a rămas din țeava de eșapament și ambele faruri a fost îngropat cu ceea ce a mai rămas din Manolo sub nisipul lui Piaza și au fost multe plânsete printre femeile pe care le cunoscuse. Eu spun că nu se poate să-i fi fost frică ori să fi cunoscut mila, pentru că puterea lui era ca un torent de rachete, coapsele îi erau pistoane și degetele mâinilor aveau precizia micrometrelor; părul lui era un nimb de cârlionți întunecați și îngerul morții călărea pe brațul lui drept. Un asemenea bărbat, un bărbat care cunoscuse adevărul, este mai puternic decât orice mașină. Un asemenea bărbat este mai presus de orice, cu excepția deținerii puterii și a oboselii gloriei.

Acum însă el este mort, pentru a treia și ultima oară. Este la fel de mort ca toți morții care au murit vreodată sub bară, sub mască, sub roți. Este bine că nu poate reînvia, fiindcă eu spun că acest ultim automobil a fost apoteoza lui și orice altceva ar fi fost prozaic. Odată am văzut un fir de iarbă crescând printre plăcile de metal ale planetei într-un loc unde acestea se depărtaseră și l-am distrus, deoarece am simțit că se simțea singur. Adesea am regretat că am făcut-o, pentru că i-am răpit gloria solitudinii. În același fel mașinăria vieții, o simt, îl examinează pe om, grav, apoi cu regret, și cerurile plâng într-adevăr peste el prin ochi pe care durerea i-a deschis în ceruri.

Tot drumul spre casă m-am gândit la asta și copitele armăsarului meu au răpăit pe pardoseala orașului, pe când am călărit prin ploaie spre seară, în primăvara aceea.

Traducerea: Mihai-Dan Pavelescu

Postfață:

Aceasta este prima dată când am avut ocazia să mă adresez cititorilor unuia dintre textele mele în mod direct, nu prin intermediul mimesisului pe care-l jucăm. Deși sunt de acord cu ideea că un scriitor ar trebui să țină o oglindă în fața realității, nu simt neapărat că ar trebui să fie genul de oglindă în care să vă uitați când vă bărbieriți sau vă pensați sprâncenele, sau ambele, după cum este cazul. Dacă tot voi purta o oglindă după mine, îndreptând-o spre realitate de câte ori observ așa ceva, aș putea la fel de bine să mă bucur de povara respectivă.

Pentru aceasta eu folosesc una dintre oglinzile acelea care

distorsionează și pe care le vedeam în bâlciuri și iarmaroace… pe vremea când existau. Desigur, nu tot ceea ce reflectă ele arată fie atât de atractiv, fie atât de sinistru pe cât poate fi pentru ochiul liber. Uneori apare mai atractiv, sau mai sinistru. Pur și simplu nu-ți dai seama, până n-ai încercat oglinda strâmbă. Și este al naibii de greu să ții nemișcat obiectul acela alunecos. Poate că ai clipit și – cine știe? – ești înalt de numai o jumătate de metru. Strănuți și Fie ca Bunul Dumnezeu să Zâmbească Asupra-ți. Trăiesc în permanenta frică de moarte să n-o scap. Nu știu ce m-aș făcea fără ea. Probabil că aș bea mai mult. Îmi iubesc povara rece și sclipitoare, ăsta-i motivul. Și nu voi spune nimic despre povestirea precedentă, fiindcă dacă n-a spus tot ce era de spus prin ea însăși, atunci este vina ei și n-am de gând s-o învrednicesc prin mai multe cuvinte. Toate erorile sunt întotdeauna atribuite oglinzii – fie modului în care o țin eu, fie modului în care priviți în ea –, așa încât nu mă învinuiți. Nu sunt decât un alt lucrător de aici. Dar… Dacă ceva pare *totuși* fals la imaginile de felul acesta, continuați să priviți în oglindă și faceți doi pași iuți îndărăt. Cine știe? Poate că veți nimeri în toaleta femeilor…

Samuel R. Delany
Da… și Gomora

Introducere la „Da… și Gomora”

Aceasta este ultima povestire din volum. Dintr-un motiv foarte special (și nu doar pentru că a fost ultima care a fost culeasă la linotip, istețule!). Este sfârșitul unei aventuri și începutul unei călătorii. *Finis* pentru antologia aceasta și nevoia de a întreprinde o ultimă fandare pentru a dovedi ideea pe care cartea a intenționat s-o dovedească (în eventualitatea, Doamne ferește!, că toate sutele de pagini care au trecut nu și-au făcut datoria *mai mult* decât adecvat), o ultimă jerbă de artificii care să lumineze scena. Sfârșitul. Ultima. Poate un șut în fund, unul care să-i facă să icnească, un knock-out.

Începutul unei călătorii: cariera unui nou scriitor. Puteți fi acolo când corabia se desprinde de țărm, pentru a oferi un paner de fructe, pentru a azvârli confeti, pentru a flutura din braț rămas-bun, iar noi suntem cu ochiul pe voi. Marea călătorie

în lumea cea mare. *Drumul.* Totuși de ce *această* povestire, de ce *acest* scriitor?

Tolouse-Lautrec a spus cândva: „Nu trebuie niciodată să întâlnești un om a cărui operă o admiri. Întotdeauna omul este mult mai prejos decât opera.” În mod dureros, este o afirmație care se confirmă aproape constant. Marele romancier se dovedește a fi un plângăcios. Disecătorul de cusururi umane se scobește în nas în public. Autoritatea absolută în privința Africii de Sud n-a ieșit niciodată din Levittown. Scriitorul de aventuri de capă și spadă este un homosexual micuț și jalnic care trăiește și acum cu mama lui invalidă. Oh, Nebunule Henri, câtă dreptate ai avut! Lucrurile nu stau totuși la fel cu autorul textului pe care l-am ales să încheie tentativa aceasta de cutezanță.

Rareori am fost mai impresionat de prima întâlnire cu un scriitor, pe cât am fost de Samuel R. Delany. A fi în aceeași încăpere cu „Chip” Delany înseamnă a ști că te afli în prezența unui eveniment care va începe dintr-o clipă în alta. Nu-i vorba despre inteligența lui considerabilă, sau despre intensitatea lui arzătoare ca fulgerul, sau despre erudiția lui, care trezește fluierături, sau despre sinceritatea lui atât de reală, încât are formă și substanță. Impresia indescriptibilă, totuși dominantă, este că-i un tânăr în care se ascund opere mărețe. Până acum el n-a scris aproape nimic altceva decât romane, iar acelea pentru o editură de ediții broșate lăudată pentru șansa pe care o acordă nou-veniților și în același timp huiduită pentru aspectul lor sărăcăcios. Titlurile sunt *The Jewels of Aptor, Captives of the Flame, The Towers of Toron, City of a Thousand Suns, The Ballad of Beta-2, Empire Star* și un volumaș incredibil numit *Babel-17,* care a obținut în 1966 premiul Nebula decernat de Science Fiction Writers of America. Ignorați titlurile. Sunt amăgirile penibile de marketing ale unor editori care-și prind pe pereții birourilor mementouri de felul CONCUREAZĂ! Citiți însă cărțile. Ele demonstrează un talent viu, complex, extraordinar, aflat într-un proces remarcabil de creștere. Chip Delany este destinat a fi unul dintre scriitorii cu adevărat importanți produși de ficțiunea speculativă. Un gen de scriitor care va înainta în alte traiste și va căpăta pentru mainstream o importanță tip-Delany, ca Bradbury, Vonnegut sau Sturgeon. *Într-atât* de mare este talentul.

Născut pe 1 aprilie cândva în timpul celui de-al Doilea Război

Mondial, Delany a crescut în Harlem din New York. Școală elementară foarte privată, foarte progresistă, apoi Liceul de Știință Bronx, frecventare sporadică a Colegiului City, cu un semestru ca redactor de poezie la *Promethean*. A scris primul roman science-fiction la nouăsprezece ani. În intervalele dintre romane, a lucrat ca librar, pescar pe ambarcațiunile de creveți din largul Golfului Texas, cântăreț folk în Grecia și a făcut naveta între New York și Istanbul. Este însurat. În prezent locuiește în Lower East Side din New York și lucrează la un roman science-fiction *enorm, Nova,* care va fi publicat la anul de editura Doubleday. Informații ale naibii de derizorii despre cineva care scrie atât de măreț ca Delany. Dar este tot ce pare să dorească să spună.

Proza lui vorbește însă mai mult decât elocvent. Romanele lui abordează cu ingenuitate îndrăzneață și convingătoare clișee uzate de timp și uzate de folosință ale literaturii speculative. Delany aduce prospețime într-un domeniu care ocazional se prăbușește în linia minimei rezistențe. Prospețimea aceasta este eminent evidentă în texul pe care-l veți citi în continuare, în felul său unul dintre cele mai bune dintre cele treizeci și trei de câștigătoare de aici. Se clasifică în mod cert ca viziune „periculoasă”, una despre care atât Chip, cât și eu am considerat că ar fi fost dificil de publicat în revistele tradiționale ale domeniului. Deși poate că ați mai citit o povestire sau o nuveletă de-a lui înainte de cea care urmează, este bine să știți că aceasta a fost *prima* povestire a lui Chip Delany. El n-a scris absolut nimic altceva decât romane, înainte de a accepta să scrie un text pentru antologia aceasta. Pentru mine se numără printre performanțele cu adevărat memorabile din istoria genului.

Da… și Gomora

de Samuel R. Delany

Și am coborât în Paris:

Unde am alergat pe Rue de Medicis, cu Bo și Lou și Muse pe la interiorul gardului, Kelly și cu mine pe la exterior, strâmbându-ne printre zăbrele, făcând gălăgie, făcând Grădinile Luxemburg să vuiască la ora două noaptea. După aceea am suit și am coborât în piața din fața lui Saint-Sulpice, unde Bo a încercat să

mă arunce în fântână.

În momentul acela Kelly a observat ce se întâmpla în jurul nostru, a luat un capac de pubelă și a alergat în pisoar, lovindu-l de pereți. Cinci tipi au țâșnit afară; chiar și într-un pisoar mare nu încap decât patru.

Un tânăr foarte blond și-a pus mâna pe brațul meu și a zâmbit:

— Spațialule, nu crezi că… ar trebui să plecați?

Am privit mâna lui de pe uniforma mea albastră.

— *Est-ce que tu es un susei?*

Sprâncenele i s-au ridicat, apoi a clătinat din cap.

— *Une* susei, m-a corectat. Nu, nu sunt. Din păcate pentru mine. Arăți ca și cum s-ar putea să fi fost cândva bărbat. Dar acum…

A surâs.

— Acum nu poți să-mi oferi nimic. Poliția.

A indicat din cap spre trotuarul opus, unde am văzut pentru prima oară jandarmii.

— Ei nu ne deranjează, a adăugat. Voi însă sunteți străini…

Dar Muse răcnea deja:

— Hei, haide! Haide s-o ștergem de-aici, da?

Și a plecat. Și am suit din nou.

Și am coborât în Houston:

— La naiba! a zis Muse. Controlul Zborurilor Gemini – adică aici a-nceput totul? Să *plecăm* de-aici, vă *rog*!

Așa că am luat un autobuz prin Pasadena, apoi monolinia până la Galveston, și intenționam s-o urmăm până la Golf, dar Lou a găsit un cuplu cu o camionetă…

— Ne face plăcere să vă luăm, spațialilor. Voi faceți toate chestiile alea bune pentru guvern, sus pe planete și pe-altele.

… care mergea spre sud, ei și copilașul lor, așa că am suit în spate pentru patru sute de kilometri de soare și vânt.

— Crezi că sunt susei? a întrebat Lou, dându-mi un cot. Pun pariu că-s susei. Abia așteaptă să le facem semn.

— Termină. Sunt niște țărănuși drăguți și prostuți.

— Asta nu-nseamnă că nu sunt susei!

— N-ai încredere-n nimeni, așa-i?

— Nu.

În cele din urmă un autobuz, din nou, care ne-a hurducat prin Brownsville și peste graniță în Matamoros, unde ne-am

împleticit în jos pe trepte, în praf și-n seara fierbinte cu o mulțime de mexicani, găini și pescari de creveți din Golful Mexic – care duhneau cel mai groaznic – și *noi* am răcnit cel mai tare. Patruzeci și trei de târfe – le-am numărat – sosiseră pentru pescarii de creveți și până când am ajuns să spargem două din geamurile autogării, toate râdeau. Pescarii de creveți au spus că nu ne vor cumpăra mâncare, dar că ne vor îmbăta dacă doream, pentru că acela era obiceiul pescarilor de creveți. Noi însă am zbierat, am spart altă fereastră; apoi, în timp ce zăceam întins pe spate pe treptele oficiului telegrafic, cântând, o femeie cu buze întunecate s-a aplecat peste mine și și-a pus palmele pe obrajii mei.

— Ești foarte dulce, a zis și părul aspru i-a căzut peste față. Dar bărbații stau în jur și *vă privesc.* Iar asta consumă *timp.* Din păcate, timpul lor înseamnă banii noștri. Spațialule, nu crezi că… ar trebui să plecați?

Am înhățat-o de încheietură.

— *Usted!* am șoptit. *Usted es una suseia?*

— *Suseio în español.*

A zâmbit și a atins ușor cu palma simbolul soarelui care-mi atârna de paftaua curelei.

— Îmi pare rău. Tu însă n-ai nimic care… mi-ar fi de folos. Și este păcat, fiindcă arăți ca și cum ai fi fost cândva femeie, nu? Iar mie-mi plac și femeile…

M-am rostogolit de pe trepte.

— E plictiseală, e plictiseală! striga Muse. *Haide!* S-o *ștergem!*

Cumva, am izbutit să ne întoarcem la Houston înainte de ivirea zorilor. Și am suit.

Și am coborât în Istanbul:

În dimineața aceea a plouat în Istanbul.

În comisariat ne-am băut ceaiul din pahare în formă de pară, privind peste Bosfor. Insulele Prințesei zăceau ca niște maldăre de gunoaie înaintea orașului încins.

— Cine știe să se descurce-n orașul ăsta? a întrebat Kelly.

— N-o să mergem împreună? a întrebat Muse. Crezusem c-o să mergem împreună.

— Mi-au blocat cecul la casierie, a explicat Kelly. Sunt falită. Cred că l-a-ncasat casierul în locul meu. A strâns din umeri. Nu vreau s-o fac, dar voi fi nevoită să vânez un susei bogat și să fiu prietenoasă.

A revenit la ceai; *apoi* a observat cât de apăsătoare devenise tăcerea.

— Hei, *terminați,* ce naiba! Dacă vă mai uitați așa la mine, o să vă rup toate oscioarele din corpurile voastre pregătite cu grijă din pubertate. Hei, tu! s-a referit la mine. Nu te mai holba cu privirea asta de sfânt, de parcă n-ai fi ieșit niciodată cu vreun susei!

Începea.

— Nu mă holbez, am spus și m-am înfuriat în sine-mi.

Dorul, dorul vechi.

Bo a râs, ca să destrame tensiunile.

— Știți, ultima dată când am fost în Istanbul – cu vreun an înainte să mă alătur grupului ăsta –, îmi amintesc că am ieșit din Piața Taksim, pe Istiqlal. După ce-am trecut de toate filmele alea ieftine, am găsit un pasaj mic mărginit de flori. În fața noastră erau alți doi spațiali. Acolo-i o piață, și ceva mai departe au pește, după care vine altă piață, cu portocale și dulciuri și arici de mare și varză. Dar în fața lor sunt flori. Și am observat ceva curios la spațialii ăia. Nu era vorba de uniformele lor: erau perfecte. Tunsoarea: în regulă. Abia când i-am auzit vorbind… Erau un bărbat și o femeie, îmbrăcați ca spațiali, care încercau *să agațe susei*! Imaginați-vă, erau excitați de susei!

— Da, a zis Lou. Am văzut și eu din ăștia. În Rio erau o mulțime.

— I-am bătut de le-au sărit capacele, a încheiat Bo. I-am băgat pe o străduță laterală și le-am tras-o grupa mare!

Paharul cu ceai al lui Muse a clincănit pe tejghea.

— De la Taksim, pe Istiqlal, până ajungi la flori? De ce n-ai spus că acolo sunt susei, ei?

Un zâmbet pe chipul lui Kelly ar fi însemnat că totul era în regulă. N-a existat niciun zâmbet.

— La dracu’, a zis Lou, mie nu mi-a spus nimeni niciodată unde să caut. Ies pe stradă și suseii mă miros că mă apropii. Îi pot zări de la jumătatea lui Piccadilly. În locul ăsta n-au nimic altceva decât ceai? Unde poți să bei ceva?

Bo a rânjit larg.

— I-o țară musulmană, ai uitat? însă la capătul Pasajului de Flori sunt o mulțime de bărulețe cu uși verzi și tejghele din marmură, unde poți căpăta un litru de bere pentru vreo cincisprezece cenți, în lire. Plus toate tarabele care vând

sandvișuri cu gândaci bine prăjiți și mațe de porc…

— Ați observat vreodată cum le-nghit suseii? Mă refer la băuturi, nu la… mațele de porc.

Și ne-am lansat într-o sumedenie de povești liniștitoare. Am sfârșit cu cea despre suseiul pe care un spațial încercase să-l ia la omor și care anunțase: „După două chestii nu ocolesc niciodată. În primul rând, spațialii. În al doilea rând, o cafteală bună…”

Însă ele nu fac decât să calmeze. Nu vindecă nimic. Până și Muse știa acum că vom petrece ziua separați.

Ploaia se oprise, așa că am luat feribotul prin Cornul de Aur. Kelly a întrebat imediat de piața Taksim și Istiqlal, și a fost îndreptată spre un dolmuș, despre care am descoperit că era un taxi, care merge însă spre o singură destinație și ia pe drum fel de fel de pasageri. Și este ieftin.

Lou a pornit peste Podul Ataturk, ca să vadă Orașul Nou. Bo a decis să afle ce era de fapt Dolma Bace; iar când Muse a descoperit că puteai să mergi în Asia pentru cincisprezece cenți – o liră și cincizeci de krush –, ei bine, Muse a decis să meargă în Asia.

Am cotit prin haosul traficului de la capătul podului și am suit pe lângă zidurile cenușii, pline de umezeală ale Orașului Vechi, pe sub firele de troleibuz. Sunt momente când țipetele și chiotele nu vor umple golul. Sunt momente când trebuie să te plimbi singur, fiindcă doare enorm să fii singur.

M-am plimbat pe o sumedenie de străzi cu măgari uzi și cămile ude și femei cu văluri; și pe o sumedenie de străzi mari cu autobuze și coșuri pentru gunoi și bărbați în costume de afaceri.

Unii se holbează la spațiali; alții nu. Unii se holbează sau nu se holbează într-un fel pe care un spațial învață să-l recunoască la o săptămână după ce a ieșit din școala de instrucție, la șaisprezece ani. Eu mă plimbam prin parc, când am zărit-o privindu-mă. Ea m-a văzut că am văzut-o și a ferit ochii.

Am mers încet pe asfaltul umed. Ea stătea sub arcul cochiliei pustii a unei moschei micuțe. Când am trecut pe lângă ea, a ieșit în curte, printre tunuri.

— Scuză-mă.

M-am oprit.

— Știi cumva dacă acesta este sau nu sanctuarul Sfintei Irina?

Engleza ei avea un accent fermecător. Mi-am uitat ghidul turistic acasă.

— Îmi pare rău. Și eu sunt tot turist.

— Ah. A zâmbit. Eu sunt grecoaică. Am crezut că s-ar putea să fii turc, pentru că ești atât de oacheș.

— Sunt amerindian.

Am încuviințat din cap. Era rândul ei la politețuri.

— Înțeleg. Tocmai am început universitatea aici, în Istanbul. Uniforma ta îmi spune că ești – și în pauza aceea toate speculațiile au fost rezolvate – un spațial.

M-am simțit inconfortabil.

— Mda.

Am băgat mâinile în buzunare, m-am foit pe tălpile cizmelor, mi-am atins cu vârful limbii al treilea molar din spate pe partea stângă – am făcut tot ceea ce faci când te simți inconfortabil. *Ești atât de* excitant *când faci așa,* mi-a spus odată un susei.

— Da, sunt.

Am spus-o prea brusc, prea răspicat și ea a tresărit nițel.

Așadar acum ea știa că eu știam că ea știa că eu știam, și m-am întrebat cum vom termina de jucat sceneta proustiană.

— Sunt turcoaică, a spus ea. Nu sunt grecoaică. Nu-i adevărat că tocmai am început universitatea. Am absolvit-o, în istoria artelor. Minciunelele astea pe care le spui străinilor pentru a-ți proteja egoul... de ce le spui oare? Uneori mă gândesc că egoul meu este foarte mic.

Aceasta este o strategie.

— Cât de departe locuiești? am întrebat. Și care-i prețul actual în lire turcești?

Aceasta este alta.

— Nu te pot plăti.

Și-a strâns pelerina de ploaie în jurul șoldurilor. Era foarte drăguță.

— Mi-ar plăcea s-o pot face.

A ridicat din umeri și a zâmbit:

— Dar sunt... o studentă săracă. Nu una bogată. Dacă vrei să te întorci și să pleci, nu va fi nicio supărare. Voi fi însă tristă.

Am rămas pe alee. M-am gândit că va sugera un preț, după puțin timp. N-a făcut-o.

Și *aceasta* este alta.

Mă întrebam *la urma urmelor, pentru ce vrei nenorociții ăia*

de bani?, când o adiere a scuturat stropi de apă dintr-un chiparos mare din parc.

— Cred că toată povestea-i tristă.

Și-a șters picăturile de pe față. În glasul ei existase o șovăială și pentru o clipă m-am uitat prea atent la dârele de apă.

— Cred că-i trist că a fost nevoie să te modifice ca să te facă spațial. Dacă n-ar fi făcut-o, atunci *noi...* Dacă spațialii n-ar fi existat niciodată, atunci noi n-am fi putut să fim... așa cum suntem. Ai început ca mascul, sau ca femelă?

Altă rafală de stropi. Eu priveam pământul și picăturile mi-au intrat pe sub guler.

— Mascul, am zis. Este lipsit de importanță.

— Câți ani ai? Douăzeci și trei, douăzeci și patru?

— Douăzeci și trei, am mințit.

Este un gest reflex. Am douăzeci și cinci de ani, dar cu cât te cred mai tânăr, cu atât te plătesc mai mult. Dar eu nu *voiam* banii ei *blestemați...*

— Am ghicit corect, atunci. A încuviințat din cap. Cei mai mulți suntem experți în privința spațialilor. Ați observat? Cred că trebuie să fim.

M-a privit cu ochi negri, mari. După un timp a clipit rapid.

— Ai fi fost un bărbat excelent. Dar acum ești un spațial, construiești unități de conservare a apei pe Marte, programezi computere miniere pe Ganimede, deservești turnuri-relee de comunicații pe Lună. Modificarea... (Suseii sunt singurii pe care i-am auzit vreodată spunând „modificare” cu atâta fascinație și regret.) Ai zice că ar fi trebuit să găsească altă soluție. Ar fi putut găsi altă cale decât să vă sterilizeze, să vă transforme în creaturi nici măcar androgine; creaturi care sunt...

I-am pus palma pe umăr și s-a oprit de parcă aș fi lovit-o. S-a uitat să vadă dacă era cineva în jur. Ușor după aceea, foarte ușor, și-a ridicat mâna spre a mea.

Mi-am tras palma înapoi.

— Care sunt... cum?

— Ar fi putut găsi altă modalitate.

Ambele mâini îi erau acum vârâte în buzunare.

— Ar fi putut. Da. Sus, fetițo, dincolo de ionosferă, radiațiile sunt prea intense pentru ca gonadele alea prețioase să mai funcționeze cum trebuie, oriunde ai dori să faci ceva pentru mai mult de douăzeci și patru de ore, ca Luna, sau Marte, sau

sateliții lui Jupiter…

— Ar fi putut construi scuturi protectoare. Ar fi putut întreprinde mai multe cercetări în adaptările biologice…

— Epoca Exploziei Populației, am spus. Nu, pe atunci ei căutau orice pretext pentru a reduce numărul copiilor… mai ales al celor deformați.

— Ah, da, a zis aprobând din cap. Încă ne luptăm să ieșim din reacția neo-puritană față de libertatea sexuală a secolului al XX-lea.

— A fost o soluție bună.

Am rânjit larg și m-am prins cu o palmă de sub vintre.

— Sunt încântat cu ea.

N-am înțeles niciodată de ce gestul acesta este mult mai obscen când îl face un spațial.

— Termină! s-a răstit ea, îndepărtându-se.

— Ce s-a-ntâmplat?

— Termină, a repetat. Nu mai face asta! Ești un copil.

— Ei însă ne aleg dintre copiii ale căror reacții sexuale sunt retardate fără speranță la vârsta pubertății.

— Și surogatele voastre copilărești și violente pentru iubire? Bănuiesc că ăsta-i unul dintre lucrurile atractive. Da, știu că ești un copil.

— Da? Și cum rămâne atunci cu suseii?

A căzut pe gânduri pentru o vreme.

— Cred că ei duc dorul retardaților sexual. Poate c-a fost soluția corectă. Chiar nu regretați că nu puteți avea relații sexuale?

— Vă avem pe voi, am spus.

— Da.

A plecat privirea. M-am uitat atent, să văd expresia pe care o ascundea. Era un surâs.

— Voi aveți viața voastră glorioasă, înălțătoare *și* ne aveți pe noi.

A ridicat fața. Îi strălucea.

— Voi vă rotiți prin ceruri, lumea se rotește sub voi, și pășiți dintr-o țară în alta, în timp ce noi…

A întors capul la dreapta, la stânga, și părul negru i s-a încolăcit și descolăcit pe umerii pelerinei.

— Noi avem viețile noastre monotone, circulare, încătușate în gravitație, *adulându-vă* pe voi!

M-a privit din nou.

— Perverși, nu? îndrăgostiți de niște cadavre aflate în imponderabilitate!

Umerii i s-au gârbovit brusc.

— Nu-mi place să sufăr de complexul de substituție sexuală a imponderabilității.

— Dintotdeauna a fost o definiție mult prea lungă.

Și-a ferit ochii.

— Nu-mi place să fiu o susei. Este mai bine?

— Nici mie nu mi-ar plăcea. Fii altceva.

— Tu nu-ți alegi perversiunile. *Tu* n-ai deloc perversiuni. *Tu* ești eliberat de așa ceva. Pentru asta te iubesc, spațialule. Dragostea mea începe cu teama de dragoste. Nu-i minunat? Un pervers substituiește ceva de neatins pentru dragostea „normală”: homosexualul – o oglindă, fetișistul – un pantof sau un ceas sau un corset. Cei cu complexul de substituție sexuală a…

— Susei.

— Suseii substituie – m-a privit din nou cu atenție pătrunzătoare – carnea lipsită de legături, care saltă de la unul la altul.

— Nu mă ofensează.

— Așa am vrut.

— De ce?

— Tu n-ai dorințe. Nu ai înțelege.

— Continuă.

— Te doresc pentru că tu nu mă poți dori. Aceasta este plăcerea. Dacă cineva ar avea cu adevărat o reacție sexuală față de… noi, ne-ar speria și ne-am îndepărta. Mă întreb câți oameni au existat înaintea voastră, așteptând crearea voastră. Noi suntem necrofili. Sunt sigură că violarea mormintelor s-a redus de când ați început să ieșiți în spațiul cosmic. Dar nu-nțelegi…

A făcut o pauză.

— Dacă ai înțelege, atunci eu n-aș mai plimba frunzele cu vârful pantofului acum, încercând să mă gândesc de la cine aș putea împrumuta șaizeci de lire. A pășit peste nodurile unei rădăcini care crăpase pavajul. Iar acesta, întâmplător, este prețul actual în Istanbul.

Am calculat.

— Totul continuă să fie mai ieftin, cu cât mergi spre est.

— Știi, a zis și a lăsat să i se deschidă pelerina, tu ești diferit față de alții. Tu cel puțin *vrei* să știi…

— Dacă aș scuipa pe tine, i-am spus, de câte ori ai zis asta unui spațial, te-ai îneca.

— Întoarce-te pe Lună, carne lipsită de legături.

A închis ochii.

— Saltă sus, pe Marte. În jurul lui Jupiter există sateliți unde ai putea face lucruri bune. Urcă, și coboară în alt oraș.

— Unde locuiești?

— Vrei să vii cu mine?

— Dă-mi ceva, i-am spus. Dă-mi ceva… nu trebuie să fie în valoare de șaizeci de lire. Dă-mi ceva ce-ți place, orice care să fie al tău și să însemne ceva pentru tine.

— Nu!

— De ce nu?

— Pentru că eu…

— …nu vrei să renunți la o părticică din egoul acela. Niciunul dintre voi, suseii, nu vrea asta!

— Chiar nu-nțelegi că pur și simplu nu vreau să te cumpăr?

— Nu deții nimic cu care m-ai putea cumpăra.

— Ești un copil, a spus ea. Te iubesc.

Am ajuns la poarta parcului. Ea s-a oprit și am rămas amândoi locului timp suficient pentru ca o adiere să pornească și să moară în iarbă.

— Eu… a oferit ea șovăitor, arătând fără să-și scoată mâna din buzunarul pelerinei. Stau chiar acolo.

— Bine, am spus. Haidem.

O conductă de gaze explodase cândva pe strada aceasta, mi-a explicat ea, un râu năvalnic de foc care ajunsese până la docuri, foarte fierbinte și foarte rapid. Fusese stins în câteva minute, nu se prăbușise nicio clădire, dar soclurile carbonizate scânteiau.

— Este un fel de cartier al artiștilor și studenților.

Am traversat caldarâmul.

— Iuri Pașa, numărul paisprezece. În caz că mai revii vreodată în Istanbul.

Ușa casei era acoperită cu solzi negri, rigola era ticsită de gunoaie.

— Mulți artiști plastici și profesioniști sunt susei, am rostit încercând să fiu iritant.

— Ceea ce se poate spune despre mulți alți oameni. A intrat și mi-a ținut ușa deschisă. Atât doar că noi suntem mai flamboaianți în privința asta.

Pe palier era un portret al lui Ataturk. Camera ei se afla la etajul întâi.

— O clipă, să-mi scot cheile…

Peisaje marțiene! Peisaje selenare! Pe șevaletul ei era o pânză de doi metri care zugrăvea răsăritul înfocat de soare deasupra marginii unui crater! Pe perete erau prinse copii ale fotografiilor originale ale Lunii făcute de Observer și fotografii ale tuturor generalilor cu chipuri netede din Corpurile Internaționale ale Spațialilor.

Pe un colț al biroului se găsea un teanc din fotorevistele despre spațiali pe care le poți găsi în majoritatea chioșcurilor din toată lumea: i-am auzit pe unii spunând cu toată seriozitatea că erau tipărite pentru liceeni aventuroși. Nu le văzuseră niciodată pe cele daneze. Ea avea și câteva dintre acelea. Un raft era cu cărți de artă, cu texte de istorie a artei. Deasupra lui se întindeau doi metri cu space opera ieftine, acoperite cu hârtie: *Păcate în Stația Spațială 12, Racheta dezmățului, Orbita fără legi.*

— Arac? a întrebat ea. Uzo sau pernod? Alege ce vrei. Dar le pot turna pe toate din aceeași sticlă.

A pus pahare pe masă, apoi a deschis un dulap înalt până la piept, care s-a dovedit a fi un frigider. A umplut o tavă cu bunătăți: budinci de fructe, rahat turcesc, fripturi la tavă.

— Ce-s astea?

— Dolmade. Foi de viță rulate, umplute cu orez și semințe de pin.

— Mai zi o dată.

— Dolmade. Provine din același cuvânt turcesc ca „dolmuș”. Amândouă înseamnă „umplut cu vârf”.

A pus tava lângă pahare.

— Așază-te.

M-am așezat pe sofaua-studio extensibilă. Sub brocart am simțit elasticitatea profundă, fluidă a unei saltele cu glicogel. Ei cred că ar aproxima senzația din imponderabilitate.

— E confortabil? Mă scuzi puțin? Am niște prieteni la același

etaj și vreau să-i văd pentru câteva clipe.

Mi-a făcut cu ochiul.

— Le plac spațialii.

— O să deschizi o colectă pentru mine? am întrebat. Sau vrei să se așeze la coadă în fața ușii și să-și aștepte rândul?

A tras aer precipitat în piept.

— De fapt mă gândeam să le sugerez pe ambele.

Brusc a scuturat din cap.

— Ah, fă ce vrei!

— Ce-o să-mi dai? am întrebat. Vreau ceva. De aceea am venit. Sunt singur. Poate că vreau să aflu cât de departe se poate ajunge. Încă nu știu.

— Va ajunge atât de departe cât dorești. Despre mine? Studiez, pictez, vorbesc cu prietenii – s-a apropiat de pat, s-a așezat pe podea –, merg la teatru, mă uit la spațialii care trec pe lângă mine pe stradă, până ce unul dintre ei îmi răspunde la privire; și eu sunt singură.

Și-a lăsat capul pe genunchiul meu.

— Vreau ceva. Dar – și după un minut în care niciunul dintre noi nu se clintise – nu tu îmi vei da ceea ce doresc.

— N-o să mă plătești, am spus. N-o să mă plătești, nu-i așa?

Pe genunchiul meu, capul i s-a scuturat. După un timp a spus, doar răsuflare și fără glas:

— Nu crezi că ar trebui… că ar trebui să pleci?

— Bine, am spus și m-am ridicat.

Ea s-a lăsat înapoi pe tivul pelerinei. Încă nu și-o scosese.

M-am dus la ușă.

— Întâmplător…

Și-a încrucișat mâinile în poală.

— În Orașul Nou există un loc unde ai putea găsi ceea ce cauți. Se numește Pasajul cu Flori…

M-am răsucit către ea, furios.

— Locul frecventat de susei? Uite care-i treaba, *n-am nevoie* de bani! Am spus că *orice* ar fi bun! Nu vreau…

A început să clatine din cap, râzând încetișor. Apoi și-a lipit obrazul de locul încrețit pe care stătusem.

— Persiști în neînțelegere? Este un loc frecventat de spațiali. După ce pleci, îmi voi vizita prietenii și vom vorbi despre… ah, da, despre frumosul care a scăpat. M-am gândit că s-ar putea să găsești… poate vreun cunoscut.

Cu mânie, s-a terminat.

— Aha, am spus. Aha, este un loc frecventat de spațiali. Da. Ei bine, mulțumesc.

Și am ieșit. Și am găsit Pasajul cu Flori, și pe Kelly și Lou și Bo și Muse. Kelly cumpăra bere, așa că ne-am îmbătat toți, și am mâncat pește prăjit și scoici prăjite și cârnați prăjiți, și Kelly a fluturat banii în văzul tuturor și a spus:

— Păcat că nu l-ați văzut! Prin ce schimbări l-am trecut pe suseiul ăla, păcat că nu l-ați *văzut*! Optzeci de lire este prețul actual aici, iar el mi-a dat o sută cincizeci!

Și a băut mai multă bere.

Și am suit.

Traducerea: Mihai-Dan Pavelescu

Postfață:

Ce conține o povestire SF… această povestire SF?

O lună excitantă în Paris, o vară de pescuit creveți în Golful Texas, altă lună petrecută fără un sfanț în Istanbul. În cu totul alt oraș, la un cocteil, am auzit două femei discutând despre cel mai recent astronaut:

— …atât de antiseptic, atât de inuman, aproape asexuat!

— Ah, nu! Este absolut splendid!

De ce să pui toate astea într-o povestire science-fiction? Simt cu toată sinceritatea că mediul acesta este cel mai bun în care să integrăm fără ambiguități disparitatea și tehnicitatea cu disperarea și umanitatea.

Cineva a întrebat despre povestirea aceasta: „Dar ce pot ei *să facă* unul cu altul?”

Cu riscul edulcorării, dați-mi voie să spun că aceasta este în esență o povestire horror. Ei nu pot să facă nimic. Decât să suie și să coboare.